

Львівський державний університет внутрішніх справ

Виконавче провадження

Навчальний посібник
(у схемах і таблицях)
(електронне видання)

Львів
2020

УДК 347.95(075.8)

В43

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 25 червня 2020 року № 11)

Р е ц е н з е н т и:

Долинська Марія Степанівна – доктор юридичних наук, професор
(Львівський державний університет внутрішніх справ);

Білоусов Юрій Валерійович – кандидат юридичних наук, професор
(Хмельницький університет управління та права імені Леоніда
Юзькова);

Авторгов Андрій Миколайович – кандидат юридичних наук,
приватний виконавець виконавчого округу м. Києва

Виконавче провадження : навч. посіб. (у схемах і таблицях)
В43 (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор,
Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-
Сидор. Львів : Львівський державний університет внут-
рішніх справ, 2020. 600 с.

Видання підготовлено на основі чинного законодавства України про виконавче провадження та практики його застосування. Нормативний матеріал у навчальному посібнику подано станом на 09 червня 2020 року. Текст параграфів викладено в авторській редакції науково-педагогічних працівників кафедри.

Це видання буде корисне для студентів під час вивчення таких навчальних дисциплін, як «Виконавче провадження», «Проблеми виконання судових рішень у цивільних справах», аспірантів, викладачів, а також державних і приватних виконавців, суддів, адвокатів, нотаріусів, юрисконсультів, усіх, хто цікавиться питаннями виконавчого провадження.

The study guide has been prepared on the basis of the current legislation of Ukraine on enforcement proceedings and the practice of its application. The legislative basis of the study guide has been submitted as of June 09, 2020. The text of the paragraphs has been set forth in the author's wording of the scientific-pedagogical employees of the department.

This study guide can be useful for students in studying the academic disciplines «Enforcement Proceedings», «Issues of court judgments in civil cases execution», postgraduate students, lecturers, as well as state and private executors, judges, attorneys-at-law, notaries, legal counsels, and for all who are interested in enforcement proceedings issues.

УДК 347.95(075.8)

© Юркевич Ю. М., Верба-Сидор О. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О.,
Воробель У. Б., 2020

© Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020

Зміст

Передмова	6
Глава 1. Поняття і правова природа виконавчого провадження. Правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень юрисдикційних органів	8
1.1. Поняття і правова природа виконавчого провадження.....	8
1.2. Засади виконавчого провадження та принципи діяльності органів ДВС та приватних виконавців.....	18
1.3. Загальна характеристика систем примусового виконання рішень юрисдикційних органів.....	26
1.4. Мета і сутність реформ системи примусового виконання в Україні.....	30
1.5. Система і структура органів ДВС.....	41
1.6. Повноваження та порядок призначення на посаду і звільнення з посади, кваліфікаційні вимоги до посадових осіб органів ДВС.....	43
1.7. Інститут приватних виконавців. Правове регулювання здійснення діяльності приватних виконавців.....	52
1.8. Повноваження державних та приватних виконавців.....	98
1.9. Автоматизована система виконавчого провадження.....	104
1.10. Діловодство в органах ДВС та приватних виконавців.....	114
Запитання та завдання для самоконтролю.....	122
Глава 2. Суб'єкти виконавчого провадження	123
2.1. Поняття і класифікація суб'єктів виконавчого провадження.....	123
2.2. Особи, які беруть участь у виконавчому провадженні.....	134
2.3. Сторони виконавчого провадження. Права та обов'язки сторін.....	137
2.4. Єдиний реєстр боржників.....	151
2.5. Співучасть у виконавчому провадженні.....	154
2.6. Правонаступництво у виконавчому провадженні. Поняття та підстави. Порядок вступу правонаступників.....	155
2.7. Представництво у виконавчому провадженні: види, повноваження, порядок їх оформлення. Особи, які не можуть бути представниками у виконавчому провадженні.....	157
2.8. Роль суду у виконавчому провадженні.....	160
2.9. Участь осіб, які сприяють виконавчому провадженню.....	170
Запитання та завдання для самоконтролю.....	176
Глава 3. Підстави виконання. Виконавчі документи	178
3.1. Підстави виконання.....	178
3.2. Поняття, зміст і форма виконавчого документа.....	181

3.3. Види виконавчих документів. Характеристика кожного з них.....	185
3.4. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню.....	264
3.5. Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання (виконавча давність).....	278
3.6. Поновлення пропущеного строку виконавчої давності.....	284
3.7. Переривання строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання.....	296
3.8. Строки прийняття рішень виконавцями та вчинення виконавчих дій.....	297
Запитання та завдання для самоконтролю.....	298
Глава 4. Загальні правила здійснення виконавчого провадження.....	300
4.1. Загальна характеристика заходів примусового виконання рішення.....	300
4.2. Порядок відкриття виконавчого провадження. Підстави повернення виконавчого документа.....	312
4.3. Добровільне виконання рішень.....	318
4.4. Місце, час і строки вчинення виконавчих дій.....	319
4.5. Фінансування виконавчого провадження. Виконавчий збір.....	323
4.6. Негайне виконання рішень.....	330
4.7. Роз'яснення судового рішення або акта іншого юрисдикційного органу, які підлягають виконанню.....	345
4.8. Відстрочка і розстрочка виконання, зміна способу і порядку виконання.....	346
4.9. Припинення виконавчого провадження і повернення виконавчого документа.....	351
4.10. Відновлення виконавчого провадження.....	356
Запитання та завдання для самоконтролю.....	359
Глава 5. Загальні правила звернення стягнення на майно боржника.....	360
5.1. Особливості звернення стягнення на рухоме та нерухоме майно боржника. Майно, на яке не може бути звернено стягнення.....	360
5.2. Накладення арешту на майно.....	371
5.3. Оцінка майна.....	377
5.4. Вилучення та зберігання арештованого майна.....	380
5.5. Примусова реалізація майна.....	383
5.6. Виконання рішення про конфіскацію майна.....	388
5.7. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб.....	408
5.8. Звернення стягнення на окремі види майна боржника.....	410
Запитання та завдання для самоконтролю.....	429

Глава 6. Звернення стягнення на доходи фізичної особи	430
6.1. Звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника.....	430
6.2. Поняття аліментних платежів. Розміри аліментів, що стягуються на утримання неповнолітніх, повнолітніх дітей і на утримання батьків.....	441
Запитання та завдання для самоконтролю.....	467
Глава 7. Виконання рішень у немайнових справах	468
7.1. Виконання рішень немайнового характеру. Загальний порядок виконання рішень, що зобов'язують боржника вчинити певні дії або утриматись від їх вчинення.....	468
7.2. Особливості виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення.....	470
7.3. Виконання рішень про відібрання дитини, поновлення на роботі, виселення боржника та особливості примусового вселення стягувача.....	472
Запитання та завдання для самоконтролю.....	478
Глава 8. Гарантії захисту прав суб'єктів виконавчого провадження	479
8.1. Поняття і значення гарантій прав суб'єктів виконавчого провадження.....	479
8.2. Особливості надання державою гарантій щодо виконання рішень суду.....	483
8.3. Адміністративний контроль як гарантія захисту прав суб'єктів виконавчого провадження. Контроль за законністю виконавчого провадження. Посадові особи, які мають право здійснювати перевірку законності виконавчого провадження. Контроль за діяльністю приватного виконавця.....	489
8.4. Судовий контроль за виконанням рішень юрисдикційних органів. Порядок розгляду скарг на діяння виконавців судами.....	497
8.5. Особливості відповідальності суб'єктів виконавчого провадження.....	517
Запитання та завдання для самоконтролю.....	546
Список джерел і рекомендованої літератури	547

Передмова

Важливою ознакою правової держави є те, що захист і поновлення прав осіб є ефективними. Однією з найсуттєвіших умов для досягнення дієвості й ефективності судової влади є якісна законодавча база, що ґрунтується на сучасних теоретичних розробках і відповідає реаліям сьогодення. Наукове підґрунтя законотворчості – це додаткова гарантія її правового характеру. Ефективність норм права визначається такими двома чинниками, по-перше, досконалістю законодавства (статичний аспект) і, по-друге, досконалістю правозастосовної діяльності (динамічний аспект).

Під час творення в Україні правової держави у межах судової реформи робляться спроби оптимізувати механізм примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів. Стадія виконання рішень є лакмусовим папірцем дієвості механізму захисту прав осіб у державі, адже саме на цій стадії відбувається реальне поновлення порушених прав осіб.

Ефективність виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів України є ще на низькому рівні.

Правовий статус і підпорядкування суб'єктів, уповноважених державою реалізувати функцію примусового виконання рішень юрисдикційних органів у нашій державі, неодноразово змінювалися.

Україною на виконання вимог європейського співтовариства у 2016 р. зроблено перший крок на шляху до підвищення рівня виконаності рішень юрисдикційних органів – на законодавчому рівні запроваджено інститут приватних виконавців.

З огляду на це є потреба у детальному теоретичному аналізі проблематики виконавчого провадження.

У виданні – загальнотеоретично характеризувано правову природу виконавчого провадження, досліджено правовий статус органів і осіб, які здійснюють примусове виконання рішень юрисдикційних органів, проаналізовано підстави виконання та виконавчі документи, з'ясовано загальні правила здійснення виконавчого провадження. Також розглянуто особливості звернення стягнення на майно боржника, на доходи фізичної особи, виконання рішень у немайнових справах, гарантій захисту прав

суб'єктів виконавчого провадження. У навчальному посібнику проаналізовано низку прикладів із судової практики та наукові підходи в юридичній літературі й на основі цього сформульовано бачення шляхів розвитку чинного законодавства, яке забезпечує правову регламентацію виконавчого провадження в Україні.

Цей навчальний посібник є цілісною навчально-методичною роботою, що допоможе оволодіти знаннями у розглядуваній сфері.

Глава 1

Поняття і правова природа виконавчого провадження. Правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень юрисдикційних органів

1.1. Поняття і правова природа виконавчого провадження

Законодавче визначення поняття «виконавче провадження»:	
Ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 р. № 1404-VIII ¹ .	Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення) – сукупність дій визначених у цьому Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Розмежування понять «стадія» та «провадження»¹:	
Провадження	Стадія процесу
Критерієм виокремлення різних видів проваджень є характер справ. Провадження виражають предметну характеристику процесу.	Стадії виражають динамічну характеристику процесу.

¹ Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

² Верба-Сидор О. Б. Характеристика научных подходов к определению правовой природы исполнительного производства. *Цивилистическая процессуальная мысль. Международный сборник научных статей. Выпуск 3 «Исполнительный процесс»* / под ред. д.ю.н., профессора, заслуженного юриста Украины С. Я. Фурсы. К. : Издатель Фурса С. Я., 2014. 588 с. С. 53–61. С. 54–55.

Приміром, на відміну від апеляційного, касаційного провадження (теоретично правильно – стадій!), позовне, наказне й окреме провадження не слідує одне за одним, а майже завжди виключають існування одне одного, тому що описують якісну визначеність процесуальних дій за абсолютно різними категоріями справ.	Процес – це послідовна зміна стадій або явищ, яка відбувається закономірним порядком; хід розвитку чого-небудь; сукупність послідовних дій, засобів, спрямованих на досягнення певного наслідку¹. Стадія – певний момент, період, етап у розвитку чого-небудь, які мають свої якісні особливості². Неподільність процесу як цілого спричиняється до органічної єдності, взаємозв'язку та взаємозумовленості його складових – стадій³. Тобто стадії процесу послідовно, плавно змінюють одна одну. Якихось «проміжків» між стадіями, на нашу думку, немає. Особливостями стадії є те, що вона починається тоді, коли закінчується попередня, стадія має певну мету, іноді потрібна наявність процесуальної підстави (акта) для переходу від однієї стадії до іншої тощо.
Як зазначають А. А. Павлушина та А. Є. Мурзін, поняття «провадження» та «стадія» співвідносяться між собою як статична і динамічна якісні характеристики юридичного процесу⁴.	
Отже, з огляду на понятійну культуру, відповідності термінів їхньому змістові, вважаємо, що теоретично правильно для позначення процедури виконання рішень юрисдикційних органів уживати термін «стадія», а не «провадження».	
Уважаємо, що термін «виконавче провадження» некоректний, вживається, виходячи з наявної традиції, яка давно склалася, і є умовним, тобто, він застосовується внаслідок так званої термінологічної інерції та неготовності законодавця використовувати досягнення загальної теорії права.	

¹ Словник української мови. Том восьмий. К. : «Наукова думка», 1977. 927 с. 343–344.

² Словник української мови. Том дев'ятий. К. : «Наукова думка», 1978. 916 с. 635–636.

³ Філософський словник / за ред. чл.-кор. АН УРСР В. І. Шинкарука. К., 1973. 600 с. С. 423.

⁴ Павлушина А. А., Мурзін А. Е. Исполнение как стадия юридического процесса : монография. М. : Юрлитинформ, 2010. 168 с. С. 24–38, 47.

Стадія виконання рішення:	– притаманна кожному видів юридичного процесу (в цивільному, господарському, адміністративному, нотаріальному й інших видах юридичних процесів є стадія виконання);
	– не зводиться лише до примусового виконання. Стадія виконання рішення – ширше поняття, вона починається після ухвалення судом рішення і набрання ним законної сили (за винятком випадків допуску рішень до негайного виконання) та охоплює так зване виконавче провадження (можливість, право сторони на примусове виконання рішень), якщо сторона скористається своїм правом його ініціювати ¹ .

І вважаємо, що конструктивне вирішення проблеми правової природи виконавчого провадження неможливе без звернення до правових актів Ради Європи та правових позицій Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), юрисдикція якого з питань тлумачення їх застосування визнається Україною.

Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р.² у ст. 8 право на судовий захист трактує як право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами.

А поновлення права – це його приведення до такого стану, в якому воно перебувало до порушення, а за неможливості – повна компенсація шкоди, завданої порушенням права.

Отже, результатом виконавчого провадження має бути фактичне приведення порушеного права до такого стану, в якому воно перебувало до порушення.

ЄСПЛ так роз'яснює зміст п. 1 ст. 6 Конвенції «Про захист прав людини і основоположних свобод» від 04.11.1950 р.³. Указана норма міс-

¹ Верба-Сидор О. Б. Характеристика научных подходов к определению правовой природы исполнительного производства. Цивилистическая процессуальная мысль. Международный сборник научных статей. Вып. 3: «Исполнительный процесс» / под ред. д.ю.н., профессора, заслуженного юриста Украины С. Я. Фурсы. К.: Издатель Фурса С. Я., 2014. 588 с. С. 53–61. С. 54–55.

² Загальна декларація прав людини: ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 р. (Док. ООН/PES/217 A). Голос України від 10.12.2008 р. № 236. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.

³ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950 р., ратифікована Законом України № 475/97-ВР від 17.07.1997 р. Офіційний вісник України від 16.04.1998 р. № 13. стор. 270; від 23.08.2006 р. № 32. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004&zahyst=4/UMfPEGznhhMXz.ZiizBA94HI4tgs80msh8le6. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 40. ст. 263. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=475%2F97-%E2%F0>

тять «право на суд», одним із аспектів якого є право на доступ до правосуддя, тобто право порушувати позовне провадження в судах із питань цивільно-правового характеру. Право особи на звернення до суду у випадку будь-якого спору про її цивільні права та обов'язки було б ілюзорним, якби внутрішньонаціональна система права держав, які ратифікували Конвенцію, допускала, щоб остаточне обов'язкове рішення суду залишалося недієвим, завдаючи шкоди одній зі сторін. Виконання рішення, ухваленого судом, має розглядатися як невід'ємна частина судового розгляду за змістом ст. 6 Конвенції¹.

Відповідно до позиції ЄСПЛ, викладеної у п. 34 Рішення у справі «Бурдов проти Росії»², у Рішенні у справі «Імобільяре Саффі» проти Італії³ та в Рішенні у справі «Горнсбі проти Греції»⁴, «неможливо, щоб п. 1 ст. 6 Конвенції, детально описуючи процесуальні гарантії сторін, – справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку – не передбачав захисту процесу виконання судових рішень; тлумачення ст. 6 Конвенції виключно в межах забезпечення лише права на звернення до суду і порядку судового розгляду, швидше за все, призвело б до ситуацій, несумісних з принципом верховенства права...». Отже, згідно з позицією ЄСПЛ, право на звернення до суду охоплює право на виконання судового рішення без зволікання.

ЄСПЛ під час розгляду справ «Шмалько проти України»⁵; «Ромашов проти України»⁶, «Реджент компанії» проти України⁷ зазначає, що виконання рішення, яке ухвалив будь-який суд, має розглядатися як невід'ємна частина судового процесу.

- ¹ Рішення Європейського суду з прав людини у справі Шестаков проти Росії від 18.06.2002 р. (Case of Shestakov v. Russia). URL: http://www.worldcourts.com/echr/rus/decisions/2002.06.18_Shestakov_rus.htm.
- ² Рішення Європейського суду з прав людини у справі Бурдов проти Росії від 07.05.2002 р. (Case of Burdov v. Russia). URL: <http://sutyajnik.ru/rus/echr/judgments/burdov.htm>.
- ³ Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Імобільяре Саффі» проти Італії від 28.07.1999 р. (Case of Immobiliare Saffi v. Italy). URL: <http://uazakon.com/document/spart55/inx55462.htm>.
- ⁴ Рішення Європейського суду з прав людини у справі Горнсбі проти Греції від 19.03.1997 р. (Case of Hornsby v. Greece). URL: <http://www.uazakon.com/document/spart83/inx83637.htm>.
- ⁵ Рішення Європейського суду з прав людини у справі Шмалько проти України від 20.07.2004 р. (Case of Shmalko v. Ukraine). URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=980_226.
- ⁶ Рішення Європейського суду з прав людини у справі Ромашов проти України від 27.07.2004 р. (Case of Romashov v. Ukraine). URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=980_227.
- ⁷ Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Реджент Компані» проти України від 03.04.2008 р. (Case of Regent Company v. Ukraine). URL: <http://judgment.leschishin.org/jud046.php>.

У цивільного судочинства та виконавчого провадження є спільна мета, яка полягає в ефективному захисті порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Ця мета досягається у два етапи: вирішення справи судом і виконання ухваленого рішення. Звідси випливає, що цивільне судочинство і виконавче провадження є двома складовими єдиного процесу захисту права. Таку правову позицію містить п. 19 Рішення ЄСПЛ у справі «Крутько проти України» від 27.07.2008 р.: «Провадження в суді та виконавче провадження є відповідно першою і другою стадіями одного провадження (див. «Скордіно проти Італії» (Scordino v. Italy) (no. 1) [GC], no. 36813/97, п. 197 ЄСПЛ 2006 -...). Отже, виконавче провадження не має бути відокремлене від судового, і ці обидва провадження мають розглядатися як цілісний процес (див. «Джорж Естіма проти Португалії» (Estima Jorge v. Portugal), рішення від 21.04.1998 р., Reports of Judgments and Decisions 1998-II, п. 35, та «Сіка проти Словачії» (Sika v. Slovakia), N 2132/02, пп. 24-27, 13.06.2006 р.)¹».

У зв'язку з існуванням масштабної проблеми невиконання судових рішень в Україні у контексті стандартів прав людини ЄСПЛ ухвалено пілотне рішення проти України (у справі «Іванов проти України» від 15.10.2009 р.²), а також рішення у справі «Бурмич та інші проти України»³.

І вважаємо слушною думку Д. А. Марданова, що у рішеннях ЄСПЛ виконання рішення суду визначається важливою сферою судового захисту і правосуддя загалом [172, с. 84].

Із наведених положень можна зробити висновок, що ЄСПЛ розглядає виконавче провадження як невід'ємну частину судового процесу⁴.

Думки різних авторів стосовно правової природи виконавчого провадження не є диспаратними, а в багатьох випадках ґрунтуються на різному трактуванні правових явищ і понять. Тому для формування єдиної концепції правової природи виконавчого провадження потрібно виявляти точки дотику⁵.

¹ Справа «Крутько проти України» (№ 2) (Заява № 33930/05) : Рішення Європейського суду з прав людини від 27.11.2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_422#Text.

² Рішення Європейського суду з прав людини у справі Іванов проти України від 15.10.2009 р. (Case of Ivanov v. Ukraine). URL: http://www.menschenrechte.ac.at/orig/09_5/Nikolayevich.pdf.

³ Рішення Європейського суду з прав людини у справі Бурмич та інші проти України від 12.10.2017 р. (Case of Burmich and others v. Ukraine). URL: <https://minjust.gov.ua/m/4600>.

⁴ Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. .. канд. юрид. наук: 12.00.03; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2012. 244 с. С. 11-12.

⁵ Афанасьев С. Ф. Постановления Европейского суда по правам человека и российское исполнительное производство. *Исполнительное производство: процессуальная природа и цивилистические основы* : сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции (г. Казань, 4 апреля 2008 г.). Казанский гос. ун-т им. В. И. Ульянова-Ленина; отв. ред. : Д. Х. Валеев, М. Ю. Чельшев. Москва : Статут, 2009. 334 с. С. 8-13.

В юридичній літературі висловлюються різні позиції щодо сутності виконавчого провадження, характеру правовідносин у виконавчому провадженні. Згрупуємо думки науковців¹. Так, виконавче провадження розглядають як:

1)	завершальну стадію цивільного процесу	М. Г. Авдюков; С. А. Альохіна; В. С. Анохін; Н. Т. Арапов; Л. Белоголовий, Т. Белякова; В. В. Блажеєв; Є. Богданов, А. Т. Боннер; С. Н. Бочарова; Р. Х. Валеева, Є. В. Васьковський, Ю. І. Гринько; Р. Є. Гукасян, М. М. Дарькіна, П. Ф. Єлісейкін, Л. Н. Завадская, Н. Б. Зейдер, В. І. Камінська, Б. М. Ізаксон, М. Р. Левітанус, Н. У. Канкішева, А. Ф. Козлов; І. Н. Колядко, В. В. Комаров, Н. М. Коршунов, Т. В. Кулешова, Н. В. Куракова, Л. Ф. Лесніцкая; Б. А. Лісковець, С. Ф. Мазурін, Д. Я. Малешин; К. І. Малишев; Ю. Л. Марєєв; А. А. Мельников; А. Мірлес, І. Б. Морозова; Г. В. Чугунов; Є. Г. Натахіна; Є. А. Нефедьєв, Т. Н. Нешатаєва, Н. В. Павлова, М. Д. Олегів; Є. Г. Стрельцова; Ю. К. Осіпов; В. П. Пастухов, С. М. Пелевін; А. П. Першин, Т. А. Савельєва, З. З. Саттарова, С. Сегеда, О. Татаревський, А. К. Сергун; А. М. Смецкая, А. В. Реґо, Л. Талан; Л. А. Терехова, Є. Г. Трішина, О. В. Фролова; В. В. Худенко, П. П. Цитович, А. В. Цихоцький; В. П. Чапурський, Н. Н. Чігорін, Н. А. Чечіна, Д. М. Чечот; М. С. Шакарян, А. М. Ширшиков, П. П. Заворотько, М. Й. Штефан, В. Н. Щеглов, С. В. Щепалов, К. С. Юдельсон та ін.
2)	підгалузь цивільного процесуального права	С. С. Алексєєв
3)	процесуальну функцію цивільного судочинства	І. М. Зайцев
4)	юридичну гарантію захисту прав людини	А. В. Чекмарєва

¹ Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2012. 244 с. С. 13–14; Верба-Сидор О. Б. Характеристика научных подходов к определению правовой природы исполнительного производства. *Цивилистическая процессуальная мысль*. Международный сборник научных статей. Выпуск 3 «Исполнительный процесс» / Под ред. д.ю.н., профессора, заслуженного юриста Украины С. Я. Фурсы. К. : Издатель Фурса С. Я., 2014. 588 с. С. 53–61. С.

5)	підгалузь або інститут адміністративного права або адміністративно-процесуального права	Р. Ю. Абросімов, Н. Є. Бузнікова; І. Бурмаков; В. В. Головін; І. П. Кононов; Н. П. Левченко, А. Р. Голубєва, А. І. Перепелиця, Ю. А. Попова; А. Н. Саричев; М. А. Сідоров, І. І. Стрелкова; М. Р. Тарасова; С. Я. Фурса, С. В. Щербак та ін.
6)	самостійну галузь – виконавчого права	Л. Б. Архіпова, А. П. Вершинін, М. А. Вікут; А. А. Власов, О. В. Ісаєнкова, В. А. Гурєєв, В. В. Гушчін, Ю. Н. Зіпуннікова, О. В. Карпєєв, М. В. Мєшков, Д. А. Марданов, В. Самолюк, Г. Д. Улетова, Н. А. Панкратова, В. В. Піляєва, А. Н. Чашин, Т. В. Шакітько
7)	самостійн чисто процесуальну галузь права – виконавчого процесуального права	Д. Х. Валєєв, М. Р. Загідуллін, Є. К. Костюшин, С. В. Кузнєцов, О. В. Рожнов, М. Ю. Челишев
8)	самостійну галузь – цивільного виконавчого права – в структурі виконавчого права	Ю. В. Білоусов, А. А. Власов, А. А. Максуров, Ю. В. Гепп, О. В. Гріцай, Д. І. Парфєнов, В. І. Тертишніков, О. В. Шатенко
9)	самостійну процесуальну публічну галузь права – цивільного виконавчого права	Д. В. Чухвічев
10)	комплексну галузь права	Д. Н. Горшунов, М. А. Клепікова; В. М. Шерстюк; М. К. Юков, І. М. Вставкая, С. А. Савченко та ін.
11)	комплексне правове утворення	С. П. Бряндин, А. С. Корсак
12)	позапроцесуальну (матеріальну) галузь права	В. Ф. Кузнєцов, І. В. Решетнікова, В. В. Ярков
13)	комплексну галузь права, яка регулює не лише процесуальні, а й матеріально-правові відносини	В. М. Шерстюк; М. Г. Баумова, Є. Я. Мотовіловкер
14)	процесуально-процедурну галузь права	М. Р. Тарасова

15)	сукупність процесуальних дій, самостійний процес виконання – цілісне і порівняно самостійне правове утворення в системі права	В. А. Селєзньов, А. Д. Пронякін
16)	складов судової діяльності	із дослідження, здійсненого Д. Я. Малешиним, праць науковців XVIII–XIX століть (Д. Неттелбладт, Ф. Г. Дільтей, Л. Камбек, К. І. Малишев, В. А. Рязановський)

Пропонуємо визначати **правову природу виконавчого провадження за сукупністю двох критеріїв:**

1) місцем у юридичному процесі	виконання рішень юрисдикційних органів є завершальною стадією процесу (цивільного, господарського, адміністративного), зокрема виконання судових рішень у цивільних справах є стадією цивільного процесу;
2) місцем у системі права	виконавче провадження є комплексним міжгалузевим функціональним правовим інститутом , який виникає внаслідок взаємодії інститутів різних галузей права: цивільного процесуального, цивільного, сімейного, земельного, трудового, адміністративного, податкового, кримінального та інших ¹ .

Відмінності між виконавчим провадженням та банкрутством

Як зазначає А. М. Авторгов, із набранням чинності Кодексом України з процедур банкрутства² відкриттю провадження у справі про банкрутство боржника-юридичної особи вже необов'язково має передувати виконавче провадження.

Наведене стосується випадків, коли боржником є юридична особа.

На відміну від боржника-юридичної особи, заяву про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи може подавати лише боржник, а не кредитор.

¹ Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03; Нац. акад. внутр. справ. К., 2013. 20 с. С. 3; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2012. 244 с. С. 26, 34.

² Кодекс України з процедур банкрутства : Кодекс України; Верховна Рада України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.

Практика застосування раніше чинного Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»¹ ішла таким шляхом, що для порушення провадження у справі про банкрутство кредитор мав надати господарському суду докази неспроможності боржника виконати свої грошові зобов'язання перед кредиторами протягом 3-х місяців після відкриття виконавчого провадження.

За новим Кодексом такої необхідності немає.

Також важливим нововведенням є те, що у Кодексі України з процедур банкрутства немає і мінімальної суми боргу, необхідної для відкриття «банкрутного» провадження стосовно боржника-юридичної особи. Отже, процедура банкрутства стала альтернативою виконавчому провадженню, а не його наступним етапом. З огляду на це, залежно від певних обставин, кредитор може прийняти рішення про ініціювання тієї чи іншої процедури².

Виконавче провадження	Банкрутство
Процедуру виконавчого провадження варто ініціювати у таких випадках: 1) стосовно боржника не були відкриті інші виконавчі провадження; 2) виконавчі провадження, які раніше були відкриті стосовно боржника, завершувалися фактичним виконанням або мировою угодою; 3) у боржника є кошти та / або майно, достатнє для виконання рішення, або ж воно вже перебуває на реалізації у виконавчому провадженні та його вартості достатньо для задоволення вимог усіх стягувачів, стягнення витрат виконавчого провадження та виконавчого збору / основної винагороди; 4) вимоги кредитора забезпечені заставою або іпотекою.	Водночас для ініціювання процедури банкрутства боржника-юридичної особи кредитору потрібно сплатити судовий збір, який становить 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, а також надати докази авансування винагороди арбітражному керуючому – 3-х розмірів мінімальної заробітної плати за 3 місяці виконання повноважень. До процедури банкрутства потрібно звертатися у разі, якщо: 1) стосовно боржника відкрито низку виконавчих проваджень в органі(ах) ДВС та/або у приватного виконавця(ів), а також майна боржника не вистачає для задоволення вимог стягувачів; 2) раніше відкриті виконавчі провадження закінчилися поверненням виконавчого документа стягувачу у зв'язку з відсутністю у боржника майна, на яке можна звернути стягнення.

¹ Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ. (Закон втратив чинність на підставі Кодексу України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12#Text>.

² Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogo-provadhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTa0UD2VCHjJKW47Z4kUiY1Nq31Jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM.

Переваги	
Переваги виконавчого провадження такі: 1) процедура виконавчого провадження є швидшою, ніж процедура банкрутства; 2) ініціювання процедури виконавчого провадження є безкоштовним для кредитора. Так, рішенням КСУ від 15.05.2019 р. у справі за конституційною скаргою В. В. Хліпальської¹ була скасована обов'язковість сплати авансового внеску у виконавчому провадженні.	До переваг процедури банкрутства належать такі: 1) у процедурі банкрутства можлива солідарна відповідальність керівника боржника-юридичної особи перед кредиторами; 2) в разі банкрутства боржника з вини його засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, зокрема з вини керівника боржника, які мають право надавати обов'язкові для боржника вказівки чи мають можливість іншим чином визначати його дії, на засновників (учасників, акціонерів) боржника-юридичної особи або інших осіб у разі недостатності майна боржника може бути покладена субсидіарна відповідальність за його зобов'язаннями; 3) правочини, вчинені боржником після відкриття провадження у справі про банкрутство або протягом 3-х років, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство, можуть бути визнані недійсними.

¹ Рішення Другого сенату Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Хліпальської Віри Василівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 26 Закону України «Про виконавче провадження» (щодо забезпечення державою виконання судового рішення) від 15.05.2019 р. № 2-р(II)/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-19#Text>.

1.2. Засади виконавчого провадження та принципи діяльності органів ДВС та приватних виконавців

Принципи права –	це керівні засади (ідеї), які зумовлюються об'єктивними закономірностями існування й розвитку людини та суспільства й визначають зміст і спрямованість правового регулювання ¹ .
Принципи права утворюють своєрідний «фундамент», на якому стоїть «правова споруда».	
Принципи права є «несучими конструкціями» всієї системи права, всього масиву норм права.	
Вони пронизують правову матерію, всі процеси, які відбуваються у правовій сфері і так чи інакше пов'язані з правом ² .	
Принципи права є його квінтесенцією, «обличчям» ³ .	
Норми права повинні створюватися на основі принципів права ⁴ .	

Властивості принципів права:	
1)	вони у концентрованій формі відображають найбільш важливі й прогресивні сторони економічної, політичної, ідеологічної та моральної сфер суспільного життя. Це так звані правові ідеали, які в «юридичному згустку» відображають закономірності розвитку суспільства й основні соціальні цінності;
2)	прямо або опосередковано фіксуються у чинному законодавстві (насамперед у Конституції), зумовлюючи основний зміст підзаконних актів і юридично значущої поведінки людей;

¹ Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. Вид. 9-те зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с. С. 102.

² Лаврусь С. Ю. Реализация принципов права в юридической практике : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; История правовых учений». Волгоград, 2005. 30 с. URL: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1208255>.

³ Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. Вид. 9-те зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с. С. 102.

⁴ Верба-Сидор О. Б., Федик С. Є. Принципи виконавчого провадження за новими законопроектами № 2507 а та 2506 а. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 2. С. 21–24. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/6.pdf;

Верба-Сидор О. Б., Федик С. Є. Система принципів примусового виконання рішень юрисдикційних органів за законопроектами № 2507а та 2506а від 14.08.2015 р. *Нотаріат, адвокатура, суд, виконавче провадження: актуальні проблеми* : Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25–26 березня 2016 р.). Київ, 2016. С. 326–329.

3)	мають значну стійкість і системоутворювальні властивості. Вони забезпечують структурну самоорганізацію права і є своєрідною конструкцією, яка об'єднує всі правові явища в єдиний несуперечливий комплекс. Окрім того, будучи своєрідним акумулятором правової інформації, принципи зосереджують у собі досвід правового розвитку попередніх поколінь і системоутворювальні зв'язки з іншими соціальними регуляторами (політикою, мораллю, релігією тощо);
4)	відображають своєрідність національної правової системи, її відмінність від інших правових систем сучасності;
5)	мають самостійне регулятивне значення, є своєрідним керівним началом для правотворчої, правозастосовної, правоохоронної, інтерпретаційної та іншої юридично значущої діяльності. В механізмі правового впливу вони безпосередньо регулюють певні суспільні відносини ¹ .

Принципи права²:	
– Найчастіше слугують відправними ідеями законотворчої діяльності, беручи участь у регулюванні поведінки опосередковано, втілюючись у більш конкретні юридичні норми, але у низці випадків вони здатні безпосередньо регулювати суспільні відносини ³	
– Утворюють своєрідну систему координат для правотворчих органів, слугують гарантією проти прийняття ними волюнтаристських рішень, дозволяють усунути неузгодженість, суперечності між окремими правовими приписами, є критерієм, що дає змогу оцінити конкретне законодавче положення з огляду на його відповідність праву загалом ⁴	

¹ Принципи права. Основы права. Правоведение. Энциклопедия Экономиста! URL: <http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/principyu-prava.html>.

² Верба-Сидор О. Б., Федик С. Є. Принципи виконавчого провадження за новими законопроектами № 2507 а та 2506 а. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 2. С. 21–24. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/6.pdf;

Верба-Сидор О. Б., Федик С. Є. Система принципів примусового виконання рішень юрисдикційних органів за законопроектами № 2507а та 2506а від 14.08.2015 р. *Нотаріат, адвокатура, суд, виконавче провадження: актуальні проблеми* : Матеріали другої Міжнародній науково-практичної конференції (м. Київ, 25–26 березня 2016 р.). Київ, 2016. С. 326–329.

³ Явич Л. С. Общая теория права. Ленинград : Изд-во Ленинградского ун-та, 1976. URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1731_page_12.html.

⁴ Лаврусь С. Ю. Реализация принципов права в юридической практике : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства ; История правовых учений». Волгоград, 2005. 30 с. URL: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1208255>.

– Є орієнтиром для правотворчої і правозастосовної діяльності органів державної влади. Дотримання принципів права забезпечує нормальний однаковий розвиток і функціонування правової системи. Нехтування принципами, їх порушення законодавцем або судом підривають стабільність системи об'єктивного і суб'єктивного права, правопорядку та правовідносин, негативно впливають на стан правосвідомості¹
– Спрямовують діяльність правозастосовувачів у потрібне русло, підпорядковують її загальноновизнаним вимогам і стандартам²
– Можуть застосовуватися під час вирішення конкретних юридичних справ, наприклад, за необхідності застосування аналогії права в якості засобу подолання прогалини у праві. Принципи права дають змогу повною мірою реалізувати задум законодавця, спонукаючи правозастосовувачів діяти не тільки у точній відповідності з буквою закону, а й відповідно до його духу. Вони є критерієм відповідності позитивного законодавства праву як державної волі суспільства. Принципи є джерелом права, забезпечуючи правове регулювання суспільних відносин у разі виявлення прогалин у чинному законодавстві й відтак дозволяючи уникнути «мовчання права»³
– Суд повинен керуватися всією системою принципів права і на цій основі точно та неухильно застосовувати юридичні норми або при прогалині у законодавстві вирішувати справи, безпосередньо виходячи з правових принципів⁴
– Не завжди лежать на поверхні й чітко сформульовані у правових нормах, але вони характерні будь-якій правовій системі держав, незалежно від того, хороші вони чи погані з погляду соціального прогресу, тих чи інших спільнот, народів, з позицій окремих людей та їх ідеалів. Принципи права можуть бути по-різному об'єктивовані й сформульовані у законодавстві, справжній зміст принципів буває завуальованим. В інших випадках вони чітко викладені, і це, звичайно, кращий варіант⁵

¹ Явич Л. С. Общая теория права. Ленинград : Изд-во Ленинградского ун-та, 1976. URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1731_page_12.html.

² Лаврусь С. Ю. Реализация принципов права в юридической практике : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства ; История правовых учений». Волгоград, 2005. 30 с. С. 8. URL: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1208255>.

³ Там само. С. 9.

⁴ Явич Л. С. Общая теория права. Ленинград : Изд-во Ленинградского ун-та, 1976. URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1731_page_12.html.

⁵ Там же.

- За принципам права звiряють, наскільки конкретний нормативний акт законний, справді є формою вираження права.
Перешкодами на шляху реалізації принципів права у правозастосовній діяльності є:
  - відсутність законодавчого закріплення принципів права;
  - нечіткі формулювання, що вимагають додаткового роз'яснення;
  - неоднаковий виклад одного і того ж принципу права в різних нормативно-правових актах;
  - невідповідність формулювань, що є у галузевому законодавстві, конституційним принципам;
  - невміння правильно вирішити колізію між принципами права та конкретними законодавчими приписами, а також правильно встановити прогалину в праві та використовувати інститут аналогії¹
- У правоінтерпретаційному процесі принципи права є критерієм відповідності законодавчих положень праву, забезпечують з'ясування нормативно-правових приписів у точній відповідності з тим змістом, який мав на увазі законодавець, сприяють тлумаченню права у разі виявлення прогалин у чинному законодавстві²

Ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» ¹ передбачає, що виконавче провадження здійснюється з дотриманням таких засад:	
1)	верховенство права (загальноправовий);
2)	обов'язковість виконання рішень (загальноправовий);
3)	законність (загальноправовий);
4)	диспозитивність (міжгалузевий);
5)	справедливість, неупередженість та об'єктивність (загальноправові);
6)	гласність та відкритість виконавчого провадження (міжгалузеві);
7)	розумність строків виконавчого провадження (загальноправовий);
8)	співмірність заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями (інституційний);
9)	забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців (інституційний)

¹ Лаврусь С. Ю. Реализация принципов права в юридической практике : автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства ; История правовых учений». Волгоград, 2005. 30 с. URL: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1208255>.

² Там же.

³ Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.

Відповідно до ч. 1 ст. 4 Закону України «Принципи діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців» від 02.06.2016 р. № 1403-VIII ¹ «Принципи діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців» діяльність органів державної виконавчої служби та приватних виконавців здійснюється з дотриманням принципів:	
1)	верховенства права (загальноправовий);
2)	законності (загальноправовий);
3)	незалежності (загальноправовий);
4)	справедливості, неупередженості та об'єктивності (загальноправовий);
5)	обов'язковості виконання рішень (загальноправовий);
6)	диспозитивності (міжгалузевий);
7)	гласності та відкритості виконавчого провадження та його фіксування технічними засобами (міжгалузеві);
8)	розумності строків виконавчого провадження (загальноправовий);
9)	співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями (інституційний)
Згідно з чч. 2, 3 ст. 4 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», державний виконавець та приватний виконавець повинні: – здійснювати свою професійну діяльність сумлінно; – не розголошувати в будь-який спосіб професійну таємницю (до професійної таємниці належить інформація, що стала відома державному виконавцю, приватному виконавцю, помічнику приватного виконавця у зв'язку із здійсненням професійної діяльності. Обов'язок зберігати професійну таємницю поширюється на особу і після її звільнення з посади державного виконавця чи припинення діяльності приватного виконавця, помічника приватного виконавця. Державний виконавець, приватний виконавець можуть надавати іншим особам інформацію, що містить професійну таємницю, виключно у випадках і порядку, передбачених законом); – поважати інтереси стягувачів, боржників, третіх осіб; – не принижувати їхню гідність.	
Відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», державний виконавець, приватний виконавець зобов'язані вживати всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання чи усунення конфлікту інтересів. Конфліктом інтересів у цілях застосування цього Закону вважається суперечність між особистими інтересами державного виконавця або приватного виконавця та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання державним виконавцем або приватним виконавцем його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення примусового виконання рішень.	

¹ Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

Доктринальні позиції щодо системи принципів виконавчого провадження

Ю. В. Білоусов виокремлює такі принципи виконавчого провадження:	- гуманізм; - законність; - неупередженість виконання; - предметна та територіальна юрисдикція; - недоторканність житла; - диспозитивність; - публічність; - повнота; - оперативність (своєчасність) виконання; - контроль¹
М. М. Мальський через призму практики Європейського Суду з прав людини пропонує закріпити дві групи принципів виконавчого процесу:	I. Загальноправові (конституційні) принципи: - верховенства права; - законності; - забезпечення права на захист; - гуманізму. II. Спеціально-правові (галузеві) принципи: - обов'язковості вимог виконавця; - правової певності (рішення суду з будь-якої справи, яке набрало законної сили, не може бути поставлено під сумнів і має обов'язково виконуватися); - своєчасності виконання виконавчих документів; - чіткого визначення дискреційних повноважень виконавця (закон повинен вказувати на обсяг будь-якої дискреції, якою наділяється компетентний орган, і на спосіб її здійснення з достатньою чіткістю, щоб забезпечити особу достатнім захистом від свавільного втручання); - оскаржуваності діянь виконавця; - неприпустимості ув'язнення на підставі неспроможності виконати своє договірне зобов'язання; - недоторканності мінімуму майна, необхідного для існування боржника-громадянина і членів його сім'ї²

¹ Білоусов Ю. В. Виконавче провадження : навч. посіб. Київ : Прецедент, 2005. 192 с. С. 17.

² Мальський М. М. Принципи виконавчого процесу та їх аналіз через призму практики Європейського Суду з прав людини. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2014. № 8. С. 154–157.

В. А. Гурєєв виокремлює такі принципи виконавчого провадження:	I. Прямо легально закріплені принципи виконавчого провадження: – законності; – своєчасності вчинення виконавчих дій та застосування заходів примусового виконання; – поваги до честі та гідності громадянина; – недоторканності мінімуму майна, необхідного для існування боржника-громадянина і членів його сім'ї; – співвідносності обсягу вимог стягувача та заходів примусового виконання. II. Принципи, що не отримали прямого легального закріплення, однак впливають із норм або змісту нормативного акта: – принцип примусового виконання судових та інших актів спеціально уповноваженими державними органами; – рівності перед законом; – пропорційності розподілу сум, що підлягають стягненню, між стягувачами; – ініціативності суб'єктів; – державної мови; – забезпечення добровільного виконання; – обов'язковості вимог виконавця; – судового контролю за діяльністю виконавця; – незалежності виконавця¹.
А. Марціняк –представник польської правової доктрини, в якій принципи виконавчого провадження традиційно розглядаються крізь призму принципів цивільного процесу, до яких належать такі:	– диспозитивності; – формалізму провадження (нормативне визначення форми, місця, часу вчинення дій суб'єктами виконавчого провадження); – матеріальної істини; – змагальності; – рівності / рівноправності сторін; – безпосередності; – концентрації процесуальних матеріалів (обмеження у часі тривалості провадження); – усності; – гласності; – процесуальної ініціативності процесуальних та виконавчих органів².

¹ Настольная книга судебного пристава-исполнителя: учебно-практическое пособие / под ред. В. А. Гуреева. М. : Статут, 2012. 888 с. С. 148–158.

² Marciniak A. Postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych. Warszawa : LexisNexis, 2005. 304 s. с. 29–45.

Підсумовуючи аналіз принципів виконавчого провадження та принципів діяльності органів ДВС і приватних виконавців, зазначимо таке:	
1)	як бачимо з аналізу текстів наведених статей законопроектів, законодавець переважно дублює загальноправові (конституційні), міжгалузеві принципи права, не формулюючи принципів, характерних саме інституту примусового виконання рішень юрисдикційних органів;
2)	на нашу думку, в такому дублюванні немає доцільності, оскільки вони об'єктивовані в інших нормативних актах у формі окремих статей (прямо) або впливають з логічного, лексичного тощо аналізу їхнього змісту (опосередковано);
3)	виходячи із основної мети законодавчого закріплення переліку принципів права, яка полягає у полегшенні заповнення прогалин у правовому регулюванні шляхом застосування аналогії права, вважаємо, що ефективнішим було б нормативне закріплення принципів лише комплексного міжгалузевого інституту виконавчого провадження

---

¹ Верба-Сидор О. Б., Федик С. Є. Принципи виконавчого провадження за новими законопроектами № 2507 а та 2506 а. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 2. С. 21–24. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/6.pdf.

1.3. Загальна характеристика систем примусового виконання рішень юрисдикційних органів

Для класифікації систем примусового виконання рішень (далі – СПВР) ¹ візьмемо за основу критерії, запропоновані Б. Хессом ²	
I. Залежно від того, чи органи примусового виконання є єдиною структурою, чи є декілька самостійних організацій:	
– централізовані СПВР –	Рішення юрисдикційних органів виконує єдина система органів (Швеція, Фінляндія, Австрія, Іспанія). У державах із централізованою СПВР органи, які виконують рішення, не обов'язково належать до якоїсь із гілок державної влади. Так, в Австрії та Іспанії примусове виконання рішень належить до компетенції судів, у Нідерландах зазвичай рішення виконують приватні виконавці. Перевагами централізованих СПВР є: стягувачеві наперед відомо, до якого органу звертатися для відкриття виконавчого провадження, він не витрачає часу на з'ясування компетентного виконавчого органу; виконавець має повноваження щодо отримання доступу до інформації про боржника та його майно; паралельне виконання різними органами виключене.
– децентралізовані СПВР –	Повноваження щодо примусового виконання рішень мають різні органи. Так, у Нідерландах і Бельгії виконавчі дії здійснюють приватні та державні виконавці, у Франції – приватні виконавці й голови судів малої інстанції. В Англії та Уельсі СПВР найбільш децентралізована, оскільки компетенція органу примусового виконання залежить від виду рішення, яке підлягає виконанню. Так звані виконавчими повноваженнями в Англії та Уельсі наділені: суди, які ухвалили рішення (накладають арешт на майно, що знаходиться у третіх осіб), шерифи та помічники шерифів (звертають стягнення на майно за рішеннями Високого Суду Лондона), судові пристави,

¹ Верба-Сидор О. Б. Системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів: порівняльний аспект. *Проблеми порівняльного правознавства*: зб. тез наукових доповідей III Міжнародної наукової конференції «Компаративістські читання» / за ред. Ю. С. Шемшученка, О. К. Маріна, І. С. Гриценка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. К.; Львів: ЛьвДУВС, 2011. 300 с. С. 283–288.

² Хесс Б. Системи принудительного исполнення. *Исполнительное производство: традиции и реформы = Enforcement and Enforceability – Tradition and Reform* / пер. с англ.; под ред. Р. Ван Рее и др. М.: Инфотропик Медиа, 2011. 416 с. С. 53–76.

	які перебувають у штаті суду (виконують рішення судів графств), міністерство фінансів та органи місцевої влади мають у своїх штатах виконавців або можуть звертатися до приватних виконавців. У Німеччині рішення юрисдикційних органів виконують: судові пристави, суди, які здійснюють примусове виконання, служби земельного кадастру, суди, які ухвалили рішення.
II. Залежно від того, які органи наділені повноваженнями щодо примусового виконання рішень	
– СПВР, які орієнтовані на судове виконання	Австрія, Данія, Іспанія, у деяких випадках в Англії та Уельсі. Так, в Австрії примусове виконання здійснюють судові виконавці, в Іспанії рішення виконують судді, які їх ухвалили. В Україні протягом радянського періоду та до кінця 90-х рр. діяла система судового виконання, оскільки судовий виконавець працював у структурі суду, суд мав обов'язок та міг ініціювати за власним бажанням контроль за діями судового виконавця
– СПВР, які орієнтовані на приватних виконавців	Німеччина, Франція, Нідерланди, Бельгія, Люксембург, Португалія, Естонія, Латвія, Литва, Словаччина, колишня Югославська Республіка Македонія, Румунія, до певної міри Польща і Чехія
– Змішані СПВР	Україна, Канада, Німеччина, Англія, Уельс, Шотландія, Болгарія, Словенія, Угорщина, Казахстан, Італія. У таких СПВР поєднані інститути приватних виконавців та участі суду (судових виконавців). Наприклад, в Італії кожне виконавче провадження контролюється суддею, якого для кожного випадку призначає голова суду першої інстанції. Секретарі суду і пристави, які є державними службовцями, здійснюють виконавчі дії під контролем судді. З 1998 та 2005 рр. деякі виконавчі дії (але під контролем судді, якого призначено відповідальним за певне виконавче провадження) можуть здійснювати нотаріуси, адвокати, бухгалтері-аудитори, які внесені у спеціальні реєстри, що ведуться судами першої інстанції ¹

¹ Сильвестри Э. «Дьявол кроется в мелочах»: замечания по поводу итальянского исполнительного производства. *Исполнительное производство: традиции и реформы = Enforcement and Enforceability – Tradition and Reform* / пер. с англ. / под ред. Р. Ван Рее и др. М.: Инфотропик Медиа, 2011. 416 с. С. 247–258.

– Адміністративні СПВР	Швеція, Фінляндія, Росія. У таких СПВР примусове виконання рішень здійснюють адміністративні органи, незалежні від суду. У Швеції – це орган державної влади, підпорядкований міністерству фінансів

Переваги СПВР, орієнтованих на приватних виконавців	
1.	Перенесення витрат на примусове виконання з бюджету держави на сторін виконавчого провадження
2.	Персоніфікація відповідальності за забезпечення виконання
3.	Зосередження процедур примусового виконання в руках сторін, суди беруть менш активну участь
4.	Розвантаженість судів, бо з них знято відповідальність за виконання рішень
5.	Виникнення спеціалізованої професії виконавця з відповідною професійною підготовкою та етикою
6.	У приватного виконавця більше стимулів для успішної роботи, бо він є матеріально зацікавленим у виконанні рішення
7.	Незалежність гарантує більшу ефективність ¹ .

Україна є пострадянською державою і також потерпає від неефективної СПВР. Історичними коренями цієї неефективності є комуністичний режим, який існував в Україні багато десятиріч ² .
А. Узелач на прикладі Хорватії пояснює його нищівну дію і на СПВР так: комуністичні режими не мали необхідності в ефективних офіційних механізмах виконання, бо концентрована політична влада і тотальний контроль комуністичної партії утворювали стійку паралельну систему виконання, наявність якої неофіційно гарантувала виконання всіх судових рішень, які з позиції партійних керівників були важливими. Щодо решти рішень (їх більшість) існувала стара система органів виконання, яка була

¹ Узелач А. Приватизация органов принудительного исполнения – шаг вперед для стран переходного периода? *Исполнительное производство: традиции и реформы = Enforcement and Enforceability – Tradition and Reform* / пер. с англ.; под ред. Р. Ван Рее и др. М. : Инфотропик Медиа, 2011. 416 с.

² Верба-Сидор О. Б. Системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів: порівняльний аспект. *Проблеми порівняльного правознавства*: зб. тез наукових доповідей III Міжнародної наукової конференції «Компаративістські читання» / за ред. Ю. С. Шемшученка, О. К. Маріна, І. С. Гриценка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. К.; Львів: ЛьвДУВС, 2011. 300 с. С. 283–288.

у незадовільному стані: неефективна, на думку громадськості, яку погано фінансували, надто бюрократична та формалізована¹.

У Колишній Югославській Республіці Македонії у травні 2005 р. прийнято новий закон про примусове виконання (набрав чинності у травні 2006 р.), яким запроваджено інститут недержавних виконавців. Унаслідок цього ефективність примусового виконання значно підвищилася: коли примусове виконання належало ще до компетенції судів, то кількість справ, у яких виконання було здійснене, становила 10–15 %, а після запровадження приватної СПВР – близько 44 %².

В Італії, де до 2005 р. існувала державна монополія СПВР, середня тривалість виконавчого провадження становила 7,5 років³.

---

¹ Узелач А. Приватизация органов принудительного исполнения – шаг вперед для стран переходного периода? // Исполнительное производство: традиции и реформы = Enforcement and Enforceability – Tradition and Reform / пер. с англ.; под ред. Р. Ван Рее и др. М. : Инфотропик Медиа, 2011. 416 с. С. 101–121.

² Бабунски В. Реформа исполнительного производства в Республике Македония. Исполнительное производство: традиции и реформы = Enforcement and Enforceability – Tradition and Reform / пер. с англ.; под ред. Р. Ван Рее и др. М. : Инфотропик Медиа, 2011. 416 с. С. 271–274.

³ Сильвестри Э. «Дьявол кроется в мелочах»: замечания по поводу итальянского исполнительного производства. *Исполнительное производство: традиции и реформы = Enforcement and Enforceability – Tradition and Reform* / пер. с англ.; под ред. Р. Ван Рее и др. М. : Инфотропик Медиа, 2011. 416 с. С. 247–258.

1.4. Мета і сутність реформ системи примусового виконання в Україні

Зробимо історичний екскурс реформування системи примусового виконання в Україні, виокремивши відповідні етапи.

Критеріями періодизації обрано:

- дати прийняття ключових нормативно-правових актів;
- реорганізацію органів юстиції;
- значні соціально-економічні зміни в суспільстві;
- зміну державної політики у сфері юстиції¹.

I.	Радянські часи	Ефективність діяльності судових виконавців була дуже низькою. Суддя, який ухвалив рішення у справі, мав обов'язок контролювати його виконання щомісяця. Як зазначають А. Авторгов та І. Ніколаєв, діяння судового виконавця контролювалися трьома суб'єктами: суддею, який ухвалив рішення, старшим судовим виконавцем та головою відповідного суду. Судові виконавці були технічними працівниками судів, отримували низькі зарплати і їхній особовий склад постійно змінювався (до 75 % в окремі роки)². Справа могла бути передана до архіву лише за умови наявності виконавчого документа з відміткою про фактичне виконання рішення суду³. Як зазначає О. Я. Кодінцев, виконавцями ставали особи із початковою освітою. У 1933–1936 рр. матеріальне забезпечення було жалюгідним, не було паперу, судові виконавці писали на газетах. Гроші роками лежали на рахунках у судових виконавців та використовувалися на потреби суду⁴. Причинами масового невиконання судових рішень за радянських часів були: 1) супротив роботі виконавців; 2) надзвичайно низькі зарплати, що ставало причиною розкрадань. Судові виконавці видавали підроблені квитанції, умисно не здійснювали облік документів, вступали у змову із народними суддями та разом крали; 3) не вирішеність кадрових питань: у 1937 р. в УРСР було 578 судових виконавців, не вистарчало 150 осіб. 82,5 % із них були малописьменними;

¹ Верба-Сидор О. Б. Реформування системи виконання рішень юрисдикційних органів України. *Університетські наукові записки*. 2015. № 1 (53). С. 38–45.

² Авторгов А. Хто виконає рішення суду. *Економічна правда*. URL: <http://www.epravda.com.ua/columns/2015/01/12/520617>.

³ Авторгов А., Ніколаєв І. Камо грядеши, виконавча служба? *Економічна правда*. URL: <http://www.epravda.com.ua/publications/2013/08/6/388673>.

⁴ Кодінцев А. Я. Государственная политика в сфере юстиции СССР. 30–50-е годы XX века : монография. Уральская гос. юридическая акад. Куртамыш : Куртамышская тип., 2008. 692 с. С. 132–133.

	4) відсутність приміщень: типовою ситуацією було те, що в одній кімнаті площею 5 квадратних метрів працювали суддя, виконавець, секретар, у ній же відбувалися судові засідання. Надзвичайно низька якість роботи виконавців спонукає зробити висновок, що діяльність судів СРСР з цивільних справ загалом була позбавлена змісту. Виконання судових рішень у 30-ті рр. ХХ ст., як зазначає О. Я. Кодинцев, сприймалося як внутрішня справа Наркомату юстиції і тому всесоюзних актів щодо регулювання їхньої діяльності не приймалося. 28.09.1939 р. видано інструкцію Наркомату юстиції СРСР «Про порядок виконання судових рішень», який вважався так званим виконавчим кодексом СРСР¹. Однак, становище системи примусового виконання і надалі залишалося жахливим. Оплата праці виконавців була низькою, що спричиняло вчинення багаточисленних правопорушень, майже не було осіб із вищою юридичною освітою, мало хто працював виконавцем понад рік. У 1939 р. У РРФСР пішло 2277 виконавців (49,8 %), зокрема 80 було притягнуто до відповідальності. У 1940 р. пішло 1649 судових виконавців, зокрема 448 через різні порушення². Протягом великої вітчизняної війни реально стягувалося 15–20 % сум. Учинялася низка зловживань судовими виконавцями. Так, судові виконавці: – активно складали акти про неплатоспроможність і неможливість розшуку боржників; – знищували описи конфіскованого майна, яке привласнювали; – підробляли квитанції (занижували суми); – не видавали квитанцій, а гроші присвоювали; – підробляли підписи отримувачів; – вчиняли незаконні побори з громадян; – об'єднувалися зі суддями для спільного вчинення розкрадань. Робота судових виконавців була організована незадовільно. Народні судді передавали виконавчі листи судовим виконавцям лише через 4–5 місяців після ухвалення рішення³. У повоєнні роки судові виконавці продовжували залишатися на периферії юридичного світу, їх розглядали як технічних працівників суду та погано фінансували.

¹ Кодинцев А. Я. Государственная политика в сфере юстиции СССР. 30–50-е годы XX века : монография. Уральская гос. юридическая акад. Куртамыш : Куртамышская тип., 2008. 692 с. С. 331.

² Там же. С. 333–334.

³ Там же. С. 435.

		! Мін'юст намагався вирішити проблему із судовими виконавцями лише одним способом: шляхом посилення судового контролю над ними, проте, перевірки не здійснювалися, результати формальних ревізій керівництва управлінь юстиції не було втілено у життя. 27.06.1949 р. було розроблено Керівництво Міністерства юстиції СРСР «Про роботу з кадрами судових виконавців», відповідно до якого здійснювалася їх атестація. Однак, атестація проводилася формально та поверхнево. У 1953 р. звільнено 26 % виконавців, за зловживання, негідну поведінку та розкрадання звільнено 238 судових виконавців. Так, у 1952 р. судові виконавці РРФСР вчинили розкрадань на 725 000 рублів¹.
II.	1991–1998 рр.	Зі здобуттям Україною незалежності, наша держава успадкувала радянську систему примусового виконання із судовими виконавцями у структурі апаратів судів.
III.	1998–1999 рр.	У 1998 р. із прийняттям Закону України «Про державну виконавчу службу» від 24.03.1998 р. № 202/98-ВР² на зміну інституту судових виконавців, які працювали у структурі судової влади, було утворено нову структуру – Державну виконавчу службу (далі – ДВС) у системі виконавчої влади. Відповідно до Наказу Міністерства юстиції України «Про створення відділів державної виконавчої служби та скорочення посад старших судових виконавців та судових виконавців» від 19.11.1998 р. на виконання вказаного Закону скорочено посади старших судових виконавців та судових виконавців і утворено відділи ДВС.
IV.	1999–2005 рр.	У 1999 р. прийнято Закон України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 р. № 606-XIV³, Інструкцію про проведення виконавчих дій від 15.12.1999 р. № 74/5⁴. Тоді ж створено відділи ДВС у складі управлінь юстиції.

¹ Кодинцев А. Я. Государственная политика в сфере юстиции СССР. 30–50-е годы XX века : монография. Уральская гос. юридическая акад. Куртамыш : Куртамышская тип., 2008. 692 с. С. 611–618.

² Про державну виконавчу службу : Закон України від 24.03.1998 р. № 202/98-ВР. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/202/98-вр>.

³ Про виконавче провадження : Закон України від 21.04.1999 р. № 606-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=606-14>.

⁴ Інструкція про проведення виконавчих дій : затв. наказом Міністерства юстиції України від 15.12.1999 р. № 74/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0865-99>.

V.	2005–2007 рр.	У 2005 р. відповідно до Указу Президента України «Питання Міністерства юстиції України» від 20.04.2005 р. № 701/2005 ¹ , Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення урядового органу державного управління у складі Міністерства юстиції» від 23.04.2005 р. № 320 ² , Закону України «Про внесення змін до законів України «Про державну виконавчу службу» та «Про виконавче провадження»» від 23.06.2005 р. № 2716 ³ , Положення про департамент Державної виконавчої служби, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 03.08.2005 р. № 711 та відповідно до наказів Міністерства юстиції від 18.08.2005 р. № 1474/к, та від 19.08.2005 р. № 1482/к ліквідовано Департамент ДВС, як структурний підрозділ центрального апарату Міністерства юстиції та відділи ДВС як структурні підрозділи територіальних управлінь юстиції і створено у складі Мін'юсту на базі органів ДВС Департамент ДВС як урядовий орган державного управління, а також ДВС областей, міст, районів.
VI.	2007–2010 рр.	У 2007 р. ліквідовано Департамент ДВС як урядовий орган державного управління на підставі Постанови Кабінету Міністрів України «Про ліквідацію Департаменту державної виконавчої служби» від 16.11.2006 р. № 1622 ⁴ , натомість створено Департамент у складі Мін'юсту, відділи ДВС знову утворено у складі відповідних управлінь юстиції.
VII.	2010–2011 рр.	У 2010 р. Указом Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів влади» від 09.12.2010 р. № 1085/2010 ⁵ створена ДВС, діяльність якої спрямовував і координував Кабінет Міністрів України через Міністра юстиції України. Відповідно в регіонах України створено управління ДВС які ввійшли до головних управлінь юстиції, а також відділи ДВС відповідних районних, районних у містах, міських, міськрайонних управлінь юстиції.

¹ Питання Міністерства юстиції України : Указ Президента України від 20.04.2005 р. № 701/2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/701/2005>.

² Про утворення урядового органу державного управління у складі Міністерства юстиції : постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2005 р. № 320. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/320-2005п>.

³ Про внесення змін до законів України «Про державну виконавчу службу» та «Про виконавче провадження» : Закон України від 23.06.2005 р. № 2716–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2716-15>.

⁴ Про ліквідацію Департаменту державної виконавчої служби : постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2006 р. № 1622. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1622-2006-п>.

⁵ Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 р. № 1085/2010. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>.

VIII.	2011–2015 рр.	У 2011 р. знову ліквідовано Департамент ДВС у складі Мін'юсту й утворено ДВС України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовувалася і координувалася Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України ¹ .
IX.	2015–2016 рр.	21.01.2015 р. Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову «Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції» № 17², якою ліквідовано ДВС та покладено на Міністерство юстиції завдання і функції з реалізації державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). Це проміжний етап реформ системи виконання рішень юрисдикційних органів, який завершився запровадженням, поряд із державними, приватних виконавців. Протягом тривалого часу та низки так званих «реформ» ДВС не вдалося вирішити ключові проблеми системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів, серед яких: – надзвичайно велика кількість невиконаних рішень судів та інших органів; – порушення строків виконавчого провадження; – надмірна завантаженість виконавців (до 4000 проваджень на рік); – низькі заробітні плати; – хабарництво; – бюрократизм; – відсутність мотивації працівників до сумлінного виконання своїх посадових обов'язків; – значний відсоток керівництва у співвідношенні до працівників (кожен дев'ятий – керівник); – неефективна організаційна структура; – відсутність програм і засобів електронної комунікації у державних виконавців, які б сприяли оперативному розшукowi майна боржника; – взаємодублюючі функції працівників; – відсутність дієвих механізмів контролю; – недовіра громадян тощо. Як зазначає Д. Кутецька, питання запровадження інституту приватних виконавців неодноразово обговорювалося, зокрема у 2008–2009, 2010, 2012 рр., проте жоден законопроект не дійшов до другого читання³.

¹ Історія створення УВС. Управління ДВС ГУЮ Дніпропетровській області. URL: <http://udvs-dr.gov.ua/catalog/index/38>.

² Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції : постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 р. № 17. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/17-2015-p>.

³ Кутецкая Д. Маневры исполнителного значения. *FinMaidan*. URL: <http://finmaidan.com/ru/analytics/manevry-ispolnitelnogo-znacheniya.html>.

	Ефективне виконання обов'язкового судового рішення є основоположним елементом верховенства права. На цьому наголошувалося у Висновку Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо ролі суддів у виконанні судових рішень від 19.11.2010 р. № 13 (2010)¹. Стадія виконання рішення є дуже важливим етапом юридичного процесу, і судочинства зокрема, без якої факт ухвалення рішення позбавлений сенсу, мета всього процесу недосяжна. У Резолюції «Виконання рішень Європейського Суду з прав людини» від 26.01.2011 р. № 1787 (2011)² Парламентська асамблея Ради Європи із серйозним занепокоєнням зазначила, що в Україні продовжують існувати основні системні недоліки, які викликають велику кількість випадків порушення Конвенції, що повторюються, і які серйозно підірвують верховенство права. Ці проблеми пов'язані, зокрема, з хронічним невиконанням рішень національних судів. Шляхом скорочення керівного складу Мін'юсту і територіальних органів юстиції (20 % працівників центрального апарату органів юстиції та 10 % – територіальних органів юстиції, загалом – приблизно 2500 осіб), а також усунення дублювання відповідних функцій зекономлено близько 60 млн грн, за рахунок чого дещо підвищено заробітні плати працівникам. В Україні запозичено здебільшого грузинський досвід реформування сфери примусового виконання рішень судів та інших органів. Запроваджено змішану виконавчу систему. Незважаючи на те, що цілком приватна виконавча служба працює ефективніше, оскільки приватний виконавець матеріально зацікавлений в оперативному виконанні рішення, однак, вважається, що для пострадянських держав прийнятніше запровадження змішаної системи, позаяк громадяни звикли до державного захисту їхніх прав. Керувала цим процесом Хатія Шелія, яка протягом 2010–2014 рр. очолювала юридичний департамент Національного бюро виконання Грузії. Реформування системи у Грузії тривало 8 років, починаючи від 2003 р. після перемоги Революції троянд³.

¹ Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. Київ, 2015. 708 с. С. 441–442.

² Виконання рішень Європейського Суду з прав людини: Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи від 26.01.2011 р. № 1787 (2011). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/1188_rez_1787.htm.

³ Поліщук І. Павло Петренко: «У нас ще багато працівників, які незрозуміло що роблять». *Урядовий кур'єр*. 2015. 12 лютого. URL: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/pavlo-petrenko-u-nas-she-bagato-pracivnikov-yaki-n>.

	У Грузії до проведення реформ 2008 р. існували ті ж проблеми, що й в Україні: перевантаженість виконавців, значний відсоток невиконаних рішень, продаж майна з торгів лише «своїм» покупцям тощо¹. Доцільність уведення інституту приватних виконавців обґрунтовувалася суттєвим скороченням витрат із державного бюджету України на фінансування неефективних органів ДВС (приблизно 8 000 державних виконавців), створенням нових робочих місць у приватному секторі, подоланням корупції у сфері виконання рішень, оскільки в громадян має бути вибір, чи звертатися до державного або до приватного виконавця². Протягом перехідного періоду на виконання Постанови Кабінету Міністрів України «Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції» від 21.01.2015 р. № 17 у м. Києві 24.02.2015 р. розроблено проєкт нової системи примусового виконання рішень юрисдикційних органів у формі Київського бюро виконання рішень³. З-поміж переваг нового бюро були такі: зменшення кількості керівного складу територіальних органів ДВС м. Києва на місцях і збільшення кількості оперативного персоналу разом з налагодженням ефективної роботи, розподілу обов'язків та невідкладного вчинення відповідних виконавчих дій; у приміщеннях районних управлінь юстиції м. Києва створено Центри реєстрації документів (FRONT-offices), які покликані працювати за системою «єдиного вікна» – можливість пред'явити виконавчі документи до виконання до будь-якого з 10 центрів, незалежно від територіальної юрисдикції; створено Центри реєстрації виконавчих проваджень (BACK-offices) у приміщеннях районних управлінь юстиції м. Києва з метою оперативного вирішення питання про відкриття чи відмову у відкритті виконавчих проваджень; створено спеціальний відділ представництва для розвантаження виконавців від «паперової» роботи. Розподіл обов'язків

¹ Державна виконавча служба ліквідована, її повноваження передані Мін'юсту. ГО «Україна без корупції». URL: <http://www.corruption.net/component/k2/item/14218-derzhavna-vykonavcha-sluzhba-likvidovana-ii-povnovazhennia-peredani-min-iustu>.

² Державна виконавча та реєстраційна служби будуть ліквідовані. Міністерство юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/news/46653>.

³ Начальником Управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у м. Києві Юрієм Мазуром розпочинається втілення концепції реформування системи виконання рішень. Управління державної виконавчої служби міста Києва. URL: <http://dvskeyiv.org.ua/news/nachalnykom-upravlinnya-derzhavnoyi-vykonavchoyi-sluzhby-golovного-upravlinnya-yustyciyi-u-m>.

		щодо одного виконавчого провадження між фахівцями різних відділів бюро виконання (відкриття виконавчого провадження, накладення арешту, виявлення, опис та реалізація майна, розподіл та перерахування коштів, завершення виконавчого провадження тощо) мав на меті подолати проблему корупції та пришвидшення реального виконання рішення ¹ .
X.	2016 р. – по теперішній час	У 2016 р. запроваджено інститут приватних виконавців відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 р. № 1403-VIII² та Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 р. № 1404-VIII³. У серпні 2017 р. в Україні фактично почали діяти перші приватні виконавці. Кількісно в Україні у кінці 2017 р. було лише 55 приватних виконавців, у середині 2018 – 117, у кінці 2018 – 163, у середині 2019 – 197, а станом на жовтень 2019 – 205 приватних виконавців. За даними О. Сивокозова, ефективність механізму примусового виконання рішень у 2017 р. становила лише 6 %. З діяльністю перших приватних виконавців частка виконаних рішень у 2018 р. сягнула 18 %. У 2018 р. приватні виконавці повернули стягувачам 795 млн грн, а в першому півріччі 2019 р. – 1,3 млрд грн⁴. 73 % сучасних приватних виконавців у минулому – державні⁵. 14.11.2017 р. на першому З'їзді приватних виконавців у м. Києві створено самоврядний орган приватних виконавців – Асоціацію приватних виконавців України (АПВУ).

¹ Начальником Управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у м. Києві Юрієм Мазуром розпочинається втілення концепції реформування системи виконання рішень. Управління державної виконавчої служби міста Києва. URL: <http://dvsyiviv.org.ua/news/nachalnykom-upravlinnya-derzhavnoyi-vykonavchoyi-sluzhby-golovnoho-upravlinnya-yustyciyi-u-m>.

² Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

³ Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/page>.

⁴ Сивокозов О. Інститут приватного виконання в Україні: досягнення та виклики. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2019/10/Enforcement-of-Judgments-in-Ukraine-Accomplishments-and-Challenges.pdf?fbclid=IwAR06_dc_YvSSULWwjuZQB9B-d8MlzJEd1WvTNPmfjinPhL05UFyDRj8cDA.

⁵ Каменських П. Приватні виконавці не проти довести свою чисельність до півтисячі й обзавестися власною поліцією. *Закон і бізнес*. 09.03.–15.03.2019. URL: https://zib.com.ua/ua/136730-privatni_vikonavci_ne_proti_dovesti_svoyu_chiselnist_do_pivt.html.

	У березні 2019 р. АПВУ запроваджено черговий новий інститут – інститут Дисциплінарного уповноваженого¹ з консультативно-рекомендаційними функціями під час здійснення процедур дисциплінарного провадження щодо приватних виконавців. За результатами відкритого конкурсу обрано двох дисциплінарних уповноважених (О. Соломко, О. Овчаренко), які розпочали свою діяльність з метою об'єктивного та неупередженого аналізу щодо наявності або відсутності у діях приватних виконавців складу дисциплінарного проступку.² У 2018 р. фактична виконувальність судових рішень становила 23,5 %. Новий Уряд України поставив перед собою амбітне завдання – до 2023 р. досягти 70 % фактичного виконання судових рішень. У 5-річній Програмі Уряду передбачено, що заборгованість за виконавчими документами, що залишається нестягнутою на кінець звітного періоду, повинна зменшитися у 2019 р., порівняно з попереднім роком на 20%, у 2020 р. – на 15%, а далі кожного року – не менше ніж на 10 %. Заплановано вдосконалити виконавче провадження шляхом діджиталізації відповідних процедур, забезпечити повний доступ до необхідних реєстрів і баз даних, електронну взаємодію з державними органами та банками, а також до 2024 р. ліквідувати необґрунтовані мораторії на виконання певних категорій судових рішень³. Станом на теперішній час із метою збільшення ефективності механізму примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів є низка проблемних питань, які потрібно вирішити, зокрема: – поширення територіальної юрисдикції приватних виконавців на всю територію держави шляхом скасування виконавчих округів; – розширення компетенції приватних виконавців шляхом наділення їх таким же обсягом повноважень, як і в державних виконавців;

¹ Положення про Дисциплінарного уповноваженого Асоціації приватних виконавців: Рішення Ради приватних виконавців України від 26.03.2019 р. № 10. URL: <https://www.apvu.com.ua/index.php?item=news&id=112&type=apvu>.

² Призначено Дисциплінарних уповноважених АПВУ. URL: <https://www.apvu.com.ua/index.php?item=news&id=143&type=apvu>.
Бірюков О. Дисциплінарні уповноважені: правова невизначеність. URL: <https://bankruptcy-ua.com/articles/12160>.

³ В Україні виконується всього 23,5% рішень судів. *Kanumal*. URL: <https://www.capital.ua/ru/news/133064-v-ukraine-vypolnyaetsya-vsego-23-5-resheniy-sudov?fbclid=IwAR2GcM3apL2eTD19JlszDQuaTNZtnTXAtFu4SXZka2PgG9-DDQ4YdDwEnmM#ixzz61KLbv7A2>.

	- розширення повноважень помічників приватних виконавців; - удосконалення функціонування АСВП, доступу до реєстрів і баз даних, подальша автоматизація всіх виконавчих дій за зразком країн Прибалтики; - приведення положень підзаконного нормативно-правового акту – Порядку допуску до професії приватного виконавця, затвердженого Наказом Мін'юсту України від 25.10.2016 р. № 3053/5¹ (абз. 2 п. 17 Порядку передбачено, що оцінювання виконаного особою практичного завдання здійснюється Кваліфікаційною комісією) відповідно до положень Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (ч. 3 ст. 21 Закону містить норму про те, що кваліфікаційний іспит проводиться шляхом автоматизованого анонімного тестування особи, яка виявила намір здійснювати діяльність приватного виконавця, тобто жодного суб'єктивного оцінювання Кваліфікаційною комісією результатів іспиту не передбачено); - полегшення та здешевлення доступу до професії приватного виконавця; - створення ефективної процедури підвищення кваліфікації приватного виконавця; - удосконалення процедури притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності (погоджуємося із думкою Д. Сіте, приватного виконавця Сербії, іноземного експерта ЄС «ПРАВО-JUSTICE» про те, що підставою для позбавлення особи права на здійснення діяльності приватного виконавця має бути не одне, а системні правопорушення; - надання швидкого та повноцінного доступу виконавцям до всіх відомостей про майно боржника; - створення дієвої автоматизованої системи арешту коштів; - запровадження повноцінного електронного обміну даними з тримачами реєстрів, оскільки за наявних обставин, замість своєчасного та повного виконання, виконавче провадження виливається у тривалий процес листування виконавця із державними органами, банками, протягом якої боржник має чималу «фору» задля приховування своїх активів; - скасування численних мораторіїв на звернення стягнення на майно².

¹ Порядок допуску до професії приватного виконавця: Мін'юст України; Наказ, Порядок, Свідоцтво [...] від 25.10.2016 р. № 3053/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1445-16/paran17#n17>.

² Авторгов А. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00 – 12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogo-provadhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTa0UD2VCHjKW47Z4kUiy1Nq31jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM.

	У цьому контексті щодо дисциплінарної відповідальності приватних виконавців пропонуємо запозичити позитивний досвід Франції, який полягає у тому, що так звані дисциплінарні слухання організовуються самоврядними департаментськими (відповідальні за збір доказового матеріалу) та регіональними (накладають санкції на виконавця) палатами виконавців, у межах територіальної юрисдикції яких діє виконавець. Залежно від ступеня тяжкості вчиненого правопорушення до виконавця може бути застосовано одне з таких заходів покарання: - заклик до порядку; - просте засудження, осуд поведінки; - осуд перед зборами членів палати виконавців; - попередження не вчиняти повторно такого ж правопорушення; - призупинення діяльності; - виключення виконавця з реєстру виконавців; - позбавлення права балотуватися на наступних виборах¹; - послаблення впливу Міністерства юстиції; - інтеграція до міжнародної професійної спільноти, наприклад, Європейської палати виконавців (the European Chamber of Bailiffs); - активізація діяльності АПВУ щодо захисту і лобювання інтересів приватних виконавців у різних сферах. На підставі проведеного аналізу еволюції системи примусового виконання рішень юрисдикційних органів України можна зробити висновок, що запровадження приватних виконавців, які виправдали очікування, як у зарубіжних державах, так і в Україні, є запорукою підвищення відсотка реального поновлення прав осіб на стадії виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів.

³ Safar P., Rushe R. French Huissiers de justice. Paris. 34 p. P. 16–17.

1.5. Система і структура органів ДВС

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» ¹ , систему органів примусового виконання рішень становлять:	
1)	Міністерство юстиції України ² ;
2)	органи (далі – ДВС), утворені Міністерством юстиції України в установленому законодавством порядку. Згідно з п. 3 розділу I Інструкції з організації примусового виконання рішень, затвердженої Наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5 ³ органами ДВС є:
	1) Департамент ДВС Міністерства юстиції України;
	2) відділ примусового виконання рішень Департаменту ДВС Міністерства юстиції України. Відділу примусового виконання рішень Департаменту ДВС Міністерства юстиції України підвідомчі рішення, за якими: – боржниками є Апарат Верховної Ради України, Офіс Президента України, Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, Конституційний Суд України, Верховний Суд, вищі спеціалізовані суди, апеляційні суди, Офіс Генерального прокурора, обласні прокуратури, Національне антикорупційне бюро України, Вища рада правосуддя, Національний банк України, Рахункова палата, Управління справами Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації та їх структурні підрозділи, інші органи державної влади та їх посадові особи, а також розташовані у місті Києві територіальні органи центральних органів виконавчої влади та їх структурні підрозділи, місцеві суди, районні державні адміністрації та їх структурні підрозділи, місцеві прокуратури, інші територіальні підрозділи органів державної влади та їх посадові особи; – сума зобов'язання становить 50 та більше мільйонів гривень чи еквівалентну суму в іноземній валюті або 25 та більше мільйонів гривень чи еквівалентну суму в іноземній валюті, якщо місцем виконання рішення є місто Київ (п. 4 розділу I Інструкції з організації примусового виконання рішень);

¹ Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

² Положення про Міністерство юстиції України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>.

³ Інструкція з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.

3) управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві Департаменту ДВС Міністерства юстиції України (далі – управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві);
4) відділи примусового виконання рішень в районах міста Києва управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві;
5) управління забезпечення примусового виконання рішень міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України (далі – управління забезпечення примусового виконання рішень);
6) відділи примусового виконання рішень управлінь забезпечення примусового виконання рішень. Відділу примусового виконання рішень управлінь забезпечення примусового виконання рішень міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України підвідомчі рішення, за якими: – боржниками є територіальні органи центральних органів виконавчої влади та їх структурні підрозділи, місцеві суди, міські, районні або селищні ради чи районні державні адміністрації та їх структурні підрозділи, окружні прокуратури, інші територіальні підрозділи органів державної влади та їх посадові особи;   – сума зобов'язання становить від 25 до 50 мільйонів гривень або еквівалентну суму в іноземній валюті (п. 4 розділу I Інструкції з організації примусового виконання рішень).   Виконання рішень щодо боржників, які знаходяться на території, яка відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» є тимчасово окупованою територією України, здійснюється відділом примусового виконання рішень управління забезпечення примусового виконання рішень у Херсонській області Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (п. 4 розділу I Інструкції з організації примусового виконання рішень);
7) районні, районні в містах, міські, міськрайонні, міжрайонні відділи ДВС ¹ відповідних міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України (далі – відділи ДВС).

¹ Про затвердження Типового положення про управління забезпечення примусового виконання рішень міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України, Типового положення про відділ державної виконавчої служби міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України : Наказ Міністерства юстиції України від 20.04.2016 р. № 1183/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0617-16#Text>.

1.6. Повноваження та порядок призначення на посаду і звільнення з посади, кваліфікаційні вимоги до посадових осіб органів ДВС

Вимоги до державних виконавців (ст. 10 Закону України України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»)	
Державним виконавцем може бути:	– громадянин України,
	– який має вищу юридичну освіту (для керівників органів ДВС та їх заступників – не нижче другого рівня),
	– володіє державною мовою,
	– здатний за своїми особистими і діловими якостями здійснювати повноваження державного виконавця.
Порядок вступу державного виконавця на державну службу врегульовано:	
– Законом України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-VIII ¹ та – Порядком проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246 ² .	
<i>Державний службовець</i> – це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі – державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби (ч. 2 ст. 1 Закону України «Про державну службу»).	
Відповідно до ст. 19 Закону України «Про державну службу», право на державну службу мають повнолітні громадяни України, які вільно володіють державною мовою та яким присвоєно ступінь вищої освіти не нижче:	
1) магістра – для посад категорій «А» і «Б»;	
2) бакалавра, молодшого бакалавра – для посад категорії «В».	
<i>На державну службу не може вступити особа, яка:</i>	
1) досягла шістдесятип'ятирічного віку;	
2) в установленому законом порядку визнана неієздатною або дієздатність якої обмежена;	
3) має судимість за вчинення умисного кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;	

¹ Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

² Порядок проведення конкурсу на зайняття посад державної служби, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF#Text>.

- 4) відповідно до рішення суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або займати відповідні посади;
  - 5) піддавалася адміністративному стягненню за правопорушення, пов'язане з корупцією, – протягом 3 років з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;
  - 6) має громадянство іншої держави;
  - 7) не пройшла спеціальну перевірку або не надала згоду на її проведення;
  - 8) підпадає під заборону, встановлену Законом України «Про очищення влади».
4. Під час реалізації громадянами права на державну службу не допускаються будь-які форми дискримінації, визначені законодавством.

**Спеціальні вимоги до осіб, які претендують
на зайняття посад керівників Департаменту
державної виконавчої служби Міністерства юстиції України¹**

**1. Вимоги до осіб, які претендують на зайняття посади
директора Департаменту державної виконавчої служби
Міністерства юстиції України
(категорія «Б»)**

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Освіта	Вища
	Ступінь вищої освіти	Магістр
2	Стаж роботи (тривалість у роках, у тому числі на посадах певної категорії)	Досвід роботи на посадах державної служби категорії «Б» чи «В», або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років
3	Володіння мовами	Вільне володіння державною мовою
II. СПЕЦІАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Галузь знань (спеціальність), за якою здобуто вищу освіту	Спеціальність «Правознавство», «Міжнародне право»

¹ Про затвердження Спеціальних вимог до рівня професійної компетентності державних виконавців та керівників органів державної виконавчої служби : Наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3005/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1441-16>.

2	Досвід роботи у конкретній сфері	Досвід роботи у сфері права не менше двох років
3	Знання законодавства	Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»
4	Професійні знання	Основи державного управління, фінансів, менеджменту організації; технологія адміністративної роботи, правила ділового етикету та ділової мови; основи психології; впевнений користувач ПК (MS Office, Outlook Express, Internet), вільне користування законодавчою базою «ЛІГА»
5	Лідерство	Ведення ділових переговорів; вміння обґрунтувати власну позицію; досягнення кінцевих результатів
6	Прийняття ефективних рішень	Вміння вирішувати комплексні завдання; ефективно використовувати ресурси (у тому числі трудові і матеріальні); аналіз діяльності та планування заходів щодо її реалізації; вміння працювати з великими масивами інформації; вміння працювати при багатозадачності; встановлення цілей, пріоритетів та орієнтирів
7	Комунікації та взаємодія	Вміння ефективно комунікувати та публічних виступів; співпраця та налагодження партнерської взаємодії; відкритість
8	Впровадження змін	Реалізація плану змін; здатність підтримувати зміни та працювати з реакцією на них; оцінка ефективності здійснених змін
9	Управління організацією роботи та персоналом	Організація і контроль роботи; вміння працювати в команді та керувати командою; мотивування; оцінка і розвиток підлеглих; вміння розв'язання конфліктів
10	Особистісні компетенції	Аналітичні здібності, дисциплінованість, інноваційність, самоорганізація та орієнтація на розвиток, дипломатичність, відповідальність, сумлінність, стресостійкість, комунікабельність

**2. Вимоги до осіб, які претендують на зайняття посади
заступника директора Департаменту державної
виконавчої служби Міністерства юстиції України
(категорія «Б»)**

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Освіта	Вища
	Ступінь вищої освіти	Магістр
2	Стаж роботи (тривалість у роках, у тому числі на посадах певної категорії)	Досвід роботи на посадах державної служби категорії «Б» чи «В», або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років
3	Володіння мовами	Вільне володіння державною мовою
II. СПЕЦІАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Галузь знань (спеціальність), за якою здобуто вищу освіту	Спеціальність «Правознавство», «Міжнародне право»
2	Досвід роботи у конкретній сфері	Досвід роботи у сфері права не менше двох років
3	Знання законодавства	Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»
4	Професійні знання	Основи державного управління, фінансів, менеджменту організацій; технологія адміністративної роботи, правила ділового етикету та ділової мови; основи психології; впевнений користувач ПК (MS Office, Outlook Express, Internet), вільне користування законодавчою базою «ЛІГА»
5	Лідерство	Ведення ділових переговорів; вміння обґрунтувати власну позицію; досягнення кінцевих результатів
6	Прийняття ефективних рішень	Вміння вирішувати комплексні завдання; ефективно використовувати ресурси (у тому числі трудові і матеріальні); аналіз діяльності та планування заходів щодо її реалізації; вміння працювати з великими масивами інформації; вміння працювати при багатозадачності; встановлення цілей, пріоритетів та орієнтирів

7	Комунікації та взаємодія	Вміння ефективної комунікації та публічних виступів; співпраця та налагодження партнерської взаємодії; відкритість
8	Впровадження змін	Реалізація плану змін; здатність підтримувати зміни та працювати з реакцією на них; оцінка ефективності здійснених змін
9	Управління організацією роботи та персоналом	Організація і контроль роботи; вміння працювати в команді та керувати командою; мотивування; оцінка і розвиток підлеглих; вміння розв'язання конфліктів
10	Особистісні компетенції	Аналітичні здібності, дисциплінованість, інноваційність, самоорганізація та орієнтація на розвиток, дипломатичність, відповідальність, сумлінність, стресостійкість, комунікабельність

3. Вимоги до осіб, які претендують на зайняття посади заступника директора департаменту – начальника відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України (категорія «Б»)

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Освіта	Вища
	Ступінь вищої освіти	Магістр
2	Стаж роботи (тривалість у роках, у тому числі на посадах певної категорії)	Досвід роботи на посадах державної служби категорії «Б» чи «В», або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років
3	Володіння мовами	Вільне володіння державною мовою
II. СПЕЦІАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Галузь знань (спеціальність), за якою здобуто вищу освіту	Спеціальність «Правознавство», «Міжнародне право»
2	Досвід роботи у конкретній сфері	Досвід роботи у сфері права не менше двох років
3	Знання законодавства	Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»

4	Професійні знання	Основи державного управління, фінансів, менеджменту організацій; технологія адміністративної роботи, правила ділового етикету та ділової мови; основи психології; впевнений користувач ПК (MS Office, Outlook Express, Internet), вільне користування законодавчою базою «ЛІГА»
5	Лідерство	Ведення ділових переговорів; вміння обґрунтувати власну позицію; досягнення кінцевих результатів
6	Прийняття ефективних рішень	Вміння вирішувати комплексні завдання; ефективно використовувати ресурси (у тому числі трудові і матеріальні); аналіз діяльності та планування заходів щодо її реалізації; вміння працювати з великими масивами інформації; вміння працювати при багатозадачності; встановлення цілей, пріоритетів та орієнтирів
7	Комунікації та взаємодія	Вміння ефективно комунікувати та публічних виступів; співпраця та налагодження партнерської взаємодії; відкритість
8	Впровадження змін	Реалізація плану змін; здатність підтримувати зміни та працювати з реакцією на них; оцінка ефективності здійснених змін
9	Управління організацією роботи та персоналом	Організація і контроль роботи; вміння працювати в команді та керувати командою; мотивування; оцінка і розвиток підлеглих; вміння розв'язання конфліктів
10	Особистісні компетенції	Аналітичні здібності, дисциплінованість, інноваційність, самоорганізація та орієнтація на розвиток, дипломатичність, відповідальність, сумлінність, стресостійкість, комунікабельність

4. Вимоги до осіб, які претендують на зайняття посади заступника начальника відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України (категорія «Б»)

I. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Освіта	Вища
	Ступінь вищої освіти	Магістр
2	Стаж роботи (тривалість у роках, у тому числі на посадах певної категорії)	Досвід роботи на посадах державної служби категорії «Б» чи «В», або досвід служби в органах місцевого самоврядування, або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років

3	Володіння мовами	Вільне володіння державною мовою
II. СПЕЦІАЛЬНІ ВИМОГИ		
1	Галузь знань (спеціальність), за якою здобуто вищу освіту	Спеціальність «Правознавство», «Міжнародне право»
2	Досвід роботи у конкретній сфері	Досвід роботи у сфері права не менше двох років
3	Знання законодавства	Цивільний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України, Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»
4	Професійні знання	Основи державного управління, фінансів, менеджменту організацій; технологія адміністративної роботи, правила ділового етикету та ділової мови; основи психології; впевнений користувач ПК (MS Office, Outlook Express, Internet), вільне користування законодавчою базою «ЛІГА»
5	Лідерство	Ведення ділових переговорів; вміння обґрунтовувати власну позицію; досягнення кінцевих результатів
6	Прийняття ефективних рішень	Вміння вирішувати комплексні завдання; ефективно використовувати ресурси (у тому числі трудові і матеріальні); аналіз діяльності та планування заходів щодо її реалізації; вміння працювати з великими масивами інформації; вміння працювати при багатозадачності; встановлення цілей, пріоритетів та орієнтирів
7	Комунікації та взаємодія	Вміння ефективної комунікації та публічних виступів; співпраця та налагодження партнерської взаємодії; відкритість
8	Впровадження змін	Реалізація плану змін; здатність підтримувати зміни та працювати з реакцією на них; оцінка ефективності здійснених змін
9	Управління організацією роботи та персоналом	Організація і контроль роботи; вміння працювати в команді та керувати командою; мотивування; оцінка і розвиток підлеглих; вміння розв'язання конфліктів
10	Особистісні компетенції	Аналітичні здібності, дисциплінованість, інноваційність, самоорганізація та орієнтація на розвиток, дипломатичність, відповідальність, сумлінність, стресостійкість, комунікабельність

Державними виконавцями є (ч. 1 ст. 7 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» ¹):	- керівники органів державної виконавчої служби,
	- їхні заступники,
	- головні державні виконавці,
	- старші державні виконавці,
	- державні виконавці органів ДВС.

Державний виконавець (ч. 2 ст. 7 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	- є представником влади,
	- діє від імені держави,
	- перебуває під захистом держави,
	- уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, передбаченому законом.

Правовий статус працівників органів ДВС (ст. 8 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	
- державні виконавці, керівники та спеціалісти органів державної виконавчої служби є державними службовцями;	
- їм видаються посвідчення, зразок і порядок видачі яких затверджуються Міністерством юстиції України;	
- користуються правами і виконують обов'язки, передбачені законом.	

Порядок призначення на посади та звільнення з посад працівників органів ДВС (ст. 11 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	
державні виконавці та інші працівники органів ДВС, які є державними службовцями, призначаються на посади та звільняються з посад у порядку, встановленому Законом України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-VIII ² з урахуванням особливостей, визначених законодавством.	

¹ Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

² Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

Оплата праці працівників органів ДВС (ст. 13 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):

Заробітна плата працівника органу ДВС складається з:	- посадового окладу,
	- премії,
	- доплати за ранг,
	- надбавки за вислугу років,
	- винагороди ¹ , - а також інших надбавок згідно із законодавством

Фінансове та матеріальне забезпечення діяльності працівників органів ДВС та фінансування витрат на проведення і організацію виконавчих дій здійснюються за рахунок (ч. 1 ст. 14 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):

- коштів державного бюджету,	- коштів виконавчого провадження, порядок формування яких встановлюється Законом України «Про виконавче провадження».

¹ Порядок виплати винагород державним виконавцям та їх розміри і розмір основної винагороди приватного виконавця : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 643. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643-2016-%D0%BF#n12>.

1.7. Інститут приватних виконавців. Правове регулювання здійснення діяльності приватних виконавців

Приватний виконавець (ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»)	– уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, встановленому законом;
	– є суб'єктом незалежної професійної діяльності

Вимоги до приватного виконавця (ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»)	
Приватним виконавцем може бути (ч. 1 ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	– громадянин України,
	– який досяг 25 років,
	– має вищу юридичну освіту не нижче другого рівня,
	– володіє державною мовою,
	– має стаж роботи у галузі права після отримання відповідного диплома не менше 2 років,
	– склав кваліфікаційний іспит
Приватним виконавцем не може бути особа (ч. 2 ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	1) яка не відповідає вимогам, встановленим ч. 1 ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»;
	2) визнана судом обмеженою у цивільній дієздатності або недієздатною;
	3) яка має не зняту або не погашену в установленому законом порядку судимість;
	4) яка вчинила корупційне правопорушення або порушення, пов'язане з корупцією, – протягом 3 років з дня вчинення;
	5) якій за порушення вимог законодавства анульовано свідоцтво про право на зайняття нотаріальною чи адвокатською діяльністю або діяльністю арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), яку позбавлено права на здійснення діяльності приватного виконавця, – протягом 3 років з дня прийняття відповідного рішення;

	6) звільнена з посади судді, прокурора, працівника правоохоронного органу, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності, – протягом 3 років з дня звільнення
Приватний виконавець під час здійснення своєї діяльності не може займатися (ч. 3 ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	– іншою оплачуваною діяльністю (крім: 1) викладацької діяльності; 2) наукової діяльності; 3) творчої діяльності; 4) діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора); 5) інструкторської практики; 6) суддівської практики із спорту; 7) роботи в органах Асоціації приватних виконавців України)
	– або підприємницькою діяльністю.

11 кроків, які слід подолати, щоб стати приватним виконавцем¹

КРОК 1. Навчання	Особа, яка виявила намір здійснювати діяльність приватного виконавця, до подання заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту зобов'язана пройти навчання і стажування приватного виконавця. Загальний строк навчання і стажування приватного виконавця не може перевищувати трьох місяців (ч. 1 ст. 20 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»). Навчання осіб, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця (далі – особа), полягає у проведенні навчальними закладами (установами), які відповідають встановленим у п. 4 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 25.10.2016 р. № 3053/5 ² вимогам (далі – заклади), навчальних курсів з отримання знань у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (далі – курси) з видачею свідоцтва про проходження навчання .

¹ Боєру В. С. Як стати приватним виконавцем: 11 кроків. *Агенція з питань виконання рішень*. 2017. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90.pdf?fbclid=IwAR3Wtf4j-JC3ec4wuEDdzJqG3wH-ENutHbIXWgeOVtzg1r7zyD6RgaT88vs>.

² Порядок допуску до професії приватного виконавця, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 25.10.2016 р. № 3053/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-16#Text>.

Структурний підрозділ Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) (далі – структурний підрозділ Міністерства), на підставі письмових повідомлень закладів про намір проводити курси формує **перелік закладів, що проводять курси** (далі – Перелік закладів), та забезпечує його розміщення на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

Особа проходить курси на підставі **договору**, укладеного між нею і закладом.

Проводити курси може **заклад, який відповідає таким вимогам:**

- надає освітні послуги у сфері вищої освіти;
- здійснює підготовку або підвищення кваліфікації фахівців за напрямом (спеціальністю) «Право»;
- має третій або четвертий рівень акредитації із напрямом (спеціальності) «Право» протягом не менше 3 років або має досвід з проведення навчання або підвищення кваліфікації фахівців вузькоспеціалізованих профілів спільно з центральними органами виконавчої влади за цим напрямом (цією спеціальністю) не менше 10 років.

Курси проводяться на принципах доступності, поєднання теорії і практики, диференціації і системності та відповідно до **переліку обов'язкових питань, за якими проводиться навчання** осіб, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця (далі – Перелік питань), визначених структурним підрозділом Міністерства та розміщених на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

Заклад, який має намір проводити курси, на кожний календарний рік готує **навчальний план проведення курсів** (далі – План).

План складається з навчальних програм і містить конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення, їх обсяг та викладачів, які будуть залучені до проведення вивчення дисципліни.

План має містити всі питання, визначені у Переліку питань, в обсязі, необхідному для належного вивчення конкретної дисципліни.

Для внесення відомостей до Переліку закладів та проведення курсів заклад подає до структурного підрозділу Міністерства письмове повідомлення, до якого додаються засвідчені в установленому законодавством порядку копії документів, що підтверджують відповідність вимогам, наведеним у п. 4 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця, та План.

План підлягає погодженню структурним підрозділом Міністерства протягом 15 робочих днів. Структурний підрозділ Міністерства відмовляє у погодженні Плану у разі, якщо План подано закладом з порушенням вимог п. 6 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця, та надає письмові пропозиції щодо його опрацювання.

	Структурний підрозділ Міністерства відмовляє закладу у включенні до Переліку закладів, якщо: - заклад не відповідає вимогам, встановленим у п. 4 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця; - копії документів, зазначених у п. 4 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця, не відповідають вимогам законодавства; - у поточному році заклад виключено з Переліку закладів відповідно до п. 18 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця; - до повідомлення про включення закладу до Переліку закладів не додано План або у погодженні Плану відмовлено. Про відмову у включенні закладу до Переліку закладів структурний підрозділ Міністерства письмово повідомляє заклад. Заклад має право повторно подати повідомлення про включення до Переліку закладів після усунення причин, які стали підставою для відмови у включенні його до Переліку закладів. У разі відповідності закладу вимогам, встановленим у п. 4 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця, та погодження Плану структурний підрозділ Міністерства включає заклад до Переліку закладів. У разі внесення змін до Переліку питань структурний підрозділ Міністерства інформаційним листом повідомляє про це заклади та розміщує на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України оновлений Перелік питань не пізніше наступного робочого дня після його затвердження. Заклади зобов'язані привести План у відповідність до Переліку питань та подати його на погодження в порядку, визначеному пп. 6-11 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця. При цьому погоджений попередній План вважається не дійсним. Якщо зміни до Переліку питань внесено після оприлюднення на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України інформації про проведення курсів, попередньо погоджений План приведений у відповідність до Переліку питань не підлягає. Організація проведення курсів закладом розпочинається після внесення закладу до Переліку закладів. Строк проведення курсів становить не менше одного календарного місяця. Курси проводяться за місцезнаходженням закладу або в іншому належно облаштованому для проведення курсів місці, обраному закладом. Не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку проведення курсів заклад надсилає інформацію до структурного підрозділу Міністерства про намір проведення курсів, строк та місце їх проведення з метою оприлюднення її на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

	Навчання на курсах завершується проведенням у закладі, який здійснював навчання, підсумкового заліку. Порядок проведення підсумкового заліку визначається закладом і затверджується його керівником. У разі успішного складання заліку заклад не пізніше ніж у п'ятиденний строк з дня складання заліку видає особам свідоцтво про проходження навчання у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (далі – свідоцтво). Заклад виключається з Переліку закладів у разі наявності однієї з таких підстав: - непроведення закладом курсів протягом року з дати включення закладу до Переліку закладів; - порушення вимог, передбачених пп. 4, 6–8, 12 розділу II Порядку допуску до професії приватного виконавця; - якщо за підсумками календарного року більше ніж 30 % осіб, які навчалися у цьому закладі, не склали кваліфікаційний іспит. Структурний підрозділ Міністерства надсилає до закладу інформаційний лист про виключення закладу з Переліку закладів та розміщує цю інформацію на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України. Право закладу на повторне подання документів, передбачених пунктами 4, 7 цього розділу, виникає з 01 січня наступного календарного року. Строк дії свідоцтва становить один рік з дати його видачі. Заклад веде облік виданих свідоцтв і подає до структурного підрозділу Міністерства інформацію про видані свідоцтва про проходження навчання у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів особам, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця, у тижневий строк після їх видачі. Структурний підрозділ Міністерства веде узагальнений облік осіб, яким видано свідоцтва. Свідоцтва, видані закладами, які не включені до Переліку закладів на дату його видачі, вважаються недійсними.
КРОК 2. Стажування	Згідно з абз. 3 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від проходження стажування приватного виконавця звільняються особи, які мають стаж роботи: 1) державного виконавця, 2) приватного виконавця, 3) адвоката, 4) нотаріуса, 5) арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) не менше одного року або 6) помічника приватного виконавця не менше двох років. Відповідно до розділу III Порядку допуску до професії приватного виконавця, стажування осіб проводиться з метою закріплення отриманих під час навчання знань та набуття практичних навичок у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів.

	Стажування особи в органі ДВС забезпечується міжрегіональними управліннями Міністерства юстиції України (далі – міжрегіональне управління).
	Стажування особи у приватного виконавця забезпечується Радою приватних виконавців регіону, а у разі, якщо у виконавчому окрузі Раду приватних виконавців регіону не сформовано, – Радою приватних виконавців України (далі – Рада приватних виконавців). Керівниками стажування осіб можуть бути керівники органів ДВС міжрегіонального управління або приватний виконавець, строк здійснення діяльності якого становить більше 1 року та до якого протягом останнього року не застосовувались дисциплінарні стягнення. Керівник стажування визначається міжрегіональним управлінням, а у разі проходження стажування у приватного виконавця – Радою приватних виконавців. Стажування у приватного виконавця можуть проходити одночасно не більше 3 осіб. Строк проходження стажування становить 1 місяць. Для проходження стажування особи подають до міжрегіонального управління або до Ради приватних виконавців заяву, до якої додаються копії: 1) документа, що посвідчує особу; 2) диплома про вищу юридичну освіту; 3) свідоцтва про проходження навчання. Копії документів, які додаються до заяви, мають бути засвідчені підписом особи. Про проходження особою стажування міжрегіональне управління видає наказ. Проходження стажування у приватного виконавця здійснюється на підставі рішення Ради приватних виконавців. Особою складається план проходження стажування (далі – план стажування), який затверджується керівником стажування. План стажування складається особою на підставі типового плану про проходження стажування, який розробляється структурним підрозділом Міністерства та розміщується на офіційному вебсайті Міністерства. Подані особою документи формуються міжрегіональним управлінням, Радою приватних виконавців в особову справу особи, до якої долучаються наказ про проходження стажування (рішення), план стажування та документи за результатами проходження стажування. Особова справа зберігається в міжрегіональному управлінні, Раді приватних виконавців. Під час проходження стажування особа може бути присутня при вчиненні заходів примусового виконання судових рішень та рішень інших органів.

	За результатами проходження особою стажування складається довідка, яка повинна містити інформацію про: 1) дату початку та закінчення стажування; 2) перелік виконаних особою завдань згідно з планом стажування; 3) дотримання норм поведінки; 4) особисті якості (працездатність, уміння навчатися, прагнення до підвищення професійного рівня, почуття відповідальності, комунікативні навички, стресостійкість, лідерські якості тощо). Довідка про проходження особою стажування складається та підписується керівником стажування в останній день проходження особою стажування у 2 примірниках. Стажування вважається таким, що відбулось, якщо особою виконано всі передбачені планом стажування завдання у встановлені строки. Підпис керівника стажування скріплюється печаткою. Один примірник довідки надається особі в останній день стажування для подальшого отримання свідоцтва про проходження стажування за формою, наведеною у додатку 1 до Порядку допуску до професії приватного виконавця, інший долучається до особової справи особи. Про проходження стажування міжрегіональне управління не пізніше ніж у 5-денний строк з дня отримання довідки видає особі свідоцтво про проходження стажування. Строк дії Свідоцтва становить 1 рік (абз. 4 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»). У разі проходження стажування у приватного виконавця свідоцтво про проходження стажування за поданням Ради приватних виконавців видається міжрегіональним управлінням за місцезнаходженням виконавчого округу приватного виконавця, у якого особа пройшла стажування.
КРОК 3. Іспит	Згідно зі ст. 19 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір здійснювати діяльність приватного виконавця, та вирішення питання щодо надання права на здійснення діяльності приватного виконавця при Міністерстві юстиції України утворюється Кваліфікаційна комісія приватних виконавців (далі – Кваліфікаційна комісія). Положення про Кваліфікаційну комісію затверджується Міністерством юстиції України¹.

¹ Положення про Кваліфікаційну комісію приватних виконавців : Мін'юст України; Наказ, Положення від 27.11.2017 р. № 3792/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1443-17>.

До складу Кваліфікаційної комісії входять 9 членів, по 4 з яких призначаються Міністерством юстиції України, у тому числі Міністр або заступник Міністра, та з'їздом приватних виконавців України, 1 член призначається Радою суддів України.

Зазначені органи мають право призначати до складу Кваліфікаційної комісії осіб з числа своїх представників, суддів, суддів у відставці, науковців, фахівців у галузі права та приватних виконавців.

Персональний склад Кваліфікаційної комісії затверджується наказом Міністерства юстиції України.

Головою Кваліфікаційної комісії є Міністр юстиції України або заступник Міністра юстиції України.

Строк повноважень членів Кваліфікаційної комісії становить 2 роки.

Кваліфікаційна комісія:

1) визначає дату складення кваліфікаційних іспитів;
2) розробляє та затверджує перелік питань автоматизованого анонімного тестування;

3) розглядає документи, подані особами, які мають намір отримати право на здійснення діяльності приватного виконавця, на відповідність вимогам, визначеним цим Законом;

4) проводить кваліфікаційні іспити та затверджує їх результати;

5) приймає рішення про видачу посвідчення приватного виконавця.

6. Кваліфікаційна комісія вважається повноважною у разі призначення не менше семи членів комісії.

Рішення Кваліфікаційної комісії приймаються на її засіданні, за умови присутності не менше 5 членів комісії, шляхом голосування простою більшістю голосів від кількості присутніх на засіданні членів комісії.

У разі рівного розподілу голосів рішення вважається неприйнятним.

Рішення Кваліфікаційної комісії оформлюється протоколом, який підписують усі присутні на засіданні члени комісії.

Засідання Кваліфікаційної комісії є гласним.

Відповідно до розділу IV Порядку допуску до професії приватного виконавця особа, яка пройшла навчання та стажування, подає до Кваліфікаційної комісії **заяву про допуск до складання кваліфікаційного іспиту та документи**, які підтверджують відповідність особи вимогам, встановленим ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», а саме:

1) копію диплома про вищу юридичну освіту;

2) довідку про відсутність судимості (Довідку про відсутність судимості можна отримати в будь-якому сервісному центрі МВС не залежно від місця проживання¹. Для цього необхідно подати

¹ Контакти сервісних центрів МВС. URL: <https://hsc.gov.ua/kontakti/kontakti-gsts-pidrozdliv/>.

	запит встановленого зразка. До запиту додається копія паспорту. Дійсність довідки можна перевірити на сайті МВС ¹);
	3) інформаційну довідку з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення; 4) копії документів про наявність відповідного стажу роботи; 5) копію документа, що посвідчує особу; 6) копію свідоцтва про проходження особою навчання; 7) копію свідоцтва про проходження особою стажування (крім осіб, які відповідно до ч. 1 ст. 20 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» звільнені від проходження стажування); 8) копію посвідчення атестації щодо вільного володіння державною мовою; 9) заяву про надання згоди на обробку персональних даних у довільній формі; 10) дві фотокартки розміром 40×30 мм; 11) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. Копії документів, які додаються до заяви, повинні бути засвідчені особистим підписом особи. Згідно з чч. 3–6 ст. 20 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Кваліфікаційна комісія проводить перевірку достовірності документів та відомостей, поданих особою. Строк розгляду заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту не повинен перевищувати 30 днів з дня її надходження. За результатами розгляду заяви та доданих до неї документів Кваліфікаційна комісія приймає рішення про: 1) допуск особи до складення кваліфікаційного іспиту; 2) відмову в допуску особи до складення кваліфікаційного іспиту. Кваліфікаційна комісія приймає рішення про відмову в допуску особи до складення кваліфікаційного іспиту, якщо: 1) подано не всі документи, визначені Міністерством юстиції України, або документи не відповідають встановленим вимогам; 2) особа не відповідає встановленим цим Законом вимогам до осіб, які виявили намір здійснювати діяльність приватного виконавця. У рішенні Кваліфікаційної комісії про відмову в допуску особи до складення кваліфікаційного іспиту зазначаються причини такої відмови.

¹ Перевірка легітимності довідки про судимість. URL: <https://wanted.mvs.gov.ua/test>.

Після усунення причин, що стали підставою для прийняття Кваліфікаційною комісією рішення про відмову в допуску особи до складення кваліфікаційного іспиту, особа має право повторно звернутися до Кваліфікаційної комісії для отримання допуску в порядку, визначеному Законом.

Інформація про прийняте Кваліфікаційною комісією рішення про допуск (недопуск) особи до складення кваліфікаційного іспиту розміщується на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України протягом трьох днів з дня його прийняття.

Згідно з розділом V «Порядок складання кваліфікаційного іспиту» Порядку допуску до професії приватного виконавця структурний підрозділ Міністерства організує розміщення **повідомлення про проведення кваліфікаційного іспиту на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України** не пізніше як за 7 днів до дня його проведення.

Кваліфікаційною комісією затверджується **графік** проведення кваліфікаційного іспиту із зазначенням дати та часу його складання.

Повідомлення про допуск осіб до складання кваліфікаційного іспиту повинно містити прізвища, імена та по батькові осіб з відміткою про допуск чи недопуск до його складання, а також графік проведення кваліфікаційного іспиту.

У разі зміни графіка, а також місця проведення кваліфікаційного іспиту Кваліфікаційна комісія не пізніше ніж за 5 днів повідомляє про це осіб, допущених до його складання, телефоном, а також розміщує відповідне повідомлення на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

Особа, яка не має можливості з'явитися на кваліфікаційний іспит на дату, призначену Кваліфікаційною комісією, подає до Кваліфікаційної комісії заяву про перенесення дати іспиту.

У разі неявки на кваліфікаційний іспит без подання заяви про перенесення дати іспиту особа може бути допущена до складання іспиту в порядку, передбаченому розділом IV Порядку допуску до професії приватного виконавця.

Для складання кваліфікаційного іспиту використовується **електронна система для проведення автоматизованого анонімного тестування осіб**, які виявили намір здійснювати діяльність приватного виконавця (далі – Система тестування).

Кваліфікаційний іспит проводиться в окремому приміщенні, в якому розміщуються автоматизовані робочі місця осіб, допущених до складання кваліфікаційного іспиту, окреме автоматизоване робоче місце для адміністрування Системи тестування з підключеним до нього принтером та відповідне комунікаційне обладнання.

Серверна частина програмного забезпечення Системи тестування розміщується на технічних ресурсах адміністратора Єдиних та Державних реєстрів, створення та забезпечення функціонування яких належить до компетенції Міністерства юстиції України.

Налаштування автоматизованих робочих місць осіб, допущених до складання кваліфікаційного іспиту, повинні забезпечувати відсутність доступу до інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Створення та налаштування Системи тестування, її технічне обслуговування та модернізація, а також вжиття технічних заходів для збереження даних, що містяться на сервері Системи тестування, здійснюються адміністратором Єдиних та Державних реєстрів, створення та забезпечення функціонування яких належить до компетенції Міністерства юстиції України.

Приміщення для проведення кваліфікаційного іспиту має відповідати умовам зручного розміщення та забезпечувати можливість індивідуальної роботи над тестами.

У день проведення іспиту особа, допущена до його складання, проходить реєстрацію, для чого подає секретарю кваліфікаційної комісії документ, що посвідчує особу.

Генерація облікових записів (імен доступу та паролів) осіб, допущених до іспиту, та внесення їх до Системи тестування здійснюється секретарем Кваліфікаційної комісії.

Перед початком іспиту особи, допущені до іспиту, отримують у секретаря Кваліфікаційної комісії на вибір запечатаний конверт з ім'ям доступу та відповідним паролем, що необхідні для реєстрації у Системі тестування. Другий примірник імені доступу та пароля скріплюється підписом особи із зазначенням її прізвища, імені та по батькові і розкривається секретарем Кваліфікаційної комісії лише після формування та роздрукування екзаменаційної відомості.

Після отримання імені доступу та відповідного пароля всіма особами секретар Кваліфікаційної комісії роз'яснює порядок проведення іспиту, а також демонструє процедуру виконання автоматизованого анонімного тестування у Системі тестування.

Тестові завдання (перелік тестових питань теоретичної частини, ситуаційні завдання та практичні завдання) для кваліфікаційного іспиту затверджуються Кваліфікаційною комісією.

Перелік тестових питань теоретичної частини кваліфікаційного іспиту оприлюднюється на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України. Ситуаційні завдання та практичні завдання, варіанти відповідей на тестові завдання оприлюдненню не підлягають.

Безпосереднє внесення до Системи тестування тестових завдань та відповідей на них здійснюється відповідальною особою, визначеною Кваліфікаційною комісією.

Розподіл тестових завдань здійснюється Системою тестування індивідуально для кожної особи шляхом випадкового вибору із загального переліку тестових питань та завдань.

Під час складання кваліфікаційного іспиту забороняється використовувати будь-які джерела інформації на паперових чи електронних носіях, а також засоби зв'язку. У разі виявлення, що особа під час складання кваліфікаційного іспиту користується забороненими джерелами інформації або засобами зв'язку, така особа за рішенням Кваліфікаційної комісії відсторонюється від участі в іспиті і вважається такою, що його не склала.

Присутнім представникам Асоціації приватних виконавців України, громадських об'єднань, засобів масової інформації забороняється:

- втручатися у процес проведення іспиту;
- перешкоджати проведенню іспиту, чинити дії, що порушують порядок його проведення або заважають здійснювати повноваження членам Кваліфікаційної комісії;
- спілкуватися в будь-якій формі з учасниками іспиту під час виконання ними завдань, зокрема допомогати чи заважати їм;
- чинити дії, що відволікають увагу учасників іспиту (фото- та відеозйомка зі спалахами, телефонні розмови тощо).

У разі порушення цих правил Кваліфікаційна комісія може видалити порушника.

Загальний час автоматизованого анонімного тестування становить **4 години**. Перебіг часу для кожної особи розпочинається індивідуально після її авторизації у Системі тестування.

У разі неможливості проведення автоматизованого анонімного тестування в Системі тестування з технічних причин у зазначенні Кваліфікаційної комісії оголошується перерва до їх усунення.

Автоматизоване анонімне тестування складається з:

- теоретичної частини,
- ситуаційних завдань та
- практичного завдання

і проводиться одночасно для всіх осіб, допущених до іспиту.

- **Теоретична частина автоматизованого анонімного тестування** складається зі **100 тестових питань**, які обираються для кожного учасника тестування Системою тестування автоматично із загального переліку питань.

До кожного питання пропонується чотири варіанти відповідей, один з яких є правильним.

На виконання теоретичної частини автоматизованого анонімного тестування відводиться **2 години**.

Кожна правильна відповідь оцінюється Системою тестування в **0,5 бала**.

Якщо не обрано жодної відповіді, у тому числі через закінчення встановленого часу, така відповідь зараховується як неправильна.

Теоретична частина вважається виконаною, якщо набрано не **менше 35 балів**. У цьому випадку особа автоматично допускається Системою тестування до виконання ситуаційних завдань.

У разі набрання меншої кількості балів, у тому числі через закінчення часу, відведеного для виконання теоретичної частини, автоматизоване анонімне тестування автоматично припиняється Системою тестування та особа вважається такою, що не склала іспит.

Результати виконання теоретичної частини автоматизованого анонімного тестування формуються Системою тестування у вигляді відповідного повідомлення.

- **Ситуаційні завдання автоматизованого анонімного тестування** (далі – ситуаційні завдання) охоплюють **5 завдань по 5 питань** кожне.

До кожного питання ситуаційного завдання пропонується чотири варіанти відповідей, один з яких є правильним та оцінюється Системою тестування в **1 бал**.

На виконання ситуаційних завдань відводиться **1 година**.

Якщо не обрано жодної відповіді, у тому числі через закінчення встановленого часу, така відповідь зараховується як неправильна.

Після закінчення виконання ситуаційних завдань або часу, відведеного для їх виконання, тестування автоматично припиняється Системою тестування незалежно від стану виконання завдання.

Ситуаційні завдання вважаються виконаними, якщо за результатами їх виконання набрано не менше **20 балів**. У цьому випадку особа автоматично допускається Системою тестування до виконання практичного завдання.

У разі набрання меншої кількості балів, у тому числі через закінчення часу, відведеного для виконання ситуаційних завдань, автоматизоване анонімне тестування автоматично припиняється Системою тестування та особа вважається такою, що не склала іспит.

Результати виконання ситуаційних завдань формуються Системою тестування у вигляді відповідного повідомлення.

- **Виконання практичного завдання** полягає у вирішенні особою запропонованої їй Системою тестування практичної ситуації, що виникає під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів, шляхом надання ґрунтовної відповіді та за необхідності складання проекту процесуального документа.

На виконання практичного завдання відводиться **1 година**.

Практичне завдання складається державною мовою та містить набір конкретних вихідних даних у вигляді відповідних документів, на основі яких особа, використовуючи комп'ютер, повинна підготувати ґрунтовну мотивовану відповідь та за необхідності проект процесуального документа з дотриманням вимог, встановлених чинним законодавством.

Оцінювання виконаного особою практичного завдання здійснюється Кваліфікаційною комісією без присутності осіб, що виконували практичне завдання, та за відсутності у Кваліфікаційної комісії інформації про те, якою саме особою виконано практичне завдання.

Показник успішності вирішення практичного завдання визначається Кваліфікаційною комісією відповідно до трьох критеріїв:

- 1) законність прийнятого рішення;
- 2) обґрунтованість прийнятого рішення;
- 3) відповідність проєкту процесуального документа формі і змісту згідно з вимогами законодавства.

Дотримання вимог кожного критерію оцінюється Кваліфікаційною комісією у **5 балів**.

Якщо особою не надано відповіді, у тому числі через закінчення встановленого часу, така відповідь зараховується як неправильна.

Практичне завдання оцінюється індивідуально кожним членом Кваліфікаційної комісії за п'ятибальною шкалою оцінювання, в якій:

- 5 – досконалий рівень;
- 4 – добрий рівень;
- 3 – посередній рівень;
- 2 – низький рівень;
- 1 – дуже низький рівень.

Остаточна оцінка вираховується з використанням формули:

$$\frac{a}{b} = z,$$

де a – сума балів, виставлених індивідуально кожним членом Кваліфікаційної комісії за результатом оцінки критерія; b – кількість членів Кваліфікаційної комісії; z – бал за результатом оцінки членами Кваліфікаційної комісії окремого критерію, округлений до соті.

Загальний бал вираховується шляхом складання балів кожного критерію оцінювання. Практичне завдання вважається виконаним, якщо за результатами його виконання набрано не менше **9 балів**.

Результат оцінювання практичного завдання вноситься до Системи тестування секретарем Кваліфікаційної комісії окремо щодо кожної особи, яка його виконувала.

!!! На відміну від Порядку допуску до професії приватного виконавця, ч. 3 ст. 21 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» передбачено, що **кваліфікаційний іспит проводиться шляхом автоматизованого анонімного тестування** особи, яка виявила намір здійснювати діяльність приватного виконавця, тобто, немає положення про участь кваліфікаційної комісії у процесі оцінювання.

Після закінчення виконання автоматизованого анонімного тестування всіма особами або часу, відведеного для його виконання, секретар Кваліфікаційної комісії формує в Системі тестування та роздруковує **екзаменаційну відомість**.

Екзаменаційна відомість містить перелік імен доступу осіб, які проходили автоматизоване анонімне тестування, кількість набраних за кожне завдання балів, загальний підсумковий результат та вільне поле для зазначення прізвищ, імен та по батькові, яке заповнюється після ідентифікації результатів автоматизованого анонімного тестування.

Ідентифікація результатів автоматизованого анонімного тестування здійснюється секретарем Кваліфікаційної комісії після формування та роздрукування екзаменаційної відомості у присутності всіх членів Кваліфікаційної комісії, що беруть участь у засіданні. Прізвища, імена та по батькові осіб, що склали іспит, заносяться секретарем Кваліфікаційної комісії до роздрукованої екзаменаційної відомості, яка скріплюється підписами всіх присутніх на засіданні членів Кваліфікаційної комісії.

Після закінчення іспиту секретар Кваліфікаційної комісії складає **протокол**, в якому зазначаються:

- 1) дата, час та місце проведення іспиту;
- 2) прізвища, імена та по батькові присутніх членів Кваліфікаційної комісії;
- 3) прізвища, імена та по батькові, реквізити паспортів осіб, допущених до складання іспиту;
- 4) отримані бали за результатами автоматизованого анонімного тестування;
- 5) прізвища, імена та по батькові осіб, які склали та які не склали іспит.

Протокол підписується головою та усіма присутніми на засіданні членами Кваліфікаційної комісії.

Кваліфікаційна комісія на підставі результатів складеного іспиту приймає **рішення**, що затверджується **протоколом** за результатами складання кваліфікаційного іспиту.

Кваліфікаційна комісія на підставі рішення про затвердження результатів складання кваліфікаційного іспиту приймає **рішення про видачу Міністерством юстиції України особам, які склали кваліфікаційний іспит, посвідчення приватного виконавця**.

Кваліфікаційний іспит вважається складеним, якщо особою набрано прохідний бал за кожним тестовим завданням.

Після закінчення іспиту Кваліфікаційна комісія повідомляє про його проведення та прізвища, імена, по батькові осіб, щодо яких за результатами проведення іспиту прийнято рішення про видачу (або відмову у видачі) Міністерством юстиції України посвідчення приватного виконавця.

	Повідомлення про результати проведення іспиту розміщуються на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України не пізніше наступного дня після ухвалення Кваліфікаційною комісією відповідного рішення. Відповідно до ч. 7 ст. 21 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» особа, яка не склала кваліфікаційний іспит, має право скласти його повторно не раніше ніж через 6 місяців.
КРОК 4. Посвідчення	Згідно зі чч. 4–6 ст. 21 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», особі, яка успішно склала кваліфікаційний іспит, Міністерство юстиції України на підставі відповідного рішення Кваліфікаційної комісії протягом 10 днів з дня складення кваліфікаційного іспиту видає посвідчення приватного виконавця. Відповідно до Розділу VI «Порядок видачі посвідчення приватного виконавця та його помічника» Порядку допуску до професії приватного виконавця, посвідчення приватного виконавця видається Міністерством юстиції України за підписом Міністра або його заступника. 1. За видачу посвідчення приватного виконавця особа, яка склала кваліфікаційний іспит, вносить плату у розмірі однієї мінімальної заробітної плати. 2. Посвідчення про право на здійснення діяльності приватного виконавця видається без обмеження строку його дії. Посвідчення помічника приватного виконавця видається Міністерством юстиції України за підписом Міністра або його заступника на підставі заяви приватного виконавця. Власник посвідчення повинен дбайливо ставитись до посвідчення і мати його при собі під час виконання обов'язків приватного виконавця. Забороняється передавати посвідчення іншим особам. У разі втрати посвідчення його власник повинен протягом 10 календарних днів письмово повідомити про це Міністерство юстиції України, а в разі викрадення – також звернутися до органів Національної поліції України за місцем викрадення та дати оголошення про втрату або викрадення посвідчення до місцевих засобів масової інформації. Втрачені посвідчення вважаються недійсними. У разі пошкодження посвідчення й неможливості подальшого його використання приватний виконавець (помічник приватного виконавця) звертається протягом 10 календарних днів з моменту виявлення таких обставин із заявою про його заміну до Міністерства юстиції України. Замість втраченого або пошкодженого посвідчення Міністерство юстиції України протягом 10 робочих днів з дня отримання заяви приватного виконавця (помічника приватного виконавця) про його заміну видає нове посвідчення з новим номером.

За повторну видачу посвідчення приватний виконавець вносить плату у розмірі **1 мінімальної заробітної плати**.

Пошкоджене посвідчення здається до Міністерства юстиції України для його знищення.

Про повернуті, пошкоджені та втрачені посвідчення робиться відмітка в журналі обліку та видачі посвідчень приватного виконавця, який ведеться Міністерством юстиції України.

Забороняється використання посвідчення після припинення діяльності приватного виконавця.

Зразок посвідчення приватного виконавця

	 МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

 МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ Місце для фотокартки Дата видачі _____	Міністерство юстиції України ПОСВІДЧЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ № ____ _____ (прізвище) _____ (ім'я, по батькові) _____ (найменування виконавчого округу) _____ (посада та підпис посадової особи)

Опис посвідчення приватного виконавця

Посвідчення має форму книжечки розміром 95×65 мм у твердій шкіряній обкладинці червоного кольору.

З правого боку обкладинки розміщуються зображення малого Державного Герба України, під ним посередині – напис у два рядки: «МІНІСТЕРСТВО», «ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ», які виконуються ювілейною фольгою золотого кольору.

	Внутрішній бік посвідчення виконується зі спеціального паперу із захисною сіткою жовтого кольору. На лівому боці посвідчення містяться фотокартка особи розміром 40×30 мм, зображення малого Державного Герба України на голубому фоні, під ним слова «МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ», нижче – слова «Дата видачі». У лівій частині посвідчення ставиться гербова печатка Міністерства юстиції України, яка накриває правий нижній кут фотокартки приватного виконавця. На правому боці посвідчення вміщується напис у три рядки: «Міністерство юстиції України», «ПОСВІДЧЕННЯ», «ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ №_». Під ним містяться три лінії для запису прізвища, імені, по батькові виконавця та найменування виконавчого округу. Нижче – місце для зазначення посади та підпису посадової особи. Після слів «ПОСВІДЧЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ» друкарським способом проставляється номер. Слова «МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ», «ПОСВІДЧЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ №_», «Дата видачі» виконуються синьою фарбою, зображення малого Державного Герба України – ювілейною фольгою золотого кольору, решта тексту – чорною фарбою.
КРОК 5. Податковий облік	Відповідно до ч. 2 ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності. Згідно із підпунктом 14.1.226 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI¹ (далі – ПК), незалежно професійною діяльністю є участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більш як 4 фізичних осіб. Приватні виконавці, які мають намір здійснювати незалежну професійну діяльність, зобов'язані стати на облік у контролюючих органах за місцем свого постійного проживання як самозайняті особи та отримати довідку про взяття на облік згідно зі ст. 65.3 ПК. У разі неотримання довідки про взяття на облік особою, яка провадить незалежну професійну діяльність, зокрема, приватним виконавцем, об'єктом оподаткування є доходи, отримані від такої діяльності без урахування витрат.

¹ Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/2755-17>.

Правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, передбачене ст. 178 ПК Розділу IV «Податок на доходи фізичних осіб».

Згідно із п. 178.3 ст. 178 Розділу IV ПК, **оподатковуваним доходом приватного виконавця** є сукупний чистий дохід, тобто **різниця** між доходом, і документально підтвердженими витратами, необхідними для провадження певного виду незалежної професійної діяльності.

П. 178.2 ст. 178 ПК передбачено, що доходи громадян, отримані протягом календарного року від провадження незалежної професійної діяльності, оподатковуються за ставками, визначеними у п. 167.1 ст. 167 ПК.

Для визначення бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб розраховується **середньомісячний оподатковуваний дохід**.

Приватний виконавець як фізична особа, що провадить незалежну професійну діяльність, **зобов'язаний вести облік доходів і витрат** від такої діяльності та подавати **податкову декларацію** за результатами звітного року у строки, передбачені для платників податку на доходи фізичних осіб, тобто **до 1 травня року**, що настає за звітним. Остаточний розрахунок податку на доходи фізичних осіб за звітний податковий рік здійснюється платником податку самостійно згідно з даними, зазначеними в податковій декларації.

Якщо приватний виконавець не отримав довідку про взяття на облік як особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, у такому разі об'єктом оподаткування є доходи, отримані від такої діяльності без урахування витрат. У ПК не встановлено будь-якого переліку витрат для осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність.

Виходячи зі змісту наведеної норми ПК, можемо зробити висновок, що основним **критерієм** для обґрунтування витрат, що зменшують дохід для визначення об'єкта оподаткування, є їх належність та необхідність для провадження незалежної професійної діяльності.

Слід зазначити, що положення ст. 178 ПК не передбачають **затвердження нормативно-правового акту щодо визначення переліку витрат** осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність.

Зважаючи на наведене, вважаємо, що **до витрат приватного виконавця**, які можуть бути враховані при визначенні сукупного чистого доходу приватного виконавця, які пов'язані з організацією діяльності з примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) та обумовлені вимогами законів України «Про виконавче провадження» та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», належать зокрема **такі витрати на:**

1) видачу посвідчення приватного виконавця;

	2) страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця та інші види страхування; 3) придбання приміщення для розміщення в ньому офісу приватного виконавця; 4) придбання транспортних засобів для використання в діяльності приватного виконавця або їх оренду, їх утримання, у тому числі страхування, а також придбання паливно-мастильних матеріалів; 5) орендну плату та/або комунальні послуги за користування приміщенням, яке є робочим місцем приватного виконавця, у тому числі його поточний ремонт, обладнання пандусу для під'їзду інвалідів; 6) технічне забезпечення діяльності робочого місця приватного виконавця та його обслуговування (у тому числі: 7) пожежна сигналізація та охоронна сигналізація, а також витрати за договором охорони офісу приватного виконавця; 8) металеві двері та/або металеві ролети; 9) металеві ґрати, захисні ролети та броньована ударостійка плівка на вікнах; 10) металеві шафи; 11) вогнестійкі сейфи; 12) інформаційна вивіска; 13) обслуговування технічного обладнання (комп'ютери, у тому числі їх програмне забезпечення, принтери, сканер, ксерокс, факс, телефон тощо); 14) підключення та користування мережею Інтернет без обмеження кількості провайдерів, включаючи мобільний Інтернет; 15) телекомунікаційні послуги, електронні цифрові підписи для ведення бухгалтерського та податкового обліку та для подання податкової звітності, звітності до органів статистики Пенсійного фонду України, інших фондів загальнообов'язкового державного страхування; 16) меблі); 17) програмне забезпечення, користування електронною базою законодавства; 18) встановлення, обслуговування та користування державними та єдиними реєстрами, а також оплату навчання роботи з ними; 19) виготовлення печаток та штампів, а також їх заміну; 20) виготовлення бланків із зазначенням прізвища, імені та по батькові приватного виконавця, виконавчого округу, в якому він здійснює діяльність, номера і дати видачі посвідчення приватного виконавця; 21) придбання книг, журналів реєстрації (обліку), передбачених номенклатурою; 22) сплату членських внесків приватних виконавців Асоціації приватних виконавців України;

	23) придбання канцелярського приладдя, у тому числі на картонажі, архівні папки, твердий картон, канцелярський папір, технічні засоби для прошивання документів тощо; 24) забезпечення збереження документів діловодства приватного виконавця; 25) проходження підвищення кваліфікації, участь у короткотермінових семінарах, міжнародних семінарах, симпозиумах, науково-практичних конференціях; 26) удосконалення професійної майстерності; 27) придбання та передплату юридичної літератури (книг, журналів, дисків, програм тощо); 28) оплату праці та обов'язкових нарахунків на фонд оплати праці помічників приватного виконавця, секретарів та інших найманих працівників; 29) сплату внесків до Пенсійного фонду України, у тому числі на користь найманих працівників, та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування; 30) відкриття у банках рахунків, передбачених законами України «Про виконавче провадження» та «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», та їх розрахунково-касове обслуговування; витрат на поштові та кур'єрські послуги, необхідні для ведення діяльності приватного виконавця¹.
КРОК 6. Офіс	Відповідно до ст. 26 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», до початку здійснення діяльності приватний виконавець зобов'язаний організувати офіс у межах виконавчого округу. Офіс приватного виконавця повинен забезпечувати належні умови для здійснення діяльності приватного виконавця, прийому відвідувачів, зберігання, у тому числі у сейфі, документів, печаток, штампів, товарно-матеріальних цінностей та архіву приватного виконавця, збереження професійної таємниці та бути захищеним від несанкціонованого проникнення. Інформація про офіс приватного виконавця вноситься до Єдиного реєстру приватних виконавців України. До інформації про офіс приватного виконавця належать: 1) поштова адреса офіса; 2) номер телефону, номер факсу офіса; 3) адреса електронної пошти; 4) номер мобільного телефону приватного виконавця.

¹ Верба-Сидор О. Б. Приватний виконавець як суб'єкт незалежної професійної діяльності. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні* (15 грудня 2017 року) : зб. тез регіональної науково-практичної конференції / упорядник В. К. Гришук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 380 с. С. 210–213.

У разі здійснення в одному офісі діяльності двох і більше приватних виконавців офіс приватних виконавців повинен забезпечувати можливість здійснення кожним приватним виконавцем своєї діяльності одночасно, окремо та незалежно від інших приватних виконавців, у тому числі забезпечувати окреме зберігання документів, печаток, штампів, товарно-матеріальних цінностей, діловодства та архіву кожного приватного виконавця.   Згідно з Положенням про офіс приватного виконавця, затвердженим Наказом Мін'юсту України від 15.11.2016 р. № 3238/5¹ офіс повинен знаходитись в межах виконавчого округу, на території якого приватний виконавець здійснює діяльність, та мати поштову адресу.   Офіс розміщується у приміщенні, яке належить приватному виконавцю на праві власності або яким приватний виконавець користується на підставі цивільно-правових угод. Розміщення офіса у тимчасових спорудах не допускається.   В офісі не можуть здійснювати професійну діяльність особи, діяльність яких не пов'язана з вчиненням виконавчих дій чи наданням додаткових послуг правового чи технічного характеру, пов'язаних з ними.   Офіс повинен бути захищений від несанкціонованого проникнення.   Захист від несанкціонованого проникнення забезпечується шляхом встановлення в офісі охоронної сигналізації або укладення договору охорони офіса.   Вікна приміщення у якому розташований офіс повинні бути обладнані металевими ґратами або захисними ролетами незалежно від поверху, на якому розташоване приміщення (крім випадків коли офіс розташований у будівлі, конструкція якої не дозволяє встановити таке обладнання).   Біля входу до офіса повинна знаходитись вивіска з інформацією: найменування виконавчого округу, напис «ОФІС ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ», прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) приватного виконавця.   Біля входу до офіса розміщується графік роботи приватного виконавця (інформація щодо часу початку та закінчення робочого дня, часу обідньої перерви, вихідних днів) та графік прийому відвідувачів, якщо він відмінний від графіка роботи.   У робочому кабінеті приватного виконавця обов'язково мають бути двері, обладнані дверним замком.   В офісі мають бути створені умови для прийому відвідувачів, зокрема, обов'язково мають бути стіл та стільці для відвідувачів.

¹ Положення про офіс приватного виконавця : Мін'юст України; Наказ, Положення від 15.11.2016 р. № 3238/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1487-16>.

Офіс повинен бути забезпечений **телефонним зв'язком та доступом до мережі Інтернет**.

Офіс повинен бути придатним для зберігання документів діловодства та архіву приватного виконавця протягом усього строку здійснення ним діяльності приватного виконавця.

Документи діловодства та архів приватного виконавця повинні зберігатися у **металевій шафі(ах)** у робочому кабінеті приватного виконавця або у відповідно обладнаній для цього кімнаті. Забороняється розміщувати шафи для зберігання документів діловодства та архіву у місцях вільного доступу до них відвідувачів. У разі зберігання архіву приватного виконавця та документів діловодства в окремій кімнаті двері такої кімнати повинні бути обладнані дверним замком.

В офісі приватного виконавця повинен знаходитись **сейф** для зберігання печаток та штампів.

Відповідність офіса вимогам перевіряється Міністерством юстиції України у разі:

- 1) початку здійснення діяльності приватним виконавцем;
- 2) зміни приватним виконавцем офіса;
- 3) проведення планової перевірки діяльності приватного виконавця;
- 4) проведення позапланової перевірки щодо здійснення приватним виконавцем діяльності в офісі.

Перевірка проводиться на підставі заяви приватного виконавця.

Міністерство юстиції України забезпечує проведення перевірки офіса у строк, який не повинен перевищувати **15 днів** з дня отримання заяви приватного виконавця. Про дату та час проведення перевірки Міністерство юстиції України повідомляє приватного виконавця шляхом направлення відповідного повідомлення на його електронну адресу.

За результатами перевірки офіса щодо відповідності вимогам, встановленим розділом II цього Положення, складається **акт про відповідність (невідповідність) офіса** приватного виконавця вимогам до офіса (далі – акт).

Акт повинен містити такі відомості:

- 1) дата і місце складання акта;
- 2) прізвище відповідального(их) працівника(ів) Міністерства юстиції України, який(які) проводив(ли) перевірку;
- 3) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) приватного виконавця, найменування виконавчого округу, в якому він здійснює діяльність;
- 4) місцезнаходження офіса (поштовий індекс та адреса);
- 5) поверх та тип приміщення;
- 6) реквізити документа, який підтверджує право власності приватного виконавця на приміщення, у якому розташований офіс або право користування цим приміщенням;
- 7) кількість осіб, що працюють на умовах цивільно-правових чи трудових договорів з приватним виконавцем;

	8) обґрунтований висновок щодо відповідності (невідповідності) офіса вимогам встановленим розділом II Положення про офіс приватного виконавця. Якщо складено акт про невідповідність офіса вимогам, приватний виконавець має право повторно подати заяву про перевірку офіса після приведення його у відповідність з вимогами, встановленими розділом II Положення про офіс приватного виконавця. У цьому випадку перевірка проводиться в порядку, встановленому п. 2 розділу III Положення про офіс приватного виконавця. Відомості, що містяться в акті, є підставою для внесення інформації про офіс до Єдиного реєстру приватних виконавців України.
КРОК 7. Печатка	У розділі VII Порядку допуску до професії приватного виконавця передбачено порядок виготовлення печатки приватного виконавця. Отже, для виготовлення печатки приватний виконавець, який внесений до Єдиного реєстру приватних виконавців України та має розпочати свою діяльність, зобов'язаний замовити її виготовлення. Печатка виготовляється за єдиним описом за рахунок коштів приватного виконавця. Виготовлення печаток здійснюється підприємствами згідно з чинним законодавством. Приватний виконавець зобов'язаний у строк, що не перевищує 20 календарних днів з дня реєстрації діяльності приватного виконавця, надіслати до Міністерства юстиції України інформацію про виготовлення печатки та зразок її відбитка. У разі пошкодження або знищення печатки приватний виконавець у 1-денний термін подає заяву про цей факт до Міністерства юстиції України. Повторне виготовлення печатки відбувається в порядку та з дотриманням вимог, встановлених цим Порядком. Забороняється використання печатки після припинення діяльності приватного виконавця. У Додатку 5 до Порядку допуску до професії приватного виконавця наведено детальний опис печатки приватного виконавця. Так, печатка має форму правильного кола діаметром 45 мм, краї печатки обрамлено бортиком завтовшки 1 мм. По бортику за годинниковою стрілкою інверсним мікрощрифтом розміщується напис, який містить: 1) повне найменування виконавчого округу; 2) слова «Приватний виконавець»; 3) прізвище, ім'я та по батькові приватного виконавця. Складові цього напису розділяються семикутними зірочками. По зовнішньому колу печатки зліва направо центровим способом розміщуються: - верхнім рядком - слова «Приватний виконавець»; - нижнім рядком - повне найменування виконавчого округу відповідно до ст. 25 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», що закінчується семикутною зірочкою.

	На нижньому стику напису «Приватний виконавець» розміщується напис, що містить прізвище, ім'я та по батькові приватного виконавця, який з обох боків виділено семикутними зірочками. Усі написи виконано спеціальним шрифтом (Agiat). У центрі печатки розміщується зображення малого Державного Герба України, яке обрамляється колом діаметром 24 мм (товщина лінії – 0,1 мм). Для підвищення захисту вільна від зображення частина кола заповнюється складним малюнком. Вільна від зображення частина кола між бортиком і написом на зовнішньому колі заповнюється захисним растровим зображенням. Печатка виготовляється з гуми або поліуретану. Для печатки використовується штемпельна фарба синього кольору.
КРОК 8. Рахунки	Відповідно до ч. 2 ст. 32 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», приватний виконавець для здійснення діяльності зобов'язаний відкрити в державному банку окремі рахунки для: 1) обліку депозитних сум і зарахування стягнутих з боржників коштів у національній та іноземній валютах та їх виплати стягувачам; 2) зарахування коштів виконавчого провадження; 3) зарахування винагороди. Відповідно до ст. 7 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III¹ державний банк – це банк, 100 % статутного капіталу якого належать державі. Приватний виконавець, що відкриває поточний рахунок, зобов'язаний подати банку такі документи: 1) заяву про відкриття поточного рахунку; 2) копію посвідчення приватного виконавця; 3) картку із зразками підписів. Між приватним виконавцем і банком укладається договір банківського рахунку.
КРОК 9. Страховання	Відповідно до ст. 24 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», приватний виконавець зобов'язаний до початку здійснення діяльності застрахувати свою цивільно-правову відповідальність перед третіми особами. Приватний виконавець зобов'язаний укласти договір страхування на новий строк не пізніш як за 10 днів до закінчення дії договору страхування.

¹ Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.

Мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця має становити **10 % загальної суми стягнення** за виконавчими документами, що перебувають на виконанні у приватного виконавця протягом року, але **не менше 1 тисячі мінімальних розмірів заробітної плати** станом на початок відповідного календарного року.

Протягом **перших 3 років** зайняття діяльністю приватного виконавця мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця не може бути меншим загальної суми стягнення за виконавчими документами, що перебувають на виконанні у приватного виконавця протягом року, але **не менше 1 тисячі мінімальних розмірів заробітної плати** станом на початок відповідного календарного року.

Строк зайняття діяльністю приватного виконавця обчислюється з дня внесення інформації про приватного виконавця до Єдиного реєстру приватних виконавців України.

До строку зайняття діяльністю приватного виконавця не зараховується строк зупинення діяльності приватного виконавця.

Приватний виконавець не має права здійснювати виконавчі дії, якщо сума стягнення за виконавчим документом з урахуванням сум за виконавчими документами, що вже перебувають у нього на виконанні, перевищує мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця. У такому разі приватний виконавець зобов'язаний укласти договір страхування на належну страхову суму.

Як зазначає В. С. Боєру, попри те, що наявність договору страхування є обов'язковою умовою допуску до професії приватного виконавця, умови договору ніхто не контролює. Виплата страхового відшкодування здійснюється на підставі судового рішення, що набрало законної сили, або визнаної Страхувальником і погодженої Страховиком письмової вимоги (претензії) третьої особи, у разі досудового врегулювання події. Винятки за договором страхування в кожній компанії можуть відрізнятись. Отже, при підписанні договору важливо ознайомитись з їх переліком¹.

¹ Боєру В. С. Як стати приватним виконавцем: 11 кроків. *Агенція з питань виконання рішень*. 2017. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90.pdf?fbclid=IwAR3Wtf4j-JC3ec4wuEDdzJqG3wH-ENutHbIXWgeOVtzg1r7zyD6RgaT88vs>.

КРОК 10. Початок діяльності	Згідно зі ст. 22 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», про початок діяльності приватний виконавець повідомляє Міністерство юстиції України. У повідомленні про початок діяльності обов'язково зазначаються: 1) виконавчий округ, на території якого приватний виконавець має намір здійснювати діяльність; 2) інформація про офіс приватного виконавця; 3) реквізити договору страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця, строк дії договору, інформація про страховика та страхову суму; 4) інформація про помічників приватного виконавця (у разі їх наявності). Приватний виконавець має право розпочати здійснення діяльності з дня внесення інформації про нього до Єдиного реєстру приватних виконавців України. Відповідно до ст. 23 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Міністерство юстиції України забезпечує ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України (див.: https://erpv.minjust.gov.ua/#/search-private-performer). У Єдиному реєстрі приватних виконавців України містяться відомості про: 1) прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) приватного виконавця; 2) дату рішення Кваліфікаційної комісії про надання права на здійснення діяльності приватного виконавця; 3) номер посвідчення; 4) виконавчий округ, на території якого приватний виконавець здійснює діяльність; 5) офіс приватного виконавця; 6) реквізити договору страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця, строк дії договору, відомості про страховика та страхову суму; 7) зупинення діяльності приватного виконавця; 8) дату та номер рішення про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності та вид дисциплінарного стягнення; 9) дату та номер рішення Дисциплінарної комісії про припинення діяльності; 10) прізвище, ім'я та по батькові помічників приватного виконавця (у разі їх наявності). У разі зміни відомостей, що згідно з цим Законом підлягають внесенню до Єдиного реєстру приватних виконавців України, приватний виконавець зобов'язаний не пізніше наступного робочого дня письмово повідомити про це Міністерство юстиції України.

	Міністерство юстиції України вносить інформацію до Єдиного реєстру приватних виконавців України не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відомостей, які згідно з цим Законом підлягають внесенню до Єдиного реєстру приватних виконавців України. Доступ до інформації Єдиного реєстру приватних виконавців України є безоплатним, здійснюється цілодобово і без обмежень на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України із забезпеченням можливості пошуку, перегляду, копіювання та роздрукування інформації без необхідності застосування спеціально створених для цього технологічних та програмних засобів.
КРОК 11. Доступ до реєстрів	Відповідно до розділу VIII Порядку допуску до професії приватного виконавця, доступ особи до Автоматизованої системи виконавчого провадження (далі – АСВП) та інших Єдиних та Державних реєстрів, необхідних для здійснення діяльності приватного виконавця, надається після внесення інформації про неї до Єдиного реєстру приватних виконавців України за умови отримання нею теоретичних знань та практичних вмінь по роботі з Системою та Реєстрами. Приватному виконавцю необхідно подати до ДП «НАІС» або його регіональної філії (згідно з виконавчим округом, на території якого приватний виконавець буде здійснювати діяльність) належно заповнену Заяву про приєднання до Договору про надання послуг приватним виконавцям, розміщену як додаток до договору на офіційному вебсайті Підприємства за адресою http://nais.gov.ua у рубриці «Реєстри», «Форми договорів», блок «Приватні виконавці». У разі необхідності отримання доступу помічнику приватного виконавця – подати Замовлення для надання йому ідентифікаторів доступу до Систем (розміщується там же як додаток до договору). Здійснити оплату за надання Підприємством інформаційно-консультативних послуг з навчання роботі з Системами, необхідними для здійснення діяльності приватного виконавця. Пройти навчання в ДП «НАІС» або його регіональних філіях для отримання теоретичних знань та набуття практичних навичок роботи з Системами: – для приватного виконавця – АСВП, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та Державний реєстр обтяжень рухомого майна; – для помічника приватного виконавця – АСВП (в частині реєстрації вхідної та вихідної кореспонденції, у тому числі виконавчих документів). Норма часу навчання становить: – для приватних виконавців – 27 академічних годин; – для помічників приватних виконавців – 4,5 академічні години.

Після проходження навчання приватний виконавець та/або його помічник (за наявності) отримують ідентифікатори доступу (логін та пароль) до Систем.   Приватний виконавець та його помічник самостійно здійснюють заходи з отримання послуг електронного цифрового підпису в Акредитованому центрі сертифікації ключів (далі – АЦСК), зокрема, в АЦСК органів юстиції України (перелік пунктів обслуговування міститься за адресою: https://ca.informjust.ua/contacts).   Приватний виконавець та його помічник здійснюють доступ до Систем виключно з використанням захищених носіїв особистих ключів.   Після отримання ідентифікаторів доступу до Систем (логіну та паролю) та засобу електронного цифрового підпису, приватному виконавцю на комп'ютерному робочому місці встановлюється програмне забезпечення Державного реєстру обтяжень рухомого майна, а вхід до АСВП та Державного реєстру речових прав на нерухоме майно приватний виконавець здійснює за посиланням: https://asvp.minjust.gov.ua.   Помічник приватного виконавця здійснює вхід до АСВП за аналогічним посиланням: https://asvp.minjust.gov.ua.   Для роботи з Системами необхідно здійснити авторизацію для чого, під час першого входу потрібно проставити відмітку «Режим реєстрації».   ДП «НАІС» надає весь комплекс послуг, необхідних для забезпечення можливості роботи з Системами приватних виконавців та їх помічників, а саме: проведення навчання по роботі з Системами, надання доступу до них, надання послуг з отримання електронного цифрового підпису на захищених носіях, а також подальше технічне і технологічне супроводження роботи з Системами приватних виконавців та їх помічників.   Такий комплекс послуг приватний виконавець та його помічник можуть отримати в будь-якій регіональній філії ДП «НАІС» або на Головному підприємстві.   Адреси регіональних філій ДП «НАІС» розміщуються за посиланням: http://www.nais.gov.ua/section/about_filials¹

¹ Боєру В. С. Як стати приватним виконавцем: 11 кроків. *Агенція з питань виконання рішень*. 2017. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90.pdf?fbclid=IwAR3Wtf4j-JC3ec4wuEDdzJqG3wH-ENutHblXWgeOVtzg1r7zyD6RgaT88vs>.

Правовий статус помічника приватного виконавця

Як зазначалось, згідно із підпунктом 14.1.226 п. 14.1 ст. 14 ПК України від 02.12.2010 р. № 2755-VI¹ незалежною професійною діяльністю є участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більш як 4 фізичних осіб.

Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 р. № 1403-VIII (ст. 28) передбачає низку **вимог до особи, яка хоче отримати посвідчення помічника приватного виконавця:**

- 1) перебування особи у громадянстві України;
- 2) наявність вищої юридичної освіти не нижче першого рівня;
- 3) володіння українською мовою;
- 4) має повну цивільну дієздатність;
- 5) не має не знятої або не погашеної судимості;
- 6) протягом трьох останніх років не вчиняла корупційних правопорушень;
- 7) протягом трьох останніх років, щодо якої не прийнято рішення про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною чи адвокатською діяльністю або діяльністю арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), про позбавлення права на здійснення діяльності приватного виконавця за порушення вимог законодавства;
- 8) минуло три роки з дня звільнення особи з посади судді, прокурора, працівника правоохоронного органу, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності.

Помічник приватного виконавця, як і приватний виконавець, під час здійснення своєї діяльності **не може займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю (крім** викладацької, наукової і творчої діяльності, діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), інструкторської та суддівської практики із спорту та роботи в органах Асоціації приватних виконавців України) (ч. 2 ст. 28, ч. 3 ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Відповідно до ч. 1 ст. 28 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», трудові правовідносини приватного виконавця та помічника приватного виконавця оформляються **трудоим договором (контрактом)**.

¹ Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Помічник приватного виконавця не здійснює процесуальних повноважень, а працює під керівництвом приватного виконавця, складає проекти документів виконавчого провадження, бере участь у прийомі відвідувачів, забезпечує ведення діловодства і архіву, без права підписання документів виконавчого провадження, подає їх та отримує за пред'явленням посвідчення, виконує інші доручення приватного виконавця у справах, що перебувають у провадженні, має обов'язок зберігати професійну таємницю (ч. 3 ст. 4, чч. 1, 3 ст. 29 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Згідно із положеннями ч. 1 ст. 29 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», приватний виконавець відповідальний за завдану шкоду своїм помічником під час вчинення виконавчих дій сторонам і третім особам.

З такого законодавчого положення випливає те, що, за загальним правилом, помічник приватного виконавця як найманий працівник приватного виконавця несе **обмежену матеріальну відповідальність** – не більше свого середнього місячного заробітку (ч. 1 ст. 132 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII¹), якщо приватний виконавець заявить до нього **регресний позов**.

Згідно із п. 20 Положення про порядок укладання контрактів при прийнятті (найманні) на роботу працівників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України «Про впорядкування застосування контрактної форми трудового договору» від 19.03.1994 р. № 170² контрактом не може бути запроваджено по відношенню до працівника повної матеріальної відповідальності, крім випадків, передбачених ст. 134 Кодексу законів про працю України.

Положенням п. 2 ч. 1 ст. 30 Закону передбачена така підстава для припинення діяльності помічника приватного виконавця, як припинення права на здійснення діяльності приватного виконавця.

Вважаємо, що у трудовому договорі (контракті) помічника приватного виконавця із приватним виконавцем доцільно було б передбачити положення, яке б покращувало становище помічника, наприклад, у разі дострокового припинення трудового договору у зв'язку з припиненням діяльності виконавця, встановивши обов'язок виконавця виплатити помічникові компенсацію у розмірі 3-місячного окладу, а також у випадку добровільного припинення діяльності виконавця, зобов'язати останнього повідомити про це помічника не менше як за 1 місяць до того.

¹ Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page>.

² Положення про порядок укладання контрактів при прийнятті (найманні) на роботу працівників, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України «Про впорядкування застосування контрактної форми трудового договору» від 19.03.1994 р. № 170. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/170-94-%D0%BF>.

Отже, оформляючи з приватним виконавцем трудові правовідносини, помічників як працівників, соціально слабкішій стороні від роботодавця – приватного виконавця, слід передбачити у трудовому договорі (контракті) гарантії свого правового статусу¹.

Якого виконавця обрати: державного чи приватного?²	
Державний виконавець	Приватний виконавець
Відповідно до ч. 2 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», до виключної компетенції державного виконавця належить виконання: 1) рішень про відібрання і передавання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною; 2) рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету; 3) рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону; 4) рішень, за якими стягувачами є держава, державні органи; 5) рішень адміністративних судів та рішень Європейського суду з прав людини;	Відповідно до ч. 1 ст. 27 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», фізичні або юридичні особи мають право вільного вибору приватного виконавця з числа тих, відомості про яких внесено до Єдиного реєстру приватних виконавців України, з урахуванням суми стягнення та місця виконання рішення, визначеного Законом України «Про виконавче провадження». Протягом першого року зайняття діяльністю приватного виконавця приватний виконавець не може здійснювати примусове виконання рішень, за якими сума стягнення становить 20 та більше мільйонів гривень або еквівалентну суму в іноземній валюті (абз. 13 ч. 2 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»). Строк зайняття діяльністю приватного виконавця обчислюється з дня внесення інформації про приватного виконавця до Єдиного реєстру приватних виконавців України.

¹ Верба-Сидор О. Б. Правовий статус помічника приватного виконавця. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: тези регіональної науково-практичної конференції* (16 грудня 2016 року) / упор. В. К. Гришук. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 520 с. С. 65–68.

² Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogo-provadhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTa0UD2VCHjKW47Z4kUiy1Nq31Jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM.

6) рішень, які передбачають вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності;

7) рішень про виселення та вселення фізичних осіб;

8) рішень, за якими боржниками є діти або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена;

9) рішень про конфіскацію майна;

10) рішень, виконання яких віднесено цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання;

11) інших випадків, передбачених Законом України «Про виконавче провадження» та Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Державний виконавець має переваги у виконанні рішень щодо стягнення аліментів, оскільки законом наділений спеціальними повноваженнями, яких не має приватний виконавець. Так, за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 4 місяці, державний виконавець вносить вмотивовані постанови: 1) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі; 2) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі; 3) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного

До строку зайняття діяльністю приватного виконавця не зараховується строк зупинення діяльності приватного виконавця (ч. 2 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»).

За заявою стягувача виконавчий документ може бути передано від одного приватного виконавця іншому або відповідному органу ДВС, або від органу ДВС – приватному виконавцю. Про передачу (прийняття до виконання) виконавчого документа виконавець вносить постанову (ч. 5 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»).

!!! Як слушно наголошує А. М. Авторгов, потрібно уважно дивитися на те, хто є засновником (власником) боржника, який, на перший погляд, здається державним підприємством, позаяк, наявність у його назві слова «державне», зовсім не означає, що воно таким є.

Так, господарське товариство вважається державним, у статутному капіталі якого є корпоративні права держави, лише у випадку, якщо держава (!!!) є акціонером такого товариства та їй належать акції у статутному капіталі цього господарського товариства.

Якщо ж акціонером або учасником господарського товариства є державне підприємство, то це зовсім не означає, що це товариство є також державним, і на нього поширюються законодавчі обмеження щодо заборони відкриття виконавчого провадження приватними виконавцями.

З огляду на це приватні виконавці мають право приймати до виконання рішення щодо дочірніх підприємств, заснованих навіть і повністю державними акціонерними компаніями.

виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі; 4) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі (ч. 9 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження»).

Наступною категорією справ, у виконанні рішень з яких мають відносну перевагу державні виконавці, є виконання рішень у немайнових спорах у частині накладення та стягнення штрафів, накладених на боржника за невиконання рішення.

Проблема полягає в тому, що, оскільки приватний виконавець не має права виконувати рішення, де стягувачем є держава, а тому не може виконувати накладені на боржника штрафи за невиконання рішення, а має направляти їх до органу ДВС. Чи будуть вони там виконані, питання риторичне. Як слушно вважає А. М. Авторгов, узагалі така категорія рішень є найбільш проблемною. Яким інструментарієм нині володіє виконавець, аби змусити боржника виконати рішення зобов'язального характеру?

Так, у разі невиконання без поважних причин у встановлений виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі виконавець виносить постанову про накладення штрафу на боржника –

Це підтверджено судовою практикою¹.

Якщо стягувач визначився до кого звернутися, до органу ДВС чи до приватного виконавця, потрібно розуміти, до якого саме.

Відповідно до чч. 1–3 ст. 24 «Місце виконання рішення» Закону України «Про виконавче провадження», виконавчі дії провадяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна. Право вибору місця відкриття виконавчого провадження між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії щодо виконання рішення на території, на яку поширюються їхні функції, належить стягувачу.

Приватний виконавець приймає до виконання виконавчі документи за місцем проживання, перебування боржника – фізичної особи, за місцезнаходженням боржника – юридичної особи або за місцезнаходженням майна боржника.

Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть вчинятися ним на всій території України.

Виконання рішення, яке зобов'язує боржника вчинити певні дії, здійснюється виконавцем за місцем вчинення таких дій.

Отже, як слушно стверджує А. М. Авторгов, у виконавчому провадженні є альтернативна підвідомчість – місце проживання, перебування фізичної особи, місцезнаходження

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження : Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogoprovaдження?fbclid=IwAR0XDz9UTaOUD2VCHjKW47Z4kUiY1Nq31jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM.

фізичну особу в розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1 700 грн), на посадових осіб – 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (3 400 грн), на боржника – юридичну особу – 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (5 100 грн) та встановлює новий строк виконання (ч. 1 ст. 75 Закону України «Про виконавче провадження»). У разі повторного невиконання рішення боржником без поважних причин виконається у тому самому порядку накладає на нього штраф у подвійному розмірі. Такі штрафи, через їх незначний розмір, фактично є неідеальними, а кримінальними провадженнями за ознаками ст. 382 КК України, правоохоронці займаються дуже неохоче, а тому вироків у таких справах дуже мізерна кількість. А. М. Авторгов пропонує запровадження альтернативного способу виконання та/або «монетизації» зобов'язального або немайнового рішення, що значно сприяло б його виконанню, а також запровадження у вітчизняне законодавство астренту (від французького «<i>l'astreinte</i>» – примус) у немайнових спорах. Наприклад, у Франції, якщо судові рішення немайнового характеру не виконуються, суд стягує з відповідача штраф – певну суму за кожен день невиконання такого рішення. Сплачується астрент на користь стягувача.	юридичної особи, або місцезнаходження майна боржника¹. Що варто вважати майном боржника? Відповідно до ст. 190 ЦК України, майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Де стягувач може отримати інформацію про майно боржника? З відкритих джерел. Звичайно, можливостей у стягувача або його представника менше, а ніж у виконавця, однак, нині є низка відкритих реєстрів, де можна знайти відомості про майно боржника. Так, є відкритою, зокрема: - інформація про зареєстровані транспортні засоби та їх власників, що міститься у Єдиному державному реєстрі, держателем якого є Міністерство внутрішніх справ України, та яка надається безкоштовно за запитом будь-якої особи; - інформація за об'єктом нерухомого майна чи за суб'єктом речового права на нерухоме майно – для фізичних та юридичних осіб надається в електронній формі через офіційний вебсайт Міністерства юстиції України, за умови ідентифікації такої особи (фізичної або юридичної) з використанням електронного цифрового підпису чи іншого альтернативного способу ідентифікації особи; - відомості про власників морського та річкового транспорту можна отримати у Судновій книзі України та Державному судновому реєстрі;

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogoprovdzhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTa0UD2VCHjKW47Z4kUiy1Nq3Ijhd5k_2SwnqrLcy_kdV96UDM.

Щоденний астрент став би для боржника більш вагомим та переконливим аргументом, аніж розмір штрафу, передбачений чинною редакцією Закону України «Про виконавче провадження», який можна накласти лише двічі.

Проте, на жаль, цього у чинному законодавстві немає, а тому позивачам на сьогоднішній день потрібно дуже уважно, прискіпливо та розумно формулювати у позовних вимогах спосіб захисту порушеного права, аби судові рішення могло бути виконуваним та виконаним без участі боржника¹.

У разі, якщо рішення, за якими боржник зобов'язаний учинити, певні дії або утриматися від їх вчинення може бути виконано без участі боржника, виконавець вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених Законом, що робиться, на жаль, не завжди.

Верховний Суд у своїх рішеннях неодноразово вказував, що виконавець має докласти всіх зусиль для виконання рішення зобов'язального характеру.

Так, у Постанові ВС від 30.08.2018 р. у справі № 916/4106/14 зазначено, що та обставина, що саме боржник відповідно до вказаного судового рішення зобов'язаний учинити певні дії, не свідчить про те, що у разі невиконання цього рішення саме боржником, воно не може бути виконано без його участі відповідно до абз. 2 ч. 3 ст. 63 Закону України

– інформацію про власників повітряних суден можна знайти у Реєстрі цивільних повітряних суден України.

А. М. Авторгов слушно зауважує, що вимоги стосовно підтвердження стягувачем наявності майна боржника на території, на яку поширюється компетенція органу ДВС, або в межах виконавчого округу приватного виконавця, у Законі немає².

Так, у Постанові від 13.03.2019 р. у справі № 668/7175/15-ц Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду зазначає: стягувач має право зазначити будь-яку інформацію, яка ідентифікує боржника чи може сприяти примусовому виконанню рішення суду, у тому числі, про місце роботи боржника, місцезнаходження його майна і на підставі цієї інформації державний виконавець визначає місце виконання рішення суду. Водночас, законом не вимагається документальне підтвердження стягувачем зазначених відомостей.

Відповідно до ч. 1 ст. 25 Закону України «Про виконавче провадження», державний виконавець зобов'язаний прийняти до виконання виконавчий документ і відкрити виконавче провадження, якщо не закінчився строк пред'явлення такого документа до виконання, він відповідає вимогам, передбаченим цим Законом, і пред'явлений до виконання до відповідного органу ДВС.

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogo-provadhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTaOUD2VCHjKW47Z4kUiy1Nq31jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM.

² Там само.

«Про виконавче провадження», оскільки, хоч і зобов'язує саме боржника вчинити ці дії, однак, не є нерозривно пов'язаним з особою боржника та не унеможливує виконання цього рішення без його участі шляхом життєва державним виконавцем заходів примусового виконання, враховуючи встановлені судами обставини невиконання його у добровільному порядку та перешкодження його виконанню.

У Постанові ВС від 04.12.2019 р. у справі № 552/3995/17 зазначено, що враховуючи те, що завданням виконавчого провадження є, зокрема, примусове виконання рішень суду у разі невиконання їх у добровільному порядку, аналіз наведених норм дає підстави для висновку, що під час примусового виконання судового рішення, що набрало законної сили і є обов'язковим до виконання на всій території України, *державний виконавець зобов'язаний вжити всіх заходів примусового характеру, у тому числі застосувати засоби впливу на боржника*. Такі повноваження надані йому саме з метою забезпечення безумовного виконання судового рішення, а застосування заходів відповідальності за невиконання вимог державного виконавця, не звільняє боржника від виконання основного зобов'язання – виконати вимоги виконавчого документа.

Львівський апеляційний суд у своїй Постанові від 16.12.2019 р. у справі № 442/2633/19 визнав законними дії приватного виконавця щодо стягнення з боржника грошових коштів при виконанні рішення, яке *зобов'язувало боржника їх повернути*.

Рішення Дрогобицького міськрайонного суду, яке виконувалося приватним виконавцем, викладено *альтернативно*: «Зобов'язати ОСОБА_1

У разі, якщо у процесі виконавчого провадження державним виконавцем отримано документальне підтвердження про зміну або встановлення місця проживання, перебування чи місцезнаходження боржника, його майна, місця його роботи на території, на яку не поширюється компетенція державного виконавця, та з'ясувалося, що майно боржника, на яке можна звернути стягнення, відсутнє на території, на яку поширюється компетенція державного виконавця, державний виконавець не пізніше наступного дня з моменту, коли йому стали відомі зазначені обставини, надсилає виконавчий документ за новим місцем проживання чи місцезнаходженням боржника, місцем його роботи чи місцезнаходженням майна боржника, про що повідомляє стягувачу (ч. 5 ст. 20 Закону України «Про виконавче провадження»).

Ураховуючи викладене, суди у порушеннях вищевказаних положень закону не звернули увагу на те, коли стягувач зазначає фактичне місце проживання, перебування, роботи боржника або місцезнаходження його майна, державний виконавець відкриває виконавче провадження та перевіряє отриману інформацію, а у разі непідтвердження цієї інформації документально або виявлення інформації щодо місця виконання рішення, державний виконавець надсилає виконавчий лист за місцем, у тому числі встановленого фактичного проживання боржника.

Отже, суди у порушеннях зазначених вимог закону не врахували, що державний виконавець міг встановити місце проживання, перебування, роботи, місцезнаходження майна боржника лише після відкриття виконавчого провадження.

сплатити ОСОБА_4 грошову компенсацію в сумі 60 тисяч доларів США (або еквівалентну суму у гривнях по курсу НБУ на момент купівлі квартири) протягом року, тобто, до 01.05.2011 р., сплачуючи щоквартально по 15 тисяч доларів США, або в цей ж термін зобов'язати купити їй квартиру загальною площею не менше 60 кв.м». Саме така форма рішення дала змогу приватному виконавцеві його виконати¹.	Водночас, Міністерство юстиції України наприкінці 2019 року внесло зміни до п. 3 розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень, який був доповнений новим абзацом 11 такого змісту: «У разі пред'явлення виконавчого документа до органу ДВС або приватного виконавця за місцезнаходженням майна боржника до заяви про примусове виконання рішення додається документальне підтвердження, що майно боржника (грошові кошти на рахунках в банках або інших фінансових установах) знаходиться(яться) на території, на яку поширюється компетенція органу ДВС, або в межах виконавчого округу приватного виконавця. Що слід уважати «документальним підтвердженням», що майно боржника (грошові кошти на рахунках у банках або інших фінансових установах) знаходиться(яться) на території, на яку поширюється компетенція органу ДВС, або в межах виконавчого округу приватного виконавця, достовірно невідомо. Стосовно документального підтвердження, що майно боржника (грошові кошти на рахунках у банках або інших фінансових установах) знаходиться(яться) в тому чи іншому банку, то такого підтвердження, посилаючись на банківську таємницю, жоден банк не дасть. Погоджуємося з А. М. Авторовим у тому, що окремої уваги заслуговує питання відкриття виконавчого провадження за місцезнаходженням банку боржника².

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogoprovaдження/?fbclid=IwAR0XDz9UTa0UD2VCHjJKW47Z4kUiy1Nq3Ijhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM.

² Там само.

Верховний Суд у рішенні від 10.09.2018 р. у справі № 905/3542/15 зазначає, що оскільки боржник має відкриті рахунки в банківській установі з місцем реєстрації у місті Києві, і подальші дії приватного виконавця у межах вже відкритого виконавчого провадження не обмежуються виконавчим округом цього виконавця, Суд зазначає, що дії приватного виконавця, який здійснює примусове виконання рішень у виконавчому окрузі міста Києва, з відкриттям виконавчого провадження шляхом винесення постанови про відкриття виконавчого провадження та подальші виконавчі дії з винесенням постанов про арешт коштів на всіх рахунках боржника – відповідно, відкритих у банківських установах, не суперечать нормам законодавства.

У Постанові від 27.12.2019 р. у справі № 905/584/19 Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду зазначає, що згідно з чч. 1, 2, 6 ст. 25 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», виконавчим округом є територія АРК, області, міста Києва чи Севастополя. Приватний виконавець має право приймати до виконання виконавчі документи, місце виконання яких відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» знаходиться у межах АРК, області або міста Києва чи Севастополя, у яких розташований його виконавчий округ. Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть вчинятися ним на всій території України.

Чч. 2, 4 ст. 24 Закону встановлено, що приватний виконавець приймає до виконання виконавчі документи за місцем проживання, перебування

	боржника – фізичної особи, за місцезнаходженням боржника – юридичної особи або за місцезнаходженням майна боржника. Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть вчинятися ним на всій території України. Виконавець має право вчиняти виконавчі дії щодо звернення стягнення на доходи боржника, виявлення та звернення стягнення на кошти, що перебувають на рахунках боржника у банках чи інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах у депозитарних установах на території, на яку поширюється юрисдикція України. Згідно з п. 1 ч. 1, чч. 3, 7 ст. 26 Закону, виконавець розпочинає примусове виконання рішення на підставі виконавчого документа, зазначеного у ст. 3 цього Закону, зокрема, за заявою стягувача про примусове виконання рішення. У заяві про примусове виконання рішення стягувач має право зазначити відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення (рахунок боржника, місце роботи чи отримання ним інших доходів, конкретне майно боржника та його місцезнаходження тощо), рахунки в банківських установах для отримання ним коштів, стягнутих з боржника, а також зазначає суму, яка частково сплачена боржником за виконавчим документом, за наявності часткової сплати. У разі, якщо в заяві стягувача зазначено рахунки боржника у банках, інших фінансових установах, виконавець негайно після відкриття виконавчого провадження накладає арешт на кошти боржника. Тобто, враховуючи наведені вимоги закону, якщо місце проживання, перебування боржника – фізичної особи

	та місцезнаходження боржника – юридичної особи або місцезнаходження майна боржника розташоване в окрузі, в якому приватний виконавець здійснює діяльність, та відповідно на яку поширюється відповідна компетенція цього приватного виконавця, він має право прийняти до виконання відповідні виконавчі документи та відкрити виконавче провадження з їх виконання. Відповідно до ч. 3.1 ст. 3 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»¹, кошти існують у готівковій формі (формі грошових знаків) або у безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках). Згідно з чч. 6.1, 6.2 ст. 6 вказаного Закону, банки мають право відкривати рахунки резидентам України (юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, фізичним особам), нерезидентам України (юридичним особам-інвесторам, представництвам юридичних осіб в Україні та фізичним особам). Особи, визначені в п. 6.1 цієї статті, мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору для забезпечення своєї господарської діяльності і власних потреб. П. 7.1.5 ст. 7 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» встановлено, що зарахування коштів на рахунок клієнта здійснюється як шляхом внесення їх у готівковій формі, так і шляхом переказу коштів у безготівковій формі з інших рахунків. Як встановлено судами попередніх інстанцій, стягувач звернувся до приватного виконавця виконавчого

¹ Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>.

	округу міста Києва із заявою про примусове виконання рішення господарського суду, в якій вказав на відкриті боржником банківські рахунки. Суд першої інстанції, розглядаючи скаргу на дії приватного виконавця, встановив місцезнаходження боржника, місцезнаходження його майна, зокрема, грошових коштів, та з урахуванням вимог ст. 24 Закону, вимог глави XIII ЦК України, в розумінні якої грошові кошти є майном, та Закону України¹ «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», дійшов правомірного висновку про те, що приватний виконавець мав право приймати до виконання наказ суду за місцезнаходженням майна боржника, а саме – грошових коштів боржника на рахунках у банківських установах міста Києва, та приватним виконавцем не порушено вимог щодо територіальності з відкриттям виконавчого провадження. Висновок суду апеляційної інстанції про те, що наявність коштів на банківському рахунку повинно бути встановлено саме на момент відкриття виконавчого провадження, є помилковим, оскільки відповідно до приписів п. 21 ч. 3 ст. 18 Закону виконавець саме під час здійснення виконавчого провадження (тобто після його відкриття) має право отримувати від банківських та інших фінансових установ інформацію про наявність рахунків та/або стан рахунків боржника, рух коштів та операції за рахунками боржника. !!! Проте, як зауважує А. М. Авторгов, Закон України «Про виконавче провадження» встановлює критерієм місцезнаходження саме майно,

¹ Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

	яким у цьому випадку є грошові кошти, а не рахунку, на якому вони розміщені. Тому в разі відкриття виконавцем провадження за місцезнаходженням фінансової установи, в якій боржник має рахунок, за відсутності на ньому залишку грошових коштів, стягувачі часто оскаржують правомірність такого відкриття провадження, оскільки безпосередньо майно (кошти) боржника не знаходилися на відповідній території. Деякі стягувачі доволі оригінально виходять із такої ситуації та перераховують боржнику незначну суму коштів, та в цей же день подають виконавцю заяву про відкриття виконавчого провадження за місцезнаходженням банку боржника, більшість яких розташована у м. Києві¹.
Наявність відкритих виконавчих проваджень стосовно одного й того ж боржника та наявність зведеного виконавчого провадження	
ВП ВС у справі 904/7326/17 від 05.12.2018 р. указала, що положення ст. 30 Закону України «Про виконавче провадження» передбачають обов'язок лише державного виконавця передати відкрите виконавче провадження іншому державному виконавцю, який першим відкрив виконавче провадження, для виконання ним у рамках зведеного виконавчого провадження кількох рішень щодо одного боржника.	Приватний виконавець не зобов'язаний передавати виконавчий документ чи виконавче провадження для виконання тому державному чи приватному виконавцеві, який перший відкрив виконавче провадження щодо боржника, для виконання кількох рішень щодо одного боржника у рамках зведеного виконавчого провадження. Водночас визначені ст.ст. 45, 46 вказаного Закону правила розподілу стягнутих з боржника грошових сум та черговості задоволення вимог стягувачів підлягають застосуванню в межах одного конкретного виконавчого провадження, а не загалом до всіх виконавчих проваджень, відкритих щодо боржника.

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogoprovadzhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTaOUD2VCHjJkKW47Z4kUiy1Nq3ljhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM

	Тому стягувачу потрібно мати певну стратегію, в якого виконавця чи органу ДВС більше шансів отримати стягнуте. Якщо це, наприклад, стягувач по заробітній платі, то він буде, можливо, першим у всіх виконавців, адже вимоги стягувачів мають таку черговість. На думку А. М. Авторгова, проблема полягає в тому, що під час врегулювання виконавчого провадження законодавець допустив системну помилку – не визначив мету виконавчого провадження як форму індивідуального задоволення вимог кредиторів. Унаслідок цього не було досягнуте розмежування цих процесуальних порядків: виконавчого провадження і провадження у справах про банкрутство. Водночас відбулося невинуватиме і безсистемне запровадження у законодавство про виконавче провадження окремих інститутів, які є притаманними конкурсному провадженню і забезпечують колективне задоволення вимог кредиторів (зведені виконавчі провадження, черговість задоволення вимог тощо). Тобто, в законодавстві має бути встановлено чітке правило – один кредитор – виконавче провадження, два і більше – банкрутство¹.
Умови роботи	
У державних виконавців неналежні умови роботи, вони позбавлені можливості їх поліпшити.	Приватний виконавець сам собі створює умови роботи.

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogo-provadhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTaOUD2VCHjKW47Z4kUiy1Nq31jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM

Навантаження	
У державних виконавців велике навантаження, вони не можуть його регулювати.	Приватний виконавець може регулювати своє навантаження шляхом прийняття на роботу помічників приватного виконавця. Проте слід зазначити, що його можливості тут не безмежні, оскільки, відповідно до ПК, самозайнята особа може використовувати <i>найману</i> працю не більш як 4 фізичних осіб.
Мотивація	
У державних виконавців низька заробітна плата.	Фінансова складова оплати діяльності приватного виконавця за законом складається з: 1) винагороди у розмірі 10% від стягнутої суми (вартості майна) та/або 2) 2-х (для фізичних осіб) до 4-х (для юридичних осіб) мінімальних заробітних плат за рішеннями не-майнового характеру (2 та 4 прожиткових мінімуми) відповідно, а також можливості отримання 3) додаткової винагороди, яка встановлюється за домовленістю зі стягувачем.
Компетентність	
За ч. 1 ст. 10 Закону України «Про виконавче провадження», державним виконавцем може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту (для керівників органів державної виконавчої служби та їх заступників – не нижче другого рівня), володіє державною мовою і здатний за своїми особистими і діловими якостями здійснювати по-вноваження державного виконавця. Тобто державним виконавцем може працювати особа з вищою юридичною освітою першого рівня без досвіду роботи.	У приватних виконавців більш висока компетентність, ніж у державних, адже до них заявлені більш жорсткі вимоги для набуття професії. До приватного виконавця висуваються такі вимоги, як вища юридична освіта не нижче другого рівня, віковий ценз – досягнення 25 років, стаж роботи в галузі права після отримання відповідного диплома не менше двох років, складання кваліфікаційного іспиту. Окрім того, приватний виконавець має пройти стажування. Від проходження стажування приватного виконавця звільняються особи, які мають стаж роботи державного чи приватного виконавця адвоката, нотаріуса, арбітражного

	керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора) не менше одного року або помічника приватного виконавця не менше двох років.
Комунікація	
Комунікація з державним виконавцем переважно незадовільна: здебільшого неможливо додзвонитися ані в канцелярію, ані державному виконавцю, ані його керівнику.	Комунікація з приватним виконавцем є зручною, майже миттєвою та постійною.
Своєчасність відкриття виконавчого провадження та накладення арешту	
Як виконавчий документ, зданий до органу ДВС, так і будь-які заяви, клопотання стягувача у виконавчому провадженні проходять певний шлях. Так, документи спочатку реєструє канцелярія, здійснюється авторозподіл виконавчих документів, заяви, скарги клопотання розписують керівнику органу ДВС, а лише потім передаються державному виконавцю.	У приватного виконавця цей шлях значно коротший і швидший. Звичайно, відкриття виконавчого провадження та накладення арешту на майно боржника має бути швидким. Особливо це стосується виконання ухвал про забезпечення позову. Тому і в цьому питанні перевага у приватних виконавців. У практиці приватного виконавця А. М. Авторгова були випадки, коли він відкривав виконавче провадження, стягувач в очікуванні постанови про відкриття виконавчого провадження пив каву, і тут зателефонував боржник, який побачив себе у Єдиному реєстрі боржників, та повідомив про готовність виконати рішення, і свого слова таки дотримав, самостійно перерахувавши кошти на рахунок приватного виконавця та не чекаючи арешту коштів на своїх рахунках ¹ .
Швидкість отримання стягнутих коштів	
І в цьому питанні орган ДВС не може конкурувати з приватним виконавцем, Мін'юстом лише роблять спроби оптимізувати це питання.	Приватний виконавець миттєво або майже миттєво перераховує стягнуті суми стягувачу.

¹ Авторгов А. М. Сучасні реалії виконавчого провадження: Вебінар StreamKo. 22.05.2020. 11.00–12.30. Online Law&Business Studio. URL: https://www.uaa.org.ua/forumy-i-zakhody/vebinar-streamko-suchasni-realiyi-vykonavchogo-provadhennya/?fbclid=IwAR0XDz9UTa0UD2VCHjJKW47Z4kUiy1Nq31Jhd5k_2SwynqrLcy_kdV96UDM

1.8. Повноваження державних та приватних виконавців

Органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень (ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»)	
Примусове виконання рішень покладається на органи ДВС (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».	
Державний виконавець	Приватний виконавець
До виключної компетенції державного виконавця належить прийняття: 1) рішень про відібрання і передавання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною; 2) рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету; 3) рішень, за якими боржником є юридична особа, примусова реалізація майна якої заборонена відповідно до закону; 4) рішень, за якими стягувачами є держава, державні органи; 5) рішень адміністративних судів та рішень Європейського суду з прав людини; 6) рішень, які передбачають вчинення дій щодо майна державної чи комунальної власності; 7) рішень про виселення та вселення фізичних осіб; 8) рішень, за якими боржниками є діти або фізичні особи, які визнані недієздатними чи цивільна дієздатність яких обмежена;	Протягом першого року зайняття діяльністю приватного виконавця приватний виконавець не може здійснювати примусове виконання рішень, за якими сума стягнення становить 20 та більше мільйонів гривень або еквівалентну суму в іноземній валюті. Строк зайняття діяльністю приватного виконавця обчислюється з дня внесення інформації про приватного виконавця до Єдиного реєстру приватних виконавців України. До строку зайняття діяльністю приватного виконавця не зараховується строк зупинення діяльності приватного виконавця. Приватний виконавець має право повернути виконавчий документ стягувачу без прийняття до виконання: 1) якщо на момент подачі стягувачем заяви про примусове виконання рішення кількість виконавчих документів за рішеннями про стягнення періодичних платежів, заробітної плати, заборгованості фізичних осіб з оплати житлово-комунальних послуг, поновлення на роботі перевищує 20 % загальної кількості виконавчих документів, що перебувають на виконанні у приватного виконавця; 2) в інших випадках, передбачених законом.

9) рішень про конфіскацію майна; 10) рішень, виконання яких віднесено цим Законом безпосередньо до повноважень інших органів, які не є органами примусового виконання; 11) інших випадків, передбачених цим Законом та Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».	При поверненні виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених цією частиною, приватний виконавець зобов'язаний письмово зазначити підстави повернення, право стягувача оскаржити рішення про повернення виконавчого документа без прийняття до виконання, а також право стягувача подати виконавчий документ на виконання іншого приватного виконавця або до органу ДВС.

Відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження», **виконавчий документ повертається стягувачу органом ДВС, приватним виконавцем без прийняття до виконання протягом 3 робочих днів з дня його пред'явлення, якщо:**

1) рішення, на підставі якого видано виконавчий документ, не набрало законної сили (крім випадків, коли рішення у встановленому законом порядку допущено до негайного виконання);

2) пропущено встановлений законом строк пред'явлення виконавчого документа до виконання;

3) боржника визнано банкрутом;

4) Національним банком України прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника;

5) юридичну особу – боржника припинено;

6) виконавчий документ не відповідає вимогам, передбаченим цією статтею, або якщо стягувач не подав заяву про примусове виконання рішення відповідно до ст. 26 цього Закону;

7) виконання рішення не передбачає застосування заходів примусового виконання рішень;

8) стягувач не надав підтвердження сплати авансового внеску, якщо авансування є обов'язковим;

9) виконавчий документ не підлягає виконанню органами державної виконавчої служби, приватним виконавцем;

10) виконавчий документ пред'явлено не за місцем виконання або не за підвідомчістю;

11) Фондом гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення про початок процедури тимчасової адміністрації або ліквідації банку.

У разі невідповідності виконавчого документа вимогам, передбаченим цією статтею, стягувач має право звернутися до суду чи іншого органу (посадової особи), що видав виконавчий документ, щодо приведення його у відповідність із зазначеними вимогами.

При поверненні стягувачу виконавчого документа без прийняття до виконання стягувачу повертається сплачений ним авансовий внесок.

Згідно з ч. 4 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження», державний виконавець, приватний виконавець (далі – виконавець) не може виконувати рішення, якщо:

1) боржником або стягувачем є сам виконавець, близькі йому особи (особи, які разом проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки з виконавцем (у тому числі особи, які разом проживають, але не перебувають у шлюбі), а також незалежно від зазначених умов – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням виконавця), пов'язані з ним особи.

Пов'язаними особами у розумінні цього Закону є юридичні та/або фізичні особи, відносини між якими можуть впливати на умови або результати їхньої діяльності чи діяльності осіб, яких вони представляють, з урахуванням таких критеріїв:

- виконавець безпосередньо та/або опосередковано (через пов'язаних осіб) володіє корпоративними правами юридичної особи, яка є стороною виконавчого провадження, чи спільно з юридичною та/або фізичною особою, яка є стороною виконавчого провадження, володіє корпоративними правами будь-якої юридичної особи;

- виконавець має право та/або повноваження призначати (обирати) одноособовий виконавчий орган або колегіальний склад виконавчого органу/склад наглядової ради зазначених юридичних осіб.

Пряма або опосередкована участь держави в юридичних особах не є підставою для визнання таких юридичних осіб пов'язаними;

2) боржником або стягувачем є особа, яка перебуває у трудових відносинах з таким виконавцем;

3) виконавець, близька йому особа або особа, яка перебуває з виконавцем у трудових відносинах, має реальний або потенційний конфлікт інтересів;

4) сума стягнення за виконавчим документом з урахуванням сум за виконавчими документами, що вже перебувають на виконанні у приватного виконавця, перевищує мінімальний розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності такого приватного виконавця.

За заявою стягувача виконавчий документ може бути передано від одного приватного виконавця іншому або відповідному органу ДВС, або від органу ДВС – приватному виконавцю. Про передачу (прийняття до виконання) виконавчого документа виконавець вносить постанову.

За заявою стягувача виконавчий документ може бути передано від одного приватного виконавця іншому або відповідному органу ДВС, або від органу ДВС – приватному виконавцю. Про передачу (прийняття до виконання) виконавчого документа виконавець вносить постанову.

Виконавець зобов'язаний вживати передбачених цим Законом заходів щодо примусового виконання рішень, неупереджено, ефективно, своєчасно і в повному обсязі вчиняти виконавчі дії.

Виконавець зобов'язаний:

1) здійснювати заходи примусового виконання рішень у спосіб та в порядку, які встановлені виконавчим документом і цим Законом;

2) надавати сторонам виконавчого провадження, їхнім представникам та прокурору як учаснику виконавчого провадження можливість ознайомитися з матеріалами виконавчого провадження;

3) розглядати в установлені законом строки заяви сторін, інших учасників виконавчого провадження та їхні клопотання;

4) заявляти в установленому порядку про самовідвід за наявності обставин, передбачених цим Законом;

5) роз'яснювати сторонам та іншим учасникам виконавчого провадження їхні права та обов'язки (чч. 1, 2 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження»).

Виконавець під час здійснення виконавчого провадження має право:

1) проводити перевірку виконання боржниками рішень, що підлягають виконанню відповідно до цього Закону;

2) проводити перевірку виконання юридичними особами незалежно від форми власності, фізичними особами, фізичними особами-підприємцями рішень стосовно працюючих у них боржників;

3) з метою захисту інтересів стягувача одержувати безоплатно від державних органів, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, посадових осіб, сторін та інших учасників виконавчого провадження необхідні для проведення виконавчих дій пояснення, довідки та іншу інформацію, в тому числі конфіденційну;

4) за наявності вмотивованого рішення суду про примусове проникнення до житла чи іншого володіння фізичної особи безперешкодно входити на земельні ділянки, до житлових та інших приміщень боржника – фізичної особи, особи, в якій перебуває майно боржника чи майно та кошти, належні боржникові від інших осіб, проводити в них огляд, у разі потреби примусово відкривати їх в установленому порядку із залученням працівників поліції, опечатувати такі приміщення, арештовувати, опечатувати та вилучати належне боржникові майно, яке там перебуває та на яке згідно із законом можливо звернути стягнення.

Примусове проникнення на земельні ділянки, до житлових та інших приміщень у зв'язку з примусовим виконанням рішення суду про виселення боржника та вселення стягувача і рішення про усунення перешкод у користуванні приміщенням (житлом) здійснюється виключно на підставі такого рішення суду;

5) безперешкодно входити на земельні ділянки, до приміщень, сховищ, іншого володіння боржника – юридичної особи, проводити їх огляд, примусово відкривати та опечатувати їх;

6) накладати арешт на майно боржника, опечатувати, вилучати, передавати таке майно на зберігання та реалізовувати його в установленому законодавством порядку;

7) накладати арешт на кошти та інші цінності боржника, зокрема на кошти, які перебувають у касах, на рахунках у банках, інших фінансових установах та органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (крім коштів на єдиному рахунку, відкритому у порядку, визначеному ст. 35⁻¹ ПК, коштів на рахунках платників податків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, коштів на електронних рахунках платників акцизного податку, коштів на рахунках із спеціальним режимом використання, спеціальних та інших рахунках, звернення стягнення на які заборонено законом), на рахунки в цінних паперах, а також опечатувати каси, приміщення і місця зберігання грошей;

8) здійснювати реєстрацію обтяжень майна в процесі та у зв'язку з виконавчим провадженням;

9) використовувати за згодою власника приміщення для тимчасового зберігання вилученого майна, а також транспортні засоби стягувача або боржника за їхньою згодою для перевезення майна;

10) звертатися до суду або органу, який видав виконавчий документ, із заявою (поданням) про роз'яснення рішення, про видачу дубліката виконавчого документа у випадках, передбачених цим Законом, до суду, який видав виконавчий документ, – із заявою (поданням) про встановлення чи зміну порядку і способу виконання рішення, про відстрочку чи розстрочку виконання рішення;

11) приймати рішення про відстрочку та розстрочку виконання рішення (крім судових рішень), за наявності письмової заяви стягувача;

12) звертатися до суду з поданням про розшук дитини, про постановлення вмотивованого рішення про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника - фізичної або іншої особи, в якій перебуває дитина, стосовно якої складено виконавчий документ про її відібрання;

13) звертатися до суду з поданням про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника – фізичної або іншої особи, в якій перебуває майно боржника чи майно та кошти, що належать боржникові від інших осіб;

14) викликати фізичних осіб, посадових осіб з приводу виконавчих документів, що перебувають у виконавчому провадженні.

У разі якщо боржник без поважних причин не з'явився за викликом виконавця, виконавець має право звернутися до суду щодо застосування до нього приводу;

15) залучати в установленому порядку понятих, працівників поліції, інших осіб, а також експертів, спеціалістів, а для проведення оцінки майна – суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання;

16) накладати стягнення у вигляді штрафу на фізичних, юридичних та посадових осіб у випадках, передбачених законом;

17) застосовувати під час примусового виконання рішень фото- і кінозйомку, відеозапис;

18) вимагати від матеріально відповідальних і посадових осіб боржників – юридичних осіб або боржників – фізичних осіб надання пояснень за фактами невиконання рішень або законних вимог виконавця чи іншого порушення вимог законодавства про виконавче провадження;

19) у разі ухилення боржника від виконання зобов'язань, покладених на нього рішенням, звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника – фізичної особи чи керівника боржника – юридичної особи за межі України до виконання зобов'язань за рішенням або погашення заборгованості за рішеннями про стягнення періодичних платежів;

20) залучати в разі потреби до проведення чи організації виконавчих дій суб'єктів господарювання, у тому числі на платній основі, за рахунок авансового внеску стягувача;

21) отримувати від банківських та інших фінансових установ інформацію про наявність рахунків та/або стан рахунків боржника, рух коштів та операції за рахунками боржника, а також інформацію про договори боржника про зберігання цінностей або надання боржнику в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа, що охороняється банком;

22) здійснювати інші повноваження, передбачені цим Законом (ч. 3 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження»).

Вимоги виконавця щодо виконання рішень є обов'язковими на всій території України. Невиконання законних вимог виконавця тягне за собою відповідальність, передбачену законом (ч. 4 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження»).

Залучення для проведення виконавчих дій працівників поліції здійснюється за вмотивованою постановою виконавця, яка надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем проведення відповідної виконавчої дії та має бути розглянута по суті не пізніше наступного робочого дня. У залученні поліції для проведення виконавчих дій може бути відмовлено лише за підстав залучення особового складу даного територіального органу поліції до припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень, а також для подолання наслідків масштабних аварій чи інших масштабних надзвичайних ситуацій (ч. 4 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження», ч. 2 ст. 27 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Порядок взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, затверджений Наказом МВС України, Мін'юсту України від 30.01.2018 р. № 64/261/5¹).

Під час виконання рішень виконавець має право на безпосередній доступ до інформації про боржників, їхнє майно, доходи та кошти, у тому числі конфіденційної, яка міститься в державних базах даних і реєстрах, у тому числі електронних. Порядок доступу до такої інформації з баз даних та реєстрів встановлюється Міністерством юстиції України разом із державними органами, які забезпечують їх ведення (ч. 5 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження»).

¹ Порядок взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : МВС України, Мін'юст України; Наказ, Порядок від 30.01.2018 р. № 64/261/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0140-18>.

1.9. Автоматизована система виконавчого провадження

У ході примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів державні та приватні виконавці використовують такі **Єдині та Державні реєстри**, адміністратором яких є державне підприємство «Національні інформаційні системи» (далі – ДП «НАІС»):

- 1) Автоматизована система виконавчого провадження.
- 2) Державний реєстр речових прав на нерухоме майно.
- 3) Державний реєстр обтяжень рухомого майна¹.

ДП «НАІС» засноване Міністерством юстиції України у травні 2015 р.

Основною метою діяльності ДП «НАІС» є технічне, технологічне забезпечення створення та супроводження програмного забезпечення ведення автоматизованих систем Єдиних та Державних реєстрів, що створюються відповідно до наказів Мін'юсту, а також інших електронних баз даних, що створюються відповідно до законодавства України, надання доступу фізичним та юридичним особам до автоматизованих систем Єдиних та Державних реєстрів, забезпечення збереження та захисту даних, що містяться в автоматизованих системах Єдиних та Державних реєстрів².

¹ Verba-Sydor O. B. Wykorzystanie innowacyjnych technologii informacyjnych przez komorników podczas wykonania decyzji organów sądowniczych. Innovative education as a constituent part of the smart city. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology. Monograph 14. / Red. Aleksandra Ostenda, Tetyana Nestorenko. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2017. 136 s. S. 79–87; Верба-Сидор О. Б. Єдині та Державні реєстри у роботі державних і приватних виконавців. *Правовий режим реєстрів та їх роль у здійсненні господарської діяльності*: зб. матеріалів науково-практичного семінару (21 квітня 2017 року) / упор. М. С. Долинська. Львів: Кафедра господарсько-правових дисциплін факультету № 6 ЛьвДУВС, 2017. 75 с. С. 14–18.

² Офіційний сайт ДП «Національні інформаційні системи». URL: <http://nais.gov.ua/registers>; Деякі питання адміністрування Державних та Єдиних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.07.1999 р. № 1272. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1272-99-%D0%BF>; Деякі питання удосконалення системи ідентифікації особи і функціонування державних та єдиних реєстрів : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.06.2015 р. № 628-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/628-2015-%D1%80>; Деякі питання щодо визначення адміністратора Єдиних та Державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України : Наказ Мін'юсту України від 25.06.2015 р. № 1059/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0754-15>.

05 січня 2017 р. набрали чинності ст.ст. 8, 9 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 р. № 1404-VIII¹.

Одночасно з набранням чинності цими статтями, набрало чинності Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження, затверджене Наказом Мініюсту України від 05.08.2016 р. № 2432/5².

Відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про виконавче провадження» реєстрація виконавчих документів, документів виконавчого провадження, фіксування виконавчих дій здійснюється в Автоматизованій системі виконавчого провадження (далі – АСВП).

АСВП	АСВП є комп'ютерна програма, що забезпечує збирання, зберігання, облік, пошук, узагальнення, надання відомостей про виконавче провадження, формування Єдиного реєстру боржників та захист від несанкціонованого доступу (абз. 1 п. 2 Розділу I «Загальні положення» Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження)³.
	Для забезпечення доступу до інформації Системи сторонам виконавчого провадження у постанові про відкриття виконавчого провадження роз'яснюється таке право, зазначається адреса відповідного вебсайту в мережі Інтернет, а також ідентифікатор для доступу до інформації про виконавче провадження та порядок його використання.
	Мініюстом забезпечується вільний та безоплатний доступ до інформації АСВП у мережі Інтернет на своєму офіційному вебсайті з можливістю перегляду, пошуку, копіювання та роздрукування інформації без обмежень та цілодобово у формі відкритих даних (ст. 8 Закону України «Про виконавче провадження»), а саме: – прізвище, ім'я, по батькові (за його наявності), число, місяць, рік народження боржника – фізичної особи та прізвище, ім'я, по батькові (за його наявності) стягувача – фізичної особи; – найменування, ідентифікаційний код у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань для юридичної особи – боржника та стягувача; – номер, дата відкриття та стан виконавчого провадження; – найменування органу державної виконавчої служби (приватного виконавця), у якому (яким) відкрито виконавче провадження.

¹ Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/page>.

² Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження : Наказ Мініюсту України від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16>.

³ Там само.

Згідно з Наказом Міністерства юстиції України «Про встановлення розміру плати за користування автоматизованою системою виконавчого провадження» від 24.03.2017 р. № 954/5138¹, плата за користування АСВП органами ДВС, приватними виконавцями становить 69 грн 00 коп. (з урахуванням ПДВ) за кожне відкрите виконавче провадження.   Плата за користування АСВП органами ДВС здійснюється за рахунок коштів авансового внеску стягувача. Якщо розмір плати перевищує суму авансового внеску стягувача, оплата за користування АСВП органами ДВС здійснюється за рахунок авансового внеску стягувача та стягнутих з боржника за цим виконавчим провадженням коштів на витрати виконавчого провадження. Якщо стягувача звільнено від сплати авансового внеску, оплата за користування АСВП органами ДВС здійснюється за рахунок стягнутих з боржника за цим виконавчим провадженням коштів на витрати виконавчого провадження.
Відповідно до п. 6 Розділу I «Загальні положення» Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження АСВП забезпечує автоматизацію технологічних процесів обробки інформації в органах державної виконавчої служби, у приватного виконавця, а саме: - реєстрацію вхідної та вихідної кореспонденції та етапів її проходження;   - об'єктивний та неупереджений розподіл виконавчих документів між державними виконавцями;   - реєстрацію виконавчих дій та виготовлення документів виконавчого провадження;   - контроль за дотриманням строків вчинення виконавчих дій;   - надання сторонам виконавчого провадження інформації про виконавче провадження;   - централізоване зберігання документів виконавчого провадження в електронному вигляді;   - централізоване зберігання інформації про рахунки органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, відкриті для цілей виконавчого провадження, а також облік та звітність за сумами на цих рахунках;   - підготовку та формування статистичних даних, отриманих на підставі внесеної до АСВП інформації;   - передачу документів виконавчого провадження до електронного архіву;   - формування Єдиного реєстру боржників;   - контроль за здійсненням виконавчих дій приватним виконавцем при виконанні рішень майнового характеру залежно від страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності виконавця.

¹ Про встановлення розміру плати за користування автоматизованою системою виконавчого провадження : Мін'юст України; Наказ від 24.03.2017 р. № 954/5, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27.03.2017 р. за № 406/30274. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0406-17>.

В АСВП реєструються у день їх надходження виконавчі документи та вхідна кореспонденція.   До АСВП обов'язково вносяться відомості про всі документи, отримані на запит виконавця, заяви сторін виконавчого провадження, відповіді на них та їх скановані копії.   За даними про зареєстрований документ АСВП формуються: журнал реєстрації загальної вхідної кореспонденції, журнал реєстрації документів про відкриття виконавчого провадження, журнал обліку виконавчих проваджень.   Вихідна кореспонденція органів ДВС (приватного виконавця), у тому числі документи виконавчого провадження, підлягають реєстрації у АСВП.   За даними про зареєстрований вихідний документ АСВП формується журнал реєстрації вихідної кореспонденції.   АСВП забезпечує інформаційну взаємодію з іншими реєстрами та базами даних державних органів.   Постанови як державного, так і приватного виконавців, а також інші документи виконавчого провадження виготовляються за допомогою АСВП.   Кошти, які надходять на рахунки ДВС (приватного виконавця), та всі перерахування коштів з цих рахунків, обов'язково вносяться до АСВП.

Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень	Згідно з п. 2 Розділу I «Загальні положення» Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень (далі – ЄДРВП) – окремий спецпідрозділ, який є архівною складовою АСВП та містить відомості про виконавчі провадження, зареєстровані до запровадження АСВП, відповідно до Наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень» від 20.05.2003 р. № 43/5, Наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Тимчасового порядку автоматичного розподілу виконавчих документів між державними виконавцями і контролю строків виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)» від 28.04.2015 р. № 614/5¹.

¹ Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень : Наказ Міністерства юстиції України від 20.05.2003 р. № 43/5, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.05.2003 р. за № 388/7709. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0388-03>. (Наказ втратив чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції № 2432/5 від 05.08.2016 р.); Про затвердження Тимчасового порядку автоматичного розподілу виконавчих документів між державними виконавцями і контроль строків виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) : Наказ Міністерства юстиції України від 28.04.2015 р. № 614/5, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.04.2015 р. за № 478/26923. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0478-15>. (Наказ втратив чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції № 2432/5 від 05.08.2016).

	Незавершені виконавчі провадження, відомості про які зареєстровані в ЄДРВП, підлягають перенесенню до АСВП. Завершені виконавчі провадження підлягають перенесенню до системи у разі скасування постанови про відмову у відкритті виконавчого провадження, закінчення виконавчого провадження, повернення виконавчого документа (п. 2, Розділ XII. Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження).

Єдиний реєстр боржників (у вільному доступі у мережі інтернет за посиланням: https://erb.minjust.gov.ua/#/search-debtors. Пошук можна здійснювати за прізвищем, іменем, по батькові, датою народження, типом боржника (фізична / юридична особа), категорією стягнення, заборгованістю по аліментах, заборгованістю по заробітній платі, боржниками, що перешкоджають у побаченні з дитиною).	Відповідно до ч. 1 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження», п. 2 Розділу I «Загальні положення», п. 1 Розділу X «Єдиний реєстр боржників» Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження Єдиний реєстр боржників – це систематизована база даних про боржників, що є складовою автоматизованої системи виконавчого провадження та ведеться з метою оприлюднення в режимі реального часу інформації про невиконані майнові зобов'язання боржників та запобігання відчуженню боржниками майна. Відомості про боржників, включені до Єдиного реєстру боржників, є відкритими та розміщуються на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України. За ч. 3 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження», нотаріуси, органи, що здійснюють реєстрацію майна, державні реєстратори речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, до яких з метою вчинення правочину щодо відчуження у будь-який спосіб майна звернувся боржник, внесені на день звернення до Єдиного реєстру боржників, у разі відсутності у них інформації про накладення арешту виконавцем на кошти або майно боржника зобов'язані відмовити у вчиненні реєстраційних дій та в день звернення боржника повідомити зазначений у Єдиному реєстрі боржників орган державної виконавчої служби або приватного виконавця про майно, щодо відчуження якого звернувся боржник. Єдиний реєстр боржників містить такі відомості: 1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження боржника – фізичної особи або найменування, ідентифікаційний код юридичної особи у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань боржника – юридичної особи; 2) найменування органу або прізвище, ім'я, по батькові та посада посадової особи, яка видала виконавчий документ;

	3) найменування органу державної виконавчої служби або прізвище, ім'я, по батькові приватного виконавця, номер засобу зв'язку та адреса електронної пошти виконавця; 4) номер виконавчого провадження; 5) категорія стягнення (аліменти, штраф тощо) (ч. 6 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження»).
	Запровадження Єдиного реєстру боржників стимулює боржників виконувати рішення юрисдикційних органів з огляду на таке: 1) дані про суб'єкта, щодо якого видано виконавчий документ, вносяться до цього реєстру та містяться там доти, доки він не погасить борг; 2) у цьому реєстрі контрагенти взаємно можуть перевіряти один одного; 3) до існування реєстру недобросовісні боржники виводили свої активи, перепродуючи їх, що зараз стало неможливим, оскільки такі правочини заборонено укладати, інакше вони можуть бути визнані недійсними у судовому порядку.

До 01 січня 2013 р. функціонували:

Реєстр прав власності на нерухоме майно	Права власності на об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельних ділянках, об'єкти незавершеного будівництва; права користування (сервітут) на об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельних ділянках; права користування (найму, оренди) будівлею або іншими капітальними спорудами, їх окремими частинами; довірче управління нерухомим майном ¹ ;

¹ Тимчасове положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно : Мін'юст України; Наказ, Положення від 07.02.2002 р. № 7/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0157-02>. (Наказ втратив чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції № 1844/5 від 14.12.2012 р.); Порядок ведення Реєстру прав власності на нерухоме майно : Мін'юст України; Наказ, Порядок від 28.01.2003 р. № 7/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0067-03>; Комп'ютерна програма «Реєстр прав власності на нерухоме майно» : Інструкція реєстратора. URL: http://nais.gov.ua/files/UserGuide_RPVN_2-2-0.pdf; Порядок використання даних Реєстру прав власності на нерухоме майно, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна, Державного реєстру іпотек та Державного реєстру обтяжень рухомого майна : Мін'юст України; Наказ, Порядок, Перелік від 14.12.2012 р. № 1844/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2102-12>.

Єдиний реєстр заборон відчуження об'єктів нерухомого майна	Відомості про накладені заборони та арешти нерухомого майна ¹ ;
Державний реєстр іпотек	Відомості про обтяження і зміну умов обтяження нерухомого майна іпотекою; відступлення прав за іпотечним договором; передачу, анулювання, видачу дубліката заставної та видачу нової заставної ² .

Державний реєстр речових прав на нерухоме майно³	Єдина державна інформаційна система, що забезпечує обробку, збереження та надання відомостей про зареєстровані речові права на нерухоме майно та їх обтяження, про об'єкти та суб'єктів таких прав (п. 2 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» ⁴).

¹ Положення про Єдиний реєстр для реєстрації заборон відчуження об'єктів нерухомого майна : Мін'юст України; Наказ, Положення від 27.05.1997 р. № 41/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0194-97>; Інструкція про порядок заповнення заяв та ведення Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна : Мін'юст України; Інструкція від 18.08.2004 р. № 85/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1021-04>. (Інструкція втратила чинність на підставі Наказу Міністерства юстиції № 1844/5 від 14.12.2012 р.); Інструкція користувача компоненти Єдиний реєстр заборон відчуження об'єктів нерухомого майна програмного продукту Реєстр обтяжень URL: http://nais.gov.ua/files/RO_realty_user.pdf.

² Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>; Про затвердження Тимчасового порядку державної реєстрації іпотек : Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 31.03.2004 р. № 410. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/410-2004-%D0%BF>. (Постанова втратила чинність на підставі Постанови КМ № 824 (824-2012-п) від 05.09.2012 р.); Інструкція користувача компоненти Реєстр іпотек програмного продукту Реєстр обтяжень. URL: http://nais.gov.ua/files/RO_mortgage_user.pdf.

³ Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Перелік від 25.12.2015 р. № 1127. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF>; Порядок ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно : Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 26.10.2011 р. № 1141. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1141-2011-%D0%BF>; Порядок доступу державних виконавців до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно : Мін'юст України; Наказ, Порядок від 26.12.2012 р. № 1964/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0002-13>.

⁴ Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>.

	Відповідно до ст. 10 вказаного Закону, державний виконавець, приватний виконавець у разі державної реєстрації обтяжень, накладених під час примусового виконання рішень відповідно до закону, а також у разі державної реєстрації припинення іпотеки у зв'язку з придбанням (передачею) за результатом прилюдних торгів (аукціонів) нерухомого майна, що є предметом іпотеки, відповідно до закону є державним реєстратором.

Державний реєстр обтяжень рухомого майна	Єдина комп'ютерна база даних про виникнення, зміну, припинення обтяжень, а також про звернення стягнення на предмет обтяження ¹ .
	Державна реєстрація обтяжень рухомого майна проводиться з метою забезпечення виконання зобов'язань і захисту прав юридичних і фізичних осіб стосовно рухомого майна та надання в інтересах цих осіб інформації про наявність чи відсутність обтяжень рухомого майна. Обтяження рухомого майна реєструються в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна. Обтяження рухомого майна – це право обтяжувача на рухоме майно боржника або обмеження права боржника чи обтяжувача на рухоме майно, що виникає на підставі закону, договору, рішення суду або з інших дій фізичних і юридичних осіб, з якими закон пов'язує виникнення прав і обов'язків щодо рухомого майна. На підставі реєстрації встановлюється пріоритет обтяження.

¹ Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень : Закон України від 18.11.2003 р. № 1255-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1255-15>; Порядок ведення Державного реєстру обтяжень рухомого майна : Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 05.07.2004 р. № 830. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/830-2004-%D0%BF>; Інструкція про порядок ведення Державного реєстру обтяжень рухомого майна та заповнення заяв : Мін'юст України; Наказ, Інструкція, Форма типового документа від 29.07.2004 р. № 73/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0942-04>; Про визначення реєстраторів Державного реєстру обтяжень рухомого майна : Мін'юст України; Наказ від 07.07.2006 р. № 57/5. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0802-06>.

	Відомості про обтяження рухомого майна вносяться до Реєстру на підставі заяви обтяжувача чи уповноваженої ним особи або рішення суду, можуть подаватися в електронній формі. Виконавець створює заяву про виникнення, зміну чи припинення обтяжень. У разі, коли заява подається в електронній формі, вона має містити електронний підпис обтяжувача. Після підписання необхідно передати заяву на опрацювання до ДП «НАІС». У порядку черговості надходження заяв державний реєстратор розглядає заяви та проводить реєстраційні дії, або відмовляє у проведенні реєстраційних дій. Пошук запису про обтяження у Реєстрі здійснюється за певними конкретними атрибутами, які заявник указує у розділі «Параметри запиту»: - реєстраційний номер запису в Державному реєстрі обтяжень рухомого майна (це номер запису про обтяження об'єкта рухомого майна, наданий під час реєстрації у Реєстрі обтяжень); - за даними боржника особи, яка має виконати на користь обтяжувача забезпечене обтяженням зобов'язання, або майновий поручитель за таким зобов'язанням; - номер державної реєстрації об'єкта рухомого майна (це номер, наданий об'єкту під час його реєстрації у відповідному державному органі реєстрації згідно із законодавством України); - серійний номер об'єкта рухомого майна (це номер, наданий об'єкту під час його виникнення та/або випуску на заводі).

Основні запити виконавця		
Орган / Реєстр	Форма запиту	Інформація
Органи Державної фіскальної служби України ¹	Електронна	Про рахунки боржника; про доходи боржника

¹ Про затвердження Порядку надання інформації Державною фіскальною службою України на запити органів державної виконавчої служби та приватних виконавців : Наказ Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 13.12.2016 р. № 3639/5/1085. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1652-16#Text>.

Органи Пенсійного фонду України ¹	Електронна	Про доходи боржника
Державний реєстр речових прав на нерухоме майно	Електронна; інформаційна довідка	Про наявність нерухомого майна та майнових прав на нерухоме майно у боржника
Бюро технічної інвентаризації	Письмова	Про наявність нерухомого майна, право власності на яке було зареєстровано до 2013 р.
Головне управління Держкомзему	Письмова	Про наявність земельних ділянок, право власності на які було зареєстровано до 2013 р.
Єдиний державний реєстр Міністерства внутрішніх справ	Електронна	Про зареєстровані транспортні засоби
Державна прикордонна служба ²	Електронна	Про перетинання боржником державного кордону України

¹ Про затвердження Порядку надання інформації Пенсійним фондом України на запити органів державної виконавчої служби та приватних виконавців : Наказ Міністерства юстиції України від 07.12.2016 р. № 3596/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1607-16#Text>.

² Про затвердження Порядку взаємодії органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, та органів Державної прикордонної служби України під час здійснення виконавчого провадження : Наказ Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України від 30.01.2018 р. № 256/5/65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0133-18#Text>.

1.10. Діловодство в органах ДВС та приватних виконавців

Правила ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями, затверджені Наказом Міністерства юстиції України від 07.06.2017 р. № 1829/5¹, встановлюють порядок:

- документування діяльності з примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) (далі – рішення);
- роботи з документами (далі – діловодство) та
- організації архіву

в районних, районних в містах, міських, міськрайонних, міжрайонних відділах ДВС відповідних міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України, відділах примусового виконання рішень управлінь забезпечення примусового виконання рішень міжрегіональних управлінь Міністерства юстиції України, відділах примусового виконання рішень в районах міста Києва управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві Департаменту ДВС Міністерства юстиції України, відділі примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України (далі – органи ДВС)

приватними виконавцями

Автоматизація технологічних процесів обробки інформації в органах ДВС та у приватного виконавця забезпечується АСВП, механізм функціонування якої визначено Положенням про автоматизовану систему виконавчого провадження, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5².

¹ Правила ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями : Наказ Міністерства юстиції України від 07.06.2017 р. № 1829/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0699-17#Text>.

² Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження: Мін'юст України; Наказ, Положення, Перелік від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/z1126-16/paran16#n16>.

Звернення громадян (крім звернень, які підлягають розгляду в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження») розглядаються органами державної виконавчої служби у порядку, визначеному Законом України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР¹, а діловодство за ними ведеться згідно з Інструкцією з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 348².

Запити на інформацію в органі державної виконавчої служби розглядаються відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації»³.

Правилами встановлено порядок:

- Приймання і реєстрації кореспонденції.
- Діловодства з виконання рішень.
- Підготовки та оформлення службових документів.
- Контролю за виконанням документів.
- Складання номенклатури справ.
- Формування справ.
- Зберігання документів у поточному діловодстві
- Підготовки справ до передачі для архівного зберігання.
- Передачі до архіву виконавчих проваджень.
- Знищення справ та виконавчих проваджень.
- Передачі справ (документів) поточного діловодства та архіву у разі припинення органу ДВС, припинення/зупинення діяльності приватного виконавця.

¹ Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

² Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації : Постанова, Інструкція, Форма типового документа, Картка, Зразок, Журнал, Форма, Вказівки; Кабінет Міністрів України від 14.04.1997 р. № 348. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-97-%D0%BF#Text>.

³ Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

НОМЕНКЛАТУРА
справ приватного виконавця
(Номенклатура справ приватного виконавця установлює склад
справ, що утворюються в діловодстві приватного виконавця)¹

Індекс справи	Заголовок справи (тому, частини)	Кількість справ (томів, частин)	Строк зберігання справи (тому, частини) і номери статей за переліком	Примітка
1	2	3	4	5
01 – Адміністративно-господарська діяльність				
01-01	Нормативно-правові акти з питань примусового виконання рішень, методичні вказівки, роз'яснення та рекомендації, інформаційні листи		До заміни новими, ст. 1-б, 2-б, 3-б, 20-б	
01-02	Накази Міністерства юстиції України з питань діяльності приватного виконавця, надіслані до відома		Доки не мине потреба, ст. 16-а	
01-03	Накази з кадрових питань тривалого (понад 10 років) зберігання		75 р., ст. 16-б	
01-04	Накази з кадрових питань тимчасового (до 10 років включно) зберігання (про стягнення, заохочення, надання відпусток тощо)		5 р., ст. 16-б	
01-05	Накази з адміністративно-господарських питань		5 р., ст. 16-в	

¹ Правила ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями : Наказ Міністерства юстиції України від 07.06.2017 р. № 1829/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0699-17#Text>.

01-06	Протоколи оперативних нарад приватного виконавця з особами, які перебувають з ним у трудових відносинах		5 р., ст. 13	
01-07	Документи (довідки, акти, пояснювальні записки тощо) про результати перевірок діяльності приватного виконавця		10 р., ст. 76-а	
01-08	Документи (довідки, аналізи) з узагальнення практики діяльності приватного виконавця		До припинення діяльності, ст. 44-а	
01-09	Документи (форми, листи тощо) щодо надання приватним виконавцем інформації, необхідної для ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України		5 р., ст. 68	
01-10	Статистична звітність приватного виконавця		До припинення діяльності, ст. 302-б	
01-11	Документи (договори, листи, свідоцтва тощо) про підвищення кваліфікації приватного виконавця		5 р., ст. 618	
01-12	Особові рахунки працівників (розрахунково-платіжні відомості)		75 р., ст. 317-а	
01-13	Договори, угоди (страхування відповідальності приватного виконавця, господарські, оренди тощо)		3 р. ^{1,2,3} , ст. 330, 1047	¹ Після закінчення строку дії договору, угоди. ² За умови завершення перевірки органами державної фіскальної служби з питань дотримання податкового законодавства. У разі виникнення

				спору, розбіжностей, слідчих і судових справ - зберігаються до винесення остаточного рішення. -3 Документи, які містять інформацію про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, – 5 р.
01-14	Первинні документи і додатки до них, що фіксують факт виконання господарських операцій і стали підставою для записів у реєстрах бухгалтерського обліку та податкових документах (касові, банківські документи, ордери, повідомлення банків і переказні вимоги, виписки банків, корінці квитанцій, банківських чекових книжок, наряди на роботу, акти про приймання, здавання і списання майна й матеріалів, квитанції і накладні з обліку товарно-матеріальних цінностей, авансові звіти тощо)		3 р. -1,2, ст. 336	-1 За умови завершення перевірки органами державної фіскальної служби з питань дотримання податкового законодавства. У разі виникнення спору, розбіжностей, слідчих і судових справ – зберігаються до винесення остаточного рішення. -2 Документи, які містять інформацію про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, – 5 р.
01-15	Документи (огляди, відомості тощо) про сплату податків і зборів (обов'язкових платежів)		5 р., ст. 267	
01-16	Документи (акти, квитанції тощо) про знищення печаток і штампів		3 р., ст. 119, 1026	
01-17	Листування з Міністерством юстиції України з питань діяльності приватного виконавця		5 р., ст. 22	

01-18	Листування з юридичними та фізичними особами з питань діяльності приватного виконавця		5 р., ст. 22, 23	
01-19	Трудові договори (контракти, угоди, договори цивільно-правового характеру з фізичними особами (стосовно виконання робіт, надання послуг тощо))		75 р., ст. 492	
01-20	Звернення (пропозиції, заяви, скарги) громадян та документи (листи, довідки, акти) з їх розгляду		5 р., ст. 82-б	
01-21	Штатний розпис та зміни до нього		75 р., ст. 37-а	
01-22	Посадові інструкції осіб, які перебувають у трудових відносинах з приватним виконавцем		5 р. ¹ , ст. 43	¹ Після заміни новими
01-23	Особові справи (заяви, анкети, автобіографії, копії і витяги з наказів про прийняття, переміщення, звільнення, копії особистих документів, характеристики, листки з обліку кадрів, трудові договори тощо) осіб, які перебувають у трудових відносинах з приватним виконавцем		75 р. ¹ , ст. 493-в	¹ Після звільнення
01-24	Журнал реєстрації наказів з кадрових питань тривалого зберігання		75 р., ст. 121-б	
01-25	Журнал реєстрації наказів з кадрових питань тимчасового зберігання		5 р., ст. 121-б	

01-26	Журнал реєстрації наказів з адміністративно-господарських питань		5 р., ст. 121-в	
01-27	Журнал реєстрації договорів (угод), однією із сторін яких є приватний виконавець		3 р. ^{1,2,3} , ст. 352	⁻¹ Після закінчення строку дії договору, угоди. ⁻² За умови завершення перевірки органами державної фіскальної служби з питань дотримання податкового законодавства. У разі виникнення спору, розбіжностей, слідчих і судових справ – зберігаються до винесення остаточного рішення. ⁻³ Документи, які містять інформацію про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, – 5 р.
01-28	Журнал реєстрації загальної вхідної кореспонденції		3 р., ст. 122	
01-29	Журнал реєстрації вихідної кореспонденції		3 р., ст. 122	
01-30	Журнал обліку прийому громадян приватним виконавцем		3 р., ст. 125	
01-31	Журнал обліку печаток і штампів		3 р., ст. 1034	
02 - Виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб)				
02-01	Виконавчі провадження		3 р.1	⁻¹ Після завершення виконавчого провадження (повернення виконавчого документа без прийняття до виконання). У разі розгляду справи у суді – до прийняття рішення у справі

02-02	Виконавчі провадження за постановами про накладення адміністративного стягнення		1 р. 1	⁻¹ Після завершення виконавчого провадження (повернення виконавчого документа без прийняття до виконання). У разі розгляду справи у суді - до прийняття рішення у справі
02-03	Копії протоколів приватного виконавця про адміністративні правопорушення та матеріали до них		5 р.	
02-04	Документи (платіжні доручення, виписки з банків тощо) про рух коштів на рахунках		3 р., ст. 318	
02-05	Журнал реєстрації документів про відкриття виконавчого провадження		3 р., ст. 122	
02-06	Журнал обліку виконавчих проваджень		3 р., ст. 122	
02-07	Журнал реєстрації протоколів про адміністративні правопорушення		3 р., ст. 122	
02-08	Книга обліку депозитних сум		5 р., ст. 352	
02-09	Книга обліку авансових внесків		5 р., ст. 352	
03 - Архів				
03-01	Справа фонду (історична довідка, акти перевіряння наявності та стану документів, акти приймання-передавання документів, акти про вилучення документів, постанови судово-слідчих органів, акти про нестачу й непоправні пошкодження документів)		До припинення діяльності, ст. 130 ⁻¹	⁻¹ У разі припинення діяльності передаються до головного територіального управління юстиції (тимчасовому приватному виконавцю)

03-02	Описи справ тривалого (понад 10 років) зберігання та з кадрових питань		3 р. ¹ , ст. 137-б	¹ Після знищення справ
03-03	Здавальні описи		3 р.	

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «виконавче провадження».
2. Які основні етапи реформування системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів в Україні?
3. Перелічіть завдання органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів в Україні.
4. Якими повноваженнями наділено виконавців?
5. Які кваліфікаційні вимоги до державних та приватних виконавців?
6. Перелічіть переваги змішаної системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів.
7. Розмежуйте повноваження приватних і державних виконавців.
8. Сформулюйте ключові положення та етапи реформування системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів України.

Глава 2

Суб'єкти виконавчого провадження

2.1. Поняття і класифікація суб'єктів виконавчого провадження

У загальній теорії права суб'єктом правовідносин є	правоздатний суб'єкт суспільного життя, який є носієм юридичних прав та обов'язків.
!!! Водночас розрізняють суб'єктів права і суб'єктів правовідносин , зазначаючи, що ці два поняття не завжди збігаються:	1) правовідносини – не єдина форма реалізації норм права; 2) малолітні діти, душевнохворі люди, які є суб'єктами права, не можуть бути суб'єктами правовідносин; 3) конкретний громадянин завжди є суб'єктом права, але не завжди є учасником правовідносин¹.

У теорії права обґрунтовується висновок про те, що категорії «суб'єкт права» та «правосуб'єктність» за своїм основним змістом збігаються.	
Правосуб'єктність складається з трьох основних структурних елементів:	1) здатності мати права та нести обов'язки (правоздатність); 2) здатності самостійно реалізовувати права й обов'язки (дієздатність); 3) правовий статус, компетенція.

Суб'єктом виконавчого провадження в Україні є	особа (фізична, юридична), яка бере участь у виконавчому провадженні або безпосередньо сприяє його ефективному здійсненню через реалізацію наданих їй повноважень ² .

¹ Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. проф. М. В. Цвіка, доц. В. Д. Ткаченка, проф. О. В. Петришина. Харків: Право, 2002. 427 с. С. 338.

² Ігонін Р. В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2007. 211 арк. URL: <http://www.info-works.com.ua/all/politika/521.html>.

Застосування системного підходу дає змогу виокремити властивості, що притаманні правовим зв'язкам, яких набувають суб'єкти виконавчого провадження, взаємодіючи одне з одним та формуючи систему. Зокрема:
– вони виникають при примусовому виконанні рішень судів та інших юрисдикційних органів і посадових осіб та регламентовані законодавством про виконавче провадження;
– без ініціативи стягувача виконавець не має права відкривати виконавче провадження;
– виконавець є обов'язковим суб'єктом правовідносин у виконавчому провадженні;
– необхідність у відкритті виконавчого провадження виникає тоді, коли суб'єкти виконавчих правовідносин не можуть самостійно, без застосування державного примусу, реалізувати свої законні права або інтереси;
– владний (імперативний) характер правовідносин за участю суду, виконавця;
– правові зв'язки між суб'єктами у виконавчому провадженні виникають, змінюються та припиняються у порядку, встановленому в законі;
– характерною особливістю суб'єктів виконавчого провадження є їхня чітка визначеність, оскільки це впливає з преюдиційності судових рішень;
– процедура вчинення виконавчих дій визначає конкретні права та обов'язки виконавця, за межі яких він виходити не може.
Р. В. Ігонін виокремлює <i>ознаки, властиві системі суб'єктів виконавчого провадження</i>:
– функціональна цілеспрямованість, тобто прагнення до досягнення спільної загальної мети;
– структурна відокремленість, тобто відносна самостійність внутрішньої організації її компонентів (елементів);
– єдність і взаємообумовленість компонентів (елементів);
– входження складовою до системи більш високого порядку¹.

¹ Ігонін Р. В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2007. 211 арк. URL: <http://www.info-works.com.ua/all/politika/521.html>.

Отже, для кращого розуміння системного характеру взаємозв'язків, що існують між суб'єктами виконавчого провадження, здійснимо їхню **класифікацію**.

Чимало науковців приділяли вагому увагу класифікації суб'єктів виконавчого провадження.

У теорії є різні класифікації суб'єктів виконавчого провадження.

Ю. І. Гринько поділяє суб'єктів виконавчого провадження на:	1) сторони – стягувача і боржника, та 2) інших осіб (осіб, які або володіють майном боржника, або пов'язані з іншими правовідносинами, предметом яких є виконання певних дій стосовно майна або грошових цінностей та осіб, які заявляють спір про право цивільне, пов'язаний із належністю майна, що підлягає стягненню)¹.
П. П. Заворотько суб'єктів виконавчого провадження поділяє на п'ять груп:	1) особи, які наділені владними функціями, тобто виконавці, суд; 2) особи, які беруть участь у виконанні й мають суб'єктивну матеріально-правову заінтересованість у виконанні, особи, що захищають права інших осіб. П. П. Заворотько та М. Й. Штефан цю групу суб'єктів поділяють ще на три підгрупи: а) особи, які мають у справі суб'єктивну матеріально-правову заінтересованість (сторони); б) особи, які мають у справі державну заінтересованість (органи державної влади); в) особи, які мають у справі господарську заінтересованість (профспілки та інші громадські організації)²; 3) особи, які відповідно до закону зобов'язані сприяти виконанню (торговельні організації, органи внутрішніх справ); 4) особи, які утримують майно боржника на законних підставах; 5) особи, майнові права яких стосуються або порушуються виконавцем, але у справі такі особи участі не беруть (власники майна, на яке був накладений арешт для задоволення вимоги стягувача до боржника)³.

¹ Гринько Ю. И. Исполнения судебных решений. М.: Юрид. лит., 1966. 108 с. с. 27.

² Заворотько П. П., Штефан М. Й. Судове виконання: Для викладачів, студентів юрид. вузів, працівників суду, прокуратури, юрисконсультів, підприємств, установ, організацій. К. : Вид-во Київського ун-ту, 1967. 263 с. С. 3.

³ Заворотько П. П. Процессуальные гарантии исполнения судебного решения. М.: Юр. лит., 1974. 559 с. С. 188.

В. В. Худенко як критерії класифікації обрано учасника виконання. Всіх учасників виконання він поділяє на:	1) судових (суд і його посадові особи) та 2) інших (сторони, інші організації, їхні посадові особи і прокурори)¹.
Д. М. Сібільов поділяє учасників виконавчого провадження на три групи:	1) виконавці; 2) особи, які мають особисту юридичну заінтересованість у виконанні рішення, до яких належать сторони виконавчого провадження та їхні представники*; 3) особи, які сприяють виконанню рішень, до яких належать експерти, спеціалісти, перекладачі, поняті та інші особи.
В. А. Гурєєв поділяє суб'єктів виконавчого провадження на 3 групи:	1) особи, наділені у законодавчому порядку спеціальними повноваженнями у сфері виконавчого провадження (виконавці, суд, деякі органи державної влади і місцевого самоврядування – їхня діяльність має <i>владний характер</i>). До цієї групи також належать <i>т.зв. суб'єкти делегованих повноважень</i> – банки, інші кредитні організації, особи, які сплачують боржникові періодичні платежі; емітенти, держателі реєстру, депозитарії. Специфіка їхнього правового статусу полягає у тому, що, незважаючи на відсутність у них власне владних повноважень, вони беруть активну участь у примусовому виконанні внаслідок наділення їх державою особливими повноваженнями у сфері виконавчого провадження (приміром, накладення стягнення на грошові кошти, що знаходяться у них на рахунках; утримання періодичних платежів, які виплачують боржнику); 2) особи, які мають матеріальну заінтересованість у здійсненні примусового виконання – сторони (стягувач і боржник); 3) особи, які сприяють виконанню законних вимог – своїми діями вони створюють умови для примусової реалізації рішень. Це: перекладачі, спеціалісти, особи, яким виконавець передав під охорону арештоване

¹ Худенко В. В. Учасники исполнительного производства : автореф. дис. на стиск. уч. степени канд. юрид. наук: 12.00.03 / Саратовский юрид. институт им. Д. Курского. Саратов, 1992. 22 с. С. 17.

* Не погоджуємося із твердженням про те, що представники сторін мають особисту заінтересованість у виконанні рішення виконавцем. Заінтересованість представників є не особистою, а функціональною.

	майно, органи внутрішніх справ. Вони не мають самостійного процесуального значення і у них є підпорядкована функція у виконавчому провадженні, вони сприяють правильному та своєчасному виконанню ¹ .

Суб'єкти виконавчого процесу	Усі можливі учасники виконавчих процесуальних правовідносин, що беруть участь у процесі примусового виконання рішень суду та інших юрисдикційних органів ² .
Суб'єкти виконавчого провадження	Носії процесуальних прав та обов'язків у виконавчому провадженні ³ ; фізичні, юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, які мають виконавчі процесуальні права та здатні нести виконавчі процесуальні обов'язки у процесі примусового виконання конкретного виконавчого документа, ухваленого чи виданого за рішенням суду або іншого юрисдикційного органу ⁴ .
Учасники виконавчого провадження	Лише ті особи (фізичні, юридичні, громадяни – підприємці), які мають заінтересованість у результатах виконавчого провадження (особисту, державну, службову) і роль яких є активною у провадженні щодо виконання рішень, тобто вони можуть впливати на процес вчинення виконавчих дій. Всі ж інші особи – не учасники, а суб'єкти виконавчого провадження, оскільки вони не заінтересовані в його результаті, а лише сприяють проведенню виконавчих дій. Їх роль у виконавчому провадженні не активна, а пасивна ⁵ .

¹ Настольная книга судебного пристава-исполнителя : учебно-практическое пособие / под. ред. В. А. Гуреева. М.: Статут, 2012. 888 с. С. 159–161.

² Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012/ № 3 (11). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf

³ Щербак С. В. Суб'єкти виконавчого процесу [URL: http://lib.academy.sumy.ua/library/P_Visnik/Numbers/1_6_2012/06_02_04.pdf].

⁴ Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012 № 3 (11). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf

⁵ Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: науково-практичний коментар. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. 1172 с. Серія «Процесуальні науки». С. 227

Класифікація суб'єктів виконавчого провадження

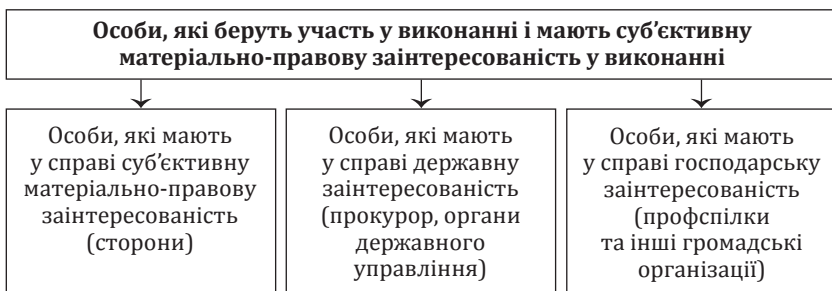
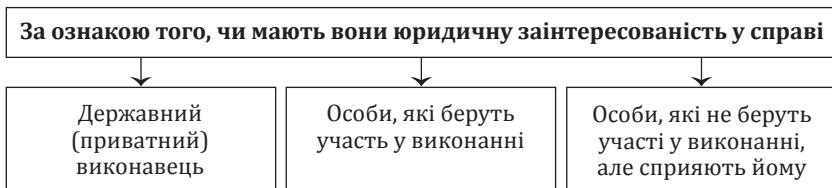
Залежно від ступеня участі (активності) у виконавчому процесі

- 1) сторони виконавчого провадження: боржник та стягувач. Ці особи мають особистий інтерес у результаті виконання рішення суду або іншого юрисдикційного органу;
- 2) особи, які в ході виконавчого провадження беруть постійну участь:
  - державний виконавець як особа, яка безпосередньо здійснює виконання рішення суду або іншого юрисдикційного органу;
  - приватний виконавець – громадянин України, уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, встановленому законом, приватний виконавець є суб'єктом незалежної професійної діяльності (ст. 16 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання...»);
  - представники сторін – особи, що замінюють стягувача або боржника та діють виключно в їх інтересах та від їх імені;
  - прокурор, який бере участь у виконавчому провадженні у випадку здійснення представництва інтересів громадянина або держави в суді та відкриття виконавчого провадження на підставі виконавчого документа за його заявою;
  - адвокат, який бере участь у виконавчому провадженні як представник однієї із сторін;
- 3) особи, які сприяють виконанню рішення суду і не є постійними учасниками виконавчого провадження. До них належать:
  - експерти (особи, які з'ясовують або роз'яснюють питання, що виникають у процесі виконання судового рішення);
  - спеціалісти (особи, які також мають знання у певній галузі, проте їх висновки не мають доказової сили, на відміну від висновків експерта);
  - суб'єкти оціночної діяльності – суб'єкти господарювання (юридичні або фізичні особи, які здійснюють оцінку майна боржника);
  - поняті (присутність понятих обов'язкова під час вчинення виконавчих дій, пов'язаних з примусовим входженням до нежитлових приміщень і сховищ, де зберігається майно боржника, на яке звернено стягнення, або майно стягувача, яке має бути повернене йому в натурі та в інших випадках, передбачених Законом України «Про виконавче провадження»);
  - представники поліції, яких залучають у випадку перешкоджання державному виконавцю здійснювати примусове входження до житла або іншого приміщення боржника;
  - представники органів опіки та піклування (у випадку представлення інтересів недездатних або неповнолітніх осіб);
  - опікуни майна (якщо особа визнана судом безвісно відсутньою);
  - зберігачі майна (особи, на яких покладено обов'язок збереження майна боржника);
  - спеціалізовані організації, що здійснюють реалізацію майна.

Залежно від зацікавленості в результатах виконавчого провадження		
1) стягувач та боржник, які мають особистий процесуальний або матеріально-правовий інтерес	2) особи, які мають функціональний (процесуальний) інтерес та діють від імені або в інтересах сторін виконавчого провадження (представники)	3) особи, що мають державний, службовий або громадський інтерес (прокурор, органи державної влади та місцевого самоврядування)

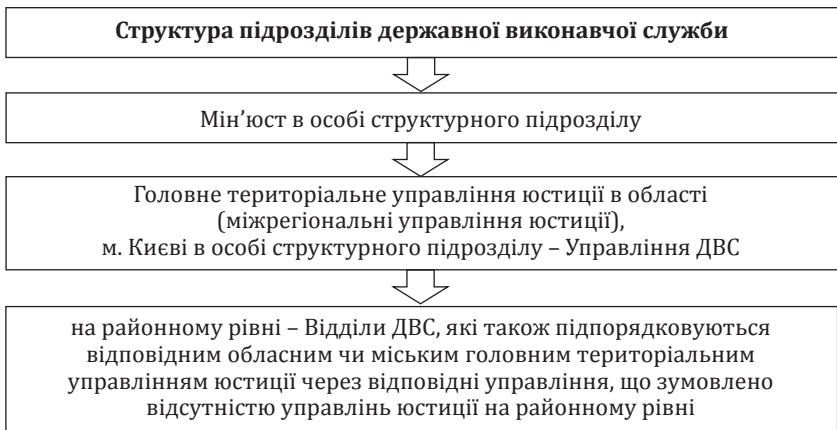

За підставами залучення у процес	
Первинні , які вступають у процес за законом або за власною ініціативою:	а) державний виконавець; б) сторони та їх представники
Вторинні , які залучаються у процес лише за ініціативою первинних суб'єктів:	а) перекладач; б) експерт; в) спеціаліст; г) спеціалізовані організації; г) поняті; д) зберігач майна та інші ¹

¹ Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf

За кількісним складом осіб, які вчиняють виконавче провадження	
Одноособово	Провадження вчиняється державним виконавцем; провадження вчиняється приватним виконавцем
Колегіально	Зведені групи, тобто державні виконавці одного або кількох органів державної виконавчої служби вчиняють спільно виконавче провадження ¹ (див: ст. 25 Закону «Про ВП»)

Органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень		
Примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) покладається на органи державної виконавчої служби. Систему органів примусового виконання рішень становлять (ст. 6 Закону «Про органи та осіб...»):		
1) Міністерство юстиції України;	2) органи державної виконавчої служби, утворені Міністерством юстиції України в установленому законодавством порядку	3) примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) покладається у визначених Законом України «Про виконавче провадження» випадках – на приватних виконавців

¹ Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf

Суб'єкти, які безпосередньо здійснюють примусове виконання	
органи та особи, спеціально уповноважені на примусове виконання рішень (або ж ті, для яких примусове виконання рішень, власне, є виключним видом діяльності)	органи та посадові особи ДВС та приватні виконавці
органи та установи, наділені окремими повноваженнями у сфері примусового виконання рішень (або ж ті, які здійснюють примусове виконання рішень серед багатьох інших функцій)	Національний банк України, органи фіскальної служби, банки та інші фінансові установи ¹

Окремі наукові підходи щодо класифікації суб'єктів виконавчого провадження	<i>П. П. Заворотько</i> пропонує таку класифікацію: – особи, наділені владними функціями, тобто виконавці; – особи, які беруть участь у виконанні й мають суб'єктивну матеріально-правову заінтересованість у виконанні; прокурор; особи, які захищають права інших осіб; – особи, що відповідно до закону, зобов'язані сприяти судовому виконанню; – особи, які утримують майно боржника на законних підставах; – особи, майнові права яких стосуються або порушуються державним виконавцем, але у справі такі особи участі не беруть (власники майна, на яке був накладений арешт для задоволення вимоги стягувача до боржника)². <i>С. В. Щербак</i>: – органи і посадові особи державної виконавчої служби; – учасники виконавчого провадження (сторони та їхні представники, органи державної влади і місцевого самоврядування, прокурор, який представляє інтереси держави або особи);

¹ Додатково ч. 1 ст. 6 Закону «Про виконавче провадження» визначає такі суб'єкти, що «не є органами примусового виконання» (які умовно можна віднести до іншої групи), – це податкові органи і банки та інші фінансові установи, відповідно до сфери їх повноважень із конкретизацією в ч. 2 ст. 6 Закону як «...органи, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів»; у ч. 3 ст. 6 Закону це – «інші органи» (Зозуля І. В. Правове забезпечення статусу суб'єктів виконавчого провадження у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та установ. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/1_2017/part_1/28.pdf)

² Заворотько П. П. «Процессуальные гарантии исполнения судебного решения». М., 1974. 360 с. С. 162.

	– особи, які залучаються до проведення виконавчих дій (спеціалісти, перекладачі, поняті, зберігачі майна боржника, спеціалізовані організації, що здійснюють оцінку та реалізацію майна боржника)¹. <i>Р. В. Ігонін:</i> наводить таку класифікацію суб'єктів виконавчого провадження:[*] – основні учасники виконавчого провадження (державний виконавець, сторони та їхні представники, органи державної влади та місцевого самоврядування, прокурор, який представляє інтереси держави або особи); – особи, які залучаються до проведення виконавчих дій (спеціалісти, перекладачі, поняті, зберігачі майна боржника, спеціалізовані організації, що здійснюють оцінку та реалізацію майна боржника);

¹ Фурса С. Я., Щербак С. В. Виконавче провадження в Україні. К.: Атіка, 2002. 480 с. С.70

^{*} Але ця класифікація знову ж таки де в чому повторює законодавчу регламентацію і на один щабель ставить державного виконавця, сторони та їхніх представників. Зокрема, державний виконавець має право застосовувати санкції і застосовує їх саме до сторін, а тому об'єднувати державного виконавця зі сторонами та їх представниками в одну групу неприпустимо. Крім того, ця класифікація об'єднує прокурора й органи державної влади та місцевого самоврядування, які виконують функції представництва. В даній класифікації пов'язані не лише державні виконавці і сторони, але йдеться також про прокурора, який згідно, зі ст. 121 Конституції України та ст. 56 ЦПК, здійснює функцію представництва. Крім того, недоречно відносити до третьої групи суб'єктів виконавчого провадження Державну виконавчу службу та суд як осіб, що сприяють здійсненню виконавчого провадження, оскільки сьогодні суд лише вирішує питання про: відстрочку і розстрочку виконання, зміну та встановлення способу і порядку виконання; заміну сторони, затвердження мирової угоди, видачу дубліката виконавчого листа та інші. Крім того, діяльність суду регламентується Розділами 6 та 7 ЦПК і до предмета регулювання виконавчого процесу не входить. Не можна погодитися з думкою автора щодо віднесення Державної виконавчої служби до суб'єктів виконавчого провадження, оскільки це орган, який входить до структури Міністерства юстиції України, але не бере безпосередньої участі у примусовому виконанні рішень суду та інших юрисдикційних органів. Тобто в цьому випадку потрібно відмежовувати питання організації органів з виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів від статусу суб'єктів виконавчого процесу, зокрема державного виконавця, який безпосередньо виконує судові рішення. (Див: Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. Вісник Вищої ради юстиції. 2012. № 3 (11). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf)

	– особи, які сприяють виконавчому провадженню (суд*, Державна виконавча служба)¹. <i>М. Вінциславська пропонує такі критерії для класифікації суб'єктів виконавчого процесу:</i> 1) за ступенем обов'язковості участі у процесі; 2) за підставами залучення у процес; 3) за кількісним складом осіб, які вчиняють виконавче провадження; 4) за процесуальним становищем і характером процесуальної діяльності².

* Проблема участі суду у виконавчому провадженні полягає у тому, чи є суд суб'єктом виконавчих правовідносин. Дійсно, діяльність суду іноді має важливе значення для виконання, зокрема, у тих випадках, коли законом до юрисдикції суду віднесено вирішення низки питань, які мають значення для розвитку виконавчого провадження. Суд може розглядати скарги на рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця, однак ці відносини мають цивільний процесуальний чи інший відповідний характер.

¹ Ігонін Р. В., Шкарупа К. В., Сеньків О. І. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження (теоретичні аспекти) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Держ. податкова адмін. України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2010. 203 с. С. 37

² Вінциславська М. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf

2.2. Особи, які беруть участь у виконавчому провадженні

Класифікація осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні за процесуальним становищем та характером процесуальної діяльності

До першої групи належать особи, наділені владними повноваженнями з вчинення виконавчих процесуальних дій*.	До <i>першої підгрупи</i> слід віднести осіб, які безпосередньо вчиняють виконавчо-процесуальні дії:	– державний (приватний) виконавець; – виконавчі групи як колективні утворення державних виконавців.
	До <i>другої підгрупи</i> належать особи, які здійснюють контроль за законністю виконавчого провадження:	– начальник відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець; – керівник відповідного органу державної виконавчої служби вищого рівня; – директор Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції та його заступники;

* Щодо **першої групи** суб'єктів, які наділені владними повноваженнями, то до них відносяться державний виконавець, виконавчі групи та особи, які здійснюють контроль за законністю виконавчого провадження. Державний виконавець є обов'язковим суб'єктом виконавчих процесуальних правовідносин, статус якого характеризується владними повноваженнями, він є одночасно посадовою особою та державним службовцем. Держава делегувала державному виконавцеві юрисдикційну функцію з примусового виконання рішень суду та інших юрисдикційних органів. Але існують винятки у виконавчому процесі, коли державні виконавці діють у групі, незважаючи на їх організаційну форму, адже вони є колективним утворенням, діяльність у них здійснюється одноособово. Виконавчі групи – це колективні утворення, на які покладається примусове здійснення виконання рішень, але такі групи можуть бути суб'єктами виконавчого процесу лише за чітко передбачених законом умов. Порядок їх утворення та функціонування регулюється Інструкцією з організації примусового виконання рішень, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 р. № 512/5; Щодо осіб, які здійснюють контроль за законністю виконавчого провадження, то ця група суб'єктів, на перший погляд, не має відношення до безпосереднього здійснення виконавчих процесуальних дій, але їх участь у процесі істотно впливає на здійснення виконавчого провадження. Від того, яке рішення цими суб'єктами буде прийнято, залежить подальший хід та розвиток виконавчого провадження. Зокрема, якщо буде проявлена бездіяльність виконавців, порушені строки, рішення зазначених вище органів призведе до відповідних наслідків або змін у виконавчому провадженні.

		– заступники начальника Головного управління юстиції Міністерства юстиції в області, м. Києві, районних, міських, районних у містах відділах ДВС, підпорядкованих зазначеним управлінням юстиції
До другої групи належать особи, які беруть участь у виконавчих процесуальних діях*.	До <i>першої підгрупи</i> слід віднести осіб, які звернулись за вчиненням виконавчого провадження з метою захисту власних прав та охоронюваних законом інтересів:	– боржник; – стягувач.
	До <i>другої підгрупи</i> слід віднести осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні з метою захисту прав та інтересів інших осіб, боржника та стягувача:	– представники сторін; – прокурор**; – органи державної влади та місцевого самоврядування.

* До **другої групи** суб'єктів виконавчих правовідносин входять особи, які беруть участь у виконавчому провадженні, залежно від процесуальної ролі ці суб'єкти поділяються на осіб, які звернулись за вчиненням виконавчого провадження з метою захисту своїх власних прав та охоронюваних законом інтересів: боржник та стягувач, які є обов'язковими учасниками виконавчого процесу, оскільки саме на їх права та обов'язки безпосередньо може вплинути вчинене виконавче провадження. Суб'єкти другої підгрупи беруть участь у виконавчому провадженні з метою захисту прав та інтересів інших осіб, стягувача і боржника. Цими суб'єктами є особи, передбачені ст. 56 ЦПК, які можуть брати участь у виконавчому провадженні з метою сприяння державним виконавцем дотриманню інтересів обмежено дієздатних, малолітніх і неповнолітніх дітей. Крім того, інтереси у виконавчому процесі можуть представлятися іншими суб'єктами, зокрема, законними та договірними представниками, виконавцем заповіту та іншими.

** Як зазначає Н. Сергієнко «Прокурор є специфічним учасником виконавчого провадження. Характеризуючи роль прокурора як представника інтересів держави, не варто забувати, що він представляє у виконавчому провадженні інтереси не самої сторони (нею ж є відповідний орган державної влади тощо), а інтереси саме держави» (Сергієнко Н. Правовий статус прокурора в виконавчому провадженні: реалії та перспективи. Право і суспільство. 2019. №6. С. 98-105 http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/6_2019/part_1/19.pdf)

До третьої групи належать особи, які сприяють здійсненню виконавчого провадження*:		- перекладач; - експерт; - спеціаліст; - суб'єкти оціночної діяльності (суб'єкти господарювання); - поняті; - зберігач майна; - особи і організації, які здійснюють розшук боржника, майна, дитини; - спеціалізовані організації.

---

* Щодо **третьої групи** – до неї належать особи, які сприяють виконавцям у виконавчому процесі. Вони не мають матеріальної заінтересованості і залучаються до процесу з метою надання технічної або іншої допомоги, їх участь у процесі є гарантією дотримання принципу законності виконавчого провадження, оскільки від їх процесуальної ролі залежить належне вчинення виконавчої процедури. (Вінциславська Марія Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання «Вісник Вищої ради юстиції» № 3 (11) 2012 http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf)

2.3. Сторони виконавчого провадження. Права та обов'язки сторін

Сторони – фізичні або юридичні особи, стосовно яких згідно з виконавчим документом має бути відповідно здійснено захист (поновлення) порушеного законного права чи інтересу та забезпечення виконання покладеного рішенням уповноваженого органу обов'язків (вчинення певних дій або утримання від їх вчинення).

Стягувач – це особа, яка за наявності належного виконавчого документа, виданого на її користь чи в її інтересах, звернувшись до державного виконавця із заявою за захистом своїх прав або охоронюваних законом інтересів.

Боржник – особа, яка зобов'язана відповідати за виконавчим документом внаслідок заяви стягувача, в інших, визначених законом, випадках шляхом вчинення певних дій (передати майно, виконати інші обов'язки, передбачені рішенням) або утримання від їх вчинення.

Позиції щодо визначення поняття «стягувач» у виконавчому провадженні

Перша позиція, прихильником якої є *М. Г. Авдюков*, зводиться до визначення стягувача як «сторони, на чю користь здійснено стягнення і вимагається виконання рішення суду чи іншого акта»¹.

В. В. Ростомян не погоджується з такою дефініцією, адже «сторона після вчинення таких дій, як «здійснення стягнення» перестає бути стягувачем у зв'язку із закінченням виконавчого провадження»². Крім того, на думку вченого, твердження, що стягувач є стороною, яка вимагає виконання рішення чи іншого акта, не враховує надану законом можливість відкриття виконавчого провадження за заявою такого процесуального суб'єкта, як прокурора»³. *С. В. Щербак*, вважає, що поняття «стягувач» слід трактувати як особу (фізичну чи юридичну та громадянина-підприємця), яка має право вимагати від інших осіб певних підтверджених виконавчим документом дій або утримання від вчинення правопорушень і яка першою заявила про порушення виконавчого провадження»⁴.

¹ Авдюков М. Г. Исполнение судебных решений. Москва, 1960. 244 с. С. 8.

² Ростомян В. В. Особливості правового статусу стягувача у виконавчому провадженні. Цивілістична процесуальна думка: науково-практичний журнал. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури; відп. за вип.: С. Я. Фурса, О. О. Дерій. Київ, 2017. № 1. С. 70–72.

³ Там само.

⁴ Фурса С. Я., Щербак С. В. Виконавче провадження в Україні : навч. посіб. К., 2002. 448 с.

М. Й. Штефан вважає, що стягувачем потрібно вважати сторону, право якої визнане рішенням суду чи іншого юрисдикційного органу й реалізується проведенням на її користь виконання¹; стягувач у виконавчому процесі – це особа, яка звернулася до державної виконавчої служби і має чинне право вимоги до боржника, що підтверджується виконавчим документом, зміст і форма якого встановлені законом².

Із таким визначенням не погоджується *О. З. Хотинська*, зазначаючи, що відповідне тлумачення є неповним, оскільки рішення суду автоматично не робить відповідну особу стягувачем³. До цієї думки вченої потрібно також додати, що судові рішення саме по собі, а також рішення іншого юрисдикційного органу не є підставою для відкриття виконавчого провадження. Державний виконавець відкриває його на підставі виконавчого документа, який, своєю чергою, видається на підставі рішення суду чи іншого юрисдикційного органу. Отже, у відповідних правовідносинах наявна проміжна ланка – це виконавчий документ, на підставі якого відкривається відповідне провадження. З огляду на зазначене, *О. З. Хотинська* дає своє визначення стягувача: стягувачем є сторона виконавчого провадження, право вимоги якої підтвержене рішенням суду чи іншого юрисдикційного органу та на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ та відкрито виконавче провадження⁴.

М. Вінциславська під стягувачем розуміє фізичну або юридичну особу, що має право вимоги до боржника та на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ⁵.

На думку *Д. В. Чухвичева*, стягувачем є особа, наділена правами, закріпленими у виконавчому документі, і саме на виконання цих прав видається виконавчий документ, а реалізація цих прав є головною метою виконавчого провадження, оскільки головною метою є не здійснення ним своїх матеріальних прав, а виконання судового рішення⁶.

¹ Штефан М. Й., Омельченко М. П., Штефан С. М. Виконання судових рішень : навч. посіб. К., 2001. 339 с. С. 55.

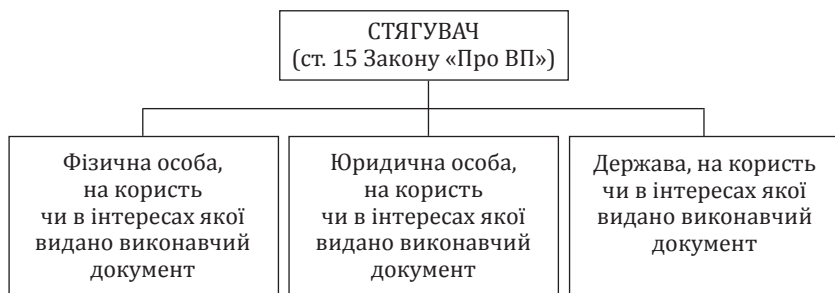
² Там само.

³ Хотинська О. Процесуальне становище сторін виконавчого провадження. *Право України*. 2004. № 3. С. 86–92.

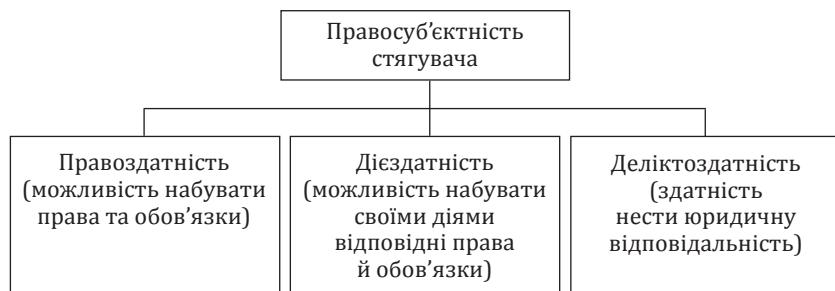
⁴ Там само. С. 87.

⁵ Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). С. 9–15.

⁶ Чухвичев Д. В. Исполнительное производство : учеб. пособ. для студ. вузов, обучающихся по специальности 030501 «Юриспруденция». М. : ЮНИТИ; Закон и право, 2008. 233 с. С. 36.

Стягувачем може бути також (чч. 3, 4 ст. 15 Закону «Про ВП»)	
Державний орган, за позовом якого судом прийнято відповідне рішення	За рішеннями про стягнення в дохід держави коштів або вчинення інших дій на користь чи в інтересах держави, що приймаються судами у справах, які розглядаються в порядку цивільного, адміністративного та господарського судочинства
Державний орган, який прийняв відповідне рішення або за матеріалами якого судом прийнято відповідне рішення	За рішеннями про стягнення в дохід держави коштів або вчинення інших дій на користь чи в інтересах держави, прийнятими у справах про адміністративні правопорушення, та за рішеннями, прийнятими у кримінальних провадженнях
Державна судова адміністрація України	За рішеннями про стягнення судового збору, про накладення штрафу (як засобу процесуального примусу)

**Позиції щодо визначення поняття «боржник»
у виконавчому провадженні**

Д. В. Чухвичев вважає, що боржником є особа, обов'язок якої – виконати певні дії, підтверджені рішенням суду чи іншого юрисдикційного органу, чи сторона, яка зобов'язана виконати відповідне рішення суду чи іншого органу¹.

Ю. Гринько вважає, що боржником є зобов'язана особа, проти якої застосовуються передбачені законом заходи примусу².

П. П. Заворотько більш вдало визначає боржника: це сторона, обов'язок якої підтверджується виконавчим документом і щодо якої відкрито виконавче провадження³.

Т. М. Кучер вважає, що боржник – фізична або юридична особа, визначена виконавчим документом, яка зобов'язана за рішенням вчинити певні дії (передати майно, виконати інші обов'язки, передбачені рішенням) або утриматися від їх учинення, що не було нею виконано в добровільному порядку⁴.

Свою чергою, *М. В. Вінциславська* відстоює підхід, відповідно до якого під боржником слід розуміти особу, яка залучена до участі у відкритому виконавчому провадженні або розшукується як боржник для виконання зобов'язання, встановленого чинним виконавчим документом⁵.

Л. О. Ніколенко вважає, що боржника слід визначити як особу, що визначена виконавчим документом фізична або юридична особа, держава або територіальна громада в особі уповноважених органів, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення: передати майно, виконати інші

¹ Чухвичев Д. В. Исполнительное производство: учеб. пособ. для студ. вузов, обучающихся по специальности 030501 «Юриспруденция» М. : ЮНИТИ; Закон и право, 2008. 223 с.

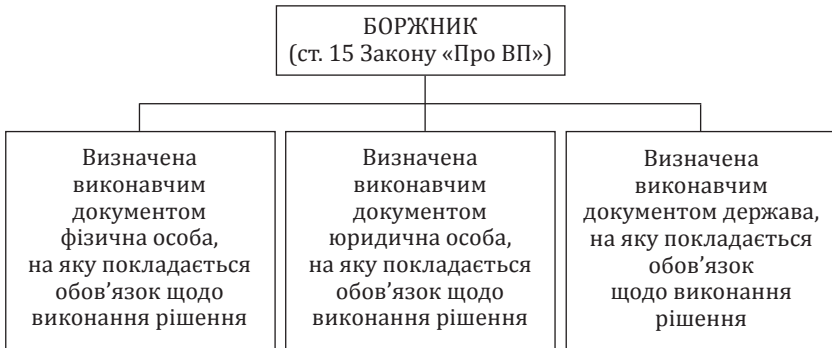
² Гринько Ю. И. Исполнение судебных решений. Казань, 322 с. С. 26 Хоча, як слушно зазначає *О. З. Хотинська*, як право стягувача на виконання, так і обов'язок боржника по виконанню підтверджується не судовим рішенням і прирівняними до нього актами, а виконавчими документами, що повинно бути відображено при визначенні боржника у виконавчому провадженні. На думку вченої, саме собою застосування примусових заходів не можна вважати основоположною ознакою змісту правового статусу боржника, оскільки такі заходи застосовуються не лише до нього. До цього також слід додати, що боржник як процесуальний суб'єкт з'являється раніше того моменту, як до нього можуть бути застосовані заходи примусу, і останні взагалі не застосовуються, якщо він виконує відповідні обов'язки добровільно. Отже, ознака примусу не може вважатися характерною ознакою визначення боржника.

³ Заворотько П. П. Процессуальные гарантии исполнения судебного решения. М. : Юрид. лит.-ра, 1974. с. 133–140. С. 133.

⁴ Кучер Т. М. Доведення прав сторін у виконавчому процесі. *Науковий вісник Херсонського державного ун-ту*. 2013. № 5. Т. 1. С. 93.

⁵ Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). С. 9–13. С. 9.

обов'язки, передбачені рішенням, або утриматися від їх вчинення. Така дефініція, по-перше, включає до переліку боржників і територіальні громади (адже в певних випадках є можливим звернення з позовом до сільських, селищних, міських рад чи їх виконавчих органів, які є представниками територіальної громади; по-друге, встановлено, що держава та територіальні громади вступають у відповідні правовідносини не безпосередньо, а через уповноважені органи; по-третє, деталізовано, що обов'язок щодо виконання рішення може включати як активні, так і пасивні дії¹.

Права та обов'язки сторін

ПРАВА СТОРІН	ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН
Сторони виконавчого провадження та <i>прокурор</i> як учасник виконавчого провадження мають право*: ознаюмлюватися з матеріалами виконавчого провадження, робити з них виписки, знімати копії, заявляти відводи у випадках, передбачених Законом «Про виконавче провадження»,	Сторони зобов'язані невідкладно, не пізніше наступного робочого дня після настання відповідних обставин, письмово повідомити виконавцю: про повне чи часткове самостійне виконання рішення боржником,

¹ Ніколенко Л. О. Правовий статус боржника у виконавчому провадженні. *Цивільстична процесуальна думка*. 2018 №2. С. 76–80. С. 76.

* Сторона виконавчого провадження (її представник) та прокурор як учасник виконавчого провадження можуть ознаюмлюватися з матеріалами виконавчого провадження у відповідному органі державної виконавчої служби, офісі приватного виконавця у спеціально визначений для прийому громадян час і в тому обсязі, в якому вони бажають, за усним клопотанням до виконавця.

доступу до автоматизованої системи виконавчого провадження, право оскаржувати рішення, дії або бездіяльність виконавця у порядку, встановленому Законом «Про виконавче провадження», надавати додаткові матеріали, заявляти клопотання, брати участь у вчиненні виконавчих дій, надавати усні та письмові пояснення, заперечувати проти клопотань інших учасників виконавчого провадження та користуватися іншими правами, наданими законом; укласти мирову угоду, що затверджується (визнається) судом, який видав виконавчий документ*; брати участь у виконавчому провадженні самостійно або може доручити участь у виконавчому провадженні одному із співучасників;	про виникнення обставин, що обумовлюють обов'язкове зупинення вчинення виконавчих дій, про встановлення відстрочки або розстрочки виконання, про зміну способу і порядку виконання рішення, про зміну місця проживання чи перебування (у тому числі зміну їх реєстрації) або місцезнаходження; сумлінно користуватися усіма наданими їм правами з метою забезпечення повного і своєчасного вчинення виконавчих дій

Сторони виконавчого провадження (їх представники) або прокурор як учасник виконавчого провадження за бажанням можуть ознайомитись із матеріалами виконавчого провадження в інший час. Виконавче провадження надається їм для ознайомлення на підставі письмової заяви, в якій зазначаються бажана дата та час ознайомлення.

Ознайомлення з матеріалами виконавчого провадження здійснюється у присутності виконавця або помічника приватного виконавця, про що у виконавчому провадженні робиться відмітка із зазначенням дати ознайомлення та підпису особи, яка ознайомила з матеріалами виконавчого провадження.

Сторона виконавчого провадження (її представник) та прокурор як учасник виконавчого провадження мають право робити копії (фотокопії) з документів виконавчого провадження та виписки з них. Вилучення з матеріалів виконавчого провадження будь-яких документів не допускається (п. 11 Розділу II Інструкції з організації примусового виконання рішень).

* Диспозитивні начала виконавчого провадження передбачають можливість укладення мирової угоди між стягувачем та боржником з метою припинення виконавчого провадження шляхом досягнення згоди, що затверджується (визнається) судом, який видав виконавчий документ (ч. 2 ст. 19 ЗУ «Про виконавче провадження»). Компетентним органом, який розглядає зміст мирової угоди сторін у виконавчому провадженні і питання про її затвердження, є суд. Закон не надає відповідної компетенції державному виконавцю, який займається виконанням рішення. Згідно зі ст. 434 ЦПК України, мирова угода, укладена між сторонами в процесі виконання рішення, подається в письмовій формі державному виконавцеві,

оцінити обов'язковість відкритого виконавчого провадження; у разі зміни обставин, шляхом подання нового позову до суду вимагати винесення нового рішення; подати письмові заперечення проти розрахунку державного виконавця щодо розподілу коштів між стягувачами; оспорювати належність майна і його оцінку. Особи, які на підставі закону звернулися з позовом в інтересах інших осіб (крім прокурора), беруть участь у виконавчому провадженні і користуються правами сторони виконавчого провадження, відкритого за їхньою заявою або за заявою іншої сторони в справі.	(ч. 4 ст. 19 Закону «Про ВП»).
Інші учасники виконавчого провадження мають право: надавати додаткові матеріали, заявляти клопотання, брати участь у вчиненні виконавчих дій, надавати усні та письмові пояснення, заперечувати проти клопотань інших учасників виконавчого провадження та користуватися іншими правами, наданими законом.	Особи, які беруть участь у виконавчому провадженні, зобов'язані сумлінно користуватися всіма наданими їм правами з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі вчинення виконавчих дій.

який не пізніше триденного строку передає її до суду за місцем виконання рішення для визнання. Суд має право відмовити у затвердженні мирової угоди. За результатами розгляду мирової угоди або відмови від примусового виконання суд постановляє ухвалу відповідно до положень ЦПК. Практика укладення мирових угод у виконавчому провадженні порушує питання стосовно можливості примусового виконання таких угод. Незважаючи на неоднозначне ставлення до правових наслідків таких мирових угод, слід погодитися із думкою Д. М. Сібільова про необхідність примусового виконання останніх у разі їх добровільного невиконання (див: Сібільов Д. М. Мирові угоди у виконавчому провадженні: процесуальні аспекти виконання судових рішень. Право і безпека. 2012. № 2 (44). С. 191–194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_2_44.

Права стягувача

Загальні права стягувача (крім прав, передбачених ст. 19 Закону «Про ВП»)	Спеціальні права стягувача
1) подати заяву про видачу дубліката виконавчого документа, про поновлення строку пред'явлення виконавчого документа до виконання, про відмову від стягнення і повернення виконавчого документа; 2) право вибору пред'явлення виконавчого документа для примусового виконання до органу державної виконавчої служби або до приватного виконавця, якщо виконання рішення відповідно до ст. 5 Закону «Про виконавче провадження» віднесено до компетенції і органів державної виконавчої служби, і приватних виконавців 3) стягувач, який пропустив строк пред'явлення виконавчого документа до виконання, має право звернутися із заявою про поновлення такого строку до суду, який видав виконавчий документ, або до суду за місцем виконання; 4) впливати на процедуру примусового виконання рішення (ст. 23 Закону України «Про виконавче провадження»). Стягувач може заявити відвід державному чи приватному виконавцю, експерту, спеціалісту, оцінювачу, перекладачу, які були залучені для участі у виконавчому провадженні у випадку виникнення обставин, що викликають сумнів у їх неупередженості; 5) стягувач має право звернутися до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про відстрочку або розстрочку виконання, а також про встановлення або зміну способу і порядку виконання у випадку ж наявності обставин, що ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим. Рішення про розстрочку виконується в частині та у строки, встановлені цим рішенням. За заявою стягувача виконавець може відстрочити або розстрочити виконання рішення (крім судового рішення), за наявності обставин, передбачених законодавством про що виносить відповідну постанову;	1) звернутися до суду чи іншого органу (або посадової особи такого органу), що видав виконавчий документ (у разі його невідповідності встановленим законодавством вимогам) щодо приведення його у відповідність до чинного законодавства; 2) оскаржити рішення про повернення виконавчого документа без прийняття до виконання; 3) подати відповідний виконавчий документ на виконання до іншого приватного виконавця або до органу державної виконавчої служби; 4) пред'явити виконавчий документ для примусового виконання; 5) звернутися із заявою про поновлення строку до суду, який розглядав справу як суд першої інстанції; 6) самостійно надіслати виконавчий документ про стягнення періодичних платежів безпосередньо підприємству, установі, організації, фізичній особі – підприємцю, фізичній особі, які виплачують боржнику відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи.

6) право на оскарження рішень, дій та бездіяльності державних та приватних виконавців (зокрема, таке оскарження є можливим як в адміністративному порядку – до керівника органу державної виконавчої служби, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або до керівника органу державної виконавчої служби вищого рівня, так і в судовому порядку – до відповідного суду. Водночас законодавство встановлює, що до начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або до керівника відповідного органу державної виконавчої служби вищого рівня відповідні рішення, дії та бездіяльність може оскаржувати тільки стягувач);

7) право на отримання від суду роз'яснення резолютивної частини рішення, яке є незрозумілим для нього. (У разі, якщо викладена у виконавчому документі резолютивна частина рішення є незрозумілою, стягувач має право звернутися до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення відповідного рішення. У разі, якщо зміст виконавчого документа незрозумілий, стягувач має право звернутися до органу (посадової особи), який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення його змісту);

8) право звернутися до державного виконавця з клопотанням про звернення до суду з поданням про обмеження права боржника виїжджати за межі України на період виконання рішення суду з метою забезпечення своїх прав (насамперед це стосується аліментних зобов'язань, адже боржник в іншому випадку може виїхати за кордон на постійне місце проживання, що ускладнить, чи навіть унеможливить виконання рішення суду).

Обов'язки стягувача

Загальні обов'язки стягувача	Спеціальні обов'язки стягувача
Відповідно до ч. 4 ст. 19 чинного Закону України «Про виконавче провадження», стягувач зобов'язаний: 1) невідкладно, не пізніше наступного робочого дня після настання відповідних обставин, письмово повідомити виконавцю про повне чи часткове самостійне виконання рішення боржником, а також про виникнення обставин, що обумовлюють обов'язкове зупинення вчинення виконавчих дій, про встановлення відстрочки або розстрочки виконання рішення, зміну способу і порядку виконання рішення, зміну місця проживання чи перебування (у тому числі зміну їх реєстрації) або місцезнаходження; 2) сумлінно користуватися всіма наданими їм правами з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі вчинення виконавчих дій.	1. У місячний строк з дня надходження постанови про відновлення виконавчого провадження пред'явити його до виконання. 2. Додатково здійснити авансування витрат, які перевищують суму сплаченого авансового внеску (проведення виконавчих дій суб'єктів господарювання на платній основі, виготовлення технічної документації на майно, здійснення витрат на валютнообмінні фінансові операції та інші витрати). 3. Прийняти на зберігання предмет застави аграрної розписки. 4. Сплатити авансовий внесок (новація законодавства щодо необхідності сплати стягувачем при поданні заяви про примусове виконання авансового внеску в розмірі 2 відсотків суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати, а за рішенням немайнового характеру та рішень про забезпечення позову – у розмірі одного мінімального розміру заробітної плати з боржника – фізичної особи та в розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника – юридичної особи)¹.

¹ Конституційний Суд України скасував норму про авансовий внесок для виконання судового рішення. URL: <https://cedem.org.ua/news/konstytutsijnyj-sud-ukrayiny-skasuvav-normu-pro-avansovyy-vnesok-dlya-vykonannya-sudovogo-rishennya/>

Права боржника

Загальні права	Спеціальні права
1. Право на отримання від суду роз'яснення резолютивної частини рішення, яке є незрозумілим для нього. У разі, якщо викладена у виконавчому документі резолютивна частина рішення є незрозумілою, боржник має право звернутися до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення відповідного рішення. 2. Право звернутися до органу (посадової особи), який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення його змісту у разі якщо зміст виконавчого документа незрозумілий. 3. За наявності обставин, що ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим (хвороба сторони виконавчого провадження, відрадження сторони виконавчого провадження, стихійне лихо тощо), боржник має право звернутися до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про відстрочку або розстрочку виконання рішення. Рішення про розстрочку виконується в частині та у строки, встановлені цим рішенням. Як і стягувач, боржник має невід'ємне право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення до суду, який видав виконавчий документ, у порядку, передбаченому чинним законодавством. Таке оскарження є можливим як в адміністративному порядку – до керівника органу державної виконавчої служби, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або до керівника органу державної виконавчої служби вищого рівня, так і в судовому порядку – до відповідного суду¹.	1. Запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати найперше (але при цьому черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем); 2. За погодженням зі стягувачем має право передати йому майно, на яке накладено арешт, або реалізувати його та передати кошти від його реалізації стягувачу в рахунок повного або часткового погашення боргу за виконавчим документом. 1. Запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати найперше (але при цьому черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем); 2. За погодженням зі стягувачем має право передати йому майно, на яке накладено арешт, або реалізувати його та передати кошти від його реалізації стягувачу в рахунок повного або часткового погашення боргу за виконавчим документом.

¹ Шевчук К. П. Сторони виконавчого провадження. *Цивілістична процесуальна думка: науково-практичний журнал*. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Каф. нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури; відп. за вип.: С. Я. Фурса, О. О. Дерій. Київ, 2017. № 1. С. 76.

Обов'язки боржника

Загальні обов'язки боржника	Спеціальні обов'язки боржника
1. Обов'язок сумлінно користуватися усіма наданими їм правами з метою забезпечення своєчасного та в повному обсязі вчинення виконавчих дій; 2. Невідкладно, не пізніше наступного робочого дня після настання відповідних обставин, письмово повідомити виконавцю про повне чи часткове самостійне виконання рішення боржником, а також про виникнення обставин, що обумовлюють обов'язкове зупинення вчинення виконавчих дій, про встановлення відстрочки або розстрочки виконання, зміну способу і порядку виконання рішення, зміну місця проживання чи перебування (у тому числі зміну їх реєстрації) або місцезнаходження, а боржник – фізична особа – також про зміну місця роботи.	1. Утримуватися від вчинення дій, що унеможливають чи ускладнюють виконання рішення; 2. Допускати в установленому законом порядку виконавця до житла та іншого володіння, приміщень і сховищ, що належать йому або якими він користується, для проведення виконавчих дій; 3. За рішеннями майнового характеру подати виконавцю протягом п'яти робочих днів з дня відкриття виконавчого провадження декларацію про доходи та майно боржника, зокрема про майно, яким він володіє спільно з іншими особами, про рахунки у банках чи інших фінансових установах, про майно, що перебуває в заставі (іпотеці) або в інших осіб, чи про кошти та майно, належні йому від інших осіб, за формою, встановленою Міністерством юстиції України; 4. Повідомити виконавцю про зміну відомостей, зазначених у декларації про доходи та майно боржника, не пізніше наступного робочого дня з дня виникнення відповідної обставини; 5. Своєчасно з'являтися на вимогу виконавця; 6. Надавати пояснення за фактами невиконання рішень або законних вимог виконавця чи іншого порушення вимог законодавства про виконавче провадження.

Процесуальні гарантії боржника як сторони виконавчого провадження

На думку *Л. Ніколенко*, процесуальними гарантіями прав боржника є: 1) закріплення переліку майна, на яке не може бути звернено стягнення за виконавчими документами, та можливість вказувати майно, на яке слід насамперед звернути стягнення; 2) право боржника визначати, в якій послідовності необхідно його продавати. Решти гарантій фактично немає у чинному Законі України «Про виконавче провадження»; 3) у разі, якщо особі, яка підлягає виселенню, має бути надано інше житлове приміщення, державний виконавець надсилає органу, який відповідно до судового рішення зобов'язаний надати боржнику інше житлове приміщення, повідомлення про строк виконання рішення про надання такого приміщення¹.

¹ Ніколенко Л. О. Правовий статус боржника у виконавчому провадженні. *Цивілістична процесуальна думка*. 2018 № 2. С. 77.

В доктрині свого часу висловлювалася критика на адресу суттєвого ущемлення гарантій боржника у виконавчому провадженні, зокрема щодо:

1) включення нового обов'язку боржника утримуватися від учинення дій, які унеможливають чи ускладнюють виконання рішення. Цей обов'язок боржника є неконкретизованим і незрозумілим для державних виконавців, адже з огляду на положення вказаного Закону боржник наділений широким колом процесуальних прав, реалізацію яких державний виконавець може розцінити саме як унеможливлення чи ускладнення виконання рішення;

2) посилення відповідальності за порушення вимог законодавства про виконавче провадження та встановлення кримінальної відповідальності, чим нівелюється принцип недоторканності особи боржника, властивий виконавчому провадженню як за радянських часів, так і з прийняттям українського законодавства про виконавче провадження;

3) встановлення права державного виконавця у разі ухилення боржника від виконання зобов'язань, покладених на нього рішенням, звертатися до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника-фізичної особи або керівника боржника-юридичної особи за межі України¹.

Відповідальність боржника

Стаття 75 Закону «Про виконавче провадження» Відповідальність за невиконання рішення, що зобов'язує боржника вчинити певні дії, та рішення про поновлення на роботі	Стаття 76 Закону «Про виконавче провадження» Відповідальність за невиконання законних вимог виконавця та порушення вимог цього Закону
У разі невиконання без поважних причин у встановлений виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі виконавець вносить постанову про накладення штрафу на боржника – фізичну особу у розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, на посадових осіб – 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, на боржника – юридичну особу – 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та встановлює новий строк виконання.	За невиконання законних вимог виконавця, порушення вимог цього Закону, у тому числі за несвоєчасне подання або неподання звітів про відрахування із заробітної плати та інших доходів боржника, неподання або подання неправдивих відомостей про доходи і майновий стан боржника, ненадання боржником на вимогу виконавця декларації чи зазначення у декларації неправдивих відомостей або неповідомлення про зміну таких відомостей, неповідомлення боржником про зміну місця проживання (перебування)

¹ Щербак С. В. Процесуальні гарантії прав боржника у виконавчому провадженні. *Проблеми процесуальної науки: історія і сучасність: матеріали другої Міжнародної науково-практичної конференції* (25–26 листопада 2010 р.). К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2010. С. 112–113.

У разі повторного невиконання рішення боржником без поважних причин виконавець у тому самому порядку накладає на нього штраф у подвійному розмірі та звертається до органів досудового розслідування з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення.	чи місцезнаходження або місця роботи (отримання доходів), а також за неявку без поважних причин за викликом виконавця, винні особи несуть відповідальність відповідно до закону. За наявності ознак кримінального правопорушення в діях особи, яка умисно перешкоджає виконанню рішення чи в інший спосіб порушує вимоги закону про виконавче провадження, виконавець складає акт про порушення і звертається до органів досудового розслідування з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення*.

* Наприклад, вироком Запорізького районного суду Запорізької області від 13 квітня 2017 р. у справі № 317/376/17 встановлено, що «...В період часу з жовтня 2013 року по липень 2016 року ОСОБА_1, продовжуючи реалізовувати злочинний умисел, спрямований на умисне невиконання вироку суду, що набрав законної сили та будучи офіційно працевлаштованим в ТОВ «Альянс-Авто», де отримував заробітну плату, умисно не виконував вирок Запорізького районного суду Запорізької області від 03 лютого 2012 року: не сплатив на користь КУ «Міська клінічна лікарня екстреної та швидкої медичної допомоги м. Запоріжжя» стягнуту з нього суму витрат на лікування потерпілого та не повідомляв державного виконавця про свої доходи... Маючи умисел, спрямований на умисне невиконання вироку суду, будучи ознайомленим як з вироком Запорізького районного суду Запорізької області від 03 лютого 2012 року, так і з постановою державного виконавця від 01 травня 2012 року, ОСОБА_1 умисно не виконав вирок суду в частині сплати грошових коштів на компенсацію витрат з лікування потерпілого...». Зрештою, підсудного було засуджено до позбавлення волі на строк 1 (один) рік (Вирок Запорізького районного суду Запорізької області від 13 квітня 2017 року у справі № 317/376/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65962562>)

2.4. Єдиний реєстр боржників

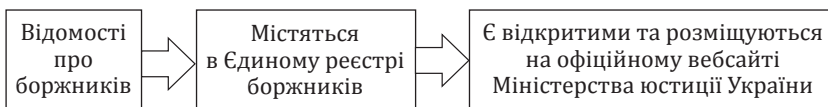
Доречним законодавчим нововведенням потрібно визнати можливість доступу сторін до автоматизованої системи виконавчого провадження. Наказом Мініюсту України від 05.08.2016 р. № 2432/5 затверджено Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження¹. Автоматизована система виконавчого провадження є комп'ютерною програмою, що забезпечує збирання, зберігання, облік, пошук, узагальнення, надання відомостей про виконавче провадження, формування Єдиного реєстру боржників та захист від несанкціонованого доступу. Таким чином, завдяки цій системі сторони отримують доступ до Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень та до Єдиного реєстру боржників.

Єдиний реєстр боржників
(ст. 9 Закону «Про ВП»)

Це систематизована база даних про боржників, що є складовою автоматизованої системи виконавчого провадження та ведеться з метою оприлюднення в режимі реального часу інформації про невиконані майнові зобов'язання боржників та запобігання відчуженню боржниками майна.

Єдиний реєстр боржників містить такі відомості:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження боржника – фізичної особи або найменування, ідентифікаційний код юридичної особи у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань боржника - юридичної особи;
- 2) найменування органу або прізвище, ім'я, по батькові та посада посадової особи, яка видала виконавчий документ;
- 3) найменування органу державної виконавчої служби або прізвище, ім'я, по батькові приватного виконавця, номер засобу зв'язку та адреса електронної пошти виконавця;
- 4) номер виконавчого провадження;
- 5) категорія стягнення (аліменти, штраф тощо).

¹ Про затвердження Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження : Наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5. *Офіційний вісник України*. 2016. № 64. Ст. 2182.

ОСОБЛИВОСТІ!

Реєстрація боржника в Єдиному реєстрі боржників не звільняє його від виконання рішення.

Державні органи, органи місцевого самоврядування, нотаріуси, інші суб'єкти при здійсненні ними владних управлінських функцій відповідно до законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень, у разі звернення особи за вчиненням певної дії щодо майна, що належить боржнику, який внесений до Єдиного реєстру боржників, зобов'язані не пізніше наступного робочого дня повідомити про це зазначений у Єдиному реєстрі боржників орган державної виконавчої служби або приватного виконавця із зазначенням відомостей про майно, щодо якого звернулася така особа.

Банки у разі відкриття рахунку на ім'я фізичної особи, внесеної до Єдиного реєстру боржників, у тому числі через відокремлені підрозділи банку, або закриття рахунку такою особою зобов'язані у день відкриття або закриття рахунку повідомити про це зазначений у Єдиному реєстрі боржників орган державної виконавчої служби або приватного виконавця.

Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня отримання повідомлення зобов'язаний прийняти рішення про накладення арешту на майно та (або) на кошти на рахунках боржника в банках у порядку, визначеному ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження», крім випадку, коли на таке майно арешт уже накладено з тих самих підстав.

Укладення протягом строку, зазначеного в частині третій цієї статті, правочину щодо майна боржника, який призвів до неможливості задовольнити вимоги стягувача за рахунок такого майна, є підставою для визнання такого правочину недійсним.

УВАГА!

Відомості про боржника вносяться до Єдиного реєстру боржників (крім відомостей щодо боржників, якими є державні органи, органи місцевого самоврядування, а також боржників, які не мають заборгованості за виконавчим документом про стягнення періодичних платежів більше трьох місяців, та боржників за рішенням немайнового характеру) одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження.

Відомості про боржника за рішенням про встановлення побачення з дитиною та про усунення перешкод у побаченні з дитиною вносяться до Єдиного реєстру боржників одночасно з винесенням постанови про накладення штрафу на боржника.

Відомості про боржника виключаються з Єдиного реєстру боржників одночасно з винесенням постанови про закінчення виконавчого провадження, повернення виконавчого документа стягувачу на підставі пп. 1, 3, 11 ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження» або повернення виконавчого документа до суду на підставі ст. 38 вказаного Закону чи в день встановлення виконавцем факту відсутності заборгованості за виконавчими документами про стягнення періодичних платежів.

Відомості про боржників, включені до Єдиного реєстру боржників, є відкритими та розміщуються на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України.

У цій частині цікавою видається норма, передбачена ч. 4 ст. 9 Закону, щодо можливості визнати недійсним правочин, укладений під час перебування особи у реєстр боржників. Зі змісту вказаних положень закону вбачається, що підставою визнання недійсним правочину може бути укладення спірного договору впродовж перебування боржника в Єдиному реєстрі боржників та неможливість задоволення вимог стягувача за рахунок майна, яке є предметом правочину (така ж позиція виражена у рішенні Господарського суду міста Києва від 04.10.2018 р. у справі № 910/5156/18¹). В рішенні Новгородківського районного суду Кіровоградської області від 28 березня 2018 року у справі № 393/517/17 суд дійшов таких висновків: «... Відомості про боржника вносяться до Єдиного реєстру боржників одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження. Таким чином, спірний правочин – договір купівлі-продажу земельної ділянки від 05.05.17 р. між ОСОБА_1 (продавець) і ОСОБА_2 (покупець) спрямований на ухилення боржника ОСОБА_1 від задоволення вимог стягувачів у виконавчих провадженнях щодо боржника. Тому суд вважає, що такий правочин укладений з порушенням ч. 4 ст. 9 Закону України «Про виконавче провадження», що в свою чергу на підставі ч. 1 ст. 203 ЦК України надає правові підстави для визнання його недійсним...»².

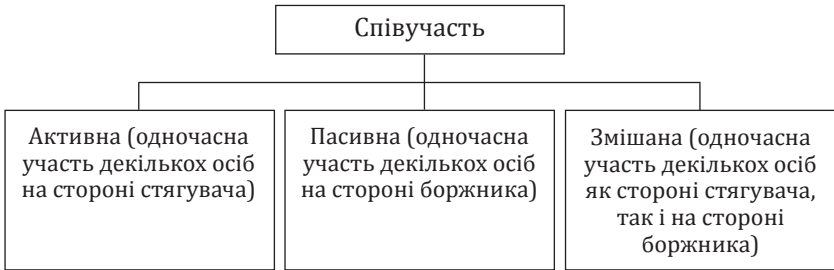
---

¹ Рішення Господарського суду міста Києва від 04.10.2018 р. у справі № 910/5156/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77041831>

² Рішення Новгородківського районного суду Кіровоградської області від 28 березня 2018 року у справі № 393/517/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73200471>

2.5. Співучасть у виконавчому провадженні

Співучасть	Це участь в одному провадженні кількох стягувачів або декількох боржників, права або обов'язки яких не виключають одне одного

Ознаки співучасті	Кожен із співучасників стосовно іншої сторони бере участь у виконавчому провадженні самостійно або може доручити участь у виконавчому провадженні одному із співучасників, оскільки вимоги співучасників зазвичай сумісні й не виключають один одного. Співучасники незалежні один від одного і можуть здійснювати на свій розсуд будь-які передбачені законом дії.

2.6. правонаступництво у виконавчому провадженні. Поняття та підстави. Порядок вступу правонаступників

Правнаступництво	Це перехід прав та обов'язків під час виконавчого провадження від однієї сторони до іншої особи, яка раніше не брала участі у виконавчому провадженні. Це заміна однієї зі сторін (стягувача або боржника) з переходом прав та обов'язків від правопередника до іншої особи (правнаступника), що раніше не брали участі у виконавчому провадженні¹.

Основні особливості, що стосуються правонаступництва	Правнаступництво це заміна однієї зі сторін у разі її вибуття у процесі виконання рішення її правонаступником. Правнаступництво можливе протягом усього виконавчого провадження, тобто правонаступництво можливе з моменту відкриття виконавчого провадження до його закінчення; Для правонаступника всі дії, вчинені до його вступу у виконавче провадження, обов'язкові тією мірою, якою вони були б обов'язковими для сторони, яку правонаступник замінив. Підстави правонаступництва у виконавчому провадженні ті ж, що і в матеріальному праві: це смерть громадянина, припинення юридичної особи, уступка вимоги, переведення боргу. Правнаступництво не допускається, якщо воно не можливе в матеріальному праві (наприклад, виключається правонаступництво в трудовому праві у справах про поновлення на роботі, тому не може бути правонаступництва у таких справах і у виконавчому провадженні).

¹ Теліпко В. Е., Притика Ю. Д. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. К. : Центр учбової літератури, 2011. 696 с. С. 432.

Порядок вступу правонаступників	
Перший крок	У разі вибуття однієї із сторін виконавець за заявою сторони, а також заінтересована особа мають право звернутися до суду із заявою про заміну сторони її правонаступником.
Другий крок	На підставі постановленої судом ухвали виконавець своєю постановою замінює сторону виконавчого провадження. Ухвала суду та постанова виконавця долучаються до виконавчого документа при його передачі до іншого органу державної виконавчої служби або приватного виконавця або поверненні його стягувачу чи до суду.
Третій крок	Після заміни вибулої сторони виконавчого провадження її правонаступником виконавець продовжує виконання виконавчого провадження в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».
Четвертий крок	У разі, якщо сторона виконавчого провадження змінила найменування без процедури реорганізації (для юридичної особи) або прізвище, ім'я чи по батькові (для фізичної особи), виконавець за наявності підтвердних документів (про внесення змін до установчих документів, довідки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, довідки органу державної реєстрації актів цивільного стану, копії паспорта) своєю постановою змінює назву сторони виконавчого провадження. Така постанова виконавця приєднується до виконавчого документа при його передачі до іншого органу державної виконавчої служби або приватного виконавця або поверненні його стягувачу чи до суду. Якщо під час проведення виконавчих дій встановлено дані, які ідентифікують стягувача та боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення, або виявлено технічну помилку, опіску в реєстраційних даних вхідної та вихідної кореспонденції, виконавець своєю постановою змінює або доповнює реєстраційні дані в автоматизованій системі. Така постанова виконавця долучається до матеріалів виконавчого провадження.

2.7. Представництво у виконавчому провадженні: види, повноваження, порядок їх оформлення. Особи, які не можуть бути представниками у виконавчому провадженні

Законне представництво	Діти та особи, визнані судом недеєздатними, реалізують свої права та виконують обов'язки, пов'язані з виконавчим провадженням, відповідно до вимог закону через своїх законних представників (ч. 2 ст. 16 Закону «Про ВП»).

Представництво сторін у виконавчому провадженні (ст. 16 Закону «Про ВП»)	
Сторони можуть реалізувати свої права і обов'язки у виконавчому провадженні самостійно або через представників. Особиста участь фізичної особи у виконавчому провадженні не позбавляє її права мати представника, крім випадку, коли боржник згідно з рішенням зобов'язаний вчинити певні дії особисто. Якщо стороною виконавчого провадження є особа, визнана судом безвісно відсутньою, державний виконавець своєю постановою залучає до участі у виконавчому провадженні особу, яка є опікуном її майна.	

Представництво юридичних осіб у виконавчому провадженні (чч. 3, 4 ст. 16 Закону «Про ВП»)	здійснюється їх керівниками чи органами, посадовими особами, які діють у межах повноважень, наданих їм законом чи установчими документами юридичної особи, або через представників юридичної особи.
Представником юридичної особи у виконавчому провадженні	може бути особа, яка відповідно до відомостей Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань має право вчиняти дії від імені такої юридичної особи без довіреності.

Повноваження представника юридичної особи у виконавчому провадженні	можуть бути підтверджені довіреністю, виданою і оформленою відповідно до закону. Представник може вчиняти від імені особи, яку він представляє, всі процесуальні дії, що їх має право вчиняти така особа. Дані про наявність обмежень щодо представництва юридичної особи у виконавчому провадженні можуть міститися в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань або у виданій довіреності.

Повноваження адвоката як представника посвідчуються	ордером, дорученням органу чи установи, що уповноважені законом на надання безоплатної правової допомоги, або договором про надання правової допомоги. До ордера обов'язково додається витяг з договору, в якому зазначаються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на вчинення окремих дій як представника сторони виконавчого провадження. Витяг засвідчується підписами сторін договору.

Документи, що посвідчують повноваження представників	
Повноваження представників сторін, які беруть участь у виконавчому провадженні, мають бути посвідчені такими документами: (п. 10 Розділу II Інструкції....)	довіреністю фізичної особи; довіреністю юридичної особи або документами, що посвідчують право представництва юридичної особи (документом про призначення керівником юридичної особи тощо); рішенням про призначення опікуном, піклувальником чи управителем спадкового майна; ордером, до якого обов'язково додається витяг з договору, в якому зазначаються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на вчинення окремих дій; дорученням органу чи установи, що уповноважені законом на надання безоплатної правової допомоги або про надання правової допомоги. Документи, що посвідчують повноваження представників, повинні бути оформлені відповідно до вимог чинного законодавства. Оригінали зазначених документів, або належним чином засвідчені їх копії долучаються до матеріалів виконавчого провадження. Після пересвідчення наявності у представника належним чином оформленої довіреності оригінал такої довіреності у разі потреби повертається представникові сторони виконавчого провадження. У випадку реалізації стороною виконавчого провадження права на пред'явлення виконавчого документа на виконання, подання заяви про повернення без виконання виконавчого документа, отримання присудженого майна чи стягнутих сум через представника виконавець перевіряє, чи обумовлені у довіреності повноваження представника на здійснення таких дій.

	У разі реалізації стороною виконавчого провадження права на оскарження дій державного виконавця та інших посадових осіб органів державної виконавчої служби через представника таке повноваження представника має бути обумовлено в довіреності. Обмеження повноважень представника на вчинення певної виконавчої дії мають бути застережені у виданій йому довіреності або в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

**Особи, які не можуть бути представниками
у виконавчому провадженні
ст. 17 Закону «Про ВП»)**

- Представниками у виконавчому провадженні не можуть бути:
- 1) особи, які не мають повної цивільної дієздатності (особи, які не досягли 18 років, крім випадків, передбачених законом; особи, над якими встановлено опіку чи піклування);
  - 2) судді, слідчі, прокурори, працівники підрозділів, які провадять оперативно-розшукову діяльність, експерти, спеціалісти, перекладачі, суб'єкти оціночної діяльності – суб'єкти господарювання, які діють як учасники цього виконавчого провадження, виконавці та помічники приватних виконавців, крім випадків, коли вони діють як законні представники або уповноважені особи відповідного органу, що є стороною виконавчого провадження;
  - 3) інші особи, які відповідно до закону не можуть здійснювати представництво.

2.8. Роль суду у виконавчому провадженні

Повноваження суду на стадії виконання рішення	
I.	Повноваження суду щодо здійснення ним попереднього судового захисту на стадії виконання рішення: а) компетенція суду, пов'язана зі зверненням рішень до виконання: - вирішення судом питань, пов'язаних із видачею виконавчого документа: 1) видача судом одного або кількох виконавчих листів (ст. 431 ЦПК; ст. 327 ГПК; ст. 378 КАС); 2) компетенція суду щодо негайного виконання рішень (ст. 430 ЦПК; ст. 371 КАС); 3) виправлення судом помилки у виконавчому документі, визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом (ст. 432 ЦПК; ст. 328 ГПК; ст. 374 КАС); - повноваження суду щодо видачі дубліката виконавчого документа і поновлення пропущеного строку виконавчої давності: поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання (ст. 433 ЦПК; ст. 329 ГПК; ст. 376 КАС); б) компетенція суду щодо вирішення питань, які виникають під час примусового виконання рішення: - вирішення судом питань, які виникають під час підготовки до здійснення заходів примусового виконання рішень: 1) вирішення питання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу (ст. 437 ЦПК); 2) вирішення питання про оголошення розшуку боржника або дитини, привід боржника (ст. 438 ЦПК); 3) вирішення питання про примусове проникнення до житла чи іншого володіння особи (ст. 439 ЦПК); 4) вирішення питання про тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України (ст. 441 ЦПК; ст. 337 ГПК); - вирішення судом питань, пов'язаних із обставинами, які перешкоджають, ускладнюють або унеможливають виконання рішень: 1) вирішення судом питань про відстрочення, розстрочення виконання рішення, зміну чи встановлення способу і порядку виконання рішення (ст. 435 ЦПК; ст. 331 ГПК; ст. 378 КАС); 2) вирішення питання Судом касаційної інстанції про зупинення виконання оскарженого рішення суду або зупинення його дії (якщо рішення не передбачає примусового виконання) до закінчення його перегляду в касаційному порядку, вирішення питання про поновлення виконання (дії) оскарженого рішення суду Судом касаційної інстанції у постанові за результатами перегляду оскаржаного судового рішення (ст. 436 ЦПК; ст. 332 ГПК; ст. 375 КАС);

	3) судове вирішення питання про звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку (ст. 440 ЦПК; ст. 336 ГПК); 4) заміна судом сторони виконавчого провадження (ст. 442 ЦПК; ст. 334 ГПК; ст. 379 КАС); 5) визначення судом частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами (ст. 443 ЦПК; ст. 335 ГПК); 6) роз'яснення судового рішення (ст. 271 ЦПК; ст. 245 ГПК; ст. 254 КАС); - вирішення судом питань про можливість реалізації розпорядчих прав сторін, унаслідок яких виконавче провадження закінчується: 1) розгляд питання про затвердження судом мирової угоди сторін (ст. 434 ЦПК; ст. 330 ГПК; ст. 377 КАС); 2) прийняття судом відмови стягувача від примусового виконання рішення (ст. 434 ЦПК; ст. 330 ГПК; ст. 377 КАС).
II.	Подальший судовий захист у процесі примусового виконання рішень: а) судовий контроль за виконанням судових рішень – оскарження діянь державного виконавця (ст.ст. 447–453 ЦПК; ст.ст. 339–345 ГПК; ст. 382 КАС); б) вирішення судом питання про поворот виконання (ст.ст. 444–445 ЦПК; ст. 333 ГПК; ст.ст. 380–381 КАС); в) повноваження суду щодо видачі виконавчих листів за рішеннями третейських судів (ст.ст. 483–487 ЦПК; ст.ст. 352–356 ГПК).

№ з/п	Повноваження	Нормативне закріплення	Суб'єкт звернення; документ	Строк вирішення питання судом	Процесуальний документ суду
I. Повноваження суду щодо здійснення ним попереднього судового захисту:					
a)	компетенція суду, пов'язана зі зверненням рішень до виконання:				
	- вирішення судом питань, пов'язаних із видачею виконавчого документа:				
1)	видача судом одного або кількох виконавчих листів	ст. 431 ЦПК		Протягом 5 днів після набрання судовим рішенням законної сили виконавчий документ, вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів, а його копія (текст), що містить інформацію про веб-адресу такого документа у Єдиному державному реєстрі виконавчих документів, надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу, або, у разі її відсутності, рекомендованим чи цінним листом (ч. 4 ст. 431 ЦПК). У разі вирішення питання про виправлення помилки у виконавчому документі; визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню; забезпечення виконання судового рішення; стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; відстрочення чи розстрочення виконання, зміни чи встановлення способу і порядку виконання; звернення стягнення на грошові кошти, що належать третім особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому	Виконавчий лист; судовий наказ; ухвала суду (у випадках, встановлених ЦПК)

				законом порядку; зупинення виконання (дії) судового рішення; заміни сторони виконавчого провадження, суд вносить відповідну ухвалу до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше 2 днів з дня її постановлення у порядку, передбаченому ч. 4 ст. 431 ЦПК.	
2)	компетенція суду щодо негайного виконання рішень	п. 7 ч. 1 ст. 264, п. 4 ч. 1 ст. 270, ст. 430 ЦПК		Під час ухвалення рішення (п. п. 7 ч. 1 ст. 264 ЦПК); під час ухвалення додаткового рішення (п. 4 ч. 1 ст. 270 ЦПК).	Рішення або додаткове рішення суду, ухвала суду, виконувчий лист
3)	виправлення судом помилки у виконавчому документі, визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом	ст. 432 ЦПК	Заява стягувача або боржника	10 днів	Ухвала, новий виконувчий лист
- повноваження суду щодо поновлення пропущеного строку виконавчої давності:					
1)	поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання	ст. 433 ЦПК	Заява стягувача	10 днів	Ухвала про задоволення заяви стягувача про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого

					документа до виконання або – про відмову у задоволенні заяви про повнення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання
б) компетенція суду щодо вирішення питань, які виникають під час примусового виконання рішення:					
<i>– вирішення судом питань, які виникають під час підготовки до здійснення заходів примусового виконання рішень:</i>					
1)	вирішення питання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу	ст. 437 ЦПК	Подання державного виконавця	10 днів	Ухвала про задоволення заяви чи подання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу або ухвала про відмову у задоволенні заяви чи подання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу
2)	вирішення питання про оголошення розшуку боржника або дитини, привід боржника	ст. 438 ЦПК	Подання виконавця	10 днів	Ухвала про оголошення розшуку боржника або дитини, привід боржника або ухвала про відмову у задоволенні подання або заяви про оголошення розшуку боржника або дитини, привід боржника

3)	вирішення питання про примусове проникнення до житла чи іншого володіння особи	ст. 439 ЦПК	Подання державного, приватного виконавця	Негайно, але не пізніше наступного дня з дня надходження подання до суду	Ухвала про надання дозволу на примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника-фізичної особи або особи, у якій знаходиться майно боржника чи майно та кошти, належні боржникові від інших осіб, або дитина, щодо якої є виконавчий документ про її відібрання, або ухвала про відмову у наданні такого дозволу
4)	вирішення питання про тимчасове обмеження фізичної особи у праві виїзду за межі України / вирішення питання про скасування тимчасового обмеження фізичної особи у праві виїзду за межі України за вмотивованою заявою боржника.	ст. 441 ЦПК	Подання державного або приватного виконавця / Мотивована заява боржника	Негайно / У 10-денний строк із дня надходження заяви	Ухвала про задоволення подання виконавця про тимчасове обмеження фізичної особи у праві виїзду за межі України або ухвала про відмову у задоволенні подання виконавця / Ухвала, яка може бути оскаржена

- вирішення судом питань, пов'язаних із обставинами, які перешкоджають, ускладнюють або унеможливають виконання рішень:					
1)	вирішення судом питань про відстрочення і розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і порядку виконання рішення	ст. 435 ЦПК	Заява сторони про відстрочення або розстрочення виконання рішення; Заява стягувача чи виконавця (у випадках, встановлених законом), – про встановлення чи зміну способу або порядку його виконання	У 10-денний строк з дня надходження заяви	Ухвала про відстрочення або розстрочення виконання судового рішення, встановлення чи зміну способу та порядку його виконання або відмову у вчиненні відповідних процесуальних дій, яка може бути оскаржена
2)	вирішення питання Судом касаційної інстанції про зупинення виконання оскарженого рішення суду або зупинення його дії (якщо рішення не передбачає примусового виконання) до закінчення його перегляду в касаційному порядку; вирішення питання про повнення виконання (дії)	ст. 436 ЦПК	З а я в о ю учасника справи або За ініціативою Суду		Ухвала Суду касаційної інстанції про зупинення виконання оскарженого рішення суду або зупинення дії судового рішення; Постанова

	оскарженого рішення суду Судом касаційної інстанції у постанові за результатами перегляду оскаржаного судового рішення				
3)	судове рішення питання про звернення стягнення на грошові кошти, що належать особі, яка має заборгованість перед боржником, яка не оспорується зазначеною особою або підтверджена судовим рішенням, що набрало законної сили, та про звернення стягнення на нерухоме майно боржника, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку	ст. 440 ЦПК	Заява стягувача або державного чи приватного виконавця / Подання державного чи приватного виконавця	Протягом 10 днів з дня надходження заяви / Негайно	Ухвала про задоволення подання державного виконавця або ухвала про відмову у задоволенні подання державного виконавця / Ухвала

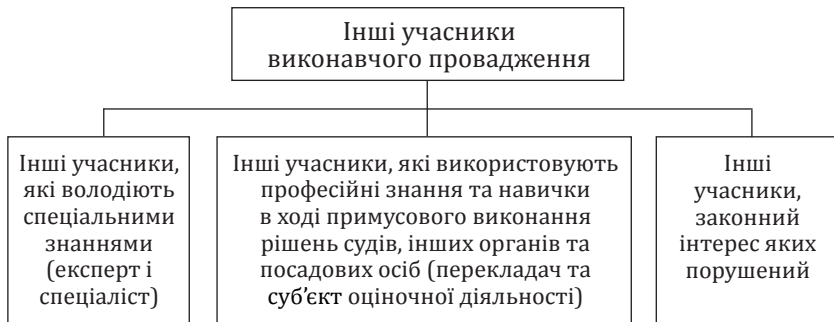
4)	заміна судом сторони виконавчого провадження	ст. 442 ЦПК	Заява сторони (заінтересованої особи), державного або приватного виконавця	10 днів	Ухвала про задоволення заяви сторони / державного або приватного виконавця про заміну сторони виконавчого провадження її правомочним наступником або ухвала про відмову у задоволенні такого звернення
5)	визначення судом частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами	ст. 443 ЦПК	Подання державного чи приватного виконавця	10 днів	Ухвала про задоволення або про відмову у задоволенні подання державного чи приватного виконавця про визначення частки майна боржника, яким він володіє спільно з іншими особами. В ухвалі про задоволення подання суд повинен вказати частку майна боржника.
6)	роз'яснення судового рішення	ст. 271 ЦПК	Заява учасників справи або державного чи приватного виконавця	10 днів з дня її надходження	Ухвала про роз'яснення або відмову у роз'ясненні судового рішення, яка може бути оскаржена
- вирішення судом питань про можливість реалізації розпорядчих прав сторін, унаслідок яких виконавче провадження закінчується:					
1)	розгляд питання про затвердження	ст. 434 ЦПК	Мирова угода в письмовій формі подається	Протягом 10 днів із дня надходження до суду	Ухвала суду про затвердження мирової угоди

	судом мирової угоди сторін		державному або приватному виконавцеві, який не пізніше 3-денного строку передає її до суду		або ухвала про відмову у затвердженні
2)	прийняття судом відмови стягувача від примусового виконання в процесі виконання рішення	ст. 434 ЦПК	Відмова стягувача від примусового виконання в письмовій формі подається державному або приватному виконавцеві, який не пізніше 3-денного строку передає її до суду	Протягом 10 днів із дня надходження до суду	Ухвала про задоволення заяви про відмову стягувача від примусового виконання рішення, або ухвала про відмову у задоволенні
II. Подальший судовий захист у процесі примусового виконання рішень:					
а)	судовий контроль за виконанням судових рішень – оскарження діянь державного виконавця	ст.ст. 447–453 ЦПК	Сторони, скарга	10 днів	Ухвала
б)	вирішення судом питання про поворот виконання	ст.ст. 444–445 ЦПК	Заява сторони	20 днів	
в)	повноваження суду щодо видачі виконавчих листів за рішеннями третейських судів	ст.ст. 483–487 ЦПК	Заява особи, на користь якої прийнято рішення третейського суду	Протягом 15 днів із дня її надходження до суду	Ухвала суду про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду або про відмову у його видачі

2.9. Участь осіб, які сприяють виконавчому провадженню

Особи, які сприяють здійсненню виконавчого провадження:	– перекладач; – експерт; – спеціаліст; – суб'єкти оціночної діяльності (суб'єкти господарювання); – поняті; – зберігач майна; – особи і організації, які здійснюють розшук боржника, майна, дитини; – спеціалізовані організації; – особи, права інтелектуальної власності яких порушені, – за виконавчими документами про конфіскацію та знищення майна на підставі статей 176, 177 і 229 Кримінального кодексу України, статті 51⁻² Кодексу України про адміністративні правопорушення (ст. 14 Закону «Про ВП»)

Експерт	Може бути будь-яка дієздатна особа, яка має необхідні знання, кваліфікацію та досвід роботи у відповідній галузі*.

* Копія постанови державного виконавця про призначення у виконавчому провадженні експерта або спеціаліста та суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання в 3-денний строк із дня її винесення надсилається сторонам.

У постанові про призначення експерта або спеціаліста, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання, перекладача зазначаються питання, на які ці особи повинні надати письмовий висновок (звіт), або з якої мови слід здійснити переклад, або вид та характеристика майна, яке необхідно ідентифікувати, оцінити тощо, строки здійснення відповідних дій.

	Експерт має бути віднесеним до Реєстру атестованих судових експертів державних і підприємницьких структур та громадян. Експерт зобов'язаний надати письмовий висновок з питань, що містяться в постанові, протягом 15 робочих днів з дня ознайомлення з постановою виконавця. Цей строк може бути продовжений до 30 робочих днів за погодженням з виконавцем. Експерт має право на винагороду за надані ними послуги*.
Спеціаліст	Будь-яка дієздатна особа, яка має необхідні знання, кваліфікацію, досвід роботи у відповідній галузі й залучається до проведення виконавчих дій для з'ясування та роз'яснення питань, що виникають при здійсненні виконавчого провадження і потребують спеціальних знань. Спеціаліст залучається державним виконавцем шляхом винесення постанови з власної ініціативи або за заявою сторін. Спеціаліст покликаний сприяти державному виконавцю у проведенні виконавчих дій шляхом застосування власних спеціальних знань і технічних навичок, набутих внаслідок оволодіння спеціальною освітою, отриманого досвіду або кваліфікації. Має право на винагороду за надані ними послуги. Спеціаліст не обов'язково повинен мати відповідну освіту за дипломом, на відміну, скажімо, від перекладача. Припустимим є набуття ним знань і навичок через досвід роботи в певній галузі¹. Діяльність спеціаліста має технічний характер, він не проводить жодних досліджень, а виключно супроводжує виконавчі дії та надає по ходу їх здійснення технічну та консультативну допомогу. Спеціаліст зобов'язаний надавати усні рекомендації щодо дій, які виконуються в його присутності. Спеціаліст зобов'язаний надати письмовий висновок із питань, що містяться в постанові, протягом 15 робочих днів з дня ознайомлення з постановою виконавця. Цей строк може бути продовжений до 30 робочих днів за погодженням із виконавцем.

* Ця винагорода та інші витрати на проведення експертизи належать до витрат, пов'язаних із здійсненням виконавчих дій. Про виплату винагороди державний виконавець вносить постанову, яка затверджується начальником органу державної виконавчої служби.

¹ Глушкова Д. Г. Участь спеціаліста при виконанні судових рішень. *Форум права*. 2008. № 3. С. 104–110.

Суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання	Зобов'язаний надати письмовий звіт з питань, що містяться в постанові, протягом 15 робочих днів із дня ознайомлення з постановою виконавця. Цей строк може бути продовжений до 30 робочих днів за погодженням з виконавцем; має право на винагороду за надані ними послуги. Суб'єкт оціночної діяльності підтверджує свій правовий статус відповідним сертифікатом. Так, у п. 2 Положення про видачу сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності зазначається, що сертифікатом суб'єкта оціночної діяльності є документ, що засвідчує право суб'єкта оціночної діяльності на внесення його до Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, які здійснюють оціночну діяльність у формі практичної діяльності з оцінки майна та які визнані суб'єктами оціночної діяльності за напрямками оцінки майна та спеціалізаціями у межах таких напрямів, що в ньому зазначені¹.
Перекладач	Може бути будь-яка дієздатна особа, яка володіє мовами, знання яких є необхідним для перекладу. Особі, яка потребує послуг перекладача, виконавець надає строк для його запрошення, але не більш як 10 робочих днів. У разі, якщо зазначена особа не забезпечить участі перекладача у визначений строк, його може призначити постановою виконавець (ч. 1 ст. 21 Закону). Перекладач має право на винагороду за виконану роботу, що належить до витрат виконавчого провадження. Повинен надати документ, який підтверджує, що він володіє мовами, знання яких необхідні для перекладу*.
Поняті	Можуть бути будь-які дієздатні особи, які не мають особистої заінтересованості у вчиненні виконавчих дій і не пов'язані між собою або з учасниками виконавчого провадження родинними зв'язками, а також підлеглі учасників виконавчого провадження. Кількість понять під час вчинення виконавчих дій не може бути меншою ніж дві особи.

¹ Положення про видачу сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності : Наказ Фонду державного майна України від 14.03.2002 № 479. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0402-15>.

* О. А. Терещева зазначає, що «спеціальна правосуб'єктність перекладача полягає в тому, що він, по-перше, володіє знаннями мови, необхідними для перекладу в процесі розгляду справи; по-друге, перекладач повинен вільно володіти мовою, коли переклад здійснюється без використання словника та інших необхідних засобів. Іншими словами, у перекладача повинна бути висока професіональна кваліфікація» Терещева Е. А. Суб'єкти арбитражного процесса : автореферат дис. на соис. уч. степені доктора юридических наук: спец. 12.00.15. Ин-т государства и права РАН. Москва, 2009. 47 с. С. 19.

	Понятий має право знати, для участі у провадженні яких виконавчих дій його запрошено, на підставі якого виконавчого документа вони провадяться, а також робити зауваження з приводу провадження виконавчих дій. Зауваження понятю підлягають внесенню до акта відповідної виконавчої дії. Понятий зобов'язаний засвідчити факт, зміст і результати виконавчих дій, під час провадження яких він був присутній. Перед початком виконавчих дій виконавець роз'яснює понятю їхні права й обов'язки, про що зазначається в акті. Поняті мають право на компенсацію витрат, пов'язаних із виконанням обов'язків понятих**. Присутність понятих є обов'язковою у випадку, передбаченому ч. 3 ст. 53 Закону України «Про виконавче провадження», а також у разі відсутності боржника або його представника під час вчинення виконавчих дій, пов'язаних з примусовим входженням на земельні ділянки, до нежитлових приміщень і сховищ, де зберігається майно боржника, на яке звернено стягнення, або майно стягувача, яке має бути повернуто йому в натурі, до житла, іншого володіння особи для забезпечення примусового виселення з нього та вселення в нього, під час проведення опису, арешту, вилучення і передачі майна.
Працівники поліції	Залучення здійснюється виконавцем при виконанні рішень для забезпечення публічної безпеки і порядку, запобігання, припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю виконавців, фізичних осіб, що виникли при проведенні виконавчих дій щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів на підставі мотивованої постанови виконавця, яка надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем проведення виконавчої дії (п. 2 розділу II Інструкції...).
Органи опіки та піклування (районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміні-	Закон України «Про виконавче провадження» зазначає особливий порядок участі у виконавчому провадженні органів опіки та піклування. Відповідно до ч. 1 ст. 64 цього Закону, «Під час виконання рішення про відібрання дитини державний виконавець проводить виконавчі дії за обов'язковою участю особи, якій дитина передається на виховання, із залученням представників органів опіки

** Компенсацію громадянам витрат, пов'язаних із виконанням обов'язків понятих, слід проводити із розрахунку середньоденного заробітку за місцем роботи, а громадянам, які не працюють, – із розрахунку середньоденного заробітку, розрахованого за середньомісячною заробітною платою для даної місцевості.

страції, виконавчі органи міських, районних у містах, сільських, селищних рад (ст. 56 ЦК)	і піклування. Своєю чергою, це ж саме зазначає і «Інструкція з організації примусового виконання рішень», де у п. 3 Розділу II, зазначено, що: «Залучення органів опіки та піклування відповідно до покладених на них повноважень обов'язково здійснюється державним виконавцем при виконанні рішень про відібрання і передання дитини, а також у разі необхідності забезпечення прав та інтересів дітей та непрацездатних осіб, які потребують опіки (піклування)». Тобто участь представника органу опіки і піклування при виконанні рішення про відібрання і передання дитини є обов'язковою, а у разі незалучення такого органу, дії виконавця можуть бути оскаржені за недотримання виконавчої процедури. В інших випадках таке залучення покладається на розсуд виконавця. Але органи опіки і піклування залучаються не лише у випадку виконавчого провадження про відібрання дитини, а і коли це стосується передачі на реалізацію нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким мають діти. Так, у п. 28 VIII Розділу Інструкції¹ з організації примусового виконання рішень зазначено, що у разі передачі на реалізацію нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким мають діти, необхідний попередній дозвіл органів опіки та піклування, що надається відповідно до закону. Якщо такий дозвіл не надано, виконавець продовжує виконання рішення за рахунок іншого майна боржника, а в разі відсутності такого майна повертає виконавчий документ стягувачу з підстави, передбаченої п. 9 ч. 1 ст. 37 Закону «Про виконавче провадження». Органи опіки і піклування також залучаються, якщо справа стосується усунення перешкод у побаченні з дитиною. Так, у п. 6 IX. Розділу Інструкції з примусового виконання рішень зазначено, що «при виконанні рішення про встановлення побачення з дитиною, рішення про усунення перешкод у побаченні з дитиною державний виконавець за потреби залучає органи опіки та піклування». Але в цьому випадку залучення представників органів не є обов'язковим і залежить від обставин справи*.

¹ Інструкція з організації примусового виконання рішень. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.

* Представник Органу опіки та піклування Солом'янської районної в м. Києві державної адміністрації проти задоволення позову заперечувала, зазначивши, що встановлений розпорядженням № 726 від 30.11.2012 року (право побачень з дитиною щомісяця, кожної суботи та неділі з 10.00 години до 13.00 години) регламент побачень, відповідає насамперед інтересам дитини та враховує інтереси і відносини батьків. Згідно з чч. 2 та 3 ст. 157 Сімейного кодексу України, той із батьків, хто проживає

Суб'єкти господарювання	Виконавець має право залучити зазначених суб'єктів у разі потреби для проведення чи організації виконавчих дій (п. 4 Розділу II Інструкції...).
Інші органи, підприємства, установи, організації, посадові особи, фізичні особи*	Залучення при примусовому виконанні рішень здійснюється у разі, якщо їх присутність може сприяти своєчасному й повному виконанню рішень.
Консульські установи та дипломатичні представництва України ¹	Консул може давати громадянину власної держави – боржнику поради щодо примусового виконання ним рішення, щоб незнання законодавства не потягнуло негативних наслідків для нього, зокрема, щодо погашення заборгованості по аліментах, чи, якщо для цього ж об'єктивні обставини, порадити йому звернутися до суду про зменшення розміру аліментів тощо, та за його згодою отримувати певну інформацію, яка необхідна для примусового виконання рішень

окремо від дитини, зобов'язаний брати участь у її вихованні і має право на особисте спілкування з нею. Ч. 2 ст. 159 СК України встановлено, що суд може обумовити побачення з дитиною присутністю іншої особи лише в окремих випадках і якщо це викликано інтересами дитини. З огляду на ситуацію, суд позов задовольнив, але регламент побачень не змінив. (Справа № 2609/30057/12. Рішення суду від 09. 04. 2013 року. Солом'янський районний суд міста Києва URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/51266162>).

- * Залучення у виконавчому провадженні відповідних органів, підприємств, установ, організацій, посадових осіб та фізичних осіб (крім понятних) здійснюється виконавцем шляхом винесення постанови про залучення цих осіб.

У цій постанові обов'язково зазначаються опис причин, що зумовили необхідність залучення, час та місце здійснення виконавчих дій, а також інші необхідні відомості. Копія постанови надсилається відповідному органу, установі, організації, суб'єкту господарювання, особі не пізніше наступного дня з дня її винесення, але не пізніше ніж за три дні до запланованих заходів.

Перед початком виконавчих дій виконавець усно роз'яснює залученим при примусовому виконанні рішень особам їхні права та обов'язки, про що зазначається в акті.

Виконавець контролює вчинення дій залученими особами.

- ¹ Фурса Є. Є. Роль дипломатичних представництв та консульських установ України у примусовому виконанні рішень судів та інших органів (посадових осіб): актуальні питання. Цивілістична процесуальна думка. 2018. № 1. С. 59.

Відповідальність осіб, які сприяють виконавчому провадженню	
Експерт несе кримінальну відповідальність	За відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків під час здійснення виконавчого провадження, надання завідомо неправдивого висновку під час здійснення виконавчого провадження, про що він має бути попереджений виконавцем. Збитки, завдані сторонам унаслідок видачі завідомо неправдивого висновку, підлягають відшкодуванню в порядку, встановленому законом.
Суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання несе відповідальність у порядку, встановленому законом	За недостовірну чи необ'єктивну оцінку майна
Оцінювач несе кримінальну відповідальність	За недостовірну чи необ'єктивну оцінку майна, про що він має бути попереджений виконавцем
Перекладач несе кримінальну відповідальність	За здійснення завідомо неправильного перекладу під час виконавчого провадження, а також за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків під час виконавчого провадження, про що він має бути попереджений виконавцем.

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення понять «стягувач» і «боржник».
2. Схематично зобразіть класифікацію суб'єктів виконавчого провадження за юридичною заінтересованістю.
3. Перелічіть ознаки суб'єктів виконавчого провадження.
4. Назвіть спеціальні права сторін виконавчого провадження.
5. Яке співвідношення понять «стягувач» і «позивач»?
6. Який характер має співучасть у виконавчому провадженні: обов'язковий чи факультативний?
7. За якими виконавчими провадженнями правонаступництво неможливе? Наведіть приклади.
8. Якими документами оформляються повноваження представників у виконавчому провадженні? Наведіть документи для кожного виду представництва у виконавчому провадженні.
9. Як оформляється правонаступництво у виконавчому провадженні?

10. Щодо яких суб'єктів виконавчого провадження можливе правонаступництво?
11. Хто уповноважений вирішувати питання про залучення правонаступника у виконавчому провадженні?
12. Які особи не можуть бути представниками у виконавчому провадженні?
13. Якими повноваженнями у виконавчому провадженні наділений суд? Класифікуйте їх.
14. Які особи сприяють виконавчому провадженню? Який їхній правовий статус?
15. Підстави відводів у виконавчому провадженні.
16. У яких випадках не допускається представництво у виконавчому провадженні?
17. Яким вимогам має відповідати перекладач у виконавчому провадженні?
18. У чому полягає суть попереднього та подальшого судового захисту на стадії виконання рішень юрисдикційних органів?

Глава 3

ПІДСТАВИ ВИКОНАННЯ. ВИКОНАВЧІ ДОКУМЕНТИ

3.1. Підстави виконання

Підстави виконання	Це судові акти й акти інших юрисдикційних органів, які відповідно до прямої вказівки закону підлягають примусовому виконанню у порядку виконавчого провадження (М. Д. Олегов)¹; Це зазначені в законі акти юрисдикційних органів, якими підтверджуються суб'єктивні права та обов'язки сторін і засоби захисту та відновлення порушених прав (В. В. Комаров, В. В. Баранкова)². Примусовому виконанню у порядку виконавчого провадження підлягають лише рішення про присудження.

Об'єктом виконання можуть бути	як судові акти (судів різних юрисдикцій), так і акти інших юрисдикційних органів, причому не будь-яких, а тільки тих, які за законом мають повноваження вирішувати спори про право.
Не підлягають примусовому виконанню:	рішення суду, ухвалені за позовами про визнання, бо вони констатують наявність або відсутність правовідносин і реалізуються, залежно від зацікавлених осіб державними та іншими органами і посадовими особами. Наприклад: – рішення суду про розірвання шлюбу (за ч. 2 ст. 115 СК України рішення суду про розірвання шлюбу після набрання ним законної сили надсилається судом до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення для внесення відомостей до Державного реєстру актів цивільного стану громадян та представлення відмітки в актовому записі про шлюб),

¹ Гражданское процессуальное право: учеб. / С. А. Алехина, В. В. Блажеев и др.; под ред. М. С. Шакарян. М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. 592 с. С. 481.

² Виконавче провадження : навч.-практ. посіб. / В. В. Комаров, В. В. Баранкова, В. А. Бігун та ін. ; за заг. ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2014. 704 с. С. 37.

	- про визнання договору недійсним без реституції; - про усиновлення (звернення до виконання рішення у справах про усиновлення здійснюється шляхом надіслання копії рішення суду до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення, у справах про усиновлення дітей іноземцями – також до Департаменту захисту прав дітей та усиновлення); - про позбавлення батьківських прав (у справах про позбавлення особи батьківських прав суд після набрання рішенням суду законної сили надсилає копію такого рішення до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем реєстрації народження дитини, для внесення відповідних відміток до актового запису цивільного стану) тощо¹. Виконавчий документ на підставі наведених рішень не видається. Водночас це не означає, що такі рішення не виконуються. Виконання таких рішень здійснюється поза межами виконавчого провадження.
Усі акти юрисдикційних органів є документами і є підставами виконання, але не всі вони є підставами примусового виконання у порядку виконавчого провадження і, відповідно, не є виконавчими документами. Так, наприклад, рішення Міжнародного комерційного арбітражу, третейського суду не є виконавчими документами². Як правильно наголошує І. В. Андронов, слід розрізняти: - звернення рішення до виконання; - звернення рішення до примусового виконання³.	

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 146–147.

² Шалавін С. Г. Про поняття «виконавчий документ». *Журнал російського права*. 2001. № 2. URL: http://ua-referat.com/%D0%9F%D1%80%D0%BE_%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B8%D0%B9_%D0%B4%D0%BE%D0%BA-%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82.

³ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 146–147.

ПІДСТАВИ ВИКОНАННЯ:

Зазначені в законі акти юрисдикційних органів, якими підтверджуються суб'єктивні права й обов'язки сторін і засоби захисту та відновлення порушених прав¹.

Підставою для відкриття виконавчого провадження по виконанню судового рішення є пред'явлений до відповідного відділу органів державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених законом випадках до приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», виконавчий документ разом із заявою стягувача про відкриття виконавчого провадження. Водночас стягувачу потрібно вирішити питання стосовно місця виконання судового рішення.

Від правильного розуміння державним чи приватним виконавцем змісту рішення, що підлягає виконанню, залежать зміст і характер виконавчих дій, потрібних для виконання рішення, усвідомлення ним змісту рішення є необхідною передумовою здійснення виконавчого провадження.

Підставою для виконання суб'єктом державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань судового рішення, що набрало законної сили, є його примірник в електронній формі, надісланий суб'єкту державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань у порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, затвердженим Міністерством юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України.

Примусове виконання рішень, передбачених ст. 3 ЗУ «Про виконавче провадження», здійснюють державні виконавці та приватні виконавці (крім рішень, передбачених ч. 2 ст. 5 ЗУ «Про виконавче провадження»².

¹ Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. С. 962.

² Інструкція з організації примусового виконання рішень: Наказ міністерства юстиції від 02 квітня 2012 р. № 512/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 14.02.2020).

3.2. Поняття, зміст і форма виконавчого документа

У правовій доктрині є різні визначення поняття «виконавчий документ»:	
Виконавчий документ	Виданий відповідно до акта уповноваженого органу чи посадової особи (підстави виконання) документ, складений за чітко визначеною формою, на основі якого органи примусового виконання безпосередньо здійснюють примусове виконання (стягують майно, грошові кошти, примушують боржника вчинити певні дії або утриматися від їх учинення) (М. Д. Олегів) ¹ .
	Визначений Законом України «Про виконавче провадження» документ встановленої форми, який посвідчує право стягувача на отримання присудженого від боржника, і на підставі якого здійснюється примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). Значення виконавчого документа полягає у тому, що за його наявності до боржника можуть бути вжиті заходи примусового характеру, тоді як добровільне виконання рішення можливе і без виконавчого документа. Тобто виконавчий документ є підставою саме для примусового виконання рішення. (І. В. Андронов) ² .
	Документ, у якому виражається зміст підстави виконання, пред'явлення якого необхідне для початку виконавчого провадження. Виконавчий документ може мати самостійне значення і складатися окремо від документа, що фіксує підставу виконання. Водночас, документ, у якому виражено підставу виконання, може вважатися одночасно і виконавчим документом (Д. Х. Валеев, В. В. Піляєва) ³ .
	Документ, складений у передбаченій законом формі з дотриманням передбачених законом вимог спеціально уповноваженим для цього органом, який є підставою для відкриття виконавчого провадження. Особливістю виконавчого документа є наявність у ньому владного припису (вимоги),

¹ Гражданское процессуальное право: учеб. / С. А. Алехина, В. В. Блажеев и др.; под ред. М. С. Шакарян. М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. 592 с. С. 481.

² Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 146.

³ Валеев Д. Х. Исполнительные документы как основания принудительного исполнения. URL: <http://www.lawmix.ru/comm/6929/>; Валеев Д. Х. Исполнительное производство : учебник для вузов. СПб.: Питер, 2008. 400 с. С. 121; Исполнительное производство. 3-е изд., доп. и перераб. / Под ред. Я. Ф. Фархудинова. СПб.: Питер, 2004. 367 с. С. 98; Пиляева В. В. Исполнительное производство : учебное пособие. 2-е изд. М.: КНОРУС, 2006. 224 с. С. 46.

	який підлягає примусовому виконанню. Виконавчий документ за своєю правовою природою у межах виконавчого провадження є процесуальним документом та має цілком самостійне процесуальне значення. Водночас для виконавчого провадження не має значення підстава видачі, наприклад, виконавчого листа, оскільки лише виконавчий лист є єдиною та обов'язковою підставою відкриття виконавчого провадження (В. А. Гуреев)¹.
	Вказаний у законі акт, який є підставою для відкриття виконавчого провадження. Сутність виконавчого документа полягає у тому, що він у концентрованому вигляді виражає всю попередню юрисдикційну діяльність, закріплюючи у своєму змісті владний припис і параметри обов'язкової правової поведінки. Призначення виконавчого документа у тому, щоби змусити боржника виконувати обов'язки, вказані в юрисдикційному акті. Документ є виконавчим лише тоді, коли він є у передбаченому законом переліку (В. В. Захаров)².
	Офіційне розпорядження, здійснене у письмовій формі компетентним органом і яке відповідає передбаченим законом вимогам (О. М. Чашин)³.
	Прямо вказаний у законі документ, на основі якого виконавець має повноваження відкрити виконавче провадження і здійснити його примусове виконання у порядку, передбаченому законодавством про виконавче провадження (С. Ф. Афанасьєв, В. Ф. Борисова, О. В. Исаєнкова, М. В. Філімонова)⁴.
	Вказаний у законі документ, який підлягає примусовому виконанню виконавцем у порядку, передбаченому законом, у випадку невиконання його боржником в добровільному порядку (І. М. Вставская, С. А. Савченко)⁵.

¹ Настольная книга судебного пристава-исполнителя: учебно-практическое пособие / под ред. В. А. Гуреева. М.: Статут, 2012. 888 с. С. 184–185; Гуреев В. А., Гуцин В. В. Исполнительное производство : учебник. М. : Эксмо, 2009. 352 с. С. 91; Гуреев В. А., Гуцин В. В. Исполнительное производство : учебник для магистров. 3-е изд., перераб. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2012. 559 с. С. 127–128.

² Захаров В. В. Комментарий к Федеральному закону «Об исполнительном производстве» (постатейный). М.: РИОР: ИНФРА-М, 2014. 431 с. С. 45.
Чашин А. Н. Исполнительное производство : учебное пособие. М.: Дело и Сервис, 2009. 480 с. С. 75.

³ Афанасьев С. Ф. Исполнительное производство : учебник для магистров / С. Ф. Афанасьев [и др.] ; под ред. О. В. Исаенковой, С. Ф. Афанасьева. М. : Издательство Юрайт, 2012. 413 с. С. 145.

⁴ Вставская И. М., Савченко С. А. Исполнительное производство: учебное пособие. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Проспект, 2010. 232 с. С. 56.

Виконавчий документ – це виданий відповідно до акту уповноваженого органу чи посадової особи (підстави виконання) документ, складений за чітко визначеною формою, на основі якого органи примусового виконання безпосередньо здійснюють примусове виконання (стягують майно, грошові кошти, примушують боржника вчинити певні дії або утриматися від їх учинення).

Виконавчими документами є документи, в яких виражається зміст підстави виконання, пред'явлення яких необхідне для початку виконавчого провадження. Виконавчий документ може мати самостійне значення і складатися окремо від документа, що фіксує підставу виконання. Водночас документ, в якому виражено підставу виконання, може вважатися одночасно і виконавчим документом.

У разі пред'явлення до примусового виконання рішення міжнародного юрисдикційного органу у випадках, передбачених міжнародним договором України, такий виконавчий документ повинен відповідати вимогам, встановленим міжнародним договором України (ч. 1 ст. 4 ЗУ «Про виконавче провадження»).

У разі якщо рішення ухвалено на користь кількох позивачів або проти кількох відповідачів, а також якщо належить передати майно, що перебуває в кількох місцях, чи резолютивною частиною рішення передбачено вчинення кількох дій, у виконавчому документі зазначаються один боржник та один стягувач, а також визначається, в якій частині необхідно виконати таке рішення, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним (ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про виконавче провадження»).

Форма письмова.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАВЧОГО ДОКУМЕНТА
(ст. 4 ЗУ «Про виконавче провадження»)

назва і дата видачі документа, найменування органу, прізвище, ім'я, по батькові та посада посадової особи, яка його видала;

дата прийняття і номер рішення, згідно з яким видано документ;

повне найменування (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та, за наявності, по батькові (для фізичних осіб) стягувача та боржника, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або адреса місця проживання перебування (для фізичних осіб), дата народження боржника – фізичної особи;

ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань стягувача та боржника (для юридичних осіб – за наявності);

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) боржника (для фізичних осіб – платників податків);

резолютивна частина рішення, що передбачає заходи примусового виконання рішень;

дата набрання рішенням законної сили (крім рішень, що підлягають негайному виконанню);

строк пред'явлення рішення до виконання.

3.3. Види виконавчих документів. Характеристика кожного з них

РІШЕННЯ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ПРИМУСОВОМУ ВИКОНАННЮ. ВИКОНАВЧІ ДОКУМЕНТИ: (ст 3 ЗУ «Про виконавче провадження»)¹

→ 1. Виконавчі листи та накази, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України.

→ 2. Судові накази.

→ 3. Ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом.

→ 4. Виконавчі написи нотаріусів.

→ 5. Посвідчення комісій по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій.

→ 6. Постанови державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанови державних виконавців чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанови приватних виконавців про стягнення основної винагороди.

→ 7. Постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом.

→ 8. Рішення інших державних органів та рішень Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами;

→ 9. Рішення Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародним договором України.

→ 10. Рішення (постанов) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.

У виконавчому документі можуть зазначатися інші дані (якщо вони відомі суду чи іншому органу (посадовій особі), що видав виконавчий документ), які ідентифікують стягувача та боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення, зокрема місце роботи боржника – фізичної особи, місцезнаходження майна боржника, реквізити рахунків стягувача і боржника, номери їх засобів зв'язку та адреси електронної пошти.

Виконавчі листи викладаються в електронній формі з використанням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів, передбачених Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему, і підписуються електронним цифровим підписом судді (в разі колегіального розгляду – електронними цифровими підписами всіх суддів, які входять до колегії).

Виконавчий документ підписується уповноваженою посадовою особою із зазначенням її прізвища та ініціалів і скріплюється печаткою. Скріплення виконавчого документа печаткою із зображенням Державного Герба України є обов'язковим, якщо орган (посадова особа), який видав виконавчий документ, згідно із законом зобов'язаний мати таку печатку (ч. 3 ст. 4 ЗУ «Про виконавче провадження»).

Рішення, що підлягають примусовому виконанню. Виконавчі документи (ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження»)

Примусовому виконанню відповідно до ч. 1 ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження» підлягають рішення на підставі таких виконавчих документів:	ХАРАКТЕРИСТИКА КОЖНОГО ВИКОНАВЧОГО ДОКУМЕНТА, ЩО ПІДЛЯГАЄ ПРИМУСОВОМУ ВИКОНАННЮ:
<i>1) виконавчих листів та наказів, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових</i>	<i>Виконавчий лист – це виконавчий документ, який видається судами загальної юрисдикції на підставі судових рішень, ухвалених у порядку цивільного або адміністративного судочинства, рішень третейських судів, рішень міжнародних комерційних арбітражів і рішень іноземних судів за наявності ухвали українського суду про надання дозволу на їх примусове виконання в Україні.</i>

рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України;	Виконавчий лист може бути виданий також у кримінальній справі, якщо вирок суду передбачає покарання у вигляді конфіскації майна та/або відшкодування збитків, заподіяних злочином¹. (Див.: ст. 431 ЦПК України, ст. 373 КАС України, ч. 3 ст. 535 КПК України, Розділи XIX–XX Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затвердженої Наказом Державної судової адміністрації України від 20.08.2019 р. № 814²). Наказ господарського суду – це виконавчий документ, який видається господарськими судами на підставі судових рішень, ухвалених у порядку господарського судочинства, та рішень третейських судів³. (Див.: ст. 327 ГПК України⁴, п.п. 2.6.13-2.6.14 Інструкції з діловодства в господарських судах України, затвердженої Наказом Державної судової адміністрації України від 20.02.2013 р. № 28⁵). <i>Витяги з нормативно-правових актів:</i> Ст. 431 «Звернення судових рішень до виконання» ЦПК України 1. Виконання судового рішення здійснюється на підставі виконавчого листа, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції. Виконавчі листи викладаються в електронній формі з використанням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС) шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів, передбачених Положенням про ЄСІТС, і підписуються електронним цифровим підписом судді (в разі колегіального розгляду – електронними цифровими підписами всіх суддів, які входять до складу колегії). 2. Підставою для виконання суб'єктом державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань судового рішення, що набрало законної сили, є його примірник в електронній формі, надісланий суб'єкту державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань у порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, затвердженому Міністерством юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 148.

² Інструкція з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затверджена Наказом Державної судової адміністрації України від 20.08.2019 р. № 814 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0814750-19/find?text=%EБ%E8%F1%F2#Text>.

³ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 148.

⁴ Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-II. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

⁵ Інструкція з діловодства в господарських судах України, затверджена Наказом Державної судової адміністрації України від 20.02.2013 р. № 28. URL: [https://court.gov.ua/userfiles/N28\(1\).pdf](https://court.gov.ua/userfiles/N28(1).pdf).

	3. Виконавчий лист, судовий наказ, а у випадках, встановлених ЦПК, – ухвала суду є виконавчими документами. Виконавчий лист, судовий наказ, ухвала мають відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. 4. Протягом 5 днів після набрання судовим рішенням законної сили виконавчий документ, зазначений в ч. 3 ст. 431 ЦПК України, вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів, а його копія (текст), що містить інформацію про вебадресу такого документа у Єдиному державному реєстрі виконавчих документів, надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу, або, у разі її відсутності, рекомендованим чи цінним листом. 5. Якщо судове рішення прийнято на користь декількох позивачів або проти декількох відповідачів, або якщо виконання повинно бути проведено в різних місцях чи рішенням передбачено вчинення кількох дій, видаються декілька виконавчих листів, у яких зазначаються один боржник та один стягувач, а також визначається, в якій частині необхідно виконати судові рішення, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним. 6. За заявою особи, на користь якої ухвалено рішення, суд з метою забезпечення виконання рішення суду може вжити заходів, передбачених ст. 150 ЦПК України. 7. У разі вирішення питання про виправлення помилки у виконавчому документі; визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню; забезпечення виконання судового рішення; стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; відстрочення чи розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і порядку виконання; звернення стягнення на грошові кошти, що належать третім особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку; зупинення виконання (дії) судового рішення; заміну сторони виконавчого провадження суд вносить відповідну ухвалу до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше 2 днів з дня її постановлення у порядку, передбаченому ч. 4 ст. 431 ЦПК України. 8. Якщо судом вживалися заходи забезпечення позову, суд вносить до Єдиного державного реєстру виконавчих документів навні у суді документи, що підтверджують виконання відповідної ухвали суду. 9. Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих документів затверджується спільним нормативно-правовим актом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України¹. Ст. 462 «Умови визнання та виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню» ЦПК України Рішення іноземного суду (суду іноземної держави, інших компетентних органів іноземних держав, до компетенції яких належить розгляд цивільних справ) визнаються та виконуються в

¹ Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження : Наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16#Text>.

Україні, якщо їх визнання та виконання передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності.

У разі якщо визнання та виконання рішення іноземного суду залежить від принципу взаємності, вважається, що він існує, оскільки не доведено інше.

Ст. 470 «Звернення до примусового виконання рішення іноземного суду» ЦПК України

1. На підставі рішення іноземного суду та ухвали про надання дозволу на його примусове виконання, що набрала законної сили, суд видає виконавчий лист, який пред'являється для виконання в порядку, встановленому законом.

2. Виконавчий лист вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів в порядку, встановленому Положенням про Єдиний державний реєстр виконавчих документів.

Ст. 479 «Ухвала суду про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу або про відмову у визнанні і наданні дозволу на виконання» ЦПК України

1. За результатами розгляду заяви про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу суд постановляє ухвалу про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу або про відмову у визнанні і наданні дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу за правилами, встановленими ЦПК України для ухвалення рішення.

2. В ухвалі суду мають бути також зазначені:

1) найменування і склад міжнародного комерційного арбітражу, який прийняв рішення;

2) імена (найменування) сторін арбітражного спору;

3) дані про рішення міжнародного комерційного арбітражу, за яким заявник просить видати виконавчий лист;

4) вказівка про видачу виконавчого листа або про відмову у його видачі.

3. Якщо рішення міжнародного комерційного арбітражу вже виконувалося раніше, суд визначає, в якій частині або з якого часу воно підлягає виконанню.

4. Якщо в рішенні міжнародного комерційного арбітражу передбачена сплата відсотків та (або) пеня, які нараховуються відповідно до умов, вказаних в рішенні міжнародного арбітражу, суд вказує в своїй ухвалі про визнання та надання дозволу на виконання такого рішення про нарахування таких відсотків та (або) пені до моменту виконання рішення з урахуванням чинного законодавства, що регулює таке нарахування.

5. Остаточна сума відсотків (пені) у такому випадку розраховується за правилами, визначеними у рішенні суду, органом (особою), який (яка) здійснює примусове виконання рішення суду і відповідні дії (рішення) якого (якої) можуть бути оскаржені в порядку, передбаченому розділом VII ЦПК України.

6. Якщо в рішенні міжнародного комерційного арбітражу суму стягнення зазначено в іноземній валюті або валютах, суд, який

розглядає це клопотання, вказує в своїй ухвалі суму стягнення у валюті, зазначеній в рішенні міжнародного комерційного арбітражу, а за заявою стягувача суд визначає суму стягнення в національній валюті України за курсом Національного банку України на день постановлення ухвали.

7. Ухвала суду про визнання і надання дозволу на виконання або про відмову у визнанні і наданні дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу може бути оскаржена сторонами в апеляційному порядку, передбаченому ЦПК України для оскарження рішень суду.

8. Ухвала суду, якщо вона не була оскаржена в апеляційному порядку, набирає законної сили після закінчення строку на апеляційне оскарження.

У разі подання апеляційної скарги ухвала суду набирає законної сили після розгляду справи судом апеляційної інстанції.

9. Ухвала про визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу направляється сторонам у порядку, передбаченому ст. 272 ЦПК України.

10. Виконавчий лист вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше наступного дня з дня його видання в порядку, встановленому Положенням про Єдиний державний реєстр виконавчих документів.

Ст. 482 «Надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, якщо місце арбітражу знаходиться на території України» ЦПК України

1. Надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, якщо місце арбітражу знаходиться на території України, здійснюється судом у порядку, встановленому цією главою, з особливостями, передбаченими цією статтею.

2. Суд може зупинити провадження у справі за заявою про визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, якщо в провадженні суду є заява про скасування цього рішення, – до набрання законної сили ухвалою суду, якою вирішена така заява.

3. До постановлення ухвали по суті поданої заяви про надання дозволу на примусове виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу будь-яка сторона арбітражного розгляду в установлені законом порядку та строки має право звернутися до суду із заявою про скасування цього ж рішення та просити розглянути його спільно із заявою про надання дозволу на виконання цього рішення в одному провадженні.

Про спільний розгляд заяви про надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу і заяви про його скасування та об'єднання їх в одне провадження суд постановляє ухвалу в день надходження до суду заяви про скасування рішення міжнародного комерційного арбітражу, а якщо це неможливо, – не пізніше наступного дня.

До заяви про скасування рішення міжнародного комерційного арбітражу застосовуються загальні положення, передбачені ст.ст. 454, 455 ЦПК України.

**Ст. 1 «Сфера застосування» Закону України
«Про міжнародний комерційний арбітраж»
від 24.02.1994 р. № 4002-XII¹**

1. Цей Закон застосовується до міжнародного комерційного арбітражу, якщо місце арбітражу знаходиться на території України. Однак положення, передбачені ст.ст. 8, 9, 35 і 36 цього Закону, застосовуються і в тих випадках, коли місце арбітражу знаходиться за кордоном.

2. До міжнародного комерційного арбітражу можуть за угодою сторін передаватися:

– спори з договірних та інших цивільно-правових відносин, що виникають при здійсненні зовнішньоторговельних та інших видів міжнародних економічних зв'язків, якщо комерційне підприємство хоча б однієї із сторін знаходиться за кордоном, а також

– спори підприємств з іноземними інвестиціями і міжнародних об'єднань та організацій, створених на території України, між собою, спори між їх учасниками, а так само їх спори з іншими суб'єктами права України.

3. Для цілей п. 2 цієї статті, якщо:

– сторона має більше ніж одне комерційне підприємство, комерційним підприємством вважається те, яке має найбільше відношення до арбітражної угоди;

– сторона не має комерційного підприємства, береться до уваги її постійне місце проживання.

4. Цей Закон не зачіпає дії будь-якого іншого закону України, тому певні спори не можуть передаватися до арбітражу або можуть бути передані до арбітражу тільки згідно з положеннями іншими, ніж ті, що є в цьому Законі.

5. Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про арбітраж (третейський суд), то застосовуються правила міжнародного договору.

**Ст. 35 «Визнання та виконання арбітражного рішення»
Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж»**

1. Арбітражне рішення, незалежно від того, в якій країні воно було винесено, визнається обов'язковим і при поданні до компетентного суду письмового клопотання виконується з урахуванням положень цієї статті та ст. 36.

2. Сторона, що спирається на арбітражне рішення або порушує клопотання про його виконання, повинна подати оригінал належним чином засвідченого арбітражного рішення або належним чином засвідчену копію такого, а також оригінал арбітражної угоди, зазначеної в ст. 7, або належним чином засвідчену копію угоди. Якщо арбітражне рішення або угода викладені іноземною мовою, сторона повинна подати належним чином засвідчений переклад цих документів на українську мову.

¹ Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. № 4002-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>.

Ст. 36 «Підстави для відмови у визнанні або у виконанні арбітражного рішення» Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж»

1. У визнанні або у виконанні арбітражного рішення, незалежно від того, в якій державі воно було винесено, може бути відмовлено лише:

1) на прохання сторони, проти якої воно спрямоване, якщо ця сторона подасть компетентному суду, у якого просить визнання або виконання, доказ того, що:

– одна із сторін в арбітражній угоді, зазначеній у ст. 7, була якоюсь мірою недієздатною; або ця угода є недійсною за законом, якому сторони цю угоду підпорядкували, а в разі відсутності такої вказівки, – за законом держави, де рішення було винесено; або

– сторону, проти якої винесено рішення, не було належним чином сповіщено про призначення арбітра чи про арбітражний розгляд або з інших поважних причин вона не могла подати свої пояснення; або

– рішення винесено щодо спору, не передбаченого арбітражною угодою, або такого, що не підпадає під її умови, або містить постанови з питань, що виходять за межі арбітражної угоди; проте, якщо постанови з питань, охоплених арбітражною угодою, можуть бути відокремлені від тих, які не охоплюються такою угодою, то та частина арбітражного рішення, яка містить постанови з питань, що охоплені арбітражною угодою, може бути визнана і виконана; або

– склад третейського суду або арбітражна процедура не відповідали угоді між сторонами або, за відсутності такої, не відповідали закону тієї держави, де мав місце арбітраж; або

– рішення ще не стало обов'язковим для сторін, або було скасовано, або його виконання зупинено судом держави, в якій або згідно із законом якої воно було прийнято; або

2) якщо суд визнає, що:

– об'єкт спору не може бути предметом арбітражного розгляду за законодавством України; або

– визнання та виконання цього арбітражного рішення суперечить публічному порядку України.

2. Якщо в суді, зазначеному в абз. 5 підпункту 1 п. 1 цієї статті, заявлено клопотання про скасування або зупинення виконання арбітражного рішення, суд, в якому запитується визнання або виконання, може, якщо визнає це за належне, відкласти винесення свого рішення і може також, за клопотанням тієї сторони, яка просить про визнання або виконання арбітражного рішення, зобов'язати іншу сторону надати належне забезпечення.

Ст. 487 «Ухвала суду про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду або про відмову у його видачі» ЦПК України

1. За результатами розгляду заяви про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду суд постановляє ухвалу про видачу виконавчого листа або про відмову у видачі виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду за правилами, встановленими ЦПК України для ухвалення рішення.

2. В ухвалі суду мають бути також зазначені:
- 1) найменування і склад третейського суду, який прийняв рішення;
  - 2) прізвища, імена та по батькові (найменування) сторін третейського спору;
  - 3) дані про рішення третейського суду, за яким заявник просить видати виконавчий лист;
  - 4) вказівка про видачу виконавчого листа або про відмову у його видачі.
3. Ухвала суду про відмову у видачі виконавчого листа може бути оскаржена сторонами в апеляційному порядку, встановленому для оскарження рішення суду першої інстанції.
4. Після набрання законної сили ухвалою про відмову у видачі виконавчого листа спір між сторонами може бути вирішений судом у загальному порядку.
5. Ухвала суду за наслідками розгляду заяви про видачу виконавчого листа, якщо вона не була оскаржена в апеляційному порядку, набирає законної сили після закінчення строку на апеляційне оскарження.
- У разі подання апеляційної скарги ухвала суду набирає законної сили після розгляду справи судом апеляційної інстанції.
6. Ухвала про видачу виконавчого листа направляється сторонам протягом 5 днів з дня її постановлення.
7. Виконавчий лист вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше наступного дня з дня його видання в порядку, встановленому Положенням про Єдиний державний реєстр виконавчих документів.
8. Після розгляду судом заяви про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду справа підлягає поверненню до постійно діючого третейського суду.

Розділ VII «Виконання рішення третейського суду»

Закону України «Про третейські суди»¹

Ст. 55 «Виконання рішення третейського суду» Закону України «Про третейські суди»

Рішення третейського суду виконуються зобов'язаною стороною добровільно, в порядку та строки, що встановлені в рішенні. Якщо в рішенні строк його виконання не встановлений, рішення підлягає негайному виконанню.

Ст. 56 «Порядок видачі виконавчого документа» Закону України «Про третейські суди»

Заява про видачу виконавчого документа може бути подана до компетентного суду протягом трьох років з дня прийняття рішення третейським судом. Така заява підлягає розгляду компетентним судом протягом 15 днів з дня її надходження до суду. Про час та місце розгляду заяви повідомляються сторони, проте неявка сторін чи однієї із сторін не є перешкодою для судового розгляду заяви.

¹ Про третейські суди : Закон України від 11.05.2004 р. № 1701-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>.

При розгляді заяви про видачу виконавчого документа компетентний суд повинен витребувати справу з постійно діючого третейського суду, в якому зберігається справа, яка має бути направлена до компетентного суду протягом п'яти днів від дня надходження вимоги. У такому випадку строк вирішення заяви про видачу виконавчого документа продовжується до одного місяця.   Ухвала про видачу виконавчого документа направляється сторонам протягом п'яти днів з дня її прийняття.   Сторона, на користь якої виданий виконавчий документ, одержує його безпосередньо у компетентному суді.   Після розгляду компетентним судом заяви про видачу виконавчого документа справа підлягає поверненню до постійно діючого третейського суду.   Компетентний суд відмовляє в задоволенні заяви про видачу виконавчого документа, якщо: 1) на день прийняття рішення за заявою про видачу виконавчого документа рішення третейського суду скасовано компетентним судом;   2) справа, по якій прийнято рішення третейського суду, не підвідомча третейському суду відповідно до закону;   3) пропущено встановлений цією статтею строк для звернення за видачею виконавчого документа, а причини його пропуску не визнані судом поважними;   4) рішення третейського суду прийнято у спорі, не передбаченому третейською угодою, або цим рішенням вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди. Якщо рішенням третейського суду вирішені питання, які виходять за межі третейської угоди, то скасовано може бути лише ту частину рішення, що стосується питань, які виходять за межі третейської угоди;   5) третейська угода визнана недійсною компетентним судом;   6) склад третейського суду, яким прийнято рішення, не відповідав вимогам ст.ст. 16-19 цього Закону;   7) рішення третейського суду містить способи захисту прав та охоронюваних інтересів, які не передбачені законами України;   8) постійно діючий третейський суд не надав на вимогу компетентного суду відповідну справу;   9) третейський суд вирішив питання про права і обов'язки осіб, які не брали участь у справі.   Ухвала компетентного суду про відмову у видачі виконавчого документа, якщо вона не була оскаржена в апеляційному порядку, набирає законної сили після закінчення строку на апеляційне оскарження. У разі подання апеляції ухвала компетентного суду набирає законної сили після розгляду справи судом апеляційної інстанції.   Сторони мають право протягом 15 днів після винесення компетентним судом ухвали про відмову у видачі виконавчого документа оскаржити цю ухвалу в апеляційному порядку. Після набрання законної сили ухвалою про відмову у видачі виконавчого документа спір між сторонами може бути вирішений компетентним судом у загальному порядку.

**Ст. 57 «Примусове виконання рішення третейського суду»
Закону України «Про третейські суди»**

Рішення третейського суду, яке не виконано добровільно, підлягає примусовому виконанню в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Виконавчий документ, виданий на підставі рішення третейського суду, може бути пред'явлений до примусового виконання в строки, встановлені Законом України «Про виконавче провадження».

**Ст. 373 «Звернення судових рішень в адміністративних
справах до виконання» КАС України**

1. Виконання судового рішення здійснюється на підставі виконавчого листа, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції.

Виконавчі листи викладаються в електронній формі з використанням Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів, передбачених Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему, і підписуються електронним цифровим підписом судді (в разі колегіального розгляду – електронними цифровими підписами всіх суддів, які входять до складу колегії).

2. Підставою для виконання суб'єктом державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань судового рішення, що набрало законної сили, є його примірник в електронній формі, надісланий суб'єкту державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань у порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, затвердженому Міністерством юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України.

3. Виконавчий лист, а у випадках, встановлених КАС України, – ухвала суду є виконавчими документами. Виконавчий лист, ухвала мають відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом.

4. Протягом 5 днів після набрання судовим рішенням законної сили виконавчий документ, зазначений у ч. 3 ст. 373 КАС України, вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів, а його копія (текст), що містить інформацію про вебадресу такого документа у Єдиному державному реєстрі виконавчих документів, надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу або у разі її відсутності – рекомендованим чи цінним листом.

5. Якщо судові рішення прийнято на користь декількох позивачів або проти декількох відповідачів, або якщо виконання повинно бути проведено в різних місцях чи рішенням передбачено вчинення кількох дій, видаються декілька виконавчих документів, у яких зазначаються один стягувач та один боржник, а також визначається, в якій частині необхідно виконати судові рішення, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним.

6. За заявою особи, на користь якої ухвалено рішення, суд з метою забезпечення виконання рішення суду може вжити заходів, передбачених ст. 151 КАС України.

7. У разі вирішення питання про виправлення помилки у виконавчому документі; визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню; забезпечення виконання судового рішення; стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; відстрочення чи розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і порядку виконання; зупинення виконання (дії) судового рішення; заміну сторони виконавчого провадження суд вносить відповідну ухвалу до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше двох днів з дня її постановлення у порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті.

8. Якщо судом вживалися заходи забезпечення позову, суд вносить до Єдиного державного реєстру виконавчих документів наявні у суді документи, що підтверджують виконання відповідної ухвали суду.

9. Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих документів затверджується спільним нормативно-правовим актом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України.

Ст. 535 «Звернення судового рішення до виконання» КПК України¹

1. Судове рішення, що набрало законної сили, якщо інше не передбачено цим Кодексом, звертається до виконання не пізніш як через три дні з дня набрання ним законної сили або повернення матеріалів кримінального провадження до суду першої інстанції із суду апеляційної чи касаційної інстанції.

2. Суд разом із своїм розпорядженням про виконання судового рішення надсилає його копію відповідному органу чи установі, на які покладено обов'язок виконати судове рішення.

Підставою для виконання суб'єктом державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань судового рішення, що набрало законної сили, є його примірник в електронній формі, надісланий суб'єкту державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань у порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, затвердженому Міністерством юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України.

У разі якщо судове рішення або його частина підлягає виконанню органами державного казначейства, таке виконання здійснюється за процедурою безспірного списання.

3. У разі якщо судове рішення або його частина підлягає виконанню органами ДВС, приватним виконавцем, суд видає виконавчий лист, який звертається до виконання в порядку, передбаченому законом про виконавче провадження.

4. Органи, особи, які виконують судове рішення, повідомляють суд, який постановив судове рішення, про його виконання.

¹ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

**Розділ XIX «Звернення судових рішень
до примусового виконання» Інструкції з діловодства
в місцевих та апеляційних судах України**

1. Звернення до виконання судових рішень здійснюється в порядку та в строки встановлені відповідно до вимог процесуального законодавства, Кримінально-виконавчого кодексу України, з урахуванням положень Закону України «Про виконавче провадження», а також інших нормативно-правових актів.

2. Виконавчі документи (виконавчий лист, наказ, судовий наказ, постанова, ухвала), які виготовляються судом, мають відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом.

3. Виконавчий лист (наказ), формується на підставі внесених даних в АСДС.

4. Всі виконавчі документи, на підставі яких відповідно до закону здійснюється примусове виконання судових рішень підлягають обов'язковому внесенню до Єдиного державного реєстру виконавчих документів.

5. Звернення до виконання судового рішення та контроль за його виконанням покладається на суд, що розглянув справу як суд першої інстанції.

6. Судові рішення звертаються до виконання після того, як вони набрали законної сили, та повернення справ до суду першої інстанції після апеляційного або касаційного розгляду, крім випадків негайного їх виконання.

7. Листування щодо виконання судового рішення підшивається до матеріалів відповідної судової справи.

8. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд у межах повноважень, наданих йому законом.

9. Визначена керівником апарату суду відповідальна особа контролює своєчасність та повноту повідомлень про виконання судового рішення. У разі неодержання повідомлення про виконання судового рішення він доповідає про це головному судді, який вживає необхідних заходів.

10. Судове рішення вважається виконаним лише після отримання повідомлення про його виконання в повному обсязі.

11. Оригінали виконавчих документів про стягнення з державного органу, державного підприємства, установи, організації судового збору, штрафу (як засобу процесуального примусу) направляються судами до ДСА України, як стягувачу, для подальшого пред'явлення до органів Державної казначейської служби України.

Оригінали виконавчих документів про стягнення судового збору, про накладення штрафу (як засобу процесуального примусу) з фізичних та юридичних осіб пред'являються судами для виконання до відповідних органів ДФС у строки, встановлені Законом України «Про виконавче провадження».

Перед направленням виконавчого документа відповідальний працівник суду перевіряє стан добровільної сплати боржниками судового збору або штрафу (як засобу процесуального примусу) до бюджету.

Розділ XX «Особливості звернення до примусового виконання судових рішень у кримінальних провадженнях» Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України

5. Суд, який постановив вирок, що передбачає покарання у вигляді конфіскації майна, після набрання ним законної сили надсилає виконавчий лист, копію опису майна і копію вироку для виконання органу ДВС, про що сповіщає відповідну фінансову установу. У разі відсутності у справі опису майна засудженого надсилається довідка про те, що опису майна не проводилося.

Виконання покарання у виді конфіскації майна здійснюється органом ДВС, за місцезнаходженням майна відповідно до Закону України «Про виконавче провадження».

7. У разі якщо особу зобов'язали до відшкодування збитків, за подіяних злочином, виконавчі листи видаються не пізніше 3 днів після набрання рішенням суду законної сили або після повернення справи з апеляційної чи касаційної інстанції, у порядку, передбаченому законом про виконавче провадження.

Якщо відшкодування збитків покладено солідарно на декількох осіб, виконавчі листи видаються за кількістю боржників з обов'язковим зазначенням у кожному виконавчому листі загальної суми, що підлягає стягненню, та всіх осіб, які зобов'язані відшкодувати збитки. У виконавчому листі вказується відоме суду місцезнаходження (місце проживання) кожного боржника.

8. Виконавчі листи про відшкодування збитків на користь держави, державного бюджету не пізніше 3 днів після набрання вироком законної сили або після повернення справи з апеляційної чи касаційної інстанції направляються безпосередньо до органу ДВС за місцем проживання засудженого, за місцезнаходженням його майна або за місцем відбування покарання.

Ст. 327 «Звернення судових рішень до виконання» ГПК України

1. Виконання судового рішення здійснюється на підставі **наказу, виданого судом**, який розглядав справу як суд першої інстанції.

Накази суду викладаються в електронній формі з використанням ЄСПТС шляхом заповнення відповідних форм процесуальних документів, передбачених Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему, і підписуються електронним цифровим підписом судді (в разі колегіального розгляду – електронними цифровими підписами всіх суддів, що входять до складу колегії).

2. Підставою для виконання суб'єктом державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань судового рішення, що набрало законної сили, є його примірник в електронній формі, надісланий суб'єкту державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань у порядку інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, затвердженому Міністерством юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України.

3. Наказ, судовий наказ, а у випадках, встановлених цим Кодексом, – ухвала суду є виконавчими документами. Наказ, судовий наказ, ухвала суду мають відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом.

4. Протягом 5 днів після набрання судовим рішенням законної сили виконавчий документ, зазначений в частині третій цієї статті, вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів, а його копія (текст), що містить інформацію про вебадресу такого документа у Єдиному державному реєстрі виконавчих документів, надсилається стягувачу на його офіційну електронну адресу, або, у разі її відсутності, рекомендованим чи цінним листом.

5. Якщо судове рішення прийнято на користь декількох позивачів чи проти декількох відповідачів, або якщо виконання повинно бути проведено в різних місцях чи рішенням передбачено вчинення кількох дій, видаються декілька наказів, у яких зазначаються один боржник та один стягувач, а також визначається, в якій частині необхідно виконати судове рішення, або зазначається, що обов'язок чи право стягнення є солідарним.

6. За заявою особи, на користь якої ухвалено рішення, суд з метою забезпечення виконання рішення суду може вжити заходи, передбачені ст. 137 ГПК України.

7. У разі вирішення питання про: виправлення помилки у виконавчому документі; визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню; забезпечення виконання судового рішення; стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання; відстрочення чи розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і порядку виконання; звернення стягнення на грошові кошти, що належать третім особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому законом порядку; зупинення виконання (дії) судового рішення; заміну сторони виконавчого провадження – суд вносить відповідну ухвалу до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше двох днів з дня її постановлення у порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті.

8. Якщо судом вживалися заходи забезпечення позову, суд вносить до Єдиного державного реєстру виконавчих документів наявні у суді документи, що підтверджують виконання відповідної ухвали суду.

9. Положення про Єдиний державний реєстр виконавчих документів затверджується спільним нормативно-правовим актом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України.

Ст. 356 «Ухвала господарського суду про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду або про відмову у його видачі» ГПК України

1. За результатами розгляду заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду господарський суд постановляє ухвалу про видачу наказу або про відмову у видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду за правилами, передбаченими ГПК України для ухвалення рішення.

	2. В ухвалі господарського суду мають бути також зазначені: 1) найменування і склад третейського суду, який прийняв рішення; 2) прізвища, імена та по батькові (найменування) сторін третейського спору; 3) дані про рішення третейського суду, за яким заявник просить видати наказ; 4) вказівка про видачу наказу або про відмову у його видачі. 3. Ухвала господарського суду про видачу або відмову у видачі наказу може бути оскаржена сторонами в апеляційному порядку, встановленому для оскарження рішення суду першої інстанції. 4. Після набрання законної сили ухвалою про відмову у видачі наказу спір між сторонами може бути вирішений господарським судом у загальному порядку. 5. Ухвала суду за наслідками розгляду заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду, якщо вона не була оскаржена в апеляційному порядку, набирає законної сили після закінчення строку на апеляційне оскарження. 6. У разі подання апеляційної скарги ухвала суду набирає законної сили після розгляду справи судом апеляційної інстанції. 7. Ухвала про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду вручається сторонам у порядку, передбаченому ст. 242 ГПК України. 8. Наказ вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше наступного дня з дня його видання в порядку, встановленому Положенням про Єдиний державний реєстр виконавчих документів. 9. Після розгляду господарським судом заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду справа підлягає поверненню до постійно діючого третейського суду. Пп. 2.6.13–2.6.14 Інструкції з діловодства в господарських судах України 2.6.13. Оригінал наказу господарського суду, підписаний суддею, засвідчується гербовою печаткою суду і видається стягувачеві під розписку або надсилається йому рекомендованим чи цінним листом після набрання судовим рішенням законної сили. Копія наказу засвідчується секретарем судового засідання або іншою відповідальною особою у порядку, передбаченому підпунктом 2.8.11 цього пункту, і долучається до матеріалів справи. 2.6.14. На звороті копії наказу господарського суду, яка залишається у справі, проставляється відмітка про відправлення наказу поштою і засвідчується підписом працівника, що здійснив відправлення, а при врученні наказу у приміщенні суду під розписку проставляється відмітка про отримання уповноваженою на це особою та засвідчується її підписом.
1¹) судові накази;	Судовий наказ – це виконавчий документ, який видається судами у порядку цивільного та господарського судочинства. Судовий наказ має подвійну правову природу: є водночас судовим рішенням і виконавчим документом.

Він видається судами у наказному провадженні за переліком вимог, передбаченим законом¹.

(Див.: ст.ст. 160–173 ЦПК України; ст.ст. 147–160 ГПК України).

Витяги з нормативно-правових актів:

Ст. 160 «Стягнення на підставі судового наказу» ЦПК України

1. Судовий наказ є особливою формою судового рішення, що видається судом за результатами розгляду вимог, передбачених ст. 161 цього Кодексу.

2. Із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги, а також органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.

3. Судовий наказ підлягає виконанню за правилами, встановленими для виконання судових рішень у порядку, встановленому законом.

Ст. 161 «Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ» ЦПК України

1. Судовий наказ може бути видано, якщо:

1) заявлено вимогу про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові суми заробітної плати та середнього заробітку за час затримки розрахунку;

2) заявлено вимогу про компенсацію витрат на проведення розшуку відповідача, боржника, дитини або транспортних засобів боржника;

3) заявлено вимогу про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та 3 % річних, нарахованих заявником на суму заборгованості;

4) заявлено вимогу про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину – 1/4, на двох дітей – 1/3, на трьох і більше дітей – 1/2 заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше 10 прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

5) заявлено вимогу про стягнення аліментів на дитину у твердій грошовій сумі в розмірі 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

6) заявлено вимогу про повернення вартості товару неналежної якості, якщо є рішення суду, яке набрало законної сили, про встановлення факту продажу товару неналежної якості, ухвалене на користь невизначеного кола споживачів;

7) заявлено вимогу до юридичної особи або фізичної особи-підприємця про стягнення заборгованості за договором (іншим, ніж про надання житлово-комунальних послуг, телекомунікаційних

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 148.

	послуг, послуг телебачення та радіомовлення), укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. 2. Особа має право звернутися до суду з вимогами, визначеними у ч. 1 цієї статті, в наказному або в спрощеному позовному провадженні на свій вибір. Ст. 147 «Стягнення на підставі судового наказу» ГПК України 1. Судовий наказ є особливою формою судового рішення, що видається судом за результатами розгляду вимог, передбачених ст. 148 цього Кодексу. 2. Із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги. 3. Заявником та боржником в наказному провадженні можуть бути юридичні особи та фізичні особи-підприємці. 4. Судовий наказ підлягає виконанню за правилами, встановленими законом для виконання судових рішень. Ст. 148 «Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ» ГПК України 1. Судовий наказ може бути видано тільки за вимогами про стягнення грошової заборгованості за договором, укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. 2. Особа має право звернутися до суду з вимогами, визначеними у ч. 1 цієї статті, в наказному або спрощеному позовному провадженні на свій вибір.
<i>2) ухвал, постанов судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справ про адміністративні правопорушення, кримінальних проваджень у випадках, передбачених законом;</i>	Ухвала суду є виконавчим документом тільки у випадках, коли такою ухвалою передбачено вжиття примусових заходів до боржника. Як слушно зазначає І. В. Андронов, на відміну від судового наказу, який завжди є водночас і судовим рішенням, і виконавчим документом, більшість ухвал не є виконавчими документами. Лише в окремих випадках, коли закон передбачає примусове виконання приписів судової ухвали, така ухвала є виконавчим документом (наприклад, ухвала про забезпечення позову, ухвала про затвердження мирової угоди тощо)¹. Щодо судових постанов, то тільки деякі судові постанови є одночасно судовими рішеннями та виконавчими документами. Так, виконавчими документами є постанови судів у справах про адміністративні правопорушення, якщо такі постанови передбачають накладення на винну особу адміністративного стягнення у вигляді штрафу, конфіскації майна, оплатного вилучення предмета, який став знаряддям учинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, а також відшкодування шкоди, завданої внаслідок вчинення адміністративного правопорушення².

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 148–149.

² Там само. С. 149.

Як слушно зазначає С. В. Сенік¹, до ухвал суду, що підлягають примусовому виконанню, у цивільному процесі належать:

1) ухвала про затвердження мирової угоди (відповідно до чч. 2, 3 ст. 208 ЦПК України, ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим Законом України «Про виконавче провадження»). У разі невиконання затвердженої судом мирової угоди ухвала суду про затвердження мирової угоди може бути подана для її примусового виконання у порядку, передбаченому законодавством для виконання судових рішень);

2) ухвала про забезпечення позову (згідно з чч. 1, 2 ст. 157 ЦПК України ухвала суду про забезпечення позову є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Така ухвала підлягає негайному виконанню з дня її постановлення незалежно від її оскарження та відкриття виконавчого провадження. Примірник ухвали про забезпечення позову, залежно від виду вжитих заходів, одночасно з направленням заявнику направляється судом для негайного виконання усім особам, яких стосуються заходи забезпечення позову і яких суд може ідентифікувати, а також відповідним державним та іншим органам для вжиття відповідних заходів. Особи, винні у невиконанні ухвали про забезпечення позову, несуть відповідальність, установлену законом (ч. 4 ст. 157 ЦПК України);

3) ухвала про примусовий привід свідка (за ч. 2 ст. 147 ЦПК України про примусовий привід свідка суд постановляє ухвалу, в якій зазначає ім'я фізичної особи, яка підлягає приводу, місце проживання, роботи чи навчання, підстави застосування приводу, коли і куди ця особа повинна бути доставлена, кому доручається здійснення приводу. Ухвала про примусовий привід свідка у суд передається для виконання до відповідного органу Національної поліції України за місцем провадження у справі або за місцем проживання, роботи чи навчання особи, яка підлягає приводу. Ухвала про привід оголошується свідку особою, яка її виконує. У разі неможливості приводу особа, яка виконує ухвалу, через начальника органу Національної поліції України негайно повертає її суду з письмовим поясненням причин невиконання. Проте, така ухвала не виконується у порядку виконавчого провадження);

4) ухвала про розшук відповідача (ст. 132 ЦПК України передбачено, якщо місце перебування відповідача в справах за позовами про стягнення аліментів або про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, невідоме, суд ухвалою оголошує його розшук. Розшук проводиться органами Національної поліції України, а витрати на його проведення стягуються з відповідача в дохід держави за рішенням суду. Згідно з п. 4 ч. 1 ст. 252 ЦПК України, у випадку розшуку відповідача в разі неможливості розгляду справи за його

¹ Сенік С. В. Види ухвал суду в цивільному процесі, що підлягають примусовому виконанню. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика*: Збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 153–157.

відсутності суд може за заявою учасника справи, а також з власної ініціативи зупинити провадження. Однак, така ухвала не виконується у порядку виконавчого провадження);

5) ухвала про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом (за ст. 146 ЦПК України, у разі неподання письмових, речових чи електронних доказів, що витребувані судом, без поважних причин або без повідомлення причин їх неподання суд може постановити ухвалу про тимчасове вилучення цих доказів державним виконавцем для дослідження судом. Ухвала про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом є виконавчим документом, підлягає негайному виконанню та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. За п. 9 ч. 1 ст. 252 ЦПК України у випадку прийняття ухвали про тимчасове вилучення доказів державним виконавцем для дослідження судом суд може за заявою учасника справи, а також з власної ініціативи зупинити провадження у справі);

б) ухвала про стягнення штрафу (у випадках, передбачених ч. 1 ст. 148 ЦПК України суд може постановити ухвалу про стягнення в дохід державного бюджету з відповідної особи штрафу у сумі від 0,3 до 3 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. У випадку повторного чи систематичного невиконання процесуальних обов'язків, повторного чи неодноразового зловживання процесуальними правами, повторного чи систематичного неподання витребуваних судом доказів без поважних причин або без їх повідомлення, триваючого невиконання ухвали про забезпечення позову або доказів суд з урахуванням конкретних обставин стягує у дохід державного бюджету з відповідного учасника судового процесу або відповідної іншої особи штраф у сумі від 1 до 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (ч. 2 ст. 148 ЦПК України). Відповідно до ч. 5 ст. 148 ЦПК України, ухвала про стягнення штрафу є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Стягувачем за таким виконавчим документом є Державна судова адміністрація України);

7) ухвала про примусове направлення фізичної особи на судово-психіатричну експертизу (за ч. 1 ст. 298 ЦПК України суд за наявності достатніх даних про психічний розлад здоров'я фізичної особи признає для встановлення її психічного стану судово-психіатричну експертизу. У виняткових випадках, коли особа, щодо якої відкрито провадження у справі про обмеження її у цивільній дієздатності чи визнання її недієздатною, явно ухиляється від проходження експертизи, суд у судовому засіданні за участю лікаря-психіатра може постановити ухвалу про примусове направлення фізичної особи на судово-психіатричну експертизу (ч. 2 ст. 298 ЦПК України). За п. 5 ч. 1 ст. 252 ЦПК України у випадку призначення судом експертизи суд може за заявою учасника справи, а також з власної ініціативи зупинити провадження у справі);

8) окрема ухвала суду (згідно зі ст. 262 ЦПК України в окремій ухвалі суд має зазначити закон чи інший нормативно-правовий акт (у тому числі його статтю, пункт тощо), вимоги якого порушено, і в чому саме полягає порушення. Окрема ухвала надсилається відповідним юридичним та фізичним особам, державним

та іншим органам, посадовим особам, які за своїми повноваженнями повинні усунути виявлені судом недоліки чи порушення чи запобігти їх повторенню. Окрема ухвала щодо прокурора або адвоката надсилається органу, до повноважень якого належить притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурора або адвоката відповідно. Окрема ухвала стосовно порушення законодавства, яке містить ознаки кримінального правопорушення, надсилається прокурору або органу досудового розслідування, які повинні надати суду відповідь про вжиті ними заходи у визначений в окремій ухвалі строк. За відповідним клопотанням прокурора або органу досудового розслідування вказаний строк може бути продовжено. З метою забезпечення виконання вказівок, що містяться в окремій ухвалі, суд установлює у ній строк для надання відповіді залежно від змісту вказівок та терміну, необхідного для їх виконання. Відповідно до ч. 4 ст. 342 ЦПК України, якщо під час судового засідання у справі про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку особа заявляє про застосування до неї насильства під час примусової госпіталізації або, незалежно від наявності заяви особи, якщо її зовнішній вигляд, стан чи інші відомі судді обставини дають підстави для обґрунтованої підозри порушення вимог законодавства під час примусової госпіталізації, суддя зобов'язаний забезпечити невідкладне проведення судово-медичного обстеження особи та надіслати відповідному органу досудового розслідування окрему ухвалу щодо необхідності проведення дослідження фактів застосування насильства та вжиття необхідних заходів для забезпечення безпеки особи згідно із законодавством)¹.

Витяги з нормативно-правових актів

Ст. 149 «Підстави для забезпечення позову» ЦПК України

1. Суд за заявою учасника справи має право вжити передбачених ст. 150 ЦПК України заходів забезпечення позову.

2. Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо нежиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист, або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду.

3. За заявою сторони у справі, яка передана на розгляд міжнародного комерційного арбітражу, третейського суду, суд може вжити заходів забезпечення позову у порядку та з підстав, встановлених ЦПК України.

Ст. 150 «Види забезпечення позову» ЦПК України

1. Позов забезпечується:

1) накладенням арешту на майно та (або) грошові кошти, що належать або підлягають передачі або сплаті відповідачеві і знаходяться у нього чи в інших осіб;

¹ Сенік С. В. Види ухвал суду в цивільному процесі, що підлягають примусовому виконанню. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика*: Збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 153–157.

	1¹⁾ накладенням арешту на активи, які є предметом спору, чи інші активи відповідача, які відповідають їх вартості, у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави; 2) заборною вчиняти певні дії; 3) встановленням обов'язку вчинити певні дії, у разі якщо спір виник із сімейних правовідносин; 4) заборною іншим особам вчиняти дії щодо предмета спору або здійснювати платежі, або передавати майно відповідачеві чи виконувати щодо нього інші зобов'язання; 5) зупиненням продажу арештованого майна, якщо подано позов про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту; 6) зупиненням стягнення на підставі виконавчого документа, який оскаржується боржником у судовому порядку; 8) зупиненням митного оформлення товарів чи предметів; 9) арештом морського судна, що здійснюється для забезпечення морської вимоги; 10) іншими заходами у випадках, передбачених законами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. 2. Суд може застосувати кілька видів забезпечення позову. 3. Заходи забезпечення позову, крім арешту морського судна, що здійснюється для забезпечення морської вимоги, мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. 4. Не допускається забезпечення позову шляхом накладення арешту на заробітну плату, пенсію та стипендію, допомогу по загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, яка виплачується у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю (включаючи догляд за хворою дитиною), вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, на допомогу, яка виплачується касами взаємодопомоги, благодійними організаціями, а також на вихідну допомогу, допомогу по безробіттю, на майно або грошові кошти неплатоспроможного банку, а також на майно або грошові кошти Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Ця вимога не поширюється на позови про стягнення аліментів, про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, про відшкодування збитків, заподіяних злочином. 5. Не може бути накладено арешт на предмети, що швидко псуються. 6. Не допускається забезпечення позову шляхом зупинення тимчасової адміністрації або ліквідації банку, заборони або встановлення обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, його посадовим особам, у тому числі уповноваженим особам Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, при здійсненні тимчасової адміністрації чи ліквідації банку, а також зупинення дії рішень Кабінету Міністрів України про участь держави у виведенні неплатоспроможного банку з ринку, індивідуальних актів Міністерства фінансів України, прийнятих на виконання таких рішень Кабінету Міністрів України, індивідуальних актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, прийнятих у процесі

виведення неплатоспроможного банку з ринку, а також шляхом встановлення для Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, їх посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій, що впливають з таких рішень/актів.

7. Не допускається забезпечення позову шляхом зупинення дії рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів) Національного банку України, а також встановлення для Національного банку України, його посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій.

8. Не допускається забезпечення позову шляхом заборони відповідачу вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій за позовами власників або кредиторів неплатоспроможного банку, банку, щодо якого прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених ст. 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (крім ліквідації банку за рішенням його власників), до таких банків або Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

9. Майно (активи) або грошові кошти клієнта неплатоспроможного банку або банку, щодо якого прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених ст. 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (крім ліквідації банку за рішенням його власників), на які судом накладено арешт до дня віднесення банку до категорії неплатоспроможних або дня прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених ст. 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (крім ліквідації банку за рішенням його власників), можуть бути передані приймаючому або перехідному банку у встановленому законодавством про систему гарантування вкладів фізичних осіб порядку з письмовим повідомленням Фондом гарантування вкладів фізичних осіб особи, в інтересах якої накладено арешт. При цьому передані майно (активи) або грошові кошти залишаються обтяженими відповідно до ухвали суду про накладення арешту.

10. Не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які за змістом є тотожними задоволенню заявлених позовних вимог, якщо при цьому спір не вирішується по суті.

Зазначене обмеження не поширюється на забезпечення позову шляхом зупинення рішень, актів керівника або роботодавця про застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, відмова в наданні відпустки, відсторонення від роботи чи посади, будь-яка інша форма дискримінації позивача тощо) у зв'язку з повідомленням ним або його близькими особами про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Законом України «Про запобігання корупції».

11. Не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які полягають в (або мають наслідком) припиненні, відкладенні, зупиненні чи іншому втручанні у проведення конкурсу, аукціону,

торгів, тендера чи інших публічних конкурсних процедур, що проводяться від імені держави (державного органу), територіальної громади (органу місцевого самоврядування) або за участю призначеного державним органом суб'єкта у складі комісії, що проводить конкурс, аукціон, торги, тендер чи іншу публічну конкурсну процедуру.

**Ст. 157 «Виконання ухвали про забезпечення позову»
ЦПК України**

1. Ухвала суду про забезпечення позову є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Така ухвала підлягає негайному виконанню з дня її постановлення незалежно від її оскарження і відкриття виконавчого провадження.

2. Примірник ухвали про забезпечення позову залежно від виду вжитих заходів одночасно з направленням заявнику направляється судом для негайного виконання всім особам, яких стосуються заходи забезпечення позову і яких суд може ідентифікувати, а також відповідним державним та іншим органам для вжиття відповідних заходів.

3. Ухвала про арешт морського судна є підставою для затримання судна або обмеження в його пересуванні в порту, де знаходиться або до якого прямує таке судно, до моменту скасування заходів із забезпечення позову у вигляді арешту морського судна. Після вручення копії ухвали про арешт судна капітан морського порту, де знаходиться судно, філія Адміністрації морських портів України в морському порту, де знаходиться судно, відповідні органи Державної прикордонної служби України та митні органи зобов'язані вжити заходів, що унеможливають вихід арештованого судна з порту.

4. Особи, винні в невиконанні ухвали про забезпечення позову, несуть відповідальність, встановлену законом¹.

Ст. 136 «Підстави для забезпечення позову» ГПК України

1. Господарський суд за заявою учасника справи має право вжити передбачених ст. 137 цього Кодексу заходів забезпечення позову.

2. Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду.

Ст. 137 «Заходи забезпечення позову» ГПК України

1. Позов забезпечується:

1) накладенням арешту на майно та (або) грошові кошти, що належать або підлягають передачі або сплаті відповідачу і знаходяться у нього чи в інших осіб;

¹ Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/print>. (Дата звернення: 14.05.20200)).

	2) заборонаю відповідачу вчиняти певні дії; 4) заборонаю іншим особам вчиняти дії щодо предмета спору або здійснювати платежі, або передавати майно відповідачеві, або виконувати щодо нього інші зобов'язання; 5) зупиненням стягнення на підставі виконавчого документа або іншого документа, за яким стягнення здійснюється у безспірному порядку; 6) зупиненням продажу майна, якщо подано позов про визнання права власності на це майно, або про виключення його з опісу і про зняття з нього арешту; 8) зупиненням митного оформлення товарів чи предметів, що містять об'єкти інтелектуальної власності; 9) арештом морського судна, що здійснюється для забезпечення морської вимоги; 10) іншими заходами у випадках, передбачених законами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. 2. Не може бути накладено арешт на предмети, що швидко псуються. 3. Суд може застосувати кілька заходів забезпечення позову. 4. Заходи забезпечення позову, крім арешту морського судна, що здійснюється для забезпечення морської вимоги, мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. 5. Не допускається забезпечення позову у спорах, що виникають з корпоративних відносин, шляхом заборони: 1) проводити загальні збори акціонерів або учасників господарського товариства та приймати ними рішення, крім заборони приймати конкретні визначені судом рішення, які прямо стосуються предмета спору; 2) емітенту, зберігачу, депозитарію надавати реєстр власників іменних цінних паперів, інформацію про акціонерів або учасників господарського товариства для проведення загальних зборів товариства; 3) участі (реєстрації для участі) або неучасті акціонерів або учасників у загальних зборах товариства, визначення правомочності загальних зборів акціонерів або учасників господарського товариства; 4) здійснювати органам державної влади, органам місцевого самоврядування, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб покладені на них згідно із законодавством владні повноваження, крім заборони приймати конкретні визначені судом рішення, вчиняти конкретні дії, що прямо стосуються предмета спору. 6. Не допускається забезпечення позову шляхом зупинення дії рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів) Національного банку України, а також встановлення для Національного банку України, його посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій. 7. Не допускається забезпечення позову шляхом: 1) накладення арешту на майно (активи), у тому числі грошові кошти, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб або банку, віднесеного до категорії неплатоспроможних, або банку, що ліквідується відповідно до Закону України «Про систему гарантування

вкладів фізичних осіб», яке належить або підлягає передачі чи сплаті Фонду гарантування вкладів фізичних осіб або банку, віднесеному до категорії неплатоспроможних, банку, що ліквідується відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», і знаходиться у нього чи інших осіб;

2) встановлення заборони або обов'язку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, банку, віднесеному до категорії неплатоспроможних, банку, що ліквідується відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», їх посадовим особам, іншим особам під час реалізації Фондом гарантування вкладів фізичних осіб майна (активів) банку, віднесеного до категорії неплатоспроможних, вчиняти певні дії або встановлення обов'язку для таких осіб утримуватися від вчинення певних дій;

3) зупинення дії рішень Кабінету Міністрів України про участь держави у виведенні неплатоспроможного банку з ринку, індивідуальних актів Міністерства фінансів України, прийнятих на виконання таких рішень Кабінету Міністрів України, індивідуальних актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, прийнятих у процесі виведення неплатоспроможного банку з ринку, а також встановлення для Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, їх посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій, що впливають з таких рішень/актів.

8. Майно (активи), у тому числі грошові кошти, клієнта банку, на яке судом накладено арешт до дня віднесення цього банку до категорії неплатоспроможних або дня прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених ст. 77 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (крім ліквідації банку за рішенням його власників), може бути передано приймаючому або перехідному банку у встановленому законодавством про систему гарантування вкладів фізичних осіб порядку з письмовим повідомленням Фондом гарантування вкладів фізичних осіб особи, в інтересах якої накладено арешт. При цьому передане майно (активи), у тому числі грошові кошти, залишається обтяженим відповідно до ухвали суду про накладення арешту.

9. Суд, який вирішує спір про право власності на акції (частки, паї) товариства, права акціонера (учасника), реалізація яких залежить від відносної вартості акцій (розміру частки) в статутному капіталі товариства, може постановити ухвалу про забезпечення позову шляхом встановлення заборони на внесення змін до статуту цього товариства щодо розміру статутного капіталу.

10. Заходи забезпечення позову не повинні порушувати прав інших акціонерів (учасників) господарського товариства. Зокрема, крім випадків, передбачених частиною дев'ятою цієї статті, заборона вчиняти дії має стосуватися лише акцій або корпоративних прав, безпосередньо пов'язаних з предметом спору.

11. Не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які за змістом є тотожними задоволенню заявлених позовних вимог, якщо при цьому спір не вирішується по суті.

12. Не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які полягають в (або мають наслідком) припиненні, відкладенні, зупи-

ненні чи іншому втручанні у проведення конкурсу, аукціону, торгів, тендера чи інших публічних конкурсних процедур, що проводяться від імені держави (державного органу), територіальної громади (органу місцевого самоврядування) або за участю призначеного державним органом суб'єкта у складі комісії, що проводить конкурс, аукціон, торги, тендер чи іншу публічну конкурсну процедуру.

**Ст. 144 «Виконання ухвали про забезпечення позову»
ГПК України**

1. Ухвала господарського суду про забезпечення позову є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Така ухвала підлягає негайному виконанню з дня її постановлення незалежно від її оскарження і відкриття виконавчого провадження.

2. Примірник ухвали про забезпечення позову негайно надсилається заявнику, всім особам, яких стосуються заходи забезпечення позову і яких суд може ідентифікувати, а також, залежно від виду вжитих заходів, направляється судом для негайного виконання державним та іншим органам для вжиття відповідних заходів.

3. Ухвала про арешт морського судна є підставою для затримання судна або обмеження в його пересуванні в порту, де знаходиться або до якого прямує таке судно, до моменту скасування заходів із забезпечення позову у вигляді арешту морського судна. Після вручення копії ухвали про арешт судна капітан морського порту, де знаходиться судно, філія Адміністрації морських портів України в морському порту, де знаходиться судно, відповідні органи Державної прикордонної служби та митні органи зобов'язані вжити заходів, що унеможливають вихід арештованого судна з порту.

4. Особи, винні в невиконанні ухвали про забезпечення позову, несуть відповідальність, встановлену законом¹.

**Ст. 112 «Розгляд заяви про забезпечення доказів»
ГПК України**

1. Заява про забезпечення доказів розглядається у судовому засіданні в загальному порядку, передбаченому цим Кодексом, з особливостями, встановленими цією статтею.

2. Заява розглядається не пізніше п'яти днів з дня її надходження до суду.

3. Заявник та інші особи, які можуть отримати статус учасників справи, повідомляються про дату, час і місце судового засідання, проте їх неявка не перешкоджає розгляду поданої заяви.

4. Суд за клопотанням заявника може забезпечити докази без повідомлення інших осіб, які можуть отримати статус учасників справи:

- 1) у невідкладних випадках;
- 2) якщо неможливо встановити, хто є або стане такими особами;

¹ Господарський процесуальний кодекс : Закон України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/print>. (Дата звернення: 07.04.2020).

3) у разі якщо повідомлення іншої сторони може унеможливити або істотно ускладнити отримання відповідних доказів.

5. За результатами розгляду заяви про забезпечення доказів суд постановляє ухвалу про задоволення чи відмову у задоволенні заяви.

6. У разі задоволення заяви суд у ухвалі зазначає доказ, а також дії, що необхідно вчинити для його забезпечення.

7. Оскарження ухвали про забезпечення доказів не зупиняє її виконання, а також не перешкоджає розгляду справи.

8. Суд, вирішуючи питання про забезпечення доказів, може зобов'язати заявника надати забезпечення відшкодування збитків, що можуть бути заподіяні у зв'язку із забезпеченням доказів. Таке забезпечення відшкодування збитків здійснюється за правилами зустрічного забезпечення, встановленими главою 10 цього Кодексу. Збитки, спричинені забезпеченням доказів, відшкодовуються в порядку, визначеному законом з урахуванням положень ст. 146 цього Кодексу.

9. Якщо після вчинення процесуальних дій щодо забезпечення доказів позовну заяву подано до іншого суду, протоколи та інші матеріали щодо забезпечення доказів надсилаються до суду, який розглядає справу.

10. Ухвала про забезпечення доказів (крім забезпечення доказів шляхом допиту свідків, призначення експертизи, огляду доказів) є виконавчим документом та виконується негайно в порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Ст. 134 «Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом» ГПК України

1. У разі неподання письмових, речових чи електронних доказів, що витребувані судом, без поважних причин або без повідомлення причин, суд може постановити ухвалу про тимчасове вилучення цих доказів державним виконавцем для дослідження судом.

2. В ухвалі про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом зазначаються:

1) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) особи, в якій знаходиться доказ, її місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), поштові індекси, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, номери засобів зв'язку та адреса електронної пошти, за наявності;

2) назва або опис письмового, речового чи електронного доказу;

3) підстави проведення його тимчасового вилучення;

4) кому доручається вилучення.

3. Ухвала про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом є виконавчим документом, підлягає негайному виконанню та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом.

Ст. 135 «Штраф» ГПК України

1. Суд може постановити ухвалу про стягнення в дохід державного бюджету з відповідної особи штрафу у сумі від 1 до 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб у випадках:

1) невиконання процесуальних обов'язків, зокрема ухилення від вчинення дій, покладених судом на учасника судового процесу;

2) зловживання процесуальними правами, вчинення дій або допущення бездіяльності з метою перешкоджання судочинству;

3) неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, або неподання таких доказів без поважних причин;

4) невиконання ухвали про забезпечення позову або доказів, ненадання копії відзиву на позов, апеляційну чи касаційну скаргу, відповіді на відзив, заперечення іншому учаснику справи у встановлений судом строк;

5) порушення заборон, встановлених ч. 10 ст. 188 цього Кодексу.

2. У випадку повторного чи систематичного невиконання процесуальних обов'язків, повторного чи неодноразового зловживання процесуальними правами, повторного чи систематичного неподання витребуваних судом доказів без поважних причин або без їх повідомлення, триваючого невиконання ухвали про забезпечення позову або доказів суд, з урахуванням конкретних обставин, стягує в дохід державного бюджету з відповідного учасника судового процесу або відповідної іншої особи штраф у сумі від 5 до 50 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

3. У випадку невиконання процесуальних обов'язків, зловживання процесуальними правами представником учасника справи суд, з урахуванням конкретних обставин справи може стягнути штраф як з учасника справи, так і з його представника.

4. Ухвалу про стягнення штрафу може бути оскаржено в апеляційному порядку до суду вищої інстанції. Оскарження такої ухвали не перешкоджає розгляду справи. Постанова суду апеляційної інстанції за результатами перегляду ухвали про накладення штрафу є остаточною і оскарженню не підлягає.

Ухвала Верховного Суду про стягнення штрафу оскарженню не підлягає.

5. Ухвала про стягнення штрафу є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Стягувачем за таким виконавчим документом є Державна судова адміністрація України.

6. Суд може скасувати постановлену ним ухвалу про стягнення штрафу, якщо особа, щодо якої її постановлено, виправила допущене порушення та (або) надала докази поважності причин невиконання відповідних вимог суду чи своїх процесуальних обов'язків.

Ст. 193 «Виконання мирової угоди» ГПК України

1. Виконання мирової угоди здійснюється особами, які її уклали, в порядку і строки, передбачені цією угодою.

2. Ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим Законом України «Про виконавче провадження».

3. У разі невиконання затвердженої судом мирової угоди ухвала суду про затвердження мирової угоди може бути подана для її примусового виконання в порядку, передбаченому законодавством для виконання судових рішень.

Ст. 150 «Підстави забезпечення позову» КАС України

1. Суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи має право вжити визначені цією статтею заходи забезпечення позову.

2. Забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо:

1) нежиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду; або

2) очевидними є ознаки протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, та порушення прав, свобод або інтересів особи, яка звернулася до суду, таким рішенням, дією або бездіяльністю.

3. Ухвалу про забезпечення позову постановляє суд першої інстанції, а якщо розпочато апеляційне провадження, то таку ухвалу може постановити суд апеляційної інстанції.

4. Подання позову, а також відкриття провадження в адміністративній справі не зупиняють дію оскаржуваного рішення суб'єкта владних повноважень, якщо суд не застосував відповідні заходи забезпечення позову.

Ст. 151 «Види забезпечення позову» КАС України

1. Позов може бути забезпечено:

1) зупиненням дії індивідуального акта або нормативно-правового акта;

2) заборобою відповідачу вчиняти певні дії;

4) заборобою іншим особам вчиняти дії, що стосуються предмета спору;

5) зупиненням стягнення на підставі виконавчого документа або іншого документа, за яким стягнення здійснюється у безспірному порядку.

2. Суд може застосувати кілька заходів забезпечення позову. Заходи забезпечення позову мають бути співмірними із заявленими позивачем вимогами. Суд також повинен враховувати співвідношення прав (інтересу), про захист яких просить заявник, із наслідками вжиття заходів забезпечення позову для заінтересованих осіб.

3. Не допускається забезпечення позову шляхом:

1) зупинення актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, органу, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів, та встановлення для них заборони або обов'язку вчиняти певні дії;

2) зупинення рішень Фонду гарантування вкладів фізичних осіб щодо призначення уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та щодо здійснення тимчасової адміністрації або ліквідації банку, встановлення заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій уповноваженої особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб або Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, його посадовим особам при здійсненні тимчасової адміністрації або ліквіда-

ції банку, а також іншим особам під час реалізації Фондом гарантування вкладів фізичних осіб майна банку, віднесеного до категорії неплатоспроможних, та банку, що ліквідується відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»;

3) зупинення рішень уповноваженого центрального органу з питань цивільної авіації щодо призупинення дії або анулювання сертифікатів, схвалень, допусків;

4) зупинення рішень Національного банку України, актів Національного банку України, а також встановлення для Національного банку України, його посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій;

5) зупинення дії рішення суб'єкта владних повноважень, яке не є предметом оскарження в адміністративній справі, або встановлення заборони або обов'язку вчиняти дії, що впливають з такого рішення;

6) зупинення рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, щодо встановлення державних регульованих цін (тарифів) на ринку електричної енергії та природного газу, затвердження методик (порядків) їх встановлення (формування, розрахунку);

7) зупинення рішення Конкурсної комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, встановлення заборони Кабінету Міністрів України призначати на посаду члена (членів) Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»;

8) зупинення дії індивідуальних актів Міністерства фінансів України, прийнятих на виконання рішень Кабінету Міністрів України про участь держави у виведенні неплатоспроможного банку з ринку, а також встановлення для Міністерства фінансів України, його посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій, що впливають з такого індивідуального акта;

9) зупинення дії індивідуальних актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, прийнятих у процесі виведення неплатоспроможного банку з ринку, а також встановлення для Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, її посадових та службових осіб заборони або обов'язку вчиняти певні дії, обов'язку утримуватися від вчинення певних дій, що впливають з такого індивідуального акта.

4. Заходи забезпечення позову, які застосує суд, не можуть зупиняти, унеможливити або в інший спосіб порушувати безперервність процесу призначення, підготовки і проведення виборів.

5. Зупинення дії нормативно-правового акта як захід забезпечення позову допускається лише у разі очевидних ознак неправоти такого акта та порушення прав, свобод або інтересів особи, яка звернулася до суду з позовом щодо такого акта.

6. Не допускається вжиття заходів забезпечення позову, які полягають в (або мають наслідком) припиненні, відкладенні,

зупиненні чи іншому втручанні у проведення конкурсу, аукціону, торгів, тендера чи інших публічних конкурсних процедур, що проводяться від імені держави (державного органу), територіальної громади (органу місцевого самоврядування) або за участю призначеного державним органом суб'єкта у складі комісії, що проводить конкурс, аукціон, торги, тендер чи іншу публічну конкурсну процедуру.

**Ст. 156 «Виконання ухвали про забезпечення позову»
КАС України**

1. Ухвала суду про забезпечення позову має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Така ухвала підлягає негайному виконанню з дня її постановлення незалежно від її оскарження і відкриття виконавчого провадження.

2. Примірник ухвали про забезпечення позову негайно надсилається заявнику, всім особам, яких стосуються заходи забезпечення позову і яких суд може ідентифікувати, а також, залежно від виду вжитих заходів, направляється судом для негайного виконання державним та іншим органам для вжиття відповідних заходів.

3. Особи, винні в невиконанні ухвали про забезпечення позову, несуть відповідальність, встановлену законом¹.

**Ст. 117 «Розгляд заяви про забезпечення доказів»
КАС України**

1. Заява про забезпечення доказів розглядається в судовому засіданні в загальному порядку, визначеному цим Кодексом, з особливостями, встановленими цією статтею.

2. Заява розглядається не пізніше 5 днів з дня її надходження до суду.

3. Заявник та інші особи, які можуть отримати статус учасників справи, повідомляються про дату, час і місце судового засідання, проте їх неявка не перешкоджає розгляду поданої заяви.

4. Суд за клопотанням заявника може забезпечити докази без повідомлення інших осіб, які можуть отримати статус учасників справи:

- 1) у невідкладних випадках;
- 2) якщо неможливо встановити, хто є або стане такими особами;
- 3) якщо повідомлення іншої сторони може унеможливити або істотно ускладнити отримання відповідних доказів.

5. За результатами розгляду заяви про забезпечення доказів суд постановляє ухвалу про задоволення чи відмову у задоволенні заяви.

6. У разі задоволення заяви суд у ухвалі зазначає доказ, а також дії, що необхідно вчинити для його забезпечення.

7. Оскарження ухвали про забезпечення доказів не зупиняє її виконання, а також не перешкоджає розгляду справи.

8. Якщо після вчинення процесуальних дій щодо забезпечення доказів позовну заяву подано до іншого суду, протоколи та інші

¹ Кодекс адміністративного судочинства : Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. (Дата звернення: 07.04.2020).

матеріали щодо забезпечення доказів надсилаються до суду, який розглядає справу.

9. Ухвала про забезпечення доказів (крім забезпечення доказів шляхом допиту свідків, призначення експертизи, огляду доказів) є виконавчим документом та виконується негайно в порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Ст. 147 «Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом» КАС України

1. У разі неподання без поважних причин письмових, речових чи електронних доказів, що витребувані судом, або неповідомлення причин їх неподання суд може постановити ухвалу про тимчасове вилучення цих доказів державним виконавцем для дослідження судом.

2. В ухвалі про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом зазначаються:

1) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) особи, в якій знаходиться доказ, його місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), поштові індекси, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України, номери засобів зв'язку, адреса електронної пошти або офіційна електронна адреса, за наявності;

2) назва або опис письмового, речового чи електронного доказу;

3) підстави проведення його тимчасового вилучення;

4) кому доручається вилучення.

3. Ухвала про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом є виконавчим документом, підлягає негайному виконанню та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом.

Ст. 149 «Штраф» КАС України

1. Суд може постановити ухвалу про стягнення в дохід Державного бюджету України з відповідної особи штрафу у сумі від 0,3 до трьох розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб у випадках:

1) невиконання процесуальних обов'язків, зокрема ухилення від вчинення дій, покладених судом на учасника судового процесу;

2) зловживання процесуальними правами, вчинення дій або допущення бездіяльності з метою перешкодження судочинству;

3) неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, або неподання таких доказів без поважних причин суб'єктом владних повноважень;

4) використання під час процедури врегулювання спору за участю судді портативних, аудіотехнічних пристроїв, а також здійснення фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису.

2. Суд може постановити ухвалу про стягнення в дохід Державного бюджету України з відповідної особи штрафу у сумі від 1 до 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб у випадках:

1) повторного чи систематичного невиконання процесуальних обов'язків;

- 2) неодноразового зловживання процесуальними правами;
  - 3) повторного чи систематичного неподання витребуваних судом доказів без поважних причин або без їх повідомлення;
  - 4) невиконання ухвали про забезпечення позову або доказів.
3. У випадку невиконання процесуальних обов'язків, зловживання процесуальними правами представником учасника справи суд з урахуванням конкретних обставин справи може стягнути штраф як з учасника справи, так і з його представника.
4. Ухвалу про стягнення штрафу може бути оскаржено в апеляційному порядку до суду вищої інстанції. Оскарження такої ухвали не перешкоджає розгляду справи. Постанова суду апеляційної інстанції за результатами перегляду ухвали про накладення штрафу є остаточною і оскарженню не підлягає.
- Ухвала Верховного Суду про стягнення штрафу оскарженню не підлягає.
5. *Ухвала про стягнення штрафу є виконавчим документом* та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. Стягувачем за таким виконавчим документом є Державна судова адміністрація України.
6. Суд може скасувати постановлену ним ухвалу про стягнення штрафу, якщо особа, щодо якої її постановлено, виправила допущене порушення та (або) надала докази поважності причин невиконання відповідних вимог суду чи своїх процесуальних обов'язків.

Ст. 190 «Примирення сторін» КАС України

1. Сторони можуть повністю або частково врегулювати спір на підставі взаємних поступок. Примирення сторін може стосуватися лише прав та обов'язків сторін. Сторони можуть примиритися на умовах, які виходять за межі предмета спору, якщо такі умови примирення не порушують прав чи охоронюваних законом інтересів третіх осіб. Умови примирення не можуть суперечити закону або виходити за межі компетенції суб'єкта владних повноважень.
2. За клопотанням сторін суд зупиняє провадження у справі на час, необхідний їм для примирення.
3. Умови примирення сторони викладають у заяві про примирення сторін. Заява про примирення сторін може бути викладена у формі єдиного документа, підписаного сторонами, або у формі окремих документів: заяви однієї сторони про умови примирення та письмової згоди іншої сторони з умовами примирення.
4. До ухвалення судового рішення у зв'язку з примиренням сторін суд роз'яснює сторонам наслідки такого рішення, перевіряє, чи не обмежені представники сторін у праві вчинити відповідні дії.
5. Умови примирення сторін затверджуються ухвалою суду. Затверджуючи умови примирення сторін, суд цією самою ухвалою одночасно закриває провадження у справі.
6. Суд постановляє ухвалу про відмову у затвердженні умов примирення і продовжує судовий розгляд, якщо:
  - 1) умови примирення суперечать закону чи порушують права чи охоронювані законом інтереси інших осіб або є невиконуваними; або
  - 2) одну зі сторін примирення представляє її законний представник, дії якого суперечать інтересам особи, яку він представляє.

	Ст. 191 «Виконання умов примирення» КАС України 1. Ухвала про затвердження умов примирення виконується сторонами в порядку і строки, які нею визначені. 2. Ухвала про затвердження умов примирення є виконавчим документом та має відповідати вимогам до виконавчого документа, встановленим законом. 3. У разі невиконання ухвали суду про затвердження умов примирення вона може бути подана для її примусового виконання в порядку, визначеному законодавством для виконання судових рішень.
3) виконавчих написів нотаріусів;	Виконавчий напис нотаріуса є виконавчим документом, у якому міститься розпорядження нотаріуса про примусове стягнення з боржника на користь кредитора грошових сум або передачу чи повернення майна кредиту, здійснене на документах, що підтверджують зобов'язання боржника¹. Вчинення нотаріусом виконавчого напису – це нотаріальна дія, яка полягає у посвідченні права стягувача на стягнення грошових сум або витребування від боржника майна. Водночас нотаріус провадить свою діяльність у сфері безспірної юрисдикції і не встановлює прав або обов'язків учасників правовідносин, не визнає і не змінює їх, не вирішує по суті питань права. Тому вчинений нотаріусом виконавчий напис не зумовлює права стягувача на стягнення грошових сум або витребування від боржника майна, а підтверджує, що таке право виникло в стягувача раніше. Мета вчинення виконавчого напису – надання стягувачу можливості в позасудовому порядку реалізувати його право на примусове виконання зобов'язання боржником². (Див.: ст.ст. 87–91 Закону України від 02.09.1993 р. № 3425-XII «Про нотаріат»³, Глава 16 Розділу II «Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України», затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5⁴, Постанова

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 149.

² Постанова Верховного Суду від 23.01.2018 р. у справі № 310/9293/15ц. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/71825964>;

Кірюшин А. А. Умовою для вчинення нотаріусом виконавчого напису є безспірність наявності боргу та його розміру (№ 310/9293/15ц від 23.01.2018). URL: https://protocol.ua/ru/vs_ktss_umovoyu_dlya_vchinennya/;

Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 149.

³ Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 р. № 3425-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

⁴ Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України 22.02.2012 р. № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>.

Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів» від 29.06.1999 р. № 1172¹).

Витяги з нормативно-правових актів

Глава 14. «Вчинення виконавчих написів» Закону України «Про нотаріат»

Ст. 87 «Стягнення грошових сум або витребування майна за виконавчим написом» Закону України «Про нотаріат»

Для стягнення грошових сум або витребування від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість.

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Ст. 88 «Умови вчинення виконавчих написів» Закону України «Про нотаріат»

Нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем та за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями – не більше одного року.

Якщо для вимоги, за якою видається виконавчий напис, законом встановлено інший строк давності, виконавчий напис видається у межах цього строку.

Ст. 89 «Зміст виконавчого напису» Закону України «Про нотаріат»

У виконавчому написі повинні зазначатися:

дата (рік, місяць, число) його вчинення, посада, прізвище, ім'я, по батькові нотаріуса, який вчинив виконавчий напис;

найменування та адреса стягувача;

найменування, адреса, дата і місце народження боржника, місце роботи (для громадян), номери рахунків в установах банків (для юридичних осіб);

строк, за який провадиться стягнення;

суми, що підлягають стягненню, або предмети, які підлягають витребуванню, в тому числі пеня, проценти, якщо такі належать до стягнення;

розмір плати, сума державного мита, сплачуваного стягувачем, або мита, яке підлягає стягненню з боржника;

номер, за яким виконавчий напис зареєстровано;

¹ Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.06.1999 р. № 1172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-99-%D0%BF#Text>.

дата набрання юридичної сили;
строк пред'явлення виконавчого напису до виконання.
Виконавчий напис скріплюється підписом і печаткою нотаріуса.

**Ст. 90 «Порядок стягнення за виконавчим написом»
Закону України «Про нотаріат»**

Стягнення за виконавчим написом провадиться в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

**Ст. 91 «Строк пред'явлення виконавчого напису»
Закону України «Про нотаріат»**

Виконавчий напис може бути пред'явлено до примусового виконання протягом одного року з моменту його вчинення.

Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого напису здійснюється відповідно до Закону України «Про виконавче провадження».

**Глава 16 Вчинення виконавчих написів
Розділу II «Порядку вчинення нотаріальних дій
нотаріусами України»**

1. Стягнення грошових сум або витребування майна за виконавчим написом

1.1. Для стягнення грошових сум або витребування від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість, або на правочинах, що передбачають звернення стягнення на майно на підставі виконавчих написів.

1.2. Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів, установлюється Кабінетом Міністрів України.

1.3. Нотаріуси відмовляють у вчиненні виконавчого напису у випадках, коли витребується майно, звернення стягнення на яке забороняється законодавством України або здійснюється виключно на підставі рішення суду.

1.4. Виконавчий напис вчинюється нотаріусом незалежно від місця виконання вимоги, місцезнаходження боржника або стягувача.

2. Звернення до нотаріуса за вчиненням виконавчого напису
2.1. Для вчинення виконавчого напису стягувачем або його уповноваженим представником нотаріусу подається заява, у якій, зокрема, мають бути зазначені:

відомості про найменування і місце проживання або місцезнаходження стягувача та боржника;

дата і місце народження боржника – фізичної особи, місце його роботи;

номери рахунків у банках, кредитних установах, код за ЄДРПОУ для юридичної особи;

строк, за який має провадитися стягнення;
інформація щодо суми, яка підлягає стягненню, або предметів, що підлягатимуть витребуванню, включаючи пеню, штрафи, проценти тощо.

Заява може містити також іншу інформацію, необхідну для вчинення виконавчого напису.

	2.2. У разі якщо нотаріусу необхідно отримати іншу інформацію чи документи, які мають відношення до вчинення виконавчого напису, нотаріус вправі витребувати їх у стягувача. 2.3. Вчинення виконавчого напису в разі порушення основного зобов'язання та (або) умов іпотечного договору здійснюється нотаріусом після спливу тридцяти днів з моменту надісланих іпотекодержателем повідомлень – письмової вимоги про усунення порушень іпотекодавцю та боржнику, якщо він є відмінним від іпотекодавця. Повідомлення вважається надісланим, якщо є відмітка іпотекодавця на письмовому повідомленні про його отримання або відмітка поштового відділення зв'язку про відправлення повідомлення на вказану в іпотечному договорі адресу. 2.4. Вчинення виконавчого напису за заявою одного з іпотекодержателів здійснюється нотаріусом після спливу десяти днів з дня одержання іншими іпотекодержателями письмового повідомлення про звернення стягнення на предмет іпотеки. 2.5. У разі отримання письмової заяви від попереднього іпотекодержателя, який має вищий пріоритет, про припинення звернення стягнення на предмет іпотеки виконавчий напис нотаріусом не вчинюється. 3. Умови вчинення виконавчого напису 3.1. Нотаріус вчиняє виконавчі написи: якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем; за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями – не більше одного року. 3.2. Безспірність заборгованості підтверджують документи, передбачені Переліком документів, за якими стягнення заборгованості проводиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.99 р. № 1172. 3.3. Якщо для вимоги, за якою вчиняється виконавчий напис, законом встановлено інший строк давності, виконавчий напис вчиняється у межах цього строку. 3.4. Строки, протягом яких може бути вчинено виконавчий напис, обчислюються з дня, коли у стягувача виникло право примусового стягнення боргу. 3.5. При вчиненні виконавчого напису нотаріус повинен перевірити, чи подано на обґрунтування стягнення документи, зазначені у Переліку документів, за якими стягнення заборгованості проводиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.99 р. № 1172. 3.6. У разі вчинення виконавчого напису за договором іпотеки нотаріус перевіряє за інформацією з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, отриманою шляхом безпосереднього доступу до цього реєстру, наявність чи відсутність заставної, наявність чи відсутність інших іпотекодержателів. 3.7. За наявності заставної вчинення виконавчого напису може бути здійснено лише на підставі заяви (вимоги) власника заставної.

	4. Зміст виконавчого напису Виконавчий напис має містити: дату (рік, місяць, число) вчинення, посаду, прізвище, ім'я, по батькові нотаріуса, який вчинив виконавчий напис; найменування та місце проживання (місцезнаходження) стягувача; найменування та місце проживання (місцезнаходження) боржника, дату й місце його народження, місце роботи (для фізичних осіб), номери рахунків в установах банків (для юридичних осіб); строк, за який провадиться стягнення; суми, що підлягають стягненню, або предмети, які підлягають витребуванню, у тому числі пеня, проценти, якщо такі належать до стягнення; розмір плати, суму державного мита, сплачуваного стягувачем, або мита, яке підлягає стягненню з боржника; номер, під яким виконавчий напис зареєстровано; дату набрання чинності виконавчим написом; строк пред'явлення виконавчого напису до виконання; підпис нотаріуса, який вчинив виконавчий напис, скріплений печаткою; інші відомості, передбачені ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження». 5. Викладення виконавчого напису 5.1. Виконавчий напис вчинюється на оригіналі документа (дублікаті документа, що має силу оригіналу), що встановлює заборгованість. 5.2. Якщо виконавчий напис не вміщується на документі, що встановлює заборгованість, він може бути продовжений чи викладений повністю на прикріпленому до документа спеціальному бланку нотаріальних документів. 5.3. Якщо за борговим документом необхідно провести стягнення частинами, виконавчий напис за кожним стягненням може бути зроблений на копії документа або на виписці з особового рахунку боржника; у цих випадках на оригіналі документа, що встановлює заборгованість, робиться відмітка про вчинення виконавчого напису і зазначаються, за який строк і яка сума стягнута, дата і номер за реєстром нотаріальних дій. 6. Обрахування розміру суми стягнення 6.1. За заявою кредитора розмір суми, яка підлягає стягненню за виконавчим написом, може бути встановлений з урахуванням індексу інфляції за весь час прострочення та трьох процентів річних від простроченої суми, якщо інший розмір не встановлений договором або законом. 6.2. Неустойка (штраф, пеня) включається до виконавчого напису, якщо це передбачено умовами договору. 6.3. Вчинення виконавчого напису за договором позики здійснюється з урахуванням вимог ст. 1050 Цивільного кодексу України. 7. Дослідження доказів при вчиненні виконавчого напису 7.1. У справах нотаріуса залишається копія документа, що встановлює заборгованість, чи правочину, за яким здійснюється стягнення, або витяг з особового рахунку боржника і примірник виконавчого напису.

7.2. При кожному наступному вчиненні виконавчого напису за одним і тим самим зобов'язанням повторне подання копії документа, що встановлює заборгованість, не вимагається. У цих випадках нотаріус вимагає подання двох примірників витягу з особового рахунку та оригіналу зобов'язання.

7.3. Один примірник витягу з виконавчим написом і оригінал зобов'язання повертаються стягувачу, а другий примірник залишається у нотаріуса.

7.4. При вчиненні кількох виконавчих написів за документами, що встановлюють заборгованість однакової форми, копія кожного окремого зобов'язання не вимагається. У таких випадках у матеріалах нотаріальної справи залишаються одна копія документа, що встановлює заборгованість (на одного з боржників), і список боржників, на стягнення боргу з яких вчинені виконавчі написи, із зазначенням повної назви та адреси боржників, строку платежу, суми, що підлягає стягненню за виконавчим написом, а в необхідних випадках й інших даних.

7.5. Стягувачу видаються виконавчі написи на кожного боржника окремо відповідно до списку.

7.6. Якщо для вчинення виконавчого напису, крім документа, що встановлює заборгованість, необхідно подати й інші документи, зазначені в Переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.99 р. № 1172, то вони до виконавчого напису не приєднуються, а залишаються у матеріалах нотаріальної справи.

8. Порядок стягнення за виконавчим написом

Стягнення за виконавчим написом провадиться в порядку, встановленому цивільним процесуальним законодавством для виконання судових рішень та Законом України «Про виконавче провадження».

9. Строк пред'явлення виконавчого напису до виконання

9.1. Виконавчий напис, за яким стягувачем або боржником є фізична особа, може бути пред'явлений до примусового виконання протягом року з моменту вчинення виконавчого напису.

9.2. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого напису до виконання провадиться відповідно до вимог ст. 23 Закону України «Про виконавче провадження» і ст. 371 Цивільного процесуального кодексу України.

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів

Стягнення заборгованості за нотаріально посвідченими договорами

1. Нотаріально посвідчені договори, що передбачають сплату грошових сум, передачу або повернення майна, а також право звернення стягнення на заставлене майно (крім випадку, передбаченого пунктом 1^а цього переліку).

Для одержання виконавчого напису подаються:

- а) оригінал нотаріально посвідченого договору (договорів);
- б) документи, що підтверджують безспірність заборгованості боржника та встановлюють прострочення виконання зобов'язання.

1⁻¹. Іпотечні договори, що передбачають право звернення стягнення на предмет іпотеки у разі прострочення платежів за основним зобов'язанням до закінчення строку виконання основного зобов'язання.

Для одержання виконавчого напису подаються:

- а) оригінал нотаріально посвідченого іпотечного договору;
- б) оригінал чи належним чином засвідчена копія договору, що встановлює основне зобов'язання;
- в) засвідчена стягувачем копія письмової вимоги про усунення порушення виконання зобов'язання, що була надіслана боржнику та майновому поручителю (в разі його наявності), з відміткою стягувача про непогашення заборгованості;
- г) оригінали розрахункового документа про надання послуг поштового зв'язку та опису вкладення, що підтверджують надіслання боржнику письмової вимоги про усунення порушення виконання зобов'язання;
- г) довідка фінансової установи про ненадходження платежу.

**Стягнення заборгованості з підстав,
що впливають з кредитних відносин**

2. Кредитні договори, за якими боржниками допущено прострочення платежів за зобов'язаннями.

Для одержання виконавчого напису додаються:

- а) оригінал кредитного договору;
- б) засвідчена стягувачем виписка з рахунка боржника із зазначенням суми заборгованості та строків її погашення з відміткою стягувача про непогашення заборгованості.

**Стягнення заборгованості, що впливає з відносин,
пов'язаних з авторським правом**

3. Документи, що встановлюють заборгованість підприємств, установ, організацій за відрахуваннями (через Державний комітет з питань науки та інтелектуальної власності) творчим спілкам України за використання творів літератури і мистецтва:

1) Літературному фонду Національної спілки письменників України:

- а) видавництв та видавничих організацій за відрахуваннями у розмірі 10 відсотків загальної суми винагороди, нарахованої авторам за оригінальні та перекладні твори художньої літератури;
- б) театрів (стаціонарних, пересувних), а також підприємств, установ, організацій, що надають за договорами майданчики для проведення вистав і концертів колективам і виконавцям, які здійснюють гастрольну діяльність в Україні, за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків суми валового збору (або суми за договором);
- в) театрів та інших організацій за відрахуваннями за вистави малих драматичних форм (скетчі, одноактні водевілі), а також культурно-освітніх закладів за відрахуваннями за твори всіх жанрів у розмірі 0,5 відсотка суми валового збору (або суми за договором);
- г) підприємств, що займаються видавничою діяльністю та тиражуванням літературних творів, за відрахуваннями за використання усіх видів літературних творів; за відрахуваннями за використання усіх видів літературно-художніх творів вітчизняних

і зарубіжних авторів, що не охороняються авторським правом, у розмірі 2 відсотків суми реалізації.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою підприємства, установи, організації розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

2) Музичному фонду України:

а) організацій, які виплачують авторську винагороду за публічне виконання музичних творів, підприємств, установ, організацій, що надають за договорами майданчики для проведення вистав і концертів колективам і виконавцям, які здійснюють гастрольну діяльність в Україні, за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків суми валового збору, одержаного від продажу квитків, або суми гарантованої оплати згідно з договором, а також видовищних підприємств за такими само відрахуваннями за музичні вистави (опера, оперета, балет тощо) та естрадні концерти;

б) підприємств, установ, організацій за відрахуваннями у розмірі 1 відсотка суми валового збору (виручки від реалізації), одержаного за використання музичних творів, що випускаються в записі на магнітній плівці, компактних касетах, платівках і лазерних дисках;

в) видавництва та видавничих організацій, друкованих засобів масової інформації за відрахуваннями у розмірі 10 відсотків загальної суми авторської винагороди, нарахованої за видання музичних і музикознавчих творів.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою підприємства, установи, організації, редакції газети (журналу) розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

3) Національній спілці театральних діячів України: театрів (стаціонарних і пересувних) за відрахуваннями у розмірі 1 відсотка суми валового збору з театральних постановок.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою театру розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

4) Журналістському фонду України: телерадіоорганізацій, ДІНАУ, Українського незалежного інформаційного агентства «Новини», регіональних інформаційних агентств та друкованих засобів масової інформації, видавництв та видавничих організацій за відрахуваннями у розмірі 6 відсотків загальної суми авторської винагороди, нарахованої за суспільно-політичні, публіцистичні, науково-популярні твори, інформаційний та ілюстративний матеріал (крім гонорару, з якого провадяться відрахування до фондів інших творчих спілок).

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою телерадіоорганізації, інформаційного агентства, видавництва, видавничої організації, друкованого засобу масової інформації розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

5) Національній спілці кінематографістів України: кінорежисерів (крім розташованих у сільській місцевості) за відрахуваннями у розмірі 1 відсотка суми валового збору, одержаного за розповсюдження і демонстрування фільмів.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою кіновидовищного закладу розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

6) Національний спілці художників України:

а) підприємств, установ, організацій за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків загальної суми авторської винагороди або заробітної плати, нарахованої художникам (живописцям, скульпторам, графікам, оформлювачам, декораторам, художникам, які створюють твори декоративно-прикладного мистецтва, зайнятим у промисловості художникам-конструкторам, модельєрам, макетникам, художникам театру і кіно та іншим) за виконані ними художні роботи (як за оригінальні твори, так і за роботи з копіювання й тиражування);

б) організацій за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків суми, одержаної від реалізації художніх творів на комісійних засадах.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою підприємства, установи, організації розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

7) Національний спілці майстрів народного мистецтва України:

а) підприємств, установ, організацій за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків загальної суми авторської винагороди або заробітної плати, нарахованої творчим майстрам, художникам народного мистецтва і працівникам з тиражування художніх виробів (ткацтво, вишивка, килимарство, гончарство, різьбярство, художні вироби з металу, каменю, дерева, соломки, народне малярство і декоративний розпис тощо);

б) організацій за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків суми, одержаної від реалізації творів народного мистецтва на комісійних засадах на виставках, ярмарках, аукціонах тощо.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою підприємства, установи і організації розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості;

8) Фотофонду України:

а) телерадіоорганізацій, ДІНАУ, Українського незалежного інформаційного агентства «Новини», регіональних інформаційних агентств та друкованих засобів масової інформації, видавництв та видавничих організацій, а також інших підприємств, установ, організацій за відрахуваннями у розмірі 4 відсотків авторської винагороди або заробітної плати фотохудожникам, фотографам і фотолаборантам за використання творів фотомистецтва в усіх видах видань, художнє оформлення фотовидань;

б) промислових підприємств і служб сервісу за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків заробітної плати, нарахованої фотографам і фотолаборантам, як за використання оригінальних творів, так і за їх копіювання й тиражування;

в) організацій за відрахуваннями у розмірі 2 відсотків суми, одержаної від реалізації творів фотомистецтва на комісійних засадах.

Для одержання виконавчого напису подається скріплений підписами керівника і головного (старшого) бухгалтера та печаткою підприємства, установи і організації розрахунковий лист із зазначенням розміру заборгованості.

**Стягнення заборгованості з батьків або осіб,
що їх замінюють, за утримання дітей у закладах освіти**

4. Документи, що встановлюють заборгованість батьків або осіб, що їх замінюють, за утримання дітей, які потребують тривалого лікування, у дошкільних закладах освіти, загальноосвітніх санаторних школах-інтернатах, дитячих будинках.

Для одержання виконавчого напису подається засвідчений стягувачем витяг з особового рахунка батька або особи, що його замінює (чи довідка стягувача), з відміткою про непогашення заборгованості у двотижневий термін після вручення письмового попередження.

**Стягнення заборгованості з батьків або осіб,
що їх замінюють, за утримання дітей і підлітків
в загальноосвітніх школах і професійно-технічних училищах
соціальної реабілітації**

5. Документи, що встановлюють заборгованість батьків або осіб, що їх замінюють, за утримання дітей і підлітків, які потребують особливих умов виховання, у загальноосвітніх школах і професійно-технічних училищах соціальної реабілітації.

Для одержання виконавчого напису подаються:

а) копія документа про розмір щомісячної плати батьків або осіб, що їх замінюють;

б) засвідчений стягувачем витяг з особового рахунка батька або особи, що його замінює (чи довідка стягувача), з відміткою про непогашення заборгованості у двотижневий термін після вручення письмового попередження.

Стягнення за диспашею

6. Диспаша (розрахунок з розподілу загальної аварії), не оскаржена в установленний термін або оскаржена, але залишена судом у силі.

Для одержання виконавчого напису подаються:

а) диспаша;

б) довідка диспашера про те, що диспаша не скасована і не змінена судом.

**Стягнення заборгованості з військовослужбовців,
звільнених з військової служби, і військовозобов'язаних
після закінчення зборів**

7. Документи, що підтверджують заборгованість притягнутих до матеріальної відповідальності звільнених з військової служби військовослужбовців і військовозобов'язаних після закінчення зборів, які не відшкодували заподіяної ними державі шкоди.

Для одержання виконавчого напису подається довідка командира (начальника) військової частини про суму заборгованості, що підлягає стягненню.

Повернення об'єкта лізингу

8. Договори лізингу, що передбачають у безспірному порядку повернення об'єкта лізингу.

Для одержання виконавчого напису подаються:

а) оригінал договору лізингу;

б) засвідчена лізингодавцем копія рахунка, направленою лізингоодержувачу, з відміткою про несплату платежів після вручення письмового повідомлення.

Стягнення заборгованості з орендної плати за користування державним та комунальним майном

9. Документи, що встановлюють заборгованість орендарів з орендної плати за користування об'єктом оренди.

Для одержання виконавчого напису подаються:

- а) оригінал договору оренди;
- б) засвідчена стягувачем копія рахунка, надісланого боржникові, з відміткою про непогашення заборгованості після вручення письмового попередження.

Стягнення заборгованості за векселями, опротестованими нотаріусами в установленому законом порядку

11. Векселі, опротестовані нотаріусами в установленому законом порядку.

Для одержання виконавчого напису подаються:

- а) оригінал опротестованого векселя;
- б) акт про протест векселя.

Стягнення заборгованості за аграрними розписками

12. Нотаріально посвідчені товарні та фінансові аграрні розписки.

Для одержання виконавчого напису подаються:

- а) оригінал аграрної розписки без відмітки про її виконання;
- б) засвідчена кредитором копія письмової вимоги про усунення порушення виконання зобов'язання, що була надіслана боржнику;
- в) оригінали розрахункового документа про надання послуг поштового зв'язку та опису вкладення, що підтверджують надіслання боржнику письмової вимоги про усунення порушення виконання зобов'язання.

Стягнення заборгованості з виплати дивідендів

13. Документи, що підтверджують заборгованість з виплати дивідендів.

Для одержання виконавчого напису подаються:

- а) витяг з протоколу загальних зборів акціонерного товариства, на яких прийнято рішення про виплату дивідендів, або витяг із статуту акціонерного товариства, в якому передбачена виплата дивідендів за привілейованими акціями;
- б) витяг з переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, що містить інформацію щодо включення стягувача в зазначений перелік;
- в) виписка з рахунка в цінних паперах депонента, що підтверджує його права на акції та права за акціями на відповідний час;
- г) повідомлення, що надсилається особам, які мають право на отримання дивідендів, із зазначенням інформації про дату, розмір, порядок та строк їх виплати*;
- г) документ, що підтверджує факт неперерахування дивідендів Центральному депозитарію цінних паперів на рахунок, відкритий

	у Розрахунковому центрі з обслуговування договорів на фінансових ринках*; д) документ, що підтверджує факт неперерахування дивідендів через депозитарну систему України, або виписка з іншого рахунка про ненадходження коштів в установлений строк*; е) засвідчена стягувачем копія письмової вимоги про усунення порушення, що спричинило невиклату дивідендів, яка була надіслана боржнику; є) оригінали розрахункового документа про надання послуг поштового зв'язку та опису вкладення, що підтверджують надіслання боржнику письмової вимоги про усунення порушення, що спричинило невиклату дивідендів.
4) посвідчень комісії по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій;	Посвідчення комісії по трудових спорах – це виконавчий документ, який видається на підставі рішення комісії по трудових спорах, якщо таке рішення не було виконано в добровільному порядку у встановлений законом строк¹. (Див.: ст.ст. 223–230 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII² (далі – КЗпП)). <i>Витяги з нормативно-правових актів</i> Ст. 223 «Організація комісій по трудових спорах» КЗпП Комісія по трудових спорах обирається загальними зборами (конференцією) трудового колективу підприємства, установи, організації з числом працюючих не менш як 15 чоловік. Порядок обрання, чисельність, склад і строк повноважень комісії визначаються загальними зборами (конференцією) трудового колективу підприємства, установи, організації. При цьому кількість робітників у складі комісії по трудових спорах підприємства повинна бути не менше половини її складу. Комісія по трудових спорах обирає із свого складу голову, його заступників і секретаря комісії. За рішенням загальних зборів (конференції) трудового колективу підприємства, установи, організації можуть бути створені комісії по трудових спорах у цехах та інших аналогічних підрозділах. Ці комісії обираються колективами підрозділів і діють на тих же підставах, що й комісії по трудових спорах підприємств, установ, організацій. У комісіях по трудових спорах підрозділів можуть розглядатись трудові спори в межах повноважень цих підрозділів. Організаційно-технічне забезпечення комісії по трудових спорах (надання обладнаного приміщення, друкарської та іншої техніки, необхідної літератури, організація діловодства, облік та зберігання заяв працівників і справ, підготовка та видача копій рішень і т. ін.) здійснюється власником або уповноваженим ним органом. Комісія по трудових спорах підприємства, установи, організації має печатку встановленого зразка.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 149.

² Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

Ст. 224 «Компетенція комісії по трудових спорах» КЗпП

Комісія по трудових спорах є обов'язковим первинним органом по розгляду трудових спорів, що виникають на підприємствах, в установах, організаціях, за винятком спорів, зазначених у ст.ст. 222, 232 цього Кодексу.

Трудовий спір підлягає розглядові в комісії по трудових спорах, якщо працівник самостійно або з участю профспілкової організації, що представляє його інтереси, не врегулював розбіжності при безпосередніх переговорах з власником або уповноваженим ним органом.

Ст. 225 «Строки звернення до комісії по трудових спорах та порядок прийняття заяв працівника» КЗпП

Працівник може звернутися до комісії по трудових спорах у тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у спорах про виплату належної йому заробітної плати – без обмеження будь-яким строком.

У разі пропуску з поважних причин установленого строку комісія по трудових спорах може його поновити.

Заява працівника, що надійшла до комісії, підлягає обов'язковій реєстрації.

Ст. 226 «Порядок і строки розгляду трудового спору в комісії по трудових спорах» КЗпП

Комісія по трудових спорах зобов'язана розглянути трудовий спір у десятиденний строк з дня подання заяви. Спори повинні розглядатися у присутності працівника, який подав заяву, представників власника або уповноваженого ним органу. Розгляд спору за відсутності працівника допускається лише за його письмовою заявою. За бажанням працівника при розгляді спору від його імені може виступати представник профспілкового органу або за вибором працівника інша особа, в тому числі адвокат.

У разі нез'явлення працівника або його представника на засідання комісії розгляд заяви відкладається до наступного засідання. При повторному нез'явленні працівника без поважних причин комісія може винести рішення про зняття цієї заяви з розгляду, що не позбавляє працівника права подати заяву знову в межах тримісячного строку з дня, коли працівник дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права.

Комісія по трудових спорах має право викликати на засідання свідків, доручати спеціалістам проведення технічних, бухгалтерських та інших перевірок, вимагати від власника або уповноваженого ним органу необхідні розрахунки та документи.

Засідання комісії по трудових спорах вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин обраних до її складу членів.

Працівник і власник або уповноважений ним орган мають право заявити мотивований відвід будь-якому члену комісії. Питання про відвід вирішується більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні. Член комісії, якому заявлено відвід, не бере участі у вирішенні питання про відвід.

На засіданні комісії ведеться протокол, який підписується головою або його заступником і секретарем.

Ст. 227 «Порядок прийняття рішень комісією по трудових спорах» КЗпП

Комісія по трудових спорах приймає рішення більшістю голосів її членів, присутніх на засіданні.

У рішенні зазначаються: повне найменування підприємства, установи, організації, прізвище, ім'я та по батькові працівника, який звернувся до комісії, або його представника, дата звернення до комісії і дата розгляду спору, суть спору, прізвища членів комісії, власника або представників уповноваженого ним органу, результати голосування і мотивоване рішення комісії.

Копії рішення комісії у триденний строк вручаються працівникові, власникові або уповноваженому ним органу.

Ст. 228 «Оскарження рішення комісії по трудових спорах» КЗпП

У разі незгоди з рішенням комісії по трудових спорах працівник чи власник або уповноважений ним орган можуть оскаржити її рішення до суду в десятиденний строк з дня вручення їм виписки з протоколу засідання комісії чи його копії. Пропуск вказаного строку не є підставою відмови у прийнятті заяви. Визнавши причини пропуску поважними, суд може поновити цей строк і розглянути спір по суті. В разі коли пропущений строк не буде поновлено, заява не розглядається, і залишається в силі рішення комісії по трудових спорах.

Ст. 229 «Строк виконання рішення комісії по трудових спорах» КЗпП

Рішення комісії по трудових спорах підлягає виконанню власником або уповноваженим ним органом у триденний строк по закінченні десяти днів, передбачених на його оскарження (ст. 228), за винятком випадків, передбачених ч. 5 ст. 235 цього Кодексу.

Ст. 230 «Порядок виконання рішення комісії по трудових спорах» КЗпП

У разі невиконання власником або уповноваженим ним органом рішення комісії по трудових спорах у встановлений строк (ст. 229) працівникові комісією по трудових спорах підприємства, установи, організації видається посвідчення, що має силу виконавчого листа.

У посвідченні вказуються найменування органу, який виніс рішення щодо трудового спору, дати прийняття і видачі та номер рішення, прізвище, ім'я, по батькові та адреса стягувача, найменування та адреса боржника, номери його рахунків у банках, рішення по суті спору, строк пред'явлення посвідчення до виконання. Посвідчення засвідчується підписом голови або заступника голови комісії по трудових спорах підприємства, установи, організації та печаткою комісії по трудових спорах.

Посвідчення не видається, якщо працівник чи власник або уповноважений ним орган звернувся у встановлений ст. 228 строк із заявою про вирішення трудового спору до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду.

На підставі посвідчення, пред'явленого не пізніше тримісячного строку до органу ДВС або приватному виконавцю, державний виконавець чи приватний виконавець виконує рішення комісії по трудових спорах у примусовому порядку.

5) постанов державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанов державних виконавців чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанов приватних виконавців про стягнення основної винагороди;

Постанови державних виконавців є виконавчими документами у випадку винесення ними постанов про стягнення виконавчого збору, про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу¹.

Відповідно до правового висновку Верховного Суду у постанові від 22.02.2018 р. у справі № 816/823/17, після зміни правового регулювання відповідно до Закону України від 02.06.2016 р. № 1404-УІП «Про виконавче провадження», стягнення виконавчого збору відбувається безпосередньо в процесі примусового виконання рішення без винесення відповідної постанови. Підставою для винесення постанови про стягнення виконавчого збору є повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених п.п. 1–4, 6, 7 і 9 ч. 1 ст. 37 цього Закону, закінчення виконавчого провадження з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 4, 6, 7, 9, 11, 14 і 15 ч. 1 ст. 39 цього Закону, якщо виконавчий збір не стягнуто. При цьому виконання постанови про стягнення виконавчого збору відбувається в порядку, передбаченому для примусового виконання виконавчих документів².

Постанови приватних виконавців є виконавчими документами у випадку винесення ними постанов про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, про стягнення основної винагороди³.

(Див.: ч. 5 ст. 9, п. 16 ч. 3 ст. 18, ч. 4 ст. 20, ч. 2 ст. 21, ст. 27, ч. 3 ст. 28, п. 4 ч. 1 ст. 37, чч. 1, 3 ст. 40, ст.ст. 42–45, ч. 5 ст. 51, ч. 3 ст. 56, п. 2 ч. 4 ст. 59, чч. 8, 11 ст. 61, ч. 2 ст. 63, чч. 3, 4 ст. 64–1, ч. 6 ст. 66, ч. 4 ст. 67, ч. 14 ст. 71, ч. 2 ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження»; п. 7 Розділу I, п.п. 6, 8, 9, 21, 22 Розділу III, п. 2 Розділу VI, п. 15 Розділу VII, п.п. 6, 8, 15 Розділу VIII, п. 9, 13 Розділу IX, п. 2 Розділу XIII, п.п. 3, 6 Розділу XIV, п. 2 Розділу XV, п. 8 Розділу XVI Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Витяги з нормативно-правових актів

**Ч. 5 ст. 9 «Єдиний реєстр боржників»
Закону України «Про виконавче провадження»**

Відомості про боржника за рішенням про встановлення побачення з дитиною та про усунення перешкод у побаченні з дитиною вносяться до Єдиного реєстру боржників *одночасно з винесенням постанови про накладення штрафу на боржника.*

**П. 16 ч. 3 ст. 18 «Обов'язки і права виконавців,
обов'язковість вимог виконавців»
Закону України «Про виконавче провадження»**

3. Виконавець під час здійснення виконавчого провадження має право:

16) накладати стягнення у вигляді *штрафу* на фізичних, юридичних та посадових осіб у випадках, передбачених законом;

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 150.

² Там само.

³ Там само.

Ч. 4 ст. 20 «Участь експерта, спеціаліста та суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання у виконавчому провадженні» Закону України «Про виконавче провадження»

4. Експерт, спеціаліст і суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання мають право на винагороду за надані ними послуги. Винагорода та інші витрати, пов'язані з проведенням експертизи, наданням висновку спеціаліста або звіту суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання, належать до витрат виконавчого провадження.

Ч. 2 ст. 21 «Участь перекладача у виконавчому провадженні» Закону України «Про виконавче провадження»

2. Перекладач має право на винагороду за виконану роботу, що належить до витрат виконавчого провадження.

Ст. 27 «Виконавчий збір» Закону України «Про виконавче провадження»

1. Виконавчий збір – це збір, що справляється на всій території України за примусове виконання рішення органами ДВС. Виконавчий збір стягується з боржника до Державного бюджету України.

2. Виконавчий збір стягується державним виконавцем у розмірі 10 % суми, що підлягає примусовому стягненню, поверненню, або вартості майна боржника, що підлягає передачі стягувачу за виконавчим документом, заборгованості із сплати аліментів.

3. За примусове виконання рішення немайнового характеру виконавчий збір стягується в розмірі 2 мінімальних розмірів заробітної плати з боржника – фізичної особи і в розмірі 4 мінімальних розмірів заробітної плати з боржника – юридичної особи.

4. Державний виконавець вносить одночасно з постановою про відкриття виконавчого провадження постанову про стягнення виконавчого збору (крім виконавчих документів про стягнення аліментів).

За виконавчими документами про стягнення аліментів за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 12 місяців, державний виконавець нараховує виконавчий збір із заборгованості зі сплати аліментів. У подальшому державний виконавець зобов'язаний нараховувати виконавчий збір щомісяця у розмірі, визначеному ч. 2 цієї статті, залежно від розміру простроченого щомісячного аліментного платежу. Постанова про стягнення виконавчого збору за виконавчими документами про стягнення аліментів вноситься державним виконавцем після погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі або у разі повернення виконавчого документа стягувачу чи закінчення виконавчого провадження на підставі розрахунку про його нарахування.

Стягнутий виконавчий збір перераховується до Державного бюджету України протягом 3 робочих днів з дня надходження на відповідний рахунок органу ДВС.

5. Виконавчий збір не стягується:

1) за виконавчими документами про конфіскацію майна, стягнення періодичних платежів (крім виконавчих документів про стягнення аліментів, за наявності заборгованості зі сплати алі-

ментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 12 місяців), накладення арешту на майно для забезпечення позовних вимог, за виконавчими документами, що підлягають негайному виконанню;

2) у разі виконання рішень ЄСПЛ;

3) якщо виконання рішення здійснюється за рахунок коштів, передбачених бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду в порядку, встановленому Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»;

4) за виконавчими документами *про стягнення виконавчого збору, стягнення витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених виконавцем* відповідно до вимог цього Закону;

5) у разі виконання рішення *приватним виконавцем*;

6) за виконавчими документами про стягнення заборгованості, що підлягає врегулюванню відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії», а також згідно з постановами державних виконавців, винесеними до набрання чинності цим Законом.

6. У разі наступних пред'явлень державному виконавцю до виконання виконавчого документа стягується в частині, що не була стягнута під час попереднього виконання.

7. У разі закінчення виконавчого провадження у зв'язку із скасуванням рішення, що підлягало виконанню, або визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, виконавчий збір не стягується, а стягнутий виконавчий збір підлягає поверненню.

8. Під час передачі виконавчого документа від органу ДВС приватному виконавцю виконавчий збір не стягується, якщо він не був стягнутий на момент передачі.

У разі стягнення частини виконавчого збору на момент передачі виконавчого документа приватному виконавцю стягнута частина виконавчого збору поверненню не підлягає.

9. Виконавчий збір не стягується у разі закінчення виконавчого провадження на підставі п. 9 ч. 1 ст. 39 цього Закону, якщо рішення було виконано до винесення постанови про відкриття виконавчого провадження.

Ч. 3 ст. 28 «Надсилання документів виконавчого провадження»

Закону України «Про виконавче провадження»

3. За умови авансування стягувачем у порядку, передбаченому цим Законом, *витрат виконавчого провадження* документи виконавчого провадження можуть надсилатися його учасникам рекомендованими листами.

П. 4 ч. 1 ст. 37 «Повернення виконавчого документа стягувачу» Закону України «Про виконавче провадження»

1. Виконавчий документ повертається стягувачу, якщо:

4) стягувач перешкоджає проведенню виконавчих дій або *не здійснив авансування витрат виконавчого провадження*, передбачене статтею 43 цього Закону, незважаючи на попередження виконавця про повернення йому виконавчого документа;

**Чч. 1, 3 ст. 40 «Наслідки закінчення виконавчого провадження, повернення виконавчого документа»
Закону України «Про виконавче провадження»**

1. У разі закінчення виконавчого провадження (крім закінчення виконавчого провадження за судовим рішенням, винесеним у порядку забезпечення позову чи вжиття запобіжних заходів, а також, *крім випадків нестягнення виконавчого збору або витрат виконавчого провадження, нестягнення основної винагороди приватним виконавцем*), повернення виконавчого документа до суду, який його видав, арешт, накладений на майно (кошти) боржника, знімається, відомості про боржника виключаються з Єдиного реєстру боржників, скасовуються інші вжиті виконавцем заходи щодо виконання рішення, а також проводяться інші необхідні дії у зв'язку із закінченням виконавчого провадження.

3. У разі повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених п.п. 1, 3, 4, 6 ч. 1 ст. 37 цього Закону, закінчення виконавчого провадження з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 4, 6, 9 (крім випадку, передбаченого ч. 9 ст. 27 цього Закону), 11, 14 і 15 ч. 1 ст. 39 цього Закону, якщо виконавчий збір не стягнуто, державний виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня повернення виконавчого документа (закінчення виконавчого провадження) вносить *постанову про стягнення виконавчого збору*, яку виконує в порядку, встановленому цим Законом.

**Ст. 42 «Кошти виконавчого провадження»
Закону України «Про виконавче провадження»**

1. Кошти виконавчого провадження складаються з:

- 1) *виконавчого збору*, стягнутого з боржника в порядку, встановленому ст. 27 цього Закону, або *основної винагороди приватного виконавця*;
- 2) авансового внеску стягувача;
- 3) стягнутих з боржника коштів на *витрати виконавчого провадження*.

2. Витрати органів ДВС та приватного виконавця, пов'язані з організацією та проведенням виконавчих дій щодо забезпечення примусового виконання рішень, є витратами виконавчого провадження.

3. *Витрати виконавчого провадження органів ДВС* здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів виконавчого провадження, зазначених у пунктах 2 і 3 частини першої цієї статті.

Витрати виконавчого провадження приватних виконавців здійснюються за рахунок авансового внеску стягувача, стягнутих з боржника коштів на витрати виконавчого провадження. Витрати виконавчого провадження можуть здійснюватися приватним виконавцем за рахунок власних коштів.

Розмір та види витрат виконавчого провадження встановлюються Міністерством юстиції України.

4. На стадії розподілу стягнутих з боржника грошових сум згідно з вимогами цього Закону або у випадку повернення виконавчого документа стягувачу чи закінчення виконавчого провадження у разі необхідності примусового стягнення з боржника *витрат виконавчого провадження виконавцем* виноситься *постанова про їх стягнення*.

**Ст. 43 «Додаткове авансування витрат
виконавчого провадження»
Закону України «Про виконавче провадження»**

1. У разі якщо витрати на залучення до проведення виконавчих дій суб'єктів господарювання на платній основі, виготовлення технічної документації на майно, здійснення витрат на валютнообмінні фінансові операції та інших витрат, пов'язаних із перерахуванням коштів, перевищують суму сплаченого *авансового внеску*, стягувач зобов'язаний *додатково здійснити авансування таких витрат*.

У разі перебування виконавчого провадження на виконанні у приватного виконавця авансування стягувачем зазначених витрат виконавчого провадження є обов'язковим лише на вимогу приватного виконавця.

2. З метою забезпечення провадження виконавчих дій виконавець може здійснювати *інші витрати виконавчого провадження*, крім встановлених Міністерством юстиції України, за умови їх обов'язкового авансування стягувачем.

3. Після закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа стягувачу *авансовий внесок повертається стягувачу*, якщо інше не передбачено цим Законом.

Ст. 44 «Облік сум на рахунках органів ДВС та приватних виконавців» Закону України «Про виконавче провадження»

1. Органи ДВС мають рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, а також рахунки, у тому числі в іноземній валюті, в державних банках для зарахування коштів виконавчого провадження, обліку депозитних сум і зарахування стягнутих з боржників коштів та їх виплати стягувачам.

2. Приватний виконавець для здійснення примусового виконання рішень відкриває в банках рахунки, у тому числі за потреби в іноземній валюті, для:

1) обліку депозитних сум і зарахування стягнутих з боржників коштів у національній та іноземній валютах та їх виплати стягувачам;

2) зарахування коштів виконавчого провадження;

3) зарахування винагороди.

3. Кошти, зазначені у пунктах 1 і 2 частини другої цієї статті, не є доходом приватного виконавця.

4. Орган ДВС та приватний виконавець щодо кожного рахунка ведуть електронний облік і звітність за сумами на рахунках у порядку, визначеному Міністерством юстиції України.

Ст. 45 «Розподіл стягнутих з боржника грошових сум» Закону України «Про виконавче провадження»

1. Розподіл стягнутих виконавцем з боржника за виконавчим провадженням грошових сум (у тому числі одержаних від реалізації майна боржника) здійснюється у такій черговості:

1) у першу чергу повертається авансовий внесок стягувача на організацію та проведення виконавчих дій;

2) у другу чергу компенсуються витрати виконавчого провадження, не покриті авансовим внеском стягувача;

3) у третю чергу задовольняються вимоги стягувача та стягується *виконавчий збір у розмірі 10 % фактично стягнутої суми* або основна винагорода приватного виконавця пропорційно до фактично стягнутої з боржника суми (крім виконавчих документів про стягнення аліментів);

4) у четверту чергу стягуються штрафи, накладені виконавцем відповідно до вимог цього Закону, та виконавчий збір або основна винагорода за виконавчими документами про стягнення аліментів.

2. Розподіл грошових сум у черговості, зазначеній у ч. 1 цієї статті, здійснюється в міру їх стягнення.

Ч. 5 ст. 51 «Звернення стягнення на заставлене майно» Закону України «Про виконавче провадження»

5. За рахунок коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, здійснюються відрахування, передбачені п.п. 1 і 2 ч. 1 ст. 45 цього Закону, після чого кошти перераховуються заставодержателю та *стягується виконавчий збір*. Якщо заставодержатель не є стягувачем у виконавчому провадженні, йому виплачуються кошти після належного підтвердження права на заставлене майно. У разі задоволення в повному обсязі вимог заставодержателя залишок коштів використовується для задоволення вимог інших стягувачів у порядку, встановленому цим Законом.

Ч. 3 ст. 56 «Арешт і вилучення майна (коштів) боржника» Закону України «Про виконавче провадження»

3. Арешт накладається у розмірі суми стягнення з *урахуванням виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів та основної винагороди приватного виконавця* на все майно боржника або на окремі речі.

П. 2 ч. 4 ст. 59 «Зняття арешту з майна» Закону України «Про виконавче провадження»

4. Підставами для зняття виконавцем арешту з усього майна (коштів) боржника або його частини є:

2) надходження на рахунок органу ДВС, рахунок приватного виконавця суми коштів, стягнених з боржника (у тому числі від реалізації майна боржника), необхідної для задоволення вимог усіх стягувачів, *стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених на боржника*.

Чч. 8, 11 ст. 61 «Реалізація майна, на яке звернено стягнення» Закону України «Про виконавче провадження»

8. У разі якщо стягувач виявив бажання залишити за собою не-реалізоване майно, він зобов'язаний протягом 10 робочих днів з дня надходження від виконавця відповідного повідомлення внести на відповідний рахунок органу ДВС або рахунок приватного виконавця різницю між вартістю нереалізованого майна та сумою коштів, що підлягають стягненню на його користь, якщо вартість нереалізованого майна перевищує суму боргу, яка підлягає стягненню за виконавчим документом. За рахунок перерахованих стягувачем коштів *оплачуються витрати виконавчого провадження, задовольняються вимоги інших стягувачів та*

стягуються виконавчий збір і штрафи, а залишок коштів повертається боржникові.

11. У разі якщо від продажу частини майна виручено суму, необхідну для задоволення вимог стягувача, сплати виконавчого збору, відшкодування витрат виконавчого провадження, а також сплати штрафу, продаж арештованого майна припиняється.

Ч. 2 ст. 63 «Порядок виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення» Закону України «Про виконавче провадження»

2. У разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець вносить *постанову про накладення на боржника штрафу*, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність.

Чч. 3, 4 ст. 64¹ «Виконання рішення про встановлення побачення з дитиною, рішення про усунення перешкод у побаченні з дитиною» Закону України «Про виконавче провадження»

3. У разі невиконання без поважних причин боржником рішення державний виконавець складає акт та вносить *постанову про накладення на боржника штрафу* у розмірі, визначеному ч. 1 ст. 75 цього Закону. У постанові зазначаються вимога виконувати рішення та попередження про кримінальну відповідальність.

4. У разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення державний виконавець складає акт, вносить *постанову про накладення на боржника штрафу в подвійному розмірі*, надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення, звертається з поданням про тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України до суду за місцезнаходженням органу ДВС, вносить вмотивовану постанову про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами (із врахуванням обмежень, передбачених ч. 10 ст. 71 цього Закону) та вживає інші заходи примусового виконання рішення, передбачені цим Законом.

Ч. 6 ст. 66 «Виконання рішення про виселення боржника» Закону України «Про виконавче провадження»

6. Якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про його виселення, державний виконавець накладає на нього *штраф* у порядку, визначеному цим Законом.

Ч. 4 ст. 67 «Виконання рішення про вселення стягувача» Закону України «Про виконавче провадження»

4. У разі якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про вселення стягувача, державний виконавець накладає на нього *штраф* та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених цим Законом.

Примусове вселення стягувача здійснюється у присутності понятих за участю працівників поліції.

**Ч. 14 ст. 71 «Порядок стягнення аліментів»
Закону України «Про виконавче провадження»**

14. За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 1 рік, виконавець вносить постанову про накладення на боржника *штрафу* у розмірі 20 % суми заборгованості зі сплати аліментів.

За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 2 роки, виконавець вносить постанову про накладення на боржника *штрафу* у розмірі 30 % суми заборгованості зі сплати аліментів.

За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 3 роки, виконавець вносить постанову про накладення на боржника *штрафу* у розмірі 50 % суми заборгованості зі сплати аліментів.

У подальшому постановою про накладення *штрафу* у розмірі, визначеному абзацом першим цієї частини, вноситься виконавцем у разі збільшення розміру заборгованості боржника на суму, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 1 рік.

Суми *штрафів*, передбачених цією частиною, стягуються з боржника у порядку, передбаченому цим Законом, і перераховуються стягувачу.

**Ч. 2 ст. 74 «Оскарження рішень, дій або бездіяльності
виконавців та посадових осіб органів ДВС»
Закону України «Про виконавче провадження»**

2. Рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів ДВС щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб), у тому числі *постанов державного виконавця про стягнення виконавчого збору, постанов приватного виконавця про стягнення основної винагороди, витрат виконавчого провадження та штрафів*, можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до відповідного адміністративного суду у порядку, передбаченому законом.

**П. 7 Розділу I Інструкції з організації примусового
виконання рішень**

7. *Постанова* як окремий документ містить такі обов'язкові реквізити:

номер виконавчого провадження;

вступну частину із зазначенням:

назви постанови, дати видачі постанови та місця її винесення;

найменування органу ДВС, прізвища, імені та по батькові державного виконавця, який виніс постанову або прізвища, імені та по батькові приватного виконавця, який виніс постанову, найменування виконавчого округу, в якому він здійснює діяльність;

назви виконавчого документа, коли та ким виданий, резолютивної частини документа (далі – реквізити виконавчого документа);

за зведеним виконавчим провадженням – прізвища, імені та по батькові боржника – фізичної особи, повного найменування боржника – юридичної особи та дати об'єднання виконавчих проваджень у зведене;

мотивувальну частину із зазначенням мотивів, з яких виконавець прийняв відповідне рішення (дійшов певних висновків), і посилання на норму закону, на підставі якого винесено постанову;

резолютивну частину із зазначенням:
прийнятого виконавцем рішення;
строку і порядку оскарження постанови.

До постанов можуть вноситись також інші відомості, визначені Законом, цією Інструкцією та іншими нормативно-правовими актами.

Постанова підписується виконавцем та скріплюється печаткою. Постанова складається у необхідній кількості примірників, один з яких залишається у виконавчому провадженні, а інші надсилаються за належністю.

Якщо постанова надсилається у формі електронного документа, на таку постанову накладається кваліфікований електронний підпис із застосуванням засобів кваліфікованого електронного підпису, які мають вбудовані апаратно-програмні засоби, що забезпечують захист записаних на них даних від несанкціонованого доступу, від безпосереднього ознайомлення із значенням параметрів особистих ключів та їх копіювання.

У разі якщо постанова виконавця є виконавчим документом, вона повинна відповідати вимогам до виконавчого документа, визначеним ст. 4 Закону.

Інші посадові особи органів ДВС у випадках, передбачених Законом та цією Інструкцією, виносять постанови з урахуванням вимог, визначених цим пунктом.

П. 6 Розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень

6. У разі пред'явлення до виконання виконавчого документа, за яким надана розстрочка виконання, виконавче провадження відкривається в частині, за якою сплинув строк сплати. *Виконавчий збір* та основна винагорода приватного виконавця стягуються із сум (суми), за якими (якою) сплинув строк сплати.

П. 8 Розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень

Стягнення *виконавчого збору* здійснюється у порядку, визначеному ст. 27 Закону.

Про стягнення з боржника виконавчого збору та його розмір *державний виконавець* зазначає у постанові про відкриття виконавчого провадження.

Виконавчий збір стягується з боржника на підставі *постанови про стягнення виконавчого збору*, у якій зазначаються розмір та порядок стягнення нарахованого виконавчого збору.

Постанову про стягнення виконавчого збору державний виконавець виносить *одночасно* з постановою про відкриття виконавчого провадження (крім виконавчих документів про стягнення аліментів) та не пізніше наступного робочого дня після її винесення надсилає сторонам виконавчого провадження.

Якщо рішення про стягнення коштів було виконано боржником частково до винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, виконавчий збір стягується із суми, яку не було сплачено боржником до відкриття виконавчого провадження.

Завиконавчим документом про стягнення аліментів у разі, якщо розмір заборгованості боржника перевищує суму відповідних

платежів за 12 місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, державний виконавець зобов'язаний нарахувати виконавчий збір із суми заборгованості зі сплати аліментів.

Розрахунок нарахування виконавчого збору (додаток 17) обчислюється державним виконавцем в автоматизованій системі виконавчого провадження та долучається до матеріалів виконавчого провадження.

Виконавчий збір нараховується із суми заборгованості, визначеної у розрахунку заборгованості зі сплати аліментів.

Надалі у разі прострочення боржником щомісячного аліментного платежу нарахування виконавчого збору здійснюється державним виконавцем щомісяця.

Не пізніше наступного робочого дня з дня погашення у повному обсязі заборгованості зі сплати аліментів, повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених п.п. 1, 4 ч. 1 ст. 37 Закону, закінчення виконавчого провадження з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 7, 9, 14 ч. 1 ст. 39 Закону, державний виконавець на підставі розрахунку нарахування виконавчого збору вносить постанову про стягнення виконавчого збору.

Виконання постанови про стягнення виконавчого збору здійснюється за рахунок стягнутих з боржника коштів за умови відсутності заборгованості зі сплати аліментів.

У разі повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених п.п. 1, 3, 4, 6 ч. 1 ст. 37 Закону, закінчення виконавчого провадження з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 4, 6, 7, 9 (крім випадку, передбаченого ч. 9 ст. 27 Закону), 11, 14 і 15 ч. 1 ст. 39 Закону, якщо виконавчий збір не стягнуто, постанова про стягнення виконавчого збору не пізніше наступного робочого дня з дня повернення виконавчого документа (закінчення виконавчого провадження) реєструється в автоматизованій системі виконавчого провадження як виконавчий документ та підлягає виконанню в порядку, передбаченому Законом та цією Інструкцією.

Державний виконавець зобов'язаний відкрити виконавче провадження за постановою про стягнення виконавчого збору не пізніше наступного робочого дня з дня її реєстрації в автоматизованій системі виконавчого провадження.

Про розмір стягнутого виконавчого збору державний виконавець зазначає у виконавчому документі.

П. 9 Розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень

9. *Основна винагорода* приватного виконавця стягується в порядку, передбаченому для стягнення *виконавчого збору*.

П. 21 Розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень

21. Закінчення виконавчого провадження здійснюється за наявності підстав та в порядку, визначеному в ст. 39 Закону.

У разі надходження на рахунок органу ДВС коштів, стягнутих з боржника (у тому числі від реалізації майна боржника), достатніх для задоволення вимог усіх стягувачів, стягнення *виконавчого збору*, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених

на боржника, виконавець після підготовки розпорядження державного виконавця, передбаченого п. 13 розділу VII цієї Інструкції, виносить постанову про закінчення виконавчого провадження на підставі п. 9 ч. 1 ст. 39 Закону.

П. 22 Розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень

22. При закінченні виконавчого провадження, поверненні виконавчого документа стягувачу, виконавець залишає у матеріалах виконавчого провадження копію виконавчого документа, а на виконавчому документі ставить відповідну відмітку, у якій зазначаються підстава закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа з посиланням на відповідну норму Закону, залишок нестягненої суми, якщо за виконавчим документом проводилося стягнення, сума стягнутого виконавчого збору або сума стягнутої основної винагороди приватного виконавця.

Відмітка на виконавчому документі засвідчується підписом виконавця та скріплюється печаткою.

П. 2 Розділу VI Інструкції з організації примусового виконання рішень

2. *Витрати виконавчого провадження* складаються з мінімальних та додаткових витрат виконавчого провадження.

Виконавець виносить постанову про розмір мінімальних витрат виконавчого провадження *одночасно* з постановою про відкриття виконавчого провадження (крім виконавчих проваджень щодо виконання рішень ЄСПЛ) та надсилає її сторонам виконавчого провадження не пізніше наступного робочого дня після її винесення.

Мінімальні витрати виконавчого провадження складаються з плати за користування автоматизованою системою виконавчого провадження та витрат, пов'язаних з винесенням постанов про:

- відкриття виконавчого провадження;
- стягнення виконавчого збору (крім випадків, коли виконавчий збір не стягується);
- стягнення основної винагороди приватного виконавця (крім випадків, коли основна винагорода не стягується);
- стягнення витрат виконавчого провадження;
- закінчення виконавчого провадження (повернення виконавчого документа стягувачу).

Витрати, пов'язані з винесенням постанов, включають такі види витрат виконавчого провадження:

- виготвлення постанов та супровідних листів до них (папір, копіювання (друк) документів, канцтовари);
- пересилання постанов (конверти, знаки поштової оплати (марки) або послуги маркувальної машини (послуги поштового зв'язку)).

До додаткових витрат виконавчого провадження належать витрати виконавчого провадження, які не визначені цим пунктом як мінімальні витрати виконавчого провадження.

Якщо під час примусового виконання рішення органом ДВС (приватним виконавцем) було здійснено додаткові витрати

	виконавчого провадження, виконавець на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових сум згідно з вимогами Закону виносить постанову про визначення розміру додаткових витрат виконавчого провадження (крім виконавчих проваджень щодо виконання рішень ЄСПЛ), в якій зазначає розміри та види додаткових витрат виконавчого провадження, що здійснені у відповідному виконавчому провадженні. Якщо у разі повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених п.п. 1, 3, 4, 6, 8 ч. 1 ст. 37 Закону, чи закінчення виконавчого провадження з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 6, 7, 9-15 ч. 1 ст. 39 Закону, витрати виконавчого провадження не були стягнуті, державний виконавець виносить постанову про стягнення витрат виконавчого провадження (крім виконавчих проваджень щодо виконання рішень ЄСПЛ), в якій зазначає види та суми витрат виконавчого провадження, що здійснені у відповідному виконавчому провадженні. Постанова про стягнення витрат виконавчого провадження не пізніше наступного робочого дня з дня закінчення виконавчого провадження (повернення виконавчого документа стягувачу) реєструється в автоматизованій системі виконавчого провадження як виконавчий документ та підлягає виконанню в порядку, передбаченому Законом та цією Інструкцією. Державний виконавець зобов'язаний відкрити виконавче провадження за постановою про стягнення витрат виконавчого провадження не пізніше наступного робочого дня з дня її реєстрації в автоматизованій системі виконавчого провадження. Якщо у разі закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа витрати виконавчого провадження, які здійснювалися приватним виконавцем за рахунок власних коштів, не були стягнуті, приватний виконавець за потреби виносить постанову про стягнення витрат виконавчого провадження, яка підлягає виконанню в порядку, встановленому Законом та цією Інструкцією. Постанова про стягнення витрат виконавчого провадження надсилається сторонам виконавчого провадження не пізніше наступного робочого дня після її винесення. 3. <i>Авансові внески стягувачів</i> використовуються виконавцем для здійснення витрат виконавчого провадження в порядку, визначеному пунктом 17 розділу VII цієї Інструкції. Про використання авансового внеску виконавець готує звіт, в якому наводить перелік витрат виконавчого провадження, здійснених за рахунок авансового внеску, із зазначенням сум коштів, сплачених на фінансування кожної з витрат. Звіт про використання авансового внеску підписується виконавцем та залишається в матеріалах виконавчого провадження. У разі передачі виконавчого документа відповідно до п. 7 розділу III цієї Інструкції, передачі виконавчого провадження відповідно до п.п. 4, 6 розділу V цієї Інструкції невикористаний авансовий внесок стягувача перераховується на відповідний рахунок органу ДВС (приватного виконавця), якому передається виконавчий документ або виконавче провадження, одночасно з винесенням виконавцем постанови про передачу виконавчого документа (виконавчого провадження). До постанови про передачу вико-

навчого документа (виконавчого провадження) додається звіт про використання авансового внеску, в якому наводиться перелік витрат виконавчого провадження, здійснених за рахунок авансового внеску, із зазначенням сум коштів, сплачених на фінансування кожної з витрат.

Якщо витрати виконавчого провадження було здійснено за рахунок авансового внеску стягувача, ці кошти перераховуються стягувачу як повернення авансового внеску за рахунок стягнутих з боржника витрат виконавчого провадження.

У разі закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа невикористаний авансовий внесок повертається стягувачу не пізніше 3 робочих днів з дня винесення відповідної постанови.

П. 15 Розділу VII Інструкції з організації примусового виконання рішень

У разі надходження суми, яка не задовольняє вимоги усіх стягувачів, а також за необхідності відрахування *виконавчого збору*, основної винагороди приватного виконавця, витрат виконавчого провадження виконавець невідкладно складає розрахунок, який повинен містити загальну суму стягнених коштів, суму, що залишилась після відрахування витрат виконавчого провадження, перелік стягувачів кожної черги, визначених ст. 46 Закону, та суму коштів, яка перераховується кожному стягувачу, суму стягненого виконавчого збору або основної винагороди приватного виконавця, штрафів у разі винесення відповідних постанов. Розрахунок долучається до матеріалів зведеного виконавчого провадження.

П. 6 Розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень

6. Суми, які підлягають перерахуванню на користь держави, при відсутності витрат виконавчого провадження та інших стягнень перераховуються до Державного бюджету України або місцевих бюджетів у порядку, встановленому Державною казначейською службою України, а *виконавчий збір* – на відповідний рахунок органу ДВС. Відповідна квитанція банку про отримання коштів приєднується до акта вилучення готівки та долучається разом з актом до матеріалів виконавчого провадження.

П. 8 Розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень

8. На кошти та інші цінності боржника, що перебувають на рахунках та на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт, про що виноситься постанова виконавця. У постанові зазначається сума коштів, яка підлягає арешту, з урахуванням вимог за виконавчим документом, *стягнення виконавчого збору*, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця та вказуються реквізити рахунку, на якому знаходяться кошти, що підлягають арешту, або зазначається, що арешт поширюється на кошти на всіх рахунках боржника,

у тому числі тих, що будуть відкриті після винесення постанови про арешт коштів.

За зведеним виконавчим провадженням арешт накладається на загальну суму заборгованості за зведеним виконавчим провадженням з урахуванням *стягнення виконавчого збору*, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця.

П. 15 Розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень

15. При скасуванні судом заходів забезпечення позову за завершеним виконавчим провадженням, надходженні на рахунок органу ДВС, рахунок приватного виконавця суми коштів, стягнених з боржника, необхідної для задоволення вимог усіх стягувачів, *стягнення виконавчого збору*, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених на боржника за завершеним виконавчим провадженням, виконавець не пізніше наступного робочого дня виносить постанову про зняття арешту з майна боржника без винесення постанови про відкриття чи відновлення виконавчого провадження. Копія постанови виконавця про зняття арешту з майна боржника не пізніше наступного робочого дня з дня винесення надсилається сторонам та до відповідного органу (установи) для зняття арешту. Постанова про зняття арешту з майна приєднується до матеріалів виконавчого провадження.

П. 9 Розділу IX Інструкції з організації примусового виконання рішень

9. У разі невиконання без поважних причин боржником рішення про встановлення побачення з дитиною державний виконавець здійснює заходи примусового виконання рішення, передбачені частиною третьою статті 64-1 Закону.

У разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення про встановлення побачення з дитиною державний виконавець здійснює заходи примусового виконання рішення, передбачені частиною четвертою статті 64-1 Закону.

При кожному наступному невиконанні боржником зазначеного рішення державний виконавець виносить постанову про накладення на боржника *штрафу* у розмірі, визначеному частиною четвертою статті 64-1 Закону.

П. 13 Розділу IX Інструкції з організації примусового виконання рішень

13. При виконанні рішення немайнового характеру у разі, якщо боржник самостійно не сплачує *виконавчий збір*, витрати виконавчого провадження та накладені на нього штрафи, у передбачених Законом випадках *виконавець примусово стягує виконавчий збір*, витрати виконавчого провадження та накладені на боржника штрафи одночасно із виконанням такого рішення. У разі повернення виконавчого документа стягувачу з підстав, передбачених п.п. 1, 4 ч. 1 ст. 37 Закону, закінчення виконавчого провадження

з підстав, передбачених п.п. 1, 2, 4, 9 (крім випадку, передбаченого ч. 9 ст. 27 Закону), 11 ч. 1 ст. 39 Закону, якщо штрафи, накладені на боржника, не стягнуто, постанова про накладення штрафу не пізніше наступного робочого дня з дня повернення виконавчого документа (закінчення виконавчого провадження) реєструється в автоматизованій системі виконавчого провадження як виконавчий документ та підлягає виконанню в порядку, передбаченому Законом та цією Інструкцією.

Якщо після завершення виконавчого провадження за рішенням немайнового характеру *виконавчий збір*, витрати виконавчого провадження не стягнуто, виконавець вживає заходів щодо їх подальшого виконання у порядку, визначеному п. 8 Розділу III та п. 2 Розділу VI цієї Інструкції.

П. 2 Розділу XIII Інструкції з організації примусового виконання рішень

2. У разі виконання зведеного виконавчого провадження у поданні про обмеження у праві виїзду за межі України зазначаються його номер в автоматизованій системі виконавчого провадження, реквізити виконавчих документів, що входять до зведеного виконавчого провадження, суми стягнення за кожним виконавчим документом, загальна сума стягнення з урахуванням суми *виконавчого збору* та витрат виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця тощо...

П. 3 Розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень

3. У разі невиконання без поважних причин у встановлений виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі виконавець виносить постанову про накладення *штрафу* на боржника та встановлює новий строк виконання.

У постанові про накладення на боржника штрафу виконавець зазначає норму Закону, якою передбачена відповідальність боржника, зміст вчинених боржником дій, суму штрафу.

Постанова про накладення штрафу не пізніше наступного робочого дня після її винесення надсилається боржнику.

У разі повторного невиконання рішення боржником без поважних причин виконавець у тому самому порядку накладає на нього *штраф* у подвійному розмірі та звертається до органів досудового розслідування з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення.

П. 6 Розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень

6. Відповідно до ст. 299 Кодексу України про адміністративні правопорушення постанова у справі про адміністративне правопорушення підлягає виконанню з моменту винесення, якщо інше не встановлено цим кодексом та іншими законами України.

Штраф, накладений за вчинення адміністративного правопорушення, вноситься в установу банку України не пізніш як через

15 днів з дня вручення йому постанови, а в разі оскарження такої постанови – не пізніше як через 15 днів з дня повідомлення про задоволення скарги без задоволення.

У разі несплати правопорушником *штрафу* у строк, установлений ч. 1 ст. 307 Кодексу України про адміністративні правопорушення, постановою надсилається для примусового виконання до органу ДВС за місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його майна в порядку, встановленому законом.

П. 2 Розділу XV Інструкції з організації примусового виконання рішень

2. У заяві про відновлення матеріалів виконавчого провадження, виконання за яким здійснювалось на тимчасово окупованій території, яка подається боржником, зазначаються обставини, які зумовлюють необхідність відновлення виконавчого провадження (намір виконати рішення, припинення заходів примусового виконання рішень у зв'язку з виконанням рішення у повному обсязі, скасуванням рішення, на підставі якого видано виконавчий документ тощо). У разі виконання боржником рішення у повному обсязі до заяви додаються квитанції, платіжні документи, що підтверджують сплату боргу за виконавчим документом, *виконавчого збору* та витрат виконавчого провадження (у разі винесення відповідних постанов).

П. 8 Розділу XVI Інструкції з організації примусового виконання рішень

8. Виконавець накладає на боржника *штраф* у розмірі та у випадках, визначених ч. 14 ст. 71 Закону.

Постанова про накладення штрафу оформлюється відповідно до вимог п. 7 Розділу I цієї Інструкції та містить відомості про розмір заборгованості, яка утворилася з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, та суму штрафу.

Постанова про накладення штрафу не пізніше наступного робочого дня після її винесення надсилається сторонам виконавчого провадження.

Суми штрафів стягуються виконавцем з боржника після погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

Якщо після закінчення виконавчого провадження з виконання рішення про стягнення аліментів з підстав, передбачених п.п. 7, 9 ст. 39 Закону, суми штрафів не стягнуто, постановою про накладення штрафу не пізніше наступного робочого дня з дня закінчення виконавчого провадження реєструється в автоматизованій системі виконавчого провадження як виконавчий документ та підлягає виконанню в порядку, передбаченому Законом та цією Інструкцією.

Державний виконавець зобов'язаний відкрити виконавче провадження за постановою про стягнення виконавчого збору не пізніше наступного робочого дня з дня її реєстрації в автоматизованій системі виконавчого провадження.

б) постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом;

Постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, є виконавчими документами у випадках, якщо такі постанови підлягають примусовому виконанню органами ДВС.

Маються на увазі постанови будь-яких органів (посадових осіб), які уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення та накладати адміністративні стягнення, окрім судів¹.

Перелік цих органів міститься у ст. 213 КУпАП, а питання розмежування компетенції (підвідомчості справ про адміністративні правопорушення) між ними врегульовано ст.ст. 218–244-23 КУпАП.

Витяги з нормативно-правових актів

**Розділ III «Органи. Уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення»
Глава 16 «Основні положення» ст. 213 «Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення» КУпАП**

Справи про адміністративні правопорушення розглядаються:

1) адміністративними комісіями при виконавчих комітетах сільських, селищних, міських рад;

2) виконавчими комітетами (а в населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчими органами, що виконують їх повноваження) сільських, селищних, міських рад та їх посадовими особами, уповноваженими на те цим Кодексом;

4) районними, районними у місті, міськими чи міськрайонними судами (суддями), а у випадках, передбачених цим Кодексом, місцевими адміністративними та господарськими судами, апеляційними судами, Верховним Судом;

5) органами Національної поліції, органами державних інспекцій та іншими органами (посадовими особами), уповноваженими на те цим Кодексом.

Ст. 214 «Розмежування компетенції органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення» КУпАП

Адміністративні комісії при виконавчих органах сільських, селищних, міських рад вирішують усі справи про адміністративні правопорушення, за винятком віднесених цим Кодексом до відання інших органів (посадових осіб).

Виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад, судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів, органи Національної поліції, органи державних інспекцій та інші уповноважені органи (п. 5 ст. 213) розглядають справи про адміністративні правопорушення, віднесені цим Кодексом до їх відання.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 150.

	Ст. 215 «Порядок утворення колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення» КУпАП Адміністративні комісії утворюються відповідними органами місцевого самоврядування у складі голови, заступника голови, відповідального секретаря, а також членів комісії. В адміністративних комісіях при виконавчих органах міських рад є посада звільненого відповідального секретаря комісії. Порядок діяльності адміністративних комісій встановлюється цим Кодексом та іншими законодавчими актами України. Адміністративні комісії при виконавчих комітетах районних у містах рад утворюються у разі надання районній у місті раді та її виконавчому комітету відповідних повноважень міською радою. Порядок утворення інших колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, а також порядок розгляду справ у цих органах визначаються законами України. Ст. 216 «Правомочність засідань колегіальних органів» Адміністративні комісії мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення при наявності не менш як половини членів їх складу, а виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад – при наявності не менш як двох третин від загального складу виконавчого комітету. Правомочність засідань інших колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, встановлюється законодавством України. Ст. 217 «Повноваження посадових осіб, які розглядають справи про адміністративні правопорушення» КУпАП Посадові особи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, можуть накладати адміністративні стягнення, передбачені цим Кодексом, у межах наданих їм повноважень і лише під час виконання службових обов'язків. Перелік посадових осіб, які від імені органів, згаданих у п.п. 2, 5 ст. 213 цього Кодексу, розглядають справи про адміністративні правопорушення, встановлюється законами України.
7) рішень інших державних органів та рішень Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами;	Рішення Національного банку України є виконавчим документом у випадках застосування Національним банком України заходів впливу у вигляді накладення <i>штрафу</i>¹. Такі рішення набирають законної сили з дня їх прийняття та підлягають примусовому виконанню. До <i>рішень інших державних органів, які законом визнані виконавчими документами</i>, належать рішення прийняті податковими органами та органами Пенсійного фонду відповідно до їх компетенції, наприклад, рішення про примусове стягнення єдиного соціального внеску у разі його несплати суб'єктом підприємницької діяльності.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 150.

(Див.: ст.ст. 73-74 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III¹, ст. 25 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI²).

Витяги з нормативно-правових актів

**Ст. 73 «Заходи впливу»
Закону України «Про банки і банківську діяльність»**

У разі порушення банками або іншими особами, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України відповідно до цього Закону, банківського, валютного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, нормативно-правових актів Національного банку України, його вимог, встановлених відповідно до ст. 66 цього Закону, або здійснення ризикової діяльності, яка загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку, застосування іноземними державами або міждержавними об'єднаннями або міжнародними організаціями санкцій до банків чи власників істотної участі у банках, що становлять загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку та/або стабільності банківської системи, Національний банк України адекватно вчиненому порушенню або рівню такої загрози має право застосувати *заходи впливу, до яких належать:*

9) накладення штрафів на:

- банк відповідно до положень, затверджених Правлінням Національного банку України, але у розмірі не більш як 1 % суми зареєстрованого статутного капіталу. Зазначене обмеження максимальної суми штрафу не застосовується у разі накладення на банк штрафу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Максимальний розмір штрафу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення не може перевищувати 7950 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- банк за невиконання вимог куратора банку у розмірі від 2000 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- власників істотної участі у банку за невиконання прийнятих на себе зобов'язань про надання необхідної фінансової допомоги банку в рамках вжиття заходів з метою приведення діяльності проблемного банку у відповідність із вимогами законодавства

¹ Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.

² Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.

у розмірі від 5000 до 10000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

– особу, яка набула або збільшила істотну участь у банку з порушенням вимог ст. 34 цього Закону щодо порядку набуття або збільшення істотної участі у банку в розмірі до 10 %:

номінальної вартості придбаних акцій (паїв) банку, якщо особа набула або збільшила пряму істотну участь у банку;
номінальної вартості акцій (паїв), які належать акціонеру (учаснику) банку, через якого особа набула або збільшила істотну участь у банку, якщо особа набула або збільшила опосередковану істотну участь у банку.

Штраф за порушення порядку набуття або збільшення істотної участі у банку накладається на особу, яка набула або збільшила істотну участь у банку, або на будь-яку з осіб у структурі власності банку, через яку така особа набула або збільшила істотну участь у банку.

...

Прийняття рішення щодо застосування конкретного заходу впливу із переліку заходів впливу, визначених ч. 1 цієї статті, є виключною компетенцією Національного банку України, визначеною законом.

Рішення Національного банку України про застосування заходу впливу обов'язково має містити:

відомості про встановлені обставини (факти);

кількісні, якісні оцінки та висновки Національного банку України, включаючи висновки про наявність ознак провадження банком ризикової діяльності, що загрожує інтересам вкладників чи інших кредиторів банку, та обґрунтування адекватності застосування відповідного заходу впливу, що ґрунтуються на встановлених обставинах (фактах);

відомості про результати розгляду пояснень/заперечень банку або іншої особи, яка стала об'єктом перевірки Національного банку України та щодо якої прийнято таке рішення (у разі наявності).

Національний банк України у разі розгляду питань щодо застосування заходів впливу запрошує у визначеному ним порядку для надання пояснень/заперечень уповноважену (уповноважених) особу (осіб) банку або іншу особу, яка стала об'єктом перевірки Національного банку України та щодо якого (якої) має бути прийнято таке рішення.

Ст. 74 «Порядок застосування заходів впливу» Закону України «Про банки і банківську діяльність»

Порядок застосування заходів впливу, встановлених ст. 73 цього Закону, визначається нормативно-правовими актами Національного банку України.

Розмір фінансових санкцій, що застосовуються до банків та інших юридичних осіб, нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк України, встановлюється законами України та нормативно-правовими актами Національного банку України.

Заходи впливу до банків, філій іноземних банків, фізичних осіб, встановлені ст. 73 цього Закону, можуть бути застосовані Національним банком України протягом 6 місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через 3 роки з дня його вчинення.

Заходи впливу до банків, філій іноземних банків за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення можуть бути застосовані Національним банком України протягом 6 місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через 3 роки з дня його вчинення.

Рішення Національного банку України про застосування заходу впливу у вигляді накладення штрафу є виконавчим документом та набирає законної сили з дня його прийняття. У разі невиконання такого рішення воно передається Національним банком України до органів ДВС для примусового виконання.

Інформація про застосувані Національним банком України до банків, філій іноземних банків заходи впливу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, оприлюднюється шляхом розміщення на сторінці офіційного інтернет-представництва Національного банку України у встановленому законом та нормативно-правовими актами Національного банку України порядку.

**Ст. 25 «Заходи впливу та стягнення»
Закону України «Про збір та облік єдиного внеску
на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»**

1. *Рішення, прийняті податковими органами та органами Пенсійного фонду з питань, що належать до їх компетенції відповідно до цього Закону, є обов'язковими до виконання платниками єдиного внеску, посадовими особами і застрахованими особами.*

Положення цієї статті поширюються лише на тих платників, які відповідно до цього Закону зобов'язані нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок.

У разі несплати або несвоєчасної сплати частини суми страхових внесків, що сплачується за рахунок коштів державного бюджету відповідно до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», положення цієї статті застосовуються виключно щодо суми страхових внесків, що має сплачуватися платником єдиного внеску.

2. У разі виявлення своєчасно не сплачених сум страхових внесків платники єдиного внеску зобов'язані самостійно обчислити ці внески і сплатити їх з нарахуванням пені в порядку і розмірах, визначених цією статтею.

3. *Суми недоїмки стягуються з нарахуванням пені та застосуванням штрафів.*

4. Податковий орган у порядку, за формою та у строки, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, надсилає в паперовій та/або електронній формі платникам єдиного внеску вимогу про сплату недоїмки з єдиного внеску.

Вимога про сплату недоїмки з єдиного внеску, винесена за результатами документальної перевірки, надсилається (вручається) платнику в порядку, визначеному ст. 42 Податкового кодексу України.

	Вимога про сплату недоїмки з єдиного внеску, винесена з метою стягнення недоїмки з єдиного внеску у разі його несплати платником у визначені цим Законом строки, надсилається податковим органом платнику в паперовій та/або електронній формі у порядку, визначеному ст. 42 Податкового кодексу України. У разі несплати частини суми страхових внесків, що сплачується за рахунок коштів державного бюджету відповідно до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», податковий орган у порядку, за формою та у строки, встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, інформує про це платників єдиного внеску. <i>Вимога про сплату недоїмки є виконавчим документом.</i> Платник єдиного внеску зобов'язаний протягом 10 календарних днів з дня надходження вимоги про сплату недоїмки сплатити суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенєю. У разі незгоди з розрахунком суми недоїмки платник єдиного внеску узгоджує її з податковим органом шляхом оскарження вимоги про сплату єдиного внеску в адміністративному або судовому порядку. Скарга на вимогу про сплату єдиного внеску подається до податкового органу вищого рівня у письмовій формі протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання платником єдиного внеску вимоги про сплату єдиного внеску, з повідомленням про це податкового органу, який прийняв вимогу про сплату єдиного внеску. Не підлягають оскарженню зобов'язання зі сплати єдиного внеску, самостійно визначені платником. Податковий орган, який розглядає скаргу платника єдиного внеску, зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його платнику єдиного внеску протягом 20 календарних днів з дня отримання скарги на адресу платника єдиного внеску поштою з повідомленням про вручення або надати йому під розписку. Керівник (його заступник або уповноважена особа) податкового органу може прийняти рішення про подовження строку розгляду скарги платника єдиного внеску понад встановлений строк, але не більше 60 календарних днів, та письмово повідомити про це платника єдиного внеску до закінчення 20-денного строку. Якщо вмотивоване рішення за скаргою платнику єдиного внеску не надсилається протягом 20-денного строку або протягом строку, подовженого за рішенням керівника (його заступника або уповноваженої особи) податкового органу, така скарга вважається повністю задоволеною на користь платника єдиного внеску з дня, наступного за останнім днем закінчення строків. Порядок узгодження сум недоїмки з єдиного внеску встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику. У разі якщо згоди з податковим органом не досягнуто, платник єдиного внеску зобов'язаний сплатити суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенєю протягом 10 календарних днів з дня надходження рішення відповідного податкового органу або оскаржити вимогу до податкового органу вищого рівня чи в судовому порядку. У разі якщо платник єдиного внеску протягом 10 календарних днів з дня отримання вимоги не сплатив зазначені у вимозі суми

недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею, не узгодив вимогу з податковим органом шляхом оскарження в адміністративному чи судовому порядку або не сплатив узгоджену суму недоїмки протягом десяти календарних днів з дня отримання узгодженої вимоги, податковий орган надсилає в порядку, встановленому законом, до підрозділу державної виконавчої служби узгоджену вимогу про сплату недоїмки в електронній формі.

Порядок обміну інформацією між податковими органами та органами державної виконавчої служби визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику.

У випадках, зазначених в абзаці одинадцятому цієї частини, податковий орган також має право звернутися до суду з позовом про стягнення недоїмки. При цьому заходи досудового врегулювання спорів, передбачені законом, не застосовуються.

5. Вимога податкового органу про сплату недоїмки або рішення суду щодо стягнення суми недоїмки виконується *державною виконавчою службою* в порядку, встановленому законом.

6. За рахунок сум, що надходять від платника єдиного внеску або від державної виконавчої служби, погашаються суми недоїмки, штрафних санкцій та пені у порядку календарної черговості їх виникнення. У разі якщо платник має несплачену суму недоїмки, штрафів та пені, сплачені ним суми єдиного внеску зараховуються в рахунок сплати недоїмки, штрафів та пені у порядку календарної черговості їх виникнення.

7. Сума недоїмки не підлягає списанню, зокрема в разі укладення з платником єдиного внеску мирової угоди відповідно до вимог Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», крім випадків повної ліквідації юридичної особи або смерті фізичної особи, визнання її безвісно відсутньою, недієздатною, оголошення померлою та відсутності осіб, які відповідно до цього Закону несуть зобов'язання із сплати єдиного внеску.

8. У разі ліквідації юридичної особи – платника єдиного внеску або втрати платником з інших причин статусу платника єдиного внеску сума недоїмки сплачується за рахунок коштів та іншого майна платника. У такому разі відповідальними за погашення недоїмки є:

ліквідаційна комісія – щодо юридичної особи – платника єдиного внеску, що ліквідується;

юридична особа – щодо утворених нею філій, представництва або іншого відокремленого підрозділу – платника єдиного внеску, що ліквідується.

У разі недостатності у платника єдиного внеску коштів та іншого майна для сплати недоїмки відповідальними за її сплату є: засновники або учасники юридичної особи - платника єдиного внеску, що ліквідується, якщо згідно із законом вони несуть повну чи додаткову відповідальність за її зобов'язаннями;

юридична особа – щодо утворених нею філій, представництва та іншого відокремленого підрозділу – платника єдиного внеску, що ліквідується;

	правонаступники юридичної особи – платника єдиного внеску, що ліквідується. У разі злиття, приєднання, виділення, поділу, перетворення платника єдиного внеску з обов'язання із сплати недоїмки покладаються на осіб, до яких відповідно до законодавства перейшли його права та обов'язки. 9. Передача платниками єдиного внеску своїх обов'язків з його сплати третім особам заборонена, крім випадків, передбачених законодавством. 10. На суму недоїмки нараховується пеня з розрахунку 0,1 % суми недоплати за кожний день прострочення платежу. 11. Податковий орган застосовує до платника єдиного внеску такі <i>штрафні санкції</i>: 1) у разі ухилення від взяття на облік або несвоєчасного подання заяви про взяття на облік платниками єдиного внеску, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», накладається штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; 2) за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску накладається штраф у розмірі 20 відсотків своєчасно не сплачених сум; 3) за donарахування податковим органом або платником своєчасно не нарахованого єдиного внеску накладається штраф у розмірі 10 % зазначеної суми за кожний повний або неповний звітний період, за який donараховано таку суму, але не більш як 50 % суми donарахованого єдиного внеску; 5) за неналежне ведення бухгалтерської документації, на підставі якої нараховується єдиний внесок, накладається штраф у розмірі від 8 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; 6) за несплату, неповну сплату або несвоєчасну сплату суми єдиного внеску одночасно з видачею сум виплат, на які нараховується єдиний внесок (авансових платежів), накладається штраф у розмірі 10 % таких несплачених або несвоєчасно сплачених сум; 7) за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності, передбаченої цим Законом, податковим органом здійснюється накладення штрафу в розмірі 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожне таке неподання, несвоєчасне подання або подання не за встановленою формою. Ті самі дії, вчинені платником єдиного внеску, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 60 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожне таке неподання, несвоєчасне подання або подання не за встановленою формою звітності, передбаченої цим Законом. 12. Податкові органи застосовують до банків такі фінансові санкції: 1) за несвоєчасне перерахування або несвоєчасне зарахування на рахунки податкових органів сум єдиного внеску, фінансових санкцій, зазначених у частині одинадцятій цієї статті, нараховується пеня з розрахунку 0,1 відсотка зазначених сум, розрахована за кожний день прострочення їх перерахування (зарахування),

та накладається штраф у розмірі 10 відсотків своєчасно не зарахованих (неперерахованих) сум;

2) за порушення вимог, передбачених ч. 2 ст. 24 цього Закону, накладають на банки штраф у розмірі 100 % суми єдиного внеску, яка підлягає сплаті платниками.

13. Нарахування пені, передбаченої цим Законом, починається з першого календарного дня, що настає за днем закінчення строку внесення відповідного платежу, до дня його фактичної сплати (перерахування) включно.

У разі оскарження платником єдиного внеску вимоги про сплату недоїмки нарахування пені зупиняється з дня подання скарги до податкового органу або позову до суду.

14. Про нарахування пені та застосування штрафів, передбачених цим Законом, посадова особа податкового органу у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, за погодженням з Пенсійним фондом, приймає рішення, яке протягом 3 робочих днів надсилається платнику єдиного внеску.

Суми пені та штрафів, передбачених цим Законом, підлягають сплаті платником єдиного внеску протягом десяти календарних днів після надходження відповідного рішення. Зазначені суми зараховуються на рахунки податкових органів, відкриті в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, для зарахування єдиного внеску. При цьому платник у зазначений строк має право оскаржити таке рішення до податкового органу вищого рівня або до суду з одночасним обов'язковим письмовим повідомленням про це податкового органу, яким прийнято це рішення.

Оскарження рішення податкового органу про застосування фінансових санкцій зупиняє перебіг строку їх сплати до винесення податковим органом вищого рівня, або судом рішення у справі. Строк сплати фінансових санкцій також зупиняється до ухвалення судом рішення у разі оскарження платником єдиного внеску вимоги про сплату недоїмки, якщо застосування фінансових санкцій пов'язано з виникненням або несвоєчасною сплатою суми недоїмки.

Порядок, строки та процедура оскарження вимоги про сплату єдиного внеску поширюються на оскарження рішень податкового органу щодо нарахування пені та застосування штрафів.

15. *Рішення податкового органу про нарахування пені та/або застосування штрафів, передбачених чч. 11 і 12 цієї статті, є виконавчим документом.*

У разі якщо платник єдиного внеску не сплатив зазначені в рішенні суми протягом 10 календарних днів, а також не повідомив у цей строк податковий орган про оскарження рішення, таке рішення передається *державній виконавчій службі* в порядку, встановленому законом.

Суми штрафів та нарахованої пені, застосованих за порушення порядку та строків нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску, стягуються в такому самому порядку, що і суми недоїмки із сплати єдиного внеску.

	Суми штрафів та нарахованої пені включаються до вимоги про сплату недоїмки, якщо їх застосування пов'язано з виникненням та сплатою недоїмки. 16. Строк давності щодо нарахування, застосування та стягнення сум недоїмки, штрафів та нарахованої пені не застосовується. 17. Провадження у справах про адміністративні правопорушення здійснюється в порядку, встановленому КУПАП.
8) рішень Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених договором України;	Рішення ЄСПЛ є виконавчим документом у випадку, якщо воно набуло статусу остаточного та цим рішенням було присуджено стягувачу виплату відшкодування: а) суми справедливої сатисфакції, визначеної рішенням ЄСПЛ відповідно до ст. 41 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод¹; б) визначеної у рішенні ЄСПЛ щодо дружнього врегулювання або у рішенні ЄСПЛ про схвалення умов односторонньої декларації суми грошової виплати на користь стягувача. Рішення ЄСПЛ є обов'язковими для виконання Україною відповідно до ст. 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод². (Див.: ст. 7 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. № 3477-IV³). <i>Витяги з нормативно-правових актів</i> Ст. 7 «Звернення Рішення до виконання в частині виплати відшкодування» Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» 1. Протягом 10 днів від дня отримання повідомлення Суду про набуття Рішенням статусу остаточного Орган представництва: а) надсилає Стягувачеві повідомлення з роз'ясненням його права подати до державної ДВС заяву про виплату відшкодування, в якій мають бути зазначені реквізити банківського рахунка для перерахування коштів;

¹ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950 р., ратифікована Законом України від 17.07.1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

² Виконавче провадження: підручник / за ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса: Фенікс, 2020. 460 с. С. 150–151; Ігнатенко Т. Рішення ЄСПЛ як підстава для перегляду конкретної справи ВСУ: відновлення порушеного права чи формальність? *Юридична газета*. URL: <https://radako.com.ua/news/rishennya-iespl-yak-pidstava-dlya-pereglyadu-konkretnoyi-spravi-vsu-vidnovlennya-porushenogo>;

Науково-практичний коментар Закону України «Про виконавче провадження» / практичний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2016. С. 12; Рішення ЄСПЛ. URL: <http://nsj.gov.ua/ua/na-dopomogu-suddi/rishennya-evropeyskogo-sudu-2014-2015-r/>.

³ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

	б) надсилає до ДВС оригінальний текст і переклад резолютивної частини остаточного рішення Суду у справі проти України, яким визнано порушення Конвенції, оригінальний текст і переклад резолютивної частини остаточного рішення Суду щодо справедливої сатисфакції у справі проти України, оригінальний текст і переклад рішення Суду щодо дружнього врегулювання у справі проти України, оригінальний текст і переклад рішення Суду про схвалення умов односторонньої декларації у справі проти України. Автентичність перекладу засвідчується Органом представництва. ДВС упродовж 10 днів з дня надходження документів, зазначених у пункті «б» цієї частини, відкриває виконавче провадження. 2. Неподання Стягувачем заяви про виплату відшкодування не є перешкодою для виконання Рішення. Ст. 1 «Звернення Рішення до виконання в частині виплати відшкодування» Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» Рішення – а) остаточне рішення ЄСПЛ у справі проти України, яким визнано порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; б) остаточне рішення ЄСПЛ щодо справедливої сатисфакції у справі проти України; в) рішення ЄСПЛ щодо дружнього врегулювання у справі проти України; г) рішення ЄСПЛ про схвалення умов односторонньої декларації у справі проти України.
9) рішень (постанов) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень;	Рішення (постанови) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб) є виконавчими документами у випадках застосування до суб'єкта первинного фінансового моніторингу <i>штрафних санкцій</i>. Такі рішення набирають законної сили з дати їх прийняття та підлягають примусовому виконанню. (Див.: ч. 9 ст. 24 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX¹). <i>Витяги з нормативно-правових актів</i> Ст. 24 «Відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» 1. Особи, які винні у порушенні вимог цього Закону та/або нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів,

¹ Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.

	одержаних злочинним шляхом, або фінансували тероризм чи розповсюдження зброї масового знищення, несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність згідно із законом. 2. Юридичні особи, які здійснювали фінансові операції з легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансували тероризм чи розповсюдження зброї масового знищення, можуть бути ліквідовані за рішенням суду. 3. У разі невиконання (неналежного виконання) суб'єктом первинного фінансового моніторингу вимог цього Закону, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, до нього застосовуються такі <i>штрафні санкції</i>: за порушення вимог щодо ідентифікації, верифікації, вивчення клієнтів (осіб) у випадках, передбачених законодавством, – у розмірі до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян); за невиявлення, несвоєчасне виявлення та порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що відповідно до законодавства підлягають фінансовому моніторингу, – у розмірі до 800 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян); за неподання, несвоєчасне подання, порушення порядку подання або подання спеціально уповноваженому органу недостовірної інформації у випадках, передбачених законодавством, – у розмірі до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян); за порушення порядку зупинення фінансової (фінансових) операції (операцій) – у розмірі до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян); за неподання, подання не в повному обсязі, подання недостовірної інформації/документів, подання копій документів, у яких неможливо прочитати всі написані в них відомості, на запит суб'єкта державного фінансового моніторингу, необхідних для виконання ним функцій з державного регулювання і нагляду відповідно до цього Закону, або втрату документів (у тому числі інформації про рахунки або активи) – у розмірі до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян); за порушення обов'язків, визначених цим Законом та/або нормативно-правовими актами у сфері запобігання і протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження

зброї масового знищення та не зазначених в абзацах 2–6 цієї частини, – у розмірі до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

4. Повторне (повторні) порушення суб'єктом первинного фінансового моніторингу вимог цього Закону та/або нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, тобто порушення, вчинене протягом трьох років після дня виявлення суб'єктом державного фінансового моніторингу, який відповідно до цього Закону виконує функції з державного регулювання і нагляду за суб'єктом первинного фінансового моніторингу, аналогічного порушення, за яке до суб'єкта первинного фінансового моніторингу прийнято рішення про застосування санкції відповідно до цього Закону, тягне (тягнуть) за собою накладення штрафу на суб'єкта первинного фінансового моніторингу у розмірі до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (для суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які не є юридичними особами, – у розмірі до 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

5. У разі виявлення двох і більше будь-яких повторних порушень, вчинених суб'єктом первинного фінансового моніторингу, до нього додатково може бути застосовано санкцію у вигляді анулювання ліцензії або іншого спеціального дозволу на право провадження певних видів діяльності.

6. У разі порушення посадовою особою суб'єкта первинного фінансового моніторингу вимог цього Закону та/або нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму або фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, суб'єкт державного фінансового моніторингу, який відповідно до цього Закону виконує функції з державного регулювання і нагляду за суб'єктом первинного фінансового моніторингу, може відповідно до закону прийняти рішення про застосування до суб'єкта первинного фінансового моніторингу санкції у вигляді тимчасового відсторонення такої посадової особи від посади до усунення порушення.

7. Положення чч.3–6 цієї статті не поширюються на банки, філії іноземних банків.

У разі порушення банками, філіями іноземних банків вимог цього Закону, нормативно-правових актів Національного банку України, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, Національний банк України адекватно вчиненому порушенню або рівню загрози інтересам вкладників чи інших кредиторів банку має право застосувати заходи впливу відповідно та у порядку, визначеному Законом України «Про банки і банківську діяльність» та нормативно-правовими актами Національного банку України.

	8. Санкції до суб'єктів первинного фінансового моніторингу, передбачені цією статтею, застосовуються суб'єктами державного фінансового моніторингу, які відповідно до цього Закону здійснюють функції з державного регулювання і нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, протягом шести місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через три роки з дня його вчинення, у порядку, встановленому відповідним суб'єктом державного фінансового моніторингу. У разі вчинення суб'єктом первинного фінансового моніторингу (крім банків, філій іноземних банків) двох або більше порушень (у тому числі повторних порушень) вимог цього Закону та/або нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, штрафні санкції накладаються в межах більшого розміру штрафу, встановленого за вид порушення з числа вчинених. 9. Рішення (постанова) суб'єкта державного фінансового моніторингу (його уповноваженої посадової особи) про застосування до суб'єкта первинного фінансового моніторингу санкцій, передбачених цією статтею, набирає законної сили з дати його (її) прийняття. Рішення (постанова) суб'єкта державного фінансового моніторингу (його уповноваженої посадової особи) про застосування до суб'єкта первинного фінансового моніторингу штрафних санкцій, передбачених цією статтею, є виконавчим документом. Рішення (постанова) суб'єкта державного фінансового моніторингу (його уповноваженої посадової особи) про застосування штрафних санкцій підлягає виконанню суб'єктом первинного фінансового моніторингу протягом п'ятнадцяти робочих днів з дня його (її) отримання, про що письмово повідомляється відповідному суб'єкту державного фінансового моніторингу, який відповідно до цього Закону виконує функції з державного регулювання і нагляду за суб'єктом первинного фінансового моніторингу. У разі невиконання суб'єктом первинного фінансового моніторингу рішення (постанови) суб'єкта державного фінансового моніторингу (його уповноваженої посадової особи) про застосування штрафних санкцій у встановлений строк воно (вона) передається суб'єктом державного фінансового моніторингу до органів ДВС для примусового виконання. Оскарження рішення (постанови) суб'єкта державного фінансового моніторингу (його уповноваженої посадової особи) про застосування до суб'єкта первинного фінансового моніторингу штрафних санкцій, передбачених цією статтею, здійснюється в судовому порядку виключно з метою встановлення законності прийняття такого рішення (постанови) та не зупиняє виконання суб'єктом первинного фінансового моніторингу застосованої санкції.

**П. 1 Положення про Державну службу
фінансового моніторингу України**

Державна служба фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів і який реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення¹.

---

¹ Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF>

3.4. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню

Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню (ст. 432 ЦПК ст. 328 ГПК; ст. 374 КАС)

Суд, який видав виконавчий документ, може за заявою стягувача або боржника виправити помилку, допущену при його оформленні або видачі, чи визнати виконавчий документ таким, що не підлягає виконанню.

Загальною підставою для вчинення всіх цих дій є необхідність привести зміст виконавчого документа та виконавчого провадження у відповідність із висновками суду, які містяться у резолютивній частині рішення, що звернено до виконання¹.

Неналежне виконання судом обов'язку щодо оформлення виконавчого документа тягне за собою несприятливі наслідки для стягувача у вигляді відтермінування в часі поновлення його права і додаткових незручностей, оскільки він має ще раз звертатися до суду в порядку ст. 432 ЦПК, ст. 328 ГПК, ст. 374 КАС і після судової процедури знову – до ДВС чи приватного виконавця із заявою про відкриття виконавчого провадження у межах строку виконавчої давності.

Проте, як слушно зазначають С. В. Щербак² та Ю. В. Білоусов³, через недоліки у діяльності суду (неякісне оформлення виконавчого документа) стягувач може пропустити строк виконавчої давності і йому потрібно буде звертатися до суду з клопотанням про поновлення цього строку.

У законодавстві йдеться про виправлення **помилки** у виконавчому документі.

Помилка – неправильність у підрахунках, написанні, неточність⁴.

Недолік – хиба, вада, огріх, прогріх, недоробок, недосконалість, неправильність⁵; недогляд, упущення, помилка в якій-небудь справі, роботі, діяльності окремої людини або організації⁶.

¹ Цивільне судочинство України: основні засади та інститути : монографія / В. В. Комаров, К. В. Гусаров, Н. Ю. Сакара та ін.; за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2016. 848 с. С. 799.

² Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. Т. 2. 800 с. С. 17.

³ Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. К. : Атіка, 2008. 840 с. С. 704–705.

⁴ Великий тлумачний словник української мови. URL: <http://forum.tntu.edu.ua/index.php?s=0b646d797ad41b943764430a1e38c112&showtopic=5514&st=15>.

⁵ Словопедія. «Як ми говоримо» Антоненка-Давидович. URL: <http://slovopedia.org.ua/34/53405/33160.html>.

⁶ URL: http://cpk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=601.

Вважаємо, що поняття «помилка» вужче за змістом, ніж поняття «недолік», тому в процесуальних кодексах правильніше було б вказати на виправлення недоліків виконавчого документа¹.

Типовими недоліками у виконавчих листах є такі²: помилкове зазначення імені, по батькові³ чи прізвища⁴ сторони⁵; неправильно зазначене найменування сторони⁶; неправильно зазначена адреса сторони⁷, неправильно вказано боржника (наприклад, в рішенні – держава Україна в особі Державного казначейства, тоді як у виконавчому листі боржником зазначено Головне управління державного казначейства)⁸, не вказано ідентифікаційний номер боржника⁹; зроблено помилку в номері ЄДРПОУ¹⁰; зазначено неправильну суму, яка підлягає стягненню з боржника¹¹, вказано не тих сторін та не той предмет позову (замість «за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про відшкодування моральної та матеріальної шкоди,

¹ Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. 244 с. С. 76–83.

Верба-Сидор О. Б. Аналіз судової практики щодо визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, та щодо виправлення помилки в ньому (ст. 369 ЦПК). *Верховенство права та права людини* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 11–12 серпня 2010 р.) Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2010. 120 с. С. 47–50.

³ Ухвала Советського районного суду від 19.05.2010 р. у справі № 6-27/2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9494082>.

⁴ Ухвала Центрального районного суду м. Сімферополя Автономної Республіки Крим від 20.05.2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9494163>.

⁵ Ухвала Советського районного суду від 07.05.2010 р. у справі № 6-19/2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9337429>.

⁶ Ухвала Охтирського міськрайонного суду Сумської області від 16.04.2010 р. у справі № 6-25/2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8975052>.

⁷ Ухвала Печерського районного суду міста Києва від 29.04.2010 р. у справі № 6-11528/09. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9319126>.

Ухвала Микитівського районного суду м. Горлівки Донецької області від 16.04.2010 р. у справі № 2-901/07. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8999558>.

Ухвала Приморського районного суду Запорізької області від 23.04.2010 р. у справі № 6-7/2010. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9311709>.

⁹ Ухвала Турківського районного суду Львівської області від 19.04.2010 р. у справі № 6 - 4/010. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9084759>.

¹⁰ Ухвала Печерського районного суду міста Києва від 28.12.2009 р. у справі № 2-2133/09. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8428425>.

¹¹ Ухвала Солом'янського районного суду м. Києва від 16.04.2010 р. у справі № 6-176/2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8934219>.

заподіяної внаслідок дорожньо-транспортної пригоди», зазначено «за позовом ОСОБА_3 до АКБ «Київ» про стягнення суми банківського вкладу та відшкодування шкоди»¹, не зазначено з кого, на користь кого необхідно стягнути кошти², неправильно заповнено графу «назва і місцезнаходження підприємства, установи, організації, у якій боржник працює»³; у виконавчому листі відсутній фактор примусовості, не визначено, з якого часу повинна початися виплата та в який спосіб⁴; неправильно вказано номер цивільної справи, у якій винесено судові рішення⁵; вказана неправильна сума стягнення⁶, сума прописом відрізняється від суми цифрами⁷; зазначено неправильно дату видачі виконавчого листа⁸; не вказано номер розрахункового рахунку сторони⁹; не зазначено строк пред'явлення виконавчого листа до виконання¹⁰; помилково вказано неправильну дату набрання рішенням законної сили¹¹; неправильно зазначено назву органу державної влади¹²; не зазначено такого реквізита, як назва «Виконавчий лист»¹³; неправильно зазначено дату народження дитини у справі про стягнення аліментів¹⁴ тощо.

- 1 Ухвала Солом'янського районного суду м. Києва від 14.05.2010 р. у справі № 6-202 /2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9381641>.
- 2 Ухвала Торезького міського суду Донецької області від 25.03.2010 р. у справі № 6-40/10. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9387419>; Ухвала Ялтинського міського суду АР Крим від 18.12.2009 р. у справі № 6-183/2009р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7371783>.
- 3 Ухвала Советського районного суду Автономної Республіки Крим від 22.03.2010 р. у справі № 6-13/ 2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8401464>.
- 4 Ухвала Скадовського районного суду Херсонської області від 10.03.2010 р. у справі № 6-16/10. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8607797>.
- 5 Ухвала Краматорського міського суду Донецької області від 05.03.2010 р. у справі № 2-7161/2009 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8282852>.
- 6 Ухвала Скадовського районного суду Херсонської області від 01.03.2010 р. у справі № 2-884/09. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8607607>.
- 7 Ухвала Снігурівського районного суду Миколаївської області від 25.11.2009 р. у справі № 6-109/2009 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7153735>.
- 8 Ухвала Київського районного суду м. Харкова від 15.02.2010 р. у справі № 2-672/09/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9509485>.
- 9 Ухвала Хортицького районного суду м. Запоріжжя від 12.02.2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7868878>.
- 10 Ухвала Хмельницького міськрайонного суду від 12.02.2010 р. у справі № 2-3472/09. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7899055>.
- 11 Ухвала Печерського районного суду міста Києва від 08.02.2010 р. у справі № 2-403/07. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7828944>.
- 12 Ухвала Печерського районного суду м. Києва від 28.01.2010 р. у справі № 2-118-1/08. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7677537>.
- 13 Ухвала Зарічного райсуду м. Суми від 25.01.2010 р. у справі № 2-1190/09. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7576872>.
- 14 Ухвала П'ятихатського районного суду Дніпропетровської області від 28.10.2009 р. у справі № 6-28 2009 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/6478943>.

<i>У судових наказах також часто трапляються недоліки</i>, наприклад: відсутнє місце проживання стягувача, неправильно вказане прізвище судді¹, не вказану дату народження сторони².	
Як бачимо із наведеної норми, до компетенції суду належить вирішення трьох категорій звернень:	– про виправлення помилок, допущених при оформленні або видачі виконавчого документа; – про визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, та – про стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом.
Право на звернення із заявою у порядку ст. 432 ЦПК; ст. 328 ГПК; ст. 374 КАС:	Суд повинен перевіряти наявність права на звернення із заявою, яким наділено лише сторін виконавчого провадження (а також їх представників і органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб). Це зумовлено дією принципу диспозитивності. Ні виконавець, ні інші учасники виконавчого провадження не мають права на звернення із такими заявами. Так, суд відмовив у задоволенні подання ДВС про визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, мотивуючи свою відмову так: «Суд не може погодитись із викладеними ДВС мотивами визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню повністю, оскільки виконавчий лист було оформлено на законних підставах і стягувач має повне право наполягати на його виконанні та отриманні боргу по заробітній платі. Виконання рішення суду утруднено тією обставиною, що виконавець, яка займалась стягненням, привласнила перераховані боржником кошти, за що була засуджена, однак вироком суду з неї стягнута на користь держави сума привласнених коштів. Таким чином, ДВС може ставити питання про зміну боржника у цій справі, проте визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, порушить законні інтереси стягувача, який у зв'язку із незаконними діями працівника ДВС не втрачає право на отримання стягнутої судом заробітної плати»³.

¹ Ухвала Зарічного районного суду м. Суми у справі № 2-н-213/10 від 18.05.2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9508605>.

² Ухвала Софіївського районного суду Дніпропетровської області від 17.12.2009 р. у справі №2в-44/2009. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7109638>.

³ Ухвала Ніжинського міськрайонного суду Чернігівської області від 25.04.2007 р. у справі № 2-1412/07. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/5117866>.

Вимоги до форми та змісту заяви	Не передбачено особливих вимог до форми та змісту заяви. Вважаємо, що суд у письмово оформленій заяві повинен перевірити наявність, окрім традиційних реквізитів, ще й таких елементів її змісту, як: - підстави для звернення (виправити помилку у виконавчому документі, визнати його таким, що не підлягає виконанню, стягнути безпідставно одержане на користь божника), - обставини, які підтверджують підстави для звернення, а також - в додатках – документи, які підтверджують викладені обставини.
Підсудність	Розглядати заяву має право лише суд, який видав виконавчий документ.
Судовий збір	Не сплачується.
Строк розгляду заяви судом	Суд розглядає заяву в 10-денний строк з дня її надходження у судовому засіданні.
Наслідки неявки сторін у судове засідання	Неявка стягувача і боржника не є перешкодою для розгляду заяви. Проте, на практиці деякі суди плутають виконавче провадження із позовним, помилково застосовуючи у процесі розгляду заяв про виправлення помилки у виконавчому документі чи визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, норми з інституту позовного провадження¹. Так, суд залишив «позов» (насправді – заяву про визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню) без розгляду через триразову неявку «позивача»². Є випадки, коли суд правильно відмовляє у відкритті провадження, на підставі того, що така «позовна заява» не підлягає розгляду в судах у порядку цивільного судочинства (позовного провадження), оскільки стягувачем або боржником подається заява про визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, а не позов про припинення стягнення за цим виконавчим листом³.

¹ Ухвала Апеляційного суду Івано-Франківської області від 28.08.2007 р. у справі № 22-ц-1004/2007 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/2099614>.

² Ухвала Ужгородського міськрайонного суду від 21.08.2008 р. у справі № 2-2772/08 // <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9121654>; Ухвала Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 11.09.2007 р. у справі № 2-2993/07 // <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/3049332>.

³ Ухвала Артемівського міськрайонного суду Донецької області від 26.02.2009 р. у справі № 2- 2698 \ 2010 р. // <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8135597>.

Дії суду до розгляду заяви / подання	До розгляду заяви суд має право своєю ухвалою зупинити виконання за виконавчим документом або заборонити приймати виконавчий документ до виконання.
Процесуальні дії судді	Відповідно до п. 3 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.09.2015 р. «Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах», системний аналіз норм ЦПК свідчить про те, що при надходженні заяв і подань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах і рішень інших органів (посадових осіб), суд має постановити ухвалу про прийняття заяви, подання до свого провадження та призначення судового засідання. Виконання рішення, ухвали суду є невід'ємною частиною судового процесу, нове провадження за заявою, поданням щодо виконання судового рішення не відкривається.
Ухвала	Про виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню, суд постановляє ухвалу. При вирішенні питання про виправлення помилки у виконавчому документі, визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, суд уносить відповідну ухвалу до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше двох днів із дня її постановлення у порядку, встановленому чч. 4, 7 ст. 431 ЦПК. Визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, є підставою для закінчення виконавчого провадження (ч. 5 ст. 39 Закону України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII «Про виконавче провадження»). У зв'язку з тим, що скасування або визнання нечинним рішення, на підставі якого видано виконавчий документ, є самостійною підставою для закінчення виконавчого провадження (ч. 5 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження»), додатково звертатися в таких випадках до суду з вимогою

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 158; Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=09SS5EB275>.

	про визнання виконавчого документа, виданого на підставі цього рішення, таким, що не підлягає виконанню, не потрібно. Якщо виконавчий документ було вже пред'явлено до виконання, виконавче провадження в цьому випадку буде закінчено за зазначеною підставою¹.
<i>Виправлення до виконавчого документа не можуть зачіпати суті судового рішення, на виконання якого видано цей виконавчий документ</i>	Вважаємо доцільним запозичити і внести до процесуального законодавства цінне положення з Інформаційного листа Вищого господарського суду України «Про Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо примусового проникнення до житла, виїмки та вилучення документів виконавчого провадження» від 20.04.2006 р. № 01-8/908, відповідно до якого <i>виправлення до виконавчого документа не можуть зачіпати суті судового рішення, на виконання якого видано цей виконавчий документ</i>. Виконавчий документ має точно відобразити зміст резолютивної частини рішення, на підставі якого він виданий. Тому, якщо у рішенні суду та, відповідно, у виконавчому листі є певні недоліки, то суд має відмовити в задоволенні заяви про виправлення помилок у виконавчому листі і роз'яснити право особи на звернення до суду із заявою про постановлення ухвали про виправлення описок чи арифметичних помилок у судовому рішенні (ст. 269 ЦПК) чи про ухвалення додаткового рішення (ст. 270 ЦПК) – залежно від недоліку в рішенні. Для прикладу, в одній із справ в рішенні суду та у виконавчому листі немає вказівки, в якій самій частині (солідарно, в частках, з кожного) підлягають стягненню судові витрати з відповідачів. Тобто помилки при написанні виконавчого листа немає. Фактично, ухвалюючи рішення, суд не вирішив питання стосовно судових витрат, а саме – в якій частині (солідарно, в частках, з кожного) підлягають стягненню судові витрати з відповідачів. На нашу думку, суд правильно постановив, що заява особи про виправлення помилок у виконавчому листі та видачу нового виконавчого документа задоволенню не підлягають, що не позбавляє заявника права звернутись до суду із заявою про ухвалення додаткового рішення відповідно до ч. 1 ст. 220 ЦПК (за нині чинною редакцією – ст. 270 ЦПК)².

¹ Постанова Верховного Суду від 16.01.2018 р. у справі № 755/15479/14-ц. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/71750094>.

² Ухвала Сакського міськрайонного суду Автономної Республіки Крим від 26.04.2010 р. у справі № 6-52/2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9383251>.

	Якщо судові рішення та виконавчий документ збігаються в єдиному акті (наприклад, судовий наказ або судова ухвала), а помилка стосується неповноти інформації, вказаної у виконавчому документі (причому, в судовій ухвалі або судовому наказі не вказано час набрання ним законної сили), то такий недолік може бути виправлено в порядку, встановленому ст. 432 ЦПК¹.
Підстави для визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню	Суд повинен обов'язково враховувати, що підставами для визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню є: – помилкове видання виконавчого документа; – якщо обов'язок боржника відсутній повністю чи частково у зв'язку з його припиненням, добровільним виконанням боржником чи іншою особою; – якщо обов'язок боржника відсутній повністю чи частково з інших причин. Положення щодо відсутності обов'язку боржника «з інших причин», на нашу думку, робить перелік підстав для визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, відкритим, невичерпним. Наведені підстави для визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, поділяють на дві групи: 1) матеріально-правові (обов'язок боржника може припинитися з передбачених законом підстав. Підстави припинення цивільно-правових зобов'язань, зокрема, містить Глава 50 розділу I книги п'ятої ЦК. Так, зобов'язання можуть припинитися внаслідок добровільного виконання обов'язку боржником поза межами виконавчого провадження, припинення зобов'язань переданням відступного, зарахуванням, за домовленістю сторін, прощенням боргу, неможливістю виконання); 2) процесуально-правові (процесуальними підставами для визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, є обставини, що свідчать про помилкову видачу судом виконавчого листа, зокрема: – видача виконавчого листа за рішенням, яке не набрало законної сили (крім тих, що підлягають негайному виконанню);

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 155.

	- коли виконавчий лист виданий помилково за рішенням, яке взагалі не підлягає примусовому виконанню; - видача виконавчого листа на підставі ухвали суду про затвердження мирової угоди, яка не передбачала вжиття будь-яких примусових заходів або можливості її примусового виконання і, як наслідок, видачі виконавчого листа; - помилкової видачі виконавчого листа, якщо після видачі виконавчого листа у справі рішення суду було скасоване; - видачі виконавчого листа двічі з одного й того ж питання у разі віднайдення оригіналу виконавчого листа після видачі його дубліката; - пред'явлення виконавчого листа до виконання після закінчення строку на пред'явлення цього листа до виконання)¹. Як слушно стверджує І. В. Андронов, з-поміж найпоширеніших підстав визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, є факт добровільного виконання рішення боржником поза виконавчим провадженням (тобто до таких випадків не належить порядок виконання рішення, передбачений ст. 7 Закону України «Про виконавче провадження»)². На думку О. С. Снідевича, визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, з підстав відсутності обов'язку боржника повністю чи частково у зв'язку з його припиненням добровільним виконанням боржником чи іншою особою або з інших причин є насамперед процесуальним наслідком відображення розвитку матеріально-правового відношення після ухвалення рішення суду або ж набрання ним законної сили, процедурою реалізації у виконавчому процесі тих змін, які відбулися у встановленому судом матеріально-правовому відношенні та призвели

¹ Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=09SS5EB275>; Постанова Верховного Суду від 16.01.2018 р. у справі № 755/15479/14-ц. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/71750094>.

² Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 156.

	до відсутності повністю або частково матеріально-правового обов'язку боржника¹. У Постанові Верховного Суду міститься позиція про те, що визнати виконавчий лист таким, що не підлягає виконанню, можливо лише за його фактичним виконанням. Водночас необхідним є встановлення та доведення боржником факту виконання рішення суду належними і допустимими доказами. Такий факт повинен бути встановлений однозначно і безсумнівно. Питання визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, безпосередньо пов'язано і з питанням законної сили судового рішення, одним із виявів якої є реалізованість судового рішення². Питання про визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, є перешкодою для завершення судового провадження³. Для визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, важливим є те, що обставини, факти, з якими пов'язується відсутність обов'язку боржника, виникли після ухвалення судом рішення. Суд повинен з'ясувати наявність нових обставин, які б слугували підставою для прийняття такого рішення. В іншому разі через визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, відбудеться ревізія такого наслідку законної сили рішення суду, як стабільність (а саме, незмінності та преюдиційності), що не передбачено процесуальним законодавством⁴. На практиці трапляються ситуації, коли суд помилково видає виконавчі документи. Наприклад, судом на виконання одного судового рішення безпідставно видано три виконавчі листи, чим переважно визначену судом до стягнення суму боргу в три рази⁵.

¹ Снідевич О. С. Сутність процедури визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню. Часопис Київського університету права. 2012. № 3. С. 245–248. С. 246.

² Постанова Верховного Суду від 15.03.2018 р. у справі № 11-66cap18. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_vp_vs_vid_15_03_2018_roku/.

³ Постанова Верховного Суду від 22.03.2017 р. у справі № 755/6665/15-ц. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_vsu_vid_22_03_2017_roku_u_spravi_755_6665_15_ts/.

⁴ Постанова Верховного Суду від 15.03.2018 р. у справі № 11-66cap18. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_vp_vs_vid_15_03_2018_roku/.

⁵ Ухвала Апеляційного суду Чернігівської області від 18.05.2010 р. у справі № 22ц-1814/2010. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/9614617>.

	Так, в одній із справ суд неправомірно відмовив у задоволенні заяви боржника про визнання виконавчого листа, виданого судом на виконання рішення суду таким, що не підлягає виконанню, оскільки рішення було виконане добровільно¹. В іншому випадку суд помилково визнав виконавчий лист таким, що не підлягає виконанню, оскільки добровільного виконання ухвали суду за виконавчим листом не відбулося і обов'язок боржника залишився². Прикладом так званих «інших причин» відсутності обов'язку боржника, на нашу думку, можна вважати справу за позовом особи до страхової компанії про виплату страхового відшкодування за викрадений автомобіль «BMW X 5». Оскільки автомобіль знайшли працівники міліції і доставили власникові, страхова компанія звернулася до суду із заявою про визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, яку суд задовольнив³. Обов'язок припиняється з інших причин, наприклад, тоді, коли рішенням суду було задоволено вимоги боржника щодо виключення його як батька з актового запису про народження дитини⁴. Суд визнає виконавчий лист таким, що не підлягає виконанню, у випадку, коли виявлено оригінал виконавчого листа після завершення виконання за дублікатом⁵. У судовій практиці також трапляються випадки, коли суд задовольнив заяву про визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, бо до виконавчого листа було внесено виправлення, що не відповідає вимогам Закону України «Про виконавче провадження», а також прізвище боржника за виконавчим листом не співпадало з прізвищем відповідача у рішенні суду⁶. В подібному прикладі

¹ Ухвала апеляційного суду Харківської області від 28.07.2006 р. у справі № 22 ц-3854 2006г. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/131832>.

² Ухвала апеляційного суду Черкаської області від 05.02.2007 р. у справі № 22ц - 260/2007 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/490906>.

³ Ухвала Галицького районного суду м. Львова від 18.05.2007 р. у справі № 6-41 2007 р/ URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/3189390>.

⁴ Ухвала Ленінського районного суду м. Луганська від 26.02.2010 р. у справі №6-289/2010 року // <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8046392>.

⁵ Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; За заг. ред. С. С. Бичкової. К.: Атіка, 2008. 840 с. С. 705.

⁶ Ухвала Соснівського районного суду м. Черкаси від 22.03.2010 р. у справі № 6- 48 / 10/ URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8705982>.

	суд також визнав виконавчі листи такими, що не підлягають виконанню, оскільки «у виконавчих листах, виконаних печатним пристроєм, мають місце дописки «від руки», які не відповідають вимогам ст. 19 Закону» ¹ .
Визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, є підставою для закінчення виконавчого провадження	Згідно з п. 5 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження»? визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, є підставою для закінчення виконавчого провадження.
Стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом	Відповідно до ч. 4 ст. 432 ЦПК? якщо стягнення за виконавчим документом уже відбулося повністю або частково, суд одночасно з вирішенням указаних питань на вимогу боржника стягує на його користь безпідставно одержане стягувачем за виконавчим документом. Як слушно зазначається в літературі, цей інститут застосовується не самостійно, а лише у випадках задоволення заяви про виправлення помилки у виконавчому документі або у випадку визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню². Унаочнимо наведену законодавчу норму прикладом із судової практики. З батька на користь матері для утримання неповнолітньої дитини за рішенням суду постановлено стягувати аліменти, про що видано виконавчий лист. За іншим рішенням суду мати позбавлена батьківських прав щодо дитини. З матері присуджено стягнення аліментів на користь батька для утримання дитини. Проте, попереднього виконавчого листа (за яким батько був боржником) не було відкликано, у зв'язку з чим за ним продовжували стягувати аліменти протягом трьох місяців. Суд задовольнив заяву батька про визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню та стягнення з матері переплачених аліментів за три місяці³.

¹ Ухвала Снігурівського районного суду Миколаївської області від 25.02.2010 р. у справі № 6-22/2010 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/8050758>.

² Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. К.: Атіка, 2008. 840 с. С. 706–707.

³ Ухвала Артемівського міськрайонного суду Донецької області від 29.01.2010 р. у справі № 2-914-2010. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/7701657>.

<i>Апеляційне оскарження ухвали</i>	Відповідна судова ухвала підлягає оскарженню у загальному порядку, встановленому процесуальним законодавством.
<i>Слід розмежовувати: – стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом та – інститут повороту виконання рішення</i>	Інститут стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом (ст. 432 ЦПК; ст. 328 ГПК; ст. 374 КАС) та інститут повороту виконання рішення (ст.ст. 444–445 ЦПК; ст. 333 ГПК; ст.ст. 380–381 КАС) – два різні процесуальні інститути з різними підставами і процедурою їх застосування. По-перше, питання про поворот виконання уповноважені вирішувати: суд апеляційної інстанції; суд касаційної інстанції; суд першої інстанції при розгляді справи у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами; суд, рішення якого було скасоване, при новому розгляді справи; суд першої інстанції, у якому перебуває справа, за заявою боржника про повернення стягненого з нього за скасованим рішенням. Визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, та стягнення на користь боржника безпідставно одержаного стягувачем за виконавчим документом належить до компетенції суду, який видав виконавчий документ, і якщо це рішення не було змінене чи скасоване вищестоячими судовими інстанціями. По-друге, умовами для повороту виконання є скасування або зміна виконаного частково або повністю первісного рішення суду (того рішення суду, яке стало підставою виконання, а виконання в подальшому стало підлягати поверненню), набрання новим рішенням суду законної сили і вказівка в ньому на поворот виконання. Для визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню повністю або частково, суд має встановити, що його було видано помилково або що обов'язок боржника відсутній повністю чи частково у зв'язку з його припиненням добровільним виконанням боржником чи іншою особою (щоб унеможливити виконання одного й того ж рішення двічі – добровільно боржником і ще раз у примусовому порядку) або з інших причин. До розгляду заяви про визнання виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, суд має право своєю ухвалою зупинити виконання за виконавчим документом або заборонити приймати виконавчий документ до виконання. Якщо стягнення за таким виконавчим документом уже відбулося

	повністю або частково, суд одночасно на вимогу боржника стягує на його користь безпідставно одержане стягувачем за виконавчим документом ¹ .

---

¹ Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. 244 с. С. 76–83; Верба О. Б.

Інститут повороту виконання в цивільному судочинстві: компетенція суду. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2010. № 6 (68). 64 с. С. 2–8;

Верба-Сидор О. Вирішення судом питання про поворот виконання в цивільному процесі. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2011. Вип. 52. 405 с. С. 180–189;

Верба О. Б. Обмеження повороту виконання у справах про стягнення аліментів. Тези доповідей учасників звітної науково-практичної конференції юридичного факультету 19 лютого 2010 р. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 168 с. С. 84–87;

Верба О. Б. Реформування правового регулювання розгляду судом питань про поворот виконання. *Тенденції та пріоритети реформування законодавства України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 13 березня 2010 р.) Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2010. Ч. 1. 168 с. С. 131–133;

Верба-Сидор О. Б. Компетенція суду щодо вирішення питання про поворот виконання у певних категоріях справ за ст. 382 ЦПК України. *Актуальні питання сучасних державотворчих і правотворчих процесів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 28 квітня 2010 р.). Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2010. Ч. 1. 136 с. С. 50–51.

3.5. Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання (виконавча давність)

Ключовими ознаками, які формують визначення поняття «строк у виконавчому провадженні», є не тільки їхнє визначення нормами, які містяться у відповідному галузевому законодавстві, але й визначають хід виконавчого провадження, стосуються здійснення прав, виконання обов'язків та реалізації повноважень суб'єктів виконавчого провадження¹.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ СТРОКИ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ		
1.	<i>Д. Х. Валеев</i>	Проміжок часу, протягом якого судовий пристав-виконавець, інші учасники виконавчого провадження повинні вчинити необхідні дії, пов'язані з виконавчим провадженням ² .
2.	<i>О. С. Лужанський</i>	У чинному законодавстві строк виконавчого провадження визначається відповідно до принципу розумності строків ³ .
3.	<i>В. О. Гуреев, В. В. Гуцин</i>	Період, проміжок, або момент часу, з якими нормами права пов'язуються певні правові наслідки ⁴ .
4.	<i>А. Н. Борисов</i>	Встановлений законом період або момент часу для вчинення процесуальних дій і прийняття процесуальних рішень ⁵ .

¹ Білоусов Ю. В. Поняття, призначення та класифікація строків у виконавчому провадженні. *Університетські наукові записки*, 2016. № 57. С. 66. URL: <http://www.univer.km.ua/visnyk/1505.pdf>.

² Валеев Д. Х. Коментарий к Федеральному закону «Об исполнительном производстве» с (постатейными материалами). М.: Статут, 2011. 950 с.

³ Лужанський О. С. Принцип розумності строків виконавчого провадження. URL: file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8F/Documents/Downloads/tsprv_2016_4_12.pdf

⁴ Гуреев В. А., Гуцин В. В. Исполнительное производство : учеб. М. : Эксмо, 2009. 352 с.

⁵ Борисов А. Н. Комментарии к Федеральным законам Российской Федерации «Об исполнительном производстве» и «О судебных приставах» (Постатейный). М. : Книжный мир, 2008. 704 с.

5.	<i>Ю. В. Білоусов</i>	Визначені нормами про виконавче провадження строки існування прав, обов'язків та реалізації повноважень суб'єктів владних повноважень у відносинах виконавчого провадження ⁶ .
6.	<i>Науково-практичний коментар Закону України «Про виконавче провадження», Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» за заг.ред. д.ю.н, професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка.</i>	Це такий відрізок виконавчо-процесуального часу, в межах якого державний чи приватний виконавець, сторони та їх законні представники, експерти, спеціалісти зобов'язані вчинити ті чи інші виконавчі дії, оскільки не вчинення таких дій може потягнути дисциплінарну відповідальність для державного чи приватного виконавця, адміністративну або кримінальну відповідальність для сторін та експертів ⁷ .
7.	<i>Закон України «Про виконавче провадження».</i>	Це періоди часу, в межах яких учасники виконавчого провадження зобов'язані або мають право прийняти рішення або вчинити дію ⁸ .

⁶ Білоусов Ю. В. Поняття, призначення та класифікація строків у виконавчому провадженні. Університетські наукові записки. 2016. № 57. С. 76. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Unzap_2016_1_8

⁷ Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» ; науково-практичний коментар / за заг.ред. д.ю.н, професора, академіка Академії наук вищої школи України М. М. Ясинка. К. : Алерта, 2019. С. 42.

⁸ Про виконавче провадження : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>. (дата звернення: 22.04.2020).

ВИДИ СТРОКІВ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

ЗА СУБ'ЕКТАМИ ВЧИНЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ	ЗА СПОСОБОМ ВЧИНЕННЯ	ЗА ФОРМОЮ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА	ЗА ФОРМОЮ ПРИЗНАЧЕННЯ
1) строки, встановлені для учасників виконавчого провадження (осіб, які беруть участь у виконанні; осіб, які залучаються до здійснення виконавчих дій); 2) строки для приватних та державних виконавців; 3) строки для юрисдикційних органів, які видали виконавчий документ	1) строки, визначені законом (не можуть бути змінені за домовленістю сторін виконавчого провадження, чи з волі державного або приватного виконавця); 2) строки встановлені виконавцем (можуть бути змінені за домовленістю сторін виконавчого провадження, чи з волі державного чи приватного виконавця).	1) строки здійснення процесуального права (визначають строк використання сторонами виконавчого провадження своїх прав); 2) строки виконання процесуального обов'язку (визначають строк належної поведінки суб'єктів виконавчого провадження); 3) реалізація повноважень виконавців (розумна організація професійної діяльності приватних та державних виконавців).	1) строки, визначені певним періодом; 2) строки, визначені вказівкою на певну дату чи подію

Будь-яка дія або сукупність дій під час виконавчого провадження повинна бути виконана не пізніше граничного строку, визначеного Законом України «Про виконавче провадження».

**СТРОКИ, ВСТАНОВЛЕНІ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ
«ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ», ОБЧИСЛЮЮТЬСЯ**

У робочих днях	Місяцях	Роках	Подією, яка повинна неминуче настати
За рішенням немайнового характеру виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення протягом 10 робочих днів.	Посвідчення комісій по трудових спорах і виконавчі документи, за якими стягувачем є держава або державний орган, можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох місяців.	Виконавчі документи можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох років.	Виконавче провадження зупиняється на час проходження боржником строкової військової служби, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або якщо боржник проходить військову службу та виконує бойові завдання військової служби у бойовій обстановці чи в районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, якщо згідно з умовами служби проведення виконавчих дій неможливе чи на прохання стягувача, який проходить таку військову службу.

Загальні строки у виконавчому провадженні (ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження»)

Строки у виконавчому провадженні – це періоди часу, в межах яких учасники виконавчого провадження зобов'язані або мають право прийняти рішення або вчинити дію.

Строки у виконавчому провадженні **встановлюються законом**, а якщо вони не визначені законом – **встановлюються виконавцем**.

Приклади строків у виконавчому провадженні, встановлених **законом**: чч. 2, 3, 4 ст. 23; ч. 2 ст. 41; ч. 8 ст. 48; ч. 1 ст. 52; п. 5 ч. 4 ст. 59; ч. 3 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження».

Приклади строків у виконавчому провадженні, встановлених **виконавцем**: ч. 1 ст. 21, ч. 1 ст. 53; ч. 1 ст. 75 Закону України «Про виконавче провадження».

Будь-яка дія або сукупність дій під час виконавчого провадження повинна бути виконана **не пізніше граничного строку**, визначеного цим Законом.

Строки, встановлені цим Законом, обчислюються в:

– **робочих днях** (ч. 3 ст. 20; ч. 1 ст. 21; ч. 4 ст. 23 Закону України «Про виконавче провадження»);

– **місяцях** (ч. 5 ст. 9; ч. 1 ст. 12; ч. 4 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»);

– **роках** (ч. 1 ст. 12; п. 7 ч. 1 ст. 37; п. 14 ч. 1, ч. 7 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження»);

– можуть визначатися **посиланням на подію, яка повинна неминуче настати** (ч. 5 ст. 71).

Строк обчислення заборгованості зі сплати аліментів для застосування заходів, передбачених п.п. 1–4 ч. 9, ч. 14 ст. 71 цього Закону, обчислюється з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання.

(П.п. 1–4 ч. 9 ст. 71: За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 4 місяці, державний виконавець вносить вмотивовані постанови:

1) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

2) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

3) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі;

4) про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

Ч. 14 ст. 71: За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 1 рік, виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу у розмірі 20 % суми заборгованості зі сплати аліментів.

За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 2 роки, виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу у розмірі 30 % суми заборгованості зі сплати аліментів.

За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 3 роки, виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу у розмірі 50 % суми заборгованості зі сплати аліментів.

У подальшому постанову про накладення штрафу у розмірі, визначеному абзацом першим цієї частини, вноситься виконавцем у разі збільшення розміру заборгованості боржника на суму, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 1 рік.

Суми штрафів, передбачених цією частиною, стягуються з боржника у порядку, передбаченому цим Законом, і перераховуються стягувачу).

Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання (чч. 1–3 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»)

Загальне правило:

Виконавчі документи можуть бути пред'явлені до примусового виконання	протягом 3 років (з наступного дня після набрання рішення законної сили чи закінчення строку, встановленого в разі відстрочки чи розстрочки виконання рішення, а якщо рішення підлягає негайному виконанню – з наступного дня після його прийняття).

Винятки:

посвідчення комісій по трудових спорах та виконавчі документи, за якими стягувачем є держава або державний орган	можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом 3 місяців (з наступного дня після набрання рішенням законної сили чи закінчення строку, встановленого в разі відстрочки чи розстрочки виконання рішення, а якщо рішення підлягає негайному виконанню – з наступного дня після його прийняття).

1) виконавчий документ про стягнення періодичних платежів у справах про стягнення аліментів, 2) виконавчий документ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я, 3) виконавчий документ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок втрати годувальника тощо	може бути пред'явлено до виконання протягом усього періоду, на який присуджені платежі .

Зазначення судом у виконавчому листі іншого строку пред'явлення його до виконання не має правового значення, оскільки такий строк встановлено імперативною нормою закону й не може бути змінено судом.

Суд має право лише поновити пропущений строк пред'явлення виконавчого листа до виконання за наявності відповідного клопотання стягувача та поважності причин пропуску цього строку (Постанова Верховного Суду від 20.01.2016 р. у справі № 6-711цс15¹).

¹ Постанова Верховного Суду від 20.01.2016 р. у справі № 6-711цс15URL: [http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/8D939FDDFB72DBD4C2257F500035EC1C](http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/8D939FDDFB72DBD4C2257F500035EC1C);

Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубєвої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 159–160.

3.6. Поновлення пропущеного строку виконавчої давності

Строком виконавчої давності в літературі називають строк чинності виконавчого документа, період часу, протягом якого зберігається його виконавча сила, тобто, передбачений законом період часу, протягом якого виконавчий документ може бути пред'явлений до примусового виконання і стати підставою для відкриття виконавчого провадження та вчинення виконавчих дій, спрямованих на реалізацію припису юрисдикційного акта (М. Д. Олегов¹, Безпалько², Є. І. Денісова³, М. Якимовський⁴).

Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання (строк виконавчої давності) – це визначений законом період часу, в межах якого стягувач має право звернутися до органів ДВС чи приватних виконавців за примусовим виконанням приписів рішення, що підлягає примусовому виконанню⁵.

Пропуск процесуального строку є юридичним фактом (відносною подією), що настає в результаті бездіяльності уповноваженого або зобов'язаного суб'єкта в момент настання чи закінчення (спливу) цього строку з поважних причин або з причин, які не можуть бути визнані такими, і спричиняє відповідні правові наслідки. Поновленням пропущеного строку є визнання судом дійсним права вчинити відповідну процесуальну дію, яке було втрачене внаслідок пропуску зацікавленою особою процесуального строку, встановленого для її вчинення, з причин, визнаних судом поважними⁶.

¹ Олегов М. Д. Основания исполнения. Исполнительные документы. Давность исполнения. Гражданское процессуальное право: учеб. / С. А. АLEXИНА, В. В. Блажеев и др.; под ред. М. С. Шакарян. М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. С. 484–485; Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. К. : Атіка, 2008. С. 710–711.

² Безпалько. Давность по исполнительным листам и практические вопросы, из нее вытекающие. *Еженедельник советской юстиции*. М. : Юрид. изд-во НКЮ РСФСР, 1927. № 24. С. 740–741.

³ Денісова Е. І. Контроль суда за сроками пред'явлення исполнительных документов к принудительному исполнению. *Вестник Омского университета. Серия «Право»*. Омск: Изд-во ОмГУ, 2009. № 1 (18). 143 с. С. 45–48.

⁴ Якимовський М. Проблемні питання строків пред'явлення виконавчих документів до органів ДВС. URL: <http://www.yur-gazeta.com/oarticle/2148/>.

⁵ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 159.

⁶ Исаева Е. В. Процессуальные сроки в гражданском и арбитражном процессе : учеб.-практ. пособие; Рос. акад. наук. Ин-т государства и права. М. : Волтерс Клувер, 2005. 224 с. С. 147, 172.

Пропуск стягувачем строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання викликає негативні правові наслідки для нього у вигляді втрати можливості примусово виконати рішення суду в порядку виконавчого провадження. Оскільки, відповідно до п. 2 ч. 4 ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження», п. 4 Розділу III Інструкції з організації примусового виконання рішень, виконавець повертає виконавчий документ стягувачу без прийняття до виконання протягом 3 робочих днів з дня його пред'явлення у разі пропуску встановленого строку пред'явлення документів до виконання. У цьому випадку важливу роль відіграє суд, який наділено повноваженнями щодо поновлення строку виконавчої давності. Строк пред'явлення виконавчого документа до виконання (строк виконавчої давності) є процесуальним, а отже може бути поновлений у разі його пропуску з причин, визнаних судом поважними¹.	
Виконавчий документ може бути пред'явлено до виконання лише протягом строків, встановлених ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження». Стягувач, який пропустив строк пред'явлення виконавчого документа до виконання, має право звернутися із заявою про поновлення такого строку до суду, який розглядав справу як суд першої інстанції (ч. 6 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»).	
В юридичній літературі під поновленням процесуального строку розуміють відновлення з причин, визнаних судом поважними, права на вчинення процесуальної дії, втраченого у зв'язку з пропущенням встановленого законом строку².	
Виключний суб'єкт права на звернення до суду з цього питання	Стягувач.
Поновлення пропущеного строку виконавчої давності можливе у цивільній, господарській та адміністративній судових юрисдикціях	Ст. 433 ЦПК, ст. 329 ГПК, ст. 376 КАС.
Юрисдикція судів щодо вирішення питання про поновлення строку виконавчої давності:	Норми чинного цивільного процесуального законодавства України (на відміну від попередньої редакції ЦПК) передбачають можливість поновлення строку пред'явлення до виконання і виконавчих документів судів, і виконавчих документів, виданих іншими юрисдикційними органами (посадовими особами).

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 160.

² Там само.

	Нами неодноразово наголошувалося на доцільності надання повноважень суду щодо поновлення пропущених строків виконавчої давності і судових виконавчих документів, і виданих іншими юрисдикційними органами. Відповідно до раніше чинних норм (чч. 2, 3 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження») обмежувалися повноваження суду щодо поновлення пропущеного строку виконавчої давності, зводячи компетенцію суду лише до поновлення пропущеного строку за виконавчими документами, виданими судом – виконавчим листом та судовим наказом. За іншими виконавчими документами, як було передбачено Законом, пропущені строки поновленню не підлягали. Таке положення закону не відповідало ст. 124 Основного Закону, відповідно до якої юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, які виникають у державі¹. З огляду на це конституційне положення, а також положення раніше чинної редакції ЦПК (ст. 371 ЦПК), у якій законодавець застосовував загальний термін «виконавчий документ», суд, на нашу думку, має вирішувати питання про поновлення пропущеного строку для пред'явлення до виконання виконавчого документа, виданого будь-яким органом, а не виключно судом. Вважаємо, що норма, яка містилася у раніше чинних чч. 2, 3 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження», позбавляла особу можливості захистити свої права і зараз законодавцем вони виключені².

¹ Фурса С. Я., Фурса С. І., Щербак С. В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Науково-практичний коментар. К. : Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. С. 310.

² Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Верба-Сидор Ольга Богданівна ; Нац. акад. внутр. справ. – К., 2013. – 20 с.; Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. На здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. 244 с. С. 88–92; Верба О. Б. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання: компетенція суду. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали XV регіональної науково-практичної конференції (4–5 лютого 2009 р.). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2009. 412 с. С. 172–175.

	Як слушно зазначає І. В. Андронов, питання про поновлення строку виконавчої давності виконавчих документів судів вирішується судом тієї юрисдикції (цивільної, адміністративної чи господарської), який видав виконавчий документ. Питання поновлення строку пред'явлення до примусового виконання виконавчих документів, виданих іншими (не судовими) органами чи посадовими особами, вирішується судом у порядку цивільного судочинства. Погоджуємося з І. В. Андроновим у тому, що саме так варто тлумачити положення чинного процесуального законодавства України щодо питання визначення судової юрисдикції стосовно заяв про поновлення строку пред'явлення виконавчих документів до примусового виконання¹. Однак, у правовому висновку Великої Палати Верховного Суду висловлено іншу позицію щодо вирішення питання про поновлення строку виконавчої давності виконавчих документів, виданих не судовими органами чи посадовими особами, яка не відповідає нормам чинного процесуального законодавства України. Так, Великою Палатою Верховного Суду надано таке роз'яснення: «При визначенні юрисдикційності справи за заявою про поновлення строку пред'явлення виконавчого документа до виконання необхідно встановити, на підставі яких виконавчих документів здійснюється виконавче провадження. Якщо виконавче провадження відкрито і примусове виконання здійснюється ДВС або приватним виконавцем на підставі документів, передбачених у п.п. 1, 11, 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження», тобто на підставі виконавчих листів та наказів, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень МКА, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України; судових наказів; ухвал, постанов судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом, – заяви та скарги розглядаються судом, який видав рішення, що перебуває на примусовому виконанні.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 161–162.

	Якщо примусове виконання здійснюється на підставі документів, виданих іншими органами, такі заяви учасників виконавчого провадження розглядаються у порядку, передбаченому ст. 181 КАС у редакції, що була чинною на час звернення до суду, чи ст. 287 КАС у редакції від 03.10.2017 р.¹» Підтримуємо позицію І. В. Андронova, що наведений правовий висновок є правильним у випадках оскарження діянь органів ДВС, приватного виконавця, але не може застосовуватися до випадків поновлення пропущеного строку виконавчої давності виконавчих документів, виданих не судовими органами (посадовими особами), бо прямо суперечить положенням абз. 2 ч. 2 ст. 433 ЦПК².
Підсудність	Відповідно до ч. 2 ст. 433 ЦПК, заява про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа, виданого судом, подається до суду, який розглядав справу як суд першої інстанції. Заява про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа, виданого іншими органами (посадовими особами), подається до суду за місцем виконання відповідного рішення. Зазначимо, що раніше чинними нормами (ч. 2 ст. 371 ЦПК, ч. 2 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження») було встановлено альтернативну підсудність для вирішення цього питання. Розгляд заяви про поновлення строку виконавчої давності належав до компетенції суду, який видав відповідний документ, або – суду за місцем виконання рішення.
Судовий збір	Законодавством не передбачено обов'язку сплачувати судовий збір за подання заяви про поновлення пропущеного строку виконавчої давності.
Зміст заяви стягувача	ЦПК не передбачено вимог щодо змісту заяви стягувача про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання. Вважаємо, що це істотна прогалина у правовому регулюванні.

¹ Постанова Великої Палати Верховного Суду від 12.09.2018 р. у справі № 442/2270/17-ц. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_vp_vs_vid_12_09_2018_roku_u_spravi_442_2270_17_ts/.

² Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 161–162.

	Пропонуємо доповнити ст. 433 ЦПК таким формулюванням: «У заяві про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання стягувач повинен навести конкретні обставини, причини пропуску строку, що перешкоджає здійсненню суб'єктивного права, та доводи, які підтверджують поважність причин на обґрунтування клопотання».
Повідомлення учасників	Заява розглядається в судовому засіданні з повідомленням учасників справи. Тобто заява може бути розглянута судом без учасників справи, але лише у разі їх попереднього повідомлення.
Наслідки неявки учасників у судове засідання	Їх неявка не є перешкодою для вирішення питання про поновлення пропущеного строку виконавчої давності.
Строк розгляду заяви судом	Суд розглядає таку заяву в 10-денний строк (ч. 3 ст. 433 ЦПК; ч. 2 ст. 329 ГПК; ч. 3 ст. 376 КАС).
	Як бачимо, і у господарському, і в цивільному та адміністративному процесуальних законодавствах передбачено положення про те, що суд може поновити пропущений строк пред'явлення виконавчого документа з причин, які суд визнає поважними. Переліку причин, які потрібно вважати поважними, законодавцем не передбачено, а тому суд дає оцінку поважності причин за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у заяві доказів. На нашу думку, законодавцеві потрібно навести <i>критерії</i>, якими має керуватися суд, невичерпний перелік поважних причин пропуску строку виконавчої давності, за наявності яких суд поновлює цей строк. Науковці пропонують поважними вважати такі причини: – смерть заявника і розшук його правонаступників та встановлення їх прав на спадкування (у разі, коли стягувач помирає до відкриття виконавчого провадження, правонаступники стягувача можуть звертатися до суду із заявою про поновлення пропущеного строку, якщо право вимоги може бути успадкованим); – розгляд справи про визнання стягувача недієздатним;

	- проходження стягувачем строкової військової служби в Збройних Силах України або інших військових формуваннях; - перебування стягувача у тривалому службовому відрядженні; - знаходження стягувача на лікуванні у стаціонарному лікувальному закладі; - безпорадний стан стягувача; - оскарження в апеляційному (у разі поновлення строку на апеляційне оскарження) чи касаційному порядку рішення суду¹; - інші причини, через які стягувач не мав можливості вчасно пред'явити виконавчий документ до виконання. Наведемо приклад із судової практики. Обґрунтовуючи своє клопотання про поновлення пропущеного строку для пред'явлення наказу до виконання, ВАТ «Д» посилалося на те, що у зв'язку з винесенням відділом ДВС постанови про відмову у відкритті виконавчого провадження копія вказаної постанови, рішення арбітражного суду у справі та оригінал наказу про примусове виконання вказаного рішення суду були надіслані відділом ДВС на адресу ВАТ «Д». Однак, юридична особа вказані документи не отримала, внаслідок чого строк виконавчої давності було пропущено з поважних причин. Як свідчить практика (постанова Вищого господарського суду України від 22.07.2004 р. у справі № 2/1/1655), доказом поважності причин може бути неотримання позивачем наказу на виконання рішення суду, що, своєю чергою, може бути підтверджено довідкою за підписом керівника підприємства та головного бухгалтера про неотримання ним наказів господарського суду, виданих на виконання рішення суду в період з дати прийняття рішення до часу розгляду його заяви у цій справі та непред'явлення позивачем вказаних наказів до виконання².

¹ Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Науково-практичний коментар. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. С. 310–311.

² Якимовський М. Проблемні питання строків пред'явлення виконавчих документів до органів ДВС. Юридична газета. № 8 (68) 28 квітня 2006 року. URL: <http://www.yur-gazeta.com/oarticle/2148/>.

	Із аналізу судової практики Т. І. Ящук, Н. О. Телегіна та І. В. Андронов роблять слушний висновок про неоднаковість практики вирішення питання стосовно поновлення строку виконавчої давності у разі, якщо виконавчий документ отримано стягувачем після закінчення строку пред'явлення його до виконання. В одних випадках суди вважали, що факт отримання виконавчого листа поза межами такого строку є поважною причиною пропуску строку, в інших випадках – суди вказували на відсутність поважних причин незвернення за отриманням виконавчого листа протягом строку, встановленого для звернення судового рішення до виконання¹. У Постанові Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8 «Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах»² зазначено, що отримання стягувачем виконавчого листа або судового наказу після закінчення строку для пред'явлення його до виконання є поважною причиною пропуску строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання. Якщо строк пред'явлення виконавчого документа, виданого судом, до виконання пропущено у зв'язку зі втратою виконавчого документа, в заяві поєднуються дві вимоги: про видачу дубліката виконавчого документа та про поновлення строку пред'явлення виконавчого документа до виконання. Вирішуючи питання про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання, суди мають перевіряти, чи не переривався строк давності пред'явлення його до виконання.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 162; Ящук Т. І., Телегіна Н. О. Узагальнення судової практики вирішення процесуальних питань, пов'язаних з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). *Судова апеляція*. 2016. № 3 (44). С. 131–132.

² Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8. URL: https://zib.com.ua/ua/print/103543-uzagalnennya_praktiki_virishennya_sudami_procesualnih_pitan_html.

<i>Ухвала суду</i>	Про поновлення строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання суд постановляє ухвалу. Вона має бути мотивованою. Судом мають бути наведені аналіз доводів стягувача та належно обгрунтовані підстави задоволення або відмови у задоволенні заяви. При задоволенні заяви про поновлення пропущеного строку виконавчої давності, суд у резолютивній частині ухвали повинен зазначити всі необхідні реквізити виконавчого документа (дату його видачі, ким видано, зміст резолютивної частини рішення тощо). Ухвала суду про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання підлягає внесенню до Єдиного державного реєстру виконавчих документів не пізніше 2 днів з дня її постановлення у порядку, передбаченому ч. 4 ст. 431 ЦПК України.
<i>Можливість апеляційного оскарження</i>	Ухвала підлягає оскарженню у звичайному порядку.
<i>Початок перебігу поновленого строку виконавчої давності</i>	Зауважимо на прогалину, яка існує у зв'язку з відсутністю у правовому регулюванні вказівки на період, протягом якого особа має право знову звернутися до органів ДВС, щоб примусово виконати рішення. Науковці, які досліджують проблеми виконавчого провадження, по-різному підходять до цього питання. Так, Ю. В. Білоусов пропонує застосувати аналогію норм цивільного процесуального законодавства, а саме ч. 4 ст. 127 ЦПК, за якою відповідну процесуальну дію слід вчинити одночасно із клопотанням про поновлення пропущеного процесуального строку, то пред'явлення виконавчого документа до виконання повинно бути невідкладним. У будь-якому разі, як зазначає Ю. В. Білоусов, поновлення строку пред'явлення виконавчого документа до виконання не означає надання нового строку, протягом якого можна подати виконавчий документ до виконання¹. Ми вважаємо неможливим застосування аналогії закону в цьому випадку, оскільки згідно з ч. 3 ст. 73 ЦПК України одночасно з клопотанням про поновлення чи продовження строку належить вчинити

¹ Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; За заг. ред. С. С. Бичкової. К. : Атіка, 2008. С. 713.

	ту дію або подати той документ чи доказ, стосовно якого заявлено клопотання, а пред'явити виконавчий документ до виконання особа може лише після розгляду і позитивного вирішення її заяви про поновлення пропущеного строку судом. Ці дії, по-перше, об'єктивно розділені в часі і, по-друге, особі слід звертатися до різних органів – із заявою про поновлення строку виконавчої давності особа звертається до суду, а подає виконавчий документ для примусового виконання до органів ДВС чи приватного виконавця. С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, С. В. Щербак наголошують на ще одному аспекті поновлення строку виконавчої давності судом, не врегульованому законом, – на моменті, з якого він починає спливати. Отже, на їхню думку, якщо строк пред'явлення виконавчого документа до виконання буде поновлено судом, то строк пред'явлення документів до виконання має рахуватись не з моменту набрання рішенням законної сили, а з моменту набрання законної сили ухвалою про поновлення строку. Якщо судом причини пропуску строку пред'явлення виконавчого документа до виконання будуть визнані неповажними, то ухвала суду буде не тільки підставою для відмови у відкритті виконавчого провадження, а й визначатиме відмову у задоволенні права вимоги стягувача за цим видом стягнення¹. Погоджуємося із позицією В. Е. Беяневича, який вважає, що поновлення процесуального строку означає лише, що суд надає дозвіл особі вчинити процесуальну дію, незважаючи на те, що строк для її вчинення пропущений. Тобто поновлення строку не означає, що перебіг строку продовжується. Питання про поновлення строку може бути порушене лише після закінчення процесуального строку². Ми пропонуємо у процесуальному законодавстві передбачити положення про результати діяльності суду та про часові межі реалізації стягувачем права на пред'явлення виконавчого документа до виконання, які, на нашу думку, має встановлювати суд, і доповнити статті процесуальних кодексів відповідними частинами.

¹ Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Науково-практичний коментар. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. С. 310.

² Беяневич В. Е. Господарський процесуальний кодекс України: (із змінами допов. станом на 1 серпня 2007 р.): Наук.-практ. комент. Видання третє. К.: Видавництво «Юстініан», 2008. С 819;

	«3. За результатами розгляду заяви суд постановляє мотивовану ухвалу про задоволення заяви стягувача про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання або – про відмову у задоволенні заяви про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання. 4. У випадку поновлення судом пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання суд в ухвалі зазначає, протягом якого періоду часу з моменту набрання законної сили ухвалою стягувач може пред'явити виконавчий документ до виконання. Ухвали суду можуть бути оскаржені в апеляційному порядку»¹.
<i>Відмінності між: – поновленням пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання, – перериванням строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання та – продовженням процесуального строку</i>	Зауважимо, що інститут <i>поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання та інститут переривання строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання</i> мають нетотожні наслідки, зокрема щодо перебігу строків. Так, відповідно до чч. 4, 5 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження», строки пред'явлення виконавчого документа до виконання перериваються у разі: 1) пред'явлення виконавчого документа до виконання; 2) надання судом, який розглядав справу як суд першої інстанції, відстрочки або розстрочки виконання рішення. У разі повернення виконавчого документа стягувачу у зв'язку з неможливістю в повному обсязі або частково виконати рішення строк пред'явлення такого документа до виконання після переривання встановлюється з дня його повернення, а в разі повернення виконавчого документа у зв'язку із встановленою законом заборобою щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, а також проведення інших виконавчих дій стосовно боржника – з дня закінчення строку дії відповідної заборони.

¹ Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. 244 с. С. 88–92; Верба О. Б. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання: компетенція суду. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали XV регіональної науково-практичної конференції (4–5 лютого 2009 р.). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2009. 412 с. С. 172–175.

	У разі ж поновлення пропущеного строку виконавчої давності законодавець нічого конкретно не передбачає, крім можливості поновлення строку, щоб повернути втрачене право пред'явити до виконання виконавчий документ. Також потрібно розмежовувати продовження та поновлення процесуальних строків. На відміну від випадків продовження процесуальних строків, поновлюючи процесуальний строк, встановлений законом, суд не може визначити новий строк для вчинення відповідної дії, він лише відновлює первісний строк, встановлений законом для вчинення такої дії. Тому, задовольняючи заяву про поновлення пропущеного строку виконавчої давності, суд не повинен встановлювати новий строк для пред'явлення виконавчого документа до виконання, оскільки строк пред'явлення виконавчих документів до виконання встановлено законом. Достатньо самої лише вказівки про поновлення пропущеного строку¹.

---

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с. С. 163.

3.7. Переривання строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання

Переривання строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання (чч. 4–5 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»)	
Строки пред'явлення виконавчого документа до виконання перериваються у разі:	
1) пред'явлення виконавчого документа до виконання;	2) надання судом, який розглядав справу як суд першої інстанції, відстрочки або розстрочки виконання рішення.
У разі повернення виконавчого документа стягувачу у зв'язку з неможливістю в повному обсязі або частково виконати рішення строк пред'явлення такого документа до виконання після переривання встановлюється з дня його повернення .	
У разі повернення виконавчого документа у зв'язку із встановленою законом заборонаю щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, а також проведення інших виконавчих дій стосовно боржника строк пред'явлення такого документа до виконання після переривання встановлюється з дня закінчення строку дії відповідної заборони .	

3.8. Строки прийняття рішень виконавцями та вчинення виконавчих дій

Строки прийняття рішень виконавцями та вчинення виконавчих дій (ст. 13 Закону України «Про виконавче провадження»)

Під час здійснення виконавчого провадження виконавець вчиняє виконавчі дії та приймає рішення шляхом винесення постанов, попереджень, внесення подань, складення актів та протоколів, надання доручень, розпоряджень, вимог, подання запитів, заяв, повідомлень або інших процесуальних документів у випадках, передбачених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Арешт на майно (кошти) накладається **не пізніше наступного робочого дня після його виявлення**, крім випадку, передбаченого ч. 7 ст. 26 цього Закону.

У разі якщо в заяві стягувача зазначено рахунки боржника у банках, інших фінансових установах, виконавець **негайно** після відкриття виконавчого провадження накладає арешт на кошти боржника **ч. 7 ст. 26**.

У разі якщо в заяві стягувача зазначено конкретне майно боржника, виконавець **негайно після відкриття виконавчого провадження** перевіряє в електронних державних базах даних та реєстрах наявність права власності або іншого майнового права боржника на таке майно та накладає на нього арешт. На інше майно боржника виконавець накладає арешт в порядку, визначеному ст. 56 цього Закону.

Платіжні вимоги на примусове списання коштів надсилаються **не пізніше наступного робочого дня після накладення арешту** та в подальшому **не пізніше наступного робочого дня з дня отримання інформації** про наявність коштів на рахунках.

Опис та арешт майна здійснюються **не пізніш як на п'ятий робочий день з дня отримання інформації** про його місцезнаходження.

У разі виявлення майна виконавцем під час проведення перевірки майнового стану боржника за місцем проживання (перебування) фізичної особи та місцезнаходженням юридичної особи здійснюються опис та арешт цього майна.

Постанова про зняття арешту виноситься виконавцем **не пізніше наступного робочого дня після надходження до нього документів**, що підтверджують наявність підстав, передбачених ч. 4 ст. 59 цього Закону, та **надсилається в той самий день органу (установі)**, якому була надіслана для виконання постановою про накладення арешту на майно боржника.

Відповідно до **ч. 4 ст. 59**, підставами для зняття виконавцем арешту з усього майна (коштів) боржника або його частини є:

1) отримання виконавцем документального підтвердження, що рахунок боржника має спеціальний режим використання та/або звернення стягнення на такі кошти заборонено законом;

2) надходження на рахунок органу ДВС, рахунок приватного виконавця суми коштів, стягнених з боржника (у тому числі від реалізації майна боржника), необхідної для задоволення вимог усіх стягувачів, стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених на боржника;

3) отримання виконавцем документів, що підтверджують про повний розрахунок за придбане майно на електронних торгах;

4) наявність письмового висновку експерта, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання щодо неможливості чи недоцільності реалізації арештованого майна боржника у зв'язку із значним ступенем його зношення, пошкодженням;

5) відсутність у строк до 10 робочих днів з дня отримання повідомлення виконавця, зазначеного у ч. 6 ст. 61 цього Закону, письмової заяви стягувача про його бажання залишити за собою нереалізоване майно;

6) отримання виконавцем судового рішення про скасування заходів забезпечення позову;

7) погашення заборгованості із сплати періодичних платежів, якщо виконання рішення може бути забезпечено в інший спосіб, ніж звернення стягнення на майно боржника;

8) отримання виконавцем документального підтвердження наявності на одному чи кількох рахунках боржника коштів, достатніх для виконання рішення про забезпечення позову;

9) підстави, передбачені п. 1-2 Розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

5. У всіх інших випадках арешт може бути знятий за рішенням суду.

За порушення строків прийняття рішень та вчинення виконавчих дій виконавці несуть **відповідальність** в порядку, встановленому законом.

Порушення строків прийняття рішень та вчинення виконавчих дій виконавцями не є підставою для скасування такого рішення чи виконавчої дії, крім випадків, коли вони були прийняті або вчинені з порушенням процедури, передбаченої цим Законом.

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Поясніть зміст понять «підстава виконання» та «виконавчий документ».

2. Назвіть ознаки виконавчих документів.

3. Яким вимогам повинні відповідати виконавчі документи.

Перелічіть їх.

4. Які рішення суду не підлягають примусовому виконанню у порядку виконавчого провадження?

5. Яке значення має резолютивна частина рішення суду для виконавчого документа?

6. Який процесуальний порядок видачі дубліката виконавчого документа?
7. Чи можна на підставі копії виконавчого документа відкрити виконавче провадження?
8. Який порядок пред'явлення виконавчого документа до виконання?
9. У якому порядку вчиняється виконавчий напис нотаріуса?
10. Назвіть умови вчинення виконавчих написів нотаріуса.
11. На яких документах вчиняються виконавчі написи нотаріусів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку?
12. Зміст виконавчого напису нотаріуса.
13. Які є строки пред'явлення виконавчих документів до виконання.
14. Які правила обчислення строків виконавчої давності?
15. У яких випадках перериваються строки давності пред'явлення виконавчих документів до виконання?
16. У чому полягають правові наслідки поновлення пропущеного строку виконавчої давності?
17. Перелічіть випадки негайного виконання рішення.
18. Які справи підвідомчі третейським судам?
19. Порядок виконання рішення третейського суду.

Глава 4

Загальні правила здійснення виконавчого провадження

4.1. Загальна характеристика заходів примусового виконання рішення

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХОДІВ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ		
1	Дефініція	Під заходами примусового виконання рішень у науковій літературі пропонують розуміти повноваження виконавця з примусового виконання рішення, передбачені законом, а також міри впливу на боржника, які мають стимулювати його до виконання рішення та не створювати перешкод у його виконанні¹. П. П. Заворотько заходи примусового виконання називав формою (засобом) реалізації санкцій норм цивільного права в процесі виконання постанов судів і актів інших органів².
2	Види	Заходами примусового виконання рішень є: 1) звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права, майнові права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, у тому числі якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами; 2) звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника; 3) вилучення в боржника і передача стягувачу предметів, зазначених у рішенні;

¹ Зеленкова І. І. Процедура звернення стягнення на майно боржника у виконавчому процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2017. С. 31.

² Заворотько П. П. Процессуальные гарантии исполнения судебного решения. Москва, 1974. С. 311.

		4) заборона боржнику розпоряджатися та/або користуватися майном, яке належить йому на праві власності, у тому числі коштами, або встановлення боржнику обов'язку користуватися таким майном на умовах, визначених виконавцем; 5) інші заходи примусового характеру, передбачені Законом України «Про виконавче провадження» (ст. 10 Закону України «Про виконавче провадження»). Указаний перелік заходів не є вичерпним, оскільки він має пряму вказівку не лише на конкретні заходи примусового виконання рішень (пункти 1–4 ст. 10 Закону України «Про виконавче провадження»), а й пряму вказівку на інші заходи (пункт 5 ст.10 Закону України «Про виконавче провадження»), що можуть бути передбачені цим Законом. Проте, такі заходи повинні регламентуватися не тільки Законом України «Про виконавче провадження» як про це зазначено у п. 5, а й конкретними актами загального або індивідуального характеру, які мають узгоджуватися із Законом України «Про виконавче провадження». Так, у ст. 51 Закону України «Про виконавче провадження» регламентується процедура звернення на заставлене майно боржника, але згідно з ч. 4 ст. 51 Закону, примусове стягнення на предмет іпотеки має здійснюватися виконавцем з урахуванням Закону України «Про іпотеку». Заходи примусового виконання можуть також бути передбачені судовим рішенням, наприклад, згідно з ст. 38 Закону «Про іпотеку», рішенням суду може бути встановлено право іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки будь-якій особі – покупцеві, із застереженнями, встановленими в цьому Законі. До таких засобів можна також віднести конфіскацію майна за вироком суду. І. І. Зеленковою запропоновано визнати арешт, у порядку забезпечення подальшої конфіскації майна засудженого, як винятковий засіб примусового виконання вироку суду і внести відповідні зміни до ст. 62 Закону України «Про виконавче провадження»¹.

¹ Зеленкова І. І. Процедура звернення стягнення на майно боржника у виконавчому процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2017. С. 31–32.

ВИДИ ЗАХОДІВ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ

	ВИДИ ЗАХОДІВ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДПОВІДНОГО ЗАХОДУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ
1	<i>Звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, у тому числі якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами</i>	Такий вид заходу примусового виконання рішення є одним із основних видів відповідних заходів, який найчастіше застосовується і державними, і приватними виконавцями. Під час реалізації вказаного заходу особлива увага виконавців акцентується передусім на вилученні грошових коштів, а також інших цінностей, що можуть бути швидко реалізовані. Із зазначеного очевидно, що ефективна реалізація вказаного заходу примусового виконання судових рішень є доволі швидким і дієвим способом стягнути грошові кошти із боржника, а головне оперативнo й у повному обсязі задовольнити вимоги стягувача. Варто також указати, що характерною особливістю зазначеного заходу є те, що у цьому випадку виконавцям не завжди важливо, яке майно стягувати із боржника (звісно, крім випадків, установлених законом), головним пріоритетом є досягнення кінцевої мети¹. Отже, характерна особливість цього заходу примусового виконання рішення полягає у тому, що у будь-якому випадку спершу стягнення звертається на «кошти боржника у гривнях та іноземній валюті, інші цінності, у тому числі кошти на рахунках і вкладках боржника у банках та інших фінансових установах...», а потім, у випадках, установлених нормами чинного законодавства України, може бути застосовано таке стягнення на інше майно боржника. Потрібно також зауважити, що забороняється звернення стягнення та накладення арешту на кошти на рахунках платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, на кошти, що перебувають на поточних рахунках із спеціальним режимом використання².

¹ П'ятницький А. В. Поняття та види заходів примусового виконання судових рішень в Україні, особливості їх реалізації. *Верховенство права*. 2018. № 1. С. 76.

² Там само. С. 75.

		Примусовому стягненню підлягають готівкові кошти, що були виявлені у боржника, вилучаються та зараховуються на відповідні рахунки органів державної виконавчої служби, приватного виконавця не пізніше наступного робочого дня після вилучення, про що складається акт (ч. 3 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»). На кошти та інші цінності боржника, що перебувають на рахунках та на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт не пізніше наступного робочого дня після їх виявлення. Арешт поширюється також на кошти на рахунках, відкритих після винесення постанови про накладення арешту (ч. 4 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»). У постанові зазначається сума коштів, яка підлягає арешту, з урахуванням вимог за виконавчим документом, стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця та вказуються реквізити рахунку, на якому знаходяться кошти, що підлягають арешту, або зазначається, що арешт поширюється на кошти на всіх рахунках боржника, у тому числі тих, що будуть відкриті після винесення постанови про арешт коштів¹. У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення невідкладно звертається також на належне боржнику інше майно, крім майна, на яке згідно із законом не може бути накладено стягнення. Звернення стягнення на майно боржника не зупиняє звернення стягнення на кошти боржника. Боржник має право запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати в першу чергу. Черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем (ч. 5 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).

¹ Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012- № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

	Водночас потрібно зауважити, що навіть у разі, якщо було розпочато процедуру стягнення майна боржника, це не зупиняє звернення щодо стягнення на його грошові кошти¹. У разі, якщо кошти боржника в іноземній валюті розміщені на рахунках, внесках або на зберіганні у банку чи іншій фінансовій установі, які мають право на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх продати протягом семи робочих днів іноземну валюту в сумі, необхідній для погашення боргу. У разі, якщо такі кошти розміщені в банку або іншій фінансовій установі, які не мають права на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх перерахувати протягом семи робочих днів такі кошти до банку або іншої фінансової установи за вибором виконавця, що має таке право, для їх реалізації відповідно до частини першої цієї статті. У разі обчислення суми боргу в іноземній валюті виконавець у результаті виявлення у боржника коштів у відповідній валюті стягує такі кошти на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця для їх подальшого перерахування стягувачу. В разі виявлення коштів у гривнях чи іншій валюті виконавець за правилами, встановленими частинами першою і другою цієї статті, дає доручення про купівлю відповідної валюти та перерахування її на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця. Кошти виконавчого збору, стягнуті під час виконання рішення про стягнення коштів в іноземній валюті, відповідно до цієї статті підлягають валютообмінній фінансовій операції, а одержані після цього кошти у гривнях зараховуються до Державного бюджету України. Витрати у зв'язку з валютообмінними фінансовими операціями та інші витрати, пов'язані з перерахуванням коштів, покладаються на боржника (ч. 1-5 ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження»).

¹ П'ятницький А. В. Поняття та види заходів примусового виконання судових рішень в Україні, особливості їх реалізації. *Верховенство права*. 2018. № 1. С. 76.

2	Звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника	Стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника звертається у разі відсутності в боржника коштів на рахунках у банках чи інших фінансових установах, відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум, а також у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів (ч. 1 ст. 68 Закону України «Про виконавче провадження»). За іншими виконавчими документами виконавець має право звернути стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника без застосування заходів примусового звернення стягнення на майно боржника – за письмовою заявою стягувача або за виконавчими документами, сума стягнення за якими не перевищує п'яти мінімальних розмірів заробітної плати (ч. 2 ст. 68 Закону України «Про виконавче провадження»). Однак потрібно зазначити, що законодавець визначив і певні обмеження, встановивши, що стягнення не може бути звернено на такі виплати: 1) вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника; 2) компенсацію працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості чи службовим відрядженням; 3) польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних; 4) матеріальну допомогу особам, які втратили право на допомогу по безробіттю; 5) допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами; 6) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини; 7) допомогу при усиновленні дитини; 8) допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; 9) допомогу на дітей самотнім матерям; 10) допомогу особам, зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16 років, по догляді за дитиною з інвалідністю, по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, а також на іншу допомогу на дітей, передбачену законом; 11) допомогу на лікування; 12) допомогу на поховання; 13) щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства громадян, які проживають на території, що зазнала радіоактивного забруднення;

	14) дотації на обіди, придбання путівок до санаторіїв і будинків відпочинку за рахунок фонду споживання (ч. 1 ст. 73 Закону України «Про виконавче провадження»). Стягнення не здійснюється також із сум: 1) неоподаткованого розміру матеріальної допомоги; 2) грошової компенсації за видане обмундирування і натуральне постачання; 3) вихідної допомоги в разі звільнення (виходу у відставку) з військової служби, служби в поліції та Державної кримінально-виконавчої служби України, а також грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та в інших випадках, передбачених законом; 4) одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві; 5) грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування (ортезування) учасника антитерористичної операції, учасника здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, які втратили функціональні можливості кінцівок, благодійної допомоги, отриманої зазначеними особами, незалежно від її розміру та джерела походження (ч. 2 ст. 73 Закону України «Про виконавче провадження»). Про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника виконавець виносить постанову, яка надсилається для виконання підприємству, установі, організації, фізичній особі, фізичній особі-підприємцю, які виплачують боржнику відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи (ч. 3 ст. 68 Закону України «Про виконавче провадження»). Підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи-підприємці здійснюють відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника і перераховують кошти на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця у строк, встановлений для здійснення зазначених виплат

	боржнику, а в разі якщо такий строк не встановлено, – до десятого числа місяця, наступного за місяцем, за який здійснюється стягнення. Такі підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи-підприємці щомісяця надсилають виконавцю звіт про здійснені відрахування та виплати за формою, встановленою Міністерством юстиції України (ч. 1 ст. 69 Закону України «Про виконавче провадження»). У разі припинення перерахування коштів стягувачу підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи- підприємці не пізніш як у триденний строк повідомляють виконавцю про причину припинення виплат та зазначають нове місце роботи, проживання чи навчання боржника, якщо воно відоме (ч. 2 ст. 69 Закону України «Про виконавче провадження»). Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника вираховується із суми, що залишається після утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ч. 1 ст. 70 Закону України «Про виконавче провадження»). Із заробітної плати боржника може бути утримано за виконавчими документами до погашення у повному обсязі заборгованості: – у разі стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю особи, у зв'язку із втратою годувальника, майнової та/або моральної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням, – 50 відсотків; – за іншими видами стягнень, якщо інше не передбачено законом, – 20 відсотків. Із пенсії може бути відраховано: – не більш як 50 відсотків її розміру на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств, установ і організацій, на відшкодування пенсіонером шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку із смертю потерпілого, на повернення переплачених сум заробітної плати в передбачених законом випадках; – за іншими видами стягнень може бути відраховано не більш як 20 відсотків пенсії (ч. 2 ст. 70 Закону України «Про виконавче провадження»).

		Загальний розмір усіх відрахувань під час кожної виплати заробітної плати та інших доходів боржника не може перевищувати 50 відсотків заробітної плати, що має бути виплачена працівнику, у тому числі у разі відрахування за кількома виконавчими документами. Це обмеження не поширюється на відрахування із заробітної плати у разі відбування боржником покарання у виді виправних робіт і стягнення аліментів на неповнолітніх дітей. У таких випадках розмір відрахувань із заробітної плати не може перевищувати 70 відсотків (ч. 3 ст. 70 Закону України «Про виконавче провадження»). Позитивом застосування цього заходу примусового виконання рішення є те, що реалізація вказаного заходу є найбільш вигідною для боржника, адже це дає змогу йому поступово виконати свої обов'язки перед стягувачем, водночас в нього (боржника) залишатимуться кошти на життя¹. До негативних моментів застосування цього заходу примусового виконання рішення належать: – стягувачу доволі тривалий час доводиться чекати виконання зобов'язань боржника. У цьому разі пропонується при призначенні суми стягнення враховувати принаймні рівень інфляції (адже до моменту останньої виплати, гроші можуть знецінитись, а відтак це призведе до втрати коштів стягувачем); – непоодинокими є випадки, коли боржник приховує свої доходи. Наприклад, отримує заробітну плату в конверті, а офіційно має дохід у розмірі мінімальної заробітної плати. Зазначене, своєю чергою, є суттєвою перешкодою для того, щоб призначити адекватну суму стягнення із боржника на користь стягувача. А тому, існує реальна потреба у тому, щоб розробити додатковий механізм розрахунку суми стягнень саме із заробітної плати, адже особам, які отримують кошти з державного бюджету, свій дохід складно приховати².

¹ П'ятницький А. В. Поняття та види заходів примусового виконання судових рішень в Україні, особливості їх реалізації. *Верховенство права*. 2018. № 1. С. 76.

² Там само С. 76–77.

3	Вилучення в боржника і передача стягувачу предметів, зазначених у рішенні	Зміст указанного заходу примусового виконання судового рішення полягає у тому, що повинні бути задоволені потреби стягувача, які мають майновий характер, тобто предметом судового спору були, приміром, які-небудь речі¹. Під час виконання рішень про передачу стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі, виконавець вилучає такі предмети у боржника і передає їх стягувачу, про що складає акт передачі (ч. 1 ст. 60 Закону України «Про виконавче провадження»). На думку І. В. Бондар, вилучення у боржника і передача стягувачеві певних предметів, зазначених у рішенні, – це захід примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), спрямований на вилучення у боржника визначених у виконавчому документі предметів (речей), перевірку державним виконавцем їх належного стану та їх передачу стягувачеві або його представнику². У разі знищення предмета, що мав бути переданий стягувачу в натурі, виконавець складає акт про неможливість виконання рішення, що є підставою для закінчення виконавчого провадження, а в разі встановлення факту відсутності предмета, що мав бути переданий стягувачу, повертає виконавчий документ стягувачу (ч. 1 ст. 60 Закону України «Про виконавче провадження»). У разі письмової відмови стягувача від одержання предметів, вилучених у боржника під час виконання рішення про їх передачу стягувачу, виконавець повертає зазначені предмети боржникові, про що складає акт, і виносить постанову про закінчення виконавчого провадження. При цьому внесений стягувачем авансовий внесок поверненню не підлягає (ч. 2 ст. 60 Закону України «Про виконавче провадження»).

¹ П'ятницький А. В. Поняття та види заходів примусового виконання судових рішень в Україні, особливості їх реалізації. *Верховенство права*. 2018. № 1. С. 77.

² Бондар І. В. Особливості вилучення у боржника і передача стягувачеві певних предметів, зазначених у рішенні. *Цивілістична процесуальна думка*. 2015. № 1. С. 59.

4	Заборона боржнику розпоряджатися та/або користуватися майном, яке належить йому н праві власності, у тому числі коштами, або встановлення боржнику обов'язку користуватися таким майном на умовах, визначених виконавцем	Зазначений захід примусового виконання судових рішень став новелою Закону України «Про виконавче провадження» від 02 червня 2016 року. Заборона розпоряджатися майном – це фактичне обмеження права його власника щодо відчуження арештованого майна, яке може мати певні особливості залежно від виду майна¹. Відповідно до ч. 1 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження», за рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення відповідного строку перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше, як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження. Виконавець під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій доводить до відома боржника резолютивну частину такого рішення, про що складає відповідний акт. Після складання акта виконавець виносить постанову про закінчення виконавчого провадження (ч. 1 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження»). Із метою застосування такого засобу існує Єдиний реєстр для реєстрації заборон відчуження об'єктів нерухомого майна, до якого нотаріуси вносять відповідні відомості про накладені заборони або арешти майна². Порушення заборони державного виконавця розпоряджатися або користуватися майном, на яке накладено арешт, тягне відповідальність зберігача майна, передбачену законом³.

¹ Лихацький Д. Ю. Загальний порядок звернення стягнення на майно боржника. Офіційний сайт міністерства юстиції України. URL: [https:// minjust.gov.ua/m/str_6809](https://minjust.gov.ua/m/str_6809) (дата звернення: 01.06.2020).

² Там само.

³ П'ятницький А. В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації заходів примусового виконання судових рішень в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Науково-дослідний інститут публічного права; Сумський державний університет. Суми, 2018. С. 97; П'ятницький А. В. Поняття та види заходів примусового виконання судових рішень в Україні, особливості їх реалізації. *Верховенство права*. 2018. № 1. С. 77.

5	<i>Інші заходи примусового характеру, передбачені Законом України «Про виконавче провадження»</i>	Такі заходи повинні регламентуватися не тільки Законом України «Про виконавче провадження» (як про це зазначено у п. 5), а й конкретними актами загального або індивідуального характеру, які мають узгоджуватися із Законом України «Про виконавче провадження». Так, у ст. 51 Закону України «Про виконавче провадження» регламентується процедура звернення на заставлене майно боржника, але згідно з ч. 4 ст. 51 Закону, примусове стягнення на предмет іпотеки має здійснюватися виконавцем з урахуванням Закону України «Про іпотеку». Заходи примусового виконання можуть також бути передбачені судовим рішенням, наприклад, згідно з ст. 38 Закону «Про іпотеку», рішенням суду може бути встановлено право іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки будь-якій особі – покупцеві, із застереженнями встановленими в цьому Законі. До таких засобів можна також віднести конфіскацію майна за вироком суду. І. І. Зеленковою запропоновано визнати арешт, у порядку забезпечення подальшої конфіскації майна засудженого, як виняткий засіб примусового виконання вироку суду і внести відповідні зміни до ст. 62 Закону України «Про виконавче провадження»¹.

¹ Зеленкова І. І. Процедура звернення стягнення на майно боржника у виконавчому процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2017. С. 31–32.

4.2. Порядок відкриття виконавчого провадження. Підстави повернення виконавчого документа

ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ	
Виконавець розпочинає примусове виконання рішення на підставі виконавчого документа, зазначеного у ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження»:	1) за заявою стягувача про примусове виконання рішення; 2) за заявою прокурора у разі представництва інтересів громадянина або держави в суді; 3) якщо виконавчий документ надійшов від суду у випадках, передбачених законом; 4) якщо виконавчий документ надійшов від суду на підставі ухвали про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду (суду іноземної держави, інших компетентних органів іноземної держави, до повноважень яких належить розгляд цивільних чи господарських справ, іноземних чи міжнародних арбітражів) у порядку, встановленому законом; 5) у разі якщо виконавчий документ надійшов від Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (ч. 1 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»).
Заява про примусове виконання рішення подається до органу державної виконавчої служби або приватного виконавця у письмовій формі разом із оригіналом (дублікатом) виконавчого документа ¹ .	У заяві про примусове виконання рішення зазначаються такі відомості: - назва і дата видачі виконавчого документа; - прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові стягувача; - дата народження та адреса місця проживання чи перебування стягувача; - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті) стягувача; - номер телефону стягувача; - спосіб перерахування стягнутих з боржника грошових сум (у разі виконання рішення про стягнення коштів);

¹ Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012. № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

	– реквізити рахунку, відкритого у банку або в іншій фінансовій установі, для отримання стягнутих з боржника грошових сум (за наявності). У заяві про примусове виконання рішення стягувач має право зазначити відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення (рахунок боржника, місце роботи чи отримання ним інших доходів, конкретне майно боржника та його місцезнаходження тощо). У разі пред'явлення виконавчого документа до органу державної виконавчої служби або приватного виконавця за місцезнаходженням майна боржника до заяви про примусове виконання рішення додається документальне підтвердження, що майно боржника (грошові кошти на рахунках в банках або інших фінансових установах) знаходиться(яться) на території, на яку поширюється компетенція органу державної виконавчої служби, або в межах виконавчого округу приватного виконавця. До заяви про примусове виконання рішення, яку подає представник стягувача, додається документ, що підтверджує його повноваження. На кожен поданий на примусове виконання виконавчий документ стягувач подає окрему заяву про примусове виконання рішення¹.
До заяви про примусове виконання рішення стягувач додає квитанцію про сплату авансового внеску	До заяви про примусове виконання рішення стягувач додає квитанцію про сплату авансового внеску в розмірі 2 відсотків суми, що підлягає стягненню, але не більше 10 мінімальних розмірів заробітної плати, а за рішенням немайнового характеру та рішень про забезпечення позову - у розмірі одного мінімального розміру заробітної плати з боржника – фізичної особи та в розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника – юридичної особи (ч. 2 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»). Від сплати авансового внеску звільняються стягувачі за рішеннями про: – стягнення заробітної плати, поновлення на роботі та за іншими вимогами, що впливають із трудових правовідносин;

¹ Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012. № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

	- обчислення, призначення, перерахунок, здійснення, надання, одержання пенсійних виплат, соціальних виплат непрацездатним громадянам, виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, виплат та пільг дітям війни, інших соціальних виплат, доплат, соціальних послуг, допомоги, захисту, пільг; - відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також смертю фізичної особи; - стягнення аліментів, заборгованості зі сплати аліментів, додаткових витрат на дитину, неустойки (пені) за прострочення сплати аліментів, суми індексації аліментів, встановлення побачення з дитиною або усунення перешкод у побаченні з дитиною; - відшкодування майнової та/або моральної шкоди, завданої внаслідок вчинення кримінального правопорушення. Від сплати авансового внеску також звільняються державні органи, особи з інвалідністю внаслідок війни, особи з інвалідністю I та II груп, законні представники дітей з інвалідністю і недієздатних осіб з інвалідністю I та II груп, громадяни, віднесені до категорій 1 та 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у разі їх звернення до органів державної виконавчої служби. У разі виконання рішення Європейського суду з прав людини авансовий внесок не сплачується (ч. 2 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»).
Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до нього виконавчого документа вносить постанову про відкриття виконавчого провадження	В постанові про відкриття провадження у справі виконавець зазначає про обов'язок боржника подати декларацію про доходи та майно боржника, попереджає боржника про відповідальність за неподання такої декларації або внесення до неї завідомо неправдивих відомостей. У постанові про відкриття виконавчого провадження за рішенням, примусове виконання якого передбачає справляння виконавчого збору, державний виконавець зазначає про стягнення з боржника виконавчого збору в розмірі, встановленому ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження» (ч. 5 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»). За рішенням немайнового характеру виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення протягом 10 робочих днів (крім рішень, що підлягають негайному виконанню, рішень про встановлення побачення з дитиною).

За рішенням про встановлення побачення з дитиною державний виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення шляхом забезпечення побачень стягувача з дитиною в порядку, визначеному рішенням (ч. 6 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»).

Якщо у виконавчому документі про стягнення боргу зазначено про нарахування відсотків або пені до моменту виконання рішення, виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження розраховує остаточну суму відсотків (пені) за правилами, визначеними у виконавчому документі (ч. 11 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»).

Копії постанов виконавця та інші документи виконавчого провадження (далі – документи виконавчого провадження) доводяться виконавцем до відома сторін та інших учасників виконавчого провадження, надсилаються адресатам простим поштовим відправленням або доставляються кур'єром, крім постанов про відкриття виконавчого провадження, про повернення виконавчого документа стягувачу, повідомлення стягувачу про повернення виконавчого документа без прийняття до виконання, постанов, передбачених пп. 1–4 ч. 9 ст. 71 Закону України «Про виконавче провадження», які надсилаються рекомендованим поштовим відправленням. Боржник вважається повідомленим про початок примусового виконання рішень, якщо йому надіслано постанову про відкриття виконавчого провадження за адресою, зазначеною у виконавчому документі.

Документи виконавчого провадження надсилаються стягувачу та боржнику за їхніми адресами, зазначеними у виконавчому документі. У разі зміни стороною місця проживання чи перебування або місцезнаходження документи виконавчого провадження надсилаються за адресою, зазначеною у відповідній заяві сторони виконавчого провадження.

Документи виконавчого провадження доводяться до відома або надсилаються адресатам не пізніше наступного робочого дня з дня їх винесення.

Документи виконавчого провадження державним органам, органам місцевого самоврядування, банкам, іншим фінансовим установам, підприємствам, установам, організаціям, посадовим чи службовим особам можуть надсилатися у формі електронних документів.

За умови авансування стягувачем у порядку, передбаченому цим Законом, витрат виконавчого провадження документи виконавчого провадження можуть надсилатися його учасникам рекомендованими листами.

У разі якщо у виконавчому документі зазначено адреси електронної пошти стягувача та/або боржника, документи виконавчого провадження надсилаються стягувачу та/або боржнику також електронною поштою.

На підставі письмової заяви учасника виконавчого провадження документи виконавчого провадження можуть надсилатися адресатам каналами факсимільного зв'язку, електронною поштою або з використанням інших засобів зв'язку.

Документи виконавчого провадження, надіслані каналами факсимільного зв'язку, електронною поштою або з використанням інших засобів зв'язку, вважаються врученими, за наявності належного підтвердження їх одержання адресатами.

Виконавець або уповноважена ним особа може особисто вручити документи виконавчого провадження сторонам, іншим учасникам виконавчого провадження, також адміністрації підприємства, установи, організації, фізичній особі-підприємцю під розписку (ст. 28 Закону України «Про виконавче провадження»).

Обов'язкові підстави повернення виконавчого документу

Виконавчий документ повертається стягувачу органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем без прийняття до виконання протягом трьох робочих днів з дня його пред'явлення, якщо:	
1) рішення, на підставі якого видано виконавчий документ, не набрало законної сили (крім випадків, коли рішення у встановленому законом порядку допущено до негайного виконання);	
2) пропущено встановлений законом строк пред'явлення виконавчого документа до виконання;	
3) боржника визнано банкрутом;	
4) Національним банком України прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника;	
5) юридичну особу – боржника припинено;	
6) виконавчий документ не відповідає вимогам, передбаченим цією статтею, або якщо стягувач не подав заяву про примусове виконання рішення відповідно до ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»;	У разі невідповідності виконавчого документа вимогам, передбаченим цією статтею, стягувач має право звернутися до суду чи іншого органу (посадової особи), що видав виконавчий документ, щодо приведення його у відповідність із зазначеними вимогами.
7) виконання рішення не передбачає застосування заходів примусового виконання рішень;	

8) стягувач не надав підтвердження сплати авансового внеску, якщо авансування є обов'язковим;	
9) виконавчий документ не підлягає виконанню органами державної виконавчої служби, приватним виконавцем;	
10) виконавчий документ пред'явлено не за місцем виконання або не за підвідомчістю;	
11) Фондом гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення про початок процедури тимчасової адміністрації або ліквідації банку.	
При поверненні стягувачу виконавчого документа без прийняття до виконання стягувачу повертається сплачений ним авансовий внесок (ч. 4 ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження»).	

Факультативні підстави повернення виконавчого документа

Приватний виконавець має право повернути виконавчий документ стягувачу без прийняття до виконання (ч. 3 ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження»):	
1) якщо на момент подачі стягувачем заяви про примусове виконання рішення кількість виконавчих документів за рішеннями про стягнення періодичних платежів, заробітної плати, заборгованості фізичних осіб з оплати житлово-комунальних послуг, поновлення на роботі перевищує 20 відсотків загальної кількості виконавчих документів, що перебувають на виконанні у приватного виконавця;	2) в інших випадках, передбачених законом.
У разі наявності підстав, передбачених ч. 3 ст. 5 Закону, приватний виконавець має право повернути виконавчий документ без прийняття до виконання, про що зобов'язаний письмово повідомити стягувача із зазначенням підстави повернення та роз'яснити йому право оскаржити рішення про повернення виконавчого документа без прийняття до виконання, а також право стягувача подати виконавчий документ на виконання іншого приватного виконавця або до органу державної виконавчої служби ¹ .	

¹ Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012. № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

4.3. Добровільне виконання рішень

Добровільне виконання рішень про стягнення періодичних платежів

Виконавчий документ про стягнення періодичних платежів може бути самостійно надісланий стягувачем безпосередньо підприємству, установі, організації, фізичній особі-підприємцю, фізичній особі, які виплачують боржнику відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи (ч. 1 ст. 7 Закону України «Про виконавче провадження»).	
	Одночасно з виконавчим документом стягувач подає заяву, в якій зазначаються: 1) реквізити банківського рахунка, на який слід перераховувати кошти; 2) прізвище, ім'я, по батькові стягувача, реквізити документа, що посвідчує його особу (ч. 2 ст. 7 Закону України «Про виконавче провадження»).
	У разі наявності заборгованості за виконавчими документами про стягнення періодичних платежів або заперечення її розміру боржником стягувач має право пред'явити виконавчий документ для примусового виконання. Підприємства, установи, організації, фізичні особи-підприємці та фізичні особи, зазначені у частині першій цієї статті, за заявою стягувача зобов'язані здійснювати відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника у розмірі, визначеному виконавчим документом, з урахуванням положень ст. 70 Закону України «Про виконавче провадження» (чч. 3–4 ст. 7 Закону України «Про виконавче провадження»).

4.4. Місце, час і строки вчинення виконавчих дій

Місце виконання рішення

Виконавчі дії провадяться державним виконавцем		Приватний виконавець приймає до виконання виконавчі документи	
Право вибору місця відкриття виконавчого провадження між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії щодо виконання рішення на території, на яку поширюються їхні функції, належить стягувачу	За місцем проживання боржника	За місцем проживання боржника	Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть вчинятися ним на всій території України
	За місцем перебування боржника	За місцем перебування боржника – фізичної особи	
	За місцем роботи боржника	За місцезнаходженням боржника – юридичної особи	
	За місцезнаходженням майна боржника	За місцезнаходженням майна боржника.	
Виконання рішення, яке зобов'язує боржника вчинити певні дії, здійснюється виконавцем за місцем вчинення таких дій (ч. 3 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження»).			
Виконавець має право вчиняти виконавчі дії	Щодо звернення стягнення на доходи боржника		
	Виявлення та звернення стягнення на кошти, що перебувають на рахунках боржника у банках чи інших фінансових установах		
	На рахунки в цінних паперах у депозитарних установах на території, на яку поширюється юрисдикція України		
У разі необхідності проведення перевірки інформації про наявність боржника чи його майна або про місце роботи на території, на яку не поширюється компетенція державного виконавця, державний виконавець доручає проведення перевірки або здійснення опису та арешту майна відповідному органу державної виконавчої служби.			
Порядок надання доручень, підстави та порядок вчинення виконавчих дій на території, на яку поширюється компетенція іншого органу державної виконавчої служби, передачі виконавчих проваджень від одного органу державної виконавчої служби до іншого, від одного державного виконавця до іншого визначаються Міністерством юстиції України.			
Для проведення перевірки інформації про наявність боржника чи його майна або про місце роботи в іншому виконавчому окрузі приватний виконавець має право вчиняти такі дії самостійно або залучати іншого приватного виконавця на підставі договору про уповноваження на вчинення окремих виконавчих дій, типова форма якого затверджується Міністерством юстиції України (ч. 5 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження»).			

Строки у виконавчому провадженні

ЗАГАЛЬНІ СТРОКИ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ		
Дефініція	Строки у виконавчому провадженні – це періоди часу, в межах яких учасники виконавчого провадження зобов'язані або мають право прийняти рішення або вчинити дію (ч. 1 ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження»).	
Види	Законодавчо встановлені строки	Строки, встановлені виконавцем
	Строки у виконавчому провадженні встановлюються законом (ч. 1 ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження»).	Якщо строки не визначені законом, вони встановлюються виконавцем (ч. 1 ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження»).
Обчислення строків	Строки, встановлені Законом України «Про виконавче провадження», обчислюються в робочих днях, місяцях і роках, а також можуть визначатися посиланням на подію, яка повинна неминуче настати.	
СТРОКИ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ВИКОНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ВИКОНАННЯ		
Виконавчі документи можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох років, крім посвідчень комісій по трудових спорах та виконавчих документів, за якими стягувачем є держава або державний орган, які можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох місяців (ч. 1 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»).	Строки встановлюються для виконання рішення з наступного дня після набрання ним законної сили чи закінчення строку, встановленого в разі відстрочки чи розстрочки виконання рішення, а якщо рішення підлягає негайному виконанню – з наступного дня після його прийняття (ч. 2 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»).	Виконавчий документ про стягнення періодичних платежів у справах про стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок каліцтва чи іншого ушкодження здоров'я, втрати годувальника тощо може бути пред'явлено до виконання протягом усього періоду, на який призначені платежі (ч. 3 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»).

ПЕРЕРИВАННЯ СТРОКУ ДАВНОСТІ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ДОКУМЕНТА ДО ВИКОНАННЯ		
Строки пред'явлення виконавчого документа до виконання перериваються у разі:	1) пред'явлення виконавчого документа до виконання;	2) надання судом, який розглядав справу як суд першої інстанції, відстрочки або розстрочки виконання рішення.
У разі повернення виконавчого документа стягувачу у зв'язку з неможливістю в повному обсязі або частково виконати рішення строк пред'явлення такого документа до виконання після переривання встановлюється з дня його повернення, а в разі повернення виконавчого документа у зв'язку із встановленою законом заборonoю щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, а також проведення інших виконавчих дій стосовно боржника - з дня закінчення строку дії відповідної заборони (ч. 5 ст. 12 <i>Закону України «Про виконавче провадження»</i>).		
ПОНОВЛЕННЯ ПРОПУЩЕНОГО СТРОКУ ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ДОКУМЕНТА ДО ВИКОНАННЯ		
Суб'єкт звернення	Стягувач, який пропустив строк пред'явлення виконавчого документа до виконання	
Форма звернення	Стягувач має право звернутися із заявою про поновлення такого строку	
Суб'єкт розгляду	Суд, який розглядав справу як суд першої інстанції (ч. 6 ст. 12 <i>Закону України «Про виконавче провадження»</i>).	
СТРОКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ВИКОНАВЦЯМИ ТА ВЧИНЕННЯ ВИКОНАВЧИХ ДІЙ		
1	Під час здійснення виконавчого провадження виконавець вчиняє виконавчі дії та приймає рішення шляхом винесення постанов, попереджень, внесення подань, складення актів та протоколів, надання доручень, розпоряджень, вимог, подання запитів, заяв, повідомлень або інших процесуальних документів у випадках, передбачених <i>Законом України «Про виконавче провадження»</i> та іншими нормативно-правовими актами (ч. 1 ст. 13 <i>Закону України «Про виконавче провадження»</i>).	
2	Арешт на майно (кошти) накладається не пізніше наступного робочого дня після його виявлення, крім випадку, передбаченого ч. 7 ст. 26 <i>Закону України «Про виконавче провадження»</i> (ч. 2 ст. 13 <i>Закону України «Про виконавче провадження»</i>).	
3	Платіжні вимоги на примусове списання коштів надсилаються не пізніше наступного робочого дня після накладення арешту та в подальшому не пізніше наступного робочого дня з дня отримання інформації про наявність коштів на рахунках (ч. 3 ст. 13 <i>Закону України «Про виконавче провадження»</i>).	

4	Опис та арешт майна здійснюються не пізніш як на п'ятий робочий день з дня отримання інформації про його місцезнаходження. У разі виявлення майна виконавцем під час проведення перевірки майнового стану боржника за місцем проживання (перебування) фізичної особи та місцезнаходженням юридичної особи здійснюються опис та арешт цього майна (ч. 4 ст. 13 Закону України «Про виконавче провадження»).
5	Постанова про зняття арешту виноситься виконавцем не пізніше наступного робочого дня після надходження до нього документів, що підтверджують наявність підстав, передбачених ч. 4 ст. 4 ст. 59 Закону України «Про виконавче провадження», та надсилається в той самий день органу (установі), якому була надіслана для виконання постановою про накладення арешту на майно боржника. За порушення строків прийняття рішень та вчинення виконавчих дій виконавці несуть відповідальність в порядку, встановленому законом. Порушення строків прийняття рішень та вчинення виконавчих дій виконавцями не є підставою для скасування такого рішення чи виконавчої дії, крім випадків, коли вони були прийняті або вчинені з порушенням процедури, передбаченої Законом України «Про виконавче провадження» (ч. 5 ст. 13 Закону України «Про виконавче провадження»).

Час проведення виконавчих дій

Пн-Пт 6:00-22:00	Виконавчі дії проводяться виконавцем у робочі дні, не раніше шостої і не пізніше двадцять другої години, якщо інше не передбачено цією статтею. Конкретний час проведення виконавчих дій визначається виконавцем (ч. 1 ст. 29 Закону України «Про виконавче провадження»).
Сб-Нд Святкові дні	Виконавчі дії в неробочі та святкові дні, встановлені законом, проводяться у час, передбачений ч. 1 ст. 29 Закону України «Про виконавче провадження», у разі якщо зволікання неможливе або якщо такі дії не можуть бути проведені в інші дні з вини боржника (ч. 2 ст. 29 Закону України «Про виконавче провадження»).
Пн-Пт 22:00-6:00	Проведення виконавчих дій в інший час, ніж передбачено ч. 1 ст. 29 Закону України «Про виконавче провадження», допускається, якщо невиконання рішення створює загрозу життю чи здоров'ю громадян або якщо виконавчі дії, розпочаті до двадцять другої години, необхідно продовжити (ч. 3 ст. 29 Закону України «Про виконавче провадження»).

4.5. Фінансування виконавчого провадження. Виконавчий збір

Виконавчий збір

ВИКОНАВЧИЙ ЗБІР	
Дефініція	Виконавчий збір - це збір, що справляється на всій території України за примусове виконання рішення органами державної виконавчої служби (ч. 1 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»).
Правова природа інституту виконавчого збору	Думки вчених стосовно суті виконавчого збору різняться. Одні розглядають виконавчий збір та основну винагороду, як санкцію за невиконання рішення, інші - як плату боржника за вчинення державним виконавцем юридично значущих дій. Різняться з цього питання і судово практика. Так, у п. 6 Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України від 13 грудня 2010 р. № 3 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби» зазначено, що судам необхідно враховувати, що постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору та накладення штрафу належать до видів відповідальності за невиконання рішення самостійно та за невиконання без поважних причин рішення, що зобов'язує боржника вчинити певні дії та рішення про поновлення на роботі. Виконавчий збір - це санкція відповідальності майнового характеру, що накладається на боржника за невиконання рішення у строк, встановлений для його самостійного виконання. Для застосування виконавчого збору виконавець приймає постанову, яка, у разі її невиконання самостійно, виконується примусово в установленому Законом України «Про виконавче провадження» порядку.

- ¹ Авторгов А. М. Виконавчий збір та основна винагорода приватного виконавця: санкція за невиконання чи плата за виконання. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика* : збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Фурси С. Я. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 48.
- ² Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби : Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 13.12.2010 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003760-10#Text> (дата звернення: 01.06.2020).

	Ця позиція відображена в наявній судовій практиці, яка сформувалася і за Законом України «Про виконавче провадження» від 21 квітня 1999 р. № 606-XIV, і за Законом від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII¹. У Постанові ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 18 січня 2019 р. у справі № 826/19730/16 зазначено, що невиконання боржником у встановлений строк рішення суду в добровільному порядку є підставою для примусового виконання такого рішення, що, в свою чергу, тягне за собою застосування специфічних санкцій майнового характеру, а саме – стягнення з боржника виконавчого збору та інших витрат виконавчого провадження². Аналогічний висновок міститься і у Постанові ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 08 листопада 2019 р. у справі № 640/19510/16-а³. Водночас є і інша позиція судів, яка зводиться до того, що виконавчий збір є платою за вчинення дій, пов'язаних із примусовим виконанням виконавчого документа, або ж своєрідною винагородою державному виконавцю за вчинення заходів примусового виконання рішення, за умови, що такі заходи призвели до виконання рішення. (Постанова ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 11 вересня 2019 року у справі № 553/196/18)⁴. Аналізуючи чинний Закон України «Про виконавче провадження», все-таки можна дійти висновку, що виконавчий збір фактично є санкцією, що застосовується до боржника за невиконання рішення до відкриття виконавчого провадження та початку його примусового виконання, та в жодному випадку не є «винагородою державному виконавцю, за вчинення заходів примусового виконання рішення», як це зазначив Верховний Суд.

¹ Авторгов А. М. Виконавчий збір та основна винагорода приватного виконавця: санкція за невиконання чи плата за виконання. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика* : збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Фурси С. Я. К. : Видавець Позднишев, 2019. С. 49.

² Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 18 січня 2019 р. у справі № 826/19730/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79267046> (дата звернення: 01.06.2020).

³ Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 08 листопада 2019 р. у справі № 640/19510/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/85493380> (дата звернення: 01.06.2020).

⁴ Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 11 вересня 2019 р. у справі № 553/196/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/84196656> (дата звернення: 01.06.2020).

	Нагадаю, що у разі скасування рішення, яке підлягало виконанню, виконавчий збір повертається боржнику, незважаючи на те, що заходи примусового виконання були вчинені, і навіть, незважаючи на те, що рішення було фактично виконане. Виконавчий збір не є збором у розумінні п. 6.2 ст. 6 ПК, відповідно до якого збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значущих дій. Зрозуміло, що боржник як платник виконавчого збору жодних спеціальних вигод не отримує, а тому виконавчий збір потрібно розглядати виключно як захід примусу у зв'язку з невиконанням законних вимог держави щодо виконання судового рішення¹.
Розмір виконавчого збору	Виконавчий збір стягується державним виконавцем у розмірі 10 відсотків суми, що підлягає примусовому стягненню, поверненню, або вартості майна боржника, що підлягає передачі стягувачу за виконавчим документом, заборгованості із сплати аліментів (ч. 2 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»). За примусове виконання рішення немайнового характеру виконавчий збір стягується в розмірі двох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника – фізичної особи і в розмірі чотирьох мінімальних розмірів заробітної плати з боржника – юридичної особи (ч. 3 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»).
Процедурний документ	Державний виконавець вносить одночасно з постановою про відкриття виконавчого провадження <i>постанову про стягнення виконавчого збору</i> (крім виконавчих документів про стягнення аліментів) (ч. 4 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»). За виконавчими документами про стягнення аліментів за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців, державний виконавець нараховує виконавчий збір із заборгованості зі сплати аліментів. У подальшому державний

¹ Авторгов А. М. Виконавчий збір та основна винагорода приватного виконавця: санкція за невиконання чи плата за виконання. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика* : збірник наукових статей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Фурси С. Я. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 50.

	виконавець зобов'язаний нараховувати виконавчий збір щомісяця у розмірі, визначеному ч. 2 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження», залежно від розміру простроченого щомісячного аліментного платежу. Постанова про стягнення виконавчого збору за виконавчими документами про стягнення аліментів виноситься державним виконавцем після погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі або у разі повернення виконавчого документа стягувачу чи закінчення виконавчого провадження на підставі розрахунку про його нарахування (ч. 4 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»).
Порядок стягнення виконавчого збору	Виконавчий збір стягується з боржника до Державного бюджету України (ч. 1 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»). Стягнутий виконавчий збір перераховується до Державного бюджету України протягом трьох робочих днів з дня надходження на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби (ч. 4 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»).
Звільнення від сплати виконавчого збору	Виконавчий збір не стягується: 1) за виконавчими документами про конфіскацію майна, стягнення періодичних платежів (крім виконавчих документів про стягнення аліментів, за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців), накладення арешту на майно для забезпечення позовних вимог, за виконавчими документами, що підлягають негайному виконанню; 2) у разі виконання рішень Європейського суду з прав людини; 3) якщо виконання рішення здійснюється за рахунок коштів, передбачених бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду в порядку, встановленому Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»; 4) за виконавчими документами про стягнення виконавчого збору, стягнення витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених виконавцем відповідно до вимог цього Закону; 5) у разі виконання рішення приватним виконавцем; 6) за виконавчими документами про стягнення заборгованості, що підлягає врегулюванню відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії», а також згідно з постановами державних виконавців, винесеними до набрання чинності цим Законом (ч. 5 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»).

Особливості стягнення виконавчого збору	У разі наступних пред'явлень державному виконавцю до виконання виконавчого документа виконавчий збір стягується в частині, що не була стягнута під час попереднього виконання (ч. 6 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»). У разі закінчення виконавчого провадження у зв'язку із скасуванням рішення, що підлягало виконанню, або визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню, виконавчий збір не стягується, а стягнутий виконавчий збір підлягає поверненню (ч. 7 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»). Під час передачі виконавчого документа від органу державної виконавчої служби приватному виконавцю виконавчий збір не стягується, якщо він не був стягнутий на момент передачі. У разі стягнення частини виконавчого збору на момент передачі виконавчого документа приватному виконавцю стягнута частина виконавчого збору поверненню не підлягає (ч. 8 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»). Виконавчий збір не стягується у разі закінчення виконавчого провадження на підставі п. 9 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження», якщо рішення було виконано до винесення постанови про відкриття виконавчого провадження (ч. 9 ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження»).

Винагорода приватного виконавця

Відповідно до ч. 1 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 р. № 1403-УІІ, за вчинення виконавчих дій приватному виконавцю сплачується винагорода.	
Винагорода приватного виконавця складається з основної та додаткової (ч. 2 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).	
Основна винагорода приватного виконавця	Основна винагорода приватного виконавця залежно від виконавчих дій, що підлягають вчиненню у виконавчому провадженні, встановлюється у вигляді: 1) фіксованої суми – у разі виконання рішення немайнового характеру; 2) відсотка суми, що підлягає стягненню, або вартості майна, що підлягає передачі за виконавчим документом. Розмір основної винагороди приватного виконавця встановлюється Кабінетом Міністрів України (ч. 3 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Основна винагорода приватного виконавця, що встановлюється у відсотках, стягується з боржника разом із сумою, що підлягає стягненню за виконавчим документом (крім виконавчих документів про стягнення аліментів) (ч. 4 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Якщо зазначену суму, стягнуто частково, сума основної винагороди приватного виконавця, визначена як відсоток суми стягнення, виплачується пропорційно до фактично стягнутої суми (крім виконавчих документів про стягнення аліментів) (ч. 5 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Основна винагорода, що встановлюється у вигляді фіксованої суми, стягується після повного виконання рішення.

Приватний виконавець вносить одночасно з постановою про відкриття виконавчого провадження постанову про стягнення основної винагороди, в якій наводить розрахунок та зазначає порядок стягнення основної винагороди приватного виконавця (крім виконавчих документів про стягнення аліментів).

За виконавчими документами про стягнення аліментів за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців, приватний виконавець нараховує основну винагороду із заборгованості зі сплати аліментів. У подальшому приватний виконавець зобов'язаний нараховувати основну винагороду щомісяця у розмірі, визначеному ч. 3 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», залежно від розміру простроченого щомісячного аліментного платежу. Постанова про стягнення основної винагороди за виконавчими документами про стягнення аліментів вноситься приватним виконавцем після погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі або у разі повернення виконавчого документа стягувачу чи закінчення виконавчого провадження на підставі розрахунку про її нарахування (чч. 6–7 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Солідарні боржники несуть солідарний обов'язок із сплати основної винагороди (ч. 9 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).

Додаткова винагорода приватного виконавця	Угодою між приватним виконавцем та стягувачем може бути передбачено додаткове авансування витрат виконавчого провадження та додаткова винагорода приватного виконавця. За погодженням із стягувачем додаткова винагорода приватного виконавця може бути сплачена протягом усього строку здійснення виконавчого провадження повністю або частково. Приватному виконавцю забороняється укладати угоди з метою зміни розміру основної винагороди (<i>ч. 8 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»</i>). Розмір та види витрат виконавчого провадження визначаються Міністерством юстиції України. З метою забезпечення проведення виконавчих дій приватний виконавець за угодою із стягувачем може здійснювати додаткові витрати на проведення виконавчих дій, крім тих, що визначені Міністерством юстиції України. Стягнення з боржника додаткової винагороди приватному виконавцю, а також додаткових витрат, крім визначених Міністерством юстиції України, не допускається (<i>чч. 10-11 ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»</i>).

4.6. Негайне виконання рішень

АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ НЕГАЙНОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ¹	
Цивільно-процесуальний	В аспекті реалізації припису юрисдикційного акта (цивільному процесуальному) негайне виконання рішення розуміється як виконання рішення незалежно від набрання ним законної сили, яке охоплює можливість звернення рішення до виконання ще до набуття ним ознак обов'язковості
Організаційно-діловий	Організаційний аспект негайного виконання полягає у тому, що для забезпечення виконання рішення недостатньо тільки ухвалити рішення чи поставити ухвалу про забезпечення позову. Насамперед про застосування негайного виконання обов'язково повинно бути зазначено у резолютивній частині рішення суду. Таке рішення є підставою для оформлення виконавчого документа та звернення відповідного рішення до виконання
Виконавчо-процесуальний	У контексті виконавчого провадження негайне виконання впливає на визначення строків пред'явлення рішення до виконання, особливостей відкриття та ходу виконавчого провадження, складу та обсягу виконавчих витрат

ПІДСТАВИ НЕГАЙНОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ	
Підстави для обов'язкового (імперативного) застосування негайного виконання	Підстави для факультативного (імперативно-диспозитивного, дискреційного) застосування негайного виконання
Підстави для обов'язкового застосування негайного виконання мають соціально-орієнтований характер або за своїм характером вимагають негайної реалізації припису рішення суду як юрисдикційного органу, оскільки категорії справ, в яких воно застосовується, визначають найсуттєвіші потреби людини,	Підставами для застосування факультативного негайного виконання є можливість стягнення з відповідача всієї суми заборгованості у справах, у яких обов'язковим є стягнення лише певної її частини. Законом визначено лише окремі із пунктів, визначених частиною першою коментованої статті,

¹ Білоусов Ю. В. Негайне виконання у цивільному судочинстві: теорія та практика застосування. *Актуальні проблеми юридичної науки* : зб. тез Міжн. наук. конф. «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 25 жовтня 2019 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 324.

можуть стосуватися негайного захисту прав людини, охорони суспільних інтересів. Необхідність утримання дитини, отримання зароблених коштів, недопущення перебування дитини в осіб, які не мають права на її утримання, тощо – це ці чинники, які спонукали законодавця до закріплення такої норми у законодавстві. Встановлення ж норми про негайність виконання рішення про розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб, обумовлено потребами службової діяльності уповноважених державних органів¹.	але це не означає вибіркового підхід до визначення повноважень суду щодо застосування негайного виконання, оскільки саме справи, визначені п.п. 1–3 ст. 430, передбачають часткове (обмежене) виконання (у межах стягнення за один місяць), а інші справи (п.п. 4–10 ст. 430) стосуються не грошових зобов'язань, а особистих, які стосуються вчинення певної дії або утримання від її вчинення².
1. Поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного на іншу роботу працівника (п. 4 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	1. Стягнення аліментів – у межах суми платежу за один місяць (п. 1 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).
2. Відібрання дитини і повернення її тому, з ким вона проживала (п. 5 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	2. Присудження працівникові виплати заробітної плати, але не більше ніж за один місяць (п. 2 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).
3. Розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб (п. 6 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	3. Відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, – у межах суми стягнення за один місяць (п. 3 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).
4. Примусову госпіталізацію чи продовження строку примусової госпіталізації до протитуберкульозного закладу (п. 7 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	
5. Встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України (п. 8 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	

¹ Білоусов Ю. В. Негайне виконання у цивільному судочинстві: теорія та практика застосування. *Актуальні проблеми юридичної науки* : зб. тез Міжн. наук. конф. «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 25 жовтня 2019 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 325.

² Там само.

6. Надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку (п. 9 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	
7. Видачу або продовження обмежувального припису (п. 10 ч. 1 ст. 430 ЦПК України).	
Питання про наявність підстав для допущення негайного його виконання вирішується під час ухвалення рішення. Отож додатковим питанням і завданням перед судом є з'ясування того, чи справа, яка була предметом судового розгляду, належить до категорій обов'язкового застосування норми про негайне виконання. Відтак, у випадках необов'язкового (факультативного) застосування негайного виконання, застосуванню цих дискреційних повноважень суду повинні передувати обговорення та дослідження цього в судовому засіданні, а також вимагає належного мотивування в рішенні суду. На відміну від обов'язкового застосування негайності виконання рішення, суд, який вирішує справу, повинен у кожному конкретному випадку визначити наявність підстав для його застосування у повному обсязі. Тому можливість застосування цієї норми слід визначати через призму принципу диспозитивності у цивільному процесі (ст.ст. 2, 13 ЦПК України). Зважаючи на це, про застосування негайного виконання до суду повинно надійти клопотання учасника справи або представника. Суд повинен у своєму рішенні належно обґрунтувати необхідність застосування негайного виконання. Підставами для застосування може бути майновий стан стягувача, який потребує термінового (до набрання рішенням законної сили) поновлення¹.	

¹ Білоусов Ю. В. Негайне виконання у цивільному судочинстві: теорія та практика застосування. *Актуальні проблеми юридичної науки* : зб. тез Міжн. наук. конф. «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 25 жовтня 2019 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 325–326.

НЕГАЙНЕ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ		
П/н	Категорія справ, в котрих допускається негайне виконання рішення	Особливості застосування¹
1	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про стягнення аліментів – у межах суми платежу за один місяць	За загальним правилом цивільного процесуального законодавства, рішення суду набуває ознак обов'язкового виконання після набрання ним законної сили, що відбувається, за загальним правилом, з спливом певного строку після ухвалення рішення судом першої інстанції в разі його неоскарження учасниками процесу або після завершення розгляду апеляційної скарги судом другої інстанції. Втім, в окремих випадках законом допускається негайне виконання рішення суду до набрання ним законної сили, тобто таке рішення підлягає обов'язковому негайному виконанню до набрання ним такої сили, навіть у разі його оскарження та розгляду справи в апеляційному порядку². Перелік підстав звернення до негайного виконання рішення суду є вичерпним та не підлягає поширювальному тлумаченню³. Після проголошення рішення суду або принаймні його вступної та резолютивної частини, в якому суддею зазначається про необхідність негайного виконання рішення суду повністю або частково, суд – за заявою сторони, на користь якої його ухвалено, – зобов'язаний видати виконавчий документ. Виконавчий

¹ Верба-Сидор О. Б. Компетенція суду щодо допуску рішень у цивільних справах до негайного виконання. *Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів* : збірник наукових праць за результатами Третьої міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 14–15 червня 2012 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2012. С. 193–198; Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Л., 2012. С. 71–75.

² Притуляк В. М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2016. С. 62.

³ Притуляк В. М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2016. С. 63.

		документ, допущений до негайного виконання, є підставою для відкриття державним виконавцем виконавчого провадження та вчинення дій примусового характеру з метою забезпечення його належного та своєчасного виконання ⁴ .
2	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про присудження працівникові виплати заробітної плати, але не більше ніж за один місяць	Негайне виконання рішень у справах про присудження працівникові виплати заробітної плати, але не більше ніж за один місяць
3	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи – у межах суми стягнення за один місяць	Негайне виконання рішень у справах про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи – у межах суми стягнення за один місяць
4	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного на іншу роботу працівника	Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 24.01.2019 р. у цивільній справі № 760/9521/15-ц дійшов висновку, що рішення суду про поновлення на роботі незаконно звільненого працівника підлягає негайному виконанню одразу після його оголошення – стаття 235 КЗпП України. <i>Негайне виконання судового рішення полягає в тому, що воно набуває властивостей здійснення і підлягає виконанню не з часу набрання ним законної сили, що передбачено для більшості судових рішень, а негайно з часу його оголошення в судовому засіданні, чим забезпечується швидкий і реальний захист життєвоважливих прав та інтересів громадян і держави.</i>

¹ Притуляк В. М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2016. С. 63–64.

		Судами у справі встановлено, що рішенням суду апеляційної інстанції працівника поновлено на роботі, стягнуто з відповідача на його користь середній заробіток за час вимушеного прогулу, а також відшкодування моральної шкоди. Допущено негайне виконання рішення суду в частині поновлення на роботі та стягнення середньої заробітної плати за один місяць. Оскільки наказ про поновлення позивача на роботі був винесений із затримкою (більше семи місяців), він звернувся до суду із заявою, в якій просив стягнути з відповідача середній заробіток за час затримки виконання рішення суду відповідно до ст. 236 КЗпП України. Верховний Суд у постанові від 24.01.2019 р. зауважив, що обов'язковість рішень суду віднесена Конституцією України до основних засад судочинства, а тому, з огляду на принцип загальнообов'язковості судових рішень, судові рішення, які відповідно до закону підлягають негайному виконанню, є обов'язковими для виконання, зокрема посадовими особами, від яких залежить реалізація прав особи, підтверджених судовим рішенням. Належним виконанням судового рішення про поновлення на роботі необхідно вважати видання власником про це наказу, що дає можливість працівнику приступити до виконання своїх попередніх обов'язків. <i>Отже, аналіз зазначених правових норм дає підстави для висновку про те, що законодавець передбачає обов'язок роботодавця добровільно і негайно виконати рішення суду про поновлення працівника на роботі і цей обов'язок полягає у тому, що у роботодавця обов'язок видати наказ про поновлення працівника на роботі виникає одразу після оголошення рішення суду, незалежно від того, чи буде це рішення суду оскаржуватися.</i> Виконання рішення вважається закінченим із дня видачі відповідного наказу або розпорядження власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом, який прийняв незаконне рішення про звільнення або переведення працівника.

		За змістом норм ст. 236 КЗпП України затримкою виконання рішення суду про поновлення працівника на роботі необхідно вважати невидання власником (уповноваженим органом) наказу про поновлення працівника на роботі без поважних причин, негайно, після проголошення судового рішення. Окрім того, задовольняючи позов працівника, суд виходив із того, що позивач обіймав посаду голови первинної профспілкової організації і для розірвання з останнім трудового договору повинна бути попередня згода вищестоящого виборного органу цієї профспілки, відсутність якої є порушенням процедури звільнення, визначеної ст.ст. 43, 252 КЗпП України та ст. 41 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», а тому є підставою для поновлення його на попередній посаді. Правова позиція, яка висловлена Верховним Судом України в постанові від 1 липня 2015 р. у справі № 6-435цс15. У ч. 1 ст. 235 КЗпП України (тут і далі в редакції станом на час виникнення спірних правовідносин) передбачено, що в разі звільнення без законних підстав працівник повинен бути поновлений на попередній роботі органом, який розглядає трудовий спір. Рішення про поновлення на роботі незаконно звільненого працівника, підлягає негайному виконанню (ч. 5 ст. 235 КЗпП України). За змістом норм ст. 236 КЗпП України затримкою виконання рішення суду про поновлення працівника на роботі слід вважати невидання власником (уповноваженим органом) наказу про поновлення працівника на роботі без поважних причин, негайно, після проголошення судового рішення. Установивши у справі, яка переглядається, той факт, що після ухвалення судом 27 червня 2012 р. рішення про поновлення позивача на роботі, відповідач видав наказ про його поновлення на роботі лише 7 травня 2013 р., суд апеляційної інстанції, з яким погодився касаційний суд, дійшов обґрунтованого висновку про затримку з вини відповідача виконання судового рішення у розумінні ст. 236 КЗпП України, яка зумовлює відповідальність, передбачену цією нормою.

5	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про відібрання дитини і повернення її тому, з ким вона проживала	ОСОБА_1 звернулася в суд з позовом до ОСОБА_3 про відібрання дитини у батька. В обґрунтування позовних вимог позивач зазначила, що з 27 лютого 2016 р. вона перебуває у зареєстрованому шлюбі з ОСОБА_3. Від шлюбу сторони мають малолітню доньку ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_1. 5 червня 2018 р. відповідач подав до суду позовну заяву про розірвання шлюбу. 20 серпня 2018 р. близько 18.00 год. ОСОБА_3, всупереч висновку органу опіки та піклування Коростенської міської ради «Про встановлення місця проживання малолітньої ОСОБА_4», затвердженого рішенням виконавчого комітету Коростенської міської ради від 1 серпня 2018 р., викрав доньку ОСОБА_4, яка проживала разом з нею. Зазначила, що відповідач сам дитину не доглядає, оскільки працює, хто здійснює її догляд не відомо, а також не дозволяє їй бачитися з донькою, що і стало приводом для звернення до суду в порядку, встановленому ст. 162 Сімейного кодексу України. У судовому засіданні позивач ОСОБА_1 та її представник ОСОБА_2 позов підтримали в повному обсязі, позовні вимоги за яким просили задовольнити. Представник третьої особи служби у справах дітей виконавчого комітету Коростенської міської ради Житомирської області в судовому засіданні не заперечила щодо задоволення судом позову. Відповідач ОСОБА_3 в судове засідання не з'явився, хоча повідомлений належно про дату, час та місце розгляду справи, що підтверджується даними розписки про вручення судової повістки через його представника ОСОБА_6. Суд на основі повного та всебічного з'ясування обставин, на які посилається позивач, як на підставу своїх вимог, перевірених в судовому засіданні, оцінивши їх належність, допустимість, а також достатність, взаємозв'язок у їх сукупності, встановивши правовідносини, які впливають із встановлених обставин і правові норми, які підлягають застосуванню до цих правовідносин, дійшов висновку, що відповідач змінив місце проживання малолітньої дитини без згоди її матері, позивача у справі, чим порушив права дитини щодо місця її проживання,

		тому суд вважав необхідним задовольнити позовні вимоги ОСОБА_1 про негайне відібрання дитини та повернення її матері ¹ .
6	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб	Рішення суду в справі про розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, повинно відповідати загальним правилам, встановленим ЦПК України, щодо його ухвалення, проголошення, містити відповідну структуру з урахуванням особливостей, визначених ЦПК України. Зокрема, зважаючи на те, що згідно з ЦПК України складання повного рішення може бути відкладено лише у виняткових випадках, та враховуючи скорочений строк оскарження рішення суду й необхідність його негайного виконання, у цій категорії справ не допускається відкладення складання повного рішення. Рішення суду публічно не проголошується, оскільки розгляд справи провадиться у закритому судовому засіданні. У резолютивній частині рішення, зокрема, суд повинен зазначити: обсяги (межі розкриття) інформації, яка містить банківську таємницю, тобто конкретний проміжок часу, за який банку необхідно надати одержувачу інформацію за операціями клієнтів, наприклад про обсяги та обіг коштів на рахунках; мету її використання, а також те, що право на апеляційне оскарження у п'ятиденний строк мають лише особа, щодо якої банк розкриває банківську таємницю, або заявник; що оскарження рішення не зупиняє його виконання та підлягає негайному виконанню².

¹ Рішення Коростенського міськрайонного суду Житомирської області від 26 листопада 2019 року у справі № 279/3970/18. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/85975356/> (дата звернення: 01.06.2020).

² Про судову практику в цивільних справах про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб : Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10 від 30.09.2011 року. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2011. № 3. С. 38.

7	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про примусову госпіталізацію чи продовження строку примусової госпіталізації до протитуберкульозного закладу	Рішення про задоволення заяви підлягає негайному виконанню та є підставою для примусової госпіталізації або продовження строку примусової госпіталізації особи в протитуберкульозному закладі на встановлений законом строк. Після набрання законної сили рішенням суду про примусову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу або про продовження строку примусової госпіталізації суд надсилає рішення відповідному органу місцевого самоврядування для вжиття заходів щодо охорони майна особи, стосовно якої ухвалено рішення суду (чч. 2–3 ст. 346 ЦПК України).
8	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України	Згідно з п. 1 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 р. № 5 «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення», суд розглядає в порядку окремого провадження справи про встановлення фактів, якщо: згідно з законом такі факти породжують юридичні наслідки, тобто від них залежить виникнення, зміна або припинення особистих чи майнових прав громадян; чинним законодавством не передбачено іншого порядку їх встановлення; заявник не має іншої можливості одержати або відновити загублений чи знищений документ, який посвідчує факт, що має юридичне значення¹. 15 квітня 2014 р. Верховною Радою України прийнято Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» №1207-VII. Відповідно до ст. 3 вказаного закону, тимчасово окупованою територією визначається: 1) сухопутна територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, внутрішні води України цих територій; 2) внутрішні морські води і територіальне море України навколо Кримського півострова, територія виключної (морської) економічної зони України вздовж узбережжя Кримського півострова

¹ Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-95> (дата звернення: 01.06.2020).

		та прилеглого до узбережжя континентального шельфу України, на які поширюється юрисдикція органів державної влади України відповідно до норм міжнародного права, Конституції та законів України; 3) повітряний простір над територіями, зазначеними у пунктах 1 і 2 цієї частини¹. Для отримання свідоцтва про народження або смерть заявник подає до найближчого відділу державної реєстрації актів цивільного стану копію рішення суду про встановлення відповідного факту та паспорт громадянина України².
9	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку	Представник заявника звернувся до суду із заявою про надання ОСОБА_1 психіатричної допомоги в примусовому порядку. В обґрунтування заяви зазначив, що 25.05.2019 р. ОСОБА_1 був госпіталізований до психіатричного стаціонару у зв'язку із наявністю у нього тяжкого психічного розладу (діагноз): шизофренія, параноїдна форма, афективно- параноїчний синдром, внаслідок чого він становить небезпеку для себе та оточуючих. У судовому засіданні лікар-психіатр та представник заявника підтримали заяву, прокурор не заперечував проти задоволення заяви. Розглянувши матеріали справи, вислухавши думки та пояснення учасників процесу, суд зробив висновок, що заява підлягає задоволенню за наступних підстав. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про психіатричну допомогу», особа, яка страждає на психічний розлад, може бути госпіталізована до психіатричного закладу без її усвідомленої згоди або без згоди її законного представника, якщо її обстеження або лікування можливі

¹ Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1207-18> (дата звернення: 01.06.2020).

² Роз'яснення та зразки документів, необхідних для реалізації Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України». URL: <http://ddr.minjust.gov.ua/uk/41b7fe00101e9acfe2df4824c8195aca> (дата звернення: 01.06.2020).

		лише в стаціонарних умовах, та при встановленні в особи тяжкого психічного розладу, внаслідок чого вона: вчиняє чи виявляє реальні наміри вчинити дії, що являють собою безпосередню небезпеку для неї чи оточуючих, або неспроможна самостійно задовольняти свої основні життєві потреби на рівні, який забезпечує її життєдіяльність. Згідно з чч. 2–5 ст. 27 Закону України «Про психіатричну допомогу», виключно компетенцією лікаря-психіатра або комісії лікарів-психіатрів є встановлення діагнозу психічного захворювання, прийняття рішення про необхідність надання психіатричної допомоги в примусовому порядку або надання висновку для розгляду питання, пов'язаного з наданням психіатричної допомоги в примусовому порядку. При наданні психіатричної допомоги лікар-психіатр, комісія лікарів-психіатрів незалежні у своїх рішеннях і керуються лише медичними показаннями, своїми професійними знаннями, медичною етикою та законом. Лікар-психіатр, комісія лікарів-психіатрів несуть відповідальність за прийняті ними рішення відповідно до закону. Рішення прийняте лікарем-психіатром або комісією лікарів-психіатрів при наданні психіатричної допомоги, викладається у письмовій формі та підписується лікарем-психіатром або комісією лікарів-психіатрів. У судовому засіданні встановлено, що 25.05.2019 р. ОСОБА_1 був госпіталізований до КП «Дніпропетровська клінічна психіатрична лікарня» Дніпропетровської обласної Ради за направленням лікаря-психіатра Брандзе Т. О. КЗ «Дніпропетровська» ЦРЛ ДОР у зв'язку із наявністю у нього тяжкого психічного розладу, внаслідок чого він становить небезпеку для себе та оточення. При обстеженні його психічного стану в КП «ДКПЛ» ДОР комісія лікарів виявила, що хворий злісний, агресивний, висловлює маячні ідеї стосовно оточення людей та родичів. ОСОБА_1 поставлено попередній діагноз – шизофренія, параноїдна форма, афективно-параноїчний синдром. Лікар-психіатр Єлізарова Н. М. підтвердила обставини щодо поведінки та діагнозу захворювання та зазначила, що ОСОБА_1 необхідно пройти курс лікування у стаціонарних умовах.

		Згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 01.06.2016 р. № 2-рп/2016, судовий контроль за госпіталізацією недієздатної особи до психіатричного закладу в порядку, передбаченому ст. 13 Закону України «Про психіатричну допомогу», є необхідною гарантією захисту прав і свобод, закріплених, зокрема, ст.ст. 29, 55 Основного Закону України. Суд після незалежного і неупередженого розгляду питання щодо госпіталізації недієздатної особи до психіатричного закладу має ухвалити рішення стосовно правомірності обмеження конституційного права такої особи на свободу та особисту недоторканність. Враховуючи, що особа виявляє ознаки тяжкого психічного розладу, суд вважає за необхідне госпіталізувати її в психіатричний заклад у примусовому порядку, оскільки є підстави, передбачені ст. 14 Закону України «Про психіатричну допомогу» для його госпіталізації до психіатричного закладу без його усвідомленої згоди. Аналогічний висновок викладений і в ухвалі Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30 серпня 2017 р. у справі № 689/1338/16-ц. Стаття 5 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод захищає одне з найголовніших прав людини – право на свободу, п. «е» цієї статті дозволяє законне затримання психічно хворих як з метою їх ізоляції від суспільства, так і з метою покращення їх стану. З огляду на це, суд дійшов висновку, що вимоги заявника про госпіталізацію ОСОБА_1 до психіатричного стаціонару без його усвідомленої згоди, обґрунтовані. Згідно з п. 9 ч. 1 ст. 430 ЦПК України, суд допускає негайне виконання рішень у справах про надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку. Враховуючи викладене та керуючись ст.ст. 14, 27 Закону України «Про психіатричну допомогу», ст.ст. 57–60, 258, 259, 264, 265, 339–432 ЦПК України, суд, ухвалив: Заяву Комунального підприємства «Дніпропетровська клінічна психіатрична лікарня» Дніпропетровської обласної ради про надання ОСОБА_1 психіатричної допомоги в примусовому порядку задовольнити.

		Госпіталізувати ОСОБА_1 (ІНФОРМАЦІЯ_1, який зареєстрований за адресою: АДРЕСА_1) до Комунального підприємства «Дніпропетровська клінічна психіатрична лікарня» Дніпропетровської обласної ради для надання психіатричної допомоги у примусовому порядку. Роз'яснити, що заява фізичної особи або її законного представника про припинення надання особі психіатричної допомоги у примусовому порядку може бути подана через три місяці з дня ухвалення рішення суду про надання амбулаторної психіатричної допомоги у примусовому порядку або її продовження, госпіталізацію у примусовому порядку, її продовження. Рішення підлягає негайному виконанню. Оскарження рішення не зупиняє його виконання. Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів з дня його проголошення до Дніпровського апеляційного суду через суд першої інстанції, що відповідає приписам пункту 15, підпункту 15.5 Розділу XIII «Перехідні положення» ЦПК України. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини судового рішення або у разі розгляду справи (вирішення питання) без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду. Повне судове рішення складено 05.06.2019 р.¹

¹ Рішення Самарського районного суду м. Дніпропетровська від 31 травня 2019 року у справі № 206/2923/19. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/82200210> (дата звернення: 01.06.2020).

10	Суд допускає негайне виконання рішень у справах про видачу або продовження обмежувального припису	Копії повного рішення суду вручаються учасникам справи, які були присутні у судовому засіданні, негайно після проголошення такого рішення. Учасникам справи, які не були присутні у судовому засіданні, копія рішення суду надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення негайно, але не пізніше наступного дня з дня ухвалення рішення. Про видачу або продовження обмежувального припису суд не пізніше наступного дня з дня ухвалення рішення повідомляє уповноважені підрозділи органів Національної поліції України за місцем проживання (перебування) заявника для взяття особи, стосовно якої видано або продовжено обмежувальний припис, на профілактичний облік, а також районні, районні у містах Києві і Севастополі державні адміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад за місцем проживання (перебування) заявника (ст. 3508 ЦПК України).

4.7. Роз'яснення судового рішення або акта іншого юрисдикційного органу, які підлягають виконанню

РОЗ'ЯСНЕННЯ РІШЕНЬ, ВИКОНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ПРИМУСОВОМУ ВИКОНАННЮ		
<i>Правове регулювання</i>	<i>Ч. 1 ст. 31 Закону України «Про виконавче провадження»</i>	<i>Ч. 2 ст. 31 Закону України «Про виконавче провадження»</i>
<i>Підстави</i>	Якщо викладена у виконавчому документі резолютивна частина рішення є незрозумілою	Якщо зміст виконавчого документа незрозумілий
<i>Суб'єкти звернення</i>	Виконавець або сторони виконавчого провадження	Виконавець або сторони виконавчого провадження
<i>Суб'єкт розгляду</i>	Суд, який видав виконавчий документ	Орган (посадова особа), яка видала виконавчий документ
<i>Форма звернення</i>	Заява про роз'яснення відповідного рішення	Заява про роз'яснення його змісту

4.8. Відстрочка і розстрочка виконання, зміна способу і порядку виконання

Відстрочка або розстрочка виконання рішення суду

	Відстрочка виконання рішення ¹	Розстрочка виконання рішення
Правове регулювання	Ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження»	Ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження»
Підстави	Обставини, що ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим (хвороба сторони виконавчого провадження, відрядження сторони виконавчого провадження, стихійне лихо тощо)	
Суб'єкт ініціювання	Сторони	
Об'єкт	Рішення	
Суб'єкт розгляду	Суд, який розглядав справу як суд першої інстанції	
Форма звернення	Заява про відстрочку виконання рішення	Заява про розстрочку виконання рішення
Документ, що приймається	Ухвала	
		Рішення про розстрочку виконується в частині та у строки, встановлені цим рішенням
Компанія (кредитор) звернулась до суду з позовом до Товариства (боржника), в якому з посиланням на невиконання боржником судового рішення 2012 р. (відповідно до якого боржнику надано розстрочку виконання) просила стягнути на свою користь інфляційні втрати та 3% річних, у порядку приписів ч. 2 ст. 625 ЦК України. Рішенням господарського суду, залишеним без змін постановою суду апеляційної інстанції, у задоволенні позову було відмовлено. Приймаючи рішення, господарські суди першої та апеляційної інстанцій виходили з того, що невиконання грошового зобов'язання за наявності судового рішення про задоволення вимог кредитора (з розстроченням або відстро-		

¹ Верба О. Вирішення судом питань, пов'язаних із настанням обставин, які ускладнюють або унеможливають виконання рішення. *Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Серія «Юридична»*. 2009. Вип. 49. С. 106–117; Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Л., 2012. С. 140–150.

ченням) не призводить до наслідків порушення грошового зобов'язання, передбачених ч. 2 ст. 625 ЦК України.

Із наведеними висновками не погодилася Велика Палата Верховного Суду, скасовуючи судові рішення попередніх інстанцій та направляючи справу на новий судовий розгляд, зазначила про необхідність відступлення від правового висновку Верховного Суду України, викладеного в постанові від 17.02.2016 р. у справі № 905/3137/14-908/5775/14 (яку прийнято за подібних правовідносин). Так, Верховним Судом України визначалось, що невиконання грошового зобов'язання за наявності судового рішення про задоволення вимог кредитора (з розстроченням або відстроченням) **не призводить до наслідків порушення грошового зобов'язання, передбачених ч. 2 ст. 625 ЦК України, за період такого розстрочення.**

З огляду на недостатню мотивованість наведеного висновку ВСУ, Велика Палата Верховного Суду зазначила про необхідність від його відступлення, а також встановила, що після прийняття судом рішення про розстрочку або відстрочку виконання рішення грошове зобов'язання боржника не припиняється, тому передбачені ст. 625 ЦК України **інфляційні втрати та 3% річних підлягають нарахуванню до моменту фактичного виконання грошового зобов'язання.**

Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що:

– чинне законодавство не пов'язує припинення зобов'язання з наявністю судового рішення чи відкриттям виконавчого провадження з його примусового виконання;

– наявність судових актів про стягнення заборгованості не припиняє грошових зобов'язань боржника та не позбавляє кредитора права на отримання відповідних сум в порядку ч. 2 ст. 625 ЦК України;

– вирішення судом спору про стягнення грошових коштів за договором не змінює природи зобов'язання та підстав виникнення відповідного боргу;

– розстрочення або відстрочення виконання судового рішення не звільняє боржника від наслідків порушення відповідного зобов'язання, зокрема шляхом сплати сум, передбачених ч. 2 ст. 625 ЦК України¹.

---

¹ Постанова Великої Палати Верховного Суду у справі від 04.06.2019 року № 916/190/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82424013> (дата звернення: 01.06.2020).

Встановлення або зміни способу чи порядку виконання рішення суду¹

Дефініція	Зміна способу та порядку виконання рішення – це значена законодавством послідовність і зміст вчинення виконавчих дій виконавцем, а також права й обов'язки суб'єктів виконавчого провадження під час їх учинення. Тобто судом вживаються нові заходи для реалізації рішення суду в разі неможливості його виконання у порядку і спосіб, що встановлені раніше².
Підстава для встановлення або зміни способу чи порядку виконання рішення	Підставою для встановлення або зміни способу чи порядку виконання є обставини, що істотно ускладнюють виконання рішення або роблять його неможливим (ч. 3 ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження», ч. 3 ст. 435 ЦПК України). Деякі особливості щодо підстав зміни способу або порядку виконання рішень суду про зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за якими є державний орган, державне підприємство, юридична особа, встановлено Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень». У разі якщо зазначені вище рішення суду не виконано протягом двох місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, крім випадків, коли стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій, державний виконавець зобов'язаний звернутися до суду із заявою про зміну способу і порядку виконання рішення (ст. 7 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»). Верховний Суд України у постанові від 25 листопада 2015 р. у справі № 6-1829цс15 зазначив, що <i>поняття</i> «спосіб і порядок» виконання судового рішення мають спеціальне значення, яке розраховане на виконавче провадження. Вони означають визначену рішенням суду послідовність і зміст вчинення виконавчих дій державним виконавцем. Спосіб виконання судового рішення – це спосіб реалізації та здійснення способу захисту, встановлено ст. 16 Цивільного кодексу України. Під зміною способу

¹ Верба О. Вирішення судом питань, пов'язаних із настанням обставин, які ускладнюють або унеможливають виконання рішення. *Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Серія «Юридична»*. 2009. Вип. 49. С. 106–117; Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис... канд. юрид. наук : 12.00.03. Л., 2012. С. 140–150.

² П. 9 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8 «Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах». URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=09SS5EB275>.

	виконання рішення суду слід розуміти прийняття судом нових заходів для реалізації рішення в разі неможливості його виконання у спосіб, раніше встановлений. Суди попередніх інстанцій, задовольняючи заяву про зміну способу виконання судового рішення з повернення майна (відновлення становища, яке існувало до порушення – п. 4 ч. 2 ст. 16 Цивільного кодексу України) на стягнення його вартості (відшкодування майнової шкоди – п. 8 ч. 2 ст. 16 Цивільного кодексу України) фактично змінили рішення суду по суті та самостійно змінили спосіб захисту, передбачений ст. 16 Цивільного кодексу України¹. Нині день вказівку про можливість зміни способу й порядку виконання судового рішення у разі відсутності у боржника майна, яке за рішенням суду має бути передане стягувачу, вилучили і з ЦПК України, і з Закону України «Про виконавче провадження»². Притягнення до участі у виконавчому провадженні іншого стягувача також не вважається зміною способу та порядку виконання рішення суду³.
Процесуальний порядок встановлення або зміни способу або порядку виконання рішення	Встановлення або зміна способу й порядку виконання судового рішення здійснюється судом, який розглядав справу як суд першої інстанції, за заявою стягувача чи виконавця (у випадках, встановлених законом). Така заява має розглядатись у межах розглянутої судом справи. Заява розглядається у десятиденний строк з дня її надходження, в судовому засіданні з повідомленням учасників справи. Про встановлення чи зміну способу та порядку його виконання або відмову у вчиненні відповідних процесуальних дій приймається ухвала, яка може бути оскаржена. У необхідних випадках ухвала надсилається установі банку за місцезнаходженням боржника або державному виконавцю, приватному виконавцю (ст. 435 Цивільного процесуального кодексу України).

¹ Постанова Верховного Суду України у справі від 25 листопада 2015 р. № 6-1829цс15 URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54005012> (дата звернення: 01.06.2020).

² Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 190.

³ П. 9 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8 «Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах». URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=09SS5EB275>.

	Встановлення або зміна способу й порядку виконання можливі лише стосовно судового рішення і не застосовуються щодо рішень інших органів (посадових осіб)¹. У разі, якщо за судовим рішенням з відповідача стягнуто кредитну заборгованість, то суд не може змінити спосіб виконання такого рішення на звернення стягнення на предмет іпотеки, оскільки виконання рішення суду про стягнення заборгованості відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» має виконуватись за рахунок усього майна, що належить боржнику.

---

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 190.

² П. 9 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 25.09.2015 р. № 8 «Про узагальнення практики розгляду судами процесуальних питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у цивільних справах». URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=09SS5EB275>.

4.9. Припинення виконавчого провадження і повернення виконавчого документа

Повернення виконавчого документа стягувачу

Повернення виконавчого документа стягувачеві – форма припинення (завершення) виконавчого провадження з підстав, визначених законом, з можливістю повторного звернення із заявою про відкриття виконавчого провадження¹.	
Підставами повернення виконавчого документа стягувачеві є поведінка стягувача, а також обставини, які не залежать від волі учасників виконавчого провадження, про що складається акт:	
залежно від поведінки стягувача (заява стягувача про повернення виконавчого документа, відмова стягувача залишити за собою майно боржника, нереалізоване під час виконання рішення, за відсутності іншого майна, на яке можливо звернути стягнення, перешкоджання стягувачем у проведенні виконавчих дій або не здійснення авансування витрат виконавчого провадження у встановлених випадках, відсутність згоди на заміщення приватного виконавця) (ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження»);	обставини, які не залежать від волі учасників виконавчого провадження (відсутність майна боржника, на яке може бути звернено стягнення, а здійснені виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними; неможливість встановлення особи боржника, з'ясування місцезнаходження боржника – юридичної особи, місця проживання, перебування боржника – фізичної особи; безрезультативність розшуку боржника – фізичної особи чи транспортних засобів боржника протягом одного року з дня оголошення розшуку; встановлення відстрочки виконання рішення, наявність чи встановлення заборони щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, запровадження тимчасової адміністрації банку-боржника, крім рішень немайнового характеру) (ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження»).
Повернення виконавчого документа стягувачеві не означає остаточне припинення майнової чи немайнової вимоги, придатної до виконання у порядку виконавчого провадження, яка закріплена в підставі виконання (рішенні) юрисдикційного органу (особи)). Враховуючи, що повернення	

¹ Білоусов Ю. В. «Фіналізація» виконавчого провадження: класифікація підстав та наслідки. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика* : зб. наук. ст. IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Поздишев, 2019. С. 73.

виконавчого документа не позбавляє його права повторно пред'явити виконавчий документ до виконання протягом виконавчої давності (ч. 5 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження»), за загальним правилом, зберігається потенційна можливість виникнення нового виконавчого провадження за відповідною вимогою, в цьому або іншому органі державної виконавчої служби чи у приватного виконавця¹.

Закінчення виконавчого провадження: підстави і наслідки

Закінчення виконавчого провадження - форма, яка передбачає зазвичай незворотне припинення заходів виконання рішення з підстав, визначених законом. Закінчення виконавчого провадження слід відрізняти від **закінчення виконання**. Так, виконання рішення про поновлення на роботу вважається закінченим з дня видачі відповідного наказу або розпорядження власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом, фізичною особою-підприємцем, який прийняв незаконне рішення про звільнення або переведення працівника (ч. 1 ст. 76 Закону України «Про виконавче провадження»). У цьому випадку закінчення виконання рішення є підставою для закінчення виконавчого провадження, що не може свідчити про транспарентність правового регулювання виконавчих відносин².

Підстави закінчення виконавчого провадження (ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження») можна групувати так³:

обставини, які вказують на виконання або відмову від виконання (фактичне виконання в повному обсязі рішення згідно з виконавчим документом, зокрема під час фактичного виконання рішення Європейського суду з прав людини; відмова стягувача від примусового виконання рішення суду, визнана судом	обставини, які вказують на неможливість виконання (смерть, оголошення померлим або визнання безвісно відсутнім стягувача чи боржника, припинення юридичної особи – сторони виконавчого провадження, якщо виконання її обов'язків чи вимог у виконавчому провадженні не допускає правонаступництва;	які вказують на відсутність підстави виконання (скасування або визнання нечинним рішення, на підставі якого виданий виконавчий документ, або визнання судом виконавчого документа таким, що не підлягає виконанню).

¹ Білоусов Ю. В. «Фіналізація» виконавчого провадження: класифікація підстав та наслідки. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика* : зб. наук. ст. IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 73.

² Там само. С. 74.

³ Там само. С. 74.

відмова стягувача від примусового виконання судового рішення¹; затвердження судом мирової угоди, укладеної сторонами у процесі виконання рішення²; закінчення передбаченого законом строку для відповідного виду стягнення не виступає підставою для закінчення виконавчого провадження закінчення строку стягнення періодичних платежів (зокрема аліментів), якщо наявна заборгованість, неперед'явлення виконавчого документа за відновленим виконавчим провадженням у місячний строк з дня надходження постанови про відновлення виконавчого провадження; не витребування стягувачем протягом року стягнених з боржника коштів, що тягне за собою перерахунок їх до державного бюджету);	прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника; письмова відмова стягувача від одержання вилучених у боржника під час виконання рішення про передачу їх стягувачу предметів; знищення речі, що має бути передана стягувачу в натурі або оплатно вилучена; невиконання боржником рішення, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення і яке не може бути виконано без участі боржника, що тягне за собою надіслання виконавчого документа до суду, який його видав);	

¹ Верба О. Б. Компетенція суду щодо прийняття відмови стягувача від примусового виконання. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009 № 1 (51). С. 14–23.

² Верба О. Б. Повноваження суду у випадках добровільного невиконання мирової угоди, укладеної на стадії виконавчого провадження. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2008. № 7 (45). С. 35–44; Верба-Сидор О. Б. Компетенція суду щодо визнання мирової угоди на стадії виконання рішень у цивільних справах. *Університетські наукові записки*. 2012. № 4 (44). С. 153–161; Верба О. Б. Особливості визнання судом мирової угоди на стадії виконавчого провадження. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. Збірник наукових праць. Львів: ЛьвДУВС, 2008. № 3. С. 102–113.

Низка підстав містить ознаки декількох із вказаних груп, є фактично комбінованими. До них можна віднести недостатність коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна (за виконавчим документом про звернення стягнення на заставлене майно) для задоволення вимог стягувача – заставодержателя, а також передання майна, яке є предметом іпотеки, іпотекодержателю або придбано ним відповідно до вимог Закону України «Про іпотеку» за виконавчим документом про звернення стягнення на майно, яке є предметом іпотеки; погашення, списання згідно із Законом України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості тепlopостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» неустойки (штрафів, пені), інших штрафних, фінансових санкцій, а також інфляційних нарахувань і процентів річних, нарахованих на заборгованість тепlopостачальних та теплогенеруючих організацій перед Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України», її дочірньою компанією «Газ України», Публічним акціонерним товариством «Укртрансгаз» за спожитий природний газ, підприємств централізованого водопостачання та водовідведення, що надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, послуги з постачання холодної води та послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), перед постачальниками електричної енергії за спожиту електричну енергію, що підлягали виконанню на підставі виконавчого документа за судовим рішенням). Наведені підстави носять подекуди ознаки обставин, які вказують на виконання та/або відсутність підстави виконання або відповідного зобов'язання¹.

Виконавче провадження, яке було закінчено, не може бути розпочато повторно, крім випадків, передбачених законом. До таких випадків зокрема належить визнання постанови виконавця про закінчення виконавчого провадження судом незаконною або скасування такої постанови в установленому законом порядку, а також перешкодження боржником побаченню стягувача з дитиною, якщо провадження за виконавчим документом про встановлення порядку побачень стягувача з дитиною було закінчено з підстави фактичного виконання такого рішення у повному обсязі.

Слід також відзначити, що деякі з підстав закінчення виконавчого провадження є одночасно підставами повернення стягувачу виконавчого документа без прийняття до виконання. Такими підставами, наприклад, є визнання боржника банкрутом, прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника, припинення існування юридичної особи-боржника. У таких випадках здійснити стягнення за відповідним рішенням у межах виконавчого провадження неможливо.

¹ Білоусов Ю. В. «Фіналізація» виконавчого провадження: класифікація підстав та наслідки. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика* : зб. наук. ст. IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 73.

Заразом у випадку визнання боржника банкрутом стягнення за виконавчим документом здійснюється в межах провадження про банкрутство, а у випадку прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку-боржника – у порядку, встановленому законодавством про діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Виконавець зобов'язаний закінчити виконавче провадження у день виникнення обставин, що є підставою для закінчення виконавчого провадження, а у випадку, якщо виконавцю не було відомо про існування таких обставин – у день, коли йому стане відомо про такі обставини².

---

² Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 197.

4.10. Відновлення виконавчого провадження

Відновлення виконавчого провадження: поняття та суть

Закінчення виконавчого провадження та повернення виконавчого документа стягувачу унеможливають подальше здійснення виконавчого провадження за відповідним документом. Водночас у випадку закінчення виконавчого провадження таке провадження в майбутньому не може бути розпочате знову.

Заразом виникнення певних виняткових обставин обумовлює виключення, що полягає у відновленні виконавчого провадження. Такими обставинами є визнання судом незаконною постанови виконавця про закінчення виконавчого провадження, або повернення виконавчого документа, або скасування такої постанови в установленому законом порядку.

Відновлення виконавчого провадження, що було закінчене, або виконавчий документ, який повернуто стягувачу, як інститут права полягає в усуненні наслідків закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа стягувачу та відновленні становища, що існувало до такого закінчення виконавчого провадження, або повернення виконавчого документа стягувачу.

Відтак відновлення виконавчого провадження є одним зі способів захисту прав стягувача в межах виконавчого провадження. Водночас усунення наслідків дій, вчинених іншою особою, як спосіб захисту прав за своєю природою застосовується у випадках, коли такі дії є незаконними, порушують права або інтереси інших осіб.

Виконавче провадження закінчується, а виконавчий документ повертається стягувачу на підставі відповідної постанови виконавця. Винесення постанови про закінчення виконавчого провадження або про повернення виконавчого документа стягувачу власне і є дією, яка перериває виконавче провадження.

За таких обставин визнання незаконною або скасування постанови виконавця про закінчення виконавчого провадження чи про повернення виконавчого документа стягувачу має наслідком вчинення виконавцем дій, спрямованих на продовження здійснення виконавчого провадження, тобто його відновлення¹.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 200–201; Постанова Верховного Суду від 04.05.2018 р. у справі № 903/973/15. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73836426>.

Завдання інституту відновлення виконавчого провадження	Тобто відновлення виконавчого провадження здебільшого пов'язується із реалізацією учасником виконавчого провадження свого права на оскарження дій виконавця щодо закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документа стягувачу. Разом з цим, у певних випадках відповідна постанова виконавця може бути скасована внаслідок реалізації своїх прав та обов'язків іншим особами, наприклад, при здійсненні начальника відділу, якому підпорядкований держаний виконавець, контролю за рішеннями та діями державного виконавця під час виконання рішень. У будь-якому випадку, відновлення виконавчого провадження пов'язано з процедурою оскарження або контролю за постановою виконавця про закінчення виконавчого провадження чи про повернення виконавчого документа стягувачу. При цьому обидва вказані інститути мають схожу мету – захист прав учасників виконавчого провадження. Заразом відновлення виконавчого провадження має завданням саме відновити права учасників виконавчого провадження шляхом поновлення вчинення виконавчих дій¹.
Форма звернення	За заявою сторони виконавчого провадження або з ініціативи виконавця відновленню підлягають: - втрачене виконавче провадження або його матеріали; - знищене виконавче провадження у разі постановлення Європейським судом з прав людини рішення, відповідно до якого держава зобов'язана виконати рішення національного суду; - виконавче провадження, виконання за яким здійснювалося на тимчасово окупованій території. У заяві повинно бути зазначено, про відновлення якого саме виконавчого провадження просить сторона виконавчого провадження, реквізити виконавчого документа, сторони виконавчого провадження, їх місце проживання чи місцезнаходження (у разі наявності вказаної інформації у сторони виконавчого провадження), обставини втрати матеріалів виконавчого провадження (перебування виконавчого провадження на тимчасово окупованій території), поновлення яких саме документів сторона вважає необхідним, для якої мети необхідне їх поновлення.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 201.

	До заяви про відновлення втраченого виконавчого провадження чи його матеріалів можуть долучатися документи або їх копії, що збереглися у сторони виконавчого провадження, навіть якщо вони не посвідчені в установленому порядку. У заяві про відновлення матеріалів виконавчого провадження, виконання за яким здійснювалось на тимчасово окупованій території, яка подається боржником, зазначаються обставини, які зумовлюють необхідність відновлення виконавчого провадження (намір виконати рішення, припинення заходів примусового виконання рішень у зв'язку з виконанням рішення у повному обсязі, скасуванням рішення, на підставі якого видано виконавчий документ тощо). У разі виконання боржником рішення у повному обсязі до заяви додаються квитанції, платіжні документи, що підтверджують сплату боргу за виконавчим документом, виконавчого збору та витрат виконавчого провадження (у разі винесення відповідних постанов)¹.
Суб'єкт звернення	Виконавець за власною ініціативою чи за заявою сторін, а також самі сторони можуть звернутися до суду або іншого органу (посадової особи), які видали виконавчий документ, за видачею дубліката виконавчого документа. Якщо відповідно до заяви боржника виконавче провадження, виконання за яким здійснювалось на тимчасово окупованій території України, необхідно відновити у зв'язку з наміром боржника виконати рішення або необхідністю припинення заходів примусового виконання рішень, таке виконавче провадження може бути відновлено без дубліката виконавчого документа².
Процедурні особливості відновлення виконавчого провадження	Виконавець не пізніше наступного робочого дня з дня надходження до нього дубліката виконавчого документа (крім випадків, передбачених абзацом другим пункту 3 розділу XV «Відновлення втраченого виконавчого провадження або матеріалів виконавчого провадження» Інструкції з організації примусового виконання рішень) виносить постанову про відновлення втраченого (знищеного) виконавчого провадження і не пізніше наступного дня надсилає її стягувачеві та боржникові.

¹ Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України 02.04.2012- № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 29.09.2016 № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

² Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 29.09.2016 р. № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

	У разі відновлення виконавчого провадження за ініціативою виконавця він у постанові роз'яснює сторонам право надати документи виконавчого провадження, їх копії, інші документи або відомості, що стосуються втраченого виконавчого провадження. Для відновлення виконавчого провадження чи його матеріалів державний виконавець використовує відомості автоматизованої системи виконавчого провадження про винесені постанови та інші документи виконавчого провадження, інформацію та документи, одержані ним, зокрема від сторін виконавчого провадження¹.

Запитання та завдання для самоконтролю

1. У чому полягає принцип територіальності у виконавчому провадженні?
2. Які строки для вчинення виконавчих дій?
3. Охарактеризуйте заходи примусового виконання рішень.
4. Яка правова природа виконавчого збору?
5. Який склад витрат виконавчого провадження?
6. У який час провадяться виконавчі дії?
7. Як слід вчинити, якщо виконавчий документ є незрозумілим?
8. У яких випадках провадження виконавчих дій відкладається?
9. За яких умов надається відстрочка або розстрочка виконання, встановлення чи зміна способу і порядку виконання рішення?
10. Які підстави та порядок зупинення виконавчого провадження?
11. Чи можливе примусове виконання рішення до набрання ним законної сили?
12. Чи передбачені чинним законодавством випадки факультативного негайного виконання рішення?
13. Дайте визначення понять «відстрочка», «розстрочка», «порядок виконання рішення», «спосіб виконання рішення», «зміна способу та/або порядку виконання рішення». Наведіть приклади.
14. Наведіть приклади обставин, які перешкоджають, ускладнюють або унеможливають виконання рішення суду або іншого юрисдикційного органу.

¹ Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України 02.04.2012- № 512/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 29.09.2016 № 2832/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 01.06.2020).

Глава 5

Загальні правила звернення стягнення на майно боржника

5.1. Особливості звернення стягнення на рухоме та нерухоме майно боржника. Майно, на яке не може бути звернено стягнення

Виявлення майна та звернення стягнення на майно боржника здійснюються у порядку, встановленому розділом VII Закону України «Про виконавче провадження».	
Звернення стягнення на майно боржника полягає в:	– його арешті; – вилученні (списанні коштів з рахунків); – примусовій реалізації (ч. 1 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).
Про звернення стягнення на майно боржника виконавець виносить постанову.	
Стягнення за виконавчими документами звертається насамперед на:	– кошти боржника у національній валюті; – кошти боржника в іноземній валюті; – інші цінності, зокрема кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах (ч. 2 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).
Забораються звернення стягнення та накладення арешту на:	– кошти на єдиному рахунку, відкритому у порядку, визначеному ст. 35¹ Податкового кодексу України; – кошти на рахунках платників податків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість; – кошти на електронних рахунках платників акцизного податку; – на кошти, що перебувають на поточних рахунках із спеціальним режимом використання, відкритих відповідно до ст. 15¹ Закону України «Про електроенергетику»; – на поточних рахунках із спеціальним режимом використання, відкритих відповідно до ст. 19¹ Закону України «Про тепlopостачання»; – на поточних рахунках із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами;

	– на поточних рахунках із спеціальним режимом використання для кредитних коштів, відкритих відповідно до ст. 26¹ Закону України «Про теплопостачання»; – ст. 18¹ Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»; – на спеціальному рахунку експлуатуючої організації (оператора) відповідно до Закону України «Про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки»; – на кошти на інших рахунках боржника, накладення арешту та/або звернення стягнення на які заборонено законом (ч. 2 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).
Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються та зраховуються на відповідні рахунки органів ДВС, приватного виконавця <i>не пізніше наступного робочого дня після вилучення</i>, про що складається акт (ч. 3 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).	
Виконавці в процесі виконання рішення можуть <i>вилучити готівкові кошти у боржника</i> в національній та іноземній валютах. При виявленні у боржника готівкових коштів виконавець виносить постанову про опис та арешт майна (коштів) боржника, після чого готівкові кошти <i>вилучаються</i>, про що виконавець складає акт вилучення готівки. Вилучення проводиться <i>у присутності понять</i>. Акт вилучення готівки складається у необхідній кількості примірників, перший з яких залишається у виконавчому провадженні, інші – вручаються боржнику або його представнику, особі, у якої вилучено, під підпис. У разі відмови боржника (його представника) від підпису про це зазначається в акті вилучення готівки (п. 3 розділу VIII «Порядок звернення стягнення на майно боржника» Інструкції з організації примусового виконання рішень від 02.04.2012 р. № 512/5¹).	
В акті вилучення готівки обов'язково зазначаються:	– повне найменування (прізвище, ім'я та по батькові) особи, у якої вилучено готівку; – розмір грошової суми, яку вилучено (цифрами та словами); – найменування валюти, її кількість, номінал купюру. При складанні акта вилучення готівки жодні виправлення, перекреслення сум, дат, прізвищ в акті не допускаються (п. 4 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

¹ Інструкція з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.

Вилучена готівка в національній та/або іноземній валюті <i>не пізніше наступного робочого дня</i> зараховується виконавцем на відповідний рахунок органу ДВС або приватного виконавця (п. 5 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	
Витрати, пов'язані із зарахуванням коштів на відповідний рахунок органу ДВС або приватного виконавця (комісія банку), є <i>витратами виконавчого провадження та покриваються за рахунок вилучених у боржника коштів</i>. Документ, який підтверджує внесення коштів на відповідний рахунок органу ДВС або приватного виконавця, приєднується до акта вилучення готівки та долучається разом з актом до матеріалів виконавчого провадження (п. 5 Розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	
Суми, які підлягають перерахуванню <i>на користь держави</i>, при відсутності витрат виконавчого провадження та інших стягнень перераховуються до <i>Державного бюджету України або місцевих бюджетів</i> у порядку, встановленому Державною казначейською службою України, а <i>виконавчий збір</i> – на відповідний рахунок органу ДВС. Відповідна квитанція банку про отримання коштів приєднується до акта вилучення готівки та долучається разом з актом до матеріалів виконавчого провадження (п. 6 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	
На кошти та інші цінності боржника, що перебувають на рахунках та на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт <i>не пізніше наступного робочого дня після їх виявлення</i>. Арешт поширюється також на кошти на рахунках, <i>відкритих після винесення постанови про накладення арешту</i> (ч. 4 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»). За <i>зведеним виконавчим провадженням</i> арешт накладається на загальну суму заборгованості за <i>зведеним виконавчим провадженням</i> з урахуванням: – стягнення виконавчого збору; – витрат виконавчого провадження; – штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження; – основної винагороди приватного виконавця. Арешт на кошти боржника може бути накладено в національній та/або в іноземній валюті, про що зазначається у постанові (п. 8 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	
У постанові зазначається:	– сума коштів, яка підлягає арешту, з урахуванням вимог за виконавчим документом; – стягнення виконавчого збору; – витрати виконавчого провадження; – штрафи, накладених на боржника під час виконавчого провадження; – основна винагорода приватного виконавця – та вказуються реквізити рахунку, на якому знаходяться кошти, що підлягають арешту;

	– або зазначається, що арешт поширюється на кошти на всіх рахунках боржника, зокрема тих, що будуть відкриті після винесення постанови про арешт коштів (п. 8 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).
У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення невідкладно звертається також на належне боржнику <i>інше майно</i>, крім майна, на яке згідно із законом не може бути накладено стягнення. Звернення стягнення на майно боржника не зупиняє звернення стягнення на кошти боржника. Боржник має право запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати насамперед. Черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем (ч. 5 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).	
Стягнення на майно боржника звертається в розмірі та обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом, з урахуванням: – стягнення виконавчого збору; – витрат виконавчого провадження; – штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження; – основної винагороди приватного виконавця. У разі якщо боржник володіє майном разом з іншими особами, стягнення звертається на його частку, що визначається судом за поданням виконавця (ч. 6 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).	
У разі якщо сума, що підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує 20 розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на <i>єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване таке житло</i>, не здійснюється. У такому разі виконавець зобов'язаний вжити заходів для виконання рішення за рахунок іншого майна боржника (ч. 7 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).	
Виконавець проводить перевірку майнового стану боржника у 10-денний строк з дня відкриття виконавчого провадження. Надалі така перевірка проводиться виконавцем: – не рідше ніж 1 раз на 2 тижні – щодо виявлення рахунків боржника; – не рідше ніж 1 раз на 3 місяці – щодо виявлення нерухомого та рухомого майна боржника та його майнових прав, отримання інформації про доходи боржника (ч. 8 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).	

Особливості звернення стягнення на кошти боржника в іноземній валюті та виконання рішень під час обчислення боргу в іноземній валюті (ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження»)

У разі якщо кошти боржника в іноземній валюті розміщені на рахунках, внесках або на зберіганні у банку чи іншій фінансовій установі, які мають право на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх продати протягом 7 робочих днів іноземну валюту в сумі, необхідній для погашення боргу.

У разі якщо такі кошти розміщені в банку або іншій фінансовій установі, які не мають права на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх перерахувати протягом 7 робочих днів такі кошти до банку або іншої фінансової установи за вибором виконавця, що має таке право, для їх реалізації відповідно до ч. 1 ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження».

У разі обчислення суми боргу в іноземній валюті виконавець у результаті виявлення у боржника коштів у відповідній валюті стягує такі кошти на валютний рахунок органу ДВС, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця для їх подальшого перерахування стягувачу.

У разі виявлення коштів у гривнях чи іншій валюті виконавець за правилами, встановленими ч.ч. 1 і 2 ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження», дає доручення про купівлю відповідної валюти та перерахування її на валютний рахунок органу ДВС, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця.

Кошти виконавчого збору, стягнуті під час виконання рішення про стягнення коштів в іноземній валюті підлягають валютообмінній фінансовій операції, а одержані після цього кошти у гривнях зараховуються до Державного бюджету України.

Витрати у зв'язку з валютообмінними фінансовими операціями та інші витрати, пов'язані з перерахуванням коштів, покладаються на боржника.

Звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна фізичної особи (ст. 50 Закону України «Про виконавче провадження»)

Звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна здійснюється у разі відсутності в боржника достатніх коштів чи рухомого майна.

При цьому в першу чергу звертається стягнення на окрему від будинку земельну ділянку, інше приміщення, що належать боржнику.

В останню чергу звертається стягнення на житловий будинок чи квартиру, в якому фактично проживає боржник.

Разом із житловим будинком стягнення звертається також на прилеглу земельну ділянку, що належить боржнику.

У разі звернення стягнення на об'єкт нерухомого майна виконавець здійснює в установленому законом порядку заходи щодо з'ясування належності майна боржнику на праві власності, а також перевірки, чи перебуває це майно під арештом.

Після документального підтвердження належності боржнику на праві власності об'єкта нерухомого майна виконавець накладає на нього **арешт** та вносить відомості про такий арешт до відповідного реєстру у встановленому законодавством порядку.

Про накладення арешту на об'єкт нерухомого майна, заставлене третім особам, виконавець невідкладно повідомляє таким особам.

У разі якщо **право власності на нерухоме майно боржника не зареєстровано** в установленому законом порядку, виконавець звертається **до суду** із заявою про вирішення питання про звернення стягнення на таке майно.

У разі **відсутності технічної документації на майно**, у зв'язку з чим його неможливо підготувати до реалізації, виготовлення такої документації здійснюється за зверненням виконавця в установленому законодавством порядку за **рахунок додаткового авансування стягувача**.

У разі якщо стягувач **протягом 10 робочих днів з дня одержання відповідного повідомлення** виконавця не авансує витрати, пов'язані з підготовкою технічної документації на майно, **виконавчий документ повертається стягувачу**, за умови що відсутнє інше майно у боржника, на яке можливо звернути стягнення.

Звернення стягнення на заставлене майно (ст. 51 Закону України «Про виконавче провадження»)

Для задоволення **вимог стягувачів, які не є заставодержателями**, стягнення на заставлене майно боржника може бути звернено у разі, якщо:

- 1) право застави виникло після ухвалення судом рішення про стягнення з боржника коштів;
- 2) вартість предмета застави перевищує розмір заборгованості боржника заставодержателю;
- 3) наявна письмова згода заставодержателя.

У разі якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог **стягувача-заставодержателя** за виконавчим документом, на підставі якого звернено стягнення на заставлене майно, виконавче провадження підлягає закінченню на підставі п. 15 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження».

Про звернення стягнення на заставлене майно для задоволення **вимог стягувачів, які не є заставодержателями**, виконавець повідомляє заставодержателю **не пізніше наступного дня після накладення арешту на майно** або коли йому стало відомо, що арештоване майно боржника перебуває в заставі.

За рахунок коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, здійснюються відрахування, передбачені п.п. 1 і 2 ч. 1 ст. 45 Закону України «Про виконавче провадження», після чого кошти перераховуються **заставодержателю** та стягується **виконавчий збір**.

Якщо **заставодержатель не є стягувачем** у виконавчому провадженні, йому виплачуються кошти після належного підтвердження права на заставлене майно.

У разі задоволення в повному обсязі вимог заставодержателя **залишок коштів** використовується для задоволення **вимог інших стягувачів** у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Особливості звернення стягнення на кошти та майно боржника – юридичної особи, фізичної особи – підприємця (ст. 52 Закону України «Про виконавче провадження»)

Виконавець звертає стягнення на кошти боржника – юридичної особи, що перебувають у касах або інших сховищах боржника – юридичної особи, у банках або інших фінансових установах, у порядку, встановленому цим Законом.

Інформацію про наявні у боржника рахунки виконавець отримує в:

- податкових органах;
- інших державних органах;
- на підприємствах, в установах та організаціях, які зобов'язані надати йому інформацію *невідкладно, але не пізніше ніж у 3-денний строк*, а також за повідомленнями стягувача.

Виконавець має право звернутися за інформацією про дебіторську заборгованість боржника до *податкових органів*.

Податкові органи зобов'язані протягом 3 робочих днів з дня одержання відповідної вимоги виконавця надати виконавцю необхідні документи та інформацію (ст. 54 Закону України «Про виконавче провадження»).

У разі виконання рішень про стягнення коштів з юридичних осіб виконавець перевіряє також наявність майна боржника за даними **балансу**.

Копію балансу виконавець може отримати безпосередньо у боржника або у відповідних державних органах (п. 2 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Виконавець може звернути стягнення на кошти боржника – юридичної особи, розміщені на:

- його рахунках;
- рахунках, відкритих боржником – юридичною особою через свої філії, представництва та інші відокремлені підрозділи.

Не підлягають арешту в порядку, встановленому цим Законом, кошти, що перебувають на:	- рахунках зі спеціальним режимом використання; - спеціальних та інших рахунках, звернення стягнення на які заборонено законом. Банк, інша фінансова установа, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у разі надходження постанови виконавця про арешт коштів, що знаходяться на таких рахунках, <i>зобов'язані повідомити виконавця про цільове призначення рахунку та повернути постанову виконавця без виконання</i> в частині арешту коштів, що знаходяться на таких рахунках.
У разі якщо після накладення виконавцем арешту на кошти боржника – юридичної особи у банках чи інших фінансових установах боржник умисно не виконує судового рішення і відкриває нові рахунки в банках чи інших фінансових установах, виконавець надсилає відповідним правоохоронним органам матеріали для притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.	
У разі відсутності у боржника – юридичної особи коштів в обсязі, необхідному для покриття заборгованості, стягнення звертається на: інше майно, належне такому боржникові або закріплене за ним, у тому числі на майно, що обліковується на окремому балансі філії, представництва та іншого відокремленого підрозділу боржника – юридичної особи (крім майна, вилученого з цивільного обороту, або обмежено оборотоздатного майна, майна, на яке не може бути звернено стягнення), незалежно від того, хто фактично використовує таке майно. У разі якщо на зазначене майно накладається арешт, воно реалізується в такій черговості: 1) майно, що безпосередньо не використовується у виробництві (предмети інтер'єру офісів, готова продукція та товари тощо); 2) об'єкти нерухомого майна, верстати, обладнання, інші основні засоби, а також сировина і матеріали, призначені для використання у виробництві.	
Звернення стягнення на кошти та інше майно фізичних осіб-підприємців здійснюється за вказаними правилами.	

Майно, на яке не може бути звернено стягнення (ст. 55 Закону України «Про виконавче провадження»)

Не допускається звернення стягнення на:

1) об'єкт довірчої власності за зобов'язаннями довірчого власника

2) майно, зазначене в Додатку до цього Закону

ПЕРЕЛІК

майна, на яке не може бути звернено стягнення за виконавчими документами

Стягнення за виконавчими документами не може бути звернено на таке майно, що належить боржникові – фізичній особі на праві власності або є його часткою у спільній власності, необхідне для боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні (крім майна та речей, що належать до предметів мистецтва, колекціонування та антикваріату, дорогоцінних металів та дорогоцінного, напівдорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення в сировині, необробленому та обробленому вигляді (виробках):

1. Предмети щоденного побутового особистого вжитку для задоволення щоденних фізіологічних та гігієнічних потреб (посуд, постільна білизна, засоби гігієни), речі індивідуального користування (одяг, взуття, всі дитячі речі).

2. Лікарські засоби, окуляри та інші вироби медичного призначення, необхідні боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, за медичними показаннями.

3. Меблі – по одному ліжку та стільцю на кожну особу, один стіл, одна шафа на сім'ю.

4. Один холодильник на сім'ю.

5. Один телевізор, персональний комп'ютер на сім'ю, один мобільний телефон – на кожну особу.

6. Запас питної води, продукти харчування, необхідні для особистого споживання боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, – з розрахунку на три місяці або гроші, необхідні для придбання запасів питної води та продуктів харчування для боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні, – з розрахунку трикратного розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день звернення стягнення, на кожну особу.

7. Майно, необхідне для відправлення релігійних культів та ритуальних обрядів боржником, членами його сім'ї та особами, які перебувають на його утриманні, професійних занять боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні, якщо воно є єдиним джерелом доходу таких осіб, зняття особистої кустарної і ремісничої праці, книги.

	8. Паливо, необхідне боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, для приготування щоденної їжі та опалення (протягом опалювального сезону) житлового приміщення. 9. Використовувані для цілей, не пов'язаних із провадженням підприємницької діяльності, племінна, молочна і робоча худоба (по одній одиниці), кролики (дві пари), птиця (п'ять штук), корми, необхідні для їхнього утримання до вигону на пасовища. 10. Насіння, необхідне для чергового посіву, та незібраний урожай – в осіб, котрі займаються індивідуальним сільським господарством (крім земельних ділянок, на які накладено стягнення). 11. Сільськогосподарський інвентар – в осіб, які займаються індивідуальним сільським господарством. 12. Технічні та інші засоби реабілітації, що забезпечують компенсацію або усунення стійких обмежень життєдіяльності людей з інвалідністю та інших категорій осіб, автомобіль, яким відповідно до закону за медичними показаннями забезпечена людина з інвалідністю безоплатно або на пільгових умовах. 13. Призи, державні нагороди, почесні та пам'ятні знаки, якими нагороджений боржник.

Виявлені під час опису цінні папери, ювелірні та інші побутові вироби із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лом і окремі частини таких виробів, на які накладено арешт, підлягають обов'язковому вилученню і не пізніше наступного робочого дня передаються на зберігання банкам України відповідно до умов договорів, укладених з органами ДВС або приватними виконавцями (ч. 8 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).	
При зверненні стягнення на ювелірні та побутові вироби із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лому і окремих частин таких виробів виконавець вживає заходів примусового виконання рішень із урахуванням (п. 8 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень):	– Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними»; – Положення про порядок і умови зберігання ювелірних та інших побутових виробів із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лому і окремих частин таких виробів, на які накладено арешт, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02.11.2005 р. № 409, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.12.2005 р. за № 1551/11831;

	- Порядку обліку, зберігання і розпорядження дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, що переходять у власність держави, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 04.11.2004 р. № 692, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.11.2004 р. за № 1513/10112.

5.2. Накладення арешту на майно

Арешт майна (коштів) боржника застосовується для забезпечення реального виконання рішення (ч. 1 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).

Арешт на майно (кошти) боржника накладається виконавцем шляхом винесення **постанови про арешт майна (коштів) боржника** або **про опис та арешт майна (коштів) боржника**.

Арешт на рухоме майно, що не підлягає державній реєстрації, накладається виконавцем лише після проведення його **опису**.

Постанова про арешт майна (коштів) боржника виноситься виконавцем **під час відкриття виконавчого провадження та не пізніше наступного робочого дня після виявлення майна**.

Виконавець за потреби може:

- обмежити право користування майном;
- здійснити опечатування або
- вилучення його у боржника та
- передати на зберігання іншим особам, про що він виносить **постанову**

або **зазначає обмеження в постанові про арешт**.

Вид, обсяг і строк обмеження встановлюються виконавцем у кожному конкретному випадку з урахуванням властивостей майна, його значення для власника чи володільця, необхідності використання та інших обставин.

У разі прийняття виконавцем рішення про **обмеження права користування майном**, здійснення опечатування або вилучення його у боржника та передачі на зберігання іншим особам **проведення опису є обов'язковим**.

Арешт накладається у розмірі суми стягнення **з урахуванням:**

- виконавчого збору,
- витрат виконавчого провадження,
- штрафів та
- основної винагороди приватного виконавця

на все майно боржника або на окремі речі.

Копії постанов, якими накладено арешт на майно (кошти) боржника, виконавець **надсилає** банкам чи іншим фінансовим установам, органам, що здійснюють реєстрацію майна, реєстрацію обтяжень рухомого майна, **в день їх винесення**.

Про проведення опису майна (коштів) боржника виконавець виносить **постанову про опис та арешт майна (коштів) боржника**.

У **постанові про опис та арешт майна (коштів) боржника** обов'язково зазначаються (ч. 5 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»):

1) якщо опису підлягає **земельна ділянка** – її розмір, цільове призначення, наявність комунікацій тощо;

2) якщо опису підлягає **будівля, споруда, приміщення, квартира** – загальна площа, кількість кімнат (приміщень), їх площа та призначення, матеріали стін, кількість поверхів, поверх або поверхи, на яких розташоване приміщення (квартира), інформація про підсобні приміщення та споруди;

	3) якщо опису підлягає транспортний засіб – марка, модель, рік випуску, об'єм двигуна, вид пального, пробіг, комплектація, потреба у ремонті, колір тощо.
Після виявлення майна (коштів) боржника виконавець проводить опис та арешт цього майна (коштів), про що виносить постанову. У постанові про опис та арешт майна (коштів) боржника повинні бути вказані (п. 10 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень):	- назва кожного внесеного в постанову предмета і його відмінні ознаки (вага, метраж, розмір, форма, вид, колір, товарний знак, проби, виробнича марка, дата випуску, ступінь зносу тощо); - якщо вилучені предмети мають ознаки дорогоцінних металів, каменів органічного та неорганічного утворення, перлів тощо, то вони ретельно описуються з визначенням усіх особливих ознак, відповідним чином пакуються в конверт, прошиваються, підписуються виконавцем та іншими учасниками, які були присутніми під час опису; - якщо проводилось опечатування предмета, зазначається, які предмети, приміщення, сховища були опечатані, кількість накладених печаток та спосіб опечатування; - прізвище, ім'я та по батькові особи, якій передано майно на зберігання, а якщо майно передано на зберігання не боржнику, а іншій особі, – паспортні дані, її місце проживання (далі – зберігач); - відмітка про роз'яснення зберігачеві майна обов'язків із збереження майна, попередження про кримінальну та іншу відповідальність, встановлену законодавством, за його розтрату, відчуження, приховування, підміну, пошкодження, знищення або інші незаконні дії з майном, на яке накладено арешт; - якщо виконавець установив зберігачеві обмеження права користуватися майном, зазначаються вид, обсяги і строки обмеження; - відмітка про роз'яснення сторонам виконавчого провадження або заставодержателю про можливість у <i>10-денний строк з дня винесення постанови</i> досягти згоди щодо вартості майна та необхідність письмово повідомити про це виконавця;

	- зауваження або заяви стягувача, боржника, осіб, що були присутні при описі. Постанова про опис та арешт майна (коштів) <i>підписується</i> виконавцем, понятими, зберігачем майна, боржником та стягувачем, їх представниками, а також іншими особами, які були присутні при проведенні опису майна (коштів). У разі <i>відмови від підпису</i> осіб, що були присутні при виконанні, про це робиться <i>відмітка</i> в постанові.
<i>Копія постанови</i> про опис та арешт майна (коштів) <i>надається сторонам</i> виконавчого провадження (ч. 5 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).	
Якщо опис і арешт майна здійснюються <i>за участю сторін</i> виконавчого провадження (їх представників), постановою про опис та арешту майна (коштів) складається <i>в трьох примірниках</i>. Перший примірник залишається у провадженні виконавця, інші – видаються під підпис сторонам виконавчого провадження.	
Якщо описане майно передано на зберігання не боржникові чи його представнику, а <i>іншій особі</i>, то постановою про опис та арешту майна (коштів) складається <i>в чотирьох примірниках</i>. Перший примірник залишається у провадженні виконавця, а інші – вручаються <i>зберігачеві майна та сторонам</i> виконавчого провадження під підпис (п. 10 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	
<i>Перешкоджання</i> вчиненню виконавцем дій, пов'язаних із зверненням стягнення на майно (кошти) боржника, порушення заборони виконавця розпоряджатися або користуватися майном (коштами), на яке накладено арешт, а також інші незаконні дії щодо арештованого майна (коштів) тягнуть відповідальність, установлену законом.	
Під час проведення опису майна <i>боржника – юридичної особи</i> та накладення арешту на нього виконавець також використовує відомості щодо належного боржнику майна <i>за даними бухгалтерського обліку</i>.	

<i>Зняття арешту з майна</i> (ст. 59 Закону України «Про виконавче провадження»)
Особа, яка вважає, що майно, на яке накладено арешт, належить їй, а не боржникові, може звернутися <i>до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту</i>.
У разі набрання законної сили судовим рішенням про зняття арешту з майна боржника арешт з такого майна знімається згідно з <i>постановою виконавця не пізніше наступного дня, коли йому стало відомо про такі обставини</i>.

Виконавець зобов'язаний зняти арешт з коштів на рахунку боржника не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від банку документів, які підтверджують, що на кошти, які знаходяться на рахунку, заборонено звертати стягнення згідно із цим Законом, а також у випадку, передбаченому п. 10 ч. 1 ст. 34 Закону України «Про виконавче провадження» (включення підприємств, що виробляють, транспортують та постачають теплову енергію, надають послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, підприємств централізованого водопостачання та водовідведення, що надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, послуги з постачання холодної води та послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), до реєстру підприємств, що беруть участь у процедурі врегулювання заборгованості відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії», з виконавчих проваджень, стягувачами за якими є Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», її дочірня компанія «Газ України», Публічне акціонерне товариство «Укртрансгаз», постачальники електричної енергії, а боржниками – підприємства, що виробляють теплову енергію, транспортують та постачають теплову енергію, надають послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води, та підприємства централізованого водопостачання та водовідведення, що надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, послуги з постачання холодної води та послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем)).

У разі виявлення порушення порядку накладення арешту, встановленого цим Законом, арешт з майна боржника знімається згідно з постановою начальника відповідного відділу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець (ч. 3 ст. 59 Закону України «Про виконавче провадження»).

У разі виявлення в діях державного виконавця порушення порядку накладення арешту, встановленого Законом, начальник відповідного органу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, виносить постанову про зняття арешту з майна, в якій обов'язково зазначається висновок з урахуванням вимог Закону щодо дій державного виконавця у виконавчому провадженні, що призвели до порушення порядку накладення арешту, вирішується питання про скасування постанови про арешт майна боржника, під час винесення якої порушено порядок накладення арешту, визначається, які дії необхідно вчинити державному виконавцю щодо усунення виявлених порушень (п. 16 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Підставами для зняття виконавцем арешту з усього майна (коштів) боржника або його частини є:

1) отримання виконавцем документального підтвердження, що рахунок боржника має спеціальний режим використання та/або звернення стягнення на такі кошти заборонено законом;

	2) надходження на рахунок органу ДВС, рахунок приватного виконавця суми коштів, стягнених з боржника (зокрема від реалізації майна боржника), необхідної для задоволення вимог усіх стягувачів, стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених на боржника; 3) отримання виконавцем документів, що підтверджують про повний розрахунок за придбане майно на електронних торгах; 4) наявність письмового висновку експерта, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання щодо неможливості чи недоцільності реалізації арештованого майна боржника у зв'язку із значним ступенем його зношення, пошкодженням; 5) відсутність у строк до 10 робочих днів з дня отримання повідомлення виконавця, зазначеного у ч. 6 ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження», письмової заяви стягувача про його бажання залишити за собою нереалізоване майно; 6) отримання виконавцем судового рішення про скасування заходів забезпечення позову; 7) погашення заборгованості зі сплати періодичних платежів, якщо виконання рішення може бути забезпечено в інший спосіб, ніж звернення стягнення на майно боржника; 8) отримання виконавцем документального підтвердження наявності на одному чи кількох рахунках боржника коштів, достатніх для виконання рішення про забезпечення позову; 9) підстави, передбачені п. 1⁻² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» (Тимчасово, до 31 грудня 2022 року, підлягають зняттю арешти та заборони відчуження майна Державного акціонерного товариства «Чорноморнафтогаз» у виконавчих провадженнях (крім рішень про виплату заробітної плати, вихідної допомоги, інших виплат (компенсацій), що належать працівнику у зв'язку з трудовими відносинами, про відшкодування матеріальної (майнової) шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, про стягнення аліментів, про стягнення заборгованості зі сплати внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування і заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування)). У всіх інших випадках арешт може бути знятий за рішенням суду.

При скасуванні судом заходів забезпечення позову за завершеним виконавчим провадженням, надходженні на рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця суми коштів, стягнених з боржника, необхідної для задоволення вимог усіх стягувачів, стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених на боржника за завершеним виконавчим провадженням, виконавець *не пізніше наступного робочого дня* виносить *постанову про зняття арешту з майна боржника* без винесення постанови про відкриття чи відновлення виконавчого провадження.

Копія постанови виконавця про зняття арешту з майна боржника *не пізніше наступного робочого дня з дня винесення* надсилається сторонам та до відповідного органу (установи) для зняття арешту.

Постанова про зняття арешту з майна приєднується до матеріалів виконавчого провадження.

У разі якщо завершене виконавче провадження знищено у зв'язку із закінченням строку його зберігання, виконавець вживає заходів щодо відновлення матеріалів виконавчого провадження за допомогою відомостей АСВП та інших документів, інформації, одержаних ним, зокрема від сторін виконавчого провадження (п. 15 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

5.3. Оцінка майна

Визначення вартості майна боржника. Оцінка майна боржника (ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження»)	
Визначення вартості майна боржника здійснюється за взаємною згодою сторонами виконавчого провадження.	У разі якщо сторони виконавчого провадження, а також заставодержатель у <i>10-денний строк з дня винесення виконавцем постанови про арешт майна боржника</i> не досягли згоди щодо вартості майна та письмово не повідомили виконавця про визначену ними вартість майна, виконавець самостійно визначає вартість майна боржника, про що складає відповідний акт (ч. 2 ст. 57 Закону України «Про виконавче провадження», п. 18 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень). Звіт про оцінку майна має бути складений <i>не раніше дати винесення постанови про арешт такого майна</i>. У разі якщо сторони виконавчого провадження не дійшли згоди щодо визначення вартості майна, визначення вартості майна боржника здійснюється виконавцем за <i>ринковими цінами, що діють на день визначення вартості майна</i>.
	Визначення вартості майна боржника виконавцем проводиться за <i>ринковими цінами, що діють на день визначення вартості майна, з урахуванням фактичного стану майна, у строк не пізніше 10 робочих днів з моменту провадження опису й арешту майна</i>. Для визначення вартості майна виконавець використовує: - власні знання; - дані засобів масової інформації; - повідомлення сторін виконавчого провадження та інших осіб, яких виконавець у разі необхідності може залучити до проведення визначення вартості майна. З метою належного визначення вартості окремих видів майна виконавець може в установленому порядку залучати до процесу опису майна експертів чи спеціалістів (п. 18 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).
	В акті про визначення вартості майна боржника виконавцем зазначається: - дата опису й арешту цього майна; - опис та аналіз зібраних і використаних даних та іншої інформації під час визначення вартості майна; - вартість кожного описаного предмета; - загальна вартість майна.

	У разі заперечень з боку сторін виконавчого провадження вони мають право зазначити про це в акті. Акт складається у <i>трьох примірниках</i>. Акт визначення вартості майна вважається чинним <i>протягом шести місяців з дня його складання</i>. Два примірники акта визначення вартості майна надсилаються сторонам виконавчого провадження <i>не пізніше наступного робочого дня після його складання</i>. Якщо сторони виконавчого провадження або їх представники присутні під час визначення вартості майна, примірники акта вручаються їм під підпис (п. 18 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).
Для проведення: – оцінки за регульованими цінами, – оцінки нерухомого майна, – транспортних засобів, – оцінки повітряних суден, – оцінки морських суден; – оцінки річкових суден виконавець залучає суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання.	У разі якщо визначити вартість майна (окремих предметів) складно, виконавець має право залучити суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання для проведення оцінки майна.
Виконавець повідомляє про результати визначення вартості чи оцінки майна сторонам <i>не пізніше наступного робочого дня після дня визначення вартості чи отримання звіту про оцінку</i>. У разі якщо оцінку майна проводив суб'єкт оціночної діяльності - суб'єкт господарювання, виконавець надсилає сторонам повідомлення про оцінку майна <i>не пізніше наступного робочого дня після отримання звіту про оцінку майна</i> (п. 20 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень). У разі якщо сторони не згодні з результатами визначення вартості чи оцінки майна, вони мають <i>право оскаржити їх у судовому порядку в 10-денний строк з дня отримання відповідного повідомлення</i>. Сторона вважається ознайомленою з результатами визначення вартості чи оцінки арештованого майна, якщо їй надіслано повідомлення про результати визначення вартості чи оцінки майна за адресою, зазначеною у виконавчому документі, або за місцем фактичного проживання чи перебування такої сторони, достовірно встановленим виконавцем.	

Оскарження в судовому порядку результатів визначення вартості чи оцінки майна не зупиняє передачі майна на реалізацію, крім випадків зупинення передачі майна на реалізацію судом.

Звіт про оцінку майна у виконавчому провадженні є дійсним *протягом шести місяців з дня його підписання* суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання.

Після закінчення цього строку оцінка майна проводиться *повторно*.

Якщо строк дійсності звіту про оцінку майна закінчився *після передачі майна на реалізацію, повторна оцінка* такого майна *не проводиться*.

Якщо вартість майна боржника визначено *в рішенні суду*, виконавець передає майно на реалізацію за ціною, визначеною судовим рішенням, без проведення визначення вартості чи оцінки такого майна, крім рішень про конфіскацію майна (п. 21 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

5.4. Вилучення та зберігання арештованого майна

<i>Вилучення майна</i>
Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються та зараховуються на відповідні рахунки органів державної виконавчої служби, приватного виконавця не пізніше наступного робочого дня після вилучення, про що складається акт (ч. 3 ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження»).
Виконавець за потреби може обмежити право користування майном, здійснити опечатування або вилучення його у боржника та передати на зберігання іншим особам, про що він виносить постанову або зазначає обмеження в постанові про арешт. Вид, обсяг і строк обмеження встановлюються виконавцем у кожному конкретному випадку з урахуванням властивостей майна, його значення для власника чи володільця, необхідності використання та інших обставин (ч. 2 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).
Вилучення арештованого майна з передачею його для реалізації здійснюється у строк, встановлений виконавцем, але не раніше ніж через 5 робочих днів після накладення арешту. Продукти та інші речі, що швидко псуються, вилучаються і передаються для продажу негайно після накладення арешту (ч. 7 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).
Виявлені під час опису цінні папери, ювелірні та інші побутові вироби із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лом і окремі частини таких виробів, на які накладено арешт, підлягають обов'язковому вилученню і не пізніше наступного робочого дня передаються на зберігання банкам України відповідно до умов договорів, укладених з органами державної виконавчої служби або приватними виконавцями (ч. 8 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).

<i>Зберігання майна, на яке накладено арешт</i> (ст. 58 Закону України «Про виконавче провадження»)
Майно, на яке накладено арешт, крім майна, зазначеного у ч.8 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження», передається на зберігання боржникові або іншим особам , що призначені виконавцем у постанові про опис та арешт майна (коштів) боржника, під розписку . Копія постанови видається боржнику, стягувачу, а якщо обов'язок щодо зберігання майна покладено на іншу особу – також зберігачу. Якщо опис і арешт майна здійснювалися на виконання рішення про забезпечення позову , виконавець передає арештоване майно на зберігання боржнику або його представнику (якщо інше не зазначено в судовому рішенні або якщо боржник відмовився приймати майно на зберігання). Іншій особі майно на зберігання може бути передано лише у випадку відсутності боржника чи його відмови від прийняття майна на зберігання, а також у випадку, якщо судовим рішенням визначено іншу особу, якій необхідно передати майно на зберігання (п. 11 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Зберігач *може користуватися майном*, переданим йому на зберігання, якщо проти цього не заперечує стягувач (щодо рухомого майна) або якщо особливості такого майна не призведуть до його знищення чи зменшення цінності внаслідок користування.

У разі якщо зберігачем призначено **іншу особу**, крім боржника або члена його сім'ї, вона може одержувати за зберігання майна **винагороду**, розмір та порядок виплати якої визначаються **договором між зберігачем та виконавцем**.

Виконавець своєю постановою може передати майно на зберігання **іншому зберігачу**.

Копія постанови вручається новому зберігачу, до якої додається *копія постанови про опис та арешт майна (коштів) боржника*.

У постанові зазначаються:

- причина передачі майна іншому зберігачу;
- прізвище, ім'я та по батькові зберігача, який здійснював зберігання майна;

- прізвище, ім'я та по батькові нового зберігача.

Постанова підписується виконавцем.

У постанові робиться попередження новому зберігачеві майна про кримінальну та іншу відповідальність, встановлену законодавством, за його розтрату, відчуження, приховування, підміну, пошкодження, знищення або інші незаконні дії з майном, на яке накладено арешт.

У разі необхідності (наявність інформації про псування або розтрату майна тощо) виконавець до моменту передачі майна новому зберігачу може здійснити **вихід за місцем зберігання майна для його огляду**.

У разі зміни кількісних чи якісних характеристик майна про це зазначається в постанові про призначення нового зберігача, при цьому виконавець готує повідомлення до органів досудового розслідування щодо притягнення зберігача до кримінальної відповідальності.

Факт передачі майна новому зберігачу засвідчується **актом виконавця** або **актом приймання-передавання майна**, який долучається до постанови про заміну зберігача (п. 13 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Виявивши розтрату, відчуження, приховування, підміну, пошкодження, знищення переданого на зберігання майна або встановивши інші незаконні дії з цим майном, виконавець складає про це **акт** і звертається з повідомленням до органів досудового розслідування для вирішення питання про притягнення зберігача описаного майна до відповідальності, передбаченої ст. 388 Кримінального кодексу України (п. 14 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Порушення заборони виконавця розпоряджатися або користуватися майном, на яке накладено арешт, тягне за собою передбачену законом відповідальність зберігача майна.

Передача стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі (ст. 60 Закону України «Про виконавче провадження»)

Під час виконання рішень про **передачу** стягувачу **предметів**, зазначених у виконавчому документі, виконавець вилучає такі предмети у боржника і передає їх стягувачу, про що складає **акт передачі**.

Передача стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі, здійснюється в установлений виконавцем строк за участю сторін виконавчого провадження (п. 22 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

У разі наявності інформації про місцезнаходження предметів, зазначених у виконавчому документі, виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження *вказує час та місце* примусового виконання рішення про передачу стягувачу присуджених предметів, а також *попереджає стягувача* про повернення йому виконавчого документа на підставі п.4 ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження», *якщо він не з'явиться* на виконання без поважних причин (п. 22 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Виконавець *у присутності понятих* вилучає у боржника предмети, зазначені у виконавчому документі і передає їх стягувачу або його представнику, про що складає **акт передачі**. Акт складається *у трьох примірниках*. Один примірник акта залишається у виконавчому провадженні, інші – вручаються стягувачу та боржникові або їх представникам під підпис (п. 23 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

В акті зазначаються:

- реквізити виконавчого документа;
- номер виконавчого провадження;
- прізвища, імена та по батькові виконавця, сторін виконавчого провадження та інших осіб, які беруть участь у передачі майна;
- короткий опис майна.

Акт підписується виконавцем та сторонами виконавчого провадження, а також іншими особами, які беруть участь у передачі майна. У разі відмови сторін виконавчого провадження від підпису про це зазначається в акті (п. 23 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

24. У разі відсутності боржника та якщо рішення може бути виконано без його участі, виконання рішення проводиться за участю стягувача або його представника та 2 понятих (п. 24 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Якщо під час виконання рішення про передачу стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі, виявлено лише частину таких предметів, виконавець здійснює їх передачу, про що робить відмітку у виконавчому документі (п. 25 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).

У разі **знищення предмета**, що мав бути переданий стягувачу в натурі, виконавець складає **акт про неможливість виконання рішення**, що є підставою для закінчення виконавчого провадження, а в разі встановлення **факту відсутності предмета**, що мав бути переданий стягувачу, *повертає виконавчий документ стягувачу* (ч. 2 ст. 60 Закону України «Про виконавче провадження»).

5.5. Примусова реалізація майна

Реалізація майна, на яке звернено стягнення (ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження»)	
Реалізація арештованого майна здійснюється шляхом	
<i>електронних торгів</i> або	<i>за фіксованою ціною</i>
Порядок проведення електронних торгів визначається Міністерством юстиції України. Продукти та інші речі, що швидко псуються, передаються на реалізацію негайно після накладення на них арешту. Визначення вартості такого майна проводиться не пізніше наступного робочого дня після накладення на нього арешту (п. 27 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень). У разі передачі на реалізацію нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким мають діти, необхідний попередній дозвіл органів опіки та піклування, що надається відповідно до закону. Якщо такий дозвіл не надано, виконавець продовжує виконання рішення за рахунок іншого майна боржника, а в разі відсутності такого майна повертає виконавчий документ стягувачу з підстави, передбаченої п. 9 ч. 1 ст. 37 Закону (п. 28 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	Реалізація за фіксованою ціною застосовується щодо майна, оціночна вартість якого <i>не перевищує 50 мінімальних розмірів заробітної плати</i>.
Не реалізоване на електронних торгах нерухоме майно виставляється на повторні електронні торги за ціною, що становить 85 %, а рухоме майно – 75 % його вартості. У разі повторної нереалізації майна нерухоме майно виставляється на треті електронні торги за ціною, що становить 70 %, а рухоме майно – 50 % його вартості. У разі нереалізації майна на третіх електронних торгах виконавець повідомляє про це стягувачу і пропонує йому вирішити питання про <i>залишення за собою нереалізованого майна</i>, крім майна, конфіскованого за рішенням суду. У разі якщо стягувач <i>протягом 10 робочих днів</i> з дня отримання повідомлення виконавця письмово не заявив про своє бажання залишити за собою нереалізоване майно, <i>арешт з майна знімається і воно повертається боржникові</i>.	Реалізація за фіксованою ціною не застосовується до: – нерухомого майна; – транспортних засобів; – повітряних суден, морських суден та річкових суден незалежно від вартості такого майна.

За відсутності у боржника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, <i>виконавчий документ повертається стягувачу без виконання.</i> У разі якщо стягувач виявив бажання залишити за собою нереалізоване майно, він зобов'язаний <i>протягом 10 робочих днів</i> з дня надходження від виконавця відповідного повідомлення внести на відповідний рахунок органу ДВС або рахунок приватного виконавця <i>різницю між вартістю нереалізованого майна та сумою коштів, що підлягають стягненню на його користь</i>, якщо вартість нереалізованого майна перевищує суму боргу, яка підлягає стягненню за виконавчим документом. За рахунок перерахованих стягувачем коштів оплачуються витрати виконавчого провадження, задовольняються вимоги інших стягувачів та стягуються виконавчий збір і штрафи, а залишок коштів повертається боржникові. Майно передається стягувачу за ціною третій електронних торгів або за фіксованою ціною. Про передачу майна стягувачу в рахунок погашення боргу виконавець вносить постанову. За фактом такої передачі виконавець складає акт. Постанова та акт є підставами для подальшого оформлення стягувачем права власності на таке майно.	
У разі наявності <i>кількох стягувачів</i>, які виявили бажання залишити за собою нереалізоване майно, воно передається в порядку <i>черговості</i>, визначеної ст. 46 Закону України «Про виконавче провадження» (у разі наявності застави та/або іпотеки декількох стягувачів щодо такого майна – також з урахуванням відповідних норм Закону України «Про заставу» та/або Закону України «Про іпотеку»), а в межах однієї черги, визначеної ст. 46 Закону України «Про виконавче провадження», – у порядку надходження виконавчих документів на виконання.	
У разі якщо від продажу частини майна виручено суму, необхідну для задоволення вимог стягувача, сплати виконавчого збору, відшкодування витрат виконавчого провадження, а також сплати штрафу, продаж арештованого майна припиняється.	
Після реалізації арештованого майна чи його передачі стягувачу в рахунок погашення боргу всі арешти та заборони з такого майна знімаються не пізніше наступного робочого дня після отримання виконавцем документів, що підтверджують повний розрахунок за придбане майно на електронних торгах або після його передачі стягувану (п. 29 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).	

Порядок реалізації арештованого майна¹	
Реалізація майна здійснюється шляхом проведення електронних торгів або торгів за фіксованою ціною .	
Електронні торги – продаж майна за допомогою функціоналу центральної бази даних системи електронних торгів, за яким його власником стає учасник, який під час торгів запропонував за нього найвищу ціну;	Торги за фіксованою ціною – спосіб реалізації арештованого майна за ціною, що фіксується на період реалізації, який не передбачає її підвищення під час торгів, за яким покупцем стає особа, що перша за інших надіслала заявку в електронній формі через особистий кабінет та негайно (не пізніше ніж протягом 15 хвилин) сплатила на рахунок Організатора суму (ціну лота), визначену в інформаційному повідомленні, в безготівковій формі з використанням електронних платіжних систем.
Вебсайт реалізації майна (далі – Вебсайт) – електронний торговий майданчик оператора, через який прямо або опосередковано відображаються технічні процеси центральної бази даних системи електронних торгів арештованим майном, а саме: розміщення організаційно-методичних матеріалів, інформаційних повідомлень про електронні торги (торги за фіксованою ціною), результатів їх проведення, здійснення реєстрації користувачів, подання заяв на участь в електронних торгах (торгах за фіксованою ціною), забезпечення доступу спостерігачів та проведення електронних торгів (торгів за фіксованою ціною).	
ДП «СЕТАМ» (Система електронних торгів арештованим майном) Міністерства юстиції України розпочало роботу в серпні 2015 р., створивши дієву організаційну структуру всього за декілька місяців. ДП «СЕТАМ», як система електронних торгів арештованим майном, працювала в експериментальному режимі з 01.05.2014 р. у Києві, Київській, Львівській та Вінницькій областях. Пізніше цей експеримент розширили на Чернігівську, Запорізьку, Одеську, Івано-Франківську та Харківську області, а зараз вона працює на всій території України. Головна місія ДП «СЕТАМ» – сприяння реалізації державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів або посадових осіб. Стратегічний вектор діяльності підприємства лежить у напрямку поступового наближення галузі до практики цивілізованого та прозорого ринкового процесу. Цілі державного підприємства «СЕТАМ» базуються на прагненні створити робочу систему з реалізації арештованого майна, залучаючи для цієї цілі передові можливості сучасних систем електронної торгівлі².	

¹ Про затвердження Порядку реалізації арештованого майна : Наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 р. № 2831/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16#Text>.

² Інформація про підприємство «СЕТАМ». URL: <http://setam.gov.ua/mission-and-tasks>.

Як арештоване майно реалізовувалося в Україні до ДП «СЕТАМ»¹

Історія розвитку ДП «СЕТАМ»²

¹ Інформація про підприємство «СЕТАМ». URL: <http://setam.gov.ua/mission-and-tasks>.

² Там само.

Основні показники діяльності ДП «СЕТАМ»¹

Пріоритетні напрямки роботи ДП «СЕТАМ»²

¹ Інформація про підприємство «СЕТАМ». URL: <http://setam.gov.ua/mission-and-tasks>.

² Там само.

5.6. Виконання рішення про конфіскацію майна

Виконання рішення про конфіскацію майна (ст. 62 Закону України «Про виконавче провадження»)
Виконання рішень про конфіскацію майна здійснюється органами ДВС у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».   Виконання рішення про конфіскацію майна, якщо таке майно підлягає реалізації, здійснюється державним виконавцем (п. 30 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).
Під час пред'явлення виконавчого документа про конфіскацію майна до виконання подаються: – у разі виконання рішення про конфіскацію майна у <i>кримінальному провадженні</i> – копії опису майна і відповідного судового рішення. У разі відсутності у справі опису майна засудженого надсилається довідка про те, що опис майна не проводився;   – у разі виконання рішення про конфіскацію майна <i>згідно з постановою суду</i> – копія протоколу вилучення майна, що підлягає конфіскації, або довідка про відсутність такого майна (п. 30 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).
Майно, що підлягає конфіскації, <i>вилучається</i> державним виконавцем (крім нерухомого майна, або такого, що не може бути вилучено з об'єктивних причин).   Виявивши розтрату, відчуження, приховування, підміну, пошкодження, знищення майна або інші незаконні дії з майном, на яке накладено арешт та яке підлягає конфіскації за рішенням суду, державний виконавець складає про це акт і звертається з повідомленням до органів досудового розслідування для вирішення питання про притягнення зберігача описаного майна до відповідальності, передбаченої ст. 388 Кримінального кодексу України.   У разі якщо майно вилучено іншим уповноваженим органом, воно вилучається державним виконавцем у цього органу в тому випадку, якщо таке майно може бути реалізовано згідно з вимогами Закону.   Вилучена іншим уповноваженим органом <i>готівка</i> за дорученням державного виконавця перераховується цим органом <i>до державного бюджету</i> на вказані державним виконавцем рахунки.   <i>У дорученні зазначаються:</i> найменування органу ДВС, реквізити судового рішення про конфіскацію цієї готівки, прізвище, ім'я та по батькові державного виконавця, строк виконання доручення, обов'язок цього органу щодо надання державному виконавцю підтвердження про перерахування коштів.   Повідомлення про перерахування коштів є підставою для закінчення виконавчого провадження (п. 31 розділу VIII Інструкції з організації примусового виконання рішень).
<i>Реалізація конфіскованого майна</i> здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження»).
<i>Розпорядження конфіскованим майном</i> та майном, яке не підлягає реалізації, здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.   Порядок розпорядження конфіскованим майном, не реалізованим у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження», та майном, яке не підлягає реалізації, встановлено Порядком розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам ДВС, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 року № 985.

КОНФІСКАЦІЯ

примусове безоплатне вилучення у власність держави всього або частини майна, яке є власністю особи, під різними приводами; в якості санкції за злочин чи за адміністративне або цивільне правопорушення та ін.

Порядок розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам ДВС¹

Реалізація майна, конфіскованого за рішенням суду і переданого органам ДВС (майно), здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Товарно-матеріальні цінності, які були в користуванні і мають ступінь зносу понад 50 %	можуть передаватися <i>безоплатно</i> закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.
Товари і вироби для дітей, м'який інвентар, а саме: одяг (зокрема спортивний), білизна, постільні речі, шкарпетки, панчохи, взуття (зокрема спортивне), шкільне приладдя, книги для дітей дошкільного та шкільного віку, штори та занавіски, килими та килимові доріжки, матраци, іграшки для дітей віком до 7 років, за наявності супровідної документації, в якій є відомості про походження товару та підтверджено його безпеку для здоров'я (далі – супровідна документація), транспортні та інші засоби, затримані митницями і конфісковані в установленому порядку	можуть передаватися <i>безоплатно</i> закладам, у яких виховуються дітисироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань <i>у кількості, що не перевищує необхідної річної потреби відповідного закладу або сім'ї, за зверненням служби у справах неповнолітніх</i> після проведення належної <i>експертизи</i> .

¹ Про затвердження Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби : Постанова кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. № 985. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-%D0%BF#Text>.

Водонепроникні лабораторні костюми, рукавички медичні нестерильні нетальковані нітрилові, рукавички неопудрені з нітрилу, рукавички з інших полімерних матеріалів, халати ізоляційні медичні одноразові, маски медичні, окуляри захисні, щитки захисні, респіратори класу захисту не нижче FFP2, конфісковані в установленому порядку,	<i>безоплатно</i> передаються до закладів охорони здоров'я.
Продукти харчування за наявності <i>супровідної документації</i>, насамперед такі, що <i>швидко псуються</i>, за умови проведення належної <i>експертизи</i> та з дотриманням <i>термінів придатності до споживання</i>	можуть <i>безоплатно</i> передаватися закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.
Незаконно добуті <i>природні ресурси</i> та виготовлена з них продукція, а також знаряддя незаконного добування природних ресурсів підлягають <i>реалізації</i>, а ті, що є <i>продуктами харчування</i>,	<i>безоплатно</i> передаються закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.
Дикі тварини	<i>безоплатно</i> передаються притулком для тварин, зоологічним паркам, іншим установам для утримання тварин.
Коти, собаки та інші домашні тварини	<i>безоплатно</i> передаються притулком для тварин або іншим установам для утримання тварин.
Нереалізовані у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», сільськогосподарські тварини	<i>безоплатно</i> передаються фізичним, юридичним особам у порядку, встановленому п. 14 цього Порядку.

Мисливська вогнепальна, пневматична і холодна зброя, боеприпаси до зброї, а також засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії,	<i>реалізуються</i> в установленому законодавством порядку.
Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації	<i>передаються</i> Центральному управлінню Служби безпеки України, підпорядкованим йому регіональним органам для подальшого зберігання, знищення або використання в інтересах державної безпеки.
Порядок розпорядження грошима, зокрема іноземною валютою, цінними паперами, ювелірними та іншими побутовими виробами із золота, срібла, платини і металів платинової групи, з дорогоцінним камінням і перлами, а також ломом і окремими частинами таких виробів,	визначається Національним банком за погодженням з Мінфіном, НКЦПФР, Фондом державного майна.
Розпорядження культурними цінностями, конфіскованими за рішенням суду,	здійснюється відповідно до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».
З метою забезпечення розпорядження конфіскованим майном <i>у спосіб, відмінні від реалізації</i>, керівник органу ДВС утворює <i>комісію</i>, яка складається з представників: - відповідного органу ДВС; - державної податкової інспекції у районі, місті (крім м. Києва), районної у місті, об'єднаної та спеціалізованої державної податкової інспекції головного управління ДПС, а якщо майно вилучено митницею – представників відповідної митниці. До складу комісії можуть бути включені представники благодійних організацій. <i>Головою комісії є</i> керівник органу ДВС. <i>Рішення комісії</i> приймаються більшістю голосів, підписуються присутніми на засіданні членами комісії та затверджуються керівником відповідного органу ДВС. У разі коли голоси розділилися порівну, вирішальним є голос голови комісії. Копія рішення надсилається всім органам/організаціям, представники яких входять до складу комісії.	

У разі коли майно, зокрема транспортні засоби, не реалізовано у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», державний виконавець <i>вносить на розгляд комісії пропозицію щодо безоплатної передачі майна</i>	органам державної влади, закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, соціального захисту, зокрема закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам, військовим формуванням, а також на благодійні цілі.
У разі прийняття комісією рішення про можливість безоплатної передачі майна орган ДВС розміщує інформацію щодо цього майна на вебсайті з питань реалізації арештованого державними виконавцями майна. У повідомленні про безоплатну передачу майна зазначається інформація про оподаткування операцій з безоплатної передачі майна, зокрема підакцизних товарів, з посиланням на норми законодавства. Протягом місяця з моменту розміщення повідомлення про безоплатну передачу майна особи, яким надано право на безоплатне отримання майна, можуть звернутися до органу ДВС із заявою про отримання майна. Про дату та час розгляду заяви комісією орган ДВС повідомляє заявнику. Заявник має право бути присутнім під час розгляду комісією його заяви. Інформація про рішення щодо безоплатної передачі майна оприлюднюється на вебсайті з питань реалізації арештованого державними виконавцями майна у 10-денний строк з дня прийняття відповідного рішення із зазначенням безпосереднього отримувача майна. Якщо протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право на безоплатне отримання майна, не звернулася до державного виконавця щодо його отримання, державний виконавець виносить на розгляд комісії питання щодо переробки, знищення (утилізації) майна. Рішення щодо переробки, знищення (утилізації) майна приймається також в разі, коли за рішенням комісії майно не було безоплатно передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати. Якщо транспортні засоби не реалізовано у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», та протягом місяця з моменту розміщення повідомлення жодна з осіб, яким надано право на безоплатне отримання майна, не звернулася до державного виконавця щодо отримання транспортного засобу, або за рішенням комісії транспортний засіб не було передано жодній з осіб, які виявили бажання його отримати, державний виконавець виносить на розгляд комісії питання щодо утилізації транспортного засобу у встановленому законодавством порядку.	

Кошти, які надійшли на рахунок органу ДВС від реалізації майна, після відшкодування витрат виконавчого провадження підлягають перерахуванню	до державного бюджету протягом трьох банківських днів.
Майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи непридатне для реалізації, продукти харчування та іграшки для дітей віком до 7 років у разі відсутності супровідної документації за висновком відповідної експертизи	підлягають <i>переробці</i> або <i>знищенню</i> (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану.
Продукти харчування, що не мають супровідної документації, визнані непридатними для вживання як їжа людям і є безпечними в санітарно-епідемічному відношенні, згідно з відповідними рішеннями санітарно-епідеміологічної та ветеринарної служб (якщо продукти походять з країн, територія яких є благополучною в епізоотичному відношенні)	можуть бути безоплатно передані на корм тваринам.
Конфісковані алкогольні напої, спирт етиловий	підлягають знищенню або промисловій переробці.
Конфісковані прилади для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, виробника, транспортна, споживча тара (упаковка), етикетки, корки, засоби закупорки, марки акцизного податку (зокрема підроблені), тютюнові вироби, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, папір цигарковий (товарна позиція 4813 згідно з УКТЗЕД, крім товарної підкатегорії 4813 10 00 00), фільтри для промислового виробництва сигарет: фільтропалочки ацетатні (товарна підкатегорія 5601 22 90 00 згідно з УКТЗЕД)	підлягають знищенню.
Конфісковане обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв	підлягає реалізації. У разі нереалізації такого обладнання воно підлягає знищенню (утилізації).

Рішення про знищення або промислову переробку відповідного конфіскованого майна приймається комісією.

Рішення комісії про промислову переробку (знищення) спирту етилового та алкогольних напоїв приймається з урахуванням економічної доцільності їх промислової переробки, обсягу вилученої партії, вмісту спирту, витрат на транспортування.

Для з'ясування відповідних обставин державний виконавець може залучити *експерта* чи представників державних органів у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».

Комісія приймає рішення про знищення спирту етилового та алкогольних напоїв, якщо їх переробка економічно недоцільна.

Під час вирішення комісією питання щодо знищення (промислової переробки) відповідного конфіскованого майна на засіданні комісії можуть бути присутніми представник суб'єкта господарювання, який має ліцензію на виробництво відповідної категорії продукції (за згодою), представник асоціації виробників та/або імпортерів відповідної категорії продукції (за згодою) та представник суб'єкта господарювання, знаками для товарів і послуг якого позначена відповідна конфіскована продукція.

Конфіскована неякісна продукція, яка є непридатною для переробки,

підлягає знищенню (утилізації).
До вирішення питання про подальшу переробку, знищення (утилізацію) неякісна та небезпечна продукція може передаватися на тимчасове зберігання до місць схову, погоджених спеціально уповноваженими органами.

Промислова переробка спирту етилового та алкогольних напоїв здійснюється на державних підприємствах – виробниках спирту, перелік яких визначає Мінекономіки за погодженням із ДПС.

Державний виконавець залучає відповідне підприємство у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».

Підприємство, що здійснило переробку спирту етилового та алкогольних напоїв, реалізує продукти переробки та перераховує отримані кошти на відповідний рахунок органу ДВС з вирахуванням суми винагороди за промисловою переробку спирту етилового та (або) алкогольних напоїв. Розмір такої винагороди не повинен перевищувати 20 відсотків суми коштів, одержаних від реалізації майна.

Знищення (утилізація) неякісної продукції, алкогольних напоїв, спирту етилового, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів (товарна позиція 4813 згідно з УКТЗЕД, крім товарної підкатегорії 4813 10 00 00), фільтрів для промислового виробництва сигарет: фільтропалічок ацетатних (товарна підкатегорія 5601 22 90 00 згідно з УКТЗЕД), марок акцизного податку (зокрема підроблених), обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації)

(далі – продукція) здійснюється шляхом спалювання, руйнування, фізико-хімічної, біологічної або іншої обробки відповідно до вимог законодавства.

Знищення проводиться на підприємствах, що відібрані міжрегіональними управліннями Мініюсту відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».

Знищення невеликих за обсягом партій алкогольних напоїв, спирту етилового (не більше ніж 100 літрів), тютюнових виробів (не більше ніж 50 пачок) може проводитися комісією.

Підприємства, що здійснюють знищення продукції, зобов'язані:

- забезпечувати систему належних безпечних для здоров'я людини та довкілля умов знищення продукції;
- мати технічні можливості для знищення продукції;
- забезпечувати знищення продукції з додержанням вимог відповідних нормативно-правових актів і нормативних документів;
- вести облік надходження та знищення продукції;
- під час процедури знищення забезпечувати безперешкодний доступ до приміщень, де відбувається знищення, членам комісії та представникам осіб, визначених абз. 3 п. 18 цього Порядку;
- не пізніше ніж за 10 робочих днів до дня знищення повідомляти відповідний орган ДВС про дату та час знищення продукції;
- знищувати продукцію, обладнання такими методами, що виключають можливість подальшого відновлення первинних споживчих властивостей продукції;
- забезпечувати контроль за знищенням продукції та не допускати її несанкціонованого використання;
- забезпечувати відеофіксацію процесу знищення у повному обсязі з наданням у разі необхідності доступу до електронної форми відеозапису органу ДВС.

Знищення проводиться під контролем членів комісії.

За рішенням комісії повноваження щодо контролю за знищенням (утилізацією) майна, що здійснюється шляхом особистої присутності, може бути делеговано окремому члену комісії.

Знищення алкогольних напоїв, спирту етилового, приладів для незаконного виготовлення спирту етилового, алкогольних напоїв, виробничої, транспортної, споживчої тари (упаковки), етикеток, корків, засобів закупорки, тютюнових виробів, обладнання для промислового виробництва сигарет

та цигарок, паперу цигаркового і фільтрів (товарна позиція 4813 згідно з УКТЗЕД, крім товарної підкатегорії 4813 10 00 00), фільтрів для промислового виробництва сигарет: фільтропаличок ацетатних (товарна підкатегорія 5601 22 90 00 згідно з УКТЗЕД), марок акцизного податку (зокрема підроблених), обладнання для промислового виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв (у разі його нереалізації) здійснюється у присутності представників осіб, визначених абз. 3 п. 18 цього Порядку.   Державний виконавець не пізніше ніж за 7 робочих днів до дня знищення зазначеної продукції та обладнання повідомляє осіб, визначених абз. 3 п. 18 цього Порядку, засобами факсимільного та/або електронного та/або телефонного зв'язку про дату, час і місце знищення продукції.
За фактом знищення продукції складається <i>акт</i> за формою згідно з додатком.   Акт підписується представниками комісії та у разі присутності – представниками осіб, визначених абз. 3 п. 18 цього Порядку, та керівником такого підприємства і затверджується начальником відповідного органу ДВС.   На вимогу особи, що підписала акт, їй надається копія відповідного акта.   У разі відсутності під час знищення представників осіб, визначених абз. 3 п. 18 цього Порядку, комісія зазначає про це в акті.
Міжрегіональні управління Мін'юсту щомісяця до 5 числа оприлюднюють на власному вебсайті інформацію за попередній місяць про обсяги продукції, що була знищена за рішеннями комісій, утворених начальниками відповідних органів ДВС, дату, місце та способи їх знищення, найменування підприємства, на якому здійснювалося знищення такого майна (якщо майно знищувалося на підприємстві), присутність під час знищення представників осіб, визначених абз. 3 п. 18 цього Порядку.
Товарно-матеріальні цінності, крім тих, обіг яких обмежено законом, безоплатно передаються державним органам, установам, організаціям на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України.   Безоплатна передача зазначених товарно-матеріальних цінностей здійснюється за ринковою вартістю, визначеною згідно із законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність і Податковим кодексом України.
Майно, що перейшло у власність держави і отримано безоплатно відповідними юридичними особами, відображається в бухгалтерському обліку та звітності в порядку, встановленому законодавством.   Передане безоплатно майно, що підлягало оподаткуванню митними платежами, якщо вони не були сплачені, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів, передбачених законодавством під час його ввезення на територію України.   Не вважається відчуженням передача безоплатно отриманого майна іншому структурному підрозділу (територіальному органу) одного державного органу.
<i>Контроль</i> за цільовим використанням майна, переданого безоплатно, покладається на державні органи, установи, організації, що його отримали, а також на контролюючі та правоохоронні органи у межах їх компетенції.
За неправомірне чи нецільове використання, втрату або невідображення в обліку отриманого безоплатно майна, а також за інші порушення під час поводження з ним юридичні особи, які його отримали, несуть адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

ОСОБЛИВОСТІ КОНФІСКАЦІЇ МАЙНА

Конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом. Конфіскація майна може призначитися за тяжкі та особливо тяжкі злочини лише як додаткове покарання і тільки у випадках, прямо передбачених у санкції статті, за якою кваліфіковане діяння засудженого.	Конфіскація майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є особистою власністю засудженого.	Згідно з Інструкцією з організації примусового виконання рішень майно, що підлягає конфіскації та реалізації, вилучається державним виконавцем у боржника. Якщо майно вилучено іншим уповноваженим органом, воно вилучається державним виконавцем у цього органу в тому випадку, якщо таке майно може бути реалізовано відповідно до вимога Закону.
При пред'явленні виконавчого документа до виконання разом з ним подається копія протоколу вилучення майна, що підлягає конфіскації, або довідка про відсутність такого майна.	Після одержання виконавчого листа державний виконавець негайно перевіряє наявність майна засудженого, зазначеного в опису, виявляє інше майно, що підлягає конфіскації та складає акт опису та арешту цього майна. За наявності довідки про те, що опису майна не проводилося, державний виконавець вживає заходів до виявлення майна засудженого, що підлягає конфіскації шляхом направлення запитів до органів Міністерства доходів та зборів, органів Державної автомобільної інспекції, реєстраційної служби тощо та перевіряє майновий стан боржника за останнім місцем його прописки, проживання, місцезнаходження майна.	У разі виявлення майна державний виконавець складає опис цього майна. В разі застосування конфіскації всього майна – необхідно говорити про його розшук у різних місцях знаходження, і в цьому випадку загальний акт опису може складатися з актів опису в окремих приміщеннях, де мешкала особа, а також включати акти опису в окремих приміщеннях.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНФІСКОВАНОГО МАЙНА

1.	Реалізація конфіскованого майна здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження».	4.	За погодженням з міжвідомчою комісією з питань реалізації активів Національне агентство самостійно забезпечує виконання судового рішення про конфіскацію, спеціальну конфіскацію активів, стягнення в дохід держави активів, що перебувають в його управлінні або перебували, але були реалізовані, вартістю понад 10 тисяч розмірів мінімальних заробітних плат.
2.	Національне агентство здійснює моніторинг та веде облік судових рішень про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, задоволення позовів на користь держави у кримінальних провадженнях, у яких воно здійснювало управління активами.	5.	За погодженням з міжвідомчою комісією з питань реалізації активів Національне агентство самостійно забезпечує виконання судового рішення про конфіскацію, спеціальну конфіскацію активів, стягнення в дохід держави активів, що перебувають в його управлінні або перебували, але були реалізовані, вартістю понад 10 тисяч розмірів мінімальних заробітних плат.
3.	Прокурор інформує Національне агентство про такі судові рішення невідкладно після їх винесення.	6.	У разі прийняття рішення про реалізацію активи передаються Національним агентством визначеній на конкурсних засадах юридичній особі для реалізації. Реалізація зазначених активів здійснюється на прилюдних торгах (аукціонах) та/або електронних торгах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України ¹ .

¹ Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 листопада 2015 р. № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19/print>. (дата звернення: 22.04.2020р.).

РОЗПОРЯДЖЕННЯ КОНФІСКОВАНИМ МАЙНОМ:

1.	Реалізація майна, конфіскованого за рішенням суду і переданого органам ДВС здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».	2.	Водонепроникні лабораторні костюми, рукавички медичні стерильні нетальковані нітрилові, рукавички неопудрені з нітрилу, рукавички з інших полімерних матеріалів, халати ізоляційні медичні одноразові, маски медичні, окуляри захисні, щитки захисні, респіратори класу захисту не нижче FFP2, конфісковані в установленому порядку, безоплатно передаються до закладів охорони здоров'я.
3.	Товарно-матеріальні цінності, які були в користуванні та мають ступінь зносу понад 50 %, можуть передаватися безоплатно закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.	4.	Продукти харчування за наявності супровідної документації, насамперед такі, що швидко псуються, за умови проведення належної експертизи та з дотриманням термінів придатності до споживання можуть безоплатно передаватися закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.
5.	Товари і вироби для дітей, м'який інвентар, а саме: одяг (зокрема спортивний), білізна, постільні речі, шкарпетки, панчохи, взуття (у тому числі спортивне), шкільне приладдя, книги для дітей дошкільного та шкільного віку, штори та завіси, килими та килимові доріжки, матраци, іграшки для дітей віком до 7 років, за наявності супровідної документації, в якій є відомості про походження товару та підтверджено його безпеку для здоров'я, транспортні та інші засоби, затримані митницями і конфісковані	6.	Незаконно добуті природні ресурси та виготовлена з них продукція, а також знаряддя незаконного добування природних ресурсів підлягають реалізації, а ті, що є продуктами харчування, безоплатно передаються закладам охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення населення, військовим формуванням, установам виконання покарань, слідчим ізоляторам та на благодійні цілі.

	в установленому порядку, можуть передаватися безоплатно закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань у кількості, що не перевищує необхідної річної потреби відповідного закладу або сім'ї, за зверненням служби у справах неповнолітніх після проведення належної експертизи.		
7.	Мисливська вогнепальна, пневматична і холодна зброя, боєприпаси до зброї, а також засоби самооборони, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії, реалізуються в установленому законодавством порядку. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації передаються Центральному управлінню Служби безпеки України, підпорядкованим йому регіональним органам для подальшого зберігання, знищення або використання в інтересах державної безпеки.	8.	Порядок розпорядження грошима, зокрема іноземною валютою, цінними паперами, ювелірними та іншими побутовими виробами із золота, срібла, платини і металів платинової групи, з дорогоцінним камінням і перлами, а також ломом і окремими частинами таких виробів, визначається Національним банком за погодженням з Мінфіном, НКЦПФР, Фондом державного майна.
9.	Розпорядження культурними цінностями, конфіскованими за рішенням суду, здійснюється відповідно до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».	10.	З метою забезпечення розпорядження конфіскованим майном у способи, відмінні від реалізації, керівник органу ДВС утворює комісію, яка складається з представників відповідного органу ДВС, державної податкової інспекції у районі, місті (крім м. Києва), районної у місті, об'єднаної та спеціалізованої державної податкової інспекції головного управління ДПС, а якщо майно вилучено митницею – представників відповідної митниці.

11.	Майно, якість якого не відповідає вимогам стандартів, небезпечне в санітарно-епідемічному відношенні або яке не пройшло відповідного випробування, карантинної обробки чи непридатне для реалізації, продукти харчування та іграшки для дітей віком до 7 років у разі відсутності супровідної документації за висновком відповідної експертизи підлягають переробці або знищенню (утилізації) з урахуванням ступеня зносу та фактичного стану ¹ .

---

¹ Про затвердження Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби : Постанова кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 985 (дата звернення: 03.06.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-%D0%BF/print>.

Порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі його органам ДВС і розпорядження ним¹	
Дія цього Порядку поширюється на вилучене митницями майно, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію.	
Облік, попередня оцінка і зберігання майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію	
Облік, попередня оцінка, а також відповідальність за зберігання вилученого митницями майна до прийняття судом рішення про його конфіскацію покладаються на ці органи.	
Облік майна	до винесення судом рішення про його конфіскацію ведеться у спеціальних <i>книгах</i> за його видами із зазначенням відмітних ознак, попередньої оцінки, місця його знаходження. Взяте на облік майно відображається митницями на забалансових рахунках «Товарно-матеріальні цінності, прийняті на відповідальне зберігання».
Попередня оцінка майна проводиться митницями самостійно, а у випадках, визначених законодавством, – зі залученням суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання (далі – суб'єкти оціночної діяльності) на момент взяття його на облік з урахуванням таких вимог:	а) товарно-матеріальних цінностей з групи товарів широкого вжитку і продукції виробничо-технічного призначення – за ринковими цінами, а також цінами, що регулюються (встановлюються) державою з урахуванням їх фактичного стану (товарного вигляду) та зносу; б) продуктивної робочої і племінної худоби, птиці, кролів, бджіл, а також шкіряної сировини і хутра, зерна, овочів та іншої сільськогосподарської продукції, у якій не виявлено карантинних об'єктів, – з урахуванням ринкових цін, що склалися в тій чи іншій місцевості; в) товарів низької якості, нестандартних та тих, що були у вжитку, – за цінами можливої реалізації; г) транспортних засобів – з урахуванням ринкових цін та фактичного їх стану на день оцінки, а автомобілів, крім того, з урахуванням податків та зборів, що справляються у разі імпортування автомобілів відповідно до законодавства, якщо такі податки і збори не були попередньо сплачені; г) валютних цінностей (крім цінних паперів), дорогоцінних металів, дорогоцінних каменів, напівдорогоцінних каменів, дорогоцінних каменів органічного утворення – у порядку, встановленому Мінфіном за погодженням з Національним банком;

¹ Про порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митницями майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органам державної виконавчої служби і розпорядження ним : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2001 р. № 1724. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1724-2001-%D0%BF#Text>.

	д) цінних паперів – у порядку, встановленому Мінфіном разом з НКЦПФР і Фондом державного майна; е) спирт етиловий – за цінами, встановленими виробником спирту на 1 число місяця, в якому здійснюється оцінювання, але не нижче цін, що регулюються законодавством; е-1) алкогольні напої – за встановленими розмірами мінімальних оптово-відпускних і роздрібних цін на таку продукцію. Якщо ціна на окремі види алкогольних напоїв не регулюється законодавством, така продукція оцінюється за ринковими цінами; е-2) тютюнові вироби – за встановленими розмірами максимальних роздрібних цін на таку продукцію. Якщо ціна на окремі види тютюнових виробів не регулюється законодавством, така продукція оцінюється за ринковими цінами; є) культурних цінностей, а також предметів релігійного культу – за цінами, визначеними із залученням фахівців Мінкультури.
Вилучене митницями майно	зберігається у власних (орендованих) спеціально обладнаних приміщеннях (на майданчиках) або передається ними для зберігання іншим організаціям за договорами.
Дорогоцінні метали, а також дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення, платіжні документи у валюті України та іноземній валюті, готівкова іноземна валюта та валюта України	зберігаються митницями в спеціально призначених приміщеннях, металевих шафах або передаються ними для зберігання банківським установам.
Цінні папери, виражені у валюті України та іноземній валюті.	зберігаються у безпосередніх учасників Національної депозитарної системи.
Передача майна, конфіскованого за рішенням суду	
Державний виконавець одночасно з винесенням постанови про відкриття виконавчого провадження про конфіскацію майна, зазначеного у п. 1 цього Порядку, призначає суб'єкта оціночної діяльності (крім випадків виконання рішення суду про конфіскацію майна, яке в подальшому згідно із законодавством підлягає знищенню, утилізації або промисловій переробці), про що повідомляє митницю для підготовки за встановленою формою	

довідки про визначення вартості майна після нарахування усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначеного майна через митний кордон України (далі – довідка).

Державний виконавець у 5-денний строк з дня відкриття виконавчого провадження зобов'язаний провести опис майна, що підлягає конфіскації, про що винести *постанову про опис та арешт майна*.

Опис майна проводиться за участю представника митниці, який передає державному виконавцю супровідну документацію на майно, що підлягає конфіскації, або довідку про відсутність такої документації.

Конфісковане майно передається на зберігання особі, що призначена державним виконавцем у постанові про опис та арешт майна, під розписку.

Представник митниці може бути призначений зберігачем майна у разі зберігання конфіскованого майна у власному приміщенні (на майданчику) митниці до моменту передачі майна для реалізації, знищення, утилізації, переробки або безоплатної передачі.

Передача майна зберігачеві (крім митниці) оформлюється *актом приймання–передачі*, який підписується представниками митниці, зберігача та державним виконавцем.

Митниця оформлює видаткову накладну на конфісковане майно, яке представник зберігача отримує на підставі матеріальної довіреності за встановленою формою.

Опис майна проводиться за участю суб'єкта оціночної діяльності, якому представником митниці передається довідка для врахування під час оцінки майна розміру податків і зборів, що підлягають сплаті під час переміщення майна через митний кордон України.

За наявності значної кількості конфіскованого майна різних найменувань або у разі виникнення потреби у проведенні дослідження для визначення розміру обов'язкових платежів довідка готується митницею у максимально стислий строк, але не більш як 10 робочих днів з дня проведення опису та надсилається органу ДВС для подальшої передачі суб'єкту оціночної діяльності.

Строк проведення оцінки майна не може перевищувати 10 календарних днів з моменту отримання суб'єктом оціночної діяльності довідки.

У разі коли процедура проведення оцінки майна є надто складною, при виникненні потреби у визначенні ринкової вартості більш як 10 великогабаритних об'єктів оцінки або залученні фахівців з інших підприємств, установ та організацій суб'єкт оціночної діяльності за письмовою домовленістю з органом державної виконавчої служби та митницею може установити триваліший строк для проведення оцінки майна, але не більш як 20 календарних днів.

Якщо до передачі майна на реалізацію вартість майна, визначена суб'єктом оціночної діяльності, змінилася внаслідок псування майна, втрати його якостей тощо, державний виконавець приймає рішення про проведення *повторної оцінки*.

Державний виконавець не пізніше наступного робочого дня після надходження від суб'єкта оціночної діяльності звіту про оцінку майна надсилає

копію звіту митниці для перевірки правильності врахування розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна. У разі неврахування чи врахування не в повному обсязі розміру податків і зборів при визначенні ринкової вартості майна приймається рішення про проведення *повторної оцінки*.

Інформацію про погодження звіту про оцінку майна митниця надсилає державному виконавцю у 3-денний строк після його надходження.

Вартість робіт з оцінки майна визначається на договірних засадах, але не може перевищувати розміру однієї мінімальної заробітної плати, встановленої законом на день проведення оцінки. Відшкодування витрат, пов'язаних з оцінкою майна, здійснюється за рахунок коштів, одержаних від його реалізації.

Державний виконавець зобов'язаний підготувати документи для передачі майна на реалізацію у строк до 5 робочих днів з дня надходження від митниці погодження звіту про оцінку майна.

У разі зберігання майна митницею державний виконавець протягом 3 робочих днів з дня надходження погодження звіту про оцінку майна повідомляє митниці про дату передачі майна підприємству, яке відповідно до законодавства уповноважено здійснювати реалізацію арештованого майна (далі – підприємство), узгоджену з підприємством. Повідомлення про передачу майна надсилається не пізніше ніж за 3 робочих дні до запланованої дати передачі майна.

У встановлений державним виконавцем строк митниця зобов'язана передати майно підприємству, а підприємство прийняти його.

Приймання–передача майна здійснюється в присутності державного виконавця.

За результатами приймання-передачі майна складається акт, в якому зазначаються, зокрема, його кількість/вага, вартість, визначена суб'єктом оціночної діяльності й узгоджена з митницею. Акт підписується представниками митниці, підприємства та державним виконавцем.

Виконання навантажувальних робіт і транспортування майна здійснює підприємство.

Митниця оформлює *видаткову накладну* на майно, яке представник підприємства отримує на підставі матеріальної довіреності за встановленою формою.

Реалізація майна здійснюється в порядку, встановленому ст. 61 Закону України «Про виконавче провадження».

Майном, що швидко псується або має обмежений строк зберігання (овочі, фрукти та інша сільськогосподарська продукція; продукти харчування, строк вживання яких закінчується; живі квіти; продуктивна робоча і племінна худоба, птиця, кролі, бджоли та інші живі тварини тощо), мають право розпоряджатися в установленому законодавством порядку митниці з урахуванням строку його придатності та фахових висновків спеціально уповноважених органів виконавчої влади, які здійснюють державний контроль і нагляд за якістю та безпечністю такої продукції.

Розпорядження вилученими митницями і конфіскованими за рішеннями судів лікарськими та медичними препаратами, наркотичними засобами, психотропними речовинами, прекурсорами шляхом передачі їх для знищення чи утилізації, а також зброєю та боєприпасами шляхом передачі органам Національної поліції здійснюється митницями за дорученням державних виконавців у порядку, встановленому законодавством.

Знищення, утилізація або промислова переробка майна здійснюється за попередньою оцінкою, проведеною митницею, згідно з Порядком розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. № 985.

Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації передаються митницями Центральному управлінню Служби безпеки України, підпорядкованим йому регіональним органам для подальшого зберігання, знищення або використання в інтересах державної безпеки.

Товарно-матеріальні цінності, крім тих, обіг яких обмежено законом, безоплатно передаються державним органам, установам, організаціям на підставі розпорядження Кабінету Міністрів України.

Безоплатна передача зазначених товарно-матеріальних цінностей здійснюється за ринковою вартістю, визначеною згідно із законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність і Податковим кодексом України.

Товари і вироби для дітей, м'який інвентар, а саме: одяг (зокрема спортивний), білизна, постільні речі, шкарпетки, панчохи, взуття (у тому числі спортивне), шкільне приладдя, книги для дітей дошкільного та шкільного віку, штори і занавіски, килими та килимові доріжки, матраци, іграшки для дітей віком до 7 років, за наявності супровідної документації, в якій є відомості про походження товару та підтверджено його безпеку для здоров'я (далі – супровідна документація), транспортні та інші засоби, затримані митницями і конфісковані в установленому порядку, можуть передаватися безоплатно закладам, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячим будинкам сімейного типу, прийомним сім'ям, будинкам дитини при установах виконання покарань у кількості, що не перевищує необхідної річної потреби відповідного закладу або сім'ї, за зверненням служби у справах неповнолітніх після проведення належної експертизи.

Майно, що перейшло у власність держави і отримано безоплатно відповідними юридичними особами, відображається в бухгалтерському обліку та звітності в порядку, встановленому законодавством.

Передане безоплатно майно, що підлягало оподаткуванню митними платежами, якщо вони не були сплачені, може бути відчужене виключно за умови сплати мита та інших податків і зборів, передбачених законодавством під час його ввезення на територію України.

Не вважається відчуженням передача безоплатно отриманого майна іншому структурному підрозділу (територіальному органу) одного державного органу.

Контроль за цільовим використанням майна, переданого безоплатно, покладається на державні органи, установи (організації), що його отримали, а також на контролюючі та правоохоронні органи у межах їх компетенції.

За неправомірне чи нецільове використання, втрату або невідображення в обліку отриманого безоплатно майна, а також за інші порушення під час поводження з ним юридичні особи, які його отримали, несуть адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність згідно із законом.

Зарахування цінностей до Історичного фонду дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння здійснюється відповідно до рішення Кабінету Міністрів України за поданням Мінфіну на підставі експертних висновків.

Розпорядження культурними цінностями, конфіскованими за рішенням суду, здійснюється відповідно до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей».

Транспортні засоби, передані органам державної виконавчої служби, які заборонені для експлуатації за висновком технічної експертизи, підлягають розукомплектуванню з подальшою реалізацією приладів, вузлів, агрегатів.

Про перерахування до державного бюджету коштів, одержаних від реалізації майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, державний виконавець повідомляє митницю протягом трьох днів із дня їх перерахування. Водночас інформація надається окремо кожною постановою про опис та арешт майна, а один раз на квартал проводиться звірення сум вартості майна, переданого за цими актами, та фактичних перерахувань до державного бюджету.

У разі скасування рішення суду про конфіскацію майна орган, у якого воно знаходиться на зберіганні чи у розпорядження якого надійшло (зокрема органи Казначейства), повертає майно або відшкодовує його вартість власникові в порядку, встановленому законодавством.

5.7. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб

Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб (ст. 53 Закону України «Про виконавче провадження»)	
Виконавець має право звернути стягнення на:	
- майно боржника, що перебуває в інших осіб	- майно та кошти, що належать боржнику від інших осіб.
Зазначені особи зобов'язані подати на запит виконавця у визначений ним строк відомості про належне боржнику майно, що перебуває у них, та майно чи кошти, які вони повинні передати боржнику.	
Після надходження відомостей про наявність майна боржника виконавець проводить <i>опис</i> такого майна, накладає на нього <i>арешт</i> , <i>вилучає</i> його і <i>реалізує</i> в установленому цим Законом порядку.	
Якщо особа, в якій перебуває майно боржника, перешкоджає виконавцю у вилученні такого майна, воно вилучається виконавцем у примусовому порядку.	
Готівка та майно, що належать боржнику від інших осіб, вилучаються виконавцем у таких осіб у присутності понятих.	
На належні боржникові у разі передачі від інших осіб кошти, що перебувають на рахунках у банках та інших фінансових установах, стягнення звертається виконавцем на підставі <i>ухвали суду</i> в порядку, встановленому цим Законом.	
Ст. 440 ЦПК, ст. 336 ГПК:	
Суд, що розглядав справу як суд першої інстанції, може за заявою стягувача або державного чи приватного виконавця звернути стягнення на грошові кошти, що належать особі, яка має заборгованість перед боржником, яка не оспорується зазначеною особою або підтверджена судовим рішенням, що набрало законної сили.	
Суд відмовляє в задоволенні такої заяви, якщо вона подана після закінчення строку позовної давності для відповідної вимоги боржника до такої особи, або строку на пред'явлення до виконання виконавчого документа про стягнення коштів з такої особи на користь боржника за судовим рішенням, що набрало законної сили.	
Заява розглядається судом протягом 10 днів із дня її надходження.	
Суд розглядає заяву про звернення стягнення на грошові кошти, що належать особі, яка має заборгованість перед боржником, в судовому засіданні з викликом такої особи та учасників справи, проте їх неявка не перешкоджає розгляду справи за умови належного їх повідомлення про дату, час і місце розгляду справи.	
За заявою стягувача суд може накласти арешт на грошові кошти, які перебувають на рахунках (вкладах) чи на зберіганні у банках, інших фінансових установах і належать особі, яка має заборгованість перед боржником, яка не оспорується зазначеною особою або підтверджена судовим рішенням, що набрало законної сили.	

Арешт накладається у межах загальної суми стягнення в порядку, встановленому цим Кодексом для накладення арешту при вжитті заходів забезпечення позову.

Одночасно суд вирішує питання про зустрічне забезпечення та про заборону такій особі вчиняти дії щодо погашення заборгованості перед боржником та (або) зупиняє виконання судового рішення, згідно з яким з такої особи на користь боржника стягуються грошові кошти в межах загальної суми стягнення, до закінчення розгляду питання про звернення стягнення на грошові кошти.

Про задоволення заяви про звернення стягнення на грошові кошти, що належать особі, яка має заборгованість перед боржником, або про відмову у її задоволенні суд постановляє ухвалу.

У разі задоволення заяви судове рішення може бути виконано шляхом звернення стягнення на грошові кошти, що належать особі в межах заборгованості такої особи перед боржником.

Звернення стягнення на грошові кошти, що належать особі, яка має заборгованість перед боржником, є підставою для визнання виконавчого документа, за яким боржник виступає стягувачем, таким, що не підлягає виконанню в розмірі стягнутої суми.

У порядку, встановленому ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження», виконавець, в провадженні якого знаходиться виконавче провадження, за заявою стягувача чи з власної ініціативи може накласти арешт на грошові кошти, які перебувають на рахунках (вкладах) чи на зберіганні у банках, інших фінансових установах і належать особі, яка має заборгованість перед боржником, яка підтверджена судовим рішенням, яке набрало законної сили.

Такий арешт знімається, якщо протягом 5 днів з дня його накладення стягувач не звернеться до суду про звернення стягнення на грошові кошти такої особи в порядку, встановленому процесуальним законом (ч. 10 ст. 56 Закону України «Про виконавче провадження»).

За ухилення від виконання розпоряджень виконавця особа, в якій перебуває майно боржника, несе відповідальність відповідно до закону.

5.8. Звернення стягнення на окремі види майна боржника

ЗАГАЛЬНІ НОРМАТИВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, заходами примусового виконання рішень, зокрема, є:

1) звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права, майнові права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, зокрема якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами;

2) звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника.

Відповідно до ч. 4 ст. 24 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, виконавець має право вчиняти виконавчі дії щодо звернення стягнення на доходи боржника, виявлення та звернення стягнення на кошти, що перебувають на рахунках боржника у банках чи інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах у депозитарних установах на території, на яку поширюється юрисдикція України.

Відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 34 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, виконавець зупиняє вчинення виконавчих дій у разі встановлення мораторію на звернення стягнення на активи боржника за зобов'язаннями підприємств залізничного транспорту, майно яких розміщене на території проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, на якій органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, виконавчий документ повертається стягувачу, якщо законом встановлено заборону щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, якщо в нього відсутнє інше майно чи кошти, на які можливо звернути стягнення, а також щодо проведення інших виконавчих дій стосовно боржника, що виключає можливість виконання відповідного рішення.

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, виконавче провадження підлягає закінченню у разі якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна (за виконавчим документом про звернення стягнення на заставлене майно), недостатньо для задоволення вимог стягувача – заставодержателя, а також якщо майно, яке є предметом іпотеки, передано іпотекодержателю або придбано ним відповідно до вимог Закону України «Про іпотеку» за виконавчим документом про звернення стягнення на майно, яке є предметом іпотеки.

КАТЕГОРІЯ МАЙНА	ПОРЯДОК ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ	ЗАКОНОДАВЧІ ТЕРМІНИ, ТЛУМАЧЕННЯ, ПРАКТИКА
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	<i>Відповідно до ст. 48 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016</i>, звернення стягнення на майно боржника полягає в його арешті, вилученні (списанні коштів з рахунків) та примусовій реалізації. Про звернення стягнення на майно боржника виконавець вносить постанову. Стягнення за виконавчими документами звертається насамперед на кошти боржника у національній та іноземній валютах, інші цінності, у тому числі на кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах. Забороняється звернення стягнення та накладення арешту на кошти на єдиному рахунку, відкритому у порядку, визначеному податковим законодавством, кошти на рахунках платників податків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, кошти на електронних рахунках платників акцизного податку, на кошти, що перебувають на поточних рахунках із спеціальним режимом використання, відкритих відповідно до законодавства про електроенергетику, на поточних рахунках із спеціальним режимом використання, відкритих	– об'єктами цивільних прав є речі, зокрема гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага (<i>ст. 177 Цивільного кодексу України</i>); – об'єкти цивільних прав можуть вільно відчужуватися або переходити від однієї особи до іншої в порядку правонаступництва чи спадкування або іншим чином, якщо вони не вилучені з цивільного обороту, або не обмежені в обороті, або не є невід'ємними від фізичної чи юридичної особи (<i>ч. 1 ст. 178 Цивільного кодексу України</i>); – річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки (<i>ч. 1 ст. 179 ЦК України</i>). Тварини є особливим об'єктом цивільних прав. На них поширюється правовий режим речі, крім випадків, встановлених законом. Тварини, занесені до Червоної книги України, можуть бути предметом цивільного обороту лише у випадках та порядку, встановлених законом (Закон України «Про Червону книгу України» № 3055-III прийнято 07.02.2002); – майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Майнові права є неспоживною річчю. Майнові права визнаються речовими правами (<i>ст. 190 Цивільного кодексу України</i>); – певні інші права та інтереси, що складають активи, наприклад, борги, можуть також вважатися «майновими правами» і, відповідно, «майном» у розумінні цього положення (<i>Справа «Сук проти України» (Заява № 10972/05). Офіційний вісник України. 2012. № 29. 23 квітн. С. 150</i>). У юридичній літературі слушно зазначають, що, як і поняття «цивільні права і обов'язки», концепція майна в розумінні ст. 1 Першого Протоколу до Європейської конвенції з прав людини має автономне значення, тобто не обмежується власністю на матеріальні речі та не залежить від формальної класифікації у внутрішньому праві: певні інші права та інтереси, що становлять активи, також можуть вважатися «правом власності»,

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	відповідно законодавства про теплопостачання, на поточних рахунках із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами, на поточних рахунках із спеціальним режимом використання для кредитних коштів, відкритих відповідно до законодавства про теплопостачання та про про питну воду, питне водопостачання і водовиведення, на спеціальному рахунку експлуатуючої організації (оператора) відповідно до законодавства про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки, на кошти на інших рахунках боржника, накладення арешту та/або звернення стягнення на які заборонено законом. Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються та зараховуються на відповідні рахунки органів державної виконавчої служби, приватного виконавця не пізніше наступного робочого дня після вилучення, про що складається акт. На кошти та інші цінності боржника, що перебувають на рахунках та на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт не піз-	а відтак і «майном» (наприклад, банківські внески («Гайдук та інші проти України»), частка у пен сійному фонді («Мюллер проти Австрії»), патенти, гудвіл, інше «майно», що «становить економічну цінність», зокрема необхідні для здійснення підприємницької діяльності дозволи чи ліцензії (справа «Тре Тракторер Актіболаг проти Швеції») (<i>Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. С. 56–59</i>); – цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам (ч. 1 ст. 3 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 23.02.2006); – корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами (ч. 1 ст. 167 Господарського кодексу України). Водночас варто додати, що звернення стягнення здійснюється на акції як цінні папери або на частку у статутному капіталі юридичної особи, залежно від її організаційно-правової форми; – майновими правами інтелектуальної власності є: право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, зокрема забороняти таке використання; інші майнові права інтелектуальної влас-
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	відповідно законодавства про теплопостачання, на поточних рахунках із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків за інвестиційними програмами, на поточних рахунках із спеціальним режимом використання для кредитних коштів, відкритих відповідно до законодавства про теплопостачання та про про питну воду, питне водопостачання і водовиведення, на спеціальному рахунку експлуатуючої організації (оператора) відповідно до законодавства про впорядкування питань, пов'язаних із забезпеченням ядерної безпеки, на кошти на інших рахунках боржника, накладення арешту та/або звернення стягнення на які заборонено законом. Готівкові кошти, виявлені у боржника, вилучаються та зараховуються на відповідні рахунки органів державної виконавчої служби, приватного виконавця не пізніше наступного робочого дня після вилучення, про що складається акт. На кошти та інші цінності боржника, що перебувають на рахунках та на зберіганні у банках чи інших фінансових установах, на рахунках у цінних паперах у депозитарних установах, накладається арешт не піз-	а відтак і «майном» (наприклад, банківські внески («Гайдук та інші проти України»), частка у пен сійному фонді («Мюллер проти Австрії»), патенти, гудвіл, інше «майно», що «становить економічну цінність», зокрема необхідні для здійснення підприємницької діяльності дозволи чи ліцензії (справа «Тре Тракторер Актіболаг проти Швеції») (<i>Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. С. 56–59</i>); – цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам (ч. 1 ст. 3 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480-IV від 23.02.2006); – корпоративні права – це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами (ч. 1 ст. 167 Господарського кодексу України). Водночас варто додати, що звернення стягнення здійснюється на акції як цінні папери або на частку у статутному капіталі юридичної особи, залежно від її організаційно-правової форми; – майновими правами інтелектуальної власності є: право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, зокрема забороняти таке використання; інші майнові права інтелектуальної влас-

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	ніше наступного робочого дня після їх виявлення. Арешт поширюється також на кошти на рахунках, відкритих після винесення постанови про накладення арешту. У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення невідкладно звертається також на належне боржнику інше майно, крім майна, на яке згідно із законом не може бути накладено стягнення. Звернення стягнення на майно боржника не зупиняє звернення стягнення на кошти боржника. Боржник має право запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати наперед. Черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем. Стягнення на майно боржника звертається в розмірі та обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом, з урахуванням стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця. У разі якщо боржник володіє майном разом з іншими особами, стягнення звертається на	ності, встановлені законом. Законом можуть бути встановлені винятки та обмеження в майнових правах інтелектуальної власності за умови, що такі обмеження та винятки не створюють суттєвих перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності та здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав. Майнові права інтелектуальної власності можуть відповідно до закону бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах (<i>ст. 424 Цивільного кодексу України</i>); – законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України – гривня. Іноземна валюта може використовуватися в Україні у випадках і в порядку, встановлених законом (<i>ст. 192 Цивільного кодексу України</i>); – національна валюта (гривня) – це: а) грошові знаки грошової одиниці України – гривні у вигляді банкнот, монет, у тому числі обігових, пам'ятних та ювілейних монет, і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу; б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у гривні; в) електронні гроші, номіновані у гривні (<i>Закон України «Про валюту і валютні операції» № 2473-VIII від 21.06.2018</i>); – за договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором (<i>ч. 1 ст. 1058 Цивільного кодексу України</i>); – вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, які передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	ніше наступного робочого дня після їх виявлення. Арешт поширюється також на кошти на рахунках, відкритих після винесення постанови про накладення арешту. У разі відсутності у боржника коштів та інших цінностей, достатніх для задоволення вимог стягувача, стягнення невідкладно звертається також на належне боржнику інше майно, крім майна, на яке згідно із законом не може бути накладено стягнення. Звернення стягнення на майно боржника не зупиняє звернення стягнення на кошти боржника. Боржник має право запропонувати види майна чи предмети, які необхідно реалізувати наперед. Черговість стягнення на кошти та інше майно боржника остаточно визначається виконавцем. Стягнення на майно боржника звертається в розмірі та обсязі, необхідних для виконання за виконавчим документом, з урахуванням стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів, накладених на боржника під час виконавчого провадження, основної винагороди приватного виконавця. У разі якщо боржник володіє майном разом з іншими особами, стягнення звертається на	ності, встановлені законом. Законом можуть бути встановлені винятки та обмеження в майнових правах інтелектуальної власності за умови, що такі обмеження та винятки не створюють суттєвих перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності та здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав. Майнові права інтелектуальної власності можуть відповідно до закону бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах (<i>ст. 424 Цивільного кодексу України</i>); – законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України – гривня. Іноземна валюта може використовуватися в Україні у випадках і в порядку, встановлених законом (<i>ст. 192 Цивільного кодексу України</i>); – національна валюта (гривня) – це: а) грошові знаки грошової одиниці України – гривні у вигляді банкнот, монет, у тому числі обігових, пам'ятних та ювілейних монет, і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу; б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у гривні; в) електронні гроші, номіновані у гривні (<i>Закон України «Про валюту і валютні операції» № 2473-VIII від 21.06.2018</i>); – за договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором (<i>ч. 1 ст. 1058 Цивільного кодексу України</i>); – вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, які передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	його частку, що визнається судом за поданням виконавця. У разі якщо сума, що підлягає стягненню за виконавчим провадженням, не перевищує 20 розмірів мінімальної заробітної плати, звернення стягнення на єдине житло боржника та земельну ділянку, на якій розташоване таке житло, не здійснюється. У такому разі виконавець зобов'язаний вжити заходів для виконання рішення за рахунок іншого майна боржника. Виконавець проводить перевірку майнового стану боржника у 10-денний строк з дня відкриття виконавчого провадження. Надалі така перевірка проводиться виконавцем не рідше ніж один раз на два тижні – щодо виявлення рахунків боржника, не рідше ніж один раз на три місяці – щодо виявлення нерухомого та рухомого майна боржника та його майнових прав, отримання інформації про доходи боржника. Відповідно до ст. 53 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, виконавець має право звернути стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб, а також на майно та кошти, що належать боржнику від інших осіб.	або без зазначення такого строку під визначений процент (дохід) і підлягають поверненню клієнту відповідно до законодавства України та умов договору. До вкладних (депозитних) рахунків також належать пенсійні депозитні рахунки, що відкриваються фізичним особам відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» для накопичення заощаджень на виплату пенсії (Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів, затверджена Постановою Правління НБУ № 492 від 12.11.2003); – грошові кошти можуть бути списані з рахунка клієнта без його розпорядження на підставі рішення суду, а також у випадках, встановлених законом, договором між банком і клієнтом або умовами обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку (ч. 2 ст. 1071 Цивільного кодексу України); – банк виконує розрахункові документи відповідно до черговості їх надходження та виключно в межах залишку грошових коштів на рахунку клієнта, якщо інше не встановлено договором між банком і клієнтом. У разі одночасного надходження до банку кількох розрахункових документів, на підставі яких здійснюється списання грошових коштів, банк списує кошти з рахунку клієнта у такій послідовності: 1) по-перше, списуються грошові кошти на підставі рішення суду для задоволення вимог про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, а також вимог про стягнення аліментів; 2) по-друге, списуються грошові кошти на підставі рішення суду для розрахунків щодо виплати вихідної допомоги та оплати праці особам, які працюють за трудовим договором (контрактом), а також виплати за авторським договором; 3) по-третє, списуються грошові кошти на підставі інших рішень суду; 4) по-четверте, списуються грошові кошти за розрахунковими документами, що передбачають платежі до бюджету;

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА	Зазначені особи зобов'язані подати на запит виконавця у визначений ним строк відомості про належне боржнику майно, що перебуває у них, та майно чи кошти, які вони повинні передати боржнику. Після надходження відомостей про наявність майна боржника виконавець проводить опис такого майна, накладає на нього арешт, вилучає його і реалізує в установленому цим Законом порядку. Якщо особа, в якій перебуває майно боржника, перешкоджає виконавцю у вилученні такого майна, воно вилучається виконавцем у примусовому порядку. Готівка та майно, що належать боржнику від інших осіб, вилучаються виконавцем у таких осіб у присутності понятних. На належні боржникові у разі передачі від інших осіб кошти, що перебувають на рахунках у банках та інших фінансових установах, стягнення звертається виконавцем на підставі ухвали суду в порядку, встановленому цим Законом. За ухилення від виконання розпоряджень виконавця особа, в якій перебуває майно боржника, несе відповідальність відповідно до закону.	5) по-п'яте, списуються грошові кошти за іншими розрахунковими документами в порядку їх послідовного надходження. У разі одночасного надходження до банку розрахункового документа, наданого відповідно до умов обтяження, предметом якого є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, та іншого розрахункового документа, на підставі якого здійснюється списання грошових коштів, банк списує кошти з рахунка клієнта позачергово за розрахунковим документом, наданим відповідно до умов такого обтяження. У разі одночасного надходження до банку декількох розрахункових документів, наданих відповідно до умов обтяжень, предметом яких є майнові права на грошові кошти, що знаходяться на банківському рахунку, банк списує кошти з рахунка клієнта за такими розрахунковими документами згідно з пріоритетом відповідних обтяжень. У разі відсутності (недостатності) грошових коштів на рахунку клієнта банк не веде обліку розрахункових документів, якщо інше не встановлено договором між банком і клієнтом (ст. 1072 Цивільного кодексу України); – стягнення не може бути звернено на такі виплати:
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА		1) вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника; 2) компенсацію працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості чи службовим відрядженням; 3) польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних; 4) матеріальну допомогу особам, які втратили право на допомогу з безробіття; 5) допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами; 6) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини; 7) допомогу при усиновленні дитини; 8) допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; 9) допомогу на дітей самотнім матерям; 10) допомогу особам, зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16 років, по догляду за дитиною з інвалідністю,

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА		по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, а також на іншу допомогу на дітей, передбачену законом; 11) допомогу на лікування; 12) допомогу на поховання; 13) щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства громадян, які проживають на території, що зазнала радіоактивного забруднення; 14) дотації на обіди, придбання путівок до санаторіїв і будинків відпочинку за рахунок фонду споживання. Стягнення не здійснюється також із сум: 1) неоподаткованого розміру матеріальної допомоги; 2) грошової компенсації за видане обмундирування і натуральне постачання; 3) вихідної допомоги в разі звільнення (виходу у відставку) з військової служби, служби в поліції та Державної кримінально-виконавчої служби України, а також грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та в інших випадках, передбачених законом; 4) одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві; 5) грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування (ортезування) учасника антитерористичної операції, учасника здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, які втратили функціональні можливості кінцівок, благодійної допомоги, отриманої зазначеними особами, незалежно від її розміру та джерела походження (ст. 73 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016); – стягнення за виконавчими документами не може бути також звернено
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА		

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА		на таке майно, що належить боржникові – фізичній особі на праві власності або є його часткою у спільній власності, необхідне для боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні (крім майна та речей, що належать до предметів мистецтва, колекціонування та антикваріату, дорогоцінних металів та дорогоцінного, напівдорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення в сировині, необробленому та обробленому вигляді (виробах): 1. Предмети щоденного побутового особистого вжитку для задоволення щоденних фізіологічних та гігієнічних потреб (посуд, постільна білизна, засоби гігієни), речі індивідуального користування (одяг, взуття, всі дитячі речі). 2. Лікарські засоби, окуляри та інші вироби медичного призначення, необхідні боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, за медичними показаннями. 3. Меблі – по одному ліжку та стільцю на кожну особу, один стіл, одна шафа на сім'ю. 4. Один холодильник на сім'ю. 5. Один телевізор, персональний комп'ютер на сім'ю, один мобільний телефон – на кожну особу. 6. Запас питної води, продукти харчування, необхідні для особистого споживання боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, – з розрахунку на три місяці або гроші, необхідні для придбання запасів питної води та продуктів харчування для боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні, – з розрахунку трикратного розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день звернення стягнення, на кожну особу. 7. Майно, необхідне для відправлення релігійних культів та ритуальних обрядів боржником, членами його сім'ї та особами, які перебувають на його утриманні, професійних занять боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні, якщо воно є єдиним джерелом доходу таких осіб, знаряддя особистої кустарної і ремісничої праці, книги. 8. Паливо, необхідне боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають
ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА		на таке майно, що належить боржникові – фізичній особі на праві власності або є його часткою у спільній власності, необхідне для боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні (крім майна та речей, що належать до предметів мистецтва, колекціонування та антикваріату, дорогоцінних металів та дорогоцінного, напівдорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення в сировині, необробленому та обробленому вигляді (виробах): 1. Предмети щоденного побутового особистого вжитку для задоволення щоденних фізіологічних та гігієнічних потреб (посуд, постільна білизна, засоби гігієни), речі індивідуального користування (одяг, взуття, всі дитячі речі). 2. Лікарські засоби, окуляри та інші вироби медичного призначення, необхідні боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, за медичними показаннями. 3. Меблі – по одному ліжку та стільцю на кожну особу, один стіл, одна шафа на сім'ю. 4. Один холодильник на сім'ю. 5. Один телевізор, персональний комп'ютер на сім'ю, один мобільний телефон – на кожну особу. 6. Запас питної води, продукти харчування, необхідні для особистого споживання боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають на його утриманні, – з розрахунку на три місяці або гроші, необхідні для придбання запасів питної води та продуктів харчування для боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні, – з розрахунку трикратного розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день звернення стягнення, на кожну особу. 7. Майно, необхідне для відправлення релігійних культів та ритуальних обрядів боржником, членами його сім'ї та особами, які перебувають на його утриманні, професійних занять боржника, членів його сім'ї та осіб, які перебувають на його утриманні, якщо воно є єдиним джерелом доходу таких осіб, знаряддя особистої кустарної і ремісничої праці, книги. 8. Паливо, необхідне боржникові, членам його сім'ї та особам, які перебувають

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОКРЕМІ ВИДИ ІНШОГО МАЙНА		на його утриманні, для приготування щоденної їжі та опалення (протягом опалювального сезону) житлового приміщення. 9. Використовувані для цілей, не пов'язаних із провадженням підприємницької діяльності, племінна, молочна і робоча худоба (по одній одиниці), кролики (дві пари), птиця (п'ять штук), корми, необхідні для їхнього утримання до вигоду на пасовища. 10. Насіння, необхідне для чергового посіву, та незібраний урожай – в осіб, які займаються індивідуальним сільським господарством (крім земельних ділянок, на які накладено стягнення). 11. Сільськогосподарський інвентар – в осіб, які займаються індивідуальним сільським господарством. 12. Технічні та інші засоби реабілітації, що забезпечують компенсацію або усунення стійких обмежень життєдіяльності людей з інвалідністю та інших категорій осіб, автомобіль, яким відповідно до закону за медичними показаннями забезпечена людина з інвалідністю безоплатно або на пільгових умовах. 13. Призи, державні нагороди, почесні та пам'ятні знаки, якими нагороджений боржник (<i>Додаток до Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016</i>).
ГРОШОВІ КОШТИ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	<i>Відповідно до ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016</i>, у разі якщо кошти боржника в іноземній валюті розміщені на рахунках, внесках або на зберіганні у банку чи іншій фінансовій установі, які мають право на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх продати протягом семи робочих днів іноземну валюту в сумі, необхідній для погашення боргу.	– види майна, що вважаються валютними цінностями, та порядок вчинення правочинів з ними встановлюються законом (<i>ст. 193 Цивільного кодексу України</i>); – правові засади здійснення валютних операцій, валютного регулювання та валютного нагляду, права та обов'язки суб'єктів валютних операцій і уповноважених установ, відповідальність за порушення ними валютного законодавства встановлені <i>Законом України «Про валюту і валютні операції» № 2473-VIII від 21.06.2018</i>. Іноземна валюта – це: а) грошові знаки грошових одиниць іноземних держав у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави або групи іноземних держав, а також вилучені або такі, що вилучаються з обігу,

ГРОШОВИ КОШТИ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	У разі якщо такі кошти розміщені в банку або іншій фінансовій установі, які не мають права на продаж іноземної валюти на внутрішньому валютному ринку, виконавець зобов'язує їх перерахувати протягом семи робочих днів такі кошти до банку або іншої фінансової установи за вибором виконавця, що має таке право, для їх реалізації відповідно до частини першої цієї статті. У разі обчислення суми боргу в іноземній валюті виконавець у результаті виявлення у боржника коштів у відповідній валюті стягує такі кошти на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця для їх подальшого перерахування стягувачу. У разі виявлення коштів у гривнях чи іншій валюті виконавець за правилами, встановленими частинами першою і другою цієї статті, дає доручення про купівлю відповідної валюти та перерахування її на валютний рахунок органу державної виконавчої служби, а приватний виконавець – на відповідний рахунок приватного виконавця. Кошти виконавчого збору, стягнуті під час виконання рішення про стягнення коштів в	але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу; б) кошти на рахунках у банках та інших фінансових установах, виражені у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях (зокрема у спеціальних правах запозичення), що належать до виплати в іноземній валюті; в) електронні гроші, номіновані у грошових одиницях іноземних держав та (або) банківських металах.
ГРОШОВИ КОШТИ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ		

ГРОШОВІ КОШТИ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	іноземній валюті, відповідно до цієї статті підлягають валютообмінній фінансовій операції, а одержані після цього кошти у гривнях зараховуються до Державного бюджету України. Витрати у зв'язку з валютообмінними фінансовими операціями та інші витрати, пов'язані з перерахуванням коштів, покладаються на боржника.	
ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОГО МАЙНА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ	<i>Відповідно до ст. 50 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016,</i> звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна здійснюється у разі відсутності в боржника достатніх коштів чи рухомого майна. Водночас насамперед звертається стягнення на окрему від будинку земельну ділянку, інше приміщення, що належать боржнику. В останню чергу звертається стягнення на житловий будинок чи квартиру, в якому фактично проживає боржник. Разом із житловим будинком стягнення звертається також на прилеглу земельну ділянку, що належить боржнику. У разі звернення стягнення на об'єкт нерухомого майна виконавець здійснює в установленому законом порядку заходи щодо з'ясування належності	- людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою (ст. 24 Цивільного кодексу України); - до нерухомих речей (нерухоме майно, нерухомість) належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення. Режим нерухомої речі може бути поширений законом на повітряні та морські судна, судна внутрішнього плавання, космічні об'єкти, а також інші речі, права на які підлягають державній реєстрації. Рухомими речами є речі, які можна вільно переміщувати у просторі (ст. 181 Цивільного кодексу України); - до завершення будівництва (створення майна) особа вважається власником матеріалів, обладнання тощо, які були використані в процесі цього будівництва (створення майна). У разі необхідності особа, може укласти договір щодо об'єкта незавершеного будівництва після проведення державної реєстрації права власності на нього відповідно до закону (ч. 3 ст. 331 Цивільного кодексу України); - передача в іпотеку об'єктів незавершеного будівництва здійснюється шляхом передачі в іпотеку прав на земельну ділянку, на якій розташований об'єкт незавершеного будівництва, об'єктів незавершеного будівництва та майнових прав на них (ст. 16 Закону України «Про іпотеку» № 898-IV від 05.06.2003); - право власності та інші речові права на нерухомі речі, обтяження цих прав,
ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОГО МАЙНА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ		

ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОГО МАЙНА ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАСТАВІ МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАСТАВІ	документації на майно, виконавчий документ повертається стягувачу, за умови що відсутнє інше майно у боржника, на яке можливо звернути стягнення. <i>Відповідно до ст. 51 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, для задоволення вимог стя-</i>	їх знецінення та зміни призначення, а саме: житлові будинки, будівлі, споруди, а також їх окремі частини, квартири, житлові та нежитлові приміщення. Якщо законодавством передбачено прийняття в експлуатацію нерухомого майна, державна реєстрація прав на таке майно проводиться після прийняття його в експлуатацію в установленому законодавством порядку, крім випадків, передбачених законом (зокрема, йдеться про об'єкти нерухомого майна, що були закінчені будівництвом до 5 серпня 1992 року та розташовані на територіях сільських, селищних, міських рад, якими відповідно до законодавства здійснювалося ведення погосподарського обліку). Право власності на житловий будинок, будівлю, споруду, а також їх окремі частини може бути зареєстровано незалежно від того, чи зареєстровано право власності чи інше речове право на земельну ділянку, на якій вони розташовані. Право власності на квартиру, житлове та нежитлове приміщення може бути зареєстровано незалежно від того, чи зареєстровано право власності на житловий будинок, будівлю, споруду, а також їх окремі частини, в яких вони розташовані (<i>ст. 5 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» № 1952-IV від 01.07.2004</i>). - через заставу кредитор (заставодержатель) має право у разі невиконання боржником (заставадавцем) зобов'язання, забезпеченого заставою, одержати задоволення за рахунок заставленого майна переважно перед іншими кредиторами цього боржника, якщо інше не встановлено законом (право застави). Заставою може бути забезпечена вимога, яка може виникнути в майбутньому (<i>ст. 572 Цивільного кодексу України</i>); - іпотекою є застава нерухомого майна, що залишається у володінні заставадавця або третьої особи; закладом є застава рухомого майна, що передається у володіння заставадержателя або за його наказом - у володіння третій особі (<i>ст. 575 Цивільного кодексу України</i>); - виконання господарських зобов'язань забезпечується заходами захисту

МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАСТАВІ	гувачів, які не є заставодержателями, стягнення на заставлене майно боржника може бути звернено у разі, якщо: 1) право застави виникло після ухвалення судом рішення про стягнення з боржника коштів; 2) вартість предмета застави перевищує розмір заборгованості боржника заставодержателю; 3) наявна письмова згода заставодержателя. У разі якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог стягувача – заставодержателя за виконавчим документом, на підставі якого звернено стягнення на заставлене майно, виконавче провадження підлягає закінченню. Про звернення стягнення на заставлене майно для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, виконавець повідомляє заставодержателя не пізніше наступного дня після накладення арешту на майно або коли йому стало відомо, що арештоване майно боржника перебуває в заставі. Реалізація заставленого майна здійснюється в порядку, встановленому Законом. За рахунок коштів, що надійшли від реалізації заставленого	прав та відповідальності учасників господарських відносин, передбаченими Господарським кодексом України та іншими законами. За погодженням сторін можуть застосовуватися передбачені законом або такі, що йому не суперечать, види забезпечення виконання зобов'язань, які звичайно застосовуються у господарському (діловому) обігу. До відносин щодо забезпечення виконання зобов'язань учасників господарських відносин застосовуються відповідні положення Цивільного кодексу України (ст. 199 Господарського кодексу України); – предметом застави можуть бути майно та майнові права. Предметом застави може бути майно, яке відповідно до законодавства України може бути відчужено заставодавцем та на яке може бути звернено стягнення. Предметом застави може бути майно, яке стане власністю заставодавці після укладення договору застави, зокрема продукція, плоди та інші прибутки (майбутній урожай, приплід худоби тощо), якщо це передбачено договором. Предметом застави не можуть бути: культурні цінності, що є об'єктами права державної чи комунальної власності і занесені або підлягають занесенню до Державного реєстру національного культурного надбання; пам'ятки культурної спадщини, занесені до Переліку пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації. Предметом застави не можуть бути вимоги, які мають особистий характер, а також інші вимоги, застава яких забороняється законом. Предметом застави не можуть бути об'єкти державної власності, приватизація яких заборонена законодавчими актами, а також майнові комплекси державних підприємств та їх структурних підрозділів, що знаходяться у процесі корпоратизації. Предметом застави підприємств державної форми власності, приватизація яких заборонена законодавчими актами, та їх структурних підрозділів, що знаходяться в процесі корпоратизації, можуть бути їх товари в обороті або в переробці. Предметом застави не можуть бути гуртожитки як об'єкти нерухомого майна, житлові комплекси та/або їх частини, на які поширюється дія Закону України «Про
МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАСТАВІ		

МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАСТАВІ	майна, здійснюються передбачені Законом України «Про виконавче провадження» відрахування, після чого кошти перераховуються заставодержателю та стягується виконавчий збір. Якщо заставадержатель не є стягувачем у виконавчому провадженні, йому виплачуються кошти після належного підтвердження права на заставлене майно. У разі задоволення в повному обсязі вимог заставодержателя залишок коштів використовується для задоволення вимог інших стягувачів у порядку, встановленому Законом. Спори, що виникають під час виконавчого провадження щодо звернення стягнення на заставлене майно, вирішуються судом. Примусове звернення стягнення на предмет іпотеки здійснюється виконавцем з урахуванням положень Закону України «Про іпотеку».	забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» (ст. 4 Закону України «Про заставу» № 2654-XII від 02.10.92); – звернення стягнення на предмет іпотеки здійснюється на підставі рішення суду, виконавчого напису нотаріуса або згідно з договором про задоволення вимог іпотекодержателя. Звернення стягнення на майно, що є предметом іпотеки і належить державному чи комунальному підприємству або підприємству, більш як 50 % акцій (часток, паїв) якого перебуває у державній власності, здійснюється на підставі рішення суду. Якщо предметом іпотеки є два або більше об'єкти нерухомого майна, стягнення звертається в обсязі, необхідному для повного задоволення вимог іпотекодержателя. Якщо предметом іпотеки є об'єкти, які належать різним особам, та задоволення отримується за рахунок частини переданого в іпотеку майна, ті іпотекодавці, на майно яких було звернено стягнення, мають право на пропорційне відшкодування від іпотекодавців, на майно яких не зверталось стягнення, і набувають прав іпотекодержателя на частину майна, на яку не було звернено стягнення, для забезпечення такого відшкодування (ст. 33 Закону України «Про іпотеку» № 898-IV від 05.06.2003).
МАЙНО, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАСТАВІ	<i>Відповідно до ст. 52 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016</i>, виконавець звертає стягнення на кошти боржника – юридичної особи, що перебувають у касах або інших сховищах боржника – юридичної особи, у банках або інших фінансових установах, у порядку, встановленому Законом.	– суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. Суб'єктами господарювання є: 1) господарські організації – юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші
ГРОШОВІ КОШТИ ТА МАЙНО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЧИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	<i>Відповідно до ст. 52 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016</i>, виконавець звертає стягнення на кошти боржника – юридичної особи, що перебувають у касах або інших сховищах боржника – юридичної особи, у банках або інших фінансових установах, у порядку, встановленому Законом.	– суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством. Суб'єктами господарювання є: 1) господарські організації – юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші

ГРОЩОВІ КОШТИ ТА МАЙНО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЧИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	Інформацію про наявні у боржника рахунки виконавець отримує в податкових органах, інших державних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, які зобов'язані надати йому інформацію невідкладно, але не пізніше ніж у триденний строк, а також за повідомленнями стягувача.	юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку; 2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці (<i>ст. 55 Господарського кодексу України</i>);
	Виконавець може звернути стягнення на кошти боржника – юридичної особи, розміщені на його рахунках і на рахунках, відкритих боржником – юридичною особою через свої філії, представництва та інші відокремлені підрозділи.	– основу правового режиму майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, становлять право власності та інші речові права - право господарського відання, право оперативного управління. Господарська діяльність може здійснюватися також на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо), передбачених Цивільним кодексом України. Майно суб'єктів господарювання може бути закріплено на іншому праві відповідно до умов договору з власником майна (<i>ст. 133 Господарського кодексу України</i>);
ГРОЩОВІ КОШТИ ТА МАЙНО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЧИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	Не підлягають арешту в порядку, встановленому Законом, кошти, що перебувають на рахунках із спеціальним режимом використання, спеціальних та інших рахунках, звернення стягнення на які заборонено законом. Банк, інша фінансова установа, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у разі надходження постанови виконавця про арешт коштів, що знаходяться на таких рахунках, зобов'язані повідомити виконавця про цільове призначення рахунку та повернути постанову виконав-	– юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку. Юридична особа може бути створена шляхом об'єднання осіб та (або) майна. Юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права. Юридичні особи можуть створюватися у формі товариств, установ та в інших формах, встановлених законом (<i>ст. 80 Цивільного кодексу України</i>); – товариства, які здійснюють підприємницьку діяльність з метою одержання прибутку та наступного його розподілу між учасниками (підприємницькі товариства), можуть бути створені лише як господарські товариства (повне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерне товариство) або виробничі кооперативи (<i>ст. 84 Цивільного кодексу України</i>); – непідприємницькими товариствами є товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками (<i>ст. 85 Цивільного кодексу України</i>); – підприємство є єдиним майновим комплексом, що використовується для здійснення підприємницької діяльності.

ГРОШОВІ КОШТИ ТА МАЙНО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЧИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ- ПІДПРИЄМЦЯ	ця без виконання в частині арешту коштів, що знаходяться на таких рахунках. У разі якщо після накладення виконавцем арешту на кошти боржника – юридичної особи у банках чи інших фінансових установах боржник умисно не виконує судового рішення і відкриває нові рахунки в банках чи інших фінансових установах, виконавець надсилає відповідним правоохоронним органам матеріали для притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності. У разі відсутності у боржника – юридичної особи коштів в обсязі, необхідному для покриття заборгованості, стягнення звертається на інше майно, належне такому боржникові або закріплене за ним, у тому числі на майно, що обліковується на окремому балансі філії, представництва та іншого відокремленого підрозділу боржника – юридичної особи (крім майна, вилученого з цивільного обороту, або обмежено оборотоздатного майна, майна, на яке не може бути звернено стягнення), незалежно від того, хто фактично використує таке майно. У разі якщо на зазначене вище майно накладатиметься арешт, воно реалізується в такій черговості:	До складу підприємства як єдиного майнового комплексу входять усі види майна, призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо інше не встановлено договором або законом. Підприємство або його частина можуть бути об'єктом купівлі-продажу, застави, оренди та інших правочинів (<i>ст. 191 Цивільного кодексу України</i>). Своєю чергою, положення ч. 3 ст. 191 Цивільного кодексу України щодо визнання підприємства як єдиного майнового комплексу нерухомістю виключено на підставі норм Кодексу України з процедур банкрутства; – право на здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом, має фізична особа з повною цивільною дієздатністю (<i>ч. 1 ст. 50 Цивільного кодексу України</i>); – до підприємницької діяльності фізичних осіб застосовуються нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не випливає із суті відносин (<i>ст. 51 Цивільного кодексу України</i>); – фізична особа-підприємець відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм майном, крім майна, на яке згідно із законом не може бути звернено стягнення; фізична особа-підприємець, яка перебуває у шлюбі, відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм особистим майном і часткою у праві спільної сумісної власності подружжя, яка належатиме їй при поділі цього майна (<i>ст. 52 Цивільного кодексу України</i>); – виконавець має право звернутися за інформацією про дебіторську заборгованість боржника до податкових органів. Податкові органи зобов'язані протягом трьох робочих днів з дня одержання відповідної вимоги виконавця надати виконавцю необхідні документи та інформацію (<i>ст. 54 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016</i>).

ГРОШОВІ КОШТИ ТА МАЙНО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЧИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	1) майно, що безпосередньо не використовується у виробництві (предмети інтер'єру офісів, готова продукція та товари тощо); 2) об'єкти нерухомого майна, верстати, обладнання, інші основні засоби, а також сировина і матеріали, призначені для використання у виробництві. Звернення стягнення на кошти та інше майно фізичних осіб-підприємців здійснюється за такими ж правилами.	
ЧАСТКА УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ЧИ ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	<i>Відповідно до ст. 53-1 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016,</i> особливості звернення стягнення на частку (частину частки) учасника товариства з обмеженою відповідальністю та учасника товариства з додатковою відповідальністю визначаються Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».	– звернення стягнення на частку учасника товариства здійснюється на виконання виконавчого документа про стягнення з учасника грошових коштів або на підставі виконавчого документа про звернення стягнення на частку майнового поручителя, яка передана у заставу в забезпечення зобов'язання іншої особи. Виконавець повідомляє товариство про намір звернути стягнення на частку учасника товариства (боржника) та надсилає постанову про накладення арешту на частку. Товариство повинне протягом 30 днів з дня одержання такого повідомлення надати відомості, необхідні для розрахунку вартості частки боржника. З дня одержання такого повідомлення, товариство зобов'язане надавати виконавцю та боржнику доступ до документів фінансової звітності, інших документів, необхідних для визначення вартості частки боржника. Протягом 15 днів з дня закінчення 30-денного строку, виконавець здійснює розрахунок вартості частки боржника, виходячи з ринкової вартості сукупності всіх часток учасників товариства, пропорційно до розміру частки такого учасника станом на день, що передував накладенню арешту на частку. Виконавець пропонує іншим учасникам товариства (крім тих, які письмово відмовилися від свого переважного права щодо

ЧАСТКА УЧАСНИ- КТА ТОВАРИ- СТВА З ОБМЕ- ЖЕНОЮ ВІД- ПОВІДАЛЬ- НІСТЮ ЧИ ТО- ВАРИСТВА З ДОДАТКО- ВОЮ ВІДПОВІ- ДАЛЬНІСТЮ	частки) придбати частку з метою забезпечення можливості реалізації переважних прав інших учасників товариства. Покупець повинен сплатити вартість частки протягом 10 днів з дня укладення договору купівлі-продажу. Виконавець передає частку покупцю протягом 10 днів з дня надходження оплати. Якщо відповідна оплата не буде здійснена у встановлений строк, договір купівлі-продажу вважається розірваним. Якщо товариство не виконає своїх обов'язків, або учасники товариства не скористаються правом на придбання частки, або якщо договір купівлі-продажу вважатиметься розірваним, частка передається на реалізацію на аукціоні в загальному порядку (ст. 22 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» № 2275-VIII від 06.02.2018); – суд касаційної інстанції у Постанові від 16.09.2015 (<i>Постанова ВГС України від 16.09.2015, судова справа № 914/1876/14. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/50907857</i>) зауважив, що, враховуючи, що приватне підприємство, яке створене кількома особами, його статутний фонд розподілений на частки між засновниками, то за всіма ознаками, таке підприємство відноситься до господарських товариств, а тому, при вирішенні відповідного спору застосував норми, що регулюють діяльність господарських товариств. Підтвердженням такого висновку суд вбачав також в абз. 5 ч. 3.1 Рішення Конституційного Суду України від 05.02.2013 р. №1-рп/2013 (<i>Рішення Конституційного Суду України від 05.02.2013 №1-рп/2013 // Право України. Головні документи країни. URL: http://pravo.ligazakon.ua/document/view/KS13005?edition=2013_02_05</i>), відповідно до якого «...статутний (складений) капітал є однією з юридичних ознак господарського товариства»; – статутний капітал та майно приватного підприємства є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя (<i>Рішення Конституційного Суду України № 17-рп/2012 від 19.09.2012 у справі № 1-8/2012</i>);

ЧАСТКА УЧАСНИКА ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕ- НОЮ ВІДПО- ВІДАЛЬНОСТЮ ЧИ ТОВАРИ- СТВА З ДОДАТ- КОВОЮ ВІД- ПОВІДАЛЬ- НІСТЮ		– суд касаційної інстанції, при розгляді однієї із справ, вирішуючи питання щодо того чи виступають корпоративні права в товаристві з обмеженою відповідальністю об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, зазначив, що «апеляційний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін та не врахував, що відповідно до рішення Конституційного суду України від 19.09.2012 р. № 17-рп/2012 статутний капітал та майно приватного підприємства є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя» (<i>Ухвала ВСС України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 13.03.2013, судова справа № 6-45035св12. URL: http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/30204374</i>).

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Які особливості звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб?
2. Який порядок звернення стягнення на нерухоме майно боржника?
3. У якому порядку здійснюється накладення арешту на майно боржника?
4. Які підстави та порядок зняття арешту з майна.
5. Який порядок примусової реалізації майна.
6. Які особливості звернення стягнення на кошти боржника – юридичної особи.
7. Хто має право здійснювати професійну оціночну діяльність?
8. Чи обмежений арешт, накладений виконавцем на майно боржника, певним строком?
9. Чи можлива передача арештованого майна на зберігання стягувачеві?
10. У якому обсязі здійснюється звернення стягнення на майно боржника?
11. Які суб'єкти уповноважені здійснювати оцінку майна боржника та в яких випадках?
12. Які способи захисту третіх осіб, права яких порушено арештом майна?
13. Перелічіть особливості звернення стягнення на нерухомість.
14. У чому полягає оцінка майна?
15. Яким способом та протягом яких строків здійснюється примусова реалізація майна боржника?

Глава 6

Звернення стягнення на доходи фізичної особи

6.1. Звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника

Підстави звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника

Звернення стягнення на грошові кошти боржника	Захід примусового виконання рішень і його слід розглядати, як комплекс послідовно вчинюваних процесуальних дій виконавців, які вчиняються з метою забезпечення реального виконання рішення, шляхом застосування примусових заходів до боржника, який ухиляється від виконання рішення. Законом України «Про виконавче провадження» передбачено, що при зверненні стягнення на майно, насамперед звертається стягнення на кошти боржника у національній та іноземній валютах, інші цінності, зокрема на кошти на рахунках боржника у банках та інших фінансових установах. Звернення стягнення на безготівкові кошти на відміну від готівкових коштів, відбувається частіше оскільки здійснюється без участі боржника (виконавець напряму звертається до банківських установ), і як зазначає Л. С. Малярчук, не потребує попереднього погодження з начальником, а також не передбачає попереднього санкціонування судом².

¹ Малярчук Л. С. Взаємодія виконавців із банками при зверненні стягнення на грошові кошти: питання ефективності та вдосконалення// Науково-практичний журнал Реформа виконавчого провадження: сьогодення та перспективи: матер. Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Київ, 30 березня 2018 року) / ред. кол.: Шкляр С. В., Фурса С. Я., Снідевич О. С. К. : Видавництво «Юстон», 2018. С. 57–60.

Стадії звернення стягнення на грошові кошти боржника – послідовні дії виконавця, своєчасне застосування яких в майбутньому призведе до реально-го виконання рішення боржником, і задоволення законних вимог стягувача¹.

1) виявлення майна (ч.ч. 2, 4 ст. 13, ч. 4 ст. 24, ч. 3 ст. 36, п. 7 ч. 1 ст. 37 Закону Про виконавче провадження)².

До способів виявлення слід віднести: перевірку майнового стану боржника; перевірку інформації про наявність майна боржника; отримання інформації про місцезнаходження майна; доходи боржника; розшук майна³. Оперативне отримання інформації щодо боржників, а також їхнього майнового стану та джерел отримання доходів відіграє важливу роль на початковому етапі виявлення, а також впливає на подальший хід виконання рішення. На практиці виявити рахунки боржника фізичної особи-підприємця, або боржника – юридичної особи легше. На відміну від рахунків боржників – фізичних осіб, інформація про реєстраційні номери облікових карток платників податків – боржників – фізичних осіб, а також рахунки, відкриті боржником – юридичною особою через свої філії, представництва та інші відокремлені підрозділи, отримує Державна фіскальна служба України (далі – ДФС України) від банків та інших фінансових установ, а також джерела отримання доходів боржників – фізичних осіб. Своєю чергою для отримання інформації про рахунки боржника – фізичної особи, можливо тільки шляхом направлення запиту або постанови про арешт банківських рахунків до банківських установ, які направляються поштою. Найчастіше, банки відмовляють або затягують у наданні інформації про наявність та стан рахунків, посилаючись на те, що запитувана інформація є банківською таємницею⁴.

¹ Галімурка Н. М. Проблемні питання виконання судових рішень в частині звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому процесі / Цивілістична процесуальна думка 2018. № 4. С. 38–42.

² У той же час законодавець оперує такими поняттями, як «перевірка майнового стану боржника» (ч. 4 ст. 13, ч. 8 ст. 48 Закону), «перевірка інформації про наявність майна боржника» (ч. 5 ст. 24, ч. 2 ст. 36 Закону), «отримання інформації про місцезнаходження майна, доходи боржника» (ч. 4 ст. 13, ч. 8 ст. 48 Закону) та «розшук майна» (ст. 36, п. 7 ч. 1 ст. 37 Закону), при цьому чітко їх не розмежує і не визначає їх послідовність, але з аналізу даних норм випливає, що усі ці дії або окремі з них являються необхідними передумовами накладення обтяження. (Малярчук Л. С. Актуальні питання виявлення та арешту коштів на рахунках боржника у банках як складових процедури звернення стягнення на них Цивілістична процесуальна думка 2018. № 1. С. 49–54).

³ Галімурка Н. М. Проблемні питання виконання судових рішень в частині звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому процесі / Цивілістична процесуальна думка. 2018. № 4. С. 38–42.

⁴ Там само.

Так, згідно з п. 6 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» на письмову вимогу органам державної виконавчої служби та приватним виконавцям банки повинні розкривати інформацію, що становить банківську таємницю, а саме стосовно наявності та/або стану рахунків боржника, руху коштів та операцій на рахунках боржника за конкретний проміжок часу, а також про інформацію щодо договорів боржника про зберігання цінностей або надання боржнику в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа, що охороняється банком. Та на поштову пересилку цих актів та відповідей на них йде багато часу, мають місце і випадки втрати такої кореспонденції або ігнорування звернень виконавця. Банки можуть відписати, що вимога сформульована некоректно або процесуально оформлена у вигляді запиту, на який вони не зобов'язані відповідати, чи до запитуваної інформації доступ обмежений і вона не підлягає розголошенню, бо є конфіденційною. Хоча за невиконання законних вимог виконавця і передбачається відповідальність за ст. 188–13 Кодексу України про адміністративні правопорушення, але з її змісту вбачається, що вони стосуються усунення порушень законодавства про виконавче провадження, і виходячи із такого формулювання, кваліфікувати це як адміністративне правопорушення доволі складно.

Зобов'язати банк розкрити інформацію щодо юридичних осіб та фізичних осіб, що містить банківську таємницю, можна і у судовому порядку (ч. 1 п. 2 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність»). Відповідно до ч. 1 ст. 348 Цивільного процесуального кодексу України у заяві до суду треба обґрунтувати необхідність та обставини, за яких вимагається розкрити інформацію, що містить банківську таємницю, щодо особи, із зазначенням положень законів, які надають відповідні повноваження, або прав та інтересів, які порушено, а також обсяги (межі розкриття) інформації, яка містить банківську таємницю, щодо особи та мету її використання.

Легше і швидше наразі дізнатися про наявні рахунки боржника шляхом направлення запиту до Державної фіскальної служби України, адже п 1.14 Постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах» зобов'язує банки надсилати повідомлення до відповідного контролюючого органу про відкриття або закриття рахунку клієнтів – платників податків, але тільки юридичних осіб (резидентів і нерезидентів) незалежно

	від організаційно-правової форми, відокремлених підрозділів та представництв юридичних осіб, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Рахунки ж фізичних осіб на облік не беруться, ці дані мають тільки банки, що їх відкривали, тому і звернення безпосередньо до них є єдиним можливим варіантом отримання такої інформації виконавцем. Оскільки зазначені способи виявлення рахунків потребують значних часових затрат та здебільшого нерезультативні, а головне, зважаючи на те, що під час таких виконавчих дій боржник може вивести кошти з рахунків, що унеможливить виконання рішення в подальшому, на практиці вони використовуються не так і часто, насамперед це стосується рахунків фізичних осіб.
2) арешт та опис майна	Згідно з Законом, арешт майна (коштів) боржника застосовується для забезпечення реального виконання рішення. Арешт накладається виконавцем шляхом винесення постанови про арешт майна (коштів) боржника або про опис та арешт майна (коштів) боржника. У виконавчому провадженні арешт на майно включає в себе комплекс процесуальних дій, щодо заборони вільного розпорядження, відчуження та користування таким майном. За ч. 3 ст. 56 Закону арешт накладається у розмірі суми стягнення з урахуванням виконавчого збору, витрат виконавчого провадження, штрафів та основної винагороди приватного виконавця на все майно боржника або на окремі речі. Але відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» у разі відкриття нового рахунка клієнтом, щодо якого існує публічне обтяження рухомого майна, накладене державним виконавцем, приватним виконавцем, банк зупиняє видаткові операції з такого рахунка на суму обтяження та повідомляє державному виконавцеві, приватному виконавцеві про відкриття рахунка через власника рахунка, який зобов'язаний подати до банку документи, що підтверджують отримання виконавцем повідомлення. Останній вирішує питання щодо необхідності накладення арешту на кошти боржника, що зберігаються на відкритому рахунку, та у семиденний строк з моменту звернення інформує банк про прийняте рішення. Відновлення видаткових операцій на рахунках такого клієнта здійснюється у разі, якщо виконавець не повідомив про прийняте рішення у встановлений строк, перебіг якого починається з дати, зазначеної у відмітці про отримання ним повідомлення. Деталізується це правило у згаданій

Постанові НБУ, де закріплено, що банк зобов'язаний повідомити державного виконавця, приватного виконавця про відкриття нового рахунку клієнта, якщо на кошти, що зберігаються на іншому рахунку цього клієнта, відкритому в банку, державним виконавцем, приватним виконавцем накладено публічне обтяження. Для цього банк передає клієнту письмове повідомлення про відкриття нового рахунку клієнту та вимагає від нього письмове підтвердження про його отримання; клієнт передає виконавцю зазначене повідомлення; потім надає банку підтвердження його отримання виконавцем.

Тобто арешт майна полягає в проведенні опису, оголошенні заборони розпоряджатися ним, а в разі потреби – обмеженні права користування майном або його вилученні в боржника та передачі на зберігання іншим особам. Законом встановлені строки накладення арешту, зокрема постанова про арешт майна (коштів) боржника виноситься виконавцем негайно після відкриття виконавчого провадження, якщо в заяві стягувача зазначено конкретне майно боржника, в іншому випадку не пізніше наступного дня після виявлення майна. На підставі ч. 5 ст. 56 Закону встановлено, що проведення опису є обов'язковим при виявленні готівкових коштів у боржника. Як зазначає Зеленкова І. В., під описом слід розуміти дії виконавця щодо фіксації наявності, стану, місцезнаходження та всіх характеристик майна боржника, які здійснюються при накладенні арешту на майно боржника¹.

Так, ВГСУ у справі № 905/3472/15 дійшов висновку, що накладення арешту на рахунки боржника, які призначені для виплати заробітньої плати, та обліку коштів соціального страхування в національній валюті унеможлиблює своєчасну виплату заробітньої плати та інших виплат працівникам боржника, що призводить до порушення конституційних прав громадян, що працюють на підприємстві².

¹ Зеленкова І. І. Процедура звернення стягнення на майно боржника у виконавчому процесі: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес»; «Сімейне право»; «Міжнародне приватне право»: автореф. дис ... канд. юрид. наук; НАН України, Київський ун-т права. Івано-Франківськ, 2017. URL: http://iful.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/Zelenkova_dysertacija.pdf.

² Постанова Вищого спеціалізованого суду «Про судову практику в справах про зняття арешту з майна» від 03.06.2016 № 5. URL: <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-16>.

3) вилучення (списання з рахунків)	наслідком проведення опису та арешту майна (коштів) боржника, є вилучення готівкових коштів, про що виконавець складає акт вилучення готівки. Виконавець при вилученні коштів, зобов'язаний з'ясувати про належність цих коштів саме боржника, оскільки вони можуть бути власністю інших членів сім'ї.
4) примусова реалізація	Завершальною стадією при зверненні стягнення на готівкові кошти боржника є перерахування коштів з рахунків органів державної виконавчої служби чи приватного виконавця стягувачу, яке здійснюється на підставі платіжних доручень. При зверненні стягнення на безготівкові кошти, наслідком накладення арешту на рахунки боржника є примусове списання коштів, та перерахування їх стягувачу. В такому випадку примусове списання коштів з рахунків платників здійснюється за ініціативою стягувача, тобто в особі державного або приватного виконавця, на підставі виконавчого документа, без повідомлення про це боржника ¹ .

Стягнення звертається на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника

Заробітна плата	це винагорода, обчислена, зазвичай, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу (ст. 1 Закону «Про оплату праці»).
Пенсія	щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого Законом «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку чи визнання її особою з інвалідністю, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених Законом «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».
Стипендія	постійна або тимчасова матеріальна підтримка (утримання) у вигляді грошових виплат, що надається регулярно (зазвичай щомісяця) учням, студентам, аспірантам, особам, які проходять спеціальний курс навчання чи стажування, та деяким іншим категоріям громадян. Стипендія є також однією з форм державної допомоги окремим групам осіб, матеріального заохочення науково-дослідницької, освітньої і творчої діяльності та відзначення заслуг перед державою.

¹ Галімурка Н. М. Проблемні питання виконання судових рішень в частині звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому процесі / Цивілістична процесуальна думка 2018. № 4. С. 38–42.

Інші доходи боржника	- доходи, отримані фізичною особою, яка є суб'єктом підприємницької діяльності; - доходи за працю в колективному сільськогосподарському (фермерському) господарстві; - авторська винагорода за твори літератури, науки або мистецтва, премії, що присуджуються за видатні досягнення в галузі науки, літератури і мистецтва, винагорода за відкриття, винахід, на який видано авторське свідоцтво, корисну модель, промисловий зразок і раціоналізаторську пропозицію; - суми на відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також втратою годувальника*. УВАГА! На допомогу по державному соціальному страхуванню, виплачувану в разі тимчасової непрацездатності та в інших випадках, і допомогу у зв'язку з безробіттям стягнення може бути звернено тільки за рішеннями про стягнення аліментів, про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку з втратою годувальника.

Умови звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника

Стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника звертається:

- 1) у разі відсутності в боржника коштів на рахунках у банках чи інших фінансових установах;
- 2) відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних до стягнення сумм;
- 3) у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів (на суму, що не перевищує двох мінімальних розмірів заробітної плати).

За іншими виконавчими документами виконавець має право звернути стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника без застосування заходів примусового звернення стягнення на майно боржника – за письмовою заявою стягувача або за виконавчими документами, сума стягнення за якими не перевищує **п'яти** мінімальних розмірів заробітної плати.

Про звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника виконавець вносить постанову.

* Для встановлення таких доходів державний виконавець за заявою стягувача, боржника робить запити у відповідні органи.

Постанова надсилається для виконання підприємству, установі, організації, фізичній особі, фізичній особі-підприємцю за місцем отримання боржником відповідних доходів

Постанова має містити:

- повне найменування та місцезнаходження підприємства, установи, організації, прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи чи фізичної особи-підприємця, який надсилається постанова, та її місце проживання;
- порядок стягнення суми боргу;
- розмір відрахувань;
- реквізити рахунку органу державної виконавчої служби, рахунку приватного виконавця, на який необхідно перераховувати стягнуті кошти;
- вимогу щодо направлення звітів про здійснені відрахування та виплати із зазначенням періодичності подання звітів та адреси, на яку необхідно направляти звіти;
- роз'яснення про відповідальність за невиконання законних вимог виконавця, порушення вимог Закону «Про виконавче провадження» (зокрема за несвочасне подання або неподання звітів про відрахування із заробітної плати та інших доходів боржника).

Постанова підписується виконавцем. Копія зазначеної постанови залишається у виконавчому провадженні.

Підприємство, установа, організація, фізична особа, фізична особа-підприємець **виплачують боржнику** відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи.

Відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника

Підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи-підприємці **здійснюють відрахування** із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника і **перераховують** кошти на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця у строк, встановлений для здійснення зазначених виплат боржнику, а в разі якщо такий строк не встановлено, – до десятого числа місяця, наступного за місяцем, за який здійснюється стягнення.

Якщо боржник працює на роботах з періодичним нарахуванням заробітної плати (сезонні роботи в сільському господарстві, на риболовецьких та рибопереробних підприємствах тощо), відрахування проводяться в міру нарахування заробітної плати.

Якщо боржник працює за сумісництвом на кількох підприємствах, відрахування проводяться із заробітку за кожним місцем роботи на підставі окремо винесених виконавцем постанов.

Якщо боржник працює у фізичної особи або фізичної особи-підприємця, у якого немає бухгалтера та рахунку в банку, утримані кошти із заробітку боржника перераховуються на рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця безпосередньо цими особами*.

* Інструкція з організації примусового виконання рішень.

Такі підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи-підприємці **щомісяця надсилають виконавцю звіт** про здійснені відрахування та виплати за формою, встановленою Міністерством юстиції України.

Порядок стягнення суми боргу, розмір відрахування визначаються державним виконавцем у розпорядженні, що направляється разом з виконавчим документом, про що в копії повідомляється стягувачеві.

Якщо боржник отримує декілька видів доходів, то дублікати виконавчих документів направляються із розпорядженнями державного виконавця до бухгалтерій підприємств, установ, організацій для звернення стягнення на заробітну плату боржника. У разі направлення декількох виконавчих документів до бухгалтерії одного підприємства, установи, організації державний виконавець щодо кожного виконавчого документа направляє розпорядження.

Самостійно змінювати порядок стягнення суми боргу та розмір відрахування адміністрації підприємств, установ, організацій не мають права.

У разі припинення перерахування коштів стягувачу підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи-підприємці не пізніше як у триденний строк повідомляють виконавцю про причину припинення виплат та зазначають нове місце роботи, проживання чи навчання боржника, якщо воно відоме.

Якщо боржник змінить місце роботи або місце проживання чи навчання, то підприємства, установи, організації, які отримали виконавчий документ, повертають його не пізніше як у 3-денний строк державному виконавцеві з відміткою про нове місце роботи, проживання чи навчання боржника, якщо воно відоме, а також повідомляють про проведені ними стягнення періодичних платежів за виконавчими документами. У разі неподання зазначених відомостей з неповажних причин винних у цьому посадових осіб може бути притягнуто до відповідальності, передбаченої статтею 88 Закону «Про виконавче провадження».

Після надходження до виконавця звіту про здійснення відрахування та виплати у зв'язку зі звільненням боржника виконавець не пізніше наступного робочого дня вносить інформацію про стягнення коштів до виконавчого документа шляхом проставлення відповідної відмітки та до автоматизованої системи виконавчого провадження.

В інформації, яка вноситься до виконавчого документа, зазначаються розмір стягнутої (відрахованої) суми, суми заборгованості (за її наявності), а при стягненні періодичних платежів – дата, до якої проведено стягнення, та повне найменування і місцезнаходження юридичної особи, яка здійснювала відрахування, наприклад аліменти стягнуто до 01 жовтня 2016 року за місцем роботи боржника ТОВ «Калина», м. Київ, вул. Гончара, 15, заборгованість – 300 (триста) грн.

При виконанні рішень про стягнення коштів із **засуджених** постановою про стягнення з метою здійснення відрахувань у засуджених надсилається виконавцем до відповідних органів і установ виконання покарань лише після перевірки коштів на рахунках боржника та іншого майна для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум*.

* Інструкція з організації примусового виконання рішень.

Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника вираховується із суми, що залишається після утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Із заробітної плати боржника може бути утримано за виконавчими документами до погашення у повному обсязі заборгованості:	
50 %	у разі стягнення аліментів, відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю особи, у зв'язку із втратою годувальника, майнової та/або моральної шкоди, завданої кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням;
20 %	за іншими видами стягнень, якщо інше не передбачено законом;
не більш як 50 % розміру пенсії	з пенсії може бути відраховано на утримання членів сім'ї (аліменти), на відшкодування збитків від розкрадання майна підприємств, установ і організацій, на відшкодування пенсіонером шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також у зв'язку із смертю потерпілого, на повернення переплачених сум заробітної плати в передбачених законом випадках. За іншими видами стягнень може бути відраховано не більш як 20 % пенсії.
не може перевищувати 50 % заробітної плати, що має бути виплачена працівнику	загальний розмір усіх відрахувань під час кожної виплати заробітної плати та інших доходів боржника, зокрема у разі відрахування за кількома виконавчими документами.
70 %	відрахування із заробітної плати у разі відбування боржником покарання у виді виправних робіт і стягнення аліментів на неповнолітніх дітей.

Стягнення не може бути звернено на такі виплати

- 1) вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника;
- 2) компенсацію працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості чи службовим відрядженням;
- 3) польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних;
- 4) матеріальну допомогу особам, які втратили право на допомогу по безробіттю;
- 5) допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;
- 6) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини;
- 7) допомогу при усиновленні дитини;
- 8) допомогу на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;
- 9) допомогу на дітей самотніми матерями;
- 10) допомогу особам, зайнятим доглядом трьох і більше дітей віком до 16 років, по догляду за дитиною з інвалідністю, по тимчасовій непрацездатності у зв'язку з доглядом за хворою дитиною, а також на іншу допомогу на дітей, передбачену законом;
- 11) допомогу на лікування;
- 12) допомогу на поховання;
- 13) щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства громадян, які проживають на території, що зазнала радіоактивного забруднення;
- 14) дотації на обіди, придбання путівок до санаторіїв і будинків відпочинку за кошт фонду споживання.

Стягнення не здійснюється також із сум:

- 1) неоподаткованого розміру матеріальної допомоги;
- 2) грошової компенсації за видане обмундирування і натуральне постачання;
- 3) вихідної допомоги в разі звільнення (виходу у відставку) з військової служби, служби в поліції та Державної кримінально-виконавчої служби України, а також грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та в інших випадках, передбачених законом;
- 4) одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві;
- 5) грошової допомоги, пов'язаної з безоплатним забезпеченням протезування (ортезування) учасника антитерористичної операції, учасника здійснення заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, які втратили функціональні можливості кінцівок, благодійної допомоги, отриманої зазначеними особами, незалежно від її розміру та джерела походження.

6.2. Поняття аліментних платежів. Розміри аліментів, що стягуються на утримання неповнолітніх, повнолітніх дітей і на утримання батьків

Сплата одним з батьків аліментів на утримання дитини є одним із способів виконання обов'язку з утримання дитини.
Аліментні правовідносини, будучи майновими, носять суворо особистий характер.

Аліментні зобов'язання – зобов'язання щодо забезпечення отримання коштів на утримання неповнолітніх та непрацездатних, нужденних членів сім'ї від інших її членів.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АЛІМЕНТИ»		
1	<i>Зубенко В. М.</i>	Це правовідносини між батьками і дітьми, в яких батьки зобов'язані матеріально забезпечувати дітей, а дітям належить право на отримання такого забезпечення ¹ .
2	<i>Заворотна Ю. В.</i>	Утримання, яке за законом одна особа (боржник) повинна надати іншій особі (стягувачу), що перебуває в сімейних правовідносинах, за умови неповноліття останнього або непрацездатності чи нужденності ² .
3	<i>Афанасьєва Л. В.</i>	Матеріальна допомога, що надається в силу закону подружжю, дітям, родичам, своякам, фактичним вихователям (вихованцям), може надаватись як у добровільному, так і в примусовому порядку ³ .
4	<i>Ворожейкін Є. М.</i>	Будь-яка допомога, надана одним членом сім'ї іншому ⁴ .

¹ Зубенко В. М. Все про аліменти на дитину в Україні станом на 2020 рік. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1050129.html>

² Заворотна Ю. В. Деякі питання виконання рішень про стягнення аліментних платежів. URL: file:///C:/Users/%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8F/Documents/Downloads/bmj_u_2014_10_6.pdf

³ Афанасьєва Л. В. Аліментні правовідносини в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / НЮАУ ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2003. 15 с.

⁴ Ворожейкин Е. М. Семейные правоотношения в СССР : науч. изд. М. : Юрид. лит., 1972. 336 с.

5	<i>Ромовська З. В.</i>	Це утримання, яке надається добровільно одним членом сім'ї іншому і яке може здійснюватися як шляхом постачання їжі, забезпечення одягом, доглядом та іншим у 71 натурі, так і в грошах, а з другого боку, аліменти – це виключно кошти на утримання, якщо вони надаються аліментнозобов'язаною особою примусово ¹ .
6	<i>Масевич М. Г.</i>	Відповідні грошові суми, виплачені за рішенням суду ² .
7	<i>Фурса С. Я.</i>	Сума, яку має виплачувати той з батьків, який проживає окремо від дитини ³ .
8	<i>Сімейний кодекс України</i>	Будь-які платежі на утримання внаслідок шлюбу або факту батьківства (материнства) безвідносно до реципієнта цих платежів ⁴ .

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АЛІМЕНТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ»		
1	<i>Бурдо Є. П.</i>	Аліментне зобов'язання є зобов'язанням особливо-го роду, яке виникає на засадах імперативно визначеного законом складного фактичного складу ⁵ .
2	<i>Ханович Є. Д.</i>	Правовідносини, які виникають на підставах походження дитини від батьків та договору про сплату аліментів на дитину або рішення суду, за якими одна сторона (платник аліментів) зобов'язана надавати на користь одержувача (особи, на ім'я якої виплачуються аліменти) забезпечення в грошовій і (або) натуральній формі в інтересах дитини

¹ Ромовська З. В. Аліментні зобов'язання : конспект лекцій. Львів : Львів. ун-т, 1973. 59 с.

² Масевич М. Г. Основания возникновения алиментных обязательств // Правовые вопросы семьи и воспитания детей. М., 1968. С. 87–96.

³ Сімейне право: нотаріат. Адвокатура. Суд : наук.-практ. посіб. з інформ. дод. на лазерному носії : у 2 кн. / С. Я. Фурса, Л. Ю. Драгневич, О. С. Пульнева та ін.; заг. ред. С. Я. Фурси. Київ : Центр правових досліджень Фурси, 2005. Кн. 1. 2005. 894 с. (Серія «Ваш радник»).

⁴ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

⁵ Бурдо Е. П. Некоторые положения о корректности применения термина «обязательство» к алиментным правоотношениям. Бизнес в законе. 2014. № 3. С. 12–14.

		до досягнення нею повноліття, а інша сторона має право вимагати виконання цього обов'язку ¹ .
3	<i>Ромовська З. В.</i>	Це не тільки обов'язок однієї сторони. Це, насамперед, правовідношення, в якому обов'язку однієї сторони кореспондує відповідне право другої. Аліментним зобов'язанням може бути визначено як правовідношення, в якому одна сторона зобов'язана за наявності умов, передбачених законом, утримувати іншу сторону, членів своєї сім'ї чи родича, а остання вправі вимагати виконання цього обов'язку ² .
4	<i>Антокольська М. В.</i>	Правовідносини, які виникають на підставі передбачених законом юридичних фактів: рішень суду, судового наказу або угоди сторін, у силу яких одні члени сім'ї зобов'язані надавати утримання іншим її членам, а останні мають право її вимагати ³ .
5	<i>Пацева Л. І.</i>	Правовідносини, які виникають на підставі передбачених в законі юридичних фактів, у силу яких одні члени сім'ї зобов'язані надавати утримання іншим її членам, а останні мають право вимагати таке утримання ⁴ .
6	<i>Мироненко В. П.</i>	Зобов'язання, зміст яких становить обов'язок осіб, що пов'язані сімейно-правовими відносинами, надавати матеріальне утримання один одному, іншим членам сім'ї або родичам ⁵ .
7	<i>Журавська В. В.</i>	Це правовідносини, що виникають на підставі передбачених законом юридичних фактів: угоди сторін або рішення суду, в силу якого одні члени сім'ї зобов'язані надати утримання іншим членам, а останні вправі його вимагати. Вони становлять собою різновид сімейних 73 правовідносин

¹ Ханович Є.Д. Правове регулювання аліментних зобов'язань батьків по утриманню дітей : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Національна академія внутрішніх справ. 2019. 229с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/14722/1/dysertatsia_khanovych.pdf.

² Ромовська З. В. Аліментні зобов'язання : конспект лекцій. Львів : Львів. ун-т, 1973. 59 с.

³ Антокольская М. В. Семейное право : учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Юрист, 2002. 336 с.

⁴ Пацева Л. И. Обязательства по содержанию несовершеннолетних детей : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.712. М., 1972. 22 с.

⁵ Мироненко В. П., Пилипенко С. А. Сімейне право України : підручник / за заг. ред. В. П. Мироненко. Київ : Правова єдність, 2008. 477 с.

7		і виникають між чітко визначеними особами, тобто є відносними правовідносинами ¹ .
8	<i>Сапейко Л. В. та Кройтор В. А.</i>	Це правовідносини з надання утримання, в основі яких лежить родинний зв'язок між членами сім'ї та ряд обставин, які впливають на виникнення, існування та припинення цих правовідносин ² .

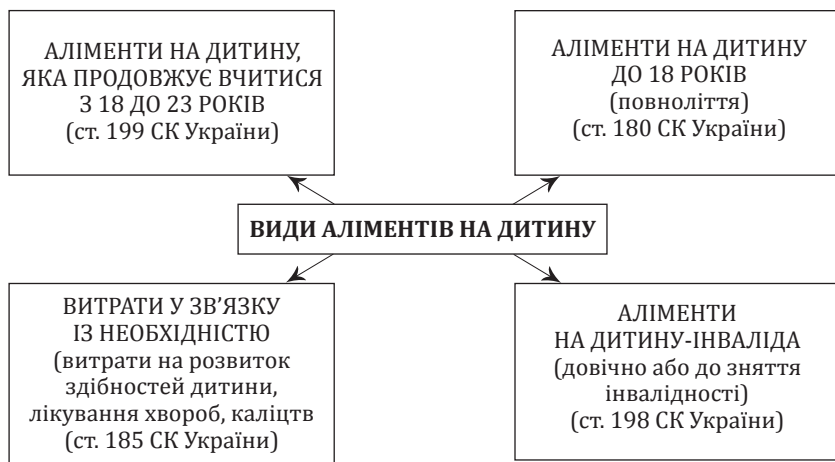
ГАРАНТУВАННЯ ЗАКОНДАВСТВОМ ОБОВ'ЯЗКУ МАТЕРІ, БАТЬКА УТРИМУВАТИ ДИТИНУ		
<i>Конституція України</i>	<i>Сімейний кодекс</i>	<i>Постанова Кабінету Міністрів України № 189 від 22 лютого 2006 р. «Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме»</i>
Стаття 51. Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї. Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків. Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.	Стаття 180. Батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття³.	Тимчасова допомога призначається у разі, якщо: 1) рішення суду про стягнення аліментів з одного з батьків не виконується у зв'язку з ухиленням від сплати аліментів або відсутністю у боржника коштів та іншого майна, на які за законом може бути звернено стягнення; 2) стосовно одного з батьків здійснюється кримінальне провадження або він перебуває на примусовому лікуванні, у місцях позбавлення

¹ Журавська В. Аліментні зобов'язання. Юридичний радник. 2005. № 3. С. 44–46.

² Сапейко Л. В., Кройтор В. А. Аліменти дітям та батькам : монографія. Харків : Еспада, 2008. 160 с.

³ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

Стаття 52. Діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним. Будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються законом. Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Держава заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей¹.		волі, якого визнано в установленому порядку недієздатним, а перебуває на строковій військовій службі; 3) місце проживання (перебування) одного з батьків не встановлено. Тимчасова допомога призначається дитині віком до 18 років.

¹ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 15.05.2020).

**ВИДИ АЛІМЕНТІВ, ВІДМІННИХ ВІД АЛІМЕНТІВ
НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ, ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ**

№ з/п	ВИДИ АЛІМЕНТІВ	СТАТТІ СІМЕЙНОГО КОДЕКСУ
1	<i>Аліменти на утримання того з подружжя, який є непрацездатним</i>	Стаття 75. Право одного з подружжя на утримання Дружина, чоловік повинні матеріально підтримувати один одного. Право на утримання (аліменти) має той із подружжя, який є непрацездатним, потребує матеріальної допомоги, за умови, що другий із подружжя може надавати матеріальну допомогу. Непрацездатним вважається той із подружжя, який досяг пенсійного віку, встановленого законом, або є особою з інвалідністю I, II чи III групи. Один із подружжя є таким, що потребує матеріальної допомоги, якщо заробітна плата, пенсія, доходи від використання його майна, інші доходи не забезпечують йому прожиткового мінімуму, встановленого законом. Права на утримання не має той із подружжя, хто негідно поводить у шлюбних відносинах, а також той, хто став непрацездатним у зв'язку із вчиненням ним умисного злочину, якщо це встановлено судом. Той із подружжя, хто став непрацездатним у зв'язку з протиправною поведінкою другого з подружжя, має право на утримання незалежно від права на відшкодування шкоди відповідно до ЦК України. Стаття 76. Право на утримання після розірвання шлюбу Розірвання шлюбу не припиняє права особи на утримання, яке виникло у неї за час шлюбу. Після розірвання шлюбу особа має право на утримання, якщо вона стала непрацездатною до розірвання шлюбу або протягом одного року від дня розірвання шлюбу і потребує матеріальної допомоги і якщо її колишній чоловік, колишня дружина може надавати матеріальну допомогу. Особа має право на утримання і тоді, коли вона стала особою з інвалідністю після спливу одного року від дня розірвання шлюбу, якщо її інвалідність була результатом протиправної поведінки щодо неї колишнього чоловіка, колишньої дружини під час шлюбу.

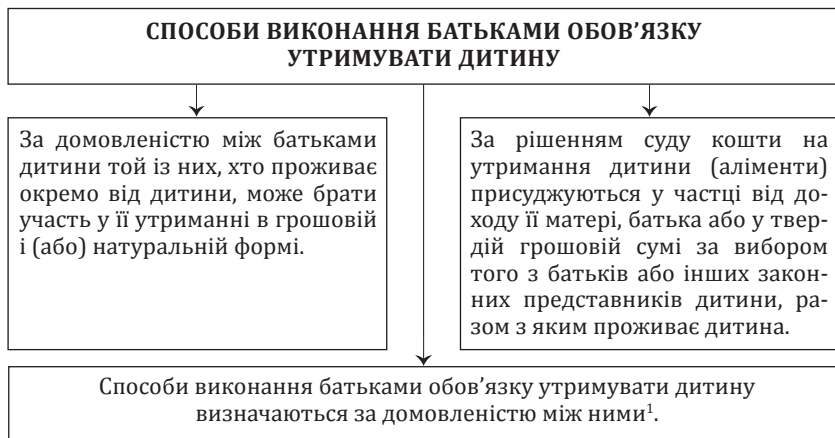
		Якщо на момент розірвання шлюбу жінці, чоловікові до досягнення встановленого законом пенсійного віку залишилося не більш як п'ять років, вона, він матимуть право на утримання після досягнення цього пенсійного віку, за умови, що у шлюбі вони спільно проживали не менш як десять років. Якщо у зв'язку з вихованням дитини, веденням домашнього господарства, піклуванням про членів сім'ї, хворобою або іншими обставинами, що мають істотне значення, один із подружжя не мав можливості одержати освіту, працювати, зайняти відповідну посаду, він має право на утримання у зв'язку з розірванням шлюбу і тоді, якщо є працездатним, за умови, що потребує матеріальної допомоги і що колишній чоловік, колишня дружина може надавати матеріальну допомогу. Право на утримання у цьому разі триває протягом трьох років від дня розірвання шлюбу.
2	<i>Аліменти на утримання того з подружжя, котрий в силу необхідності займається вихованням дитини, веденням домашнього господарства, піклуванням про членів сім'ї та з інших обставин не може працювати</i>	Ч. 4. Ст. 75. Право одного з подружжя на утримання Один із подружжя є таким, що потребує матеріальної допомоги, якщо заробітна плата, пенсія, доходи від використання його майна, інші доходи не забезпечують йому прожиткового мінімуму, встановленого законом. Стаття 76. Право на утримання після розірвання шлюбу Розірвання шлюбу не припиняє права особи на утримання, яке виникло у неї за час шлюбу. Після розірвання шлюбу особа має право на утримання, якщо вона стала непрацездатною до розірвання шлюбу або протягом одного року від дня розірвання шлюбу і потребує матеріальної допомоги і якщо її колишній чоловік, колишня дружина може надавати матеріальну допомогу. Особа має право на утримання і тоді, коли вона стала особою з інвалідністю після спливу одного року від дня розірвання шлюбу, якщо її інвалідність була результатом протиправної поведінки щодо неї колишнього чоловіка, колишньої дружини під час шлюбу. Якщо на момент розірвання шлюбу жінці, чоловікові до досягнення встановленого законом пенсійного віку залишилося не більш як п'ять років, вона, він матимуть право на утримання після досягнення цього пенсійного віку, за умови, що у шлюбі вони спільно проживали не менш як десять років.

		Якщо у зв'язку з вихованням дитини, веденням домашнього господарства, піклуванням про членів сім'ї, хворобою або іншими обставинами, що мають істотне значення, один із подружжя не мав можливості одержати освіту, працювати, зайняти відповідну посаду, він має право на утримання у зв'язку з розірванням шлюбу і тоді, якщо є працездатним, за умови, що потребує матеріальної допомоги і що колишній чоловік, колишня дружина може надавати матеріальну допомогу. Право на утримання у цьому разі триває протягом трьох років від дня розірвання шлюбу.
3	<i>Аліменти на утримання дружини під час вагітності та у разі проживання з нею дитини</i>	Стаття 84. Право дружини на утримання під час вагітності та у разі проживання з нею дитини Дружина має право на утримання від чоловіка під час вагітності. Дружина, з якою проживає дитина, має право на утримання від чоловіка - батька дитини до досягнення дитиною трьох років. Якщо дитина має вади фізичного або психічного розвитку, дружина, з якою проживає дитина, має право на утримання від чоловіка до досягнення дитиною шести років. Право на утримання вагітна дружина, а також дружина, з якою проживає дитина, має незалежно від того, чи вона працює, та незалежно від її матеріального становища, за умови, що чоловік може надавати матеріальну допомогу. Аліменти, присуджені дружині під час вагітності, сплачуються після народження дитини без додаткового рішення суду. Право на утримання вагітна дружина, а також дружина, з якою проживає дитина, має і в разі розірвання шлюбу.
4	<i>Аліменти на утримання чоловіка у разі проживання з ним дитини</i>	Стаття 86. Право чоловіка на утримання у разі проживання з ним дитини Чоловік, з яким проживає дитина, має право на утримання від дружини – матері дитини до досягнення дитиною трьох років. Якщо дитина має вади фізичного або психічного розвитку, чоловік, з яким проживає дитина, має право на утримання від дружини до досягнення дитиною шести років. Право на утримання чоловік, з яким проживає дитина, має незалежно від того, чи він працює, та незалежно від його матеріального становища, за умови, що дружина може надавати матеріальну допомогу.

		Право на утримання чоловік, з яким проживає дитина, має і після розірвання шлюбу.
5	<i>аліменти на утримання того з подружжя, з ким проживає дитина з інвалідністю</i>	Стаття 86. Право чоловіка на утримання у разі проживання з ним дитини Чоловік, з яким проживає дитина, має право на утримання від дружини – матері дитини до досягнення дитиною трьох років. Якщо дитина має вади фізичного або психічного розвитку, чоловік, з яким проживає дитина, має право на утримання від дружини до досягнення дитиною шести років. Право на утримання чоловік, з яким проживає дитина, має незалежно від того, чи він працює, та незалежно від його матеріального становища, за умови, що дружина може надавати матеріальну допомогу. Право на утримання чоловік, з яким проживає дитина, має і після розірвання шлюбу.
6	<i>Аліменти на утримання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою</i>	Стаття 91. Право на утримання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою Якщо жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі між собою, тривалий час проживали однією сім'єю, той із них, хто став непрацездатним під час спільного проживання, має право на утримання відповідно до ст. 76 СК України. Жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі між собою, мають право на утримання в разі проживання з нею, ним їхньої дитини, відповідно до чч. 2–4 ст. 84 та ст.ст. 86 і 88 СК України. Право жінки та чоловіка на утримання припиняється з підстав, встановлених п.п. 2 і 4 ст. 83, ст.ст. 85, 87, 89 СК України.
7	<i>Аліменти на утримання за шлюбним договором</i>	Стаття 99. Визначення у шлюбному договорі права на утримання Сторони можуть домовитися про надання утримання одному з подружжя незалежно від непрацездатності та потреби у матеріальній допомозі на умовах, визначених шлюбним договором. Якщо у шлюбному договорі визначені умови, розмір та строки виплати аліментів, то в разі невиконання одним із подружжя свого обов'язку за договором аліменти можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса. Шлюбним договором може бути встановлена можливість припинення права на утримання одного з подружжя у зв'язку з одержанням ним майнової (грошової) компенсації.

8	<i>Аліменти на утримання непрацездатних батьків</i>	Стаття 202. Підстави виникнення обов'язку повнолітніх дочки, сина утримувати батьків Повнолітні дочка, син зобов'язані утримувати батьків, які є непрацездатними і потребують матеріальної допомоги. Якщо мати, батько були позбавлені батьківських прав і ці права не були поновлені, обов'язок утримувати матір, батька у дочки, сина, щодо яких вони були позбавлені батьківських прав, не виникає.
9.	<i>аліменти на утримання баби, діда, прабаби, прадіда</i>	Стаття 266. Обов'язок внуків, правнуків утримувати бабу, діда, прабабу, прадіда Повнолітні внуки, правнуки зобов'язані утримувати непрацездатних бабу, діда, прабабу, прадіда, які потребують матеріальної допомоги і якщо у них немає чоловіка, дружини, повнолітніх дочки, сина або ці особи з поважних причин не можуть надавати їм належного утримання, за умови, що повнолітні внуки, правнуки можуть надавати матеріальну допомогу.
10	<i>Аліменти на утримання мачухи, вітчима</i>	Стаття 270. Обов'язок падчерки, пасинка утримувати мачуху, вітчима Повнолітні падчерка, пасинок зобов'язані утримувати непрацездатних мачуху, вітчима, якщо вони потребують матеріальної допомоги і якщо вони надавали падчерці, пасинкові систематичну матеріальну допомогу не менш як п'ять років, за умови, що падчерка, пасинок можуть надавати матеріальну допомогу. Обов'язок падчерки, пасинка по утриманню мачухи, вітчима виникає, якщо у мачухи, вітчима немає чоловіка, дружини, повнолітніх дочки, сина, братів та сестер або якщо ці особи з поважних причин не можуть надавати їм належного утримання.
11	<i>аліменти на утримання тих, з ким особа проживала однією сім'єю до досягнення повноліття</i>	Стаття 271. Обов'язок особи утримувати тих, з ким вона проживала однією сім'єю до досягнення повноліття Якщо особа до досягнення повноліття проживала з родичами або іншими особами однією сім'єю, вона зобов'язана утримувати непрацездатних родичів та інших осіб, з якими проживала не менш як п'ять років, за умови, що ця особа може надавати матеріальну допомогу. Цей обов'язок виникає, якщо у того, хто потребує матеріальної допомоги, немає дружини, чоловіка, повнолітніх дочки, сина, братів та сестер або ці особи з поважних причин не можуть надавати їм належного утримання.

ПЕРЕЛІК ВИДІВ ДОХОДІВ, ЯКІ ВРАХОВУЮТЬСЯ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ РОЗМІРУ АЛІМЕНТІВ НА ОДНОГО З ПОДРУЖЖЯ, ДІТЕЙ, БАТЬКІВ, ІНШИХ ОСІБ	
1	основної заробітної плати за посадовим окладом, тарифною ставкою, відрядними розцінками тощо;
2	усіх видів доплат і надбавок до заробітної плати;
3	грошових і натуральних премій;
4	оплати за надурочну роботу, за роботу в святкові, неробочі та вихідні дні;
5	заробітної плати, що зберігається під час відпустки, а також з одержуваної при звільненні компенсації за невикористану протягом кількох років відпустку;
6	заробітної плати, що зберігається під час виконання державних і громадських обов'язків, та в інших випадках збереження середньої заробітної плати;
7	винагороди за загальні річні підсумки роботи підприємств та організацій;
8	винагороди, що виплачується штатним літературним працівникам газет, журналів, агентств друку, радіо, телебачення із фонду літературного гонорару, а також нештатним літературним працівникам, що підлягають державному соцстрахуванню;

¹ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

9	одноразової винагороди (відсоткових надбавок) за вислугу років;
10	допомоги з державного соцстрахування, а також з допомоги з тимчасової непрацездатності, що встановлені в колективних с/г підприємствах;
11	доплат до допомоги з державного соціального страхування, виплачуваних за рахунок підприємств, установ, організацій;
12	сум, виплачуваних для відшкодування збитків у зв'язку з втратою працездатності внаслідок каліцтва або іншого пошкодження здоров'я, за винятком сум для відшкодування витрат на догляд за ними, на додаткове харчування, санаторно-курортне лікування (включаючи оплату проїзду) і протезування потерпілих;
13	допомоги з безробіття;
14	одержуваної пенсії, за винятком надбавок до пенсії, що виплачуються особам з інвалідністю першої групи на догляд за ними;
14	державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства, призначеної відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»;
15	стипендій, виплачуваних студентам в період навчання у закладах вищої освіти, учням професійних навчально-виховних закладів та слухачам навчальних закладів підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів;
16	доходів від підприємницької діяльності, селянських (фермерських) господарств, кооперативів, об'єднань громадян, а також доходів, що припадають на частку платника аліментів від присадибної ділянки або підсобного господарства;
17	усіх видів заробітку, одержуваного адвокатами за роботу в юридичних консультаціях;
18	плати, отриманої за передачу в оренду земельної ділянки або земельної частки (паю); інших видів заробітку.

¹ Про перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 р. № 146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/146-93-%D0%BF> (дата звернення: 15.05.2020).

**ОБСТАВИНИ, ЯКІ ВРАХОВУЮТЬСЯ СУДОМ
ПРИ ВИЗНАЧЕННІ РОЗМІРУ АЛІМЕНТІВ**

стан здоров'я та матеріальне становище дитини;

стан здоров'я та матеріальне становище платника аліментів;

наявність у платника аліментів інших дітей, непрацездатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина;

наявність на праві власності, володіння та/або користування у платника аліментів майна та майнових прав, у тому числі рухомого та нерухомого майна, грошових коштів, виключних прав на результати інтелектуальної діяльності, корпоративних прав;

доведені стягувачем аліментів витрати платника аліментів, у тому числі на придбання нерухомого або рухомого майна, сума яких перевищує десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи, якщо платником аліментів не доведено джерело походження коштів;

інші обставини, що мають істотне значення.

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ В УКРАЇНІ

СТАТТЯ 182 СК УКРАЇНИ	СТАТТЯ 183 СК УКРАЇНИ	СТАТТЯ 184СК УКРАЇНИ
Ч.2. Розмір аліментів має бути необхідним та достатнім для забезпечення гармонійного розвитку дитини. Мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Мінімальний рекомендований розмір аліментів на одну дитину становить розмір прожиткового мінімуму для дитини відповідного	Ч.1. Частка заробітку (доходу) матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину, визначається судом. Ч.2. Якщо стягуються аліменти на двох і більше дітей, суд визначає єдину частку від заробітку (доходу) матері, батька на їх утримання, яка буде стягуватися до досягнення найстаршою дитиною повноліття. Ч.3. Якщо після досягнення повноліття найстаршою дитиною ніхто	Ч.1. Суд за заявою одержувача визначає розмір аліментів у твердій грошовій сумі. Ч.2. Розмір аліментів, визначений судом або домовленістю між батьками у твердій грошовій сумі, щорічно підлягає індексації відповідно до закону, якщо платник і одержувач аліментів не домовилися про інше. За заявою одержувача аліментів індексація може бути здійснена судом за інший період.

віку і може бути присуджений судом у разі достатності заробітку (доходу) платника аліментів. Ч.3. Суд не обмежується розміром заробітку (доходу) платника аліментів у разі встановлення наявності у нього витрат, що перевищують його заробіток (дохід), і щодо яких таким платником аліментів не доведено джерело походження коштів для їх оплати.	з батьків не звернувся до суду з позовом про визначення розміру аліментів на інших дітей, аліменти стягуються за вирахуванням тієї рівної частки, що припадала на дитину, яка досягла повноліття. Ч.5. Той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину – однієї чверті, на двох дітей – однієї третини, на трьох і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожную дитину.	Ч.3. Той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку.
Розмір аліментів має бути необхідним та достатнім для забезпечення гармонійного розвитку дитини. Мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Мінімальний рекомендований розмір аліментів на одну дитину становить розмір прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку і може бути присуджений судом у разі достатності заробітку (доходу) платника аліментів. Суд не обмежується розміром заробітку (доходу) платника аліментів у разі встановлення наявності у нього витрат, що перевищують його заробіток (дохід) і щодо яких таким платником аліментів не доведено джерело походження коштів для їх оплати¹.		

¹ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

ЧАС, З ЯКОГО ПРИСУДЖУЮТЬСЯ АЛІМЕНТИ НА ДИТИНУ	
1	Аліменти на дитину присуджуються за рішенням суду від дня пред'явлення позову, а в разі подання заяви про видачу судового наказу – із дня подання такої заяви.
2	Аліменти за минулий час можуть бути присуджені, якщо позивач подасть суду докази того, що він вживав заходів щодо одержання аліментів з відповідача, але не міг їх одержати у зв'язку з ухиленням останнього від їх сплати. У цьому разі суд може присудити аліменти за минулий час, але не більш як за десять років.

СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ В СУДОВОМУ ПОРЯДКУ		
подача заяви про видачу судового наказу на стягнення аліментних виплат в порядку, передбаченому ст.ст. 161–173 ЦПК України.	звернення з позовною заявою про стягнення аліментних виплат в порядку, передбаченому ст.ст. 174–177 ЦПК України.	розгляд позову щодо стягнення аліментних виплат в порядку спрощеного позовного провадження згідно зі ст.ст. 274–279 ЦПК України.

ПОРЯДОК СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ	
1	Порядок стягнення аліментів визначається законом.
2	Виконавець стягує з боржника аліменти у розмірі, визначеному виконавчим документом, але не менше мінімального гарантованого розміру, передбаченого СК України.
3	За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за три місяці, стягнення може бути звернено на майно боржника. Звернення стягнення на заробітну плату не перешкоджає зверненню стягнення на майно боржника, якщо існує непогашена заборгованість, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за три місяці.
4	Визначення суми заборгованості зі сплати аліментів, присуджених як частка від заробітку (доходу), визначається виконавцем у порядку, встановленому СК України.
5	Виконавець зобов'язаний обчислювати розмір заборгованості із сплати аліментів щомісяця.
6	У разі виїзду боржника на постійне проживання до держави, з якою Україна не уклала договорів про надання правової допомоги, за рішенням суду до виїзду боржника за кордон стягнення аліментів здійснюється за весь період до досягнення дитиною повноліття.

7	У разі стягнення аліментів як частки заробітку (доходу) боржника на підприємстві, в установі, організації, у фізичної особи, фізичної особи-підприємця відрахування здійснюються з фактичного заробітку (доходу) на підставі постанови виконавця.
8	Якщо стягнути аліменти в зазначеному розмірі неможливо, підприємство, установа, організація, фізична особа-підприємець, фізична особа, які проводили відрахування, нараховують боржнику заборгованість зі сплати аліментів.
9	Після закінчення строку, передбаченого законом для стягнення аліментів, за відсутності заборгованості зі сплати аліментів підприємство, установа, організація, фізична особа-підприємець, фізична особа, які проводили відрахування, повертають виконавцю постанову про стягнення аліментів з відміткою про перерахування в повному обсязі стягувачу присуджених йому сум аліментів. Якщо відраховані з боржника суми аліментів не були перераховані стягувачу, виконавець письмово повідомляє стягувачу про розмір заборгованості, що утворилася, та роз'яснює йому права на звернення з позовом до підприємства, установи, організації, фізичної особи-підприємця, фізичної особи, які виплачують боржнику відповідно заробітну плату, пенсію, стипендію чи інші доходи, якщо така заборгованість утворилася з їхньої вини.
10	Спори щодо розміру заборгованості зі сплати аліментів вирішуються судом за заявою заінтересованої особи у порядку, встановленому законом ¹ .

КОНТРОЛЬ ЗА ЦІЛЬВИМ ВИТРАЧАННЯМ АЛІМЕНТІВ

Здійснюється органом опіки та піклування у формі інспекційних відвідувань одержувача аліментів, порядок та періодичність здійснення яких визначаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері усиновлення та захисту прав дітей. За заявою платника аліментів (крім тих, які мають заборгованість зі сплати аліментів) інспекційні відвідування одержувача аліментів здійснюються органом опіки та піклування позапланово, але не більше одного разу на три місяці.

У разі нецільового витрачання аліментів платник має право звернутися до суду з позовом про зменшення розміру аліментів або про внесення частини аліментів на особистий рахунок дитини у відділенні Державного ощадного банку України².

¹ Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 22.04.2020).

² Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

**ПОРЯДОК СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ (ДІТЕЙ)
У РАЗІ ВИЇЗДУ ОДНОГО З БАТЬКІВ ДЛЯ ПОСТІЙНОГО ПРОЖИВАННЯ
В ІНОЗЕМНІЙ ДЕРЖАВІ, З ЯКОЮ НЕ УКЛАДЕНО ДОГОВІР
ПРО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ**

1	У разі виїзду одного з батьків, який є громадянином України, для постійного проживання в іноземній державі, з якою Україна не має договору про надання правової допомоги, він повинен виконати аліментні зобов'язання з утримання дитини (дітей) до досягнення нею повноліття, які оформляються договором між цією особою та одним з батьків, з яким залишається дитина (діти), або її опікуном, піклувальником (далі – одержувач аліментів), або договором про припинення права на аліменти для дитини (дітей) у зв'язку з передачею права власності на нерухоме майно (житловий будинок, квартиру, земельну ділянку тощо). Якщо аліментні зобов'язання не були виконані особою, що виїжджає, стягнення аліментів провадиться за рішенням суду.
2	З метою запобігання ухиленню батьків від утримання дітей до їх повноліття шляхом сплати аліментів особа, що виїжджає для постійного проживання за кордоном, разом із заявою про видачу паспорта громадянина України для виїзду за кордон або оформлення відповідної сторінки у паспорті подає до паспортної служби органу внутрішніх справ за місцем постійного проживання в Україні у разі наявності дитини (дітей), що залишається в Україні, договір про виплату аліментів або нотаріально засвідчену заяву про відсутність у одержувача аліментів вимог щодо стягнення аліментних платежів, або копію рішення суду про виплату аліментів. До моменту одержання паспорта зазначена особа повинна подати до відповідного органу внутрішніх справ за місцем постійного проживання в Україні документ, що підтверджує виконання аліментних зобов'язань, – нотаріально засвідчену заяву про відсутність у одержувачів аліментів вимог щодо стягнення аліментних платежів (якщо така заява не подавалася згідно з абзацом першим пункту 2 цього Порядку) або нотаріально засвідчену копію постанови державного виконавця про закінчення виконавчого провадження (якщо стягнення аліментів провадилося за рішенням суду).
3	У разі невиконання аліментних зобов'язань на момент одержання паспорта до особи, що виїжджає для постійного проживання за кордоном, застосовуються обмеження, передбачені законодавством¹.

¹ Про затвердження Порядку стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2002-%D0%BF> (дата звернення : 18.05. 2020).

ПОРЯДОК СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ ЗА КОРДОНОМ

У разі, якщо між Україною та будь-якою з Договірних Сторін діє інший міжнародний договір, що регулює питання визнання і виконання судових рішень, виконання доручень про вручення документів або отримання доказів за кордоном, можуть застосовуватись положення відповідного міжнародного договору.

Усі звернення про стягнення аліментів на дитину або утримання на іншого члена сім'ї та інші документи на виконання Конвенції про стягнення аліментів за кордоном в Україні надсилаються для передачі за кордон або з-за кордону через Міністерство юстиції України.

Якщо позивач проживає на території України, звернення про стягнення аліментів на дитину або утримання на іншого члена сім'ї можуть направлятися до Міністерства юстиції через міжрегіональні управління Міністерства юстиції України.

Заяви (клопотання) про стягнення аліментів та інші документи у відносинах з іншими Договірними Сторонами отримуються Міністерством юстиції та надсилаються до нього через органи, що наведені у Переліку Органів, що передають та приймають, Договірних Сторін Конвенції, який розміщується на веб-сторінці Міністерства юстиції у мережі Інтернет за адресою www.minjust.gov.ua.

Питання про стягнення аліментів порушується фізичною особою на своє утримання або на користь іншої особи, а також юридичною особою, що має право порушувати питання про стягнення аліментів на дитину або іншу особу в установлених законодавством випадках, або належним чином уповноваженим представником відповідної особи.

Згідно з цією Інструкцією виконання Конвенції про стягнення аліментів за кордоном в Україні здійснюється з урахуванням заяв і застережень Договірних Сторін, наведених у Переліку заяв і застережень до цієї Конвенції.

Вказана інформація та інша інформація, що надходить від компетентних органів інших Договірних Сторін, розміщується на веб-сторінці Міністерства юстиції у мережі Інтернет за адресою www.minjust.gov.ua¹.

¹ Інструкція про виконання в Україні Конвенції про стягнення аліментів за кордоном: Наказ Міністерства юстиції України від 29 грудня 2006 р. № 121/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-06> (дата звернення: 18.05.2020).

**СПОСОБИ ВИКОНАННЯ БАТЬКАМИ ОBOB'ЯЗКУ УТРИМУВАТИ ДИТИНУ
У РАЗІ ВИЇЗДУ ОДНОГО З БАТЬКІВ ЗА КОРДОН
НА ПОСТІЙНЕ ПРОЖИВАННЯ**

1	У разі виїзду одного з батьків за кордон на постійне проживання у державу, з якою Україна не має договору про надання правової допомоги, аліменти стягуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Якщо після виконання аліментних зобов'язань один з батьків не виїхав на постійне проживання у державу, з якою Україна не має договорів про правову допомогу, та залишився або повернувся для постійного проживання в Україну, порядок стягнення аліментів з урахуванням сплаченої суми встановлюється законодавством.
2	Якщо після набрання рішенням суду законної сили, згідно з яким з одного із батьків стягуються аліменти, він виїжджає для постійного проживання у державу, з якою Україна не має договору про правову допомогу, з нього за рішенням суду до його виїзду за межі України може бути стягнуто аліменти за весь період до досягнення дитиною повноліття.
3	Якщо після набрання законної сили рішенням суду про сплату аліментів за весь період до досягнення дитиною повноліття особа, з якої стягуються аліменти, продовжує постійно проживати в Україні або повертається в Україну для постійного проживання та змінюються обставини, які вплинули на визначення розміру аліментів, у судовому порядку може бути встановлено періодичне стягнення аліментів з урахуванням сплаченої суми.

ОБОВ'ЯЗОК БАТЬКІВ УТРИМУВАТИ ПОВНОЛІТНІХ ДОЧКУ, СИНА			
<i>Підстави виникнення обов'язку батьків утримувати повнолітніх дочку, сина</i>	<i>Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дочку, сина, які продовжують навчання</i>	<i>Розмір аліментів на повнолітніх дочку, сина</i>	<i>Застосування норм Сімейного Кодексу України до відносин щодо обов'язку батьків утримувати повнолітніх дочку, сина</i>
Батьки зобов'язані утримувати своїх повнолітніх непрацездатних дочку, сина, які потребують матеріальної допомоги, якщо вони можуть таку матеріальну допомогу надавати (ст. 198 СК України).	Якщо повнолітні дочка, син продовжують навчання і у зв'язку з цим потребують матеріальної допомоги, батьки зобов'язані утримувати їх до досягнення двадцяти трьох років за умови, що вони можуть надавати матеріальну допомогу. Право на утримання припиняється у разі припинення навчання. Право на звернення до суду з позовом про стягнення аліментів має той з батьків, з ким проживає дочка, син, а також самі дочка, син, які продовжують навчання.(ст. 199СК України).	Суд визначає розмір аліментів на повнолітніх дочку, сина у твердій грошовій сумі і (або) у частці від заробітку (доходу) платника аліментів з урахуванням обставин, зазначених у ст. 182 СК України. При визначенні розміру аліментів з одного з батьків суд бере до уваги можливість надання утримання другим з батьків, своїми дружиною, чоловіком та повнолітніми дочкою, сином (ст. 200 СК України).	До відносин між батьками і дочкою, сином щодо надання їм утримання застосовуються норми статей 187, 189–192 і 194–197 Сімейного Кодексу України (ст. 201 СК України).

ОБОВ'ЯЗОК ПОВНОЛІТНІХ ДОЧКИ, СИНА УТРИМУВАТИ БАТЬКІВ				
<i>Підстави виникнення обов'язку повнолітніх дочки, сина утримувати батьків</i>	<i>Обов'язок дочки, сина брати участь у додаткових витратах на батьків</i>	<i>Звільнення дочки, сина від обов'язку утримувати матір, батька</i>	<i>Визначення розміру аліментів на батьків</i>	<i>Стягнення з дитини витрат на догляд та лікування батьків</i>
Повнолітні дочка, син зобов'язані утримувати батьків, які є непрацездатними і потребують матеріальної допомоги. Якщо мати, батько були позбавлені батьківських прав і ці права не були поновлені, обов'язок утримувати матір, батька у дочки, сина, щодо яких вони були позбавлені батьківських прав, не виникає (ст. 202 СК України).	Дочка, син крім сплати аліментів зобов'язані брати участь у додаткових витратах на батьків, викликаючи тяжкою хворобою, інвалідністю або немічністю (ст. 203 СК України).	Дочка, син можуть бути звільнені судом від обов'язку утримувати матір, батька та обов'язку брати участь у додаткових витратах, якщо буде встановлено, що мати, батько ухилилися від виконання своїх батьківських обов'язків. Дочка, син звільняються судом від обов'язку утримувати матір, батька та обов'язку брати участь у додаткових витратах, якщо буде встановлено, що мати, батько не сплачували аліменти на утримання дитини, що призвело до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три роки, і така заборгованість є непогашеною	Суд визначає розмір аліментів на батьків у твердій грошовій сумі і (або) у частці від заробітку (доходу) з урахуванням матеріального та сімейного стану сторін. При визначенні розміру аліментів та додаткових витрат суд бере до уваги можливість одержання утримання від інших дітей, до яких не пред'явлено позову про стягнення аліментів, дружини, чоловіка та своїх батьків (ст. 205 СК України).	У виняткових випадках, якщо мати, батько є тяжко хворими, особами з інвалідністю, а дитина (ст.6 СК України) має достатній дохід (заробіток), суд може постановити рішення про стягнення з неї одноразово або протягом певного строку коштів на покриття витрат, пов'язаних з лікуванням та доглядом за ними (ст. 206 СК України).

		на момент прийняття судом рішення про визначення розміру аліментів на батьків. У виняткових випадках суд може присудити з дочки, сина аліменти на строк не більш як три роки. Несплата аліментів на утримання дитини, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три роки, підтверджується довідкою, виданою органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем у порядку, встановленому законом (ст. 204 СК України).		

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ

<i>СІМЕЙНИЙ КОДЕКС</i>	<i>КОДЕКС УКРАЇНИ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ</i>	КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ
Стаття 196. Відповідальність за прострочення сплати аліментів, оплати додаткових витрат на дитину. У разі виникнення заборгованості з вини особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду або за домовленістю між батьками, одержувач аліментів має право на стягнення неустойки (пені) у розмірі одного відсотка суми несплачених аліментів за кожен день прострочення від дня прострочення сплати аліментів до дня їх повного погашення або до дня ухвалення судом рішення про стягнення пені, але не більше 100 відсотків заборгованості. У разі застосування до особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду, заходів, передбачених частиною чотирнадцятою статті 71 Закону України «Про виконавче провадження», максимальний розмір пені повинен дорівнювати різниці між сумою заборгованості та розміром застосованих заходів примусового виконання, передбачених частиною чотирнадцятою статті 71 Закону України «Про виконавче провадження». Розмір неустойки може бути зменшений судом з урахуванням матеріального та сімейного стану платника аліментів.	Стаття.183¹. Несплата аліментів. Несплата аліментів на утримання дитини, одного з подружжя, батьків або інших членів сім'ї, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, – тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин. Несплата аліментів на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, – тягне за собою виконання	Стаття 164. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів), а також злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні, – карається громадськими роботами на строк від вісімдесяти до ста двадцяти годин або арештом на строк до трьох місяців, або обмеженням волі на строк до двох років. 2. Те саме діяння, вчинене особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, – карається громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк від двох до трьох років. Примітка. У ст.ст. 164 і 165 КК України під злісним ухиленням від сплати коштів на утримання дітей (аліментів) або на утримання непрацездатних батьків слід розуміти будь-які діяння боржника, спрямовані на невиконання рішення суду (приховування доходів, зміну місця проживання чи місця роботи без повідомлення державного виконавця, приватного виконавця тощо), які призвели

Неустойка не сплачується, якщо платник аліментів є неповнолітнім. У разі прострочення оплати додаткових витрат на дитину з вини платника такий платник зобов'язаний на вимогу одержувача додаткових витрат сплатити суму заборгованості за додатковими витратами з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних із простроченої суми. Платник додаткових витрат вважається таким, що прострочив оплату, якщо він не виконав свій обов'язок щодо оплати додаткових витрат у строк, встановлений рішенням суду або за домовленістю між батьками, а в разі їх відсутності або у разі невідновлення такого строку – після спливу семи днів після пред'явлення відповідної вимоги одержувачем додаткових витрат, який фактично їх оплатив¹.	суспільно корисних робіт на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин. Повторне протягом року вчинення правопорушення, передбаченого частинами першою або другою цієї статті, – тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від двохсот сорока до трьохсот шістдесяти годин. Примітка. Під повторним вчиненням правопорушення у цій статті слід розуміти невжиття особою заходів щодо сплати аліментів протягом двох місяців з дня відбуття адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт.	до виникнення заборгованості із сплати таких коштів у розмірі, що сукупно складають суму виплат за три місяці відповідних платежів².
Довідка про наявність заборгованості зі сплати аліментів видається органом державної виконавчої служби, приватним виконавцем на вимогу стягувача протягом трьох робочих днів у випадках, встановлених законом. Довідка про наявність заборгованості зі сплати аліментів дійсна протягом одного місяця з дня її видачі. Форма довідки встановлюється Міністерством юстиції України.		

¹ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

² Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 16.05.2020).

№ пункту ст. 71 ЗУ «Про виконавче провадження»	ВМОТИВОВАНИ ПОСТАНОВИ, ЯКІ ВІНОСИТЬ ДЕРЖАВНИЙ ВИКОНАВЕЦЬ ЗА НАЯВНОСТІ ЗАБОРГОВАНOSTІ ЗІ СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ, СУКУПНИЙ РОЗМІР ЯКОЇ ПЕРЕВИЩУЄ СУМУ ВІДПОВІДНИХ ПЛАТЕЖІВ ЗА ЧОТИРИ МІСЯЦІ
1	про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі (ця постанова надсилається сторонам для відома не пізніше наступного робочого дня з дня їх винесення).
2	про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі (ця постанова надсилається сторонам для відома не пізніше наступного робочого дня з дня їх винесення).
3	про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолодженою зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі (ця постанова надсилається сторонам для відома не пізніше наступного робочого дня з дня її винесення).
4	про встановлення тимчасового обмеження боржника у праві полювання – до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі (ця постанова, надсилається сторонам для відома не пізніше наступного робочого дня з дня їх винесення та направляється до виконання відповідними органами після закінчення строку на оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби).
Якщо аліменти сплачуються на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, постанови, зазначені у п.п.1–4 цієї частини, виносяться державним виконавцем за наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три місяці.	

¹ Про виконавче провадження : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 22.04.2020).

НЕ МОЖЕ БУТИ ЗАСТОСОВАНО ТИМЧАСОВЕ ОБМЕЖЕННЯ БОРЖНИКА У ПРАВІ КЕРУВАТИ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ В РАЗІ	
1	якщо встановлення такого обмеження позбавляє боржника основного законного джерела засобів для існування;
2	використання боржником транспортного засобу у зв'язку з інвалідністю чи перебуванням на утриманні боржника особи з інвалідністю I, II групи, визнаної в установленому порядку, або дитини з інвалідністю;
3	проходження боржником строкової військової служби, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або якщо боржник проходить військову службу та виконує бойові завдання військової служби у бойовій обстановці чи в районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;
4	розстрочення або відстрочення сплати заборгованості за аліментами у порядку, встановленому законом ¹ .

ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ ШТРАФІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗУ «ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ», ЩО СТЯГУЮТЬСЯ З БОРЖНИКА			
За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за один рік, виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу у розмірі 20 % суми заборгованості зі сплати аліментів.	За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за два роки, виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу у розмірі 30 % суми заборгованості зі сплати аліментів.	За наявності заборгованості зі сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за три роки, виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу у розмірі 50 % суми заборгованості зі сплати аліментів.	У подальшому постановою про накладення штрафу у розмірі, визначеному абзацом першим ч. 14 ст. 71 ЗУ «Про виконавче провадження», вноситься виконавцем у разі збільшення розміру заборгованості боржника на суму, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за один рік.

¹ Про виконавче провадження : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення: 22.04.2020).

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Якими є умови звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника?
2. Які види доходів боржника належать до «інших»?
3. Хто, у якому порядку та протягом яких строків здійснює відрахування зі заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника?
4. Які застосовуються обмеження розміру відрахувань зі заробітної плати, пенсії?
5. Роз'ясніть особливості звернення стягнення на заробітну плату боржника, який відбуває покарання.
6. Яким є порядок стягнення аліментів на дітей, батьків?

Глава 7

Виконання рішень у немайнових справах

7.1. Виконання рішень немайнового характеру. Загальний порядок виконання рішень, що зобов'язують боржника вчинити певні дії або утриматись від їх вчинення

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ, ЗА ЯКИМИ БОРЖНИК ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ ВЧИНИТИ ПЕВНІ ДІЇ АБО УТРИМАТИСЯ ВІД ЇХ ВЧИНЕННЯ	
За рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження», перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження (ч. 1 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження»).	
У разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець виносить постанову про накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність (ч. 2 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження»).	
	Виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, передбаченого частиною другою цієї статті, повторно перевіряє виконання рішення боржником. У разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення, якщо таке рішення може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених Законом України «Про виконавче провадження».

	У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вносить постанову про закінчення виконавчого провадження (ч. 3 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження»).
Виконавець під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій доводить до відома боржника резолютивну частину такого рішення, про що складає відповідний акт. Після складення акта виконавець вносить постанову про закінчення виконавчого провадження (ч. 4 ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження»).	
Рішення, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, за класифікацією, запропонованою І. В. Андроновим, належать до рішень про присудження – якими підтверджуються права, обов'язки та законні інтереси сторін, і одна сторона присуджується виконати на користь другої сторони певні дії або утриматися від їх виконання¹. Предметом рішень про присудження, як зазначає І. В. Андронов, є право вимоги з відповідним йому обов'язком, коли можливість здійснити обов'язок у примусовому порядку вже настала, якщо при цьому позивач вимагає від суду примусового притягнення відповідача до здійснення ним свого обов'язку. Звертаючись до суду з позовом про присудження, позивач зазначає як предметом свого позову ту цивільно-правову вимогу, яку він просить підтвердити для подальшого примусового здійснення².	

¹ Андронов І. В. Питання класифікації рішень суду в цивільному процесі України. *Університетські наукові записки*. 2006. № 3–4 (19–20). С. 205.

² Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 353–354.

7.2. Особливості виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення

До виконання рішень у немайнових справах шляхом встановлення обов'язку виконати певні дії на користь стягувача чи утриматися від них належать такі категорії справ:

- виконання рішень про відібрання дитини;
- виконання рішень про встановлення побачення з дитиною, рішення про усунення перешкод у побаченні з дитиною;
- виконання рішень про поновлення на роботі;
- виконання рішень про виселення боржника;
- виконання рішень про вселення стягувача.

Кожна зі зазначених категорій справ виконавчого провадження має свої особливості виконання, але ґрунтується на загальних засадах виконавчого провадження з урахуванням порядку виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення.

Порядок виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, регламентується ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження». Відповідно до зазначеного положення, такий порядок має такі *особливості виконання*.

Строки виконання

Так, за рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 цього Закону, перевіряє виконання рішення боржником. Згідно з ч. 6 ст. 26 Закону, за рішенням немайнового характеру виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення протягом 10 робочих днів (крім рішень, що підлягають негайному виконанню, рішень про встановлення побачення з дитиною).

За рішенням про встановлення побачення з дитиною державний виконавець у постанові про відкриття виконавчого провадження зазначає про необхідність виконання боржником рішення шляхом забезпечення побачень стягувача з дитиною в порядку, визначеному рішенням.

Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше як на третій робочий день після відкриття виконавчого провадження. Слід зазначити: рішення, що підлягають негайному виконанню в цивільних справах, передбачено ст. 430 Цивільного процесуального кодексу України.

Виконавчі дії в результаті невиконання боржником рішення	Згідно з ч. 2 ст. 63 Закону, в разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом трьох робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність. Згідно з ч. 3 зазначеної норми, виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, передбаченого ч. 2 цієї статті, повторно перевіряє виконання рішення боржником. У разі повторного невиконання без поважних причин боржником рішення, якщо таке рішення може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених цим Законом. У разі невиконання боржником рішення, яке не може бути виконано без участі боржника, виконавець надсилає до органу досудового розслідування повідомлення про вчинення боржником кримінального правопорушення та вносить постанову про закінчення виконавчого провадження.
Особливості виконавчих дії під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дії	Згідно з ч. 4 ст. 63 Закону, виконавець під час виконання рішення про заборону вчиняти певні дії або про утримання від вчинення певних дій доводить до відома боржника резолютивну частину такого рішення, про що складає відповідний акт. Після складення акта виконавець вносить постанову про закінчення виконавчого провадження¹.

¹ Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. С. 354–355.

7.3. Виконання рішень про відібрання дитини, поновлення на роботі, виселення боржника та особливості примусового вселення стягувача

ПОЗИЦІЇ НАУКОВЦІВ СТОСОВНО ТАКОЇ ВИМУШЕНОЇ МІРИ, ЯК ВІДІБРАННЯ ДИТИНИ		
1	<i>Шевченко Я. М.</i>	Відібрання дитини продиктовано турботою про дитину і неможливістю батьків самим визначити її долю. Якщо ж батьки самі мають можливість піклуватися про дитину, незважаючи на те що обставини в сім'ї складаються несприятливо, ніхто не вправі обмежити їхні батьківські права у визначенні місця проживання дитини, а також осіб, яким батьки бажають доручити виховання дитини та турботу про неї ¹ .
2	<i>Решетник Є. М.</i>	У чинному законодавстві не існує чіткого визначення поняття «відібрання дитини». Сукупність дій, що здійснюються уповноваженими державою органами та посадовими особами, спрямовані на захист прав дитини та полягають у передачі дитини від батьків або інших суб'єктів, у яких проживає дитина, особам, які визначені у рішенні суду ² .
3	<i>Розка Н. В.</i>	Відібрання дитини як спосіб захисту прав та законних інтересів є досить специфічним, оскільки насамперед стосується захисту прав дитини, що повинні довести батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники, інші родичі ³ .
4	<i>Белікова С. О.</i>	Цивільстичним заходом поновлення порушеного права дитини є представництво її інтересів у суді та під час виконання судових рішень, тобто у виконавчому провадженні ⁴ .

¹ Шевченко Я. Н. Основы семейного законодательства. К. : Вища школа, 1982. 88 с.

² Решетник Є. М. Окремі аспекти виконання рішень суду про відібрання дитини. *Університетські наукові записки*. 2013. № 4. С. 174–179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2013_4_22.

³ Розка Н. В. Коментар фахівця: примусове виконання рішень про відібрання дитини / Державна виконавча служба Запорізької області. URL: <http://bit.ly/38vejVi>.

⁴ Белікова С. О. Прокурор як учасник виконавчого провадження у справах щодо захисту прав та інтересів дітей : дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. Національна академія прокуратури України. К., 2015. 210 с.

ВІДБРАННЯ ДИТИНИ ВІД БАТЬКІВ БЕЗ ПОЗБАВЛЕННЯ ЇХ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ У РАЗІ, ЯКЩО ВОНИ:	
1.	ухиляються від виконання своїх обов'язків щодо виховання дитини
2.	жорстоко поведуться з дитиною
3.	є хронічними алкоголіками або наркоманами
4.	вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва
5.	в інших випадках, якщо залишення дитини у них є небезпечним для її життя, здоров'я і морального виховання ¹ .

Дитина як фізична особа має відповідні права і свободи, які закріплені у Конституції України², Конвенції ООН «Про права дитини» від 20 листопада 1989 р.³, Сімейному кодексі України⁴, Цивільному кодексі України⁵, Законі України «Про охорону дитинства»⁶ та іншими нормативно-правових актів.

Невід'ємною складовою захисту прав дитини є належне виконання судових рішень, що стосуються її життя як учасника правовідносин⁷.

Про переваги захисту інтересів дитини йдеться в багатьох рішеннях Європейського суду з прав людини⁸. Ці рішення не поодинокі⁹.

Європейський суд з прав людини неодноразово аналізував позитивні зобов'язання держави щодо забезпечення вказаних інтересів в аспекті дотримання ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та вказував, що при визначенні основних інтересів дитини у кожному конкретному випадку необхідно враховувати дві умови: по-перше, у якнайкращих інтересах дитини буде збереження її зв'язків зі сім'єю,

¹ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

² Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 22.04.2020).

³ Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU89K01U.html.

⁴ Сімейний кодекс : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/print> (дата звернення: 16.05.2020).

⁵ Цивільний кодекс: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL:

⁶ Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. №2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001, № 30, Ст. 142.

⁷ Сердечна І. Л. Особливості виконання рішень суду про відібрання дитини. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/VP-2019.pdf>.

⁸ Neulinger and Shuruk v. Switzerland, 6 July 2010, appl. № 41615/07. European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/FRE?i=001-99817>.

⁹ Hunt v. Ukraine, 7 December 2006, appl. № 31111/04. European Court of Human Rights. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-78410>.

крім випадків, коли сім'я виявляється особливо непридатною або явно неблагополучною; по-друге, у якнайкращих інтересах дитини буде забезпечення її розвитку у безпечному, спокійному та стійкому середовищі, що не є неблагополучним. ...Тому сімейні зв'язки можуть бути розірвані лише у виняткових випадках, та необхідно зробити все, щоб зберегти особисті відносини та, якщо і коли це можливо, «відновити» сім'ю¹.

У разі відсутності інформації про місце проживання, перебування чи місцезнаходження дитини за виконавчими документами про відібрання дитини державний виконавець звертається до суду з поданням про винесення ухвали про розшук дитини. Порядок співпраці між органами державної виконавчої служби та працівниками органів внутрішніх справ визначається спільним Наказом Міністерства юстиції України та Міністерства внутрішніх справ України № 607/56/5 від 25 червня 2002 р.².

Розшук боржника або дитини, привід боржника оголошуються за місцем виконання рішення або за останнім відомим місцем проживання (перебування) боржника або дитини чи місцезнаходженням їхнього майна, або за місцем проживання (перебування) стягувача (ст. 438 ЦПК України).

В Україні захист дітей у міжнародних масштабах забезпечується Конвенцією Про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей³.

---

¹ Mamchur v. Ukraine від 16.07.2015 р., заява № 10383/09 / Верховна Рада України; Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a93.

² Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства внутрішніх справ України від 30 січня 2018 р. № 64/261/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0140-18> (дата звернення: 14.05.2020).

³ Про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей : Конвенція від 25 жовтня 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_188. (дата звернення: 14.05.2020).

ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ПРО ВІДІБРАННЯ ДИТИНИ¹	
Під час виконання рішення про відібрання дитини державний виконавець проводить виконавчі дії за обов'язковою участю особи, якій дитина передається на виховання, із залученням представників органів опіки і піклування (ч. 1 ст. 64 Закону України «Про виконавче провадження»).	За необхідності державний виконавець може звернутися до суду з поданням щодо вирішення питання про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу (ч. 2 ст. 64 Закону України «Про виконавче провадження»). У разі якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про відібрання дитини, до нього застосовуються заходи, передбачені Законом України «Про виконавче провадження» (ч. 3 ст. 64 Закону України «Про виконавче провадження»).
ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ПРО ПОНОВЛЕННЯ НА РОБОТІ	
Рішення про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного працівника виконується невідкладно в порядку, визначеному ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження» (ч. 1 ст. 65 Закону України «Про виконавче провадження»).	Рішення вважається виконаним боржником з дня видання відповідно до законодавства про працю наказу або розпорядження про поновлення стягувача на роботі та внесення відповідного запису до трудової книжки стягувача, після чого виконавець виносить постанову про закінчення виконавчого провадження (ч. 2 ст. 65 Законом України «Про виконавче провадження»).

¹ Верба О. Б. Повноваження суду щодо захисту прав дитини на стадії виконавчого провадження // Права людини у філософському, політологічному, соціологічному та правовому вимірах : тези Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. С. 91–94.

ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ПРО ВИСЕЛЕННЯ БОРЖНИКА¹

Державний виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження», перевіряє виконання боржником рішення про його виселення. У разі невиконання боржником рішення про його виселення самостійно державний виконавець виконує його примусово (ч. 1 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

Державний виконавець призначає день і час примусового виселення, про що письмово інформує боржника. Боржник вважається повідомленим про його примусове виселення, якщо повідомлення надіслано йому за адресою, за якою має здійснюватися виселення, чи іншою адресою, достовірно встановленою державним виконавцем.

Відсутність боржника, належним чином повідомленого про день і час примусового виселення, під час виконання рішення про виселення боржника не є перешкодою для його виселення (ч. 2 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

Примусове виселення полягає у звільненні приміщення, зазначеного у виконавчому документі, від боржника, його майна, домашніх тварин та у забороні боржнику користуватися цим приміщенням. Примусовому виселенню підлягають виключно особи, зазначені у виконавчому документі (ч. 3 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

Примусове виселення здійснюється у присутності понятих за участю працівників поліції (ч. 4 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

Якщо виконання рішення здійснюється за відсутності боржника, державний виконавець зобов'язаний провести опис майна. Описане майно передається для відповідального зберігання стягувачеві або іншій особі, визначеній державним виконавцем (ч. 5 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

Якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про його виселення, державний виконавець накладає на нього штраф у порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження» (ч. 6 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

¹ Верба О. Б. Повноваження суду на стадії виконання рішень про виселення // Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку сучасної економіки України : збірник доповідей та тез повідомлень учасників цивільно-правової секції Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Донецьк, 27 листопада 2009 р.) / ред. кол.: С. Г. Кузьменко, Є. В. Петров. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. С. 91–93.

Передане для зберігання майно боржника повертається йому державним виконавцем на підставі акта після відшкодування боржником витрат, пов'язаних зі зберіганням такого майна. У разі якщо боржник відмовляється відшкодувати витрати, пов'язані зі зберіганням майна, вони компенсуються за рахунок реалізації майна боржника або його частини.

Зберігання майна здійснюється протягом не більше двох місяців з дня передачі на зберігання. Після закінчення двомісячного строку невитребуване майно реалізується в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження». Отримані від реалізації такого майна кошти, за вирахуванням понесених витрат, перераховуються боржнику.

У разі якщо майно не було реалізовано, розпорядження ним здійснюється в порядку, встановленому для розпорядження безхазяйним майном (ч. 7 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

Про виконання рішення про виселення боржника державний виконавець складає акт, що підписується особами, які брали участь у виконанні рішення про примусове виселення (ч. 8 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

У разі якщо особа, яка підлягає виселенню, має бути надано інше житлове приміщення, державний виконавець надсилає органу, який, відповідно до судового рішення, зобов'язаний надати боржникові інше житлове приміщення, повідомлення про строк виконання рішення про надання такого приміщення. У разі ненадання у визначений строк іншого житлового приміщення державний виконавець складає відповідний акт і звертається до суду з поданням про встановлення порядку подальшого виконання рішення. До вирішення судом зазначеного питання виконавчі дії не проводяться (ч. 9 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

У разі якщо особа самостійно вселилася у приміщення, з якого вона була примусово виселена, повторне її виселення може бути здійснено державним виконавцем на підставі ухвали суду, який прийняв рішення про виселення. Виконавче провадження у такому разі підлягає відновленню за постановою державного виконавця (ч. 10 ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»).

ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ПРО ВСЕЛЕННЯ СТЯГУВАЧА

Державний виконавець наступного робочого дня після закінчення строку, визначеного ч. 6 ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження», перевіряє виконання боржником рішення про вселення стягувача.

У разі невиконання боржником рішення про вселення стягувача самостійно державний виконавець виконує його примусово (ч. 1 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

Примусове вселення полягає у забезпеченні державним виконавцем безперешкодного входження стягувача у приміщення, зазначене у виконавчому документі, та його проживання (перебування) в ньому (ч. 2 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

Державний виконавець зобов'язаний письмово повідомити боржника і стягувача про день і час примусового вселення. Боржник вважається повідомленим про примусове вселення стягувача, якщо повідомлення надіслано йому за адресою, за якою має здійснюватися вселення, чи іншою адресою, достовірно встановленою державним виконавцем.

Відсутність боржника, належно повідомленого про день і час примусового вселення, під час виконання рішення про вселення не є перешкодою для вселення стягувача (ч. 3 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

У разі якщо боржник перешкоджає виконанню рішення про вселення стягувача, державний виконавець накладає на нього штраф та вживає заходів примусового виконання рішення, передбачених Законом України «Про виконавче провадження».

Примусове вселення стягувача здійснюється у присутності понять за участю працівників поліції (ч. 4 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

Про примусове вселення стягувача державний виконавець складає акт, що підписується особами, які брали участь у виконанні рішення про примусове вселення (ч. 5 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

У разі подальшого перешкоджання боржником проживанню (перебуванню) стягувача у приміщенні, в яке його вселено, стягувач має право звернутися до державного виконавця зі заявою про відновлення виконавчого провадження. У такому разі державний виконавець має право повторно здійснити примусове вселення стягувача та накласти на боржника штраф у подвійному розмірі відповідно до ст. 75 Закону України «Про виконавче провадження». Виконавче провадження не відновлюється і повторно примусове вселення стягувача не здійснюється, якщо особа, яка перешкоджає його проживанню (перебуванню), не є боржником. Питання про вселення стягувача в такому разі вирішується в судовому порядку (ч. 6 ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Наведіть приклади виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення.
2. Яким є порядок виконання рішення про поновлення на роботі?
3. Назвіть особливості виконання рішення про відібрання дитини.
4. Дайте визначення поняття «вселення боржника».
5. Кому належить право ініціювання питання про тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України?
6. Перелічіть, які особливості виконання рішення про примусове вселення стягувача?

Глава 8

Гарантії захисту прав суб'єктів виконавчого провадження

8.1. Поняття і значення гарантій прав суб'єктів виконавчого провадження

Лише *декларування* прав осіб не достатньо для їх забезпечення та виконання. Тому держава повинна ще й забезпечити і захистити права та свободи людини. Таку роль виконують *гарантії*.

Гарантії прав, свобод та обов'язків осіб – система соціально-економічних, політичних та юридичних умов, засобів та способів, які забезпечують їх фактичну реалізацію, охорону та захист.

В юридичній науці розрізняють *дві основні групи гарантій*:

1) загальносоціальні		2) юридичні – це встановлені законом спеціальні механізми практичного забезпечення, охорони та захисту прав та свобод людини і громадянина	
<i>а) політичні гарантії</i>	Пов'язані з різними формами здійснення влади народу (вибори), до них належать проведення референдумів, розподіл влади (на законодавчу, виконавчу та судову), багатопартійність, вільна опозиція, участь громадян в управлінні державними справами безпосередньо чи через представників. Гарантією є можливість користуватися своїми правами та свободами, захищати свої інтереси тощо	<i>а) нормативно-правові гарантії</i>	Норми-принципи матеріального і процесуального характеру, юридичні обов'язки, юридична відповідальність

<i>б) соціально-економічні гарантії</i>	Єдність соціально-економічного простору, свобода економічно діяльності. До таких гарантій належать існуюча система форм власності та ринкових відносин, захист конкуренції у підприємницькій діяльності, існування соціальної держави тощо.	<i>б) інституційні (організаційно-правові) гарантії</i>	Наявність інституту влади, що повинен бути гарантом: ВРУ, Президент, КМУ, місцеві державні адміністрації, суди, Уповноважений ВРУ з прав людини, прокуратура, органи м.с., адвокатура, політичні партії і громадські організації, міжнародні судові установи та відповідні органи міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.
<i>в) культурні (духовні, ідеологічні) гарантії</i>	Ідеологічне розмаїття. Це заборона монополізації ідеології, а також наявна система цінностей у суспільстві, рівень культури, система освіти, науки тощо.		

Проф. М. Й. Штефан зазначає, що <i>права й інтереси сторін та інших осіб у виконавчому провадженні забезпечуються численними гарантіями, закріпленими у нормах законодавства України.</i> До них, зокрема, належать:	
1)	<i>функціонування загальних, міжгалузевих... принципів, на яких побудовано діяльність державних і приватних виконавців та інших суб'єктів виконавчого провадження.</i> Відповідно до ст. 2 «Засади виконавчого провадження» Закону України «Про виконавче провадження», виконавче провадження здійснюється з дотриманням таких засад: 1) верховенства права (<i>загальноправовий</i>); 2) обов'язковості виконання рішень (<i>загальноправовий</i>); 3) законності (<i>загальноправовий</i>); 4) диспозитивності (<i>міжгалузевий</i>); 5) справедливості, неупередженості та об'єктивності (<i>загальноправовий</i>);

	6) гласності та відкритості виконавчого провадження (<i>міжгалузевий</i>); 7) розумності строків виконавчого провадження (<i>загальноправовий</i>); 8) співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями (<i>інституційний</i>); 9) забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців (<i>інституційний</i>). Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» містить ст. 4 «Принципи діяльності ДВС та приватних виконавців», у якій перелічені такі принципи: 1) верховенства права (<i>загальноправовий</i>); 2) законності (<i>загальноправовий</i>); 3) незалежності (<i>міжгалузевий</i>); 4) справедливості, неупередженості та об'єктивності (<i>загальноправовий</i>); 5) обов'язковості виконання рішень (<i>загальноправовий</i>); 6) диспозитивності (<i>міжгалузевий</i>); 7) гласності та відкритості виконавчого провадження та його фіксування технічними засобами (<i>міжгалузевий</i>); 8) розумності строків виконавчого провадження (<i>загальноправовий</i>); 9) співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями (<i>інституційний</i>);
2)	<i>контроль та нагляд за законністю виконавчого провадження;</i>
3)	<i>віднесення на розгляд суду окремих питань, від яких залежить розвиток виконавчого провадження;</i>
4)	<i>звільнення майна з-під арешту, відшкодування збитків;</i>
5)	<i>контроль виконавця за правильним і своєчасним виконанням судових рішень про стягнення періодичних платежів;</i>
6)	<i>поворот виконання;</i>
7)	<i>тощо.</i>

Гарантії прав учасників виконавчого провадження є невід'ємними від юридичних гарантій законності, під якими розуміють передбачені законом спеціальні засоби впровадження охорони та, у разі порушення, відновлення законності.	
За найближчими цілями їх поділяють на:	
1) превентивні, або запобіжні (спрямовані на запобігання правопорушенням);	2) відновлювальні (спрямовані на усунення чи відшкодування негативних наслідків правопорушень).

Основні гарантії законності виконавчого провадження та захисту прав його учасників

1.	Виконавча процедура (під виконавчою процедурою потрібно розуміти чітке визначення законом порядку проведення виконавчих дій. Загальну процедуру виконавчого провадження окреслює Закон, а конкретніше – нормативно-правові акти Мініюсту, основним з яких є Інструкція з організації примусового виконання рішень).
2.	Контроль, нагляд та юрисдикційний захист у виконавчому провадженні.
3.	Відповідальність у виконавчому провадженні.

Приклади гарантій прав суб'єктів виконавчого провадження:

1.	Зважаючи на <i>загальнозаборонний принцип</i> регулювання діяльності органів державної влади, який проголошено ст. 19 Конституції України і щодо виконавців безпосередньо закріплено у ст. 1 Закону, виконавці можуть вчиняти тільки визначені дії у порядку і способом, що дозволені законом. Дія цього принципу поширюється не тільки на діяльність виконавців, а й на інші органи державної влади, органи місцевого самоврядування, службових та посадових осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні або залучені виконавцем до проведення виконавчих дій.
2.	До гарантій також належать визначення <i>участі понять</i> у виконавчому провадженні для засвідчення ходу виконавчої дії (обов'язкова та факультативна участь); <i>окреслення чіткого порядку звернення стягнення на майно фізичної особи, звернення стягнення на майно боржника-юридичної особи</i> тощо.
3.	Важливим аспектом забезпечення захисту прав учасників виконавчого провадження є <i>документальна фіксація ходу виконавчого провадження</i>. Насамперед підставою для відкриття виконавчого провадження є виконавчий документ, щодо змісту та форми якого законом встановлено певні вимоги. Якщо його немає або ж є вади змісту чи форми, виконавче провадження не може бути відкрито. Складання інших документів, їх форму та реквізити передбачено у додатках до Інструкції з організації примусового виконання рішень, в яких налічується близько 40 форм виконавчих постанов. Порядок ведення діловодства в ДВС визначає відповідна інструкція.

8.2. Особливості надання державою гарантій щодо виконання рішень суду

Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» від 05.06.2012 р. № 4901-VI¹ встановлює гарантії держави щодо виконання судових рішень та виконавчих документів, визначених Законом України «Про виконавче провадження» (далі – рішення суду), та особливості їх виконання.	
Держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є:	– державний орган; – державні підприємство, установа, організація (далі – державне підприємство); – юридична особа, примусова реалізація майна якої забороняється відповідно до законодавства (далі – юридична особа). (Примусова реалізація майна юридичних осіб – відчуження об'єктів нерухомого майна та інших основних засобів виробництва, з використанням яких юридичні особи провадять виробничу діяльність, а також акцій (часток, паїв), що належать державі та передані до їх статутного фонду).
Дія Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» не поширюється на рішення суду, стягувачем за якими є:	– державний орган; – державне підприємство; – орган місцевого самоврядування; – підприємство, установа, організація, що належать до комунальної власності.

Особливості виконання рішень суду про стягнення коштів з державного органу (ст. 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»)	Особливості виконання рішень суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи (ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»)

¹ Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text>.

Виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється *центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів*, в межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів з рахунків такого державного органу, а в разі відсутності у зазначеного державного органу відповідних призначень – *за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду*.

Стягувач за рішенням суду про стягнення коштів з державного органу звертається до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у строки, встановлені Законом України «Про виконавче провадження», із заявою про виконання рішення суду.

Разом із заявою стягувач подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, документи та відомості, необхідні для перерахування коштів, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

У разі якщо стягувач подав не всі необхідні для перерахування коштів документи та відомості, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, протягом 5 днів з дня надходження заяви повідомляє в установленому порядку про це стягувача.

У разі неподання стягувачем документів та відомостей у місячний строк з дня отримання ним повідом-

Виконання рішень суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження», з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

У разі якщо рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом 6 місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, його виконання здійснюється за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Протягом 10 днів з дня встановлення державним виконавцем факту наявності підстав для повернення виконавчого документа стягувачу відповідно до п.п. 2–4, 9 ч. 1 ст. 37 Закону України «Про виконавче провадження», крім випадків, коли стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій, але не пізніше строку, встановленого ч. 2 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», керівник відповідного органу ДВС подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, документи та відомості, необхідні для перерахування стягувачу коштів, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, про що повідомляє в установленому порядку стягувача.

У разі відсутності необхідних документів та відомостей кошти перераховуються на відповідний рахунок органу ДВС, про порядок виплати коштів з якого державний виконавець повідомляє в установ-

лення центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, повертає заяву стягувачу.

Стягувач має право *повторно* звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, для виконання рішення суду у визначені ч. 2 цієї ст. 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» строки, перебіг яких починається з дня отримання стягувачем повідомлення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Перерахування коштів стягувачу здійснюється у *3-місячний строк* з дня надходження до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, необхідних для цього документів та відомостей.

леному порядку стягувача *не пізніше наступного дня після перерахування коштів*.

Кошти, що надійшли на відповідний рахунок органу ДВС, перераховуються стягувачу *протягом 10 днів* з дня надходження всіх необхідних для цього документів та відомостей.

Перерахування коштів за рішенням суду здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у *3-місячний строк* з дня надходження документів та відомостей, необхідних для цього, з одночасним направленням повідомлення про виплату коштів державному виконавцю, державному підприємству або юридичній особі.

Державний виконавець *протягом 10 днів* з дня отримання такого повідомлення виносить постанову про заміну стягувача на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, з одночасним направленням повідомлення такому органу.

Державне підприємство або юридична особа, які визнані боржниками за рішеннями суду, зобов'язані *протягом 10 днів* з дня перерахування коштів відкрити рахунки в органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, та проводити розрахунки виключно з цих рахунків. Положення цієї частини не поширюються на банки, 100 % або частка статутного капіталу яких належить державі.

Особливості виконання рішень суду про зобов'язання вчинити певні дії щодо майна (ст. 7 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»)

Виконання рішень суду про зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за якими є державний орган, державне підприємство, юридична особа, здійснюється в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

У разі якщо рішення суду, зазначені в ч. 1 ст. 7 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», не виконано *протягом 2 місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження*, крім випадків, коли стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій, *державний виконавець зобов'язаний звернутися до суду із заявою про зміну способу і порядку виконання рішення*.

Компенсація (ст. 5 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»)

У разі якщо центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, *протягом 3 місяців* не перерахував кошти за рішенням суду про стягнення коштів, крім випадку, зазначеного в ч. 4 ст. 4 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», стягувачу виплачується *компенсація в розмірі 3 % річних від несплаченої суми за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду*.

Компенсація за порушення строку перерахування коштів за рішенням суду про стягнення коштів з державного органу нараховується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Компенсація за порушення строку перерахування коштів за рішенням суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи нараховується державним виконавцем *протягом 5 днів з дня отримання ним повідомлення* центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, крім випадку, коли кошти перераховуються на відповідний рахунок органу ДВС.

У разі якщо кошти за рішенням суду не перераховані стягувачу з відповідного рахунка органу ДВС *протягом 10 днів з дня надходження всіх необхідних для цього документів* та відомостей, стягувачу виплачується компенсація в розмірі, встановленому ч. 1 ст. 5 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Відповідальність та відшкодування збитків, завданих державному бюджету (ст. 6 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»)

Кошти, виплачені за рішенням суду про стягнення коштів згідно з Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», вважаються **збитками державного бюджету**.

Посадова, службова особа державного органу, державного підприємства або юридичної особи, **дії якої призвели до збитків державного бюджету, несе відповідальність згідно із законом**.

Орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, звертається **до суду з позовами** про відшкодування збитків, завданих державному бюджету.

У разі встановлення в діях посадової, службової особи державного органу **складу кримінального правопорушення за обвинувальним вироком суду щодо неї**, який набрав законної сили, державні органи в установленому законодавством порядку **реалізують право зворотної вимоги (регресу) до такої особи щодо відшкодування збитків, завданих державному бюджету, у розмірі виплаченого відшкодування**, якщо інше не встановлено законодавством.

Державні органи після виконання рішень суду про стягнення коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти державного бюджету, у випадках, визначених Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», проводять **службове розслідування** щодо причетних посадових, службових осіб таких органів, **якщо рішенням суду не встановлено складу кримінального правопорушення в діях зазначених осіб**.

За результатами службового розслідування державні органи та органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, **у місячний строк можуть звернутися до суду з позовною заявою про відшкодування збитків, завданих державному бюджету, з пред'явленням зворотної вимоги (регресу)** у розмірі виплаченого відшкодування до посадових, службових осіб таких органів, **винних** у завданні збитків (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами та відшкодуванням моральної шкоди).

Якщо збитки, завдані державному бюджету, є результатом спільних дій або бездіяльності кількох посадових та службових осіб, такі посадові та службові особи несуть **солідарну відповідальність** згідно із законом.

У разі встановлення в діях службової особи державного підприємства або юридичної особи **складу кримінального правопорушення** за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, **звертаються до суду з позовами про відшкодування збитків, завданих державному бюджету**.

Після виконання рішень суду відповідно до Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» за поданням органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, державний орган, до сфери управління якого належить державне підприємство, забезпечує проведення **службового розслідування** щодо службових осіб державного підприємства, дії яких призвели до збитків державного бюджету, якщо рішенням суду в діях зазначених осіб не встановлено складу кримінального правопорушення.

За результатами службового розслідування органи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів за поданням відповідних матеріалів державними органами **в місячний строк можуть звернутися до суду з позовом про відшкодування збитків, завданих державному бюджету, з пред'явленням зворотної вимоги (регресу)** у розмірі виплаченого відшкодування до службових осіб державних підприємств, винних у завданні збитків.

8.3. Адміністративний контроль як гарантія захисту прав суб'єктів виконавчого провадження.

Контроль за законністю виконавчого провадження.

Посадові особи, які мають право здійснювати перевірку законності виконавчого провадження.

Контроль за діяльністю приватного виконавця

Порядок проведення перевірок законності виконавчого провадження врегульовано Розділом XII Інструкції з організації примусового виконання рішень¹

Перевірити законність виконавчого провадження мають право:

1. Директор Департаменту ДВС Міністерства юстиції України	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у відділі примусового виконання рішень Департаменту ДВС Міністерства юстиції України. Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у відділі примусового виконання рішень в районі міста Києва управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві. Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у відділах примусового виконання рішень управління забезпечення примусового виконання рішень. Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у відділах ДВС.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: - за дорученням керівника вищого органу ДВС; - з власної ініціативи; - за скаргою на дії та бездіяльність начальника органу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець. Перевірка законності виконавчого провадження проводиться на підставі матеріалів виконавчого провадження або їх копій, які підлягають <i>витребуванню</i> з відповідного органу ДВС.

¹ Інструкція з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.

2. Начальник відділу примусового виконання рішень Департаменту ДВС Міністерства юстиції України	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у цьому відділі.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: – за дорученням керівника вищого органу ДВС; – з власної ініціативи; – за скаргою стягувача та інших учасників виконавчого провадження (крім боржника).
3. Начальник управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у відділі примусового виконання рішень в районі міста Києва цього управління.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: – за дорученням керівника вищого органу ДВС; – з власної ініціативи; – за скаргою на дії та бездіяльність начальника органу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець. Перевірка законності виконавчого провадження проводиться на підставі матеріалів виконавчого провадження або їх копій, які підлягають витребуванню з відповідного органу ДВС.
4. Начальник відділу примусового виконання рішень в районі міста Києва управління забезпечення примусового виконання рішень в місті Києві	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у цьому відділі.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: – за дорученням керівника вищого органу ДВС; – з власної ініціативи; – за скаргою стягувача та інших учасників виконавчого провадження (крім боржника).

5. Начальник управління за забезпечення примусового виконання рішень	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у відділі примусового виконання рішень цього управління та відділах ДВС, що йому підпорядковані.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: - за дорученням керівника вищого органу ДВС; - з власної ініціативи; - за скаргою на дії та бездіяльність начальника органу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець.
6. Начальник відділу примусового виконання рішень управління за забезпечення примусового виконання рішень	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у цьому відділі.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: - за дорученням керівника вищого органу ДВС; - з власної ініціативи; - за скаргою стягувача та інших учасників виконавчого провадження (крім боржника).
7. начальник відділу ДВС	Виконавче провадження, що перебуває (перебувало) на виконанні у цьому відділі.	Може проводити перевірку законності виконавчого провадження: - за дорученням керівника вищого органу ДВС; - з власної ініціативи; - за скаргою стягувача та інших учасників виконавчого провадження (крім боржника).

Доручення керівника вищого органу ДВС про проведення перевірки законності виконавчого провадження надається <i>в письмовій формі</i>.	
Про проведення перевірки виконавчого провадження та витребування його матеріалів відповідною посадовою особою вноситься вмотивована постанова, в якій зазначаються:	- підстави витребування цього виконавчого провадження; - у <i>мотивувальній частині</i> – обставини, що зумовили проведення перевірки, а в разі витребування оригіналів матеріалів виконавчого провадження – обґрунтування такої необхідності; - у <i>резолютивній частині</i> – рішення про проведення перевірки виконавчого провадження та витребування його матеріалів або їх копій, реквізити витребуваного виконавчого провадження та орган ДВС, у якому воно перебуває на виконанні, строки здійснення перевірки виконавчого провадження з моменту його надходження до органу ДВС, який його витребував, а також посадові особи, на яких покладається обов'язок надсилення цього виконавчого провадження до органу ДВС, що здійснюватиме його перевірку, та строки надсилення для перевірки виконавчого провадження.
Постанова про проведення перевірки виконавчого провадження та витребування його матеріалів складається в кількох примірниках, з яких:	- один примірник надсилається до органу ДВС, з якого витребувано виконавче провадження; - другий примірник залишається в органі ДВС, який витребував виконавче провадження; - якщо перевірка виконавчого провадження здійснюється за дорученням керівника вищого органу ДВС, примірник постанови надсилається також цій посадовій особі.
Витребуване виконавче провадження	- надсилається до органу ДВС, який його витребував, із супровідним листом у строки, визначені в постанові про його витребування; - матеріали виконавчого провадження або їх копії повинні бути <i>прошнуровані, пронумеровані, з описом документів</i>, який підписується державним виконавцем, який оформив виконавче провадження, із зазначенням дати складання опису; - виконавчі провадження з великою кількістю документів формуються в окремі томи з кількістю аркушів не більше 250 в кожному; - кожен том провадження оформляється окремо, має власну нумерацію аркушів і власний опис; - копії матеріалів виконавчого провадження засвідчуються начальником органу ДВС, з якого витребувано виконавче провадження.

Перевірка законності	виконавчого провадження має бути проведена протягом 10 робочих днів з дня надходження витребуваного виконавчого провадження.	зведеного виконавчого провадження – протягом 15 робочих днів з дня надходження витребуваного виконавчого провадження.
Про результати перевірки законності виконавчого провадження вноситься постанова, в якій зазначаються:	– підстави перевірки виконавчого провадження; – строки проведення перевірки; – у <i>мотивувальній частині</i> – номер виконавчого провадження, реквізити виконавчого документа, дата відкриття виконавчого провадження, державний виконавець, який здійснює (здійснював) виконання, коротко зміст проведених виконавчих дій та їх відповідність вимогам чинного законодавства з посиланням на відповідну норму Закону; – у <i>резолютивній частині</i> – висновок з урахуванням вимог законодавства щодо дій державного виконавця у виконавчому провадженні, у разі оскарження дій (бездіяльності) начальника органу ДВС – щодо його дій, визначаються особа, яку зобов'язано вжити заходів щодо усунення порушень законодавства (у разі їх виявлення), особа, на яку покладено здійснення контролю за виконанням цієї постанови; – строк виконання постанови; – коло осіб, яким надсилаються копії постанови; – інша необхідна інформація. Якщо посадовою особою, зазначеною в абз. абз. 3, 5, 6 п. 1 Розділу XII Інструкції з організації примусового виконання рішень, прийнято рішення про скасування постанови або іншого процесуального документа (або їх частини), винесених у виконавчому провадженні в резолютивній частині постанови про результати перевірки законності виконавчого провадження, зазначається <i>постанова або документ, який скасовується (частина, яка скасовується)</i>. У разі якщо під час перевірки виконавчого провадження виявлено порушення вимог Закону, посадова особа, зазначена в абз.абз. 2 та 4 п. 1 Розділу XII Інструкції з організації примусового виконання рішень, в резолютивній частині постанови доручає начальнику органу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, провести дії, передбачені абз.абз. 2 і 3 ч. 3 ст. 74 Закону.	

Після закінчення перевірки законності виконавчого провадження оригінал виконавчого провадження <i>не пізніше 3 робочих днів з моменту закінчення перевірки</i> повертається до органу ДВС, у провадженні якого воно перебуває (перебувало).
Посадова особа органу ДВС, яка здійснювала перевірку виконавчого провадження і виявила порушення вимог законодавства, зобов'язана забезпечити <i>безпосередній контроль за цим виконавчим провадженням до повного усунення виявлених порушень</i>.
<i>Постанови</i> про проведення перевірки виконавчого провадження та витребування його матеріалів <i>підлягають обліку в журналі обліку постанов</i> про проведення перевірки виконавчого провадження та його витребування.   Відповідні записи вносяться до журналу в день винесення посадовою особою постанови про проведення перевірки виконавчого провадження та витребування його матеріалів та постанови про результати перевірки виконавчого провадження.

Контроль за діяльністю приватного виконавця	
Контроль Міністерства юстиції України за діяльністю приватного виконавця (ст. 34 Закону України «Про виконавче провадження»)	Контроль Ради приватних виконавців України за діяльністю приватного виконавця (ст. 35 Закону України «Про виконавче провадження»)
Контроль за діяльністю приватного виконавця здійснюється Міністерством юстиції України шляхом проведення <i>планових і позапланових перевірок</i> у порядку, встановленому Міністерством юстиції України. Планові перевірки проводяться <i>не частіше одного разу на два роки</i> з обов'язковим повідомленням приватного виконавця про час і місце проведення перевірки <i>не пізніш як за 10 днів до її початку</i>. Попередні періоди, що раніше перевірялися, не можуть бути предметом наступних перевірок, крім перевірок за зверненнями учасників виконавчого провадження. Позапланові перевірки проводяться на підставі: 1) заяви приватного виконавця про проведення перевірки;	Рада приватних виконавців України має право <i>за зверненням учасника виконавчого провадження</i> або <i>за власною ініціативою</i> здійснити перевірку діяльності приватного виконавця на предмет дотримання ним: 1) статуту Асоціації приватних виконавців України; 2) Кодексу професійної етики приватного виконавця; 3) рішень Ради приватних виконавців України та з'їзду приватних виконавців України, пов'язаних із діяльністю приватних виконавців. Перевірка Радою приватних виконавців України діяльності приватного виконавця здійснюється шляхом надсилання приватному виконавцю <i>письмового запиту</i> в межах предмета перевірки.

2) письмових звернень учасників виконавчого провадження щодо рішень, дій або бездіяльності приватного виконавця;

3) неподання приватним виконавцем у встановлені строки звітності чи іншої інформації та/або подання недостовірної інформації.

Під час проведення позапланових перевірок з'ясовуються лише ті питання, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення таких перевірок. Повторна перевірка з питань, що вже були предметом перевірки, не допускається, крім випадків, передбачених цим Законом.

За місцем проведення перевірки поділяються на *виїзні* та *невиїзні*.

У разі проведення **позапланової невиїзної перевірки** Міністерство юстиції України надсилає приватному виконавцю письмовий запит у межах предмета звернення. У зазначений у запиті строк, який має бути достатнім для підготовки відповіді та копій документів, але *не менше 10 календарних днів*, приватний виконавець надає Міністерству юстиції України вмотивовану відповідь та копії відповідних документів.

У разі виявлення під час здійснення перевірок ознак дисциплінарного проступку приватного виконавця Міністерство юстиції України вносить вмотивоване подання до Дисциплінарної комісії про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності.

Протягом 15 календарних днів з дня отримання запиту приватний виконавець зобов'язаний надати Раді приватних виконавців України пояснення та копії відповідних документів.

Рада приватних виконавців України зобов'язана *протягом 30 робочих днів з дня отримання пояснень* приватного виконавця або часу, коли такі пояснення мали бути отримані, у разі їх ненадання розглянути надані матеріали на предмет наявності ознак дисциплінарного проступку та вирішити питання щодо внесення до Дисциплінарної комісії приватних виконавців подання про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності.

Порядок проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 22.10.2018 р. № 3284/5¹

Цей Порядок визначає механізм здійснення Міністерством юстиції України перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, зокрема стану додержання Конституції України, вимог законів України, указів Президента України та постанов Верховної Ради України, ухвалених відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства юстиції України, доручень Міністра юстиції України, та організації роботи щодо їх виконання, дотримання державними і приватними виконавцями порядку та строків вчинення виконавчих дій, виконання правил діловодства.

Організація та проведення перевірок покладаються на структурний підрозділ Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) (далі – структурний підрозділ Міністерства).

Порядок проведення Міністерством юстиції України перевірок діяльності територіальних органів юстиції, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 08.08.2011 р. № 1955/5².

Цей Порядок визначає механізм здійснення Міністерством юстиції перевірок стану додержання територіальними органами юстиції Конституції України, вимог законів України, указів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України та організації роботи щодо їх виконання.

¹ Порядок проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.10.2018 р. № 3284/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-18#n7>.

² Порядок проведення Міністерством юстиції України перевірок діяльності територіальних органів юстиції, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 08.08.2011 р. № 1955/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0964-11#Text>.

8.4. Судовий контроль за виконанням рішень юрисдикційних органів. Порядок розгляду скарг на діяння виконавців судами

Проголошені *Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод*¹ право на справедливий судовий розгляд та його елементи: право на доступ до суду та право на виконання рішення суду (ст. 6), а також *Загальною декларацією прав людини*² – право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами (ст. 8) зумовлюють важливу роль суду в процесі реалізації цих прав, зокрема під час здійснення ним контролю за виконанням рішень юрисдикційних органів.

Суд, розглядаючи скарги під час виконавчого провадження, таким чином, забезпечує стабільність правової системи держави.

Суд покликаний здійснювати поновлення прав на стадії примусового виконання рішень.

Правова природа повноважень суду щодо здійснення ним контролю за виконанням судових рішень

Д. Д. Луспеник влучно визначає повноваження суду щодо вчинення ним контролю за виконанням судових рішень в контексті чинного ЦПК – «це самостійна форма судової діяльності, яка здійснюється за чітко визначеною цивільною процесуальною формою як автономна процедура цивільного судочинства в межах провадження з тієї чи іншої справи»³.

В. В. Комаров, Д. М. Шадура та П. І. Радченко також вважають, що «судовий контроль за виконанням судових рішень (Розділ VII ЦПК) не є самостійною процесуальною формою цивільного судочинства, бо є продовженням того провадження і тієї справи, з приводу виконання рішення по якій здійснюється зазначений судовий контроль»⁴.

В. І. Бобрик зазначає, що така компетенція суду є різновидом його контрольних повноважень⁵.

¹ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. (держав-членів Ради Європи). URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004&zahyst=4/UMfPEGznhhMXz.ZiizBA94NI4tgs80msh8Ie6.

² Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.

³ Проблеми теорії та практики цивільного судочинства : монографія / В. В. Комаров, В. І. Тertiшніков, В. В. Баранкова та ін.; За заг. ред. професора В. В. Комарова. Х. : Харків юридичний, 2008. 928 с. С. 415.

⁴ Там само. С. 194.

⁵ Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. К. : Атіка, 2008. 840 с. С. 741.

Проте, в літературі є кардинально протилежні позиції щодо контрольних повноважень суду, які ми не підтримуємо, а саме: щодо проблемності існування в ЦПК Розділу VII, оскільки це начебто рудимент радянського кодексу, фактично четвертий вид провадження – у справах, які виникають із адміністративно-правових відносин (майже дослівне перенесення Глави 31-Г ЦПК 1963 р. до нового ЦПК 2004 р., але із зміненою назвою)¹. С. Г. Штогун вважає, що функція розгляду скарг на діяння виконавців нині не властива загальним та господарським судам, оскільки існують адміністративні суди, а також що віднесення такого повноваження до компетенції того суду, який ухвалив рішення, ставить під сумнів його об'єктивність, бо суд зацікавлений у якнайшвидшому виконанні своїх рішень². Ми не згодні з такими аргументами.

Погоджуємося із С. Щербак, яка визначає **специфіку судового контролю за виконанням рішень**:

- суд здійснює контроль лише у випадку звернення особи по захист, тобто, контроль суду не є періодичним і не є поточним, на відміну від відомчого (адміністративного контролю);
- суд перевіряє законність діянь виконавця, а не їх доцільність;
- контроль суду здійснюється в межах цивільної процесуальної форми³.

Для порівняння, згідно з радянським законодавством, до повноважень судді належало:

здійснення поточного контролю за правильністю і своєчасністю виконання рішень (суддя затверджував певні дії судового виконавця, наприклад, акт про відсутність майна у боржника, розрахунок розподілу стягнених сум між стягувачами, підпис на чеку для видачі грошей з депозитного рахунку тощо); суддя вирішував питання про зупинення і припинення виконавчого провадження, про відкладення виконавчих дій, про накладення штрафів за невиконання вимог судового виконавця, про визначення частки майна боржника у спільній власності, розглядав скарги на дії судового виконавця) та загальних перевірок діяльності судового виконавця (суддя був зобов'язаний перевіряти книги обліку депозитних сум, облік виконавчих документів, незакінчені виконавчі провадження, стягнення із заробітної плати, законність акту про арешт майна тощо).

¹ Щербак С. Кто контролирует госисполнителей? Контроль за исполнением судебных решений по гражданским делам. *Юридическая практика*. 2004. № 45 (359). С. 12; Щербак С. Жалуемся на исполнителя по-новому. Вопросы исполнительного производства в разрезе Кодекса административного судопроизводства Украины. *Юридическая практика*. 2005. № 43 (409). С. 18.

² Штогун С. Г. Судове оскарження рішень, дій або бездіяльності органів державної виконавчої служби. *Адвокат*. 2006. № 8. С. 4–6. С. 6.

³ Щербак С. Кто контролирует госисполнителей? Контроль за исполнением судебных решений по гражданским делам. *Юридическая практика*. 2004. № 45 (359). С. 12; Фурса С. Я., Фурса Е. І., Щербак С. В. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 т. / За заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. Т. 2. 800 с. С. 45.

Як зазначає С. Щербак, до 2000 р. (реформування виконавчого провадження) до повноважень суду входило здійснення *організаційно-методичного керівництва діяльністю судового виконавця*¹.

Як впливає з наведеного, суд, згідно з радянським законодавством, у виконавчому провадженні здійснював:

по-перше, попередній;

по-друге, подальший контроль за виконанням;

по-третє, мав повноваження, якими зараз наділено виконавця, тобто безпосередньо міг втручатися у вчинення виконавчих дій судовим виконавцем;

по-четверте, мав повноваження перевіряти діяльність виконавця, тобто здійснював контроль за законністю виконавчого провадження (ці функції, за чинним законодавством, виконують начальник відділу або керівники вищестоячих органів ДВС).

Обсяг і зміст повноважень суду в сфері контролю за виконанням рішень після переведення ДВС з підпорядкування суду до Мін'юсту значно змінено.

У зв'язку із перерозподілом повноважень між судами, державними виконавцями та керівниками ДВС науковці вважають, що дещо змінився зміст поняття «контроль за виконавчим провадженням»². За ст. 373 ЦПК УРСР 1963 р. (до 2000 р.), судовий контроль за виконанням включав ті повноваження суду, які зараз передбачено у Розділі VI ЦПК 2004 р., а також контрольні повноваження начальників ДВС (ст. 10 Закону України «Про Державну виконавчу службу», ст. 83 Закону України «Про виконавче провадження») і було виокремлено повноваження суду щодо оскарження діянь судового виконавця.

За раніше чинним ЦПК 1963 р. судовий контроль за виконанням рішень здійснювався загальними судами згідно з Главою 31-Г «Скарги на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи ДВС», що була одним із видів провадження по справах, що виникають з адміністративно-правових відносин, та господарськими судами відповідно до ст. 121-2 ГПК.

Дотримуючись радянської парадигми, деякі науковці критикують наявність в ЦПК 2004 р. Розділу VII «Судовий контроль за виконанням судових рішень», обґрунтовуючи свою позицію тим, що це ще один вид судочинства – провадження у справах, що виникають з адміністративно-правових відносин (рудимент ЦПК 1963 р.), якого не передбачено ст. 15 ЦПК 2004 р.,

¹ Щербак С. Кто контролирует госисполнителей? Контроль за исполнением судебных решений по гражданским делам. *Юридическая практика*. 2004. № 45 (359). С. 12; Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 т. / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. Т. 2. 800 с. С. 43.

² Щербак С. Кто контролирует госисполнителей? Контроль за исполнением судебных решений по гражданским делам. *Юридическая практика*. 2004. № 45 (359). С. 12.

поряд з позовним, наказним і окремим, що цей розділ суперечить тріаді проваджень цивільного судочинства¹.

Отже, на нашу думку, правова природа повноважень суду щодо здійснення ним контролю за виконанням судових рішень полягає в тому, що вони здійснюються у межах уже розпочатого провадження у передбаченій ЦПК / ГПК / КАС процесуальній формі за зверненням заінтересованої особи.

Тобто розгляд судом скарги на цій стадії не може бути окремим видом провадження, таким, як позовне, наказне чи окреме².

Зазначимо, що інститут розгляду судом скарг на діяння виконавців не можна підміняти іншими, наприклад, розглядом позовної заяви до виконавця про визнання його постанови недійсною.

Із метою уникнення частих повторень кількох термінів пропонуємо для вираження збірного поняття замість *понять «рішення, дії, бездіяльність або відмова від здійснення передбачених законом дій»* вживати **поняття «діяння» виконавця.**

Зазначимо, що *поняття «діяння»* теоретично є нейтральним і не слід підпадати під вплив юридичних термінологічних стереотипів, наприклад, що цей термін вживається лише у кримінальному праві (як синонімом терміна «злочин») і як характеристика об'єктивної сторони злочину).

У теорії права *діяння юридичне* – це вид соціальних діянь у сфері правового регулювання, що набуває вигляду дії чи бездіяльності суб'єктів права і тягне правові наслідки.

Юридичне діяння має такі ознаки: суспільна значущість, форма зовнішнього вираження, регулювання за допомогою права, правові наслідки, які в систематизованому вигляді відображаються у його складі – сукупності ознак, що характеризують суб'єкт і об'єкт, суб'єктивну та об'єктивну сторони діяння.

¹ Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Науково-практичний коментар. К. : Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. 1172 с. С. 745; Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 т. / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. Т. 2. 800 с. С. 44.

² Верба-Сидор О. Б. Правова природа інституту розгляду судом скарг на діяння державного виконавця. *Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 27–28 травня 2010 р.): у 3-х частинах. Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2010. Ч. 2. 120 с. С. 12–14.

Як зазначає О. Д. Тихомиров, є два види юридичного діяння:

- дія (форма активного волевиявлення суб'єкта права, результатом якого є зміни в навколишньому середовищі та оточенні суб'єкта дії) та
- бездіяльність (утримання суб'єкта права від здійснення певних дій як пасивна форма його зовнішнього волевиявлення, невтручання в процес соціальної взаємодії інших суб'єктів).

За різними критеріями юридичні діяння поділяють на: правомірні і протиправні (правопорушення), суспільно корисні та суспільно небезпечні, дії і бездіяльність тощо¹.

Отже, відповідно до загальнотеоретичного розуміння діяння, вважаємо, що це поняття може застосовуватися у будь-якій галузі права, зокрема у процесуальних щодо виконавця.

На нашу думку, це збірне поняття «діяння виконавця» доцільно вживати і в нормативно-правових актах (ЦПК, ГПК, КАС, Законі України «Про виконавче провадження» тощо), а не лише в теорії.

У судовій практиці найчастіше трапляються оскарження	
стягувачами:	боржниками:
– пропуску виконавцями строків відкриття виконавчого провадження; – пропуску виконавцями строків вчинення виконавчих дій; – винесення постанов про повернення виконавчих листів; – постанов про зупинення і закінчення виконавчого провадження тощо.	– відкриття виконавчого провадження виконавцями; – опису та арешту майна; – встановлення вартості арештованого майна; – порушення порядку реалізації майна; – постанови про стягнення виконавчого збору; – відмови у закінченні виконавчого провадження тощо.

¹ Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К. : Укр. енцикл., 1998. Т. 2: Д–Й. 1999. 744 с. С.217.

**Суб'єкти права на звернення із скаргою до суду
та судова юрисдикція**

ЗУ	ЦПК	ГПК	КАС
Ч. 1 ст. 78 Рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів ДВС щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до суду, який видав виконавчий документ, у порядку, передбаченому законом. 2. Рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів ДВС щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб), у тому числі: - постанов державного виконавця про стягнення виконавчого збору, - постанов приватного виконавця про стягнення основної винагороди, - витрат виконавчого провадження та - штрафів, можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.	Ст. 447 Сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до ЦПК, порушено їхні права чи свободи.	Ст. 339 Сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до ГПК, порушено їхні права.	Ст. 287 Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу ДВС, приватного виконавця 1. Учасники виконавчого провадження (крім державного виконавця, приватного виконавця) та особи, які залучаються до проведення виконавчих дій, мають право звернутися до адміністративного суду із позовною заявою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця порушено їхні права, свободи чи інтереси, а також якщо законом не встановлено інший порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності таких осіб.

ЦПК	ГПК	КАС
Розділ VII СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ Стаття 447. Право на звернення із скаргою до суду 1. Сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права чи свободи. Стаття 448. Подання скарги 1. Скарга подається до суду, який розглянув справу як суд першої інстанції. 2. Про подання скарги суд повідомляє відповідний орган ДВС, приватного виконавця не пізніше наступного дня після її надходження до суду. Стаття 449. Строки для звернення зі скаргою 1. Скаргу може бути подано до суду: а) у десятиденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права або свободи; б) у триденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права, у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій.	Розділ VI СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ СУДОВИХ РІШЕНЬ Стаття 339. Право на звернення із скаргою до суду 1. Сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права. Стаття 340. Подання скарги 1. Скарга подається до суду, який розглянув справу як суд першої інстанції. 2. Про подання скарги суд повідомляє відповідний орган ДВС, приватного виконавця не пізніше наступного дня після її надходження до суду. Стаття 341. Строки для звернення із скаргою 1. Скаргу може бути подано до суду: а) у десятиденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права; б) у триденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права, у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій.	Стаття 287. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності органу ДВС, приватного виконавця 1. Учасники виконавчого провадження (крім державного виконавця, приватного виконавця) та особи, які залучаються до провадження виконавчих дій, мають право звернутися до адміністративного суду із позовною заявою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС або приватного виконавця порушено їхні права, свободи чи інтереси, а також якщо законом не встановлено інший порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності таких осіб. 2. Позовну заяву може бути подано до суду: 1) у десятиденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її прав, свобод чи інтересів; 2) у триденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її прав, свобод чи інтересів, у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій. 3. Відповідачем у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС є відповідний орган ДВС, а у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності приватного виконавця – приватний виконавець.

2. Пропущений з поважних причин строк для подання скарги може бути поновлено судом.

Стаття 450. Розгляд скарги

1. Скарга розглядається у десятиденний строк у судовому засіданні за участю стягувача, боржника і державного виконавця або іншої посадової особи органу ДВС чи приватного виконавця, рішення, дія чи бездіяльність яких оскаржуються.

2. Неявка стягувача, боржника, державного виконавця або іншої посадової особи органу ДВС, приватного виконавця, які належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду скарги, не перешкоджають її розгляду.

3. Якщо суд встановить, що особа, рішення, дія чи бездіяльність якої оскаржуються, звільнена з посади (не здійснює відповідну діяльність), він залучає до участі в справі посадову особу, до компетенції якої належить вирішення питання про усунення порушення права чи свободи заявника.

Стаття 451. Судове рішення за скаргою

1. За результатами розгляду скарги суд постановляє ухвалу.

2. У разі встановлення обґрунтованості скарги суд визнає оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність неправомірними і зобов'язує державного виконавця або іншу посадову особу органу ДВС, приватного виконавця усунути

2. Пропущений з поважних причин строк для подання скарги може бути поновлено судом.

Стаття 342. Розгляд скарги

1. Скарга розглядається у десятиденний строк у судовому засіданні за участю стягувача, боржника і державного виконавця або іншої посадової особи органу ДВС чи приватного виконавця, рішення, дія чи бездіяльність яких оскаржуються.

2. Неявка стягувача, боржника, державного виконавця або іншої посадової особи органу ДВС, приватного виконавця, які належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду скарги, не перешкоджають її розгляду.

3. Якщо суд встановить, що особа, рішення, дія чи бездіяльність якої оскаржуються, звільнена з посади (не здійснює відповідну діяльність), він залучає до участі у справі посадову особу, до компетенції якої належить вирішення питання про усунення порушення права заявника.

Стаття 343. Судове рішення за скаргою

1. За результатами розгляду скарги суд постановляє ухвалу.

2. У разі встановлення обґрунтованості скарги суд визнає оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність неправомірними і зобов'язує державного виконавця або іншу посадову особу органу ДВС, приватного виконавця усунути порушення (понови-

4. Адміністративна справа з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу ДВС, приватного виконавця вирішується судом протягом десяти днів після відкриття провадження у справі.

5. Адміністративні справи з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи ДВС щодо виконання ними рішень, ухвалених місцевим загальним судом як адміністративним судом, розглядаються місцевим загальним судом як адміністративним судом, який видав виконавчий лист.

6. Апеляційні скарги на судові рішення у справах, визначених цією статтею, можуть бути подані протягом десяти днів з дня їх проголошення.

7. Суд апеляційної інстанції розглядає справу у десятиденний строк після закінчення строку на апеляційне оскарження з повідомленням учасників справи.

Стаття 382. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах

1. Суд, який ухвалив судове рішення в адміністративній справі, може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судові рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення.

2. За наслідками розгляду звіту суб'єкта владних повноважень про виконан-

ти порушення (поновити порушене право заявника).

3. Якщо оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність були прийняті або вчинені відповідно до закону, в межах повноважень державного виконавця або іншої посадової особи органу ДВС, приватного виконавця і право заявника не було порушено, суд постановляє ухвалу про відмову в задоволенні скарги.

Стаття 452. Розподіл витрат, пов'язаних з розглядом скарги

1. Судові витрати, пов'язані з розглядом скарги, покладаються судом на заявника, якщо було постановлено рішення про відмову в задоволенні його скарги, або на орган ДВС чи приватного виконавця, якщо було постановлено ухвалу про задоволення скарги заявника.

Стаття 453. Виконання ухвали суду

1. Про виконання ухвали, постановленої за результатами розгляду скарги, відповідний орган ДВС, приватний виконавець повідомляють суд і заявника не пізніше ніж у десятиденний строк з дня її одержання.

ти порушене право заявника).

3. Якщо оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність були прийняті або вчинені відповідно до закону, в межах повноважень державного виконавця або іншої посадової особи органу ДВС, приватного виконавця і право заявника не було порушено, суд постановляє ухвалу про відмову в задоволенні скарги.

Стаття 344. Розподіл витрат, пов'язаних з розглядом скарги

1. Судові витрати, пов'язані з розглядом скарги, покладаються судом на заявника, якщо було постановлено рішення про відмову в задоволенні його скарги, або на орган ДВС чи приватного виконавця, якщо було постановлено ухвалу про задоволення скарги заявника.

Стаття 345. Виконання ухвали суду

1. Про виконання ухвали, постановленої за результатами розгляду скарги, відповідний орган ДВС, приватний виконавець повідомляють суд і заявника не пізніше ніж у десятиденний строк з дня її одержання.

ня рішення суду або в разі неподання такого звіту суддя своєю ухвалою може встановити новий строк подання звіту, накласти на керівника суб'єкта владних повноважень, відповідального за виконання рішення, штраф у сумі від двадцяти до сорока розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

3. Половина суми штрафу стягується на користь позивача, інша половина – до Державного бюджету України.

4. Питання про накладення штрафу вирішується за клопотанням позивача або за ініціативою судді у судовому засіданні з повідомленням сторін. Неприбуття у судове засідання сторін, які були належним чином повідомлені, не перешкоджає розгляду цього питання.

5. Суддя за клопотанням органу чи посадової особи, відповідальних за виконання рішення, на підставі відповідних доказів зменшує розмір штрафу, який стягується на користь Державного бюджету України за невиконання або неналежне виконання рішення, на суму штрафу, який було накладено за ці самі дії державним виконавцем відповідно до законодавства про виконавче провадження.

6. Ухвала суду про накладення штрафу, що набрала законної сили, направляється для виконання до ДВС. З наступного дня після набрання ухвалою законної сили на суму заборгованості без додаткового рішення суду нараховується

		пеня у розмірі трьох відсотків річних з урахуванням індексу інфляції. 7. Сплата штрафу не звільняє від обов'язку виконати рішення суду і подати звіт про його виконання. Повторне невиконання цього обов'язку тягне за собою застосування наслідків, установлених частинами першою і другою цієї статті, але розмір нового штрафу при цьому збільшується на суму штрафу, який було або мало бути сплачено за попередньою ухвалою. 8. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах здійснюється також у порядку, встановленому статтею 287 цього Кодексу. Стаття 383. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду 1. Особа-позивач, на користь якої ухвалено рішення суду, має право подати до суду першої інстанції заяву про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання такого рішення суду, або порушення прав позивача, підтверджених таким рішенням суду. 2. У такій заяві зазначаються: 1) найменування адміністративного суду, до якого подається заява; 2) ім'я (найменування) позивача, поштова адреса,

		а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо вони відомі; 3) ім'я (найменування) відповідача, посада і місце служби посадової чи службової особи, поштова адреса, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо вони відомі; 4) ім'я (найменування) третіх осіб, які брали участь у розгляді справи, поштова адреса, номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо вони відомі; 5) номер адміністративної справи; 6) відомості про набрання рішенням законної сили та про наявність відкритого касаційного провадження; 7) інформація про день пред'явлення виконавчого листа до виконання; 8) інформація про хід виконавчого провадження; 9) документ про сплату судового збору, крім випадків, коли його не належить сплачувати за подання відповідної заяви; 10) перелік документів та інших матеріалів, що додаються. 3. На підтвердження обставин, якими обґрунтовуються вимоги, позивач зазначає докази, про які йому відомо і які можуть бути використані судом. До заяви додаються докази її надсилання іншим учасникам справи. 4. Заяву, зазначену у частині першій цієї статті, може бути подано протягом десяти днів з дня, коли

		позивач дізнався або повинен був дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів, але не пізніше дня завершення строку пред'явлення до виконання виконавчого листа, виданого за відповідним рішенням суду. 5. У разі відповідності заяви вимогам, зазначеним у цій статті, вона підлягає розгляду та вирішенню в порядку письмового провадження або в судовому засіданні на розсуд суду протягом десяти днів з дня її отримання. Неприбуття в судові засідання осіб, які були належним чином повідомлені, не перешкоджає розгляду такої заяви. У разі невідповідності заяви вказаним вище вимогам вона ухвалою суду, прийнятою в порядку письмового провадження, повертається заявнику. Така ухвала суду може бути оскаржена. 6. За відсутності обставин протиправності відповідних рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень – відповідача та порушення ним прав, свобод, інтересів особи-позивача, суд залишає заяву без задоволення. За наявності підстав для задоволення заяви суд постановляє ухвалу в порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу.

Роль суду

Суд повинен *перевірити наявність в осіб права на звернення до суду* з такою скаргою.

Суд має враховувати, що скажник повинен мати *особисту заінтересованість* у результатах виконавчого провадження.

Якщо скажник не має такої заінтересованості, то нема потреби у судовій діяльності. Складно змоделювати ситуацію, коли інші особи, крім стягувача та боржника, можуть реалізувати цю можливість. Наприклад, якщо порушені права особи, яка взагалі не бере участі у виконавчому провадженні, шляхом накладення арешту на її майно, то вона може їх поновити лише шляхом подання до суду позовної заяви, а не скарги на діяння виконавця. Підтримуємо думку М. І. Балюка і Д. Д. Луспенника, які вважають, що скажниками можуть бути сторони виконавчого провадження, їх представники, співучасники, правонаступники, прокурор, органи опіки і піклування¹. Проте на законодавчому рівні має гарантуватися право на захист широкому колу осіб, бо заздалегідь передбачити всі ситуації неможливо.

При поданні скарги *суд перевіряє її за критеріями форми та змісту*, передбаченими у ч. 4 ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження».

Ч. 4 ст. 74 ЗУ «Про виконавче провадження»

Скарга у виконавчому провадженні подається виключно у письмовій формі та має містити:

- 1) найменування органу ДВС, до якого вона подається;
- 2) повне найменування (прізвище, ім'я та по батькові) стягувача та боржника, їхні місця проживання чи перебування (для фізичних осіб) або місцезнаходження (для юридичних осіб), а також найменування (прізвище, ім'я та по батькові) представника сторони виконавчого провадження, якщо скарга подається представником;
- 3) реквізити виконавчого документа (вид документа, найменування органу, що його видав, день видачі та номер документа, його резолютивна частина);
- 4) зміст оскаржуваних рішень, дій чи бездіяльності та посилання на порушену норму закону;
- 5) викладення обставин, якими скажник обґрунтовує свої вимоги;
- 6) підпис скажника або його представника із зазначенням дня подання скарги.

Судовий захист не залежить від досудового чи позасудового захисту прав². На нашу думку, виходячи зі змісту цієї норми, якщо особа обрала відомчий варіант оскарження, то повинна дочекатися результату розгляду, і лише після отримання неприйнятної для неї рішення може подавати скаргу до суду.

¹ Балюк М. І., Луспенник Д. Д. Практика застосування Цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях). Коментарії, рекомендації, пропозиції. Серія «Судова практика». Х.: Харків юридичний, 2008. 708 с. С. 597–598.

² Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1997 р. № 6-зп у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни

!!! Зауважимо, що ч. 3 ст. 74 Закону безпідставно позбавляють боржника права на оскарження діянь державного виконавця в адміністративному порядку (до начальника відділу ДВС чи до керівника вищого рівня).

У ч. 2 ст. 448 ЦПК, ч. 2 ст. 340 ГПК передбачений *обов'язок суду повідомляти відповідний орган ДВС, приватного виконавця про подання скарги не пізніше наступного дня після її надходження до суду.*

Проголиною у правовому регулюванні механізму оскарження є відсутність норми про *підготовчі дії суду до розгляду скарги*. На нашу думку, потрібно встановити 10-денний строк, протягом якого виконавець зобов'язаний подати суду всі необхідні документи та пояснення щодо скарги. Якщо буде встановлено чіткий строк між прийняттям (надходженням) скарги до суду та судовим розглядом, то легко можна буде встановити початок перебігу передбаченого ст. 450 ЦПК строку, протягом якого скарга має бути розглянута.

У ст. 449 ЦПК, ст. 341 ГПК встановлено строки для звернення із скаргою, які за своєю правовою природою є процесуальними.

На суд покладене завдання оцінити поважність причин пропуску строку для подання скарги до суду і вирішити питання про можливість поновлення пропущеного строку.

Так, за загальним правилом, скаргу може бути подано до суду:

1) у 10-денний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права або свободи, та

2) у 3-денний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її права у разі оскарження постанови про відкладення провадження виконавчих дій.

Законодавчо не вирішене питання строків звернення до суду у випадку *попереднього оскарження в адміністративному порядку*. В літературі вказано, що у разі оскарження діянь державного виконавця спершу в порядку

щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г. П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v006p710-97>; Рішення Конституційного Суду України від 25.12.1997 № 9-зп у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Раїси Миколаївни, Ярошенко Поліни Петрівни та інших громадян щодо офіційного тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України (справа за зверненнями жителів міста Жовті Води). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v009p710-97>; Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб» щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів)/URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v015p710-02&pass=dCCMf0m7xBWM14rEZio8bgsLHI4Qss80msh8le6>.

підвідомчості, якщо прийняте рішення не вирішило конфлікту, суд має вважати таку причину пропуску строку поважною і поновити його¹.

Суд зобов'язаний *розглянути скаргу в 10-денний строк* у судовому засіданні відповідно до ч. 1 ст. 450 ЦПК, ч. 1 ст. 342 ГПК.

Зауважимо, що ця норма неконкретна, оскільки в ЦПК *не встановлено початку відліку цього строку*.

Якщо суд встановить, що особа, рішення, дія чи бездіяльність якої оскаржуються, не працює на попередній посаді, він залучає до участі в справі посадову особу, до компетенції якої належить вирішення питання про усунення порушення прав чи свобод заявника. Правовідносини, які виникають із оскарження діянь виконавця, є *функціональними*. Тобто виконавець виконує покладену законом на нього функцію – примусове виконання рішень.

Суд під час судового розгляду, залежно від змісту конкретної скарги, зобов'язаний встановити різні обставини.

Наприклад, коли оскаржується постанова виконавця про відмову у відкритті виконавчого провадження, суд встановлює такі обставини:

- пред'явлення стягувачем виконавчого документа;
- відповідність пред'явленого виконавчого документа за формою та змістом вимогам, встановленим законом;
- дотримання строків виконавчої давності;
- відмова виконавця у відкритті виконавчого провадження або невинесення відповідної постанови після спливу 3-денного строку з дня надходження до нього виконавчого документа.

При розгляді скарги на діяння виконавця під час звернення стягнення на майно боржника суд встановлює такі обставини:

- відкриття виконавчого провадження;
- дотримання передбаченої законом процедури звернення стягнення на майно;
- відсутність у боржника грошових коштів, достатніх для задоволення вимог стягувача;
- володіння боржником майном на праві власності; чи майно не належить до майна, на яке не може бути звернено стягнення, тощо.

Не позбавлені недоліків і ст. 451 ЦПК, і ст. 343 ГПК. Зокрема, назва статті «Судове рішення за скаргою» є надто загальною, спричиняє нові дискусії в теорії та є джерелом суперечливої судової практики.

Ми вважаємо, що за результатами розгляду скарги на діяння виконавця суд має постановляти саме ухвалу, а не рішення. В літературі є науковці, які мають таку ж позицію (наприклад, М. І. Балюк і Д. Д. Луспенник)².

¹ Научно-практический комментарий к Федеральному Закону «Об исполнительном производстве» от 2 октября 2007 года № 229-ФЗ / отв. ред. Н. А. Винниченко; науч. ред. А. Ф. Смирнов; ФССП России; ГОУ ВПО РПА Минюста России. М. : Издательство Юрайт; ГОУ ВПО РПА Минюста России, 2008. 456 с. С. 443.

² Балюк М. І., Луспенник Д. Д. Практика застосування Цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях). Коментарії, рекомендації, пропозиції. Серія «Судова практика». Х. : Харків юридичний, 2008. 708 с. С. 607–608.

Для обґрунтування своєї позиції розглянемо положення ЦПК 1963 р. та КАС. У ст. 248-24 ЦПК УРСР 1963 р. у такому випадку суд ухвалював рішення, оскільки це було логічним завершенням провадження у справах, що виникали з адміністративно-правових відносин. Таке ж положення є й в КАС (глава 6 «Особливості провадження в окремих категоріях адміністративних справ» Розділу III «Провадження в суді першої інстанції») провадження щодо розгляду судом адміністративного позову до виконавця є окремою категорією адміністративних справ і за результатами розгляду позовної заяви по суті суд приймає постанову (аналог рішення у цивільному судочинстві).

Навпаки, за ЦПК 2004 р. та Законом України Про «виконавче провадження», розгляд скарги на діяння виконавця не є окремим видом судового провадження, а одним із питань, які вирішуються судом на завершальній стадії розпочатого цивільного процесу. Під час розгляду скарги суд не вирішує матеріальний спір про право цивільне, а вирішує процесуальне питання. Тому ми пропонуємо змінити назву цієї статті й викласти її у такій редакції: «Зміст ухвали суду за результатами розгляду скарги».

Проте в літературі є протилежна думка, з якою ми не згодні, про доцільність у цьому випадку ухвалення рішення, бо науковці заперечують цивільно-процесуальну правову природу виконавчого провадження¹.

Суд, згідно із ст. 451 ЦПК, ст. 343 ГПК за результатами розгляду скарги постановляє одну із двох можливих ухвал:

1) або про задоволення скарги, в резолютивній частині якої у разі встановлення обґрунтованості скарги суд визнає оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність неправомірними і зобов'язує виконавця задовольнити вимогу заявника та усунути порушення або іншим шляхом поновлює його порушені права чи свободи;

2) або про відмову у задоволенні скарги, якщо оскаржувані рішення, дії чи бездіяльність були прийнятні або вчинені відповідно до закону, в межах повноважень виконавця або іншої посадової особи ДВС і права чи свободи заявника не було порушено.

На практиці є різна судова практика щодо *формулювання резолютивної частини ухвали*. За дослідженням О. Бачуна судді по-різному її викладають:

- «скасувати постанову виконавця»;
- «визнати постанову недійсною»;
- «відхилити розглянуту скаргу»;
- «визнати дії виконавця правомірними»;
- «залишити скаргу без задоволення» тощо².

¹ Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Науково-практичний коментар. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. 1172 с. С. 747; Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2006. Т. 2. 800 с. С. 55.

² Бачун О. Розгляд скарг на дії та бездіяльність органів Державної виконавчої служби щодо виконання рішень, ухвал господарського суду. *Право України*. 2002. № 8. С. 62.

Із цього очевидно, що потрібно законодавчо чітко прописати зміст відповідних ухвал.

Окрім деяких елементів змісту резолютивної частини ухвали, у ст. 451 ЦПК, ст. 343 ГПК більше нічого не передбачено. На нашу думку, в цій статті доцільно вказати зміст ухвали, що ухвала може бути оскаржена в апеляційному порядку.

У мотивувальній частині ухвали про визнання оскаржуваного діяння неправомірним суд має навести нормативне обґрунтування своїх висновків щодо скарги: якщо виконавець вчинив порушення норм, то яких саме і в чому вони полягають. Погоджуємося з В. І. Бобриком у тому, що суд не має права зобов'язувати виконавця вчинити такі дії, які законодавством не передбачені як його обов'язок¹.

В ухвалі про відмову у задоволенні скарги суд повинен констатувати наявність сукупності таких обставин: оскаржувані діяння відповідають законодавству, виконавець не вийшов за межі своїх повноважень, права заявника не порушені.

В ухвалі про задоволення скарги суд має чітко встановити, як слід поновити права. Водночас суд не може вчиняти тих чи інших виконавчих дій, а покладає цей обов'язок на виконавця.

Якщо під час судового розгляду скарги на діяння виконавця певні дії, які вимагає вчинити скаржник, були вчинені виконавцем, або постанови – винесені, а заявник не відмовляється від скарги, то суд постановляє *ухвалу, в якій визнає діяння виконавця неправомірними без зобов'язання виконавця поновити права* (бо права фактично поновлені). Така ухвала суду буде преюдиційною для вирішення спору про стягнення збитків².

Нині чинний ЦПК не надає суду повноваження допускати *негайне виконання ухвали* за результатами розгляду скарги на діяння виконавця, на відміну від ч. 4 ст. 248-24 ЦПК УРСР 1963 р. Проте ми вважаємо, що таке повноваження слід повернути суду, оскільки це сприятиме швидкому й ефективному поновленню прав.

У ст. 452 ЦПК, ст. 344 ГПК містяться норми про правила розподілу витрат, пов'язаних із розглядом скарги.

У нас виникає питання, чи доцільно взагалі стягувати судовий збір за розгляд скарг на етапі примусового виконання рішення?

На нашу думку, положення про сплату судового збору за розгляд таких скарг позбавлене логіки з огляду на те, що виконання рішення юрисдикційного органу – це завершальна стадія процесу розгляду і вирішення спору, на якій відбувається поновлення права. При зверненні до суду судовий збір сплачувався і немає потреби його сплачувати вдруге в одному й тому ж процесі.

¹ Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. К. : Атіка, 2008. 840 с. С. 749.

² Балюк М. І., Луспенік Д. Д. Практика застосування Цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях). Коментарії, рекомендації, пропозиції. Серія «Судова практика». Х. : Харків юридичний, 2008. 708 с. С. 608.

Порядок виконання судової ухвали за скаргю не є досконало прописаний у Кодексі. У ст. 453 ЦПК, ст. 345 ГПК лише передбачений обов'язок відповідного органу ДВС повідомити суд і заявника про виконання ухвали не пізніше ніж у 10-денний строк з дня одержання ухвали суду.

За ч. 1 ст. 248-26 ЦПК УРСР 1963 р., був передбачений обов'язок суду не пізніше 10 днів після набрання рішенням законної сили надіслати його до відділу ДВС для виконання. Вважаємо, цю норму потрібно знову внести до ЦПК.

Обов'язок відділу ДВС щодо повідомлення про стан виконання ухвали є *декларативним*, бо не встановлено відповідальності за його невиконання.

Мало того, виникає питання, що робити, якщо ДВС добровільно не виконує ухвалу суду про задоволення скарги на діяння державного виконавця або не дотримується місячного строку для виконання і повідомлення суду? Які дії суду в такому випадку? Ці прогалини слід ліквідувати.

Підсумовуючи, робимо такі висновки.

Дієвий механізм контролю суду за виконанням судових рішень сприяє ефективності завершальної стадії процесу та реального поновлення порушених прав осіб.

Судовий захист є гарантією забезпечення законності на стадії виконання рішення. Можливість оскаржити будь-яке порушення прав осіб, а не лише те, що передбачене у законодавстві, під час виконання рішень до суду є важливою гарантією поновлення цих прав.

Об'єкти оскарження до суду – рішення, дії, бездіяльність, або відмова від здійснення передбачених законом дій державного виконавця, зволікання з вчиненням виконавчих дій тощо – пропонуємо називати збірним поняттям «діяння державного виконавця», яке теоретично є нейтральним.

Суд оцінює діяння виконавця за критерієм їх відповідності законодавству.

Повноваження суду щодо здійснення ним контролю за виконанням судових рішень здійснюються в межах розпочатого провадження в передбаченій процесуальній формі за зверненням заінтересованої особи. Тобто розгляд судом скарги на цій стадії не може бути окремим видом провадження, таким, як позовне, наказне чи окреме. Виконання рішення є стадією того процесу, в якому розглядалася справа й ухвалювалося це рішення, і тому вирішення всіх питань щодо виконання цього судового рішення має належати до компетенції суду, який його ухвалив. Законом передбачена спеціальна спрощена процедура для розгляду скарг на діяння виконавців щодо виконання ними рішень юрисдикційних органів. Спрощеність, зокрема, полягає в тому, що не потрібно ініціювати нове провадження, платити судового збору, є невеликі строки та компактність цивільної процесуальної форми, на відміну від, наприклад, розгорнутої – у судовому засіданні – позовного провадження; спрощеність також полягає і в тому, що не потрібно обов'язково проходити попередній адміністративний порядок оскарження діянь виконавця.

До суду по захист можна звернутися як одразу (без попереднього оскарження діянь виконавця в адміністративному порядку), так і після отримання незадовільного для особи рішення начальника ДВС.

Відповідно до нової редакції Закону, безпідставно позбавлено боржника права на оскарження діянь державного виконавця в адміністративному порядку (до начальника відділу ДВС чи до керівника вищого рівня). Його потрібно скасувати як неконституційне.

Суд не має права відмовляти у прийнятті скарги чи в її задоволенні лише на тій підставі, що нормативно прямо не передбачено можливості звернення із такою, оскільки перелік діянь виконавця, які можна оскаржувати до суду, є невичерпним.

При поданні скарги суд перевіряє її за критеріями форми і змісту, а також перевіряє наявність в осіб права на звернення до суду з такою скаргою, враховуючи, що скаржник повинен мати особисту заінтересованість у результатах виконавчого провадження.

Після реформування механізму примусового виконання рішень юрисдикційних органів зміст судового контролю за виконанням рішень змінено. Зараз суд не виконує невластивої органу судової влади функції поточного контролю та загальних перевірок діяльності виконавця. Відповідно до принципів диспозитивності та змагальності цивільного процесу суд здійснює захист прав особи за її зверненням зі скаргою.

Суд при розгляді скарг на діяння виконавця вирішує питання про їх законність. Зокрема, суд насамперед перевіряє наявність документів, які підтверджують учинення всіх виконавчих дій протягом передбачених законом строків.

За результатами розгляду скарги суд постановляє ухвалу, а не рішення, що впливає із правової природи виконавчого провадження як завершальної стадії цивільного процесу, а не якогось нового виду судового провадження.

В ухвалі про відмову у задоволенні скарги суд повинен констатувати наявність сукупності таких обставин: оскаржувані діяння відповідають законодавству, виконавець не вийшов за межі своїх повноважень, права заявника не порушені. А в ухвалі про задоволення скарги суд має чітко встановити, як саме потрібно поновити права, водночас, суд сам не може вчиняти тих чи інших виконавчих дій, а покладає цей обов'язок на виконавця. Суд не має права встановлювати для виконавця такі обов'язки, яких не передбачено у законодавстві. Ухвала суду про визнання діянь виконавця протиправними є преюдиційною для вирішення спору про стягнення збитків.

Вважаємо, що слід повернути суду повноваження допускати негайне виконання ухвали за результатами розгляду скарги на діяння виконавця, оскільки це сприятиме швидкому та ефективному поновленню прав.

У випадку порушення майнових прав осіб, які не є сторонами виконавчого провадження, накладенням арешту на їхнє майно, застосовується інститут позовного провадження, а не судового контролю за виконанням судових рішень.

Контроль за діяльністю	
Державного виконавця	Приватного виконавця
1. Структурний підрозділ Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) (ст. 6 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»; Порядок проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 22.10.2018 р. № 3284/5) ¹ .	1. Структурний підрозділ Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). (Порядок проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 22.10.2018 р. № 3284/5).
2. Начальник відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, керівник органу ДВС вищого рівня (п. 9 ч. 1 ст. 9, ст. 19, ч. 3 ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження»).	2. Рада приватних виконавців України ² .
3. Суд (ст. 447 ЦПК; ч. 2 ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження»).	3. Суд
4. Центральний, регіональний штаби та мобільні групи для ліквідації заборгованості з оплати аліментів (Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав дитини на належне утримання» від 07.12.2017 р. № 2234-VIII) ³	4. Дисциплінарна комісія приватних виконавців при Мін'юсті.
5. У порядку притягнення державного виконавця до дисциплінарної відповідальності як державного службовця.	

¹ Порядок проведення перевірок діяльності органів державної виконавчої служби, приватних виконавців, затверджений Наказом Міністерства юстиції України від 22.10.2018 р. № 3284/5. URL: <https://kinogo.zone/films-2020/4333-365-dney.html>.

² Положення Про Раду приватних виконавців України, затверджене Рішенням першого з'їзду приватних виконавців України від 14.11.2017 р. № 1. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/положення-про-РПВУ.pdf>.

³ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів : Закон України від 07.12.2017 р. № 2234-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2234-19#Text>.

8.5. Особливості відповідальності суб'єктів виконавчого провадження

Розділ XI «Відповідальність у виконавчому провадженні» Закону України «Про виконавче провадження» містить 2 статті, відповідно до яких здійснюється притягнення осіб до відповідальності за правопорушення, вчинені під час виконавчого провадження:	
Ст. 75 «Відповідальність за невиконання рішення, що зобов'язує боржника вчинити певні дії, та рішення про поновлення на роботі»	Ст. 76 «Відповідальність за невиконання законних вимог виконавця та порушення вимог цього Закону»
Інструкція з організації примусового виконання рішень, затверджена Наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5 ¹ містить розділ XIV «Відповідальність у виконавчому провадженні».	

<i>Відповідальність за невиконання рішення, що зобов'язує боржника вчинити певні дії, та рішення про поновлення на роботі</i> (ст. 75 Закону України «Про виконавче провадження»)	
У разі невиконання <i>без поважних причин</i> у встановлений виконавцем <i>строк</i> :	
<i>– рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії</i>	<i>– рішення про поновлення на роботі</i>
виконавець вносить постанову про:	
– накладення штрафу на боржника – фізичну особу у розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;	
– на посадових осіб – 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;	
– на боржника – юридичну особу – 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян	
та встановлює новий строк виконання.	
У постанові про накладення на боржника штрафу виконавець зазначає норму Закону, якою передбачена відповідальність боржника, зміст вчинених боржником дій, суму штрафу.	
Постанова про накладення <i>штрафу не пізніше наступного робочого дня після її винесення</i> надсилається боржнику (п. 3 розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень).	
У разі <i>повторного</i> невиконання рішення боржником <i>без поважних причин</i> виконавець:	
– у тому самому порядку накладає на нього <i>штраф у подвійному розмірі</i> та	
– звертається до органів досудового розслідування з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення .	

¹ Інструкція з організації примусового виконання рішень : Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.

<i>Відповідальність за невиконання законних вимог виконавця та порушення вимог Закону України «Про виконавче провадження» (ст. 76 Закону України «Про виконавче провадження»)</i>	
За невиконання законних вимог виконавця,	
порушення вимог Закону України «Про виконавче провадження», у тому числі за:	
–	несвоєчасне подання або неподання звітів про відрахування із заробітної плати та інших доходів боржника,
–	неподання або подання неправдивих відомостей про доходи і майновий стан боржника,
–	ненадання боржником на вимогу виконавця декларації чи зазначення у декларації неправдивих відомостей або неповідомлення про зміну таких відомостей,
–	неповідомлення боржником про зміну місця проживання (перебування) чи місцезнаходження або місця роботи (отримання доходів),
–	а також за неявку без поважних причин за викликом виконавця,
винні особи несуть відповідальність відповідно до закону.	
За наявності <i>ознак кримінального правопорушення</i> в діях особи, яка <i>умисно</i> перешкоджає виконанню рішення чи в інший спосіб порушує вимоги закону про виконавче провадження, виконавець складає <i>акт про порушення</i> і звертається до органів досудового розслідування з <i>повідомленням про вчинення кримінального правопорушення</i> .	

У разі наявності у діях боржника або інших осіб <i>ознак злочину</i> , передбаченого статтями:	
ч.ч. 2, 3 ст. 342 КК	2. Опір державному виконавцю чи приватному виконавцю під час примусового виконання рішень – карається штрафом від 1000 до 4000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від 3 до 6 місяців, або обмеженням волі на строк до 4 років, або позбавленням волі на строк до 2 років. 3. Дії, передбачені ч.ч. 1 або 2 цієї статті, поєднані з примушенням цих осіб шляхом насильства або погрози застосування такого насильства до виконання явно незаконних дій, – караються обмеженням волі на строк до 5 років або позбавленням волі на строк від 2 до 5 років.

ст. 343 КК	1. Вплив у будь-якій формі на працівника органу ДВС чи приватного виконавця, а також близького родича державного виконавця або приватного виконавця з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків, або добитися прийняття незаконного рішення – карається штрафом до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до 1 року, або арештом на строк до 3 місяців. 2. Ті самі дії, якщо вони перешкодили запобіганню кримінальному правопорушенню чи затриманню особи, яка його вчинила, або вчинені службовою особою з використанням свого службового становища, – караються позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 5 років або арештом на строк до 6 місяців, або обмеженням волі на строк до 4 років.
ст. 382 КК	1. Умисне невиконання вироку, рішення, ухвали, постанови суду, що набрали законної сили, або перешкоджання їх виконанню – карається штрафом від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до 3 років. 2. Ті самі дії, вчинені службовою особою, – караються штрафом від 750 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до 5 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років. 3. Дії, передбачені ч.ч. 1 або 2 цієї статті, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне чи особливо відповідальне становище, або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або якщо вони заподіяли істотну шкоду охоронюваним законом правам і свободам громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам юридичних осіб, – караються позбавленням волі на строк від 3 до 8 років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до 3 років. 4. Умисне невиконання службовою особою рішення ЄСПЛ, рішення Конституційного Суду України та умисне недодержання нею висновку Конституційного Суду України – карається позбавленням волі на строк від 3 до 8 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.

ст. 388 КК	1. Розтрата, відчуження, приховування, підміна, пошкодження, знищення майна або інші незаконні дії з майном, на яке накладено арешт, із заставленим майном або майном, яке описано, чи порушення обмеження (обтяження) права користуватися таким майном, здійснене особою, якій це майно ввірено, а також здійснення представником банку або іншої фінансової установи банківських операцій з коштами, на які накладено арешт, – караються штрафом від 1000 до 4000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до 2 років, або обмеженням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років або без такого. 2. Дії, передбачені ч. 1 цієї статті, вчинені щодо майна, яке підлягає конфіскації за рішенням суду, що набрало законної сили, – караються штрафом від 4000 до 6000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до 3 років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років або без такого.
виконавець звертається до територіального органу поліції з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення (п. 3 розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень).	

У разі:	
– наявності в діях боржника ознак адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 183¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)¹,	(Стаття 183¹. Несплата аліментів Несплата аліментів на утримання дитини, одного з подружжя, батьків або інших членів сім'ї, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 6 місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, – тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від 120 до 240 годин. Несплата аліментів на утримання дитини з інвалідністю, дитини, яка хворіє на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісне орфанне захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні

¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

	розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, або на утримання дитини, яка отримала тяжкі травми, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за 3 місяці з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, – тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від 120 до 240 годин. Повторне протягом року вчинення правопорушення, передбаченого ч.ч. 1 або 2 цієї статті, – тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від 240 до 360 годин. Примітка. Під <i>повторним вчиненням правопорушення</i> у цій статті слід розуміти невжиття особою заходів щодо сплати аліментів протягом 2 місяців з дня відбуття адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт, призначеного з підстав, передбачених цією статтею.)
– чи порушення законних вимог виконавця фізичними, юридичними чи посадовими особами	
	виконавець складає протокол про адміністративне правопорушення (далі – протокол) на бланку за встановленою формою (Додаток 11 до Інструкції з організації примусового виконання рішень (п. 4 Розділу XIV)).
	Зміст протоколу повинен відповідати вимогам, викладеним у ст. 256 КУпАП. Усі реквізити протоколу заповнюються виконавцем розбірливим почерком державною мовою. Не допускаються закреслення або виправлення відомостей, що заносяться до протоколу, а також внесення додаткових записів після того, як протокол підписаний особою, щодо якої він складений. Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право надати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу. Пояснення та зауваження за суттю вчиненого правопорушення вносяться до протоколу і засвідчуються підписом особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Пояснення та зауваження можуть додаватися до протоколу окремо, про що у протоколі робиться запис. При складанні протоколу особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснюються її права й обов'язки, передбачені ст. 63 Конституції України¹ та ст. 268 КУпАП, про що робиться відмітка у <i>протоколі</i>.

¹ Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про ознайомлення із протоколом особа, щодо якої він складений, ставить у протоколі свій *підпис*. У разі відмови особи, щодо якої складається протокол, від підписання протоколу виконавець робить про це відповідний запис, який засвідчує своїм підписом та підписами свідків за їх наявності.

Протокол складається у 2 примірниках, що підписуються виконавцем, який склав протокол, особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, а також свідками і понятими, якщо такі є.

Особа, щодо якої складається протокол, має право письмово викласти підстави своєї відмови від підписання протоколу, які додаються до протоколу окремо, про що робиться запис у протоколі.

Відмова від підписання протоколу не є підставою для припинення провадження у справі.

Один примірник протоколу під підпис вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності.

У разі складання протоколу в органі ДВС або офісі приватного виконавця особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, *запрошується для складання та підписання протоколу*.

У **виклику** зазначаються дата, час та місце складання протоколу. Виклик вважається належно врученим, якщо він надісланий на адресу особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, рекомендованим листом з повідомленням про вручення або врученою особою.

У разі неявки особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, у визначений у виклику час виконавець складає відповідний **акт**, який додається до протоколу.

Протокол в день складання *реєструється* виконавцем у журналі реєстрації протоколів про адміністративні правопорушення (Додаток 12 до Інструкції з організації примусового виконання рішень (п. 4 розділу XIV)).

Протокол державного виконавця про вчинення особою адміністративного правопорушення, передбаченого **ст. 183¹ КУпАП**, протокол приватного виконавця про вчинення особою адміністративного правопорушення, передбаченого **ст. 188¹³ КУпАП** (Невиконання законних вимог державного виконавця, приватного виконавця щодо усунення порушень законодавства про виконавче провадження, несвоєчасне подання або неподання звітів про відрахування із заробітної плати та інших доходів боржника, неподання або подання недостовірних відомостей про доходи і майновий стан боржника, ненадання на вимогу державного виконавця, приватного виконавця декларації про доходи та майно, що подається відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», чи зазначення у такій декларації неправдивих відомостей або неповідомлення про зміну відомостей, які зазначаються у декларації, неповідомлення боржником про зміну місця проживання чи місцезнаходження або місця роботи (отримання доходів), а також неявка без поважних причин за викликом державного виконавця, приватного виконавця – тягнуть за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.), протягом 3 робочих днів надсилається для розгляду до відповідного **районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду**

за місцем вчинення адміністративного правопорушення. До протоколу виконавця додаються матеріали, що підтверджують факт вчинення адміністративного правопорушення.

Протокол державного виконавця про вчинення особою адміністративного правопорушення, передбаченого **ст. 188**¹³ КУпАП, разом з матеріалами, що підтверджують факт вчинення адміністративного правопорушення, не пізніше наступного робочого дня передається начальнику органу ДВС, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець (п. 4 розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Протокол державного виконавця про вчинення особою адміністративного правопорушення, передбаченого **ст. 188**¹³ КУпАП, про адміністративне правопорушення державного виконавця розглядається начальником органу ДВС у 15-денний строк з дня його одержання в порядку, визначеному КУпАП.

Після отримання протоколу начальником формується справа про адміністративне *правопорушення*.

Начальник органу ДВС під час розгляду справи про адміністративне правопорушення діє за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та неупередженому дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись нормами законодавства і правосвідомістю.

Справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. За відсутності зазначеної особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло письмове повідомлення про відкладення розгляду справи.

Начальник органу ДВС при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення з'ясовує:

- правильність складання протоколу державним виконавцем;
- сповіщення осіб, які беруть участь у розгляді справи, про час і місце розгляду;
- витребування необхідних додаткових матеріалів;
- підлягання задоволенню письмових повідомлень особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, її законних представників.

За результатами розгляду справи начальник органу ДВС виносить одну з таких **постанов**:

- постанова про накладення адміністративного стягнення (Додаток 13 до Інструкції з організації примусового виконання рішень (п. 5 Нозділу XIV));
- постанова про закриття справи про адміністративне правопорушення (Додаток 14 до Інструкції з організації примусового виконання рішень (п. 5 розділу XIV)).

Постанова у справі про адміністративне правопорушення підписується начальником органу ДВС, скріплюється печаткою та має відповідати вимогам до виконавчого документа, визначеним ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження».

Постанова у справі про адміністративне правопорушення оголошується негайно після закінчення розгляду справи. Копія постанови у справі про адміністративне правопорушення *протягом 3 днів* вручається під підпис або надсилається рекомендованим листом з повідомленням про вручення особі, стосовно якої винесено постанову, про що робиться відповідна відмітка у справі.

Постанова начальника органу ДВС про адміністративне правопорушення набирає законної сили після закінчення строку на її оскарження, передбаченого ст. 289 КУпАП.

Постанова реєструється в журналі реєстрації протоколів про адміністративні правопорушення.

Постанову у справі про адміністративне правопорушення може бути *оскаржено до*:

- вищого органу (вищої посадової особи) в порядку та строки, встановлені КУпАП, або до

- суду в порядку та строки, встановлені КАС (п. 5 розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Відповідно до ст. 299 КУпАП, постанова у справі про адміністративне правопорушення підлягає виконанню з моменту винесення, якщо інше не встановлено цим Кодексом та іншими законами України.

Штраф, накладений за вчинення адміністративного правопорушення, вноситься в установу банку України *не пізніше як через 15 днів з дня вручення особі постанови, а в разі оскарження такої постанови – не пізніше як через 15 днів з дня повідомлення про залишення скарги без задоволення.*

У разі несплати правопорушником штрафу у строк, установлений ч. 1 ст. 307 КУпАП, постанова надсилається для примусового виконання до органу ДВС за місцем проживання порушника, роботи або за місцезнаходженням його майна в порядку, встановленому законом (п. 6 розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Справа про адміністративне правопорушення з описом наявних у ній документів брошурується, прошнуровується, скріплюється печаткою, зазначається підписом начальника органу ДВС, яким винесено постанову у справі про адміністративне правопорушення, і приєднується до відповідної номенклатури справ після закінчення провадження за нею (п. 7 Розділу XIV Інструкції з організації примусового виконання рішень).

Дисциплінарна відповідальність державного виконавця

Глава X «Трудова дисципліна» Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII¹ містить загальні положення щодо дисциплінарної відповідальності працівників:

Ст. 147. Стягнення за порушення трудової дисципліни

За порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення:

- 1) *догана;*
- 2) *звільнення.*

Законодавством, статутами і положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників **й інші дисциплінарні стягнення.**

Ст. 147¹. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення

Дисциплінарні стягнення застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника.

На працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність за статутами, положеннями та іншими актами законодавства про дисципліну, дисциплінарні стягнення можуть накладатися також органами, вищестоящими щодо органів, вказаних у частині першій цієї статті.

Працівники, які займають виборні посади, можуть бути звільнені тільки за рішенням органу, який їх обрав, і лише з підстав, передбачених законодавством.

Ст. 148. Строк для застосування дисциплінарного стягнення

Дисциплінарне стягнення застосовується власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але *не пізніше одного місяця з дня його виявлення*, не рахуючи часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебування його у відпустці.

Дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше *шести місяців з дня вчинення проступку.*

Ст. 149. Порядок застосування дисциплінарних стягнень

До застосування дисциплінарного стягнення власник або уповноважений ним орган повинен зажадати від порушника трудової дисципліни письмові пояснення.

За кожне порушення трудової дисципліни може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

При обранні виду стягнення власник або уповноважений ним орган повинен враховувати ступінь тяжкості вчиненого проступку і заподіяну ним шкоду, обставини, за яких вчинено проступок, і попередню роботу працівника.

¹ Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n816>.

Стягнення оголошується в наказі (розпорядженні) і повідомляється працівникові під розписку.

Ст. 150. Оскарження дисциплінарного стягнення

Дисциплінарне стягнення може бути оскаржене працівником у порядку, встановленому чинним законодавством (глава XV КЗпП).

Ст. 151. Зняття дисциплінарного стягнення

Якщо протягом року з дня накладення дисциплінарного стягнення працівника не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, то він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення.

Якщо працівник не допустив нового порушення трудової дисципліни і до того ж проявив себе як сумлінний працівник, то стягнення може бути зняте до закінчення одного року.

Протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовуються.

Ст. 152. Передача питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу

Власник або уповноважений ним орган має право замість накладання дисциплінарного стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу.

Відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», державні виконавці, керівники та спеціалісти органів ДВС є **державними службовцями**.

До державних службовців за невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків, перевищення своїх повноважень, порушення обмежень, пов'язаних з проходженням державної служби, а також за вчинок, який порочить його як державного службовця або дискредитує управління юстиції, застосовуються дисциплінарні стягнення, передбачені ст. 147 КЗпП України, та заходи дисциплінарного впливу, передбачені Законом України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-VIII¹.

Глава 2. Засади дисциплінарної відповідальності

Ст. 64. Дисциплінарна відповідальність державного службовця

1. За невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, визначених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами у сфері державної служби, посадовою інструкцією, а також порушення правил етичної поведінки та інше порушення службової дисципліни державний службовець притягається до дисциплінарної відповідальності у порядку, встановленому цим Законом.

¹ Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

2. Для державних службовців можуть встановлюватися особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності у випадках, визначених законом.

Ст. 65. Підстави для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності

1. Підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним **дисциплінарного проступку**, тобто протиправної винної дії або бездіяльності чи прийняття рішення, що полягає у невиконанні або неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення.

2. **Дисциплінарними проступками є:**

- 1) порушення Присяги державного службовця;
- 2) порушення правил етичної поведінки державних службовців;
- 3) вияв неповаги до держави, державних символів України, Українського народу;
- 4) дії, що шкодять авторитету державної служби;
- 5) невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень;
- 6) недотримання правил внутрішнього службового розпорядку;
- 7) перевищення службових повноважень, якщо воно не містить складу злочину або адміністративного правопорушення;
- 8) невиконання вимог щодо політичної неупередженості державного службовця;
- 9) використання повноважень в особистих (приватних) інтересах або в неправомірних особистих інтересах інших осіб;
- 10) подання під час вступу на державну службу недостовірної інформації про обставини, що перешкоджають реалізації права на державну службу, а також неподання необхідної інформації про такі обставини, що виникли під час проходження служби;
- 11) неповідомлення керівнику державної служби про виникнення відносин прямої підпорядкованості між державним службовцем та близькими особами у 15-денний строк з дня їх виникнення;
- 12) прогул державного службовця (у тому числі відсутність на службі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин;
- 13) поява державного службовця на службі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння;
- 14) прийняття державним службовцем необґрунтованого рішення, що спричинило порушення цілісності державного або комунального майна, незаконне їх використання або інше заподіяння шкоди державному чи комунальному майну, якщо такі дії не містять складу злочину або адміністративного правопорушення;
- 15) прийняття державним службовцем рішення, що суперечить закону або висновкам щодо застосування відповідної норми права, викладеним у постановах Верховного Суду, щодо якого судом винесено окрему ухвалу.

3. Державний службовець не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності, якщо минуло *шість місяців* з дня, коли керівник державної служби дізнався або мав дізнатися про вчинення дисциплінарного проступку, не враховуючи час тимчасової непрацездатності державного службовця чи перебування його у відпустці, або якщо минув *один рік* після його вчинення або постановлення відповідної окремої ухвали суду.

Ст. 66. Види дисциплінарних стягнень та загальні умови їх застосування

1. До державних службовців застосовується один із таких видів дисциплінарного стягнення:

1) зауваження;

2) догана;

3) попередження про неповну службу відповідність;

4) звільнення з посади державної служби.

2. У разі допущення державним службовцем дисциплінарного проступку, передбаченого п. 6 ч. 2 ст. 65 цього Закону, суб'єкт призначення або керівник державної служби може обмежитися **зауваженням**.

3. У разі допущення державним службовцем дисциплінарних проступків, передбачених п.п. 4, 5, 12 та 15 ч. 2 ст. 65 цього Закону, суб'єктом призначення або керівником державної служби такому державному службовцю може бути оголошено **догану**.

4. У разі допущення державним службовцем дисциплінарних проступків, передбачених п.п. 2 та 8 ч. 2 ст. 65 цього Закону, а також вчинення систематично (повторно протягом року) дисциплінарних проступків, передбачених п.п. 4 та 5 ч. 2 ст. 65 цього Закону, суб'єкт призначення або керівник державної служби може **попередити такого державного службовця про неповну службу відповідність**.

5. **Звільнення з посади державної служби** є винятковим видом дисциплінарного стягнення і може бути застосоване лише у разі вчинення дисциплінарних проступків, передбачених п.п. 1, 3, 7, 9–11, 13, 14 ч. 2 ст. 65 цього Закону, а також вчинення систематично (повторно протягом року) дисциплінарного проступку, передбаченого п. 12 ч. 2 ст. 65 цього Закону.

7. За кожний дисциплінарний проступок до державного службовця може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

Ст. 67. Обставини, що пом'якшують або обтяжують дисциплінарну відповідальність

1. Дисциплінарне стягнення має відповідати характеру і тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку та ступеню вини державного службовця. Під час визначення виду дисциплінарного стягнення необхідно враховувати характер дисциплінарного проступку, обставини, за яких він був вчинений, настання тяжких наслідків, добровільне відшкодування заподіяної шкоди, попередню поведінку державного службовця та його ставлення до виконання посадових обов'язків.

2. **Обставинами, що пом'якшують відповідальність державного службовця, є:**

1) усвідомлення та визнання своєї провини у вчиненні дисциплінарного проступку;

2) попередня бездоганна поведінка та відсутність дисциплінарних стягнень;

3) високі показники виконання службових завдань;

4) вжиття заходів щодо попередження, відвернення або усунення настання тяжких наслідків, які настали або можуть настати в результаті вчинення дисциплінарного проступку, добровільне відшкодування заподіяної шкоди;

5) вчинення проступку під впливом погрози, примусу або через службову чи іншу залежність;

6) вчинення проступку внаслідок неправомірних дій керівника.

3. Під час застосування дисциплінарного стягнення можуть враховуватися також інші, не зазначені у ч. 2 цієї статті, обставини, що пом'якшують відповідальність державного службовця.

4. **Обставинами, що обтяжують відповідальність державного службовця, є:**

1) вчинення дисциплінарного проступку у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або токсичних засобів;

2) вчинення дисциплінарного проступку повторно, до зняття в установленому порядку попереднього стягнення;

3) вчинення проступку умисно на ґрунті особистої неприязні до іншого державного службовця, у тому числі керівника, чи помсти за дії чи рішення щодо нього;

4) вчинення проступку умисно з мотивів неповаги до держави і суспільства, прав і свобод людини, окремих соціальних груп;

5) настання тяжких наслідків або заподіяння збитків внаслідок вчинення дисциплінарного проступку.

Ст. 68. Суб'єкти, уповноважені порушувати дисциплінарні провадження та застосовувати дисциплінарні стягнення

1. Дисциплінарне провадження порушується шляхом видання відповідного **наказу (розпорядження)**:

міністром – стосовно державного секретаря відповідного міністерства; суб'єктом призначення – стосовно інших державних службовців.

2. Дисциплінарні стягнення накладаються (застосовуються):

1) на державних службовців, які займають посади державної служби категорії «А»:

зауваження – суб'єктом призначення;

інші види дисциплінарних стягнень – суб'єктом призначення з урахуванням пропозиції Комісії;

2) на державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В»:

зауваження – суб'єктом призначення;

інші види дисциплінарних стягнень – суб'єктом призначення за поданням дисциплінарної комісії.

Ст. 69. Дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ та її повноваження

1. Для здійснення дисциплінарного провадження з метою визначення ступеня вини, характеру і тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку утворюється дисциплінарна комісія з розгляду дисциплінарних справ (далі – дисциплінарна комісія).

2. Дисциплінарною комісією стосовно державних службовців, які займають посади державної служби категорії «А», є Комісія.

Дисциплінарну комісію стосовно державних службовців, які займають посади державної служби категорії «Б» та здійснюють повноваження керівників державної служби в державних органах, а також їх заступників, утворює суб'єкт призначення.

Дисциплінарну комісію стосовно інших державних службовців, які займають посади державної служби категорій «Б» і «В», утворює керівник державної служби у кожному державному органі.

3. Дисциплінарна комісія діє у складі **не менше трьох членів**.

5. Члени дисциплінарної комісії здійснюють свої повноваження на громадських засадах.

10. Результатом розгляду дисциплінарної справи є **пропозиція Комісії** або **подання дисциплінарної комісії**, які мають рекомендаційний характер для суб'єкта призначення.

11. Суб'єкт призначення *протягом 10 календарних днів* зобов'язаний прийняти рішення на підставі пропозиції Комісії або подання дисциплінарної комісії або надати вмотивовану відмову протягом цього строку.

Ст. 71. Порядок здійснення дисциплінарного провадження

1. Порядок здійснення дисциплінарного провадження затверджується Кабінетом Міністрів України¹. Порядок здійснення дисциплінарного провадження визначає, зокрема:

- 1) повноваження та порядок роботи дисциплінарної комісії;
- 2) порядок формування дисциплінарної комісії;
- 3) порядок здійснення дисциплінарного провадження у разі неможливості утворення або функціонування дисциплінарної комісії у державному органі.

Ст. 72. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків

1. Державний службовець може бути **відсторонений від виконання посадових обов'язків** у разі виявлення порушень, встановлених п.п. 1, 7–10 та 14 ч. 2 ст. 65 цього Закону, за які до нього може бути застосовано дисциплінарне стягнення.

2. Рішення про відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків приймається відповідно керівником державної служ-

⁶ Порядок здійснення дисциплінарного провадження, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. № 1039. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-2019-%D0%BF#n8>.

би або суб'єктом призначення одночасно з прийняттям рішення про порушення дисциплінарного провадження або під час його здійснення у разі: наявності обставин, що дають підстави вважати, що такий державний службовець може знищити чи підробити речі і документи, які мають суттєве значення для дисциплінарного провадження;

впливу на працівників державного органу та інших осіб, зокрема здійснення протиправного тиску на підлеглих, погрози звільненням з роботи; перешкоджання в інший спосіб об'єктивному вивченню обставин вчинення дисциплінарного проступку.

3. Тривалість відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків не може перевищувати часу дисциплінарного провадження.

4. У разі закриття дисциплінарного провадження без притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності йому оплачується у розмірі середньої заробітної плати час відсторонення від виконання посадових обов'язків в установленому порядку.

5. Під час відсторонення від виконання посадових обов'язків державний службовець зобов'язаний перебувати на робочому місці відповідно до правил внутрішнього службового розпорядку та сприяти здійсненню дисциплінарного провадження.

6. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків у разі вчинення ним корупційного правопорушення здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції».

Ст. 73. Дисциплінарна справа

1. З метою збору інформації про обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження, для визначення дисциплінарною комісією ступеня вини, характеру і тяжкості цього дисциплінарного проступку Комісією, дисциплінарною комісією формується дисциплінарна справа.

2. Дисциплінарна справа повинна містити:

- 1) дату і місце її формування;
- 2) підстави для відкриття дисциплінарного провадження;
- 3) характеристику державного службовця, складену його безпосереднім керівником, та інші відомості, що характеризують державного службовця;
- 4) відомості щодо наявності чи відсутності дисциплінарних стягнень;
- 6) пояснення державного службовця щодо обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження та/або акт про відмову від надання таких пояснень;
- 7) пояснення безпосереднього керівника державного службовця з приводу обставин, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження;
- 8) пояснення інших осіб, яким відомі обставини, які стали підставою для порушення дисциплінарного провадження (за наявності);
- 9) належним чином завірені копії документів і матеріалів, що підтверджують та/або спростовують факт вчинення дисциплінарного проступку;

12) пропозиції Комісії або подання дисциплінарної комісії у державному органі з висновком про наявність чи відсутність у діях державного службовця дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності;

13) опис матеріалів, які містяться в дисциплінарній справі.

4. Порядок обліку та роботи з дисциплінарними справами встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Ст. 74. Гарантії прав державних службовців під час застосування дисциплінарного стягнення

1. Дисциплінарне стягнення має відповідати ступеню тяжкості вчиненого проступку та вини державного службовця. Під час визначення виду стягнення необхідно враховувати характер проступку, обставини, за яких він був вчинений, обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність, результати оцінювання службової діяльності державного службовця, наявність заохочень, стягнень та його ставлення до служби.

2. Дисциплінарне стягнення може бути накладено тільки у разі встановлення факту вчинення дисциплінарного проступку та вини державного службовця. Вчинення державним службовцем діянь у стані крайньої потреби або необхідної оборони виключають можливість застосування дисциплінарного стягнення.

3. За кожне порушення службової дисципліни накладається лише одне дисциплінарне стягнення.

4. Дисциплінарне стягнення не може бути застосовано під час відсутності державного службовця на службі у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, під час перебування його у відпустці або у відрядженні.

5. Дисциплінарне стягнення до державного службовця застосовується не пізніше шести місяців з дня виявлення дисциплінарного проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування у відпустці, а також не застосовується, якщо минув один рік після його вчинення.

6. Державний службовець має право на ознайомлення з матеріалами дисциплінарної справи та на оскарження застосованого до нього дисциплінарного стягнення у визначеному цим Законом порядку.

7. Державний службовець може користуватися правовою допомогою адвоката або іншого уповноваженого ним представника.

Ст. 75. Пояснення державного службовця

1. Перед накладенням дисциплінарного стягнення суб'єкт призначення повинен отримати від державного службовця, який притягається до дисциплінарної відповідальності, **письмове пояснення**.

2. Пояснення державного службовця має відображати час, місце, обставини та причини вчинення ним дисциплінарного проступку, його усвідомлення чи заперечення провини, а також інші питання, які мають значення у справі.

3. Відмова надати пояснення оформляється відповідним *актом* і підтверджується двома державними службовцями. Відмова надати пояснен-

ня не перешкоджає здійсненню дисциплінарного провадження та накладенню на державного службовця дисциплінарного стягнення.

Ст. 76. Право на ознайомлення з матеріалами дисциплінарної справи

1. Державний службовець має право на ознайомлення з усіма матеріалами дисциплінарної справи перед прийняттям рішення про накладення на нього дисциплінарного стягнення.

2. За результатами ознайомлення державний службовець має право вносити зауваження до висновку, *клопотання* про вжиття додаткових заходів для встановлення обставин, які мають значення для справи, *надавати додаткові пояснення* та додаткові документи і матеріали, що стосуються зазначених обставин, які долучаються до справи.

Ст. 77. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження

1. Рішення про накладення на державного службовця дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження приймає суб'єкт призначення протягом 10 календарних днів з дня отримання пропозицій Комісії, подання дисциплінарної комісії у державному органі. Рішення оформляється відповідним актом суб'єкта призначення.

2. У рішенні, яке оформляється наказом (розпорядженням), зазначаються найменування державного органу, дата його прийняття, відомості про державного службовця, стислий виклад обставин справи, вид дисциплінарного проступку і його юридична кваліфікація, вид застосованого дисциплінарного стягнення.

3. Якщо під час розгляду дисциплінарної справи у діях державного службовця не виявлено дисциплінарного проступку, суб'єкт призначення приймає рішення про закриття дисциплінарного провадження стосовно державного службовця, яке оформляється наказом (розпорядженням).

4. У разі виявлення за результатами розгляду ознак злочину чи адміністративного правопорушення суб'єкт призначення зобов'язаний протягом трьох календарних днів передати відповідну заяву та копію матеріалів справи до відповідного правоохоронного органу.

5. Пропозиція Комісії, подання дисциплінарної комісії є обов'язковими для розгляду суб'єктами призначення та враховуються ними під час вирішення питань щодо застосування дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження.

6. Державному службовцю видається під розписку належно завірена копія наказу (розпорядження) про накладення на нього дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження не пізніше наступного робочого дня після прийняття відповідного рішення.

7. У разі відмови державного службовця від одержання копії наказу (розпорядження) про накладення на нього дисциплінарного стягнення чи закриття дисциплінарного провадження такий документ не пізніш як у триденний строк з дня прийняття рішення надсилається державному службовцеві за місцем його проживання рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

Ст. 78. Оскарження рішення про накладення дисциплінарного стягнення

1. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення може бути оскаржено державними службовцями **до суду**.

2. Скарга подається *протягом 10 календарних днів* після одержання державним службовцем копії наказу (розпорядження) про накладення дисциплінарного стягнення.

Ст. 79. Зняття дисциплінарного стягнення

1. Якщо *протягом року* після накладення дисциплінарного стягнення до державного службовця не буде застосоване нове дисциплінарне стягнення, він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення.

2. Якщо державний службовець не вчинив нового порушення цього Закону, інших нормативно-правових актів у сфері державної служби і виявив себе сумлінним службовцем, дисциплінарне стягнення стосовно нього може бути знято до закінчення року, протягом якого воно було накладено, але не раніше ніж через шість місяців з дня накладення дисциплінарного стягнення. Право на дострокове зняття дисциплінарного стягнення належить суб'єкту призначення, що його застосував.

3. Протягом строку дії дисциплінарного стягнення (крім зауваження) заходи заохочення до державного службовця не застосовуються.

Відповідальність приватного виконавця

Приватний виконавець несе за свої рішення, дії чи бездіяльність та завдану третім особам шкоду (ст. 37 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):

- цивільно-правову,
- адміністративну чи
- кримінальну відповідальність у порядку та обсягах, установлених законом, а також
- дисциплінарну відповідальність у порядку, встановленому Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Підстави для притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності (ст. 38 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):

Підставою для притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Дисциплінарним проступком приватного виконавця є:	1) факт зайняття діяльністю, несумісною з діяльністю приватного виконавця;
	2) порушення правил професійної етики приватного виконавця;
	3) розголошення професійної таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;
	4) невиконання або неналежне виконання своїх обов'язків;
	5) невиконання статуту Асоціації приватних виконавців України, рішень Ради приватних виконавців України та з'їзду приватних виконавців України.

Дисциплінарна комісія приватних виконавців (ст. 39 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):

Дисциплінарна комісія приватних виконавців (далі – Дисциплінарна комісія) утворюється при Міністерстві юстиції України для розгляду питань притягнення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарних проступків.	Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців затверджується Міністерством юстиції України¹.
До складу Дисциплінарної комісії входять 9 членів, по 4 члени із яких призначаються:	– Міністерством юстиції України, зокрема міністр або заступник міністра, та – з'їздом приватних виконавців України, – один член призначається Радою суддів України.

⁷ Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців : Мін'юст України; Наказ, Положення від 27.11.2017 р. № 3791/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1442-17>.

	Зазначені органи мають право призначати до складу Дисциплінарної комісії осіб із числа своїх представників, суддів, суддів у відставці, науковців, фахівців у галузі права та приватних виконавців. Персональний склад Дисциплінарної комісії затверджується наказом Міністерства юстиції України.
Головою Дисциплінарної комісії є міністр юстиції України або заступник міністра юстиції України.	
Строк повноважень членів Дисциплінарної комісії становить 2 роки.	
Дисциплінарна комісія:	1) розглядає подання Міністерства юстиції України, Ради приватних виконавців України про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності; 2) у разі надходження скарг на діяльність приватних виконавців направляє їх на перевірку Міністерству юстиції України чи Раді приватних виконавців України; 3) приймає рішення на підставі подання Міністерства юстиції України чи Ради приватних виконавців України про застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення.
Дисциплінарна комісія вважається повноважною у разі призначення не менше 7 членів комісії.	
Рішення Дисциплінарної комісії приймаються на її засіданні, за умови присутності не менше 5 членів комісії, шляхом голосування простою більшістю голосів від кількості присутніх на засіданні членів комісії. У разі рівного розподілу голосів рішення вважається неприйнятим.	
Рішення Дисциплінарної комісії оформлюється протоколом, який підписують усі присутні на засіданні члени комісії.	
На засіданні Дисциплінарної комісії мають право бути присутніми:	- представники Асоціації приватних виконавців України, - громадських об'єднань та - засобів масової інформації.
Дисциплінарна комісія розглядає подання про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності та приймає рішення про застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення протягом двох місяців з дня виявлення дисциплінарного проступку, але не пізніше двох років з дня його вчинення (ст. 40 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).	

У разі якщо подання до Дисциплінарної комісії про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності внесено за результатами перевірки діяльності приватного виконавця, здійсненої на підставі скарги учасника виконавчого провадження, яка одночасно є предметом судового розгляду з оскарження рішень, дій або бездіяльності приватного виконавця, Дисциплінарна комісія відкладає розгляд цього подання до набрання законної сили судовим рішенням за результатами розгляду такої скарги.

У такому разі перебіг строку, передбаченого ч. 1 ст. 40 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», зупиняється до набрання судовим рішенням законної сили.

Дисциплінарна комісія, розглядаючи подання про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності:

1) зобов'язана запросити на засідання приватного виконавця та заслухати його пояснення з питань, що стали підставою для внесення подання про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності;

2) має право запросити на засідання учасника виконавчого провадження, скарга якого стала підставою для перевірки діяльності приватного виконавця та внесення подання про його притягнення до дисциплінарної відповідальності, для надання додаткових пояснень по суті скарги;

3) має право запросити на засідання та заслухати думку представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших осіб за їхньою згодою.

Дисциплінарна комісія, розглядаючи подання про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності, приймає **одне з таких рішень**:

1) задовольнити подання та застосувати до приватного виконавця дисциплінарне стягнення;

2) відхилити подання та направити матеріали для повторної перевірки діяльності приватного виконавця;

3) відхилити подання та відмовити в застосуванні до приватного виконавця дисциплінарного стягнення.

У разі якщо Дисциплінарною комісією прийнято рішення про задоволення подання та застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення, під час визначення виду дисциплінарного стягнення <i>враховуються</i>:	обставини вчинення проступку, ступінь вини приватного виконавця, тяжкість вчиненого ним дисциплінарного проступку, наявність наслідків, розмір заподіяної шкоди, а також факти застосування до приватного виконавця дисциплінарних стягнень протягом останнього року.
За вчинення дисциплінарного проступку до приватного виконавця може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень (ст. 41 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»):	1) попередження; 2) догана; 3) зупинення діяльності приватного виконавця на строк до шести місяців; 4) припинення діяльності приватного виконавця.
Рішення Дисциплінарної комісії про задоволення відповідного подання Міністерства юстиції України чи Ради приватних виконавців України та застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення вводиться в дію наказом Міністерства юстиції України (ч. 2 ст. 41 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»).	
Про застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення робиться запис у Єдиному реєстрі приватних виконавців України.	
У разі якщо приватний виконавець <i>протягом року з дня застосування</i> до нього дисциплінарного стягнення не вчинив нового дисциплінарного проступку, він вважається таким, що не притягувався до дисциплінарної відповідальності.	
Рішення про застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення, введене в дію наказом Міністерства юстиції України, може бути оскаржено до суду.	

Як впливає з наведених вище норм, які регулюють особливості дисциплінарної відповідальності державних та приватних виконавців, останні є у більш невідгідному становищі. Пропонуємо у спеціальному Законі України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» чітко прописати такі самі підстави для відповідальності, як для державних виконавців.
Нормами Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» та Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців, затвердженого Наказом Міністерства

юстиції України від 27.11.2017 р. № 3791/5 (далі – Положення), передбачено, що:

- Дисциплінарна комісія приватних виконавців утворюється **при Мін'юсті** (ч. 1 ст. 39 Закону про органи та осіб, п. 1 Положення);
- з 9 членів Дисциплінарної комісії 4 призначаються Мін'юстом (ч. 3 ст. 39 Закону про органи та осіб, п. 5 Положення);
- персональний склад Дисциплінарної комісії затверджується наказом Мін'юсту (ч. 3 ст. 39 Закону про органи та осіб, п. 7 Положення),
- зміни до персонального складу Дисциплінарної комісії затверджуються наказом Мін'юсту (п. 22 Положення);
- головою Дисциплінарної комісії є міністр юстиції України або заступник міністра юстиції України (ч. 4 ст. 39 Закону про органи та осіб, п. 9 Положення);
- у разі надходження до Дисциплінарної комісії скарги на діяльність приватного виконавця Дисциплінарна комісія не пізніше наступного робочого дня направляє цю скаргу до Мін'юсту чи Ради приватних виконавців України для проведення перевірки (п. 23 Положення);
- протокол засідання Дисциплінарної комісії у 3-денний строк направляється до Мін'юсту (п. 28 Положення);
- Рішення Дисциплінарної комісії про застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення вводиться в дію наказом Мін'юсту. Дата видання наказу Мін'юсту є датою застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення (ч. 2 ст. 41 Закону про органи та осіб, п. 29 Положення);
- матеріально-технічне та інформаційне забезпечення, організацію документообігу та зберігання документів Дисциплінарної комісії здійснює Мін'юст (п. 31 Положення).

На нашу думку, українському законодавцеві слід уніфікувати матеріальні та процесуальні правила відповідальності державних і приватних виконавців.

Уважаємо, що саме при Асоціації приватних виконавців України як самоврядній некомерційній професійній організації, що об'єднує усіх приватних виконавців України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань самоврядування приватних виконавців (ч. 1 ст. 47 Закону про органи та осіб), має бути утворена Дисциплінарна комісія приватних виконавців, а не при Міністерстві юстиції України. Відповідно, членами Дисциплінарної комісії приватних виконавців мають бути виборні приватні виконавці, а не представники міністерства.

Пропонуємо, натомість, при Міністерстві юстиції України створити Дисциплінарну комісію державних виконавців.

Рішення Дисциплінарних комісій має оформлятися мотивованим рішенням із вступною, описовою, мотивувальною та резолютивною частинами, а не протоколом, як передбачено чинним законодавством⁸.

⁸ Верба-Сидор О. Б. Реформування Дисциплінарної комісії приватних виконавців як один із засобів підвищення ефективності функціонування механізму примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. / за ред. Ю. В. Білоусова. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2019. С. 97–102.

Зупинення і поновлення діяльності приватного виконавця (ст.ст. 42–43 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»)

Діяльність приватного виконавця зупиняється у таких випадках:

1) за власним бажанням на підставі заяви приватного виконавця про зупинення діяльності;

Про зупинення діяльності з цієї підстави приватний виконавець зобов'язаний повідомити Міністерство юстиції України не пізніше як за 3 робочі дні.

Не допускається зупинення діяльності приватного виконавця на цій підставі приватним виконавцем, який має на виконанні виконавчі провадження.

Приватний виконавець зобов'язаний вирішити питання про його заміщення іншим приватним виконавцем.

У зазначених у цій частині випадках заміщення приватного виконавця здійснюється за погодженням із стягувачем на підставі договору, укладеного з іншим приватним виконавцем. У разі відсутності згоди стягувача приватний виконавець повертає виконавчий документ стягувачу або відповідно до рішення стягувача передає його відповідному органу державної виконавчої служби або іншому приватному виконавцеві.

Поновлення такої діяльності здійснюється на підставі відповідної заяви приватного виконавця.

2) у разі тимчасової відсутності приватного виконавця, що триває понад 10 календарних днів, – на строк такої тимчасової відсутності;	Зупинення діяльності приватного виконавця на цій підставі здійснюється Міністерством юстиції України за зверненням приватного виконавця, а якщо після спливу 10-денного строку тимчасової відсутності приватного виконавця до Міністерства юстиції України не надійшло відповідне звернення, Міністерство юстиції України пропонує раді приватних виконавців регіону внести відповідне подання. Приватний виконавець зобов'язаний вирішити питання про його заміщення іншим приватним виконавцем. У зазначених у цій частині випадках заміщення приватного виконавця здійснюється за погодженням із стягувачем на підставі договору, укладеного з іншим приватним виконавцем. У разі відсутності згоди стягувача приватний виконавець повертає виконавчий документ стягувачу або відповідно до рішення стягувача передає його відповідному органу державної виконавчої служби або іншому приватному виконавцеві. За поданням ради приватних виконавців регіону Міністерство юстиції України у визначеному ним порядку вирішує питання про заміщення такого приватного виконавця іншим приватним виконавцем.	Поновлення такої діяльності здійснюється на підставі відповідної заяви приватного виконавця.

3) якщо приватний виконавець не уклав договору про страхування цивільно-правової відповідальності на належну страхову суму відповідно до вимог ч.ч. 3 та 4 ст. 24 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» – на строк до укладення такого договору, але не більш як на 1 місяць з дня встановлення цих обставин;	Зупинення діяльності приватного виконавця на цій підставі здійснюється Міністерством юстиції України за поданням Ради приватних виконавців України. Приватний виконавець зобов'язаний вирішити питання про його заміщення іншим приватним виконавцем. У зазначених у цій частині випадках заміщення приватного виконавця здійснюється за погодженням із стягувачем на підставі договору, укладеного з іншим приватним виконавцем. У разі відсутності згоди стягувача приватний виконавець повертає виконавчий документ стягувачу або відповідно до рішення стягувача передає його відповідному органу державної виконавчої служби або іншому приватному виконавцеві.	Поновлення такої діяльності здійснюється на підставі відповідної заяви приватного виконавця. До заяви приватного виконавця додається договір страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця.
4) у разі застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення у виді зупинення діяльності приватного виконавця – на строк, визначений у рішенні Дисциплінарної комісії про застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення;	Зупинення діяльності приватного виконавця на цій підставі здійснюється Міністерством юстиції України на підставі рішення Дисциплінарної комісії. Приватний виконавець зобов'язаний вирішити питання про його заміщення іншим приватним виконавцем. У зазначених у цій частині випадках заміщення приватного виконавця здійснюється	Приватний виконавець після закінчення строку зупинення його діяльності зобов'язаний скласти іспит у порядку, передбаченому ст. 33 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

	за погодженням із стягувачем на підставі договору, укладеного з іншим приватним виконавцем. У разі відсутності згоди стягувача приватний виконавець повертає виконавчий документ стягувачеві або відповідно до рішення стягувача передає його відповідному органу державної виконавчої служби або іншому приватному виконавцеві.	
5) у разі застосування до приватного виконавця як підозрюваного чи обвинуваченого у кримінальному провадженні запобіжних заходів у виді домашнього арешту зі заборонаю залишати житло цілодобово або у робочий час чи тримання під вартою – на час дії запобіжного заходу, у разі застосування заходу забезпечення кримінального провадження у виді тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом на час дії такого заходу;	Зупинення діяльності приватного виконавця на цій підставі здійснюється Міністерством юстиції України на підставі судового рішення. Міністерство юстиції України у визначеному ним порядку вирішує питання про заміщення такого приватного виконавця іншим приватним виконавцем.	Поновлення такої діяльності здійснюється на підставі відповідної заяви приватного виконавця. До заяви приватного виконавця додаються докази щодо зміни чи закінчення застосування запобіжних заходів.
6) у разі несплати приватним виконавцем членських внесків Асоціації приватних виконавців України – до сплати таких внесків.	Зупинення діяльності приватного виконавця на цій підставі здійснюється Міністерством юстиції України за поданням Ради приватних виконавців України. Приватний виконавець зобов'язаний вирішити питання про його заміщення іншим приватним виконавцем.	Поновлення діяльності приватного виконавця здійснюється на підставі відповідного подання Ради приватних виконавців України.

	У зазначених у цій частині випадках заміщення приватного виконавця здійснюється за погодженням із стягувачем на підставі договору, укладеного з іншим приватним виконавцем. У разі відсутності згоди стягувача приватний виконавець повертає виконавчий документ стягувачеві або відповідно до рішення стягувача передає його відповідному органу державної виконавчої служби або іншому приватному виконавцеві.	
Зупинення діяльності приватного виконавця за наявності підстав та в порядку, визначеному цією статтею, здійснюється шляхом видання наказу Міністерством юстиції України.		
З дня внесення інформації про супинення діяльності приватного виконавця до Єдиного реєстру приватних виконавців України приватному виконавцеві забороняється здійснювати діяльність приватного виконавця, крім дій, пов'язаних із передаванням виконавчих документів іншому приватному виконавцеві або відповідному органу державної виконавчої служби.		
Приватний виконавець, який заміщує приватного виконавця, вчиняє виконавчі дії від свого імені та прикладає особисту печатку. Такий приватний виконавець зобов'язаний окремо вести діловодство за приватного виконавця, якого він заміщує. Заміщення приватного виконавця припиняється в день поновлення приватним виконавцем діяльності.		
Діяльність приватного виконавця поновлюється на підставі наказу Міністерства юстиції України з дня внесення відповідної інформації до Єдиного реєстру приватних виконавців України. Міністерство юстиції України зобов'язане видати наказ про поновлення діяльності приватного виконавця протягом трьох робочих днів з дня встановлення обставин для її поновлення або припинення дії обставин, що були підставою для видання наказу про її супинення.		

Припинення діяльності приватного виконавця (ст.ст. 44–45 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».)

Діяльність приватного виконавця **припиняється** шляхом **позбавлення права на здійснення діяльності приватного виконавця** у разі:

- 1) подання приватним виконавцем заяви про припинення діяльності приватного виконавця;
- 2) набрання законної сили обвинувальним вироком суду, яким приватний виконавець засуджений за умисний злочин;
- 3) набрання законної сили рішенням суду, відповідно до якого приватного виконавця притягнуто до відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;
- 4) застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення у виді припинення діяльності приватного виконавця;
- 5) неукладення приватним виконавцем договору страхування цивільно-правової відповідальності протягом одного місяця з дня зупинення діяльності приватного виконавця на підставі п. 3 ч. 1 ст. 42 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»;
- 6) нескладення приватним виконавцем у випадках, передбачених цим Законом, іспиту у порядку, визначеному ст. 33 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»;
- 7) встановлення Міністерством юстиції України факту невідповідності приватного виконавця вимогам, визначеним ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»;
- 8) втрати приватним виконавцем громадянства України або виїзду за межі України на постійне проживання;
- 9) визнання приватного виконавця безвісно відсутнім або оголошення його померлим;
- 10) смерті приватного виконавця.

У разі неможливості здійснення приватним виконавцем професійної діяльності та у разі встановлення зазначених у ч. 1 ст. 44 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» підстав Міністерство юстиції України видає наказ про припинення діяльності приватного виконавця.

Не допускається припинення діяльності приватного виконавця на підставі п. 1 ч. 1 ст. 44 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», якщо такий приватний виконавець має на виконанні виконавчі провадження.

Наказ про припинення діяльності приватного виконавця на підставі п. 1 ч. 1 ст. 44 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» видається Міністерством юстиції України, за умови відсутності у приватного виконавця незакінчених виконавчих проваджень та надання ним доказів передачі до відповідного державного архіву документів діловодства та архіву приватного виконавця.

Приватний виконавець зобов'язаний припинити діяльність з дня внесення до Єдиного реєстру приватних виконавців України інформації про припинення діяльності приватного виконавця.

У разі припинення діяльності приватного виконавця з підстав, передбачених п.п. 2–10 ч. 1 ст. 44 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», Рада приватних виконавців України визначає **тимчасового приватного виконавця**, який зобов'язаний протягом 3 місяців здійснити заходи з припинення діяльності приватного виконавця.

Тимчасовий приватний виконавець зобов'язаний:

1) зупинити виконавчі провадження до моменту їх передачі в порядку, визначеному частиною четвертою цієї статті;

2) передати документи діловодства та архів приватного виконавця до відповідного державного архіву.

Виконавчі документи згідно з рішенням стягувача передаються тимчасовим приватним виконавцем відповідному органу ДВС, приватному виконавцеві або повертаються стягувачеві.

Передача виконавчих документів від одного приватного виконавця (тимчасового приватного виконавця) до іншого або до органу державної виконавчої служби здійснюється в порядку, визначеному Міністерством юстиції України.

Запитання та завдання для самоконтролю

1. Які діяння виконавця можуть бути оскаржені до суду. Наведіть приклади.
2. Роз'ясніть підвідомчість скарг на діяння виконавців.
3. Охарактеризуйте суб'єкти контролю у виконавчому провадженні.
4. Яка кримінальна відповідальність передбачена за умисне невиконання рішення суду?
5. Розтлумачте майнову відповідальність у виконавчому провадженні.
6. Розкрийте відмінності дисциплінарної відповідальності державних та приватних виконавців.

Список джерел і рекомендованої літератури

I. Нормативно-правові акти

1. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
2. Деякі питання виконання рішень судів, що гарантовані державою, а також рішень Європейського суду з прав людини : Постанова Кабінету міністрів України від 16.09.2015 р. № 703. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/703-2015-%D0%BF>.
3. Інструкція з організації примусового виконання рішень : наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>.
4. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
5. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження : наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/z1126-16/paran16#n16>.
7. Положення про Державну виконавчу службу України : Указ президента України від 06.04.2011 р. № 385/2011. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385/2011?test=/UwMf9zhrLr4XcZsZip2D8HvHI4m2s80msh8le6>.
8. Положення про Дисциплінарну комісію приватних виконавців : наказ Міністерства юстиції України від 27.11.2017 р. № 3791/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1442-17>.
9. Положення про Кваліфікаційну комісію приватних виконавців : наказ Міністерства юстиції України від 27.11.2017 р. № 3792/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1443-17>.
10. Положення про офіс приватного виконавця : наказ Міністерства юстиції України від 15.11.2016 р. № 3238/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1487-16>.
11. Положення про порядок і умови зберігання цінних паперів, на які накладено арешт : Постанова Національного банку України від

04.10.1999 р. № 489. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0740-99>.

12. Положення про порядок і умови зберігання ювелірних та інших побутових виробів із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лому і окремих частин таких виробів, на які накладено арешт, та внесення змін до окремих нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Національного банку України від 02.11.2005 р. № 409. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1551-05/paran33#n33>
13. Порядок взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : наказ МВС України, Міністерства юстиції України від 30.01.2018 р. № 64/261/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0140-18>.
14. Порядок взаємодії органів державної виконавчої служби та митниці Державної фіскальної служби під час передавання майна, конфіскованого за рішеннями судів, та розпорядження ним : наказ Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 23.03.2018 р. № 892/5/379. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0362-18>.
15. Порядок взаємодії органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, та органів Державної прикордонної служби України під час здійснення виконавчого провадження : наказ Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України від 30.01.2018 р. № 256/5/65. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0133-18>.
16. Порядок виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 р. № 845. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/845-2011-%D0%BF/paran12#n12>.
17. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо виконання рішень суду, які гарантовані державою, та внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 16.09.2015 р. № 703: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 522. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/522-2017-%D0%BF>.
18. Порядок виплати винагород державним виконавцям та їх розмірів і розміру основної винагороди приватного виконавця : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 643. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/643-2016-%D0%BF>.
19. Порядок допуску до професії приватного виконавця: наказ Міністерства юстиції України від 25.10.2016 р. № 3053/5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1445-16/paran17#n17>.

20. Порядок погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 р. № 440. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/440-2014-%D0%BF>.
21. Порядок проведення установчих з'їздів приватних виконавців регіонів : наказ Міністерства юстиції України від 06.09.2017 р. № 2824/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1102-17>.
22. Порядок реалізації арештованого майна : наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16/paran8#n8&test=6ckMfEWMJ.WfXcZ.Zip2D8HvHI4m2s80msh8le6>.
23. Порядок реалізації на фондовій біржі цінних паперів, на які звернено стягнення : Рішення НКЦФР від 25.12.2012 р. № 1853. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0159-13/paran18#n18>.
24. Порядок розшуку боржника-фізичної особи, затверджений Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27.08.2008 р. № 408, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.11.2008 р. за № 1078/15769. *Офіційний вісник України*. 2008. № 86. С. 126. Ст. 2899. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z 1078-08>.
25. Правила ведення діловодства та архіву в органах державної виконавчої служби та приватними виконавцями : наказ Міністерства юстиції України від 07.06.2017 р. № 1829/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/z069917?test=K9PMf08jb2cQXcZgZip2D8HvHI4m2s80msh8le6>.
26. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/print1517474968433007>.
27. Про виконавче провадження : Закон України від від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/print1517474968433007>
28. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
29. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів : Закон від 07.12.2017 р. № 2234-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2234-19>.
30. Про встановлення Видів та розмірів витрат виконавчого провадження : наказ Міністерства юстиції України від 29.09.2016 р. № 2830/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1300-16>.

31. Про встановлення чисельності працівників органів державної виконавчої служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 620. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/620-2016-%D0%BF>.
32. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 р. № 4901-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/4901-17>.
33. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?...>
34. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
35. Про затвердження норм забезпечення форменим одягом працівників органів державної виконавчої служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.2014 р. № 39. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/39-2014-%D0%BF>.
36. Про затвердження Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження : наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2432/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16>.
37. Про затвердження Порядку здійснення контролю за діяльністю працівників органів державної виконавчої служби, приватних виконавців : наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3004/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1440-16>.
38. Про затвердження Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. № 985. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-%D0%BF>.
39. Про затвердження Порядку формування і ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України : наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 р. № 2431/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1125-16>.
40. Про затвердження Спеціальних вимог до рівня професійної компетентності державних виконавців та керівників органів державної виконавчої служби : наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1441-16>.
41. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1403-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.
42. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 р. № 3857-XII. Відомості Верховної

- Ради України. 1994. № 18. Ст. 101. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3857-12>.
43. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
  44. Про третейські суди : Закон України від 11.05.2004 р. № 1701-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>.
  45. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державних виконавців територіальних органів державної виконавчої служби : наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1444-16>.
  46. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад державних виконавців відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України : наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1442-16>.
  47. Спеціальні вимоги до осіб, які претендують на зайняття посад керівників територіальних органів державної виконавчої служби : наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 р. № 3005/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1443-16>.
  48. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. №1618-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1618-15>.
  49. Щодо виїзду за кордон осіб, які мають невиконані зобов'язання, в тому числі зі сплати аліментів, покладені на них рішеннями судів : Лист Міністерства юстиції України від 06.06.2008 р. № 25-32/507. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v25-3323-08>.
  50. Щодо виїзду за кордон осіб, які мають невиконані зобов'язання, в тому числі зі сплати аліментів, покладені на них рішеннями судів : Лист Міністерства юстиції України від 06.06.2008 р. № 25-32/507. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v25-3323-08>.
  51. Щодо обмеження виїзду за межі України боржників банків: Лист Національного банку України від 03.11.2009 р. № 49-012/2687-20491. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2687500-09>.
  52. Щодо обмеження виїзду за межі України боржників банків: Лист Національного банку України від 03.11.2009 р. № 49-012/2687-20491. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v2687500-09>.
  53. Щодо порядку підготовки та надіслання державними виконавцями до суду подань і заяв : Лист Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України від 18.12.2006 р. № 25-1/899/7. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v99_7323-06.

II. Судова практика

1. Про деякі питання застосування судами України законодавства при дачі дозволів на тимчасове обмеження окремих конституційних прав і свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, дізнання і досудового слідства : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28.03.2008 р. № 2. URL: <http://www.viaduk.net/clients/vs.nsf/0/EC7A776906EDFD5DC225742F003D4548>.
2. Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України : постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 17.10.2012 р. № 9. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0009600-12>.
3. Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції : постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 18. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0018600-11>.
4. Про окремі питання застосування статті 370 ЦПК: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.01.2013 р. № 10-76/0/4-13. URL: http://sc.gov.ua/ua/2013_rik.html.
5. Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.1995 р. № 20. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0020700-95>.
6. Про судову практику у справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 р. № 10. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09>.
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» (справа про мораторій на примусову реалізацію майна) від 10.06.2003 р. № 11-рп/2003. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-03>.
8. Судова практика щодо вирішення питання про тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України: Узагальнення судової практики Верховного Суду України від 01.02.2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-13>.
9. Узагальнення судової практики Верховним Судом України «Судова практика щодо вирішення питання про тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України» від 01.02.2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-13>.

III. Спеціальна література

1. Fursa S. Y. Execution upon property of debtor in Ukraine: some conceptual approaches to the problem // Modern problem of foreclosure on the debtor's property and the way of the solution: national approaches in improving the efficiency of execution of enforcement documents: Publishins of the IV International scientific and practical conference (18–20 September 2013, Ekaterinburg, Russia) Under the editorship of A. O. Parfenchikov, V. A. Gureev. Moskow: Prospekt, 2014. P. 263–272.
2. Fursa S., Fursa I. Temporary restriction for the debt or who avoids enforcement of decision concerning the right to pass the Ukraine boarders problematic issues // Iustitia est constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi. Sopot: Currenda, 2016. P. 49–59.
3. Shcherbak S. V. Oplaty komornicze : Monografi prawnicze/ Wydawnictwo C.H.BECK, 2020. С. 67–75.
4. Shcherbak S. V., Malskyu M.M. European standards of coercive enforcement and enforcemen process of Ukraine // Collective monograph Modern researches: progress of the Legislation of Ukraine and experience of the European Union. 2020. 1127–1144.
5. Авторгов А. М. Адміністративно-правовий статус державного виконавця: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 / Київський національний ун-т внутрішніх справ. К., 2008. 17 с.
6. Авторгов А. М. Виконавчий збір та основна винагорода приватного виконавця: санкція за невиконання чи плата за виконання // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 48–51.
7. Авторгов А. М. Державна виконавча служба – псевдореформа та реформа. *Юридична газета*. 19.12.2005. № 23 (59).
8. Авторгов А. Про аграрні розписки, виконавчий збір та негайне виконання. *Судебно-юридическая газета. Блог*. 2017. 16 січня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/96605-pro-agrarn-rozpiski-vikonavchij-zbr-ta-negajne-vikonannya>.
9. Авторгов А. Про розгляд звернень учасників виконавчого провадження. *Судебно-юридическая газета. Блог*. 2017. 20 жовтня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/109881-pro-rozglyad-zvernen-uchasnikiv-vikonavchogo-provadhennya>.
10. Авторгов А., Соломко О. Проблемні аспекти зведеного виконавчого провадження. *Юридична газета*. 2018/ 30 січня. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/vikonavche-provadhennya/problemni-aspekti-zvedenogo-vikonavchogo-provadhennya.html>.

11. Авторгов А. «Невиїзний» боржник. *Правовий тиждень*. URL: <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=120249>.
12. Авторгов А. «Недоторканий запас» боржника. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/751.htm.
13. Авторгов А. «Частность» присяжных исполнителей будет лишь в способе финансирования. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/417.htm.
14. Авторгов А. Автоматизированный арест: нужны ли судье полномочия исполнителя. *Судебно-юридическая газета. Юридическая практика*. 2018. 4 квітня. URL: <https://sud.ua/ru/news/yuridicheskaya-praktika/116921-avtomatizirovannyu-arest-nuzhny-li-sude-polnomochiya-ispolnitelya>.
15. Авторгов А. Арест в два счета. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/650.htm.
16. Авторгов А. Арест имущества без исполнительного производства. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/125.htm.
17. Авторгов А. Банк тебе исполнитель. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/218.htm.
18. Авторгов А. В круге вечного исполнения. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/623.htm.
19. Авторгов А. Вернуть невозможно исполнить. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/313.htm.
20. Авторгов А. Верховный Суд «спіткнувся» на виконавчому зборі? *Судебно-юридическая газета. Блог*. 2018. 15 березня URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/116067-verkhovniy-sud-spitknuvsya-na-vikonavchomu-zbori>.
21. Авторгов А. Верховный Суд виводить спори про стягнення виконавчого збору з адміністративної юрисдикції. *Судебно-юридическая газета. Блог*. 2016. 11 березня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/88086-verhovnij-syd-vivodit-spori-pro-styagnennya-vikonavchogo-zbory-z-admnstrativno-yurisdikts>.
22. Авторгов А. Відстрочка виконання судового рішення: повернути не можна зупинити. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/732.htm.
23. Авторгов А. Державно-приватне виконання. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/757.htm.
24. Авторгов А. Должник, с Вас астрент, или Как сделать невыгодным неисполнение судебного решения. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/693.htm.

25. Авторгов А. Дуалізм виконання «валютного» рішення від ВСУ. Протокол (юридичний Інтернет-ресурс). 2017. 7 жовтня. URL: http://protokol.com.ua/ua/dualizm_vikonannya_valyutnogo_rishennya_vid_vsu/.
26. Авторгов А. Заборона виконання рішення суду... рішенням суду. *Судебно-юридическая газета. Блог*. 2018. 16 січня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/113639-zaborona-vikonannya-rishennya-sudurishennyam-sudu>.
27. Авторгов А. Закон «Про виконавче провадження». Робота над помилками. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/727.htm.
28. Авторгов А. Исполнение судебных решений в Литовской республике. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/761.htm.
29. Авторгов А. Кабмин хочет конкретизировать порядок осуществления исполнительного производства. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/529.htm.
30. Авторгов А. Как не допустить двойного взыскания средств с введением автоматизированной системы ареста. *Судебно-юридическая газета. Юридическая практика*. 2018. 2 квітня. URL: <https://sud.ua/ru/news/yuridicheskaya-praktika/116822-kak-ne-dopustit-dvoynogo-vzyskaniya-sredstv-s-vvedeniem-avtomatizirovannoy-sistemy-aresta>
31. Авторгов А. Камо грядеши виконавча служба. *Економічна правда*. 2013. 6 серпня. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2013/08/6/388673/>.
32. Авторгов А. Кому подведомствен исполнительный сбор. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/565.htm.
33. Авторгов А. Навеки невыездной. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/467.htm.
34. Авторгов А. Не бійтеся приватних виконавців. *Економічна правда*. 2014. 5 грудня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2014/12/5/510394/>.
35. Авторгов А. Право на исполнение не должно быть бессрочным. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/670.
36. Авторгов А. Практика высших судов по вопросам исполнительного производства: хорошая и разная. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/261.htm.
37. Авторгов А. Присяжні виконавці судових рішень. *Економічна правда*. 2014. 16 червня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2014/06/16/465344/>.

38. Авторгов А. Строк на виконання. *Судебно-юридическая газета*. Блог. 2017. 11 серпня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/107281-strok-na-vikonannya>.
39. Авторгов А. Стягнення основної винагороди приватного виконавця: конфлікт інтересів чи конфлікт норм закону? *Судебно-юридическая газета*. Блог. 2017. 28 квітня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/103457-styagnennya-osnovno-vinagorodi-privatnogo-vikonavtsya-konflkt-nteresv-chi-konflkt-norm-zakon>.
40. Авторгов А. Судова реформа в аспекті виконавчого провадження. *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/764.htm.
41. Авторгов А. Урядові зміни до правил примусового виконання. Чи всі на користь? *Юрліга*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/782.htm.
42. Авторгов А. Хто виконає рішення суду. *Економічна правда*. 2015. 15 січня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2015/01/12/520617/>.
43. Авторгов А. М. Адміністративно-правовий статус державного виконавця. *Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2008. № 1. С. 222–229.
44. Авторгов А. М. Виконавчий збір: проблемні аспекти. *Юридична газета*. 2003. № 3 (3).
45. Авторгов А. М. Законодавче забезпечення виконавчого збору // Адміністративна реформа та проблеми діяльності правоохоронних органів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Сімферополь, 12–13 грудня 2007 р.) / за заг. ред. І. Р. Шинкаренка; Кримський юридичний інститут Харківського національного університету внутрішніх справ. Сімферополь : Кримський юрид. інститут Харків. нац. ун-ту внутрішніх справ, 2008. С. 217–222.
46. Авторгов А. М. Історія одного відводу. *Юридична газета*. 2005. № 12 (48). С. 3.
47. Авторгов А. М. Колізії та прогалини законодавства про виконавче провадження. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. праць / Хмельн. ун-т упр. та права, Головне упр. юстиції у Хмельн. обл., Упр. держ. виконав. служби, Євраз. асоц. правн. шк. та правників, Ком. з конкурс. права Асоц. правників України. Хмельницький, 2014. С. 25–31.
48. Авторгов А. М. Нормативно-правове регулювання виконавчого збору // Проблеми розбудови громадянського суспільства в Україні : матеріали міжвуз. наук.-практ. конф. (Київ, 5 червня 2008р.) / за заг. ред. В. К. Гіжевського : у 2 ч. Ч. І: Університет економіки і права «КРОК». Київ : Університет економіки і права «КРОК», 2008. С. 60–66.

49. Авторгов А. М. Приватний судовий виконавець. *Естонський досвід. Юридична газета*. 2004. №11(23).
50. Авторгов А. М. Проблемні питання реального виконання. *Правовий тиждень*. 2006. № 10. С. 4.
51. Авторгов А. М. Становлення та розвиток інституту примусового виконання рішень державних органів та посадових осіб. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ України*. 2008. № 2. С. 59–68.
52. Авторгов А., Кузьменко О. Правовий статус державного виконавця у радянському праві. *Право України*. 2007. № 9. С. 17–20.
53. Авторгов А., Николаєв І. Платите что побеспокоили. *Юрліга*. 2012. 22 серпня. URL: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2012/8/22/70687.htm>.
54. Авторгов А., Соломко О. Проблемні аспекти зведеного виконавчого провадження. *Юридична Газета online*. 2018. 30 січня. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/vikonavche-provadzheniya/problemni-aspekti-zvedenogo-vikonavchogo-provadzheniya.html>.
55. Аксенов И. А. Розыск должника и (или) имущества должника в исполнительном производстве. *Вестник исполнительного производства*. 2018. № 1. С. 32–45.
56. Актуальні питання виконавчого провадження : практ. посіб. І. В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. К. : Центр комерц. права, 2009. 80 с.
57. Антонюк О. І. Тимчасове обмеження права виїзду за межі України як засіб забезпечення виконання рішення суду. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : збірник наукових праць за результатами Третьої міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 14–15 червня 2012 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2012. 368 с. С. 167–175.
58. Арушанян К. К. Кримінально-процесуальна діяльність прокурора на стадії виконання судових рішень : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09; Ген. прокуратура України; Нац. акад. прокуратури України. К., 2013. 16 с.
59. Афанасьєв В. В. Організаційно-правові проблеми виконавчого провадження в Україні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.11; Національна юридична академія України. Х., 1995. 13 с.
60. Багрії К. Проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності приватних виконавців // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна

науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 104–106.

61. Белікова С. О. Актуальні та проблемні питання виконавчого провадження // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 111–113.
62. Белікова С. О. Участь прокурора у виконавчому провадженні : навч. посіб. / С. О. Белікова, О. В. Драган; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2016. 140 с.
63. Белікова С. О. Участь прокурора у виконавчому провадженні у справах щодо захисту прав та інтересів дітей : монографія / Ген. прокуратура України; Нац. акад. прокуратури України. Київ : АртЕк, 2016. 195 с.
64. Белоусов Ю. В. Вопросы взаимодействия суда и государственного исполнителя по законодательству Украины. Исполнительное производство: процессуальная природа и цивилистические основы : сб. матер. Всеросс. научн.-практ. конф. / отв. ред. Д. Х. Валеев, М. Ю. Челышев; Казанский государственный университет. М. : Статут, 2009. С. 20–24.
65. Белоусов Ю. В. Исполнительное производство и принудительное исполнение // Цивилистический процесс: основные проблемы и тенденции развития : материалы межд. научн.-практ. конф., посвященной 90-летию со дня рождения М. А. Вкут (1 октября 2012 г.) / под ред. А. И. Зайцева. Саратов : Наука, 2012. С. 54–57.
66. Белоусов Ю. В. Кодификация законодательства Украины об исполнительном производстве на современном этапе // Европейский гражданский процесс и исполнительное производство : сб. матер. межд. научн.-практ. конф. (Казань, 25 марта 2011 г.) / Казанский (Приволжский) федеральный университет; отв. ред. Д. Х. Валеев. М. : Статут, 2012. С. 251–258.
67. Белоусов Ю. В. Конституционные и законодательные основы реформы исполнительного производства в Украине // Теоретико-прикладные проблемы реализации и защиты субъективных прав в контексте инновационного социально-экономического развития общества : тез. докл. междунар. научн.-практ. конф., посвящ. памяти Н. Г. Юркевича (Минск, 20–21 апреля 2018 г.) / редкол.: О. Н. Здрок (отв. ред.) и др. Белорус. гос. ун-т; Минск. : БГУ, 2018. С. 426–429.
68. Белоусов Ю. В. Проблемы становления гражданского исполнительного права в Украине // Актуальные проблемы развития су-

- дебной системы и системы добровольного и принудительного исполнения решений Конституционного Суда РФ, судов общей юрисдикции, арбитражных, третейских судов и Европейского суда по правам человека. Краснодар ; СПб. : Юридический центр Пресс, 2008. С. 670–677.
69. Береснев А. Н. 14 фактов об аресте имущества должника. *Вестник исполнительного производства*. 2018. № 1. С. 46–54.
70. Белікова С. О. Прокурор як учасник виконавчого провадження у справах щодо захисту прав та інтересів дітей : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / Ген. прокуратура України; Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2015. 20 с.
71. Белікова С. О., Шевченко А. Є., Гапоненко Л. В. Теоретично-прикладні аспекти виконавчого провадження : навч.-практ. довід. Київ : Алерта, 2017. 330 с.
72. Бичкова С. С. Мирова угода в процесі виконання рішення суду у цивільній справі // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: зб. наук. статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 113–114.
73. Білоусов Ю. Суд як суб'єкт відносин із виконання судових рішень у контексті оновлення цивільного процесуального законодавства. *Юридичний журнал «Право України»*. 2017. № 8. С. 100–108.
74. Білоусов Ю. В. «Фіналізація» виконавчого провадження: класифікація підстав та наслідки. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: зб. наук. ст.; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 72–76.
75. Білоусов Ю. В. Гарантії держави Україна під час виконання судових рішень: міжнародний і національний аспекти. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 5. С. 105–108. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0390/2019.5.24>.
76. Білоусов Ю. В. Мораторій на звернення стягнення на майно у контексті забезпечення майнових інтересів держави та суб'єктів приватного права. *Університетські наукові записки*. 2019. № 3 (71). С. 120–135. URL : <https://doi.org/10.37491/UNZ.71.11>.
77. Білоусов Ю. В. Негайне виконання у цивільному судочинстві: теорія та практика застосування // Актуальні проблеми юридичної науки : зб. тез міжн. наук. конф. «Вісімнадцяті осінні юридичні читання» (Хмельницький, 25 жовтня 2019 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова, 2019. С. 324–327.

78. Білоусов Ю. В. Поняття, призначення та класифікація строків у виконавчому провадженні. *Університетські наукові записки*. 2016. № 1. С. 64–79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2016_1_8.
79. Білоусов Ю. В. Цінність справедливості у виконавчому провадженні. Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації : зб. тез міжн. наук.-практ. конф. «Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації» (м. Хмельницький, 17 травня 2019 р.). У 2 ч. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. Ч. 1. С. 59–62.
80. Білоусов Ю. До питання про звернення рішення третейського суду до виконання // Перспективи застосування альтернативних способів вирішення спорів (ADR) в Україні : матеріали Другого Львівського міжнар. форуму (Львів, 26–29 травня 2009 р.) / відп. за вип. І. І. Дутка. Львів : Львівський державний інститут новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола, 2009. С. 65–70.
81. Білоусов Ю. В. Виконавча давність як строк у виконавчому провадженні // Цивільний процес на зламі століть : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 50-річчю заснування каф. цив. процесу (Харків, 20–21 жовтня 2016 р.) / за заг. ред. К. В. Гусарова. Х. : Право, 2016. С. 59–61.
82. Білоусов Ю. В. Виконавче провадження : навч. посіб. К. : Прецедент, 2005. 192 с.
83. Білоусов Ю. В. Груповий позов: зарубіжний досвід та перспективи його використання в Україні. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1 (41). С. 295–309.
84. Білоусов Ю. В. До питання правового регулювання взаємовідносин державних та третейських судів // Проблеми цивільного права та процесу : матер. міжн. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О. А. Пушкіна (23 травня 2009 р.). Х. : Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. С. 302–303.
85. Білоусов Ю. В. До питання про місце правових норм, що регулюють виконавче провадження в системі права України. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2000. № 3. С. 54–59.
86. Білоусов Ю. В. Засади державної політики у сфері виконання рішень судів та інших органів // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. за результатами Четвертої міжнарод. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 18–19 жовтня 2013 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2014. С. 31–46.

87. Білоусов Ю. В. Категорія «примус» у законодавстві України про виконавче провадження // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. за результатами Третьої міжнарод. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 14–15 червня 2012 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2012. С. 86–95.
88. Білоусов Ю. В. Моделі організації виконання рішень: європейський досвід та його використання в Україні // Проблеми модернізації приватного права в умовах євроінтеграції : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ю. В. Білоусова ; НДІ приватного права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України; Хмельницький університет управління та права. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2015. С. 438–448.
89. Білоусов Ю. В. Нові договірні відносини у сфері виконавчого провадження // Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин : матеріали наук.-практ. конф., присв. 95-й річниці з дня народження В. П. Маслова (Харків, 17 лютого 2017 р.). Х. : Право, 2017. С. 9–12.
90. Білоусов Ю. В. Організація діяльності прокурора щодо представництва інтересів громадянина або держави при виконанні судових рішень. // Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді : підруч. / Ю. Ю. Безмашук, Ю. В. Білоусов, О. В. Головкин та ін.; за заг. ред. Є. М. Блажівського, Р. О. Стефанчука. К. : Національна академія прокуратури України, 2014. С. 220–240.
91. Білоусов Ю. В. Перспективи вирішення господарським судом процесуальних питань на стадії виконання рішень // 25 років господарській юрисдикції в Україні: досвід та перспективи : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 20 травня 2016 р.) / ред. кол. : В. Я. Тацій, П. В. Тихий, О. В. Бринцев та ін. Х. : Право, 2016. С. 10–12.
92. Білоусов Ю. В. Поняття, призначення та класифікація строків у виконавчому провадженні. *Університетські наукові записки*. 2016. № 1. С. 64–79.
93. Білоусов Ю. В. Попередній судовий контроль у справах, що виникають з адміністративно-правових відносин. *Наукові записки. Серія «Право»*. Вип. 2. Острого : Національний університет «Острозька академія», 2001. С. 292–296.
94. Білоусов Ю. В. Проблеми розвитку теорії та практики виконавчого провадження // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. за результатами Другої наук.-практ. конф. (Хмельницький, 4 березня 2011 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2011. С. 21–40.

95. Білоусов Ю. В. Проблемні питання визначення відповідача у справах про стягнення коштів державного бюджету / Ю. В. Білоусов, С. О. Іванов. *Університетські наукові записки*. 2013. № 4 (48). С. 82–109.
96. Білоусов Ю. В. Процесуальні питання звернення до виконання рішення третейського суду. Приватне право і підприємництво. Вип. 6. 2007 р. К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України, 2007. С. 89–100.
97. Білоусов Ю. В. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб) (розд. VI). // Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. К. : Атіка, 2008. С. 695–740.
98. Білоусов Ю. В. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб) (розд. VI) // Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков та ін. ; за заг. ред. С. С. Бичкової. 2-ге вид., допов. і перероб. К. : Атіка, 2010. С. 743–788.
99. Білоусов Ю. В. Формування державної політики у сфері виконання судових рішень за міжнародними зобов'язаннями України. Приватне право і підприємництво. Вип. 17. 2017 р. К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2017. С. 160–164.
100. Білоусов Ю. В. Чергові зміни до законодавства про виконавче провадження: крок вперед чи термінологічна еквілібристика? // Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 липня 2017 р.) / за заг. ред. І. О. Ізарової, Р. Ю. Ханік-Посполітак. К. : ВД Дакор, 2017. С. 9–14.
101. Білоусов Ю. В., Івановська А. М. До питання про причини невиконання рішень Конституційного Суду України // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. Вип. XVIII. Івано-Франківськ, 2007. С. 47–55.
102. Білоусов Ю. В., Івановська А. М. Шляхи забезпечення виконання рішень Конституційного Суду України. *Університетські наукові записки*. 2006. № 2 (18). С. 58–68.
103. Боднар Д. В. Цінні папери у виконавчому провадженні // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична

конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 114–117.

104. Боєру В. Відкриття виконавчого провадження за місцезнаходженням такого майна боржника, як грошові кошти у безготівковій формі // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика : Збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (6 грудня 2019 року, Київ) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 178–181.
105. Боєру В. Діяльність. Повноваження виконавців. Приватні виконавці. 2018. 12 липня. URL: <http://rv.net.ua/%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%86%D1%96%D0%B2/>.
106. Боєру В. Як стати приватним виконавцем? 11 кроків. Приватні виконавці. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/%D0%9C%D0%95%D0%A2%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A7%D0%9A%D0%90.pdf>.
107. Болюх В. В. Принцип законності у виконавчому провадженні. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 4. С. 34–37. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_4_16.pdf.
108. Бондар І. В. Проблемні аспекти примусового виконання рішення суду про відібрання дитини та передання її на виховання іншим особам (органам) // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика : збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 117–119.
109. Бондар І. В. Особливості вилучення у боржника і передача стягувачеві певних предметів, зазначених у рішенні. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. № 1. С. 57–60.
110. Бондарева М. В. Висновок стосовно доцільності прийняття проекту Закону України «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду». *Юриспруденція: теорія і практика*. 2011. № 1 (75). С. 55–56.
111. Бонтлаб В. Новели правового регулювання виконання судових рішень у цивільному судочинстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 4–9.

112. Бордюг Т. Правовий статус дітей у виконавчому процесі // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика : збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 181–184.
113. Бородай А. Ю. Организация исполнения на территории иностранных государств судебных и иных актов (исполнительных документов), вынесенных компетентными органами Российской Федерации. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 1. С. 65–72.
114. Бородін І. Л. Дослідження процесу правового регулювання виконавчого провадження від минулого до сьогодення. *Юридичний вісник*. 2009. № 1(10). С. 27–30.
115. Вавженчук С., Фулей Г. Проблеми цивільно-правового захисту прав шляхом вчинення виконавчого напису нотаріусом. Підприємництво, господарство і право. 2015. № 3. С. 3–6. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2015/03_2015.pdf.
116. Василів С. С. Роль суду в процесі примусового виконання судових рішень. Збірник наукових праць Львівського державного інституту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола. 2007. Вип. 2. С. 130.
117. Васіна Г. В. Проблеми розшуку транспортних засобів у виконавчому провадженні. *Право і Безпека*. 2010. № 1. С. 161–167.
118. Вахабов Р. До проблеми визначення правової природи праввідносин виконавчого провадження. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 2. С. 41–44.
119. Великанова М. М. Професійні ризики приватного виконавця // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика : збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 82–83.
120. Верба О. Б. Повноваження суду на стадії виконання рішень про виселення // Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку сучасної економіки України : збірник доповідей та тез повідомлень учасників цивільно-правової секції Всеукраїнської науково-практичної конференції (Донецьк, 27 листопада 2009 р.) / ред. кол. С. Г. Кузьменко, Є. В. Петров. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. С. 91–93.
121. Верба О. Б. Повноваження суду щодо захисту прав дитини на стадії виконавчого провадження // Права людини у філософському, політологічному, соціологічному та правовому вимі-

- рах : тези міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. С. 91–94.
122. Верба О. Б. Вирішення судом питань про розшук боржника або дитини як реалізація функції попереднього захисту на стадії виконавчого провадження. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. № 12 (62). С. 21–28.
  123. Верба О. Б. Вирішення судом питань, пов'язаних із настанням обставин, які ускладнюють або унеможливають примусове виконання рішення. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2009. Вип. 49. 290 с. С. 106 – 117.
  124. Верба О. Б. Компетенція суду щодо прийняття відмови стягувача від примусового виконання. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2009. № 1 (51). С. 14 – 23.
  125. Верба О. Б. Особливості визнання судом мирової угоди на стадії виконавчого провадження. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. Львів : ЛьвДУВС, 2008. № 3. С. 102 – 113.
  126. Верба О. Б. Повноваження суду у випадках добровільного невиконання мирової угоди, укладеної на стадії виконавчого провадження. *Юриспруденція: теорія і практика*. 2008. № 7 (45). С. 35–44.
  127. Верба О. Б. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання: компетенція суду // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали XV регіональної науково-практичної конференції (Львів, 4–5 лютого 2009 р.). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2009. С. 72–175.
  128. Верба О. Б. Поняття правосуб'єктності суду у виконавчому провадженні. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2007. Вип. 44. С. 183 – 191.
  129. Верба-Сидор О. Б. Правова природа правовідносин, які виникають у виконавчому провадженні // Проблеми приватного права в умовах гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу : збірник матеріалів науково-практичного семінару (Львів, 4 жовтня 2019 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького, Ю. М. Юркевича. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2019. 152 с. С. 20–24.
  130. Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів, 2012. 244 с.
  131. Верба-Сидор О. Б. Правосуб'єктність суду у виконавчому провадженні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03; Нац. акад. внутр. справ. К., 2013. 20 с.

132. Верба-Сидор О. Б. Примусове виконання рішень третейських судів // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика : збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 57–61.
133. Верба-Сидор О. Б. Реформування Дисциплінарної комісії приватних виконавців як один із засобів підвищення ефективності функціонування механізму примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. / за ред. Ю. В. Білоусова. Хмельницький : ФОРМ Мельник А. А., 2019. С. 97–102.
134. Верба-Сидор О. Б. Аналіз судової практики щодо визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню, та щодо виправлення помилки в ньому (ст. 369 ЦПК) // Верховенство права та права людини : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 11–12 серпня 2010 р.). Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2010. С. 47–50.
135. Верба-Сидор О. Повноваження суду щодо видавання виконавчого листа за рішенням третейського суду // Законодавче регулювання альтернативних способів вирішення спорів. Світова та національна практика ADR : матеріали Третього львівського міжнародного форуму (Львів, 27–28 травня 2010 р.) / відп. за вип. І. І. Дутка. Львів : Львівський державний інститут новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола, 2010. С. 94–119.
136. Верба-Сидор О. Б. Вирішення судом питання про видачу дубліката виконавчого листа або судового наказу // Цивілістична процесуальна думка : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Паливода А. В., 2012. С. 109 – 116.
137. Верба-Сидор О. Б. Вирішення судом питання про тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України (ст. 377-1 ЦПК). *Митна справа*. 2015. № 1 (97). Ч. 2. Кн. 2. С. 224–231.
138. Верба-Сидор О. Б. Класифікація повноважень суду на стадії виконання рішень» : мат. І Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конференції «Інтеграційні економіко-правові напрями розвитку України та країн близького зарубіжжя». 2012. С. 26–29. URL: <http://www.lac.lviv.ua>.
139. Верба-Сидор О. Б. Компетенція суду щодо визнання мирової угоди на стадії виконання рішень у цивільних справах. *Університетські наукові записки*. 2012. № 4 (44). С. 153 – 161.
140. Верба-Сидор О. Б. Компетенція суду щодо допуску рішень у цивільних справах до негайного виконання. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : збірник

- наукових праць за результатами Третьої міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 14–15 червня 2012 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2012. С. 193–198.
141. Верба-Сидор О. Б. Правовая помощь адвоката в процессе исполнения судебных решений по гражданским делам. Цивилистическая процессуальная мысль : междунар. сборник научных статей. Вып. 4: Адвокатура / под ред. С. Я. Фурсы. К.: Алерта, 2015. С. 255–262.
  142. Верба-Сидор О. Б. Правовий статус помічника приватного виконавця. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: тези регіональної науково-практичної конференції (Львів, 16 грудня 2016 р.) / упор. В. К. Гришук. Львів: ЛьвДУВС, 2016. С. 65–68.
  143. Верба-Сидор О. Б. Правовідносини, які виникають в ході примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів // Сучасний стан та перспективи розвитку цивільних процесуальних правовідносин : збірник наукових праць / за ред. А. О. Дутко, І. М. Паньонка; Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2019. С. 60–70.
  144. Верба-Сидор О. Б. Приватний виконавець як суб'єкт незалежної професійної діяльності. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні (Львів, 15 грудня 2017 р.) : збірник тез регіональної науково-практичної конференції / упорядник В. К. Гришук. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 380 с. С. 210–213.
  145. Верба-Сидор О. Б. Приватний виконавець як суб'єкт правовідносин у ІТ сфері // Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного та ІТ права: матеріали Другої всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 27–28 жовтня 2017 р.). Львів: Юрид. ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2017. С. 87–94.
  146. Верба-Сидор О. Б. Проблемні питання звернення стягнення на належні боржникові від інших осіб грошові кошти, що знаходяться на рахунках, та інше майно за судовими рішеннями у цивільних справах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. Вип. 22. Ч. II. Т. 1. Ужгород, 2013. С. 191–195.
  147. Верба-Сидор О. Б. Реформування системи виконання рішень юрисдикційних органів України. *Університетські наукові записки*. 2015. № 1 (53). С. 38–45.
  148. Верба-Сидор О. Б. Системи примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів: порівняльний аспект // Проблеми порівняльного правознавства: збірник тез наукових

доповідей III Міжнародної наукової конференції «Компаративістські читання» / за ред. Ю. С. Шемшученка, О. К. Маріна, І. С. Гриценка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. К.; Львів: ЛьвДУВС, 2011. С. 283–288.

149. Верба-Сидор О. Б. Узагальнення судової практики щодо заміни судом сторони виконавчого провадження (ст. 378 ЦПК) // Сучасне міжнародне та вітчизняне право як регулятор суспільних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, Україна, 7–8 жовтня 2010 р.): у 3 ч. Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2010. Ч. 2. С. 22–24.
150. Верба-Сидор О. Б. Характеристика наукових підходів к определению правовой природы исполнительного производства. Цивилистическая процессуальная мысль : междунар. сборник научных статей. Вып. 3: Исполнительный процесс / под ред. С. Я. Фурсы. К.: Издатель Фурса С. Я., 2014. С. 53–61.
151. Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б. Інститут приватних виконавців в Україні: пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання : *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2016. Вип. 1. С. 86–94.
152. Верба-Сидор О. Б., Драла І. М. Арешт майна боржника як засіб забезпечення реального виконання рішення суду: проблемні питання. Порівняльно-аналітичне право : електронне наукове фахове видання. 2014. № 7–8. С. 68–70. URL: http://pap.in.ua/8_2014/19.pdf.
153. Верба-Сидор О. Б., Федик С. Є. Принципи виконавчого провадження за новими законопроектами № 2507 а та 2506 а. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 2. С. 21–24. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/6.pdf.
154. Вербіцька М. В. Законодавча регламентація вимог, за якими видається судовий наказ: проблеми та перспективи розвитку (Ч. 1). *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 5. С. 56–60.
155. Виконавче провадження : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / уклад.: К. В. Гусаров та ін.; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 183 с.
156. Виконавче провадження : підручник / за ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2020. 460 с.
157. Виконавче провадження: навч.-практ. посіб. / В. В. Комаров, В. В. Баранкова, В. А. Бігун та ін. ; за заг. ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2014. 704 с.
158. Виконавче провадження: хрестоматія (галузь знань 0304 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр», напрям

- підготовки 6.030401 «Правознавство») для студентів факультету № 4 / уклад.: В. В. Комаров, Д. М. Сібільов, С. О. Кравцов, О. І. Попов. Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. 730 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1357/1/Pr_33.pdf.
159. Вінциславська М. В. Поняті та їх роль у виконавчому провадженні. Держава і право. *Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 59. С. 298–302. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/dip_2013_59_51.pdf.
  160. Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу та їх класифікації: проблемні питання. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). С. 7–17. URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_01.pdf.
  161. Вінциславська М. В. Суб'єкти виконавчого процесу: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К., 2014. 19 с.
  162. Вронська А. Коли виконавчий напис нотаріуса не підлягає виконанню: судова практика. Огляд судової практики вирішення спорів, пов'язаних із визнанням виконавчого напису нотаріуса таким, що не підлягає виконанню. *Судебно-юридическая газета. Блог*. 2018. 5 травня. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/118349-koli-vikonavchiy-napis-notariusa-ne-pidlyagaye-vikonannu-sudova-praktika>.
  163. Гаецька-Колотило Я. З., Ратушна Б. П. Виконавче провадження : навч. посіб. для студентів галузі знань 0304 «Право» спец. 7.03040101: «Правознавство». Укоопспілка; Львів. комерц. акад. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. 191 с.
  164. Галко О. М. Колізійність застосування законодавства стосовно звернення стягнення на житло : збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2010. № 2. С. 169–172.
  165. Гетманцев О. В. Звернення судових рішень до виконання в системі цивільного судочинства. *Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство*. Чернівці : Рута. 2013. Вип. 660. С. 75–80.
  166. Гетманцев О. В. Мирова угода у процесі виконання судових рішень у цивільних справах // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 120–122.
  167. Глобальный кодекс принудительного исполнения / пер. с англ. и комментарий А. А. Парфенчиковой. М.: Статут, 2016. 224 с.

168. Говоруха М. М. Організаційно-правові аспекти діяльності прокурора у виконавчому провадженні : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.10; Академія адвокатури України. К., 2008. 21 с.
169. Говоруха М. М. Організаційно-правові аспекти діяльності прокурора у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ, 2008. 260 с.
170. Говоруха М. М. Прокурор у виконавчому провадженні. Основи організації і діяльності : навч. посіб. для студ. ЗВО. К. : Ін Юре, 2008. 375 с.
171. Голубева Н. Ю. Принцип гласності та відкритості виконавчого провадження // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика : збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 122–123.
172. Гончар И. Свободный перелет. Утверждения о сложности снятия запрета на выезд за границу в рамках исполнительного производства разбиваются о практику Шевченковского районного суда г. Киева. *Юридическая практика*. 2014. № 40 (876). С. 11–16.
173. Горбань Н. С. Тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України: аналіз судової практики // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика / IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 124–127.
174. Гребер В. Виконання рішень: німецький досвід. *Український юрист*. 2003. № 6. С. 42–44.
175. Григоренко А. В., Григоренко Л. С. Практичний коментар Закону України «Про виконавче провадження». К. : «Центр навчальної літератури», 2013. 412 с.
176. Гришко Є. М. Державне управління у сфері примусового виконання рішень судів та інших органів в Україні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : 25.00.01; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2016. 20 с. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/137/files/911061fa-3572-4b9c-a87e-5da96e477699.PDF>.
177. Гришко Є. М. Державне управління у сфері примусового виконання рішень судів та інших органів в Україні : дис. ... канд. наук з держ. Управ. : 25.00.01; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2016. 224 с. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/137/files/30164e16-7b6e-4c8b-b1b3-bca393c98767.pdf>.

178. Гришко О. М. Адміністративно-правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07; Держ. НДІ М-ва внутр. справ України. Київ, 2018. 21 с.
179. Гук Б. М. Адміністративно-правове регулювання механізму примусових заходів виконавчого провадження : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07; Акад. упр. МВС. Київ, 2010. 20 с.
180. Гук Б. М. Адміністративно-правове регулювання механізму примусових заходів виконавчого провадження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Київ. міжнар. ун-т. К., 2010. 244 с.
181. Гусаров К. В. Окремі проблеми встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду боржника за межі України. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : збірник наукових праць за результатами Третьої міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 14–15 червня 2012 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2012. 368 с. С. 165–167.
182. Дерій О. О. Адміністративна відповідальність за невиконання рішень про сплату аліментів як новий захід впливу на боржника // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 83–85.
183. Дільна З. Ф. Виконання судових рішень у кримінальному провадженні: теоретичний та прикладний аспекти : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2015. 24 с.
184. Довженко С. Деякі проблеми реалізації стадії виконання рішення господарського суду. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 12. С. 64–67.
185. Євтушенко О. І. Особливості визнання та виконання рішень іноземних судів : дис... канд. юрид. наук: 12.00.03; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2005. 214 с.
186. Євтушенко О. І. Особливості визнання та виконання рішень іноземних судів : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2005. 18 с.
187. Жукевич І. В. Перспективи розвитку інституту судового контролю за виконанням рішень у цивільному судочинстві України // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція

(Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 86–87.

188. Журавльов Д. В. Науково-практичний коментар Закону України «Про виконавче провадження» станом на 5 квітня 2018 року : практичний посібник. К. : Видавничий дім «Професіонал», 2018. 424 с.
189. Зальотін В. Територіальна компетенція приватного виконавця та приватного нотаріуса: порівняльно-правовий аналіз // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 185–187.
190. Збірник матеріалів судової практики (цивільне, адміністративне, господарське судочинство) у сфері виконання судових рішень за участю прокурора / уклад.: О. В. Драган, Н. О. Максименцева, А. О. Штанько. Ген. прокуратура України; Нац. акад. прокуратури України ; Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2017. 486 с.
191. Зеленкова І. І. Процедура звернення стягнення на майно боржника у виконавчому процесі : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Київський університет права НАН України; Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького. Київ, 2017. 195 с. URL: http://iful.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/Zelenkova_dysertacija.pdf.
192. Зозуля І. В. Правове забезпечення статусу суб'єктів виконавчого провадження у сфері примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та установ. *Право і суспільство*. 2017. № 1. С. 148–153. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/1_2017/part_1/28.pdf.
193. Золотаренко В. В. Поняття та ознаки правового статусу виконавця у виконавчому процесі. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. № 1. С. 56–60.
194. Золотаренко В. В. Реалізація принципу диспозитивності у діях суб'єктів виконавчого провадження. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал «». Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 4. С. 38–41. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_4_16.pdf.
195. Іванець І. П. Правові проблеми виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини в сфері приватного права : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд.

- юрид. наук : 12.00.03; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2016. 18 с.
196. Іванець І. П. Деякі проблемні аспекти виконання та контролю за виконанням рішень Європейського суду з прав людини. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 2. С. 52–56.
  197. Ігонін Р. В. Виконання судових рішень як складова адміністративного процесу. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 11. С. 161–164.
  198. Ігонін Р. В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2007. 211 с.
  199. Ігонін Р. В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження : Ігонін Руслан Владиславович ; Національний ун-т держ. податкової служби України. Ірпінь, 2007. 20 с.
  200. Ігонін Р. В., Шкарупа К. В., Сеньків О. І. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження (теоретичні аспекти) : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти; Держ. податкова адмін. України; Нац. ун-т Держ. податкової служби України. Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2010. 203 с.
  201. Калашникова А. Н. Изменение порядка и способа исполнения решения суда. *Право в Вооруженных Силах*. 2013. № 5. URL: <http://center-bereg.ru/e133.html>.
  202. Калінін Р. С. Адміністративні процедури у виконавчому провадженні за законодавством України : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т» М-ва освіти і науки України. Запоріжжя, 2013. 18 с.
  203. Кафідов В. В. Участь адвоката як представника сторони у процесі виконання судового рішення : науково-практичний журнал «Цивілістична процесуальна думка». Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 2. С. 83–86. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_2_16.pdf.
  204. Кисельова Т. С. Оспорювання та примусове виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.04; НАН України; Ін-т екон.-прав. дослідж. Донецьк, 2003. 16 с.

205. Кисіль В. І., Бойко Р. В. Ограниченное исполнение. *Юрлига*. 2016. 29 лютого. URL: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2016/2/29/142061.htm>.
206. Кіряк О. В. Недоліки нормативно-правового регулювання примусового виконання судових рішень у цивільних справах, пов'язаних з корпоратизацією підприємств // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 127–130.
207. Клименко О. М. Інститут визнання та виконання рішення іноземного суду в Україні: особливості трансформації та перспективи в розвитку // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 130–135.
208. Клименко О. С. Адміністративно-правове регулювання діяльності державної виконавчої служби щодо примусового виконання рішень майнового характеру : автореф. дис. ... Фурси канд. юрид. наук : 12.00.07; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Д., 2010. 20 с.
209. Клименко О. С. Адміністративно-правове регулювання діяльності державної виконавчої служби щодо примусового виконання рішень майнового характеру : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Дніпропетровськ, 2010. 193 с.
210. Ковалів М. В. Особливості та порядок здійснення виконавчого провадження. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки»*. 2013. № 1. С. 10–14.
211. Коваль О. Звернення стягнення на житло на підставі виконавчого напису нотаріуса: прогалини законодавства та шляхи їх виправлення. *Вісник Академії правових наук України*. 2013. № 1. С. 253–261.
212. Козелецька М. О. Визнання та виконання судових рішень у цивільних та комерційних справах в Європейському Союзі : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03; Ген. прокуратура України, Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2015. 18 с.
213. Коломоєць Т. О., Калінін Р. С. Адміністративні процедури у виконавчому провадженні за законодавством України: теоретико-правовий та праксеологічний аспекти : монографія. Херсон : Гельветика, 2013. 199 с.

214. Комаров В. В. Виконання судових рішень: національна практика та європейський дискурс // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 39–42.
215. Корнейчук С. П. Адміністративний примус у діяльності органів примусового виконання рішень судів та інших органів публічної адміністрації : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07; Держ. ЗВО «Запоріж. нац. ун-т» М-ва освіти і науки України. Запоріжжя, 2016. 17 с.
216. Короєд С. О. Зміна способу виконання судового рішення та зміна способу захисту цивільних прав: співвідношення понять. *Держава і право. Серія «Юридичні науки»*. 2019. Вип. 83. С. 180–194.
217. Короєд С. О. Проблема визначення суду належної юрисдикції для оскарження рішень, дій чи бездіяльності приватного виконавця // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 88–90.
218. Коссаk В. М. Исполнение судебных решений в Украине. Теоретические и практические проблемы гражданского, арбитражного и исполнительного производства = Theoretical and practical problems of civil, arbitration procedure and executory process: сб. науч. ст. / Ассоц. Юрид. Центр; Федер. агентство по образованию; Кубан. гос. ун-т; Юрид. фак.; Каф. гражд. процесса и трудового права; Рос. правовая газ. «ЭЖ-Юрист»; редкол.: Г. Д. Улетова (отв. ред.) и др. // Санкт-Петербург; Краснодар: Изд-во Р. Асланова «Юрид. центр Пресс», 2005. С. 454–460.
219. Костинський О. Я. Особливості повноважень суду у виконавчому провадженні. *Цивілістична процесуальна думка*. 2017. № 1. С. 60–65.
220. Костинський Я. О. Особливості повноважень суду у виконавчому провадженні. *Цивілістична процесуальна думка* : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. № 1. С. 60–65. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_1_17_170612_web.pdf.
221. Кошкош О. О. Умови та процесуальна форма встановлення або зміни способу і порядку виконання судового рішення у адміністративному судочинстві. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право*. 2017. Вип. 3/4 (35/36). С. 83–88.

222. Кравченко И. И. Обращение взыскания на имущество должника как принудительная мера исполнения решения. Цивилистическая процессуальная мысль : международный сборник научных статей. Вып. 3: «Исполнительный процесс» / под ред. С. Я. Фурсы. К.: Издатель Фурса С. Я., 2014. С. 182–189.
223. Кравченко І. І. Проблеми звернення стягнення на однокімнатну квартиру боржника: виконавча та судова практика. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 210–214.
224. Кривцова А. А. Розыск должников, их имущества и розыск детей по законодательству иностранного государства. *Вестник исполнительного производства*. 2018. – № 2. С. 50–67.
225. Кройтор В. А. Принципи виконавчого провадження: теорія та законодавчі новели // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. С. 45–48.
226. Крупнова Л. В. Адміністративно-правовий статус працівника державної виконавчої служби України : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07; Національний ун-т держ. податкової служби України. Ірпінь, 2008. 177 с.
227. Крупнова Л. В. Адміністративно-правовий статус працівника державної виконавчої служби України : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Крупнова Любов Василівна ; Національний ун-т Держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2008. – 18 с.
228. Крупнова Л. В. Система виконавчого провадження в Україні: теоретико-правові та праксеологічні аспекти : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07; Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Київ, 2018. 480 с. URL: <http://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-prozahist-disertatsij/kрупнова/>.
229. Кузнець О. М. Окремі повноваження і роль суду під час виконання судових рішень та можливі варіанти зловживання ним процесуальними правами. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 2. С. 56–62. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_2_16.pdf.
230. Кузь А. «Заинтересованные» понятие в исполнительном производстве и возможность принудительного вхождения в жилище без участия понятых (Ч. 4). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/724.htm.

231. Кузь А. Исполнитель обязан направить копию постановления об аресте в день вынесения сразу всем банкам, действующим в Украине (Ч. 3). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/706.htm.
232. Кузь А. Новеллы исполнительного производства (Ч. 1). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/600.htm.
233. Кузь А. Новеллы исполнительного производства (Ч. 2). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/602.htm.
234. Кузь А. Новеллы исполнительного производства (Ч. 3). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/603.htm.
235. Кузь А. Новеллы исполнительного производства (Ч. 4). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/604.htm.
236. Кузь А. Почему частный исполнитель вынужден платить за проведение исполнительных действий из собственного кармана (Ч. 2). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/705.htm.
237. Кузь А. Проблемы исполнительного производства «по-новому» и пути их решения (Ч. 1). *Юрлига*. URL: http://jurliga.ligazakon.ua/blogs_article/703.htm.
238. Кузь О. Р. Проблемні питання звернення стягнення на майно боржника, яким він володіє спільно з іншими особами // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 61–64.
239. Кузьміна І. С. Місце приватних виконавців у системі суб'єктів виконавчого провадження України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 8. С. 145–148. URL: http://www.pap.in.ua/8_2014/43.pdf.
240. Курус В. Взаємодія банків та органів примусового виконання рішень при зверненні стягнення на безготівкові кошти боржника // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 189–192.
241. Кухнюк Д. В. Осуществление адвокатом представительства в исполнительном процессе Украины. *Legea si viata*. 2016. С. 80–83.
242. Кучер Т. М. Доведення прав сторін у виконавчому процесі. *Науковий вісник Херсонського державного ун-ту*. 2013. № 5. Т. 1. С. 93–95.

243. Кучер Т. М. Додержання прав сторін виконавчого провадження за новою редакцією Закону України «Про виконавче провадження». Актуальні проблеми юридичної науки: збірник тез наукової конференції (Хмельницький, 4 березня 2011 р.). Хмельницький : Вид-во Хмельницького ун-ту управління та права, 2011. С. 100–105.
244. Лемик Р. Я., Сенік С. В. Окремі аспекти примусового виконання рішень третейського суду. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2014. Вип. 59. С. 209–215.
245. Лисак А. Особливості законодавчого регулювання участі адвоката у виконавчому провадженні // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 192–194.
246. Лужанський О. С. Особливості звернення стягнення на окремі види рухомого майна боржника. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. № 1. С. 65–69.
247. Лужанський О. С. Принцип розумності строків виконавчого провадження. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 4. С. 42–45.
248. Лук'яненко А. Актуальні проблеми взаємодії нотаріусів та виконавців // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 106–108.
249. Лупу Ю. Практика Європейського суду з прав людини щодо ст.6 Конвенції, щодо невиконання чи довготривалого невиконання рішення // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 194–196.
250. Ляшенко Р. О. Приведення судових рішень у цивільних справах до примусового виконання : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2013. 19 с.
251. Ляшенко Р. О. Судове рішення та виконавчий лист як виконавчі документи: їх співвідношення та проблеми виконання. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2012. № 4. С. 83–86.

252. Ляшенко Р. О. Судове рішення у цивільній справі як підстава для відкриття виконавчого провадження: питання теорії і практики. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). С. 18–29. URL: http://www.vru.gov.ua/content/article/visnik11_02.pdf
253. Мазина М. В. Реформирование органов принудительного исполнения решений в Украине: проблемные вопросы. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 2. С. 78–85.
254. Мазина М. В. Реформування органів примусового виконання рішень: проблемні питання. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. № 1. С. 64–68. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_1_15.pdf.
255. Майка М. Б. Проблеми правового регулювання процедури виконання ухвали про примусове проникнення до житла чи іншого володіння боржника // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика / IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 135–137.
256. Маковецький З. В. Теоретичні та практичні аспекти звернення стягнення на нерухоме майно, право на користування яким мають діти // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. С. 64–69.
257. Макушев П. В. Державна виконавча служба в Україні: адміністративно-правове дослідження : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 534 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07/Makushev_diss.pdf.
258. Малахов С. О. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави у виконавчому провадженні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.10; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х., 2012. 20 с.
259. Малахов С. О. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави у виконавчому провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ, 2011. 230 с.
260. Мальський М. М. Поняття і сутність міжнародного виконавчого процесу // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 137–141.

261. Мальський М. М. Про проект глобального кодексу виконавчого провадження та його роль у транснаціональному виконавчому процесі. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 3. С. 59–63. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_3_16.pdf.
262. Мальцева Є. В. Порівняльний аналіз систем виконавчого провадження в Україні та зарубіжних державах. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки»*. Т. 26 (65). 2013. № 1. С. 44–48.
263. Малярчук Л. С. Актуальні проблеми запровадження та скасування тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 5. С. 35–39.
264. Малярчук Л. С. Накладення арешту на кошти боржника на банківських рахунках та їх примусове списання: де-юре і де-факто // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 141–144.
265. Малярчук Л. С. Проблемні аспекти вирішення питання про тимчасове обмеження у праві виїзду боржника за межі України. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 4. С. 24–29.
266. Мамаев А. А. Влияние модели исполнительного производства на роль взыскателя в исполнительном производстве и активная роль взыскателя при российской модели. *Арбитражный и гражданский процесс*. 2013. № 6. С. 44–50.
267. Масюк В. В., Акулова М. Ю. Виконавче провадження у схемах і таблицях : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 120 с.
268. Матковська Д. Деякі питання правового статусу та організації діяльності судових виконавців в Естонії // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 108–109.
269. Мелех Л. В., Візник О. В. Окремі правові аспекти зміни способу та порядку виконання рішень господарського суду в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. № 4 (76). С. 139–146.

270. Мельник А. А. Европейские стандарты права на исполнение судебного акта: практика Европейского суда по правам человека и ее влияние на национальную систему принудительного исполнения. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 4. С. 86–100.
271. Мельник І. С. Контроль за діяльністю приватних виконавців: проблемні аспекти // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. С. 90–93.
272. Мельник І. С. Особливість виконання рішень судів, виконання яких гарантовано державою або є її обов'язком, шляхом реструктуризації фактичної заборгованості. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. № 1. С. 68–71.
273. Миронюк Р. В. Зарубежный опыт принудительного исполнения решений судов и других органов публичной администрации и направления его внедрения в Украине. *Legea Si Viata*. 2015. № 4. С. 52–55. URL: <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2015/4-2/15.pdf>.
274. Миронюк Р. В. Органи внутрішніх справ як суб'єкти виконавчого провадження в справах про адміністративні правопорушення : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07; *Національна академія внутрішніх справ України*. К., 2003. 221 с.
275. Миронюк Р. В. Органи внутрішніх справ як суб'єкти виконавчого провадження в справах про адміністративні правопорушення : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07; Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2003. 19 с.
276. Міжнародна науково-практична конференція «Правове забезпечення ефективного виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини» (Одеса, 15 вересня 2012 р.) : зб. наук. ст. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад»; Півд. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України; Ком. Верховної Ради України з питань правосуддя; за ред. С. В. Ківалова. О. : Фенікс, 2012. 505 с.
277. Мінченко Д. А. Визнання та виконання рішень іноземних судів: Україна та Англія : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2018. 20 с.
278. Мінченко Р. М. Доцільність та правове регулювання реформування органів примусового виконання // Актуальні проблеми

виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 35–38.

279. Москвич Л. М. Актуальні питання популяризації професії приватного виконавця // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 93–95.
280. Науково-практичний коментар Закону України «Про виконавче провадження»: практичний посібник. К. : «Центр навчальної літератури», 2016. 186 с.
281. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України: пер. з рос. / С. В. Ківалов, Ю. С. Червоний, Г. С. Волосатий та ін.; за ред. Ю. С. Червоного. Київ; Одеса : Юрінком Інтер, 2008. 656 с.
282. Науменко О. Адміністративна концепція виконавчого провадження: критичний аналіз. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2012. Вип. 91. С. 96–100.
283. Науменко О. М. Судовий процес і виконавче провадження: відмінні риси. Діалектика публічних і приватних інтересів у державному регулюванні економіки : зб. матер. круглого столу «Діалектика публічних і приватних інтересів у державному регулюванні економіки» (Київ, 8 листопада 2013 р.) / ред. кол.: В. С. Щербина (гол.), Т. В. Боднар та ін. К. : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2013. С. 134–138.
284. Науменко О. Судова концепція виконавчого провадження: критичний аналіз. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2013. № 3 (97). С. 81–85.
285. Науменко О. Судова концепція виконавчого провадження: критичний аналіз. *Юридична Україна*. 2012. № 2. С. 74–81.
286. Нахова Е. А. Особенности рассмотрения дел о признании недействительными торгов в исполнительном производстве. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 3. С. 20–26.
287. Некрасова В. Звернення стягнення на іпотечне майно у разі проживання у ньому дитини // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 196–198.

288. Носік Ю. В. Звернення стягнення на майнові права інтелектуальної власності у виконавчому провадженні : метод. посіб.; Центр комерц. права USAID. Київ : Лопатіна О. О. 2017. 38 с.
289. Овчаренко О. М. Дисциплінарна відповідальність приватного виконавця: процедурні аспекти // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 25–29.
290. Овчаренко О., Авторгов А. Процесуальна незалежність приватного виконавця: міф чи реальність? *Судебно-юридическая газета*. 2019 р. 20 августа. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/147829-protseusualna-nezalezhnist-privatnogo-vikonavtsya-mif-chi-realist>.
291. Овчаренко О., Соломко О. Інститут дисциплінарної відповідальності приватного виконавця: практичні аспекти. Ч. 1. *Судебно-юридическая газета*. 2019 р. 12 ноября. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/154397-institut-distsiplinarnoyi-vidpovidalnosti-privatnogo-vikonavtsya-praktichni-aspekti-chastina-1>.
292. Овчаренко О., Соломко О. Інститут дисциплінарної відповідальності приватного виконавця: практичні аспекти. Ч. 2. *Судебно-юридическая газета*. 2019 р. 20 ноября. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/155004-institut-distsiplinarnoyi-vidpovidalnosti-privatnogo-vikonavtsya-praktichni-aspekti-chastina-2>.
293. Одинцова М. И. Наложение ареста на имущество должника как обеспечительная мера в исполнительном производстве. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 1. С. 86–89.
294. Одинцова М. И. Правовое регулирование и порядок оценки недвижимого имущества в исполнительном производстве. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 2. С. 41–45.
295. Особливості застосування рішень Європейського суду з прав людини при розгляді цивільних справ: навч. посібник / У. Б. Андрусів, О. Б. Верба-Сидор, Ю. В. Верхола та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 404 с.
296. Остафійчук Л. А. Виконавча санкція як альтернатива виконавчому збору // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 147–150.
297. Отчак Н. Я. Правове забезпечення виконавчого провадження у справах про адміністративні правопорушення : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів, 2012. 16 с.

298. П'ятницький А. В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації заходів примусового виконання судових рішень в Україні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07; Сум. держ. ун-т. Суми, 2018. 20 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/67367/1/avtoref_Piatnytskyi.pdf.
299. Панасюк В. В. Реформа виконавчого провадження: пріоритетні законодавчі зміни // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика / IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 9–12.
300. Пашковська Т. Реформа виконання судових рішень: в очікуванні змін. *Юридична газета*. 2016. 22 березня. № 12 (510). С. 1, 19.
301. Perez-Ragone A. Конфликт между фундаментальными правами взыскателя и должника. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 1. С. 26–64.
302. Петров В. С. Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04. Одеса, 2016. 209 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4630/Petrov_KD.pdf?sequence=4&isAllowed=y.
303. Петров В. С. Встановлення та зміна способу і порядку виконання рішення господарського суду: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.04. Одеса, 2016. 20 с.
304. Петров В. С. Про поняття відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2015. № 4. Т. 1. С. 77–81.
305. Петров В. С. Проблеми класифікації способів виконання рішення господарського суду. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 8. С. 111–115.
306. Петров В. С. Узагальнення судової практики застосування положень статті 121 ГПК України при розгляді заяв про зміну способу та порядку виконання рішення, ухвали. URL: <http://od.arbitr.gov.ua/sud5017/info/new/250452/>.
307. Петров В. С. Установлення та зміна способу й порядку виконання рішення господарського суду : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04. Одеса, 2016. 209 с.
308. Петров В. С. Щодо окремих практичних проблем відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Вип. 4. Т. 1. С. 147–150.

309. Петров В. С. Щодо окремих практичних проблем відстрочки та розстрочки виконання рішення господарського суду. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Вип. 4. Т. 1. С. 147–150.
310. Петров В. С. Щодо поняття способу і порядку виконання рішення господарського суду. *Вісник господарського судочинства*. 2015. № 3. С. 154–161.
311. Пилипенко (Моїсеєва) І. Відповідальність приватних виконавців та приватних нотаріусів: порівняльно-правовий аналіз // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 109–110.
312. Пироговська В. О. Виконавець і нотаріус: взаємодія чи протидія? // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 95–96.
313. Потильчак О. Історія становлення виконавчого процесу в Україні та подальші напрямки розвитку // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднишев, 2019. 204 с. С. 199–201.
314. Правове забезпечення ефективного виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини : матеріали Другої міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 60-річчю набуття чинності Конвенції про захист прав людини і основополож. свобод 1950 р. (Одеса, 20–21 вересня 2013 р.); Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.»; Ком. Верховної Ради України з питань верховенства права та правосуддя; Півд. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України; наук. ред. С. В. Ківалов. Одеса : Фенікс, 2013. 484 с.
315. Правове забезпечення ефективного виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини : матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 19–20 вересня 2014 р.); Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» та ін.; за ред. С. В. Ківалова. Одеса : Фенікс, 2014. 282 с.
316. Притуляк В. М. Повноваження суду при примусовому виконанні судових рішень у цивільних справах: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2016. 205 с.
317. Притуляк В. М. Процесуальні особливості порядку звернення стягнення на майно боржника. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2014. Вип. 3. Т. 1. С. 181–185.

318. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. за результатами 2-ї наук.-практ. конф. (Хмельницький, 4 березня 2011 р.); Хмельниц. ун-т упр. та права та ін. Хмельницький, 2011. 347 с.
319. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. за результатами 3-ої міжнар. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 14–15 червня 2012 р.); Держ. викон. служба України; Хмельниц. ун-т упр. та права; Голов. упр. юстиції Хмельниц. обл.; Євраз. асоц. правн. шк. та правників; заг. наук. ред. Ю. В. Білоусов. Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2012. 367 с.
320. Пучков В. О. Участие иностранных лиц в исполнительном производстве России и США: проблемы теории и практики. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 3. С. 63–87.
321. Рабовська С. Я. правонаступництво сторін у виконавчому провадженні // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 150–152.
322. Ростомян В. В. Особливості правового статусу стягувача у виконавчому провадженні. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. № 1. С. 69–73.
323. Салов А. А. Обращение взыскания на заложенное имущество: правовой механизм и проблемные вопросы. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 2. С. 19–32.
324. Самбір О. Є. Окремі питання тимчасового обмеження боржника у праві виїзду за межі України. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : збірник наукових праць за результатами IV міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 18–19 жовтня 2013 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2014. С. 235–243.
325. Святогор О. Застосування мирової угоди в господарському процесі та виконавчому провадженні. *Право України*. 2003. № 1. С. 78 – 83.
326. Святогор О. Окремі питання стягнення за виконавчими написами. *Довідник нотаріуса*. 2003. № 1. С. 46 – 76.
327. Селионов И. В. Обращение взыскания по исполнительным документам на единственное пригодное для постоянного проживания жилое помещение. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 1. С. 12–16.

328. Сенік С. В. Види ухвал суду в цивільному процесі, що підлягають примусовому виконанню // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 153–157.
329. Сергиенко Н. А. Временное ограничение в праве выезда за пределы Украины как мера обеспечения исполнения судебного решения: проблемы законодательного регулирования // *Гражданско-процессуальная мысль : международный сборник научных статей*. Вып. 3: «Исполнительный процесс» / под ред. С. Я. Фурси. К. : Издатель Фурса С. Я., 2014. С. 195–203.
330. Сергієнко Н. А. До питань відстрочки, розстрочки виконання, зміни чи встановлення способу і порядку виконання рішень у цивільних справах. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 183–186.
331. Сергієнко Н. А. Помічник виконавця: які перспективи його участі у виконавчому провадженні // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 97–98.
332. Сергієнко Н. Взаємодія виконавця та працівників поліції у процесі виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 55–61. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/12.pdf>.
333. Сидоров И. С. Соразмерность и баланс интересов сторон при временном ограничении на выезд из Российской Федерации. *Вестник исполнительного производства*. 2017. № 4. С. 58–63.
334. Сібільов Д. М. Генетичні ознаки виконавчого провадження в системі цивільної юрисдикції. *Юрист України*. 2011. № 2 (15). С. 34–38.
335. Сібільов Д. М. Правосуб'єктність субборжників у виконавчому провадженні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 2. Т. 1. С. 104–107.
336. Снідевич О. О. Гласність у виконавчому процесі // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 158–161.
337. Соломко О. В. Інституційний розвиток суб'єктів примусового виконання рішень в Україні: теоретичні та практичні аспекти // Актуальні проблеми виконавчого процесу України:

- теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 12–15.
338. Стефанчук М. М. Реформа примусового виконання рішень в Україні: реальний стан та перспективи // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 98–101.
339. Строкач І. І. Виконавчий напис нотаріуса в цивілістичному процесі : дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право»; Київський університет права НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. К., 2018. 227 с.
340. Строкач І. І. Особливості примусового виконання рішень судів та виконавчих написів нотаріусів: порівняльний аспект та взаємодія нотаріусів і виконавців. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 5. С. 39–45.
341. Талан Л. Г. Реалізація судових рішень у виконавчому провадженні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х., 2012. 19 с.
342. Тарасенко І. М., Рудненко Т. Б. Вексель у виконавчому провадженні : метод. посіб.; відп. ред. та упоряд.: Попов Ю. Ю., Соломко О. В.; USAID від америк. народу; Центр комерц. права. Київ : Центр комерц. права, 2017. 72 с.
343. Татулич І. Ю. Контроль суду за виконанням судових рішень в цивільному судочинстві // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 101–103.
344. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар законів України «Про виконавче провадження», «Про державну виконавчу службу», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» : стан. на 01.02.2011 р. К. : Центр навч. л-ри, 2011. 614 с.
345. Телявський А. М. Проблема законодавчої неврегульованості співпраці між приватними виконавцями і правоохоронними органами під час виконавчих дій // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) :

- збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 69–72.
346. Тилик Т. Дотримання прав громадян при зверненні стягнення на жилі приміщення. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 6. С. 117–120.
347. Ткаченко О. Робота виконавців та нотаріусів з іноземним елементом – боржником: особливості регулювання // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 201–202.
348. Ткачук О. С. Реалізація судової влади у цивільному судочинстві України: структурно-функціональний аспект : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.03; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2016. 38 с. URL: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/12096>.
349. Тогобіцька А. А. Проблемні питання правового регулювання діяльності прокурора у сфері примусового виконання судових рішень (на прикладі Закону України «Про виконавче провадження»). *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 3. С. 357–366.
350. Угриновская О. И. Ограничение должника в праве выезда за пределы Украины как один из способов обеспечения исполнения решения суда // Цивилистическая процессуальная мысль : международный сборник научных статей. Вып. 3: «Исполнительный процесс» / под ред. С. Я. Фурсы. К. : Издатель Фурса С. Я., 2014. С. 203–211.
351. Угриновська О. І. Окремі аспекти звернення стягнення на грошові кошти, що знаходяться на рахунках та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстроване // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 161–163.
352. Улетова Г. Д. Совершенствование законодательства об исполнительном производстве в Российской Федерации (2007–2016 годы). Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 2. С. 62–68. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_2_16.pdf.
353. Улетова Г. Д. Совершенствование законодательства об исполнительном производстве в Российской Федерации как необходимая составляющая эффективной судебной системы:

куда двигатись дальше? Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 5. С. 45–55.

354. Фостікова В. В. Участь адвоката у виконавчому процесі. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 4. С. 45–48.
355. Фурса Є. Є. Виконавче провадження з іноземним елементом // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 164–165.
356. Фурса Є. І. Виконавче провадження як елемент правової системи України // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 166–170.
357. Фурса С. Деякі концептуальні підходи до вирішення проблем звернення стягнення на майно боржника в виконавчому процесі України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. *Юридичні науки*. 2013. № 4 (98). С. 8–12.
358. Фурса С. Я. Актуальні питання законодавчого регулювання розшуку боржника або його активів у виконавчому провадженні: Україна і Російська Федерація. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. № 1 (100). С. 26–29.
359. Фурса С. Я. Виконавчий напис нотаріуса і господарське судочинство: старі та нові проблеми. Цивілістична процесуальна думка : збірник наукових статей. К. : Видавець Паливода А. В., 2012.
360. Фурса С. Я. Деякі концептуальні підходи до вирішення проблем звернення стягнення на майно боржника в виконавчому процесі України. *Вісник Київського Національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. 4 (98). С. 8–12.
361. Фурса С. Я. Міжгалузеві зв'язки виконавчого провадження із господарським судочинством: проблеми науки, виконавчої та судової практики. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. № 2(96). С. 19–23. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/29802/%D1>.
362. Фурса С. Я. Міжнародні стандарти та стандарти ЄС і поточні реформи нотаріату, органів примусового виконання рішень судів та адвокатури в Україні (на прикладі України та Литовської Республіки). *Цивілістична процесуальна думка*. 2018. № 1. С. 68–74.

363. Фурса С. Я. Обращение взыскания на имущество должника в Украине. Современные проблемы обращения взыскания на имущество должников и пути их решения: национальные подходы в повышении эффективности исполнения исполнительных документов : сборник материалов IV Муждународной научно-практической конференції (Екатеринбург, 18–20 сентября 2013 г.) / отв. ред. А. О. Парфенчиков, В. А. Гуреев. Москва: Проспект, 2014. С. 72–83.
364. Фурса С. Я. Опікун над інтересами безвісно відсутньої особи в цивільному та виконавчому процессах. *Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал*. 2015.
365. Фурса С. Я. Розыск должника и его активов: сравнительные аспекты законодательного регулирования Украины и Российской Федерации // Розыск должников и их активов: национальное регулирование и международное сотрудничество : сборник материалов V Международной научно-практической конференції (Владикавказ, 9–11 сентября 2014 г.) / отв. ред. А. О. Парфенчиков и В. А. Гуреев. С. 133–145.
366. Фурса С. Я. Современные проблемы нотариата, исполнительной службы и научные пути их решения : збірник наукових статей // Матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми теорії і практики нотаріального, цивільного, виконавчого процесу: їх співвідношення та взаємодія». К. : ЦУЛ, 2013. С. 7–10.
367. Фурса С. Я. Становление и развитие в Украине новых процессуальных отраслей правовой науки. *Сборник материалов и статей к 10-летию Центра нотариальных исследований*. Москва, 2012. С. 54–63.
368. Фурса С. Я. Существовать ли Государственной исполнительной службе при демократизации общественных отношений? (взгляд ученого на проблему). *Цивилистическая процессуальная мысль*. Вып. 3: Исполнительный процесс : международный сборник научных статей. К., 2014. С. 41–52.
369. Фурса С. Я. Теоретичні основи реформування виконавчого провадження в Україні // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 76–81.
370. Фурса С. Я. Формування доктрини виконавчого процесу і інституту доказів. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів: збірник наукових праць за результатами Третьої міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 14–15 червня 2012 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління і права, 2012. С. 17–27.

371. Фурса С. Я. Формування теоретичних основ виконавчих процесуальних правовідносин: сутність, система, ознаки та класифікація. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. № 95. С. 12–15.
372. Фурса С. Я., Ляшенко Р. О. Питання теорії і практики взаємодії державного виконавця та нотаріуса (на прикладі вчинення нотаріального провадження з видачі свідоцтва про придбання стягувачем майна з прилюдних торгів (аукціонів), якщо вони не відбулися). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. № 90. С. 15–17. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydych_90_2012.pdf.
373. Фурса С. Я., Ляшенко Р. О. Приведение к исполнению решений судов по гражданским делам: комплексный институт гражданского и исполнительного процесса. *Гражданский процессуальный процесс*. Вып. 3: «Исполнительный процесс»: международный сборник научных статей. К., 2014. С. 79–86.
374. Фурса С. Я., Сергієнко Н. С. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення наказу до виконання: деякі проблемні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : збірник наукових праць. Серія «Право»*. Вип. 19. Т. 2. Ужгород : Ужгородський національний університет. С. 206–209. URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/visnyk_19_t.%202.pdf.
375. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Чи можна звертати стягнення на державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам згідно з Законом «Про виконавче провадження». *Нотаріат. Адвокатура. Суд*. 2010. № 6 (56). С. 7.
376. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Чи можна звертати стягнення на державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам згідно із Законом України «Про виконавче провадження»? *Нотаріат. Адвокатура. Суд*. 2010. № 6 (56). С. 7.
377. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Чи потрібні зміни до ЦПК України щодо вжиття заходів забезпечення позову при визнанні та виконанні рішення іноземного суду? *Нотаріат. Адвокатура. Суд*. 2010. № 5 (55). С. 11.
378. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Щодо доцільності прийняття Закону України про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» щодо звернення стягнення з окремих видів доходів. *Нотаріат. Адвокатура. Суд*. 2010. № 6 (56).
379. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Виконавче провадження в Україні: проблеми та перспективи. *Нотаріат. Адвокатура. Суд*. 2010. № 6 (56). С. 4–5.

380. Фурса С. Я., Фурса Е. И. Тенденции реформирования органов принудительного исполнения и исполнительного производства в Украине: актуальные вопросы. *Вестник исполнительно-го производства*. 2015. № 1. С. 139–149.
381. Фурса С. Я., Фурса Е. І. Актуальні питання тимчасового обмеження у праві виїзду за межі України боржника, який ухиляється від виконання рішення: теорія і практика. *Бюлетень Міністерства Юстиції*. 2014. № 10. С. 103–112.
382. Фурса С. Я., Фурса Е. І. Напрямки співпраці та протистояння адвокатів та приватних виконавців // Матеріали конференції «Адвокатура України» : сучасний стан та перспективи розвитку. Харків, 2019. С. 168–174.
383. Фурса С. Я., Фурса Е. І. Рішення Європейського суду з прав людини: актуальні питання їх виконання // Збірник наукових праць за результатами конференції «Реформа виконавчого провадження: сьогодні та перспективи». К., 2018. С. 125–131.
384. Фурса С. Я., Фурса Е. І. Рішення Європейського суду з прав людини: проблемні аспекти їх виконання. *Цивілістична процесуальна думка*. 2018. № 1.
385. Фурса С. Я., Фурса Е. І. Тимчасове вилучення доказів: суд і виконавче провадження // Матеріали конференції «Виконання рішень судів та інших органів», Хмельницький, 2019. С. 229–238.
386. Фурса С., Фурса Е. Корткий коментар Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». *Юриспруденція: теорія і практика*. 2007. № 3 (29). С.11.
387. Фурса С. Я., Фурса Е. І., Щербак С. В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» : науково-практичний коментар. К. : Видавець Фурса С. Я. КНТ, 2008. 1172 с.
388. Фурса С. Я., Фурса Е. І., Щербак С. В. Цивільний процесуальний кодекс України : науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Фурса С. Я. КНТ, 2006. Т. 2. 800 с.
389. Фурса С. Я., Щербак С. В. Виконавче провадження в Україні : навч. посіб. для закл. вищ. освіти; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. К. : Атіка, 2002. 480 с.
390. Хотинська О. З. Обов'язковість судових рішень як конституційна засада судочинства України : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10; *Академія адвокатури України*. К., 2006. 195 с.

391. Хотинська О. З. Обов'язковість судових рішень як конституційна засада судочинства України : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.10; *Академія адвокатури України*. К., 2006. 20 с.
392. Хотинська О. З. Процесуальне становище сторін виконавчого провадження. *Право України: Юридичний журнал*. 2004. № 3. С. 85–88.
393. Хотинська-Нор О. З. Відстрочка, розстрочка, зміна способу та порядку виконання рішення суду в контексті права на судовий захист. *Вісник Академії адвокатури України*. Вип. 10. 2007. С. 63–67.
394. Цірат Г. А. Виконання іноземних арбітражних рішень : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин. К., 2000. 18 с.
395. Цірат Г. А. Виконання іноземних арбітражних рішень : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. К., 2000. 209 с.
396. Чувіна Т. А. Виконання судових рішень в контексті принципу верховенства права // *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.)* : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 170–174.
397. Чванкін С. А., Петренко В. С. Щодо тимчасового обмеження у праві виїзду за межі України. *Часопис цивілістики*. 2016. Вип. 20. С. 107–111.
398. Чуев С., Іванів А. Запретный плод. Наличие запретов отчуждения имущества не может быть препятствием для регистрации права собственности ипотекодержателем при обращении взыскания на имущество. *Юридическая практика*. 2016. № 24 (964). С. 16.
399. Чумак О. О. Виконавче провадження та виконавчий процес: сучасний стан та перспективи. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2013. № 27. С. 582–588.
400. Чумак О. О. Зарубіжний досвід правового регулювання окремих питань примусового виконання рішень юрисдикційних органів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 4. С. 136–140.
401. Шевчук К. П. Принцип співмірності у виконавчому провадженні / Катерина Петрівна Шевчук // *Науково-практичний журнал «Цивілістична процесуальна думка»*. Київ: Київський

- національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 4. С. 48–51. URL: http://alerta.kiev.ua/images/stories/Elektron/Fursa_CPD/CPD_4_16.pdf.
402. Шевчук К. П. Сторони виконавчого провадження. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. № 1. С. 74–77.
403. Штефан М. Й. Виконання судових рішень : навч. посібник; гол. ред. В. С. Ковальський; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Юрінком Інтер, 2001. 320 с.
404. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс: підруч. для студ. юрид. спец. закл. вищ. освіти. К. : «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. 624 с.
405. Щербак С. В. Адміністративно-правове регулювання виконавчого провадження в Україні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07; НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2002. 228 с.
406. Щербак С. В. Адміністративно-правове регулювання виконавчого провадження в Україні : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07; НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2002. 16 с.
407. Щербак С. В. Виконавчий процес в теорії цивілістичного процесу. *Електронний науковий юридичний журнал*. 2019. № 1. С. 75–78.
408. Щербак С. В. Виконавчий процес України в світлі євроінтеграції // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС» (Київ, 8 червня 2018 р.). 2018. С.123–124.
409. Щербак С. В. Виконавчий процес України в світлі цивілістичного процесу // *Legal practice in eu countries and Ukraine at the Modern Stage. International scientific and practical conference (Arad, Romania, January 25–26, 2019) / Faculty of juridical sciences, Vasil Goldis Western University of Arad: Arad, 2019. С. 209–212.*
410. Щербак С. В. Виконавчі процесуальні правовідносини: ідеологічний аспект. *Eurasian Academic Rese.* 2018. № 7 (25). С. 47–52.
411. Щербак С. В. Глобальний кодекс примусового виконання та виконавчий процес України // *Modern jurisprudence of the European Union: the interaction of law, rulemaking and practice. International scientific conference (Lublin, Republic of Polan, April 17, 2018). Fundacia Instytut Spraw Administracji Publicznej: Lublin, 2018. С. 179–182.*

412. Щербак С. В. Дієвість судових рішень в Україні: практичні аспекти реалізації // Реформа виконавчого провадження: сьогодення та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 30 березня 2018 р.) / ред. кол. С. В. Шкляр, С. Я. Фурса, О. С. Снідевич. К. : Видавництво «Юстон», 2018. С. 76–81.
413. Щербак С. В. Конфлікт інтересів в діяльності приватного виконавця. Правова наукова школа Фурси С. Я. К. : Алерта, 2016. С. 431–434.
414. Щербак С. В. Обов'язок боржника щодо виконання рішення. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 3 (16). С. 138–142.
415. Щербак С. В. Перспективи запровадження в Україні недержавної форми виконання рішень судів та інших органів. Наукою переможемо: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Нотаріат, адвокатура, суд, виконавче провадження: актуальні проблеми», присвяченої 5-річчю створення кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури Київського Національного університету імені Тараса Шевченка / ред. кол. : С. Я. Фурса, О. О. Дерій, О. М. Нікітюк; упор. С. Я. Фурса, О. О. Дерій, О. М. Нікітюк, М. О. Рудковська. К.: ЦУЛ, 2016. С. 357–360.
416. Щербак С. В. Приватний виконавець в Україні: погляд у майбутнє. *Правовий вісник УАБС*. 2015. № 2 (13). С. 77–81.
417. Щербак С. В. Примирення сторін у виконавчому процесі та посередництво: спірні питання. Цивілістична процесуальна думка : науково-практичний журнал. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. № 3. С. 64–68.
418. Щербак С. В. Принципи виконавчого процесу України: сучасний стан, генеза та перспективи розвитку. *Eurasian Academic Rese*. 2017. № 12. С. 110–116.
419. Щербак С. В. Процесуальна діяльність виконавців як предмет науки виконавчого процесу: виклики сьогодення // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 42–45.
420. Щербак С. В. Процесуальна діяльність виконавців як предмет науки виконавчого процесу: виклики сьогодення// Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика ; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 42–45.

421. Щербак С. В. Публічні та приватні засади в правовому регулюванні виконавчих процесуальних правовідносин. *Цивілістична процесуальна думка: науково-практичний журнал*. 2018. № 1. С. 64–68.
422. Щербак С. В. Реалізація диспозитивних засад у виконавчому процесі. *Цивільна процесуальна думка*. 2017. С. 33–36.
423. Щербак С. В. Стандарти справедливості у виконавчому процесі України // Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 18–19 травня 2019 р.). Суми : Сумський державний університет, 2019. С. 363–365.
424. Щербак С. В. Фундаментальність права на виконання як вимога на майбутнє у виконавчому процесі України // Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 18–19 травня 2018 р.). Суми : Сумський державний університет, 2018. С. 363–365.
425. Щербак С. В. Частные и публичные начала в гражданском и исполнительном процессе // *Цивилистическая процессуальная мысль : международный выпуск научных статей*. Вып. 5: «Гражданский, хозяйственный (арбитражный) процесс» / под ред. С. Я. Фурсы. К. : Издатель Фурса С. Я., 2016. С. 126–132.
426. Щербак С.В. Щодо стандартів справедливості виконавчого процесу України // Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів: збірник наукових праць за результатами V міжнародної науково-практичної конференції (Хмельницький, 13–14 червня 2019 р.). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2019.
427. Щербанюк О. В. Проблема виконання рішень Конституційного Суду України // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 174–175.
428. Юркевич Ю. М. Деякі проблеми правового регулювання процедури звернення стягнення на частку учасника товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю // Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) : збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Позднішев, 2019. С. 175–178.

429. Якимчук С. О. Виконання судових рішень у цивільних справах як стадія судового розгляду. *Університетські наукові записки*. 2009. № 4. С. 81–84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2009_4_16.
430. Якимчук С. О. Виконання судових рішень як частина судового розгляду : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.
431. Якимчук С. О. Ефективність виконання судових рішень. Проблеми законності : зб. наук. пр. / відп. ред. В. Я. Тацій. Х. : Нац. ун-т «ЮАУ ім. Я. Мудрого», 2012. Вип. 120. С. 296–305.
432. Ятченко Є. О. Виконання судових рішень як заключна стадія у процесі захисту цивільних прав особи. *Держава і право. Серія «Юридичні науки»*. Вип. 75. С. 206–216. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/6517/1/20170529_301.pdf.
433. Ятченко Є. О. Класифікація суб'єктів виконавчих правовідносин. Держава і право : збірник наукових праць. *Юридичні і політичні науки*. К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. Вип. 56. С. 234–240.
434. Ящук Т. І., Телегіна Н. О. Узагальнення судової практики вирішення процесуальних питань, пов'язаних з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). *Судова апеляція*. 2016. № 3 (44). С. 108–159.

Авторський колектив:

Юркевич Ю. М. – доктор юридичних наук, доцент (§ 5.8);

Верба-Сидор О. Б. – кандидат юридичних наук, доцент (передмова; глава 1; § 2.1 (у співавторстві з Дутко А. О.); § 2.8; §§ 3.1–3.3, 3.5, 3.7, 3.8 (у співавторстві з Грабар Н. М.); §§ 3.4, 3.6; §§ 5.1–5.5, 5.7; § 5.6 (у співавторстві з Грабар Н. М.); глава 8);

Грабар Н. М. – кандидат юридичних наук, доцент (§§ 3.1–3.3, 3.5, 3.7, 3.8 (у співавторстві з Вербою-Сидор О. Б.); § 6.2; § 7.3 (у співавторстві з Воробель У. Б.));

Дутко А. О. – кандидат юридичних наук, доцент (§ 2.1 (у співавторстві з Вербою-Сидор О. Б.); §§ 2.2–2.7, 2.9; § 6.1);

Воробель У. Б. (глава 4; §§ 7.1, 7.2; § 7.3 (у співавторстві з Грабар Н. М.)).

Виконавче провадження

Навчальний посібник
(у схемах і таблицях)
(електронне видання)

Редагування

Галина Ялечко, Оксана Шмиговська, Юлія Глиняна

Макетування *Галина Шушняк*

Друк *Іван Хоминець*

Підписано до друку 05.10.2020 р.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 34,86.

Тираж 100 прим. Зам № 61-20.

Львівський державний університет внутрішніх справ

Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру

видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.